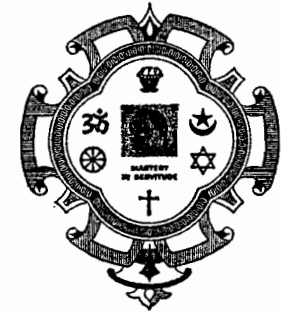

BOG GOVORI

*Tema Kreacije i
njena svrha*

MEHER BABA

*Drugo prošireno i
dopunjeno izdanje*

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

929:22/29

MEHER, Baba

Bog govori : tema kreacije i njena svrha / Meher Baba ; prevod sa engleskog Ružica Parabućski-Simić. - (2.izd.). - Beograd: Vladimir Madić, 1996 (Beograd: "Junior"). - XXXV, 330 str. ; ilustr. ; 20 cm (Avatar: Edicija dela Meher Babe)

Prevod dela: God Speaks. - Str. VII-X:
Predgovor prvom izdanju / Don E. Stevens, Ivy

O. Duce. - Str. XI-XXVIII: Uvod prvom izdanju / Don E. Stevens.
- Str. XXIX-XXXV: Uvod drugom izdanju / Ivy O. Duce, Don E. Stevens. - Glosari: str. 297-322. - Registar.

ISBN 86-81585-80-0

a) Meher Baba (1894-1969)
ID=25201676

PREVELA
RUŽICA PARABUĆSKI - SIMIĆ

Naslov originala: Meher Baba
GOD SPEAKS

© 1955, 1973 SUFISM REORIENTED, INC.
1290 SUTTER STREET, SAN FRANCISCO CA 94109
© Copyright za Jugoslaviju: IP "ESOTHERIA" Beograd
Sva prava prevoda i objavljivanja zadržava izdavač

Izdavač: Vladimir Madić, Beograd
Izvršni izdavač: IP ESOTHERIA, Beograd
Izdavački savet: Maja Mandić i Vladimir Madić
Glavni i odgovorni urednik: Vladimir Madić

Idejno rešenje korica: Izdavač
Kompjuterski slog: GNOSIS, Ante Brekalo
Lektor: Laura Kovač
Korektor: Goran Kojić

Štampa: "Junior", Beograd
Drugo jugoslovensko izdanje
Beograd 1996.

YU ISBN 86-81585-80-0

Predgovor drugom jugoslovenskom izdanju

Držite jednu od najznačajnijih Svetih Knjiga svih vremena, zaveštanje Avatara koje se po drugi put pojavljuje na nemirnom Balkanu, ne manje uzburkanom u spoljašnjosti kao i u dušama ljudi, čak i uzburkanijem no što je to bio pri prvom izdanju, pre pet godina. Kao da se drugim srpskohrvatskim izdanjem knjige *Bog Govori* zatvara krug vatrenog božanskog krštenja, pročišćenja i Preobražaja kroz koji su prošle sve ljudske i neljudske duše na ovim prostorima, znajući to ili ne, bivajući time manje ili više spiritualno samosvesne.

Kao izdavač drugog izdanja ovog titanskog dela, zahvalan sam voljenom Babi što mi je svojom milošću dozvolio da služim Njemu i Njegovoj svetoj misiji na ovaj jednostavan način - prenošenjem Reči Boga u Telu vama koji imate tu retku sreću dodira sa božanskim u Sebi, kroz lik Bogo-Čoveka - ogleдалa vaše najdublje Prirode Božije. Zahvalan sam mu što mi je pružio priliku da vam ovim skromnim činom objavljivanja Reči Avatara prenesem svoju neizmernu ljubav prema *Milosrdnom Ocu* svih nas.

Živimo u prelomnim vremenima, Novom Dobu preokreta na individualnom i kosmičkom nivou, te je i ovo samim tim Sveta Knjiga tog univerzalnog Preobražaja. Ovo delo će postati iskra prosvetljene svesti, koja pri dodiru Okeana Univerzuma počinje da se širi kao kružni koncentrični talasi na površini jezera, unoseći Gnozu preobražaja i Čeznje za Bogom. Značaj ovog skupa Reči koji držite u rukama će prosuđivati mnoge generacije koje dolaze za nama. Neka im Reč Boga vizionarski pripremi Stazu, Stazu kojom svako od nas mora da prođe na svoj osobeni način.

Bog Govori je posveta svim vremenima, udaljenim kutovima Svemira, da kao talas Ljubavi deluje na sve buduće Ljubavnike Boga koji dolaze posle nas, na ovom ili bilo kom delu vidljivog i nevidljivog Univerzuma, svim bićima, bestelesnim ili u telu, andeoske ili demonske prirode, dok se svaka iskra božanske Svesti, koja se u bezmerjima vremena odvojila od Prapostojbine S One Strane Onostranog i krenula na trnoviti Put sticanja Samosvesti ne vrati svome Domu i usklikne "Ja sam Bog!" Neka svaka od tih iskri, u svakom od sedam carstava, od kamena, preko metala, biljaka, crva, riba, ptica i životinja do čoveka primi taj talas kao nadahnuće ove Svete Težnje ka ispunjenju jedine svrhe postojanja u Kreaciji - Bogoostvarenju.

Poklonici i Ljubavnici, sadašnji i budući, na ovoj ili nekoj drugoj planeti, na ovom i svim ostalim nivoima, budite u Ljubavi sa Babom, volite ga kao što on voli vas, jer on je lopov koji nam neprimetno krade Srca i misteriozno, suptilno i nevidljivo ulazi u naše prolazne živote i nadgleda ih, a kada ga jednom primimo i ude u Sveti Hram Duše, tada ostaje za večnost, dok se i poslednja zvezda ne ugasi...

Beograd, januar 1996.

Vladimir Madić

Napomena izdavača i prevodioca

Sticajem okolnosti, pripala mi je više čast no dužnost da preuzmem tako odgovornu ulogu u vidu organiziranja, vođenja i izdavanja knjige od neprocenljive spiritualne vrednosti - BOG GOVORI.

Izdati prevod ovog monumentalnog, po mnogo čemu jedinstvenog dela predstavljao je pravi mali podvig koji je zahtevao od svih koji su sudelovali u ovom projektu izuzetnu strpljivost, istrajnost, odricanje i pre svega ogromnu ljubav. U tom dvogodišnjem iscrpljujućem, ali nadasve plodnom radu, osobno sam prošao kroz mnoga duboka i izazovna iskustva. Bilo je kritičnih perioda, naizgled nesavladivih poteškoća, velikih otpora, pa i grešaka. Međutim, sve je to zaboravljeno i oprosteno pred darom kojeg sam dobio - veliko unutrašnje zadovoljstvo, mir i ogromnu ljubav prema Meher Babi. I upravo Njemu pripada sva moja neizmerna zahvalnost što mi je omogućio da neposredno kroz taj rad na objavljivanju Njegove knjige pronadem što je i pokrenulo onaj proces i za čime sam veoma, veoma dugo čeknuo i tragao i na kraju, kroz Njega, pronašao - samoga sebe, prepoznao i celim srcem prihvatio otelotvorenje Vrhunske Istine u Njegovom liku i imenu.

Na kraju, iz svega srca zahvaljujem svima onima koji su mi pomogli i omogućili da se ova knjiga pojavi i to upravo u trenutku, kada su sile svetla i tame u najžešćem sukobljavanju na ovim našim prostorima. Neka svetlost pobedi.

Svoju posebnu zahvalnost dugujem Donu Stevensu, dugogodišnjem Meher Babinom učeniku i izdavaču mnogih Babinih knjiga na njegovoj predusretljivosti i moralnoj podršci; Iri G. Deitricku, predsjedniku Sufism Reorientada; Maniji, Babinoj sestri; Ružici Parabućski - Simić, prevodiocu kao i Radi Bosančić, Ivanki Bosančić, Miri Karišnik, Milici Čuk, Marjani Debelaku, Sanji, Miranu, Zoranu, Tajani, Borutu, svojoj ženi Manji i kćerci Anji i mnogim drugima.

Ljubljana, 6. XII. 1990. e.v.

DUŠAN DOBLANOVIĆ

Nije slučajno što mi se, u vreme dok sam prevodila Meher Babinu knjigu *Bog govori*, već pri prvom, letimičnom čitanju, u svest duboko urezale reči sufijskog pesnika Gazalija, na koje sam naišla prelistavajući jednu antologiju sufijskih tekstova:

„Mogu li te naputiti da za mene tražiš oprost za sve ono u čemu se moje pero moglo prevariti? Jer pustolovno je zaroniti u more božanskih tajni bez dna, mučno je i teško pokušavati otkriti nebeska svetla koja su iza koprene.”

Prevoditi jedno ovakvo delo ne predstavlja samo ulazak u lavirint konvencionalno nezamislivih kombinacija reči koje pripadaju standardno nespojivim kategorijama, tako svojstvenim Meher Babinom krajnje specifičnom idiolektu, što ovo delo na neki način čini gotovo neprevodivim, već i prepuštanje ubrzanim tokovima spiritualnog zrenja čiji se efekti ne mogu predvideti, ali se daju prepoznati. To zrenje započinje dolaskom u dodir sa Meher Babinim predanjem satkanim od reči u koje je, po kazivanju Don Stevensa, Njegovog dugogodišnjeg učenika, utkana spiritualna energija Babinog uticaja koja „svrbla i melje” iznutra, i neprimetno, ali prepoznatljivo menja sve one koji sa Njegovim rečima dolaze u dodir. U tom zrenju, parafraziraću Rumija koji je jedan od Babinih omiljenih sufijskih pesnika: „...tvoje poslednje Ti vraća se tvom prvom, stvarnom Ti.”

I u ovoj prilici se iz srca zahvaljujem Meher Babi u Njegovoj Milosti i unutrašnjem vođenju za sve vreme prevodenja ove knjige. Isto tako želim da se još jednom zahvalim svima sa kojima sa saradjivala, svima onima koji su mi nesebično pomagali i svojim roditeljima koji su me svesrdno podržavali i time omogućili da se, za nepunu godinu dana od početka mog rada na knjizi, ovaj prevod i pojavi.

U Novom Sadu, 2. XII. 1990.

RUŽICA PARABUĆSKI-SIMIĆ

Predgovor prvom izdanju

BROJNI faktori su uticali na pisanje i objavljivanje ovog dela, stoga zahtevaju koju reč objašnjenja.

Meher Baba je pomoću svoje ploče sa ispisanim alfabetom izdiktirao većinu poglavlja ove knjige, naime, poglavlja od I do VIII.

Poglavlja IX i X, „Deset stanja Boga” i „Zaključak”, napisao je Eruch B. Jessawala razrađujući beleške koje mu je diktirao Meher Baba i ta poglavlja predstavljaju rekapitulaciju prethodnih poglavlja koja je Meher Baba diktirao direktno.

Urednici su dodali pojedine fusnote koristeći se Meher Babinim do tada objavljenim i neobjavljenim kazivanjima, kao i ilustrativnim citatima velikih mističkih pesnika Istoka, u slobodnom prevodu. Uz to, u pojedinim fusnotama i u Dodatku ove knjige nalaze se beleške nekih Meher Babinih učenika, među kojima je i pokojni dr Abdul Ghani Munsiff, njegov sufi učenik koji je to bio više od dvadeset i pet godina. Te beleške se temelje na Babinim kazivanjima i koriste se sa njegovim dopuštenjem. Prevod persijske pesme „Duša koja se uzdiže”, na strani 32, preuzet je iz knjige *Rumi, pesnik i mistik* Reynolda A. Nicholsona, u izdanju George Allen and Unwin Ltd. Citat iz Bhagavad Gite na strani xviii Uvoda preuzet je iz knjige *Nebeska pesma* Sir Edvina Arnolda, u izdanju Routledge & Kegan Paul Ltd. Dugujemo veliku zahvalnost pomenutim izdavačima što su nam dozvolili da se poslužimo ovim prevodima. Meher Baba je pažljivo

pregledao kompletan sadržaj knjige *Bog govori* i odobrio ga za štampanje.

Zadatak urednika ove knjige se prvenstveno sastojao od rada na sređivanju određenih tehničkih pojedinosti koje su bile neophodne da bi se rad na ovoj knjizi doveo u završnu fazu za objavljivanje. Teško da bi urednici ikada preuzeli čak i ovako mali zadatak u odnosu na ovaj tako značajan dokument da sam autor to od njih nije izričito tražio.

Njihov odnos prema Preorijentisanom Sufizmu ne bi trebalo pogrešno da tumače oni malobrojni koji znaju za postojeću vezu. Kazivanja Meher Babe su oduvek bila bez sektaških namera i predrasuda. On je često jasno isticao da poštuje sve „izme“ (sufizam, vedantizam, hrišćanstvo, zoroastrijanizam, budizam, itd.) i sva religijska i politička udruženja zbog mnogih dobrih stvari kojima teže, ali da on ne pripada, niti može da pripada ni jednom od njih. On smatra da Apsolutna Istina obuhvata i prevazilazi sve njih zajedno. Nadalje, on smatra da je njegova uloga da bude nezvan za bilo koji od ovih božanskih puteva i da osvešćuje sledbenike tih božanskih puteva za spoznaju pravog značenja tih puteva i njihovog istinskog duha. „Jedinstvo sveukupnog života je potpuno i nedeljivo. Ono ostaje nepobitno i nepovredivo uprkos svim ideološkim razlikama”.

Čitalac će veoma brzo uočiti da se mnogi pasusi u knjizi *Bog govori* ponavljaju. Da je namera ovog dela bila da razjasni ili da na drugačiji način prikaže neku poznatu teoremu sadašnje kulture, tada bi možda bilo potrebno da se sadržaj iznese u jednostavnom i logičnom sledu i dopusti tezi da se razvija kroz jezgrovite zaključke. Međutim, *Bog govori* ne samo da prikuplja mnoge prethodne koncepte spiritualne istine i izlaže ih na metodičan i međusobno usklađen način, već celokupnu temu razvija nekoliko koraka dalje od do sada istorijski poznate teme i ustanovljava nekoliko novih i detaljno razrađenih modela mišljenja.

Da bi se to dobro obavilo, izgleda da je bilo neophodno da se tematici neprestano pristupa kroz sagledavanje iz raznih uglova, uz proširivanje samog koncepta. Slikoviti opisi i anegdote se često ponavljaju u različitim prilikama kako bi svako poglavlje

predstavljalo celinu za sebe i kako čitalac ne bi morao da se vraća na prethodna poglavlja zbog eventualno izostavljenih pojedinosti u datom kontekstu.

Krajnji rezultat sličan je muzičkom efektu koji se postiže stalnom razradom teme kao u Ravelovom „Boleru” ili Bachovoj fugi „Dobro temperovanog klavikorda”.

Mada je u početku izgledalo kao sporedna pojdinost, jedan od najvećih problema u pripremanju za izdavanje ovog dela bilo je određivanje kriterijuma za upotrebu velikih slova. Uobičajeno pravilo upotrebe velikih slova za vlastita imena, Boga i Njegove atribute postalo je nedostavno u slučaju jednog ovakvog dela čija je glavna tema božanska priroda sveukupne kreacije. Kada bi se ovo pravilo doslovno sprovodilo, dovelo bi do poplave velikih slova koja ne samo da ne bi pomogla razvijanju jedne ovakve teme, nego bi i ometala čitaoca u praćenju teksta.

Stvar postaje još zamršenija zbog suptilnog načina na koji Meher Baba postepeno vodi svest čitaoca od koncepta Boga u Njegovim nemanifestovanim stanjima do onih razvojnih stadijuma u kojima je individualizovana duša očigledno najdalje od ostvarenja svog suštinskog, večnog jedinstva sa Bogom. Zbog toga se racionalan stav po pitanju upotrebe velikih slova pri ovakvom razvoju, koji se završava konačnim povratkom potpunom jedinstvu sa Ocem, očigledno ne može primeniti. Stoga su se urednici odlučili za podesniju upotrebu velikih slova koristeći ih za Boga i Njegove neposredne atribute, a zatim i za naglašavanje kako bi pomogli čitaocu da sa lakoćom uoči razliku između stanja koja su povezana sa višim nivoima i stanja koja se odnose na grubi nivo (tj. Energiju suptilnih nivoa za razliku od nuklearne energije).

Slični problemi su se javili i kod upotrebe znakova interpunkcije. U složenim primerima koje je Meher Baba koristio u svojim detaljnim tumačenjima, kruto pridržavanje uobičajenih pravila interpunkcije rezultiralo bi gotovo nepodnošljivim metežom zapeta, dvotački, crtica i tački-zareza. I u ovom slučaju, urednici su se odlučili da po svom uverenju namerno izbegavaju pedantnu upotrebu znakova interpunkcije u rečenici sve dotle dok misao teče glatko.

Meher Baba je u mnogo slučajeva sam kovao termine da bi izrazio neki specifičan pojam. Činilo se važnijim osigurati tačno razumevanje njegove namere nego delo učiniti konvencionalnijim zamenjivanjem tih termina uobičajenim terminima koji bi jedva uspeli da izraze sadržaj skovane fraze. Na mnogim mestima je zadržana obrnuta i složena rečenična struktura tamo gde bi ponovno obrtanje same strukture ili skraćivanje rečenica dovelo do eventualne dvosmislenosti ili prekida toka misli.

Ukratko, zadatak urednika je da priredi delo za konvencionalnu upotrebu i lako razumevanje. Gde god su urednici ove knjige smatrali da je to u neskladu sa glavnim ciljem ovog dela, konvencionalnost i jednostavnost stila su, sa zadovoljstvom, žrtvovani specifičnosti svrhe.

Na kraju bismo želeli da čitaocu skrenemo pažnju da većina pisaca pravi razliku između termina „znanje” i „mudrost”, pridajući ovom potonjem vredniju, odnosno, spiritualnu funkciju. Meher Baba ne pravi tu razliku i termin „znanje” koristi u smislu „istinskog znanja”.

Nakon potpunog upoznavanja sa ovim delom, možda će neki čitaoci poželeti da prošire svoje znanje o Meher Babinom viđenju konačnog i beskonačnog. Vredan dodatni materijal nalazi se u njegovoj knjizi *Discourses**, Meher Publications, Ahmednagar, India**, u pet svezaka, kao i u Meher Babinom predgovoru knjizi dr William Donkina *The Wayfarers****, a takode i u prvom poglavlju te knjige.

Washington, D.C.
23. Januara, 1955.

IVY O. DUCE
DON E. STEVENS

* *Razgovori Prim. prev.*

** Ponovo štampao Sufism Reoriented Inc. 1967., u tri sveske (Novo izdanje *Razgovora* objedinjuje sve tri sveske. Ur.).

*** *Punici (Prim. prev.)*

Uvod prvom izdanju

BOG nikada nije govorio u mom prisustvu, ali sam siguran da sam Ga gledao kako dela u ljudskom obličju. To je jedini način na koji mogu da objasnim neverovatnu izoštrenost osećanja za akciju i reakciju koja je krasila Meher Babu tog subotnjeg popodneva u New Yorku kada sam ga po prvi put video dok dela.

Pričao nam je o tragaču za Istinom koji je morao da podnese najveću moguću tiraniju i okrutnost pre no što ga je učitelj primio za učenika. Dok su Meher Babini prsti leteli po ploči sa ispisanim alfabetom koju je koristio za komunikaciju, a njegove ruke povremeno dizale u gestikulaciji, uhvatio sam sebe kako sam više zaneat pripovedačem i načinom pripovedanja nego samom pričom.

Sedeći po strani i van njegovog vidnog polja, gotovo nesvesno sam podigao ruku sa palcem na kažiprstu ispisujući tako iskonski krug savršenstva. I tek što krenuh da izvedem taj gest preplavi me radost jer videh da Meher Baba skreće svoj pogled pravo ka meni i podiže svoju ruku na isti način. Ljudi nisu baš tako često svesni osećanja svojih bližnjih, a o saosećanju da i ne govorim i zbog toga me je začudilo to što sam se našao u prisustvu nekoga ko je posedovao takvu prijemčivost.

Nisam se setio ovog događaja sve do kasno uveče tog istog dana kada je on krenuo prema liftu. Dok sam stajao po strani među zbijenom gomilom ljudi u špaliru kojim je on prolazio, ponovo sam podigao ruku na isti način, ovoga puta namerno,

pitajući se da li će je on primetiti i u ovom, još neverovatnijem položaju u kome sam se nalazio. I opet, čim sam krenuo da izvedem pokret, on se potpuno okrete i pogleda me pravo u lice ponavljajući gest odziva. Ovoga puta sam bio čak više iznenađen nego oduševljen onim što je počinjalo da poprima razmere neobjašnjivog fenomena. Pošto je nastavio da korača niz hodnik i na kraju ušao u lift, brzo sam, po treći put podigao ruku, da bih načinio isti krug savršenstva. Ovoga puta se okrenuo čitavim telom i sa vidljivom namerom ponovio svoj odziv.

Ne mislim da ovo predstavlja običan događaj za uvođenje u tako značajnu temu kao što je osnovna svrha i ustrojstvo **Kreacije** i upoznavanje sa tvorcem te rasprave. Meher Baba je izuzetan i vanredno uverljiv, ne zbog svoje nesumnjive genijalnosti u domenu filozofije i sveopšteg ustrojstva, već zbog toga što ima sposobnost da razgali čoveka kao što možda ni jedno drugo živo biće to nije u stanju da učini.

U krajnjem ishodu, svi mi tragamo za dubokim unutrašnjim osećajem zadovoljstva i mira, za osećajem da smo deo neke prisutnosti koja je ispunjena poverenjem i ljubavlju, spontanim razumevanjem i odzivom na naše najdublje potrebe. Više od svega nam je potrebno da budemo ono što jesmo i da budemo potpuno prihvaćeni kao takvi. Unutrašnji odziv koji Meher Baba uspeva da probudi kod toliko mnogo ljudi posledica je te neverovatne prijemčivosti za njihova najskrivenija jastva.

Postoje i one u još većoj meri zapanjujuće stvari koje bih mogao da izdvojim iz ogromnog predanja koje je sakupljeno o njemu za četiri decenije od kada je dostigao svoj sadašnji visoki spiritualni rang. Ali, sve bi one umanjile ono osnovno, onu njegovu apsolutnu sposobnost ne samo da razume, već da na neki način **bude** nečije jastvo. Ne tražite od mene da opisujem ili objašnjavam taj fenomen. Morate ga doživeti da biste u njega poverovali.

Čak i u tom slučaju, možda ćete očekivati da to divno osećanje postepeno izbledi kada se njegov izvor ukloni, jer čak i iskustvo praćeno najjačom ekstazom obično blede i postaje sećanje kao i svaka noćna mora. Međutim, tu leži još jedna od neobjašnjivih

misterija koje nastaju u kontaktu sa takvim bićem. Čim sam seo u avion na povratku kući posle tog značajnog vikenda prepunog događaja, počeo sam da se vraćam u svoju stvarnost svakodnevice. Prebirajući po glavi par svojih najvećih briga, shvatio sam najednom da me one više ne muče.

Budući da ne srljam u prebrze zaključke, vratio sam se na još nekoliko problema i bio sam potpuno zbunjen otkrićem da sam u nekim slučajevima odgovore našao tamo gde ih pre nije bilo, a u ostalim slučajevima nisam mogao da otkrijem nikakvo osećanje uznemirenosti. Iskreno govoreći, zbilja sam očekivao da će se obnoviti moj uobičajeni odnos prema tim teškim problemima čim se ponovo skrasim kod kuće, ali kako su prolazili dani, nedelje, meseci, pa i godine, počeo sam da uviđam da je čak i tako kratak vikend u društvu jednog takvog čoveka bio veliki hirurški zahvat na mojoj emocionalnoj anatomiji i da je uklonio moju sposobnost da se brinem.

Ne pričam o ovim događajima iz ponosa, niti udaram na sva zvona. To su bila dva događaja koja su se odigrala u mom životu i bio bih nemaran kada ih ne bih pomenuo unutar poverenog mi zadatka na izradi uvoda remek delu datom na stranicama koje slede. Siguran sam da nisam svesno čuo Boga kako govori, ali sam isto tako siguran da sam Ga za života video da dela.

Samim izborom naslova za svoju knjigu, *Bog govori*, Meher Baba sažeto iznosi glavnu temu koju u knjizi razrađuje kao i svoje pravo da govori autoritativno o temama o kojima mogu da raspravljaju samo najnapredniji u našoj eri. Pre nego što počnemo da sudimo o pravu autora da koristi to vrhovno izvorište za svoje delo, možda bi bilo dobro da kompleksnost ovog pitanja upotpunimo jednostavnom tvrdnjom da najveći deo Meher Babinih učenika i sledbenika iz celog sveta smatra Meher Babu *Avatarom* ovog Doba. Rečeno jezikom Zapada, oni ga smatraju Hristom našeg vremena, nastavljajući tradiciju Muhameda, Isusa, Bude, Krishne, Rame, Zoroastera, itd., sve do maglovite prošlosti, i istovetnom prirodom koja se uzastopno inkarnirala u svim ovim specifičnim ličnostima.

Ako Meher Baba zauzima taj vrhovni položaj u spiritualnoj strukturi naše civilizacije, onda je izlišno dovoditi u pitanje njegovo pravo da sa sigurnošću i autoritativno govori o samim osnovama ustrojstva Kreacije. Ali, ono-jednostavnije pitanje njegovog Božanskog Porekla tada prerasta u mnogo složenije pitanje legitimiteta njegovog rada u glavnoj ulozi unutar religijske hijerarhije koja je predmet sumnji ili otvorene neverice velikog broja ljudi.

U dva prethodna pasusa smo postavili ogroman i izazovan problem. Ali, taj problem se rešava drugim sredstvima, u praksi, a ne pisanim rečima iz Uvoda. U krajnjem ishodu, postoje samo dva pouzdana odgovora na osnovno pitanje da li je ovaj čovek Mesija. Lični odgovor se može dobiti u ličnom kontaktu. U trenutku dok ovo pišem, to je još uvek fizički moguće i mnogi su sebi već omogućili ovakav direktan pristup ovom pitanju. Mnogi su došli do pozitivnog odgovora, iznenađujuće mali broj je došao do negativnog, dok je jedan deo priznao svoju silnu zbunjenost u kojoj su zadovoljstvo i oduševljenje dve glavne komponente, kao i svoju očiglednu nemogućnost da za sada dosegnu konačan odgovor na konačno pitanje.

Sveobuhvatan i trajan odgovor mora se pronaći u onom konačnom sudu o pokrenutim silama koji će doneti društvo kroz buduće generacije. Ako izgovorene reči i ideje budu sve više zaživljavale i postajale sve stvarnije, tada će ovoga čoveka jednim pogledom unazad, iz neke buduće perspektive, automatski priznati za velikog vajara božanskog obličja svoga doba.

Bez obzira na njihovu brojnost, unapred izneti argumenti i primeri ne mogu da ubede društvo. Kao da ideje poseduju vlastitu vitalnost i postaju vlasništvo i geslo jedne rase, bez obzira na nastojanja da se potvrde ili opovrgnu.

Međutim, većina ljudi neće moći da stupi u lični, živi kontakt da bi ga prihvatila ili odbacila. A pošto se ovi događaji odigravaju u našem vremenu, niko od nas se ne može oslanjati na konsenzus vrednovanja koje će društvo morati da donese kroz generacije koje dolaze. Od njih će se, u toj ulozi, zahtevati da sve to brižljivo istraže, da razmisle i otvorenog uma detaljno prouče, jer se ovde

zasigurno nalazi velika riznica Istine i Stvarnosti, za kojima svako od nas traga čitavog života. Ne morate se lomiti oko prihvatanja ili neprihvatanja, samo dopustite ovim izloženim idejama da se „krčkaju” u vašem sopstvenom mentalnom loncu. Postepeno će ih vaš lični osećaj za dovoljnost kao i činjenice samoga života potvrditi ili pobiti.

Tokom pet proteklih godina, od trenutka kada sam po prvi put saznao da postoji neko ko se zove Meher Baba do susreta sa njim u New Yorku, imao sam mnogo prilika za preispitivanje, pobunu i ponovno zauzimanje neutralnog stanovišta tako rečito opisanog sa: „Ja to jednostavno ne znam”, u vezi bilo kog od brojnih kontroverznih pitanja Meher Babinog života. Njega nije lako ni prihvatiti, ni odbaciti.

Taj jedan vikend koji mi je pružio nekoliko prilika da ga vidim dok dela bio je dovoljan da me ubedi da je on, ruku na srce, najbolji pripovedač istančanog humora koga sam ikada sreo (uprkos hendikepu komunikacije posredstvom ploče sa ispisanim alfabetom), najbolji poslovni um koga sam upoznao u svom životu koji sam proveo baveći se velikim poslovima, najbolji filozof koga sam ikad sreo, najosećajnije ljudsko biće i osoba sa najviše ljubavi u sebi u čijem sam se prisustvu ikada zatekao.

Ovo je uistinu impresivna kolekcija kvaliteta i vi ćete zasigurno odmah primetiti da se beskonačnost nikada ne može proizvesti dodavanjem konačnih kvaliteta. Jesam li to ja uistinu odlučio da je on *Avatar* našeg Doba?

Iskreno rečeno, nemam ni najmaglovitiju predstavu o tome. Za mene je to pitanje irelevantno. Siguran sam da ne bih imao čime da sudim o kvalifikacijama i dostignućima Avatarstva, a uz to, uvideo sam da Meher Baba prevazilazi sve moje ranije standarde izuzetnosti u oblastima u kojima sam se osećao kompetentnim za donošenje sudova. Kada raketa jednom napusti Zemljinu sferu, ja više nemam konkretnih mogućnosti da odredim njenu poziciju u zvezdanom prostoru. Ja jedino mogu da kažem da intuitivno znam da više nikada neću sresti osobu sa tako izuzetnim

moćima i tom tajanstvenom sposobnošću da mi podari unutrašnje zadovoljstvo koje je imao Meher Baba.

Ne mogu da se ne setim onoga što je jedan od mojih saradnika u istraživačkom radu rekao pre nekoliko godina kada je čuo briljantnu raspravu o pravom Hristu koju je izrekao poglavar Mormonske crkve: „Kada bi Hrist bio danas na zemlji, ja mislim da Ga skoro niko od nas ne bi prepoznao, ni prihvatio.”

Sada te reči za mene imaju posebno značenje jer sadrže mnogo dublji smisao od prividnog, površinskog cinizma. Skoro niko od nas Ga ne bi prepoznao, ne samo zbog naših ukorenjenih predrasuda, nego zbog toga što skoro niko od nas nije razvio unutrašnja merila kojima bi mogao izmeriti istinsku veličinu jednog takvog bića. Njegova moć i veličina uzdižu se do sfera do kojih mi ne možemo dopreti ni kao pratioci, te tako potvrđujemo svoju nedostatnost pri određivanju te veličine, čak i pre no što podlegnemo praktično nesavladivom iskušenju da tu veličinu ne prihvatimo.

Jedno od naših najčešćih pomagala pri ocenjivanju moguće spiritualne veličine nekog čoveka je to što tražimo čuda koja mu se pripisuju. „Koja čuda je Meher Baba činio da bi potvrdio svoju veličinu?“, zapitaćete se. Postoje mnoge priče o tome, a ja sam lično prisustvovao događajima koji su uzdrmali moje trezvene stavove o onome što su normalni događaji. Uostalom, ako počnemo da procenjujemo čuda, to bi nas veoma udaljilo od aktuelnosti i zasenilo bi stvarnost trivijalnostima. Značaj pojave jedne spiritualno napredne duše ne ogleda se u onome šta ona čini izvan prirodnih zakona, već u tome šta ona zapravo jeste i šta čini u okviru njih. Takva osoba ne dolazi u svojstvu nekog slavnog zabavljača da zapanjuje izvođenjem neverovatnih veština zbog kojih bi ljudi samo nakratko ostali u čudu i koje ne bi uticale na to da oni izmene svoje osnovne modele življenja, niti bi im podarile merila za procenjivanje sopstvenih postignuća, niti bi u ma kom ljudskom biću podržale sposobnost da ostvari takav način života.

Ove ključne figure u istoriji spiritualnog života preuzimaju na sebe natčovečanski zadatak da budu živi primeri savršenstva koje se ispoljava usred svih ograničenja i sputavanja sa kojima smo mi, obični ljudi, suočeni. Davati takav primer privlačenjem sila koje su van našeg domašaja, odnosno sila koje su izvan ograničenja sa kojima se mi borimo, bez sumnje bi bilo neispravno i mi bismo imali puno pravo da se distanciramo u odnosu na nešto tako nerealno.

Međutim, kada taj primer postoji u surovom svetu okrutne stvarnosti i, izložen svim uslovima te stvarnosti, opet pokazuje neverovatnu dobrotu, tada zaista postoji razlog da se i mi nadamo i težimo istoj stvari. To je jedan od zadataka takvih osoba. Jedan od najboljih principa efikasnog podučavanja je da se obezbedi praktična demonstracija određene teme bilo kroz eksperiment, bilo kroz iskustvo u toj oblasti. Činjenica da bi i sam Bog trebao da koristi tu istu tehniku u prikazivanju onoga što predstavlja Njegovu stvarnost ne bi trebala nikoga da zbuni.

Ovo sa čime se mi srećemo su veoma krupne stvari i stoga ne smemo da ih procenjujemo na brzinu.

Neko bi u ovom trenutku mogao da se zapita o uslovima pod kojima se Bog-Čovek manifestuje. Izgleda da se to dešava po osnovnom prirodnom zakonu potrebe koji je sličan ekonomskom zakonu ponude i potražnje. Kada nit priznavanja spiritualne istine počne da se tanji, ovaj aspekt Boga reaguje na potrebu za njenim priznavanjem i veliki Osvešćivač se rađa da probudi ljudski rod. Dolazak velikih spiritualnih učitelja uvek je bio povezan sa krizom u svetu i praćen oživljavanjem razvoja čovečanstva u nekoj od oblasti koja samo što nije potpuno uminula.

Kada *Avatar* dolazi, on dolazi da nam pokaže stvarnost našeg jastva kroz zakone i veštine koje su sastavni deo prirode. Treba znati da te stvari kreću iz srca, da su spontane i u najmanju ruku trodimenzionalne, a ne otuđene, kao sa drugog sveta, blede i dvodimenzionalne. Treba takođe znati da, kada legitimni spiritualni učitelj nekome odredi zadatak ili disciplinu, njena efikasnost počiva na dubokom uvidu u mehanizam kroz koji priroda rada

promene i potrebe te individualne prirode. Spiritualnost tad postaje izazov zdravog svakodnevnog življenja, a ne restriktivna disciplina koja se upražnjava samo nedeljom, a u narednih šest dana progresivno jenjava.

Bilo bi nepravedno govoriti o najsvetlijim tačkama Meher Babinog života a ne pomenuti nekoliko kontroverznih aspekata njegove prirode. Na primer, on često menja svoje planove dok su još u toku, ili obznani kako ima nameru da uradi nešto u određeno vreme, a onda sa tim kasni ili to nikada ne uradi. Zar to nije neodgovorno i kratkovidno od jedne tako velike ličnosti?

Ti Meher Babini iznenadni obrti su zbilja lišeni ugladenosti, ali daju vredne rezultate. Oni koji su proveli duže vreme sa Babom opšte su poznati po svojoj fleksibilnosti i prilagodljivosti. Međutim, ovde se radi o elementarnim razlozima koji se odnose na samu nemogućnost predodređivanja slobodne volje prosečnog ljudskog bića, pa tako i funkcionisanja Savršenog Učitelja na nivoima postojanja koji su drugačiji od naših.

Ne mogu da se otrgnem od razmišljanja da postoji direktan prenos lekcija naučenih kroz događaje u materijalnom svetu u kraljevstvo spiritualnog razvoja. Zar nije tačno da će osoba koja nikada nije okoštala u krutoj fizičkoj kolotečini, već je budna i prilagodljiva, imati sličnu sposobnost prilagođavanja mnogobrojnim promenama koje nastaju tokom unutrašnjeg razvoja?

Činjenica da Meher Baba prilično često posti neshvatljiva je mnogim ljudima koji nisu upoznati sa njegovim načinom rada. Baba je oduvek povremeno postio u dužim ili kraćim vremenskim periodima i to se stalno ponavlja kao veoma važna faza u njegovom radu. To je ponekad bilo pogrešno tumačeno kao dobro i sveto delo učinjeno za njega samog, ili za okajavanje greha, ili za spiritualni napredak. Ali, to nije činio za sebe samog, već za svoje delo na zemlji, baš kao što je Krishna rekao Arjuni u Bhagavad Giti:

„Ti, sine Prithel! U sva tri sveta,
ja ne moram naporno da radim, nema visina

što čekaju na osvajanje, ni darova za dobijanje.
Ipak, Ja delam ovde!”

Kanto 3-22

Isto tako zbunjuju i Meher Babino ćutanje od skoro tri decenije i njegovo korišćenje ploče sa ispisanim alfabetom kao sredstva za komunikaciju. Mnogi ljudi bi mogli da pomisle kako korišćenje te ploče ne daje dobre rezultate, a neki bi to čak mogli nazvati izgovorom.

I Meher Baba, i drugi ljudi su u više navrata govorili o razlozima njegovog dugog ćutanja. Ne želim da se upuštam u razna moguća objašnjenja, nego da skrenem pažnju na činjenicu koja najviše zapanjuje. Uprkos tom tako velikom hendikepu koji je identičan vezivanju ruku iza leđa, Meher Baba je do najsitnijih detalja lično isplanirao najsloženije poduhvate, podučavao na stotine i blagoslovio na hiljade ljudi, upravljao poduhvatima, hrabrio ljude na udaljenim mestima i u relativno kratkom periodu „izdiktirao” tako monumentalno delo kao što je ova knjiga.

Meher Babini metodi često izazivaju ozlojeđenost. Mnoge stvari koje on čini izmiču razumevanju, a on veselo nastavlja da radi svoj posao ne trudeći se da nudi objašnjenje. Ja lično se zaista divim onome ko se ne pravda svaki čas, međutim, postoje očigledno prilično jaki razlozi za ovakvo ponašanje jer, s jedne strane, jednostavno nema vremena za stalna objašnjavanja, niti mi u sebi posedujemo moć razumevanja koja bi bila dovoljna da primi objašnjenja onih skrivenijih nivoa kada bi nam ona bila predočena.

Meher Baba je rođen 25. februara 1894. godine u Pooni u Indiji. Roditelji su mu bili Persijanci. Uz prezime Irani, dali su mu ime Merwan Sheriar. Godine 1914., on postaje Bogo-ostvareni*, jednim poljupcem u čelo velikog sufijskog Učitelja, Hazrat Baba-

* Avatar je u stvari jedno sa Bogom, ali u fizički svet dolazi sa velom koji mora da mu ukloni Savršeni Učitelj kada dođe vreme za to. Hazrat Babajan je Babi uklonila taj veo.

jan. Svog drugog Učitelja, Upasni Maharaja, on sreće 1915. godine. Savršeni Učitelj postaje 1921. godine, a 1925. godine započinje svoje ćutanje, tokom koga kao sredstvo komunikacije koristi pravougaonu ploču sa ispisanim alfabetom. Baba veoma brzo formira reči pokazivanjem slova na toj ploči. U to vreme je oko njega već okupljena mala grupa učenika koji ga zovu „Meher Baba”. Godine 1931., Baba kreće na Zapad i uspostavlja prvi kontakt sa Zapadom. Godine 1932., slave ga svi oni koje smatra- mo velikanima Hollywooda. U pedesetšestoj godini života, on lomi ruku i nogu u teškoj saobraćajnoj nesreći u Oklahomi. Sada, u svojoj šezdeset i prvoj, Meher Baba je dinamičan, aktivan, svestan svega što se dešava oko njega.

Nisam se trudio da detaljno izlažem događaje iz Babinog ranijeg života zato što su oni podrobno opisani u knjizi „Savršeni Učitelj”^{*} C.B. Purdoma i u nedavno štampanoj knjizi Jean Adriel pod naslovom „Avatar”^{**}. Skica njegove biografije koja je ovde izneta data je orijentacije radi, da bismo mogli da se upustimo u razmatranje nekoliko ključnih pitanja iz Babinog života koja su osobito složena i koja je možda, na kraju krajeva, nemoguće interpretirati.

Mnogo se nagađalo o razlozima mnogih Babinih dela i pu- tovanja. Veći deo njih je ipak ostao do izvesne mere obavijen velom misterije. U tim okolnostima, jednu takvu osobu obično proglašavaju iracionalnom, a njena učinjena dela obično odbacuju sa kvalifikacijom da su obmana. Babi se to nije desilo iz prostog razloga što je uočeno da je dobar deo njegovih nastojanja i saveta zasnovan na uvidima koji prevazilaze moć shvatanja prosečnog čoveka. To često postaje jasno u roku od nekoliko sati; ponekad, međutim, na sud o događajima čekamo nedeljama, mesecima, pa čak i godinama.

^{*} C.B. Purdom, *The Perfect Master (Savršeni Učitelj)*, Williams and Norgate, 1937. (više se ne štampa)

^{**} Jean Adriel, *The Avatar (Avatar)*, J.F. Rowny, 1947.

Bilo kako bilo, ovi snažni uvidi navode one koji im posvećuju više od nekoliko trenutaka površne kritike da zadrže svoj mir i ispolje spremnost da dobiju željene odgovore u vezi bilo čega što je Baba uradio, bez obzira koliko im se njegovi postupci činili nedokučivi u vreme dok se dešavaju.

Postoji još jedan razlog da se na Babina dela i savete gleda sa poverenjem. Zaista bi bilo teško pronaći ma i jednu jedinu situaciju u kojoj je njegov uticaj naneo bilo kakvu štetu osobi na koju se ta situacija odnosila. On bi osobu često dovodio do tačke krajnje iscrpljenosti, pa čak i očaja, samo radi toga da bi uvećao njene sposobnosti. Međutim, uvek je postojala suptilna granica mogućeg koju on nikada nije prekoračivao.

Jedan od perioda Babinog života koji je prepun drame i patosa^{*} je period otvaranja škole za dečake svih sekta i kasta. Osnovana u leto 1927. godine, škola je u jednom trenutku imala na okupu 102 dečaka od kojih je 49 bilo Hindusa, 20 muslimana, 32 zoroastrijca i jedan hrišćanin.

Jednog od Babinih miljenika po imenu Ali, uznemireni otac je odveo iz škole kada je iz priča saznao da mnogi dečaci u školi imaju povremene napade nekontrolisanog plača koji su očigledno na neki način bili povezani sa svakodnevnim meditacijama koje su dečaci upražnjavali.

Tri puta je Alijev otac odvodio dečaka iz škole i vraćao kući u Bombay. Tri puta je dečak uspevao da pobegne, uprkos brižlji- vom nadzoru, i pronalazio put do škole prevaljujući ga uglavnom peške, toliko je jaka bila njegova odanost Babi. Ubrzo posle Alijevog četvrtog odvođenja iz škole, Meher Baba je privremeno poslao sve učenike kućama, a početkom 1929. godine škola je zauvek zatvorena. Ubrzo nakon toga otpočeo je period Babinih učestalih svetskih turneja. U tom periodu je za samo sedam godina sedam puta putovao na Zapad i dva puta oko sveta.

^{*} Predivno opisan u knjizi *Sobs and Throbs (Jecaji i damari)* od Ramjoo Abdulla.

Na tim putovanjima ga je pratilo nešto malo pohvalnog publiciteta, a mnogo više onog kritičkog, pa čak i uvredljivog. Baba nije nikad pokušavao da utiče na povoljno pisanje štampe. On je stalno ponavljao da oni koji ga napadaju rade svoj posao isto kao i oni koji ga hvale. Njegovo uporno odbijanje da sebe brani, ispravlja greške u citiranju njegovih „opaski” ili objašnjava čak i jednostavne nesporazume predstavlja presedan u današnje vreme kada je svet ubeden u neophodnost vlastitog dokazivanja pred očima društva. Ovakva potpuna nezainteresovanost mogla bi se pripisati nemogućnosti da se bude praktičan, ali bi svako na kraju stekao osećaj da Baba postupa u skladu sa dubokim unutrašnjim znanjem i da je zadovoljan time što će plodovi doći bez obzira na tumačenja. I u Evropi i u Americi su mu priređivani veliki dočeci, a publicitet koji je grmeo pri njegovom predstavljanju u Hollywoodu izazvao je poplavu izjava koje nikada neće biti u potpunosti integrisane.

Ova putovanja na Zapad su iznedrila vlastitu riznicu događaja prepunih ljudskim emocijama. Jedan od tih događaja, koji je uvek u velikoj meri privlačio moju pažnju, bio je Babin susret sa jednom Ruskinjom koja je bila duboko uznemirena zbog svoje nemogućnosti da stvori bilo kakav topao odnos sa svojom kćerkom koja je u to vreme imala dvadeset godina. Baba ju je pomilovao po ruci i rekao da će joj pomoći. Posle nekoliko dana, kada se jednog jutra probudila, zapljusnuo ju je njoj do tada nepoznati duboki osećaj tople ljubavi prema kćerci. Odmah je zamolila svoju kćerku da joj oprostí zbog načina na koji se do tada ophodila prema njoj i tog trenutka je među njima uspostavljen iskren odnos pun dubokog poverenja.

Drugi primer koji podseća na čarobnu lampu ljudskih emocija je Babin susret u Italiji sa jednim vrlo uznemirenim, ali briljantnim univerzitetskim profesorom koji je pred Babu izneo svoje celokupno znanje ezoterične filozofije. Kada je, uprkos Babinom strpljivom slušanju, dospao u stanje potpune frustracije zbog napora da u jednu celinu uklopi kockice svoje životne mudrosti,

u očajanju je digao ruke i zamolio Babu da samo sedi i u tišini meditira sa njim.

Baba se nasmešio i položio svoju ruku na profesorovu. Svi koji su bili prisutni u sobi pričaju da je zanosno osećanje mira odjednom preplavilo sobu i postepeno izbrisalo izraz očaja sa profesorovog lica. Nakon nekoliko trenutaka tišine on je najednom uskliknuo: „Sada znam da je Istina Ljubav”.

Postoje čudesne priče o Babinom boravku u pećini u kojoj je nekada meditirao Sveti Franja Asiški i o sastanku hijerarhije na vrhu planine u švajcarskim Alpima, o žestokoj oluji koja je besnela ne dotičući Babu koji je stajao obasjan snopom svetlosti koji se probijao kroz oblake iz kojih je lilo kao iz kabla dok su njegovi pratioci pokisli do gole kože čekajući ga nekoliko stopa niže.

Zatim je usledilo nekoliko godina provedenih u lečenju duševnih bolesnika, a potom i onih spiritualno opijenih. Takozvani „ašram ludaka” osnovan je u Rahuri 1936. godine i u njega su Baba i njegovi učenici doveli izvestan broj zaista ludih osoba. Kasnije se Baba sve više bavio „spiritualno opijenima” tj. onima koji su izgubili normalni svesni kontakt sa svojom okolinom usled opijenosti božanskom ljubavlju.

Ljudi u Indiji prave razliku između konvencionalnog ludila i gubitka normalne svesti kao posledice spiritualne ekstaze i tradicionalno se svesrdno brinu o ovim potonjima koje nazivaju *mastima*. Babin rad na ovom polju podseća na ono što je za njega tokom sedam godina činio Upasni Maharaj, Savršeni Učitelj koji mu je postupno vratio punu svest o njegovoj okolini kada mu je, nakon poljupca u čelo sufijskog Učitelja Babajan, bio raznet veo. Oboje Savršenih Učitelja je izabralo Meher Babu za svog spiritualnog poverenika (spiritualnog naslednika). To je bila izuzetna uloga koja objedinjuje ono najbolje i iz hinduističke i iz islamske tradicije.

Meher Babin rad sa *mastima* u njegovom ašramu u Rahuri brzo se granao i u godinama koje su usledile on je sve više krstarilo Indijom putujući i u najudaljenije krajeve u potrazi za *mastima* i svecima sa kojima je stupao u kontakt, bar na kratko. Priča o tim

putovanjima prepuna je primera velikih nedaća i ogromnih napora kojima su bili izloženi svi oni koji su u njima učestvovali.*

Baba, kao kraljevski patrijarh košnice, uspostavljao je kontakt da bi privukao ovu ogromnu količinu energije, a za uzvrat je svakom *mastu* ili svecu ponaosob nesumnjivo ubrzavao spiritualno napredovanje. Kontakti sa *mastima* su dostigli kuiminaciju u periodu između 1946. i 1948. godine. Posle toga su usledile dve godine onoga što je Baba nazvao fazom svog „Novog Života” koja je započela 16. oktobra 1949. godine. To je, van svake sumnje, nešto najnedokučivije od sveg nedokučivog sa čim učenik mora da se sretne. Novom Životu je prethodilo Babino raspuštanje svih ašrama za *maste*, ašrama za njegove manje-više stalno prisutne učenike iz najužeg kruga i ašrama za stalni prihvati ljudi od kojih su neki ostajali samo toliko koliko je trajao kratak razgovor, a drugi i po nekoliko nedelja, meseci ili godina.

Kada bi zbrinuo one koji nisu mogli da se sami brinu o sebi, Baba bi pozvao dobrovoljce da ga prate na brojnim putovanjima na kojima se često pešačilo, a to je podrazumevalo najveće nedaće. Stroga pravila discipline i odricanja bila bi utvrđena pre no što je od učenika zatraženo da se prijave kao dobrovoljci koji će pratiti Babu u toj novoj fazi njegovog Novog Života koji je bio život u izgnanstvu, bespomoćnosti i samoodricanju. Na kraju je odabrano dvadeset učenika koji su pošli za Babom.

Putovanja i spiritualna disciplina tokom te dve godine spadaju u one najteže kroz koje su Babini učenici ikada prošli. Učesnici tog putovanja su bili umorni, mršavi i izmučeni kada su se pojavili krajem 1951. godine. Podroban opis događaja i njihovog značaja moraće da se ostavi za jedno drugo opširno delo. Ipak, posmatrač ne može da se odupre utisku da je u toj tajanstvenoj fazi bila utvrđena matrica budućeg individualnog i društvenog razvoja rase. Na dan 16. oktobra 1950. godine, Baba je u Maha-

baleshwaru rekao: „Moj pređašnji život me postavlja na oltar Božanstva i božanskog savršenstva. Moj Novi Život me čini poniznim slugom Boga i Njegovog naroda. U svom Novom Životu ja sam onaj koji traga, onaj koji voli i prijatelj. Oba ova aspekta - savršena božanska priroda i savršena poniznost - predstavljaju Božiju volju i oba su zauvek povezana sa večnim životom Boga.”

Na dan 13. februara 1951. godine, Baba se u Mahabaleshwaru povukao u gotovo 100 dana dugu osamu nakon koje je izjavio da je neophodno da 16. oktobra započne novu fazu svog rada. Ona je kasnije nazvana „*manonash*” periodom (periodom poništavanja uma). Ovaj rad je trajao četiri meseca i okončao se 16. februara 1952. godine.

Nakon toga, Baba je najavio da će sa nekolicinom učenika uskoro otići u Sjedinjene Države i da će od 21. marta do 10. jula 1952. godine voditi „komplikivano-slobodan” život u kome će slabost dominirati nad snagom, od 10. jula do 15. novembra „potpuno-slobodan” život u kome će snaga dominirati nad slabošću, a od 15. novembra nadalje „vatreno-slobodan” život u kome će i snaga i slabost biti sagorene u božanskoj vatri.

Na dan 20. aprila 1952. godine, Baba je stigao u New York sa svojim učenicima među kojima je bilo šest muškaraca i šest žena poreklom i sa Istoka i sa Zapada. Uputili su se pravo u Myrtle Beach u Južnoj Karolini, gde se nalazio posed namenjen Babi. Na njemu je posle nekoliko nedelja Baba primio mnogo starih i novih sledbenika, naročito 17. maja kada je nepregledna masa ljudi stigla na skup iz svih krajeva Sjedinjenih Država da bi ga videla.

Grupa se potom zaputila kolima u Kaliforniju radi novih intervjua. Dok su prelazili Oklahomu, kola u kojima se nalazio Baba smrskana su u sudaru. Četvoro od pet putnika u njima bilo je ozbiljno povređeno u jednoj od onih potresnih nesreća koje se danas često događaju na našim drumovima.

Na veliku sreću, u susjednom gradiću po imenu Prague u Oklahomi postojala je mala privatna klinika koju je vodio dr Burleson. Napori tog čoveka i njegove malobrojne ekipe, suočene sa gomilom krvavih tela i okrvavljene odeće kojom su bili obavi-

* Za detalje vidi: William Donkin, *The Wayfarers (Putnici)*, Meher Publications, Ahmednagar, India. (Preštampano Sufism Reoriented, Inc. 1969. god.).

jeni čutljivi učitelj i njegovi pratioci, svakako predstavljaju herojsko delo u neprekidnoj drami u svetu medicine i njenoj neprestanoj borbi za ublažavanje patnji i produžavanje života. Kako se zamršeno klupko nesreće postepeno odmotavalo, postajalo je jasno da niko nije u životnoj opasnosti, ali je bilo mnogo lomova kostiju i delova tela sa brazgotinama i zguljenom kožom. Danima je trajao monoton i rutinski rad na obradi, čišćenju, previjanju i davanju transfuzije. Babina slomljena leva noga i ruka, kao i teške kontuzije lica, nisu spadale u one najteže povrede, ali su bile među najbolnijima. Nakon dve nedelje, povredeni su vraćeni ambulanti-nim kolima u Južnu Karolinu na oporavak.

Kako je tako veliki duhovni vođa mogao da dopusti da se takva nesreća dogodi njemu i njegovim pratiocima? Zar on nije zasigurno mogao da je predvidi i spreči? Pitam se, koliko li su samo puta postavljena ova pitanja. U stvari, Baba je još daleke 1928. godine znao da će mu se ta nesreća dogoditi i da je neophodna. S tim u vezi, čak je jednom prilikom napomenuo da će biti neophodno da „prolije” svoju krv u Americi. Međutim, i ta moja tvrdnja da je on to „znao sve vreme” daleko je od centralnog pitanja. Velike spiritualne vode svoga doba nisu nikada izbegavale nesreće izazvane nemarom, nehatom i nepažnjom civilizacije. U stvari, oni su prigrlili svoj deo ljudske katastrofe i proživeli je ne posežući za kosmičkom silom koja im je u malom prstu. Nije najveća uloga spiritualnih velikana u onom što oni čine izvan sfere zakona našeg fizičkog sveta, već u onome što čine u okviru njih.

Godine 1937.*, Baba je objasnio ulogu Savršenog Učitelja. „Savršeni Učitelj koji na sebe mora da preuzme svo breme ovoga sveta i potpuno ga apsorbuje, neizbežno mora da doživljava fizičke reakcije i prema tome mora fizički da pati kao obična ljudska bića.”

* (U to vreme Baba još uvek nije javno obznanio svoje Avatarstvo te su ga u većini smatrali Savršenim Učiteljem (*Sadguruom*). Međutim, Babina objašnjenja razlike koja postoji između uloge *Avatara* i Savršenog Učitelja naći ćete u ovoj knjizi, u Prilogu, pod brojem 30. Ur.)

„Podvrgavajući sebe zakonu akcije i reakcije, Savršeni Učitelji potvrđuju taj zakon i nesebično i voljno se izlažu njegovom uticaju. Ali, uprkos tome što se podvrgavaju tom zakonu, oni su iznad njega i mogli bi da se oslobode fizičkih posledica. Kakav bi onda bio smisao i kakva bi bila svrha akcije i reakcije?”

„Savršeni Učitelji apsorbuju dvojni efekat „univerzalne iluzije” izvođenjem čovečanstva iz iluzije kroz oslobađanje ljudskog roda od veza akcije i reakcije.”

„Savršeni Učitelj upija svu dualnost u svoje istinsko postojanje da bi je sublimirao.”

Posle nekoliko dodatnih dana u New Yorku provedenih u razgovoru sa ljudima, Baba se sa starim i novim sledbenicima ukrao u avion za Evropu i vratio u Indiju krajem avgusta 1952. godine. Čim je stigao, odmah je krenuo na nova putovanja po zemlji da nađe još nekoliko *masta*. Njegove aktivnosti su sada bile usredsređene na spiritualno blagosiljanje širokih masa koje su se prosto slivale na mesta za koja se raščulo da će biti mesta njegovog pojavljivanja u javnosti. Ti masovni *darshani* kulminirali su septembra 1954. godine kada je on pozvao sve svoje muške sledbenike iz celog sveta da se okupe u njegovom ašramu u Ahmednagaru na „poslednju” spiritualnu konklavu. Oko hiljadu ljudi se skupilo iz raznih krajeva Indije i udaljenih krajeva Azije, Evrope i Amerike. Oni koji su stigli ranije, bili su 12. septembra svedoci skupa od šezdeset hiljada duša iz okoline Ahmednagara koji su primili Babin blagoslov u formi *prasada*.

Koristeći ovu živopisnu i dirljivu priliku, Baba je lično svakog poslepodneva davao ljudima savete. Na dan 29. septembra, Baba se obratio ljudima koji su se odazvali njegovom pozivu, blagoslovio ih i poslao da idu svojim putem. Na dan 7. oktobra, prestao je da se služi čak i svojom pločom i počeo da komunicira jedino kroz gestikulaciju. (Zanimljivo je napomenuti da gestovi koje Baba koristi za komunikaciju ne predstavljaju prstima oblikovana slova kojima se koriste nemi, niti jezik znakova koji koriste gluvonemi, već proizvoljne jednostavne i donekle naglašene gestove koji su

svojtveni njemu samome i koji najjasnije opisuju ono što želi da prenese.)

Još jednom je Baba najavio da se bliži kraj njegovom ćutanju i njegovom ispoljavanju i da mu se bliži smrt. Baba je rekao da će, kada bude prekinuo ćutanje, reći samo jednu reč. Reč nad rečima, koja će prodrati u srca svih ljudi.

U saradnji sa Murshidom Duce, pokušao sam da još jednom oživim događajima prebogat život *Avatara Meher Babe*. Na istoriji je da u svetlu budućih događaja odredi i odmeri značaj njegovog života i dela. Mi koji smo deo sadašnjeg trenutka možemo samo da ponudimo merilo svoje ljubavi i odanosti, i da izrazimo zahvalnost što je nešto tako veliko ušlo u naše živote.

DON E. STEVENS

Uvod drugom izdanju

U OVIH osamnaest godina, koliko je prošlo od kada je izašlo prvo izdanje knjige *Bog govori*, plima Meher Babine prisutnosti proširila se svetom i njegovo ime je postalo simbol nade i vere za milione ljudi. Krajem januara pre četiri godine, on je napustio svoje fizičko telo koje je sada položeno u grob koji je još davno pripremljen prema njegovim detaljnim uputstvima u Meherabadu blizu Ahmednagara u Indiji.

U ovom proteklom periodu mogli smo se osvedočiti u delotvornost univerzalnog Meher Babinog pristupa svetskim problemima i u odziv na njegovu ljubav od strane ljudi svih vera i sekti. Od samog početka, Meher Baba je isticao da ne pripada ni jednoj određenoj religijskoj zajednici, već da je njegov cilj da udahne život u reči istine koje se nalaze u svim velikim verama u svetu. U često ponavljanim, jasnim i sažetim izjavama isticao je svoju nezavisnost delanja i univerzalnost svoga pristupa:

„Ja nisam vezan ni za kakvu politiku. Sve religije su za mene jednake. I sve kaste i vere su mi drage. Ali, iako poštujem sve „izme“, religije i političke partije zbog mnogih dobrih stvari kojima teže, ja ne pripadam, i ne mogu da pripadam, ni jednom od ovih „izama“, ni jednoj religiji ili političkoj partiji, jer apsolutna Istina, koja ih sve podjednako obuhvata, prevazilazi sve njih i ne ostavlja prostora podelama koje su sve podjednako neistinite. Jedinstvo sveukupnog života je celovito i nedeljivo. Ono je nepobitno i nenarušivo uprkos svim mogućim ideološkim razlikama.”

„Jednako sam dostupan jednome i svima, velikima i malima, svecima koji se uzdižu i grešnicima koji padaju, na svim tako različitim Putevima koji prožeti su Božjim Zovom. Podjednako sam dostupan svecu koga obožavam i grešniku zbog koga postojim, i podjednako kroz sufizam, vedantizam, hrišćanstvo, zoroastrizam, budizam i ostale „izme” svih vrsta i direktno, bez posredstva bilo kakvih „izama”...”*

Ni malo jednostavno pitanje Meher Babinog Avatarstva (status Hrista, Mesije) takođe se dosta razjasnilo tokom proteklih godina. Kada je 1955. godine javnosti predstavljeno prvo izdanje knjige *Bog govori*, Babina *Avatarska* uloga je tek nekoliko godina bila obznanjena i onima koji nisu spadali u krug njegovih najbližih učenika. Do tada ga je većina ljudi smatrala velikim svecem ili Savršenim Učiteljem i nije ni naslućivala dublje značenje njegove misije.

Međutim, 1954. godine Baba je jasno i po prvi put javno izneo da je *Avatar* ovoga Doba. Pošto su ga već smatrali Savršenim Učiteljem, sledbenici su spremno prihvatili ovo njegovo preuzimanje sveopšte odgovornosti.

Za ljude van njegovog kruga, koje je zainteresovala Meher Babina veličina, ali nisu imali priliku da urone u njegovu biće kroz ličnu predaju, još uvek je bilo rano da pokušaju da sude o spoljnim aktivnostima i rezultatima njegove *Avatarske* uloge. Iznenađujuće je da je veoma mali broj ljudi pokazao energično javno neslaganje sa tvrdnjom da je Baba *Avatar* ovoga Doba. Mnogi su čitajući knjigu *Bog govori* bili ubedeni da je takvo delo moglo poteći samo od nekoga ko je dosegao najviši spiritualni rang, i da je zato najbolje čekati i posmatrati pre donošenja bilo kakvog suda.

Čudno je to što su ljudi koji Babu nisu sreli uživo, niti su po tradiciji bili spiritualno orijentisani, bili prvi koji su počeli da ga prihvataju kao Boga. Bili su to mladi, buntovni, znatiželjni ljudi, ljudi u potrazi za smislom u životu ispunjenom konfuzijom i frustracijama koji su iznenada počeli da prihvataju lik i reči ovog

* Iz poruka datih za vreme „vatreno-slobodnog života”, 1952. godine.

ćutljivog Učitelja. Njihov instinkt, izoštren potrebom i uvećan kroz stalne bezuspešne pokušaje, iznenada je pronašao odgovor na Babinoj fotografiji, u knjizi njegovih predavanja, jezgovitoj poruci o životu odslikanoj na maloj karti.

Kao što je Baba često isticao tokom prethodnih decenija, dolazak *Avatara* i prihvatanje njegovih reči su pospešene potrebama same Kreacije. Kada je potreba velika, *Avatar* dolazi. I njegova reč se prihvata jer je ona ono jedino što može da zadovolji. Traganje čovečanstva za vrednim i pouzdanim ciljevima postajalo je kroz generacije sve intenzivnije. U današnje vreme, ono je postalo toliko izrazito da je počelo žestoko da besni u talasima socijalnih nemira.

U ovim socijalnim previranjima javlja se Meher Baba sa jasnim tvrdnjama o svrsi Kreacije i sa sveprožimajućom ljubavlju koja je toliko snažna da odjednom uspeva da odagna bol potrebe i dovede do smirenja i suza olakšanja. Baba uporno ponavlja da je Kreacija sredstvo pomoću koga Božiji impuls za svesnom spoznajom Sopstvenog božanstva postiže svoj cilj.

Brižljivim tvrdnjama u knjizi *Bog govori*, on opisuje način na koji se razvija mehanizam proširivanja svesti. Stvarnost beskonačnog jedinstva i svest koja evoluira razrešavanjem beskonačnih iskušenja smeštenih unutar dualnosti Kreacije preneti su do najsitnijih detalja. Fizička forma, koja funkcioniše kao medijum za proživljavanje suprotnosti unutar Kreacije, pokazuje se kao sve komplikovaniji nusprodukt Božije želje za svesnom spoznajom Sebe. Sama sila evolucije forme nije posledica slučajne selekcije najsposobnijih, već je posledica nužnosti ispoljavanja preostalih iskustava kroz sve složenije instrumente. Evolucija i postizanje sve savršenije svesti se opisuju kao jedina svrha Kreacije:

„A što se tiče procesa evolucije, uvek se setite da je početak početak u svesti, da je evolucija evolucija u svesti, i da je kraj, ako postoji, kraj u svesti...”*

* *The Awakener (Osveščivač)*, tom VIII, br. 4, 1962.

Ovo, kao i mnoštvo odmerenih, praktičnih uvida iz svakodnevnog života koje je Meher Baba decenijama iznosio, bilo je upravo ono za čime su mladi vapili. Oni priznaju Meher Babu empirijski, zbog onoga što on jeste: odgovor na dileme modernog života. To je upravo ono što je Baba tvrdio da *Avatar* mora da bude. Dakle, ruka i rukavica odgovaraju savršeno. Ko vidi to slaganje ne može da posumnja da je Baba upravo to što je sam rekao da jeste, *Avatar* ovoga Doba.

Ali šta je sa Meher Babinim privatnim životom u ovom periodu? Uprkos davno predviđenoj teškoj saobraćajnoj nesreći u blizini grada po imenu Prague u Oklahomi, 1952. godine i drugoj, još težoj nesreći blizu Satare u Indiji, decembra 1956. godine, u kojoj mu je bio smrskan kuk i u kojoj je dr Nilu na mestu poginuo, tih petnaest godina je bilo ispunjeno intenzivnim unutrašnjim i spoljašnjim radom. Vezano za ove dve saobraćajne nesreće, moramo uvek imati na umu da živimo u svetu ravnoteže unutar sistema bez čarobnih štapića. Sam *Avatar* održava tu ravnotežu dobrovoljnim prolaženjem kroz patnju. U ova dva slučaja, on je prolio krv na dva kontinenta, u ime onoga što je znao da mora da bude urađeno.

Godine 1956. putovao je u Evropu, Ameriku i oko sveta, i po prvi put posetio Australiju. Ova dvanaesta poseta Zapadu detaljno je opisana u knjizi „*The Awakener*” (tom IV, br. 1, tom V, br. 2) i u drugim delima.

Njegovo trinaesto putovanje na Zapad 1958. godine, ovaj put samo u Australiju i Ameriku, uspostavilo je snažnu obostranu ljubav između onih koji vole i voljenog (*The Awakener*, tom V, br. 2). Tada je postalo jasno da Baba postoji zbog onih koji su čuli pesmu svojih srca. Javnost nije bila odvrćana od susreta sa ovim zanimljivim bićem, međutim, ovoj poseti nije davan nikakav poseban publicitet. Bio je to istinski život u prisustvu Voljenog. Prisećajući se tog vremena u retrospektivi, postaje nam jasno da je Baba znao da je za mnoge ovo bio poslednji lični kontakt. U stvari, on nam je to govorio, ali ga mi nismo čuli.

Godine 1962. Meher Baba je ponovo izveo čaroliju privlačenja njemu bliskih sledbenika, ali ovoga puta na sasvim drugačiji

način. Ranije je dolazilo do mešanja njegovih sledbenika sa Istoka i Zapada u manjim razmerama. Međutim, 1962. godine oni su skupljeni u velikoj meri i sa određenom namerom.

Stotine ljudi iz Evrope, Amerike i Australije slilo se u Poonu u Indiji na mesto susreta. Na hiljade drugih je došlo iz Irana, Pakistana i Indije. „Skup Istoka i Zapada” u predivnoj rezidenciji Guruprasad u Pooni bilo je uzvišeno delo sjedinjavanja tokova ljubavi nastalih iz tako različitih prirodnih i kulturnih izvora. Pet dana je Meher Baba proveo sa ovom zatvorenom, pozvanom grupom od nekoliko hiljada ljudi mešajući i topeći sve elemente razlike u rastvoru koji jedini dovodi do istinskog sjedinjenja: Vrhunskoj Ljubavi.

Neko će se možda zapitati kako je ovo neverovatno biće bilo sposobno da, iz tog lomnog tela izmučenog dugotrajnim i neumornim izrabljivanjem i osakaćujućim nesrećama, crpi fizičku snagu da satima, a često i do kasno u noć, svakodnevno pozdravlja i blagosilja mnoštvo ljudi. Šestoga dana učinio je još više. Kapije Guruprasada su širom otvorene i mase su puštene unutra, pred njega. Kada su kasno te noći kapije konačno zatvorene, dugačka povorka sačinjena od ljudi koji su se, stojeći po četvoro u redu, još uvek nadali njegovom pogledu ili dodiru, pružala se u nedogled.

Od tada, sa retkim izuzecima 1963. i 1965. godine kada se radilo o njegovim indijskim sledbenicima, Meher Baba se povukao u strogu izolaciju. Konačno, avgusta 1966. godine izdao je instrukciju da se nikome ne dozvoli da ga vidi, sem na njegov izričit poziv. I zaista, bilo je veoma, veoma malo poziva, a još manje izuzetaka. Svima je dao na znanje da je u završnim fazama svog univerzalnog delovanja i, konačno, da je zadatak obavio na svoje stopostotno zadovoljstvo.

To je trebalo da bude znak njegovim odanim sledbenicima. Ali, niko nije ni pomišljao da će doći dan kada Voljeni više neće biti tu. Na dan 1. februara 1969. godine, preko njegovih sledbenika, svetom se brzo pronela vest da je Meher Baba napustio telo nešto iza podneva prethodnoga dana. Sedam dana je njegovo telo ležalo posuto i ovenčano mirisnim laticama ruža u davno pripremljenoj grobnici, sa glavom uzdignutom na jastucima „tako da

moju svojim voljenima da dajem *darshan*, a da ne moram da ustajem." Unapred je znao šta će biti potrebno i, kao i uvek, sve je unapred pripremio. Njegovi sledbenici su prepoznali „odlazak Boga kao Beskonačnog u vlastitu Beskonačnost." Nakon polaganja u grob, u aprilu, maju i junu mesecu, velike grupe ljudi i sa Istoka i sa Zapada posetile su Guruprasad, Meherasad - kuću i Meherabad - grob. Ne znamo da li bi iko bio u stanju da opiše šta se tada dešavalo. Jedini način da to saznate je da sednete i ispričate se sa nekim ko je tamo bio. Fransis Brabazon je predivno opisao ovaj veliki događaj u pamfletu pod naslovom „*Three Talks*”*, koji je 1969. godine izdala Meher Baba Publications, Sydney, Australia.

U ovu revidiranu verziju knjige *Bog govori* unete su dopune i neke od ispravki na koje je Meher Baba ukazao. Dopune su unete i u Dodatak. Mnoge karte su pretrpele male, ali neophodne izmene i dodato je pet novih mapa. Jednu je, kao izraz ljubavi, načinio Ludwig Dimpfl i ona se odnosi na „Mističke, sufijske i vedantske termine prema nivoima svesti i prema upotrebi u knjizi *Bog govori*. Ta mapa je poslata Meher Babi nekoliko godina pre no što je on napustio telo. Eruch B. Jessawala je rekao da ju je Baba pažljivo pregledao i, pošto ju je na dva-tri mesta ispravio, izjavio je da je zadovoljan i da odobrava da se ona koristi u knjizi *Bog govori*. Zbog veličine, mapa se prilaže zasebno. Nove fusnote dodate su na osnovu objašnjenja koja je Meher Baba kasnije povremeno davao.

Na ovom mestu bi trebalo napomenuti da pojedini termini označeni kao sufijski, vedantski i mistički u nekim slučajevima nisu klasični termini koji se koriste u te tri tradicije. To su termini koji se ovde koriste da bi omogućili čitaocu komparativno izučavanje i bolje razumevanje same teme. Pre no što je napustio svoje telo, Meher Baba je odobrio Glosar koji je sastavio Ludwig Dimpfl.

Na kraju, ne možemo a da ne pomenemo neizbežan korolarijum Meher Babinog života i njegovih reči. On je živeo za spiritalnog čoveka, da bi taj čovek mogao da se oslobodi okova

* „Tri razgovora” prim. prev.

opsene stvarnosti kojima je sebe sputao. Ipak, objašnjenja koja je Meher Baba davao veoma su značajna i za praktičan život. Čitajući dela „Najvišeg od Najviših” našeg vremena, uvidamo fundamentalnost i revolucionarnost njegovih implikacija i u odnosu na fizičke nauke. Kada poznavao fizičke nauke, hemije, geologije, psihologije i mnogih drugih nauka budu proučavali Meher Babin život i njegove poruke, počele potpuno pravilno da ih primenjuju prvenstveno u odnosu na potrebe svoje unutrašnje prirode. Međutim, kada njegove reči izvrše svoj primarni zadatak uspostavljanja osećaja životne svrhe i davanja podrške, druga faza će početi da se ostvaruje sama od sebe. Život počinje da se kreće. I kreće se i iznutra i spolja. Brza, uzastopna prepoznavanja istina koje svrdlažu iznutra praćena su uvidima u način funkcionisanja spoljašnjeg.

Jednostavne, gotovo samodostatne Meher Babine tvrdnje granaju se u kaleidoskop fundamentalnih i uzbudljivih implikacija. Bio je štedljiv na rečima. Nije se upuštao u opširna objašnjenja. On bi samo davao životnu interpretaciju osnovne istine. Iz toga bi potekla nepregledna reka neizbežnih zaključaka. Kao fizičar jednom krene da ponovo otkrije svoje jastvo, počele takođe da otkrivaju uticaj Meher Babe na njegovo vlastito polje - na fiziku.

Takav je Meher Baba. On nečujno prožima sve aspekte života i pre nego što toga postanemo svesni, ceo život postaje fascinantna igra posmatranja Meher Babe koji se bavi Meher Babom. Ovo je neosporno univerzalno primenljiva bit svega.

San Francisco, California
April, 1973. godine

Ivy O. Duce
Don E. Stevens

Sadržaj

„Nisam došao da ustanovim nikakav kult,
udruženje ili organizaciju; čak ni da
utemeljim novu religiju. Religija koju
ću vam dati uči znanju
Jednoga u mnoštvu. Potaknuću
ljude da čitaju ovu knjigu
o srcu što čuva ključ tajne života.
Dovešću um i srce u harmoničan spoj.
Oživeću sve religije i kultove
i spojiću ih kao bisere na jednoj ogrlici.”

MEHER BABA

	Predgovor prvom izdanju	vii
	Uvod prvom izdanju	xi
	Uvod drugom izdanju	xxix
Poglavlje 1	Stanja svesti	1
Poglavlje 2	Početni unutrašnji poriv i putovanje svesti koja evoluirala	8
Poglavlje 3	Karakteristike različitih kraljevstava	29
Poglavlje 4	Reinkarnacija i uravnoteženo stanje svesti bez impresija	33
Poglavlje 5	Nivoi	43
Poglavlje 6	Rezime stanja božanske svesti	58
Poglavlje 7	Sedmoslojni veo	70
Poglavlje 8	Stanje Boga s One Strane Onostranog, prvobitni poriv i ciklus evolucije i involucije svesti	78
Poglavlje 9	Deset stanja Boga	167
Poglavlje 10	Zaključak	200
	Sadržaj dodatka	201
	Dodatak	202
	Epilog	296
	Glosar	297
	Indeks	323

Karte

	<i>Naspram stranice</i>
Karta I	Nivoi i svetovi 58
Karta II	Prvobitna čudljiva želja 81
Karta III	Stvarno buđenje 101
Karta IV	Evolucija i involucija 120
Karta V	Putovanje 136
Karta VI	Četiri putovanja 146
Karta VII	Bog je Stvarnost 163
Karta VIII	Deset stanja Boga 167
Karta VIII-A	Kreacija, evolucija, reinkarnacija, involucija i realizacija prema Meher Babi 200
Karta IX	Božanska tema 236
Karta X	Božanska tema 238
Karta XI	Mistički, sufijski i vedantski termini prema nivoima svesti iznetim u knjizi <i>Bog govori</i> UMETAK

BOG GOVORI

POSVETA

*Univerzumu-
toj Iluziji koja potvrđuje Stvarnost*

Stanja svesti

SVE duše (*atme*) su bile, jesu i biće u Najvišem Jastvu (*Paramatmi*).

Duše (*atme*) su sve Jedno.

Sve duše su beskonačne i večne. One su bez oblika.

Sve duše su Jedno; ne postoji razlika među dušama, niti u njihovom bivstovanju i postojanju kao duša.

Postoji razlika u svesnosti duša; postoji razlika u nivoima svesti duša; postoji razlika u iskustvu duša i prema tome postoji razlika u stanjima u kojima se duše nalaze.

Većina duša je svesna **grubog** tela (*sthul sharir*); neke duše su svesne **suptilnog** tela (*pran*); malo je duša svesno **mentalnog** tela (um ili *mana*); a samo nekoliko duša je svesno Jastva.

Većina duša ima iskustva grube sfere (sveta); neke duše imaju iskustva suptilne sfere (sveta); malo duša ima iskustva mentalne sfere (sveta); a veoma malo duša ima iskustvo Najvišeg Jastva.

Većina duša je na grubom nivou (*anna bhumika*); neke duše su na suptilnom nivou (*pran bhumika*); malo duša je na mentalnom nivou (*mano bhumika*); a veoma malo duša je na nivou iznad mentalnog nivoa (*vidnyan*).

Većina duša ima jake okove; neke duše imaju slabe okove; malo duša ima veoma slabe okove; a veoma malo duša nema okove uopšte.

Sve ove duše (*atme*) sa različitim svestima, različitim iskustvima i različitim stanjima su u Najvišem Jastvu (*Paramatmi*).

Ako su, dakle, sve duše u Najvišem Jastvu i sve jesu Jedno, zašto onda postoji razlika u svesti, nivoima, iskustvima i stanjima svesti?

Ta razlika postoji zato što duše imaju razne i različite impresije (*sanskare*).*

Većina duša ima **grube** impresije; neke duše imaju **suptilne** impresije; malo duša ima **mentalne** impresije; a veoma malo duša **nema** impresije uopšte.

Duše koje imaju grube impresije, duše koje imaju suptilne impresije, duše koje imaju mentalne impresije i duše koje nemaju bilo kakve impresije, sve su u Najvišem Jastvu i sve su one Jedno.

Duše sa grubim impresijama imaju svest o grubom telu (*sthul sharir*) i imaju iskustvo grube sfere.

Duše sa suptilnim impresijama imaju svest o suptilnom telu (*pran*) i imaju iskustvo suptilne sfere.

Duše sa mentalnim impresijama imaju svest o mentalnom telu (*mana* ili um) i imaju iskustvo mentalne sfere.**

* Videti takode: Meher Baba, „The Formation and Function of *Sanskaras*”, *Discourses*, („Formiranje i funkcionisanje *sanskara*”, *Razgovori*) (San Francisco: Sufism Reoriented, Inc., 1967), 1:54-64. Ur.

**

SFERA	TELO		
	U MISTICIZMU	U SUFIZMU	U VEDANTIZMU
Gruba sfera (Svet)	Grubo telo	<i>Jism-e-Kasif</i>	<i>Sihul Sharir</i>
Suptilna sfera (Svet)	Suptilno telo	<i>Jism-e-Latif</i>	<i>Sukshma Sharir (Pran)</i>
Mentalna sfera (Svet)	Mentalno telo	<i>Jism-e-Altaf</i>	<i>Karan Sharir (Manas)</i>

Duše koje nemaju impresije imaju svest o Jastvu (duši, *atmi*) i imaju iskustvo Najvišeg Jastva (*Paramatme*).

Tako, duše sa grubim impresijama imaju iskustvo grube sfere preko grubog tela; to znači da one proživljavaju razna i različita iskustva kao što su gledanje, slušanje, mirisanje, jedenje, spavanje, pražnjenje creva i mokrenje. Sve su ovo iskustva grube sfere.

Duše sa suptilnim impresijama preko suptilnog tela prolaze uzastopno kroz iskustva tri nivoa suptilne sfere i na ta tri nivoa one imaju samo iskustva gledanja, mirisanja i slušanja.

Duše sa mentalnim impresijama preko mentalnog tela ili **uma**, u mentalnoj sferi imaju samo iskustvo gledanja, a to gledanje je zapravo viđenje Boga.

Duše koje nemaju impresije preko Jastva doživljavaju bezgraničnu moć, bezgranično znanje i bezgranično blaženstvo Najvišeg Jastva.

Duša koja je svesna grubog tela **nije** svesna suptilnog tela, **nije** svesna mentalnog tela i **nije** svesna Jastva.

Duša koja je svesna suptilnog tela **nije** svesna grubog tela i **nije** svesna mentalnog tela i **nije** svesna Jastva.

Duša koja je svesna mentalnog tela **nije** svesna grubog tela, **nije** svesna suptilnog tela i **nije** svesna Jastva.

Duša koja je svesna Jastva **nije** svesna grubog tela, **nije** svesna suptilnog tela i **nije** svesna mentalnog tela.

Duša koja ima iskustvo grubog sveta nema iskustvo suptilnog sveta, ni iskustvo mentalnog sveta, niti ima iskustvo Najvišeg Jastva.

Duša koja ima iskustvo suptilnog sveta nema iskustvo grubog sveta, ni iskustvo mentalnog sveta, niti ima iskustvo Najvišeg Jastva.

Duša koja ima iskustvo mentalnog sveta nema iskustvo grubog sveta, ni iskustvo suptilnog sveta, niti ima iskustvo Najvišeg Jastva.

Duša koja ima iskustvo Najvišeg Jastva nema iskustvo grubog sveta, ni iskustvo suptilnog sveta, niti ima iskustvo mentalnog

sveta. Drugim rečima, duša koja je svesna Jastva i ima iskustvo Najvišeg Jastva nije svesna grubog tela, suptilnog tela, ni mentalnog tela i nema iskustvo grube, suptilne i mentalne sfere (sveta).

To znači da duša mora da izgubi svest o grubom, suptilnom i mentalnom telu da bi stekla svest o Jastvu i doživela iskustvo Najvišeg Jastva. Ali, sve dok je duša pod uticajem grubih, suptilnih, ili mentalnih impresija ona ima svest o grubom, suptilnom, odnosno mentalnom telu, te neizbežno i stalno proživljava gruba, suptilna i mentalna iskustva.

Razlog za to je jasan: sve dok je svest duše pod uticajem grubih impresija, ona nema drugog izlaza osim da proživi te grube impresije preko grubog tela.

Slično tome, sve dok je svest duše pod uticajem suptilnih impresija, ona nema drugog izlaza osim da proživi te suptilne impresije preko suptilnog tela.

Isto tako, sve dok je svest duše pod uticajem mentalnih impresija, ona nema drugog izlaza osim da proživi te mentalne impresije preko mentalnog tela.

Kada grube, suptilne i mentalne impresije iščeznu odnosno u potpunosti nestanu, svest duše se automatski i neizbežno usmerava i usredsređuje na sebe samu i tada duša nema drugog izbora osim da uđe u iskustvo Najvišeg Jastva.

Dakle, gruba, suptilna i mentalna tela nisu ništa drugo do **senke duše**. Grube, suptilne i mentalne sfere (svetovi) nisu ništa drugo do **senke Najvišeg Jastva**.

Gruba, suptilna i mentalna tela su ograničena, imaju oblike, podložna su promenama i uništenju. Grubi, suptilni i mentalni svetovi su nestvarni; oni nisu ništa, oni su uobrazilja i ništavni snovi. Jedina stvarnost je Najviše Jastvo (*Paramatma*).

Zato, kada duša sa svojim grubim, suptilnim i mentalnim telom proživljava grube, suptilne i mentalne svetove, ona tada, zapravo, u stvarnosti doživljava senke Najvišeg Jastva uz pomoć svojih sopstvenih senki.

Drugim rečima, duša u svojoj ograničenoj i uništivoj formi proživljava obmanu, ništavnost, uobrazilju i ništavne snove.

Kada duša doživi iskustvo Najvišeg Jastva svojim sopstvenim Jastvom, jedino tada stvarno doživljava Stvarno.

Kada je duša svesna svog grubog tela, tada se ona identifikuje sa grubim telom i sebe smatra grubim telom.

To znači da beskonačna, večna, duša koja je bez oblika spoznaje da je ograničena, smrtna i sadržana u obliku.

Impresije (*sanskare*) su uzrok ovog neznanja. U početku, duša koja je večno u Najvišem Jastvu, preko impresija prvo stiće neznanje, a ne Znanje.

Kada, u skladu sa određenim impresijama, duša poprimi određeni oblik (telo ili *sharīr*), ona oseća i doživljava da je ona taj određeni oblik.

Duša u formi kamena doživljava sebe kao kamen. Prema tome, duša vremenom doživljava i oseća da je metal, biljka, crv, riba, ptica, životinja, muškarac ili žena. Bez obzira na tip grubog oblika i bez obzira na njegovu spoljašnju formu, duša se spontano spaja sa tim oblikom, izgledom i spoljašnjom formom, i doživljava da je taj oblik, ta pojava i ta spoljašnja forma.

Kada je duša svesna suptilnog tela, ona tada doživljava da je to suptilno telo.

Kada duša postane svesna mentalnog tela, ona tada doživljava da je to mentalno telo.

Samo zbog impresija (*nuqush-e-amala* ili *sanskara*), duša, koja nema oblik, ta Bezgranična Duša, doživljava da je stvarno to grubo telo (*sthul sharīr*) ili suptilno telo (*pran*) ili mentalno telo (*mana* ili um).

Dok proživljava grubi svet preko grubih formi, duša se spaja i odvaja od bezbroj grubih oblika. To spajanje i odvajanje od grubih oblika se naziva **rođenje**, odnosno **smrt**.

Samo zbog impresija, ta večna, besmrtna duša, koja postoji u stvarnosti bez rađanja i bez smrti, mora bezbroj puta da proživi rođenje i smrt.

Sve dok je duša prisiljena da zbog impresija prolazi kroz ta bezbrojna iskustva rađanja i umiranja, ona ne samo da mora da doživljava sam grubi svet koji je senka Najvišeg Jastva i koji je nestvaran, već mora da iskusi i sreću i bedu i vrlinu i porok grubog sveta.

Duša koja je slobodna i koja je izvan sreće i bede, vrline i poroka, samo zbog impresija neminovno mora da proživi iskustva bede, sreće, poroka i vrline.

Do sada smo utvrdili da samo grubi oblik duše, dok doživljava grubi svet, proživljava iskustva rađanja i smrti, sreće i nesreće, vrline i poroka; ali, grubi oblik duše je senka duše, a grubi svet je senka Najvišeg Jastva.

Prema tome, sva iskustva rađanja i smrti, vrline i poroka, sreće i nesreće koje duša proživljava nisu ništa drugo do iskustva senki. Stoga je sve što je proživljeno na taj način nestvarno.

U Stvarnosti, Atma je *Paramatma*.

Da bismo pojasnili odnos „*atma-Paramatma*”, *Paramatmu* poredimo sa beskrajnim okeanom, bezgraničnim okeanom, a *atmu* sa jednom kapi u tom okeanu. *Atma* nije nikada izvan ovog bezgraničnog okeana (*Paramatme*).

Atma nikada ne može da bude izvan *Paramatme*, jer je *Paramatma* beskonačna i bezgranična. Kako može *atma* da se nađe ili postoji izvan bezgraničnosti bezgraničnog? Prema tome, *atma* je u *Paramatmi*.

Pošto smo ustanovili najvažniju činjenicu da je *atma* u *Paramatmi*, krenućemo korak dalje i reći da *atma* jeste *Paramatma*. Kako?

Zamislimo, na primer, beskrajni okean. Zamislimo takođe da smo izdvojili ili izvadili jedan delić iz tog beskonačnog prostanstva tog bezgraničnog okeana. Iz toga sledi da ta kap okeana, dok se nalazi u bezgraničnom okeanu, pre nego što se izdvoji iz njega, jeste taj okean i u tom bezgraničnom okeanu bez obala ne

postoji kao delić tog okeana, jer svaki delić okeana, kada nije ograničen granicama jedne kapi, jeste bezgranični okean.

Tek kada se jedan delić okeana izdvoji iz bezgraničnog okeana, ili se iz njega izvadi kao jedna kap, tek tada taj delić okeana poprima svoje izdvojeno postojanje kao kap tog okeana bez obala i tek tada na taj delić okeana počinjemo da gledamo kao na jednu kap bezgraničnog okeana.

Drugim rečima, taj beskrajni, beskonačni, bezgranični okean sada posmatramo kroz jednu kap tog beskrajnog, beskonačnog, bezgraničnog okeana. U poređenju sa tim beskrajnim, beskonačnim okeanom bez granica, ovaj delić okeana, ili ova kap delića okeana je najograničenija i najkonačnija, sa neograničenim ograničenjima. Drugim rečima, taj delić koji je beskonačno slobodan spoznaje da je beskonačno ograničen.

Slično tome, atma, koju smo uporedili sa jednom kapi beskrajnog okeana, naizgled stiže izdvojeno postojanje, mada u stvarnosti nije izvan neograničenosti neograničenog, izvan neograničene *Paramatme* koju smo uporedili sa beskrajnim, beskonačnim, bezgraničnim okeanom.

Ali, baš kao što delić okeana zadobija svoja ograničenja time što se pojavljuje u vidu kapi koja postoji u obliku mehurića na površini okeana i kao što taj mehurić daje tom deliću okeana prividno izdvojeno postojanje u odnosu na beskonačni okean, tako i *atma*, koja jeste u *Paramatmi* i jeste *Paramatma*, prividno doživljava da postoji izdvojeno od beskonačne *Paramatme*, kroz ograničenja mehurića (neznanja) kojim *atma* sebe obavija. U trenutku kada se mehurić neznanja rasprsnje, *atma* ne samo da pronalazi sebe u *Paramatmi*, već doživljava sebe kao *Paramatmu*.

Kroz to ograničenje koje stvara mehurić neznanja koji je stvorila sama *atma*, *atma* prividno zadobija izdvojeno postojanje u odnosu na *Paramatmu*. Upravo zbog te samostvorene izdvojenosti od beskonačne *Paramatme*, *atma*, koja je beskonačna, neograničena i beskrajna, prividno doživljava sebe kao najkonačniju, sa beskonačnim ograničenjima.

POGLAVLJE

2

Početni unutrašnji poriv i putovanje svesti koja evoluirala

RAZMOTRIMO sada jednu nesvesnu dušu.

U početku duša nije imala ni impresije (*sanskare*), ni svest.

Stoga, na tom stupnju ili u tom stanju, duša nije imala ni grubi oblik ili telo, ni suptilno telo, ni mentalno telo, **jer jedino postojanje grubih, suptilnih i mentalnih impresija (*sanskara*) može da dovede do otelotvorenja grubih, suptilnih i mentalnih tela, i samo ako postoje ta tela mogu da postoje grubi, suptilni i mentalni svetovi.**

Prema tome, u početku duša nije imala svest o grubom, suptilnom i mentalnom telu, niti je bila svesna svog Jastva, te stoga, po prirodi stvari, duša tada nije imala iskustvo grubih, suptilnih i mentalnih svetova, niti je imala iskustvo Najvišeg Jastva (*Paramatme*).

To beskonačno, nesvesno stanje mira duše bez impresija iznedrilo je impuls koji nazivamo PRVIM PORIVOM (prvim porivom za sopstvenom spoznajom).

Taj prvi poriv je u *Paramatmi* bio nemanifestovan.

Ako poredimo *Paramatmu* sa beskrajnim, neograničenim okeanom i kažemo da se prvi poriv pokrenuo u *Paramatmi*, isto

tako bismo, kroz poređenje, mogli da kažemo da je u beskonačnom, neograničenom okeanu nastao prvi poriv ili ČUDLJIVA ŽELJA.*

U tom Beskonačnom, u Bogu, jesu i konačno i beskonačno.

Da li je taj prvi poriv bio beskonačan ili konačan i da li je prvo bio konačan, a potom beskonačan ili obratno?

Prvi poriv jeste bio nešto najkonačnije, ali je potekao od Beskonačnog, od Boga.

Taj najkonačniji prvi poriv je pripadao beskrajnom Okeanu - *Paramatmi*, a manifestacija tog nemanifestovanog najkonačnijeg prvog poriva samoga Boga ograničena je u najkonačniju tačku tog beskonačnog, neograničenog Okeana.

Međutim, pošto se ta najkonačnija manifestovana tačka nemanifestovanog prvog poriva, koji je isto tako najkonačniji, nalazila u beskonačnom i neograničenom Okeanu, ova najograničenija tačka manifestacije prvog poriva je takode bila neograničena.

Kroz tu najkonačniju tačku manifestacije prvog poriva (takode najkonačnijeg), postepeno se pojavljivala senka Boga (koja, kad pripada Stvarnosti, jeste beskonačna) i nastavila da se širi.**

Ova najkonačnija tačka manifestacije nemanifestovanog prvog poriva se naziva „OM” Tačka ili Tačka Kreacije i ta tačka je neograničena.

Istovremeno sa javljanjem prvog poriva nastala je najgrublja prva impresija, opredmećujući dušu kao apsolutno samodovoljnu suprotnost i najkonačniju grubu kopiju Boga.

Zbog ove najgrublje prve impresije prvobitnog poriva, beskonačna Duša je počela da doživljava iskustva. Prvo iskustvo

* Vidi takode: Meher Baba, „The Whim from the Beyond”, *Beams from Meher Baba on the Spiritual Panorama* (San Francisco: Sufism Reoriented, Inc., 1958) str. 7-11. Ur.)

** Smisao je sledeći: senka Boga je neprimetno (poput isticanja tečnosti kroz pore) izbijala iz te najkonačnije tačke.

koje je beskonačna Duša doživela bilo je iskustvo kroz doživljaj oprečnosti vlastitog identiteta u odnosu na njeno beskonačno, nesvesno stanje bez impresija.

Ova, kroz iskustvo doživljena oprečnost, prouzrokovala je nestabilnost večne, apsolutne stabilnosti beskonačne Duše i spontano je nastala neka vrsta erupcije, koja je razorila apsolutnu ravnotežu i nesvesno spokojstvo beskonačne Duše **jednim trzajem ili snažnim šokom** koji je prožeo nesvesnost nesvesne Duše prvom svešću o njenoj odvojenosti od nedeljivog stanja *Paramatme*. Budući da je Duša neograničena, svest koju je stekla od tog trzaja ili šoka te apsolutno oprečne i najgrublje prve impresije o njenoj očiglednoj odvojenosti bila je, prirodno i nužno, **ograničena** prva svest.

Ta prva svest koju je Duša stekla je, očigledno, naj-najograničenija u poređenju sa apsolutnom suprotnošću iskustva njenog prvobitnog stanja bezgraničnosti.

To nadalje znači sledeće: na početku, kada se u beskonačnoj Duši bez impresija po prvi put javila impresija, ta prva stečena impresija je bila apsolutno gruba impresija. Prva svest koju je Duša stekla bila je, takođe, naj-najograničenija.

Tog trenutka, nesvesnost neograničene Duše je istovremeno iskusila naj-najograničeniju prvu svest najgrublje prve impresije.

Neograničena i večna Duša jeste zadobila svest, ali je ta svest, koja je nastala na osnovu impresije, bila lišena sopstvenog **večnog** stanja, odnosno, svog beskonačnog Jastva i bila je do krajnjih granica ograničena tom najgrubljom impresijom.

Prema tome, kako će kasnije biti objašnjeno, ako je duša svesna impresija (*sanskara*), onda duša **nužno mora da proživi te impresije**, a da bi proživela te impresije, svest duše mora da ih proživi kroz odgovarajuće medije.

Budući da postoje impresije, postoji i doživljavanje impresija, pa zbog toga moraju da postoje i medijumi za doživljavanje tih impresija. Drugim rečima, impresije dovode do iskustava, a da bi impresije bile proživljene potrebni su odgovarajući medijumi.

Prema tome, budući da neograničena i večna Duša koja je bez oblika sada ima naj-najograničeniju prvu svest o naj-najgrubljim prvim impresijama, ta naj-najograničenija prva svest duše mora nužno i logično da upotrebi naj-najograničeniji i naj-najgrublji **prvi** medijum, da bi iskusila tu naj-najgrublju prvu impresiju.

Za sada, zbog ograničenog stepena ljudskog razumevanja, dovoljno je reći da se naj-najograničenija prva svest duše, dok je proživljavala naj-najgrublju prvu impresiju, usredištila u odgovarajućem naj-najograničenijem i naj-najgrubljem medijumu, neprimetno navodeći Dušu (bez oblika) da svoje beskonačno, večno Jastvo spoji i poistoveti sa ovom naj-najgrubljom i naj-najograničenije ograničenom formom kao svojim prvim medijumom.

Prva svest nedeljive Duše, proživljavajući prvu impresiju kroz prvi medijum, stvara u duši težnju za spajanjem i poistovećenjem svog večnog, beskonačnog Jastva sa prvom (najograničenijom i najgrubljom) formom koja je, poput semena oprečnosti, spontano zasejanog sa odbleskom prvog poriva, neprimetno iznikla i po prvi put se manifestovala u vidu dualnosti. Kada ta upravo stečena svest primora Dušu da se spoji i poistoveti sa konačnom, grubom formom ili medijumom, svest duše zapravo primorava beskonačnu, večnu nedeljivu Dušu bez oblika da doživi da je u stvari ona ta konačna, gruba forma.

Tako svest, koju je nesvesna duša stekla, umesto da doživljava **stvarnost** kroz jedinstvo i poistovećenje sa Najvišim Jastvom, proživljava **iluziju** kroz dualnost i poistovećenje sa grubom formom pri čemu namnožava razne, bezbrojne impresije u nizu iskustava sve dotle dok je spojena sa grubom formom i postepeno stiče ili razvija sve veću i veću svest.

Da bi se na konkretnom primeru jasnije shvatio postepeni proces evolucije svesti koju je duša stekla, analiziraćemo ono stanje svesti u kome se svest duše spaja sa formom kamena kao najkonačnijim i najgrubljim medijumom i na taj način počinje da se poistovećuje sa kamenom.

Svest duše zapravo koristi formu kamena tek posle bezbroj ciklusa i era raznih iskustava kroz razne vrste formi od kojih postoji **sedam glavnih** naj-najkonačnijih i naj-najgrubljih gasovitih formi koje obična ljudska bića ne mogu ni da shvate, ni da zamisle.

Mi iz praktičnih razloga započinjemo sa onim stanjem svesti duše u kome ona tek počinje da se spaja i poistovećuje sa formom kamena.

Unutar forme kamena takođe postoje različite vrste. Svest duše mora da upotrebi svaku od tih vrsta kao prikladan medijum, jedan za drugim, u skladu sa različitim impresijama duše, da bi proživela raznovrsne i bezbrojne impresije koje su se, jedna za drugom, nakupile u formu kamena.

Ako uzmemo primer kamena kao medijuma za najgrublje impresije, iz toga proizilazi da duša, koja je večno u Najvišem Jastvu, sada sa najkonačnijom svešću, proživljava najgrublje impresije kroz medijum u formi kamena.

Prema tome, beskonačna, nedeljiva, večna duša (bez forme) koja je večno u Najvišem Jastvu, dok proživljava najkonačnije grube impresije preko sopstvene najkonačnije svesti, koristi najograničeniji grubi medijum pra-pra-prve vrste kamena („pra-pra-prve” u smislu sasvim, sasvim prve) i tako duša neosetno, mada spontano, biva nagnana da se poistoveti sa kamenom.

Nakon mnogo era i ciklusa, najograničenija gruba svest duše se postepeno sve više razvija kroz bezbrojna i raznovrsna iskustva najgrubljih, konačnih impresija, kroz poistovećenje duše sa pra-pra-prvom vrstom kamena. Najzad, kada se u potpunosti iscrpi mogućnost doživljavanja iskustava, poistovećenost duše sa pra-pra-prvom vrstom kamena se postepeno gubi i forma kamena biva odbačena.

Sada duša neko vreme ostaje bez medijuma, mada se ta najkonačnija svest, koja se razvila, zadržava zajedno sa najgrubljim konačnim impresijama te prve-u-nizu-prvih vrsta forme kamena koja je upravo odbačena.

Tako je duša, koja je sada bez bilo kakvog medijuma odnosno oblika, svesna najkonačnijih impresija (*sanskara*). Međutim, sve dok je svest usredsređena na impresije, duša neizbežno mora da proživi te impresije.

Dakle, da bi proživela impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme kamena koja je odbačena, svest duše, usredsređena na impresije te odbačene forme kamena, počinje da se spaja sa prvom-sledećom vrstom u nizu koja pripada formi kamena. Duša se poistovećuje sa ovom vrstom kamena, a kroz poistovećivanje sa novim medijumom prve-sledeće-u-nizu vrste forme kamena svest duše počinje da proživljava impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme kamena.

Ono što je ovde najvažnije da se razume je da u trenutku kada svest duše prestane da se poistovećuje sa jednom formom ili medijumom i zadrži samo impresije upravo odbačene forme, ona te impresije proživljava kroz neki drugi odgovarajući medijum onda kada se spoji sa sledećim medijumom ili formom. Ali, taj naredni medijum, odnosno formu uvek stvaraju i oblikuju zgusnute impresije one poslednje vrste forme sa kojom je duša bila spojena i poistovećena, i koje je (misli se na impresije) svest duše zadržala čak i nakon odvajanja od te forme.

Na ovaj način, bezbrojna i razna iskustva bezbrojnih impresija koje je, jednu za drugom, svest duše proživela preko raznih vrsta formi kamena vode daljnjoj evoluciji svesti duše.

I konačno, posle mnogo era i ciklusa proživljavanja iskustava svest duše neminovno stiže do stadijuma u kome ispoljava tendenciju da odvoji dušu čak i od poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme kamena; i mada se duša odvaja od te poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme kamena i odbacuje je, ta najkonačnija svest, koja se razvila do tog stadijuma, ostaje i dalje zajedno sa najkonačnijim grubim impresijama poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme kamena koja je odbačena.

Duša, koja sada nema bilo kakav medijum ili formu, svesna je najkonačnijih grubih impresija (*sanskara*) te poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme kamena. Duša neminovno mora da proživi te impresije.

Sada, da bi proživela impresije te poslednje-u-nizu-poslednjih formi kamena, duša se spaja i poistovećuje sa drugim medijumom - formom metala. Taj medijum forme metala je samo matrica impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme kamena. Drugim rečima, prva-u-nizu-prvih vrsta forme metala stvorena je i oblikovana od impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme kamena.

Na taj način, beskonačna, večna duša koja je bez oblika i koja je večno u Najvišem Jastvu, kroz razvijenu svest proživljava najgrublje konačne impresije poslednje-u-nizu-poslednjih formi kamena dok se spaja i poistovećuje sa prvom-u-nizu-prvih vrsta formi metala.

Postoje različite forme metala, baš kao što postoje i različite vrste forme kamena. Svest duše koristi ove različite vrste forme metala kao medijume da bi preko njih prošla kroz iskustvo različitih, mnogobrojnih impresija koje su se nakupile.

Na taj način evolucija svesti duše dobija i uvećava zamah srazmerno različitim bezbrojnim iskustvima velikog broja različitih impresija, kroz različite medijume ili vrste formi.

Na taj način se dalje odvijaju ciklusi evolucije svesti duše stvaranjem sve viših oblika svesti uporedo sa evolucijom formi sve viših i razvijenijih vrsta kroz proživljavanje i iscrpljivanje impresija odbačenih formi onih nižih, manje razvijenih vrsta.

Svest duše doživljava i iscrpljuje sve impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme kamena kroz medijum prve-u-nizu-prvih vrsta forme metala. Kada se iscrpe sve impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme kamena, svest duše se odvaja od prve-u-nizu-prvih vrsta forme metala i odbacuje tu formu. Ali,

svest sada zadržava impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme metala.*

Ove impresije te prve-u-nizu-prvih vrsta forme metala svest duše sada proživljava spajajući se i poistovećujući se sa prvom-sledećom-u-nizu vrstom forme metala. Ova forma je samo zgusnuti kalup impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme metala koju je svesna duša odbacila, tj. od koje se odvojila. Tako nastaje lanac različitih vrsta formi metala, a duša (ili preciznije, svest duše) se spaja i odvaja od svake vrste forme metala, pri čemu iscrpljuje i opet stiče razne impresije. Proživljavajući ove impresije duša sve više i više razvija svest uporedo sa evolucijom sve viših i razvijenijih vrsta formi. Posle mnogo era i ciklusa, svest duše se najzad spaja i poistovećuje sa poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala da bi proživela impresije poslednje-u-nizu-pretposlednjih vrsta forme metala koju je duša upravo odbacila, odnosno napustila.

Ta duša koja je večno u Najvišem Jastvu, iako beskonačna i bez oblika, spoznaje da je metal.

Dok se poistovećuje sa različitim vrstama forme metala, duša istovremeno počinje da doživljava grubi svet u skladu i u srazmeri sa njenim iskustvima forme kamena i forme metala.

Forma metala, koja obuhvata čitav niz različitih vrsta metala, je neorganska, neživotna i čvrsta kao i forma kamena koja u sebi sadrži čitav niz različitih vrsta kamena.

* Često upotrebljavane izraze kao što su: „prva-u-nizu-prvih”, „prva-sledeća”, „najkonačnija” čitalac ne treba da smatra nepotrebnim i suvišnim zato što se svaka vrsta određene forme kao npr. forme kamena, mnogo puta ponavlja sa neznatnim varijacijama pre nego što uznapreduje do prve sledeće vrste te iste forme, pa je neophodno istaći tu razliku. Termin „poslednja-u-nizu-poslednjih” je upotrebljen da označi formu koja je nastala u najskorije vreme tj. najviši i poslednji evolutivni oblik unutar date vrste određene forme, stoga taj termin ne treba upotrebljavati u smislu forme koja je na najnižoj lestvici skale. Ur.

Duša, tj. svest duše, dok se poistovećuje sa vrstama formi kamena i metala, spoznaje da je jedno sa formom kamena ili metala i tako sebe ostvaruje kao neorgansku, neživu i čvrstu, i proživljava ta neorganska, beživotna i čvrsta stanja kroz čitavu evoluciju formi kamena i metala u grubom svetu.

Čvrsto, beživotno stanje duše je ono stanje u kome su život i energija još uvek uspravani uprkos podmakloj evoluciji svesti. Stoga forme u čvrstom stanju nemaju sposobnost samostalnog voljnog kretanja (to jest, ne mogu da učine voljni pokret) i zbog toga svest duše, spajajući se sa ovim beživotnim, neorganskim, čvrstim formama, u kojima su život i energija još uvek neprobudeni, teži da u grubom svetu zauzme položen, horizontalan položaj, a ne vertikalni, uspravan ili uzdignut položaj.

Nakon mnogo era i ciklusa mnogobrojnih, raznovrsnih grubih iskustava različitih i bezbrojnih impresija kroz mnoštvo vrsta formi metala, svest duše se konačno odvaja i od poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala. Tako se duša raspoistovećuje i od te poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala i, kao do tada, svesna duša sada ponovo postaje privremeno nepoistovećena sa bilo kojom formom (to jest, duša sada nema formu).

U ovom stanju svesne duše, kada ona nema formu sa kojom bi se spojila, svest duše se usredsređuje samo na impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala koja je sada odbačena.

Stoga je svesna duša u ovome stanju - bez forme sa kojom bi se poistovetila - svesna jedino impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala.

Svesna duša mora da iscrpi ove impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala pomoću svesti duše koja proživljava ove impresije preko nekog odgovarajućeg medijuma. Pogodan medijum za trošenje ili iscrpljivanje impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala je prva-u-nizu-prvih vrsta forme biljke. Ova vrsta forme biljke nije ništa drugo do zgusnuti kalup impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala.

Kada se svest duše sada spoji sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme biljke, duša, sa tom sveću, teži da se poistoveti sa tom novom formom i, ustvari, doživljava sebe kao tu vrstu forme biljke potpuno zaboravljajući na istinu da je beskonačna, večna i bez oblika - i da je večno u Najvišem Jastvu (*Paramatmi*).

U ovom stanju prve-u-nizu-prvih vrsta forme biljke svest duše prolazi kroz iskustva grubog sveta u skladu sa i u srazmeri sa impresijama koje je proživela i koje proživljava u formama kamena, metala, odnosno biljke.

Proživljavajući na taj način grubi svet, svest duše koja je poistovećena sa formom biljke sada spoznaje da je biljka koja ima polovinu neživih i polovinu živih svojstava. Svesna duša preko ove forme biljke sada u grubom svetu teži uspravnom, uzdignutom položaju. Kako ova forma sama po sebi ne može da stoji samostalno, ona koristi druge medijume da bi ostvarila uspravan položaj. Ova forma još uvek nije sposobna da svesti duše priušti iskustvo voljnog kretanja.

Kada svest duše preko prve-u-nizu-prvih vrsta forme biljke iscrpi impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme metala, prva-u-nizu-prvih vrsta forme biljke biva odbačena (to jest, svest duše se odvaja od prve-u-nizu-prvih vrsta forme biljke).

Svesna duša ponovo spoznaje da je bez forme, iako razvijena svest iz prethodne forme i dalje postoji. Ta razvijena svest duše se sada usredsređuje na impresije prve-u-nizu-prvih vrsta te upravo odbačene ili napuštene forme biljke.

Da bi proživela impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme biljke, svest duše koja je sada bez forme, koristi pogodan medijum, a to je prva-u-nizu-prvih-sledećih vrsta forme biljke. Ta prva-u-nizu-prvih-sledećih vrsta forme biljke nije ništa drugo do zgusnuti kalup impresija prve-u-nizu-prvih vrsta forme biljke.

Spajajući se sa medijumom prve-sledeće vrste forme biljke, svest duše proživljava u grubom svetu impresije one, upravo odbačene, poslednje vrste forme biljke. Kada se te impresije iscrpe kroz različita iskustva, svest duše napušta spoj sa prvom-

-sledećom-u-nizu vrstom forme biljke, a duša ponovo doživljava da je bez grube forme i da je njena svest usredsređena samo na impresije one vrste forme koju je poslednju odbacila. Da bi proživela te impresije, svest duše ponovo navodi dušu da se poistoveti sa sledećom vrstom forme biljke. Ovaj lanac impresija, iskustava i vrsta unutar date forme tako je povezan od jedne do druge forme da je naizgled beskrajan. Da bi se razvila potpuno i do kraja, svest duše se neminovno upliće u ovaj začarani krug sve dok, po inerciji tako stečena svest ne omogući duši da spozna da je beskonačna, večna i večno u Najvišem Jastvu i doživi beskonačnu moć, znanje i blaženstvo.

Ono što je veoma važno i što treba posebno napomenuti je sledeće: kako se ciklus evolucije svesti duše neprestano odvija i kako se razvija sve veća i veća svest kroz proživljavanje sve složenijih impresija, ova evolucija svesti spontano dovodi do pojave čitavog niza formi sve viših i razvijenijih vrsta, uporedo sa iscrpljivanjem impresija onih nižih i manje razvijenih vrsta koje se napuštaju, odbacuju ili ostavljaju.

Tako ta praznina između početka i kraja čitavog niza vrsta jedne određene forme kao što je, na primer, forma kamena, forma metala, forma biljke ili neka druga forma koja počinje najnižom ili primitivnom prvom-u-nizu-prvih vrsta forme unutar jedne određene klase i završava se najvišom ili najrazvijenijom poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme unutar te određene klase, postepeno biva popunjena evolucijom sve viših i razvijenijih tipova formi koje su pogodno za impresije i koje pomažu svesti duše da razvije sve širu i širu svest. Ukratko, između prve-u-nizu-prvih i poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme u okviru jedne određene forme postoje različite vrste te date forme koje su se razvile da bi zadovoljile potrebe svesti duše koja evoluirala.

Kada se svest duše spaja sa poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke, svesna duša se poistovećuje sa tom poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke i proživljava impresije poslednje-u-nizu-pretposlednjih vrsta forme biljke koju je odbacila.

Kada iscrpi sve impresije te poslednje-u-nizu-pretposlednjih vrsta forme biljke, svesna duša se više ne poistovećuje sa poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke zbog toga što se svest duše odvojila od te poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke. Nakon mnogo era i ciklusa iskustava čitavog biljnog carstva u grubom svetu, na zemlji i u vodi, svesna duša konačno odbacuje i tu poslednju-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke.

Mada je svesna duša odbacila tu poslednju-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke i sada nema bilo kakvu formu, razvijena svest iz prethodne forme još uvek postoji i mada je duša sada bez forme, ona je preko te svesti svesna impresija te poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke koju je upravo odbacila.

Te impresije neizostavno moraju biti istrošene i iscrpljene.

Da bi proživela te impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke, svest duše se sada spaja sa pogodnim medijumom. Ta svest duše stoga navodi dušu da se poistoveti sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme crva. Moramo upamtiti da ovaj oblik prve-u-nizu-prvih vrsta forme crva nije ništa drugo do zgusnuti kalup impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke.

Dok se tako poistovećuje sa ovom prvom-u-nizu-prvih vrsta forme crva, svesna duša spoznaje da je stvarno crv i zadobija svest crva.

Uprkos sveukupnoj svesti koju je do tog trenutka razvila, duša još uvek nije svesna svoje suštine, svog izvornog, beskonačnog, večnog stanja, večno u Najvišem Jastvu. Iako je duša večno u Najvišem Jastvu, iako je beskonačna i bez forme, ova delimično svesna duša sada sebe stvarno doživljava kao crva u grubom svetu. To je neznanje. Ovo neznanje opstaje sve dok svest duše potpuno ne evoluirala, ali čak i kada duša dostigne punu svest, još uvek je obavijena neznanjem zato što ni tada ta potpuno razvijena svest ne omogućava duši da tog trenutka postane svesna sopstvenog Jastva. Naprotiv, kada svest duše potpuno evoluirala, duša počinje da se poistovećuje sa ljudskim bićem.

Spajajući se sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme crva, svest duše proživljava i iscrpljuje impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke.

Kada se sve impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme biljke iscrpe, odnosno istroše kroz različita iskustva koja je duša imala dok je bila poistovećena sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme crva, ta prva-u-nizu-prvih vrsta forme crva biva odbačena, odnosno napuštena, i duša opet ostaje bez forme, mada je i dalje svesna impresija prve-u-nizu-prvih vrsta forme crva.

Te impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme crva moraju biti proživljene i iscrpljene. Zbog toga se svest duše spaja sa novim pogodnim medijumom i navodi dušu da se poistoveti sa prvom-sledećom-u-nizu vrstom forme crva. Ovaj medijum prve-sledeće vrste forme crva nije ništa drugo do zgusnuti kalup impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme crva.

Dok tako, jedna za drugom, vrste forme crva nastaju i odbacivanjem nestaju, svest duše ubrzano evoluirala proživljavajući raznovrsne impresije formi crva kroz različite vrste formi crva.

Kada svesna duša ima svest crva i sebe doživljava kao crva u grubom svetu, tada i svest duše po prvi put doživljava iskustvo voljnog kretanja, a takođe doživljava sebe kao živo stvorenje. Ova duša sa svešću crva, u stalnim naporima da proširi svoju svest, doživljava sebe u grubom svetu kao beskičmenjaka, a kasnije, u stadijumu kičmenjaka, kao razne forme crva koje gmižu bez udova. U ostalim, različitim vrstama forme crva, svest duše doživljava razna, nova, drugačija iskustva voljnog pokreta kroz gmizanje pomoću dva para nogu, nekada i pomoću više pari nogu, a ponekad pomoću jednog para nogu i jednog para krila. Duša sa svešću crva u različitim vrstama forme crva nekada ostvaruje sebe sa dlakavom površinom tela, nekada sa glatkom i svilenkastom, a nekada sa hrapavom i ljuspastom površinom (kožom). Duša sa svešću crva ima jasniju spoznaju da mora da se bori za hranu i opstanak, i da je obdarena osetima i životom.

Ta duša sa svešću crva, uporedo sa daljnjom evolucijom svesti kroz bezbroj snažnijih i raznovrsnijih iskustava, mnogobrojnih i raznih impresija različitih vrsta forme crva, doživljava i spoznaje sebe kao amfibiju, odnosno, doživljava i spoznaje da ne poseduje samo sposobnost voljnog pokreta na zemlji već i slobodu kretanja u vodi.

Iz praktičnih razloga, radi boljeg i jasnijeg shvatanja evolucije svesti, u formu crva ubrajamo razne vrste crva, razne vrste insekata, razne vrste reptila i razne vrste amfibija. Ukratko, u formu crva ubrajamo sve vrste koje teže da gmižu ili gmižu i pored toga što imaju udove, noge i krila ili koje se na bilo koji način razlikuju od ptica i četvoronožaca.

Forme kamena i metala nisu imale uspravan ili uzdignut položaj. Te forme su bile položene. Njihov položaj je bio ravan i horizontalan. Forma biljke je imala uspravan, uzdignut položaj, a forma crva ponovo pripada ležećem tipu i nema uspravan, stojeći stav, već teži horizontalnom položaju.

Kada se svest duše spoji sa poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme crva nakon što je proživela sve impresije raznih vrsta forme crva i kada svesna duša konačno odbaci ili napusti poslednju-u-nizu-poslednjih vrsta forme crva posle niza era i ciklusa brojnih raznovrsnih iskustava u grubom svetu, svesna duša ponovo biva izvan spoja i nepoistovećena sa bilo kakvom formom. Ali, svest duše je tada usredsređena na impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme crva koju je upravo odbacila. Ove impresije moraju da se istroše kroz iskustva, a da bi se doživela iskustva neophodan je i odgovarajući medijum.

Zbog toga se svest duše, budući da je usredsređena na impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme crva spaja sa odgovarajućim medijumom i navodi dušu da se poistoveti sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme ribe, da bi proživela i iscrplila impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme crva. Ta prva-u-nizu-prvih vrsta forme ribe nije ništa drugo do zgusnuti kalup impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme crva.

Čim se kroz iskustva iscrpe impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme crva, prva-u-nizu-prvih vrsta forme ribe biva odbačena, odnosno napuštena, zbog toga što se svest duše odvaja od te prve-u-nizu-prvih vrsta i svesna duša se više ne poistovećuje sa tom vrstom.

Mada je svesna duša sada ponovo privremeno bez forme, njena svest je ipak usredsređena na impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme ribe.

Da bi proživela impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme ribe, svest duše se spaja sa pogodnim medijumom i navodi svesnu dušu da se poistoveti sa prvom-sledećom vrstom forme ribe. Ova vrsta je samo zgusnuti kalup impresija prve-u-nizu-prvih vrsta forme riba.

Nakon mnogo era i ciklusa i pošto proživi i iscrpi bezbroj različitih impresija raznih vrsta forme ribe, svest duše se konačno spaja sa poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme ribe da bi proživela i iscrpla sve impresije poslednje-u-nizu-pretposlednjih vrsta forme ribe.

Tako se duša sa svešću ribe poistovećuje sa raznim vrstama forme ribe i doživljava sebe u grubom svetu kao živo stvorenje u vodi; kičmenjaka obdarenog životom, osetima i voljnim pokretom; živo biće sa udovima (ukoliko ih ima) preobraženim u peraja, koje mora da se bori za hranu i opstanak. Duša sa svešću ribe nema iskustvo uspravnog, stojećeg položaja, već sebe doživljava kao položenu formu bez sposobnosti da glavu drži uzdignutu i uspravnu ili da zauzme uspravan položaj u grubom svetu.

Čim svest duše proživi i iscrpi sve impresije poslednje-u-nizu-pretposlednjih vrsta forme ribe, duša sa svešću ribe konačno odbacuje ili napušta svoju identifikaciju sa poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme ribe. Tako svesna duša ponovo biva nepoistovećena sa bilo kakvom formom. Međutim, svest duše je i dalje svesna impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ribe.

Ove impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ribe moraju biti proživljene i iscrpljene. Zbog toga se svest duše sada

spaja sa drugim pogodnim medijumom i stoga navodi dušu da se poistoveti sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme ptice koja je opet samo zgusnuti kalup impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ribe.

U prvoj-u-nizu-prvih vrsta forme ptice svest duše proživljava i iscrpljuje impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ribe.

Kada na ovaj način istroši sve impresije, svest duše se odvaja od prve-u-nizu-prvih vrsta forme ptice, a svesna duša odbacuje odnosno napušta svoje poistovećenje sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme ptice (to jest, prva-u-nizu-prvih vrsta forme ptice biva odbačena).

Svesna duša je ponovo bez forme, ali je njena svest usredsređena na impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme ptice koju je upravo odbacila.

Te impresije moraju biti proživljene i iscrpljene pa se zbog toga svest duše automatski spaja sa prvom-sledećom-u-nizu vrstom forme ptice i nagoni svesnu dušu da se identifikuje sa prvom-sledećom vrstom forme ptice, a ta vrsta je upravo zgusnuti kalup impresija prve-u-nizu-prvih vrsta forme ptice.

I tako neprestano, eru za erom i ciklus za ciklusom, ovaj lanac uzastopnih spajanja i odvajanja od raznih vrsta jedne određene forme se nastavlja postojano i postupno i stvara bezbroj različitih impresija koje svesna duša treba da proživi. Ta spajanja i odvajanja su direktno i indirektno zaista neophodna da bi točak evolucije svesti nastavio da se okreće. Evolucija grubih formi je samo nusprodukt kosmičke fabrike evolucije svesti.

Duša sa svešću ptice se prema utvrđenom pravilnom redosledu poistovećuje sa jednom, a zatim sa prvom-sledećom, pa zatim sa drugom-sledećom vrstom forme ptice, sve dok svest duše ne prođe naizmenično kroz spajanja i odvajanja od svih vrsta forme ptice dok proživljava raznovrsne impresije grubog sveta i zbog toga ta razvijena svest svesne duše navodi dušu da spozna sebe kao pticu u svakoj vrsti forme ptice. Mada je duša večno bez

oblika i u Najvišem Jastvu, duša sa svešču ptice sebe ipak stalno spoznaje jedino kao pticu u grubom svetu, pticu koja proživljava ptičije impresije na zemlji, na vodi i u vazduhu. Ona sebe spoznaje kao pernatog kičmenjaka sposobnog da leti i koji pomoću dve noge održava uspravan položaj.

Konačno, nakon mnogo era i ciklusa iskustava raznih vrsta forme ptice, duša sa svešču ptice napušta ili odbacuje poslednju-u-nizu-poslednjih vrsta forme ptice čim se svest duše odvoji od poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ptice. Svest duše se odvaja od poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ptice onoga trenutka kada svest u potpunosti proživi i sasvim iscrpi sve impresije poslednje-u-nizu-pretposlednjih vrsta forme ptice.

Svesna duša ponovo doživljava da je, bar za sada, bez forme, iako je svest, koja se razvila i proširila, stalno prisutna. (Kada duša jednom stekne svest, ta svest se sve više i više razvija i nikada ne može biti izgubljena niti u svojoj evoluciji može da ide unazad). Ova svest duše koja je bez forme sada se usredsređuje na impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ptice koju je upravo odbacila. Svest duše mora da istroši, odnosno iscrpi ove impresije. Ona se zbog toga spaja sa odgovarajućim medijumom i tako navodi svesnu dušu da se poistoveti sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme životinje. Kroz prvu-u-nizu-prvih vrsta forme životinje, svest duše proživljava impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ptice koju je odbacila, odnosno od koje se odvojila. Ta prva u nizu prvih vrsta forme životinje nije ništa drugo do zgusnuti kalup impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ptice koja je napuštena.

Kada proživi bezbroj različitih impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ptice kroz oblik prve-u-nizu-prvih vrsta forme životinje, svest duše potpuno iscrpljuje impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme ptice, a zatim automatski prestaje da se poistovećuje sa prvom-u-nizu-prvih vrsta forme životinje. Na ovaj način svesna duša odbacuje formu te vrste, odnosno, za formu te vrste se kaže da je odbacena, ili da umire.

Svesna duša sa još više razvijenom svešču ponovo ostaje bez forme, mada je svest te duše usredsređena na impresije (upravo napuštene, odnosno odbacene) prve-u-nizu-prvih vrsta forme životinje.

Svest duše mora da proživi, odnosno iscrpi impresije te upravo odbacene prve-u-nizu-prvih vrsta forme životinje kako svesna duša ne bi bila svesna ni impresija, ni formi, već **stvarnosti** sopstvenog, beskonačnog, večnog stanja, bez formi i impresija i kako bi pomoću znanja doživela Najviše Jastvo. Kroz sve te napore kroz koje duša prolazi da bi stekla onu svest koja će joj omogućiti da spozna stvarnost svoga Jastva, svesna duša i dalje, u naizgled beskonačnom lancu, stalno nastoji da svojom svešču iskusi i iscrpi sve impresije oko kojih se svest duše usredsređuje, čime udaljava svest od stvarnosti večnog i beskonačnog stanja Jastva (koje je večno u Najvišem Jastvu) i usmerava ka svesti o dualnosti iluzije grubog sveta. Tako je svest duše u svom naporu da stekne svest o suštini Jastva stalno obavijena velom neznanja.

Dakle, da bi proživela i na taj način iscrplila impresije prve-u-nizu-prvih vrsta forme životinje, svest duše se automatski spaja sa odgovarajućim medijumom koji će joj omogućiti i pomoći da proživi impresije te prve-u-nizu-prvih vrsta forme životinje. To spajanje svesti duše, po inerciji nagoni svesnu dušu da se poistoveti sa prvom-sledećom-u-nizu vrstom forme životinje. Ta prva-sledeća-u-nizu vrsta forme životinje nije ništa drugo do zgusnuti kalup impresija prve-u-nizu-prvih vrsta forme životinje.

Onog trenutka kada se ove impresije prožive i iscrpe kroz prvu-sledeću-u-nizu vrstu forme životinje, svesna duša odbacuje tu vrstu. Duša još jednom doživljava da nije poistovećena sa bilo kojom grubom formom grubog sveta.

Kada je duša sa svešču životinje bez bilo kakvog oblika, svest duše je usredsređena na impresije prve-sledeće-u-nizu vrsta forme životinje koja je upravo odbacena, odnosno napuštena.

Ove impresije takode moraju biti proživljene da bi se iscrple i zbog toga se svest duše automatski spaja sa novim medijumom i

on primorava svesnu dušu da se poistoveti sa najbližom-sledećom-do-te-sledeće vrste forme životinje.

Posle mnogo era i ciklusa različitih i bezbrojnih spajanja i odvajanja od raznih vrsta forme životinje, svest duše se konačno spaja sa onim medijumom koji navodi svesnu dušu da se poistoveti sa krajnjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje.

Kroz sva svoja iskustva, duša sa svešču životinje se poistovećivala (preko svoje svesti) sa raznim vrstama životinja u grubom svetu, u vodi, na zemlji i ispod površine zemlje i ostvarila iskustva živog bića, najčešće kao četvoronožno biće obdareno životom, osctima i voljnim kretanjem, koje je stalno moralo da se bori za hranu i opstanak, nekada kao biljožder, a nekada kao mesožder. Forma životinje nema uspravan, odnosno stojeći položaj i ima tendenciju da gleda nadole, sa pognutom glavom. Međutim, majmuni su najrazvijeniji tip životinja i teže da stoje uspravno kao ljudska bića.

Kada se konačno, nakon mnogo era i ciklusa, sve impresije poslednje-u-nizu-pretposlednje vrste forme životinje prožive i iscrpe kroz medjum poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje, svest duše se odvaja od ove poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje i svesna duša se više ne poistovećuje sa ovom poslednjom-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje. Svest duše se odvaja od te forme koja biva odbačena odnosno napuštena. Međutim, iako je poslednja-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje odbačena, odnosno napuštena, impresije te poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje ostaju, odnosno bivaju zadržane i svest duše se usredsređuje, odnosno fokusira na impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje. Svesna duša je ponovo bez forme.

Ove impresije neizostavno moraju da budu proživljene i iscrpljene pa se stoga svest duše sada spaja sa novim pogodnim medijumom, a duša teži da se poistoveti preko svoje sopstvene svesti sa prvom-u-nizu-prvih formi čoveka. Ta forma čoveka nije

ništa drugo do zgusnuti kalup ili otisak impresija poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje.

Preko te prve-u-nizu-prvih formi čoveka svest duše proživljava i iscrpljuje impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinja.

Kada svest duše proživi i iscrpi sve impresije poslednje-u-nizu-poslednjih vrsta forme životinje, tada se svest duše odvaja od prve-u-nizu-prvih formi čoveka, a svesna duša automatski odbacuje odnosno napušta spoj sa telom. To se naziva **smrću** te prve-u-nizu-prvih formi čoveka. Međutim, svest duše je sada fokusirana, odnosno usredsređena na impresije te prve-u-nizu-prvih formi čoveka, a duša privremeno ostaje bez forme.

Da bi impresije te prve-u-nizu-prvih formi čoveka mogle da budu proživljene i iscrpljene, svest duše se spaja sa sledećim pogodnim medijumom i svesna duša je usled toga nagnana da se poistoveti sa prvom-sledećom-u-nizu formom čoveka koja nije ništa drugo do zgusnuti kalup ili otisak impresija te prve-u-nizu-prvih formi čoveka koja je upravo odbačena, odnosno ostavljena. Ovo poistovećivanje svesne duše sa sledećom formom i formama koje za njom slede, naziva se **rođenjem** ljudskog bića.

Onoga trenutka kada se svest duše spoji sa tom prvom formom čoveka **EVOLUCIJA SVESTI JE POTPUNA I DOVRŠENA**. * Pošto se svest¹ duše potpuno razvila u formi čoveka, završena

* Meher Baba smatra da ova pitanja ne bi trebalo da i dalje ostanu nejasna, mada kaže da verovanje ili neverovanje u evoluciju i reinkarnaciju ni na koji način ne ubrzava niti usporava čovekov spiritualni napredak. On nam ukazuje na spiritualni značaj evolucije i reinkarnacije sledećim rečima: „Evoluciona borba omogućava duši da razvije punu svest kakva postoji u formi čoveka. Kada se cilj dosegne, sporedni efekti ili nusprodukti evolutivnog putovanja (*nuqush-e-amal* ili *sanskare*) moraju biti uklonjeni, a svest održana. Proces reinkarnacije postoji zbog toga da omogući duši da se, prolazeći kroz žestoki žar bola i uživanja, oslobodi *sanskara*. Ur. DODD, MEAD Co.

¹ Vidi takođe belešku 1 u Dodatku. Sve broježane reference su navedene u Dodatku.

je i evolucija formi. Kada se duša jednom poistoveti sa tom prvom-u-nizu-prvih formi čoveka, više ne dolazi do razvitka novih, viših formi. Ukratko, u formi čoveka je svest duše potpuna i savršena. Proces evolucije svesti stiže do kraja. Forma čoveka je najviša i najuzvišenija forma koja se razvila u procesu evolucije svesti. Stoga je u ljudskom biću svest potpuno razvijena, a forma koja je oblikovana i uobličavana kroz ere i cikluse je nasavršenija forma odnosno medijum. Zbog toga svest duše koristi ovaj savršeni medijum da proživi i **sasvim do kraja** iscrpi sve impresije tako da se duša sa punom svešću oslobodi svih mogućih impresija i tako osposobi za spoznaju sopstvenog istinskog večnog i beskonačnog stanja u Najvišem Jastvu.

Karakteristike različitih kraljevstava

DA bi se ostvario potpuni razvoj svesti u ljudskoj formi, proces evolucije je morao da se odigra u sedam skokovitih razvojnih etapa, naime, od kamena do metala, od metala do biljke, od biljke do crva, od crva do ribe, od ribe do ptice, od ptice do životinje i, konačno, od životinje do ljudskog bića, a svaka od tih etapa ima različite karakteristike.

Karakteristike kraljevstva kamena i kraljevstva metala

U formama kamena i metala duša stiče prva iskustva grubog sveta. Kraljevstvo metala je poput kraljevstva kamena, neorganско i čvrsto. Unutar oba kraljevstva postoji veliko bogatstvo raznolikih vrsta. U čvrstim stanjima kamena i metala život i energija su umrtvljeni. Zbog toga se i smatraju neživim. Forme kamena i forme metala ne mogu da se kreću samostalno, odnosno nemaju sposobnost voljnog pokreta. To je razlog zbog koga svest, koja se spaja sa ovim formama, teži da se u grubom svetu ispolji kroz ležeći, horizontalni položaj (a ne uspravan ili vertikalni položaj).

Karakteristike kraljevstva biljaka

U kraljevstvu biljaka svest ostvaruje sebe kao polu-živu i polu-neživu. Uvećana svest forme biljke svoje postojanje u grubom svetu ispoljava kroz uspravan i stojeći položaj. Formama biljaka je potrebna pomoć drugih, kao što su zemlja i kamen, da bi održale uspravan položaj. One ne mogu da stoje same, niti mogu da se voljno pomeraju sa jednog mesta na drugo, budući da je svaka od njih ukorenjena na jednom mestu.

Karakteristike kraljevstva crva

Preko svesti crva duša stiže iskustva voljnog pokreta. Ona sebe doživljava kao živu. U svojim naporima da stekne sve višu i razvijeniju svest, duša sa svešću crva doživljava sebe u grubom svetu prvo kao beskičmenjaka, a kasnije kao kičmenjaka i nastavlja da gmiže u različitim vrstama crva. Voljne pokrete čini pužanjem pomoću nekoliko pari nogu, nekad pomoću više pari nogu, a nekad pomoću jednog para nogu i jednog para krila. Crvi mogu imati dlakavu, glatku, svilenkastu, hrapavu ili ljuspastu površinu tela. Crv vodi borbu za opstanak i preživljavanje, obdaren je osetima i životom. Ponekad je amfibija, to jest, nema samo sposobnost voljnog kretanja po zemlji već i u vodi. Ili još jasnije, forma crva obuhvata sve crve, insekte, reptile i amfibije u okviru njihovih vrsta. Čak i kada imaju noge i krila, oni imaju tendenciju da gmižu i razlikuju se od ptica i četvoronožnih životinja. Forma crva je ležeća, nema uspravan, odnosno stojeći stav i sklona je da leži ispružena.

Karakteristike kraljevstva riba

Duša sa svešću ribe se poistovećuje sa raznim vrstama riba i doživljava grubi svet kao živo biće u vodi (kičmenjak obdaren životom, osetima i voljnim pokretima) koje ima peraja. Ona vodi

borbu za hranu i opstanak. Duša sa svešću ribe ne ostvaruje svoje postojanje u grubom svetu kroz uspravan položaj, već doživljava sebe u ležećem položaju, u kome nikada ne drži glavu uzdignutu i uspravnu.

Karakteristike kraljevstva ptica

Forma ptica obogaćuje (prosvetljuje) svest novim iskustvima, pošto je kao pernati kičmenjak sposobna da leti i da, pomoću jednog para nogu, održava uspravan položaj u grubom svetu.

Karakteristike kraljevstva životinja

Forma životinje omogućava svesti dalju ekspanziju jer može da pruži nova iskustva kroz veći broj različitih vrsta koje postoje u kraljevstvu životinja. Obdarene životom, osetima i sposobnošću voljnog kretanja, četvoronožne životinje moraju da se suoče sa borbom za egzistenciju i opstanak. Ponekad su biljožderi, a ponekad mesožderi. Svest životinja ne ostvaruje svoje postojanje u grubom svetu kroz uspravan, odnosno uzdignut položaj, već teži da gleda nadole, sa spuštenom glavom. Majmuni su, međutim, najrazvijeniji tip životinje i oni teže da stoje uspravno, kao i ljudska bića.

Karakteristike kraljevstva ljudskih bića

Svest duše koja evoluira dostiže potpuni razvitak u formi čoveka. Proces evolucije svesti se okončava u formi čoveka. U ovom kraljevstvu svest je potpuna i savršena.

Kada se ljudsko biće rodi, ono može jedino da leži i proživljava ovo stanje tokom prilično dugog perioda. Ali, ubrzo potom ono ispoljava težnju prvo da sedi, a potom i da stoji uspravno.

Najzad, potpuno razvijena ljudska svest duše ostvaruje svoje postojanje u grubom svetu kroz uspravan položaj.*

• DUŠA KOJA SE UZDIŽE

„Umro sam kao mineral i postao biljka,
Umro kao biljka i uzdigao se do životinje,
Umro kao životinja i postao sam čovek.
Zašto da se bojim? Kada sam umirući postajao nešto manje?
Kao čovek, još jednom ja umreću da se vinem
Sa anđelima blagoslovenim; ali čak i iz anđelstva
Moram dalje jer sve osim Boga je smrtno.
Kada budem žrtvovao i svoju anđeosku dušu,
Postaću ono što nijedan um nikada dokučio nije.
O, daj mi da ne postojim! Jer Ne-postojanje
Obznanjuje ljudskim glasom, „Njemu ćemo se vratiti!”

- Rumi

POGLAVLJE

4

Reinkarnacija i uravnoteženo stanje svesti bez impresija

TOKOM procesa evolucije svesti, dok se duša (*atma*) svesno poistovećivala sa raznim konačnim grubim formama, ona se istovremeno, premda nesvesno, poistovećivala sa svojom konačnom suptilnom formom i svojom konačnom mentalnom formom koje su se, počev od prvog poriva, spajale sa dušom u čvrstu, celovitu, nesvesnu vezu tokom čitavog procesa evolucije svesti.

Iako se duša često i svesno odvajala od konačnih grubih formi koje su služile kao medijumi za proživljavanje impresija stečenih tokom evolucije sve više i razvijenije svesti, duša nikada nije mogla da se svesno ili nesvesno, direktno ili indirektno odvoji od svoje konačne suptilne forme niti od svoje konačne mentalne forme.

Naprotiv, dok se duša raspoistovećivala od svakog pojedinačnog medijuma konačne grube forme, nesvesni spoj duše sa njenom konačnom suptilnom formom je bio taj koji je jačao dušu (sada bez ikakvog grubog medijuma) konačnom energijom (pokretačkom silom) da u svesti duše pobudi težnju za poistovećivanjem sa narednim medijumom sledeće konačne grube forme, radi proživljavanja impresija one poslednje konačne grube forme od koje se odvojila, a koje konačna mentalna forma ove duše zadržava i reflektuje.

Prirodno je da se uporedo sa razvojem sve viših oblika svesti duše razvija i konačna suptilna forma duše kako bi snažila dušu većom konačnom energijom koja će navesti svest duše, koja ima sve veću svest o grubom, da se poistovećuje sa sve višim i razvijenijim tipovima konačnih grubih formi koje nastaju iz impresija prethodne, manje razvijene konačne grube forme.

Slično tome, u isto vreme se odigrava i evolucija konačne mentalne forme duše da bi primala, čuvala i reflektovala sve brojnije raznolike impresije koje se stiču i skupljaju tokom razvitka sve veće i više svesti duše.

Prema tome, kada duša ispolji težnju da se poistoveti sa raznim vrstama forme biljaka, razvijena konačna suptilna forma i razvijena konačna mentalna forma duše počinju da pokazuju jasnije i vidljive znake spajanja duše sa njenom razvijenijom konačnom suptilnom formom i konačnom mentalnom formom u vidu različitih, brzih ciklusa promena koje se odigravaju u biljnim formama; a takođe i u vidu biljnih formi koje pokazuju prve znake osobenih, raznolikih i značajnih tendencija ka samoočuvanju i opstanku najposobnijih.

U formi crva, ptica i riba, ova tendencija konačne mentalne forme duše postepeno se i sigurno pretvara u oblik instinkta da bi se u formi životinja ovaj instinkt ispoljio kao jedan od konačnih aspekata konačne mentalne forme duše. Postepeno se taj instinkt dalje potpuno preobražava u intelekt kao najviši aspekt ispoljavanja mentalne forme u ljudskoj formi ljudske duše sa grubom svešću koja doživljava grubi svet.

To znači da su suptilno i mentalno telo potpuno razvijeni jedino u formi čoveka i stoga duša, spajajući se svesno sa formom čoveka, biva takoreći potpuno opremljena ljudskim telom, suptilnim telom i mentalnim telom, zajedno sa potpunom svešću o grubom.

Iako je duša stekla svest u ljudskoj formi i stoga proživljava grubi svet, ta duša koja je svesna grubog ipak nije svesna suptilnog tela, te stoga ne može da doživljava suptilni svet. Ona, isto tako, nije svesna mentalnog tela i zbog toga ne može da doživljava mentalni svet.

Čak i kada duša ima samo svest o grubom i nije svesna suptilnog i mentalnog, ona ipak dela preko suptilnog i mentalnog tela, mada indirektno, na grubom nivou. Iako je ljudska duša koja poseduje svest o grubom nesvesna svog suptilnog i mentalnog tela, odnosno njihovih suptilnih i mentalnih svetova i zbog toga ne spoznaje energiju suptilnog niti um mentalnog, ona ipak može da **upotrebi** energiju kroz različite grube aspekte energije kao što je nuklearna energija. Uz to može da **upotrebi** i um kroz različite grube aspekte uma kao što su želje, emocije ili misli. Od njih, **želje** predstavljaju najdominantniji aspekt uma.

Tako ova duša, koja sada poseduje potpunu svest o grubom te pra-pra-prve grube forme čoveka i koja je još uvek nesvesna suptilnog i mentalnog, proživljava u grubom svetu impresije one pra-pra-poslednje grube forme životinje od koje se odvojila, odnosno koju je odbacila.

Kada se sve impresije te pra-pra-poslednje životinjske grube forme iscrpe, normalno je da se pra-pra-prva gruba forma čoveka odvoji od duše. Ovo iskustvo se univerzalno naziva smrću ljudskog bića.

Kao što je već ranije objašnjeno, mada se duša odvojila od te pra-pra-prve grube forme čoveka, ona se **nikada** ne odvaja od svojih suptilnih niti mentalnih formi, odnosno tela.

Već smo objasnili kako duša, iako se odvojila od te pra-pra-prve grube forme čoveka, zadržava i proživljava preko suptilnih i mentalnih tela impresije te odbačene ili napuštene pra-pra-prve forme čoveka i ponovo spaja sa pra-pra-sledećom formom čoveka da bi proživela impresije prethodne forme čoveka koju je odbacila. U stvari, pra-pra-sledeća forma čoveka nije ništa drugo do zgusnuti kalup prošlih impresija koje su preostale od prethodnog tela ili forme od koje se duša odvojila. Ovo spajanje duše sa pra-pra-sledećom formom čoveka se univerzalno naziva rođenjem ljudskog bića.

Prividna praznina između smrti i rođenja ljudskog bića je onaj period u kome duša koja poseduje svest o grubom, u spoju sa svojim potpuno razvijenim suptilnim i mentalnim telima, proživljava iskustva dominirajućeg dela oprečnih impresija koje

je nakupila upravo odbačena ljudska forma. Ovakvo stanje duše, u prividnoj praznini između smrti i rođenja, uopšteno se naziva paklom ili rajem, a proces naizmeničnog spajanja i odvajanja svesti svesne duše u ljudskoj formi, koja je sada potpuno svesna, naziva se „Procesom Reinkarnacije”.

Ako preovlađujući deo oprečnih impresija (kao što su vrlina i porok, dobro i zlo, muško i žensko, itd.) koje proživljava duša koja je sada spojena samo sa suptilnim i mentalnim čini vrlina ili dobrotu (to jest, pozitivni aspekt oprečnih impresija) onda se kaže da je duša u raju. Međutim, ako ga čini porok ili zlo (to jest, negativni aspekt oprečnih impresija) onda se kaže da je duša u paklu.

Stanja raja i pakla nisu ništa drugo do stanja intenzivnih iskustava svesti duše koja proživljava preovlađujući aspekt oprečnih impresija dok je duša odvojena od grubog ljudskog tela ili forme. Sama duša ne ide ni u raj, ni u pakao, kao što se to obično veruje, jer je ona večno beskonačna i večno u Najvišem Jastvu. To samo svest duše proživljava impresije.

Čim se preovlađujući deo impresija proživi i iscrpi i kada ravnoteža između oprečnih impresija upravo odbačene ljudske forme samo što nije uspostavljena, upravo u tom trenutku se duša automatski spaja sa prvom-sledećom ljudskom formom oblikovanom od zgusnutih impresija suprotnosti koje su upravo bile pred uspostavljanjem ravnoteže.

Tako se gruba svest duše, pošto je proživela ili pakao ili raj, spaja sa sledećom ljudskom formom (ponovo se rada) da proživi i iscrpi ostatak suprotnih impresija iz prethodnog rođenja. Kao što je već rečeno, sledeća ljudska forma koju duša poprima nije ništa drugo do zgusnuti kalup preostalih oprečnih impresija prethodne forme.

Na ovaj način, prividno beskonačan lanac rađanja i umiranja ljudskih formi, odnosno bića nastavlja da se štvara i da nestaje. To je tok reinkarnacije duše u ljudskoj formi nakon sticanja potpune grube svesti tokom čitavog niza evolucija grube svesti. Od nesvesnog stanja duše (koje možemo da uporedimo sa čovekovim stanjem dubokog sna) pa sve dok ne stekne potpunu grubu svest

(koju možemo da uporedimo sa čovekovim širom otvorenim očima u budnom stanju), za vreme dok proživljava grubi svet, duša je Jedna - nedeljiva, beskonačna, bez oblika - i večno u Najvišem Jastvu.

U čitavom procesu evolucije, reinkarnacija je bila sasvim spontana posledica prvobitnog poriva koji se javio u nesvesnoj duši, za sticanjem svesti o svom večnom i beskonačnom Jastvu.

Kako je već ranije pomenuto, sada shvatamo da je ciklus evolucije svesti duše doveo do razvijenijih i viših oblika svesti uporedo sa evolucijom formi sve viših i razvijenijih tipova kroz proživljavanje impresija formi onih odbačenih nižih tipova.

Prema tome, evolucija svesti duše očigledno nagoni dušu da se poistovećuje sa sve višim i razvijenijim grubim vrstama formi grubog sveta i prikuplja njihove mnogobrojne, različite impresije.

Jasno određene, glavne, konkretne grube forme (posle onih prvih sedam glavnih, najapstraktnijih, gasovitih i tečnih formi) sa kojima se svest duše spajala (svakim novim skokom sve više i razvijenije svesti) podeljene su u sedam skokovitih razvojnih etapa od kamena do metala, od metala do biljke, od biljke do crva, od crva do ribe, od ribe do ptice, od ptice do životinje i na kraju, od životinje do čoveka.

Najkonačnija prva impresija prvog poriva podarila je nesvesnoj duši prvu najograničeniju svest. Duša je postepeno sticala sve veću konačnu svest pomoću raznih impresija i naposletku je evolucija svesti okončana onda kada se duša poistovetila sa prvom-u-nizu-prvih formi čoveka.

U ljudskoj formi duša stiče potpunu i savršenu svest.

Pošto je sada stekla potpunu i savršenu svest u ljudskoj formi, duša nema više potrebu za drugim, višim formama da bi razvijala svest.

Svest je sada potpuna i savršena.

Iako je duša stekla potpunu i savršenu svest, ona još uvek nije svesna svoga Jastva kao Jednog, nedeljivog, večnog i beskonačnog i ne doživljava beskonačno znanje, moć i blaženstvo. Ona je u potpunosti svesna samo svoje poistovećenosti sa ljudskom

formom i njenim različitim aspektima i doživljava grubi svet u potpunosti.

Duša koja ima potpunu svest još uvek nije svesna svog izvornog beskonačnog stanja zbog neželjenog (mada neophodnog) bremena grubih impresija ljudske forme od koje se svest duše razdvaja kada ta forma umre. Impresije te mrtve ljudske forme još uvek prijanjaju za stečenu punu svest i, kao i obično, svest duše se usredsređuje na grube impresije te upravo odbačene ljudske forme.

U nastojanju da rastereti svest ovih impresija, gruba svest duše navodi dušu da proživi i iscrpi te impresije kroz bezbrojna oprečna iskustva u čitavom nizu reinkarnacija. Dok u procesu reinkarnacije svest duše pokušava da se oslobodi bremena impresija, ona se sve više zapliće u svakoj novoj fazi reinkarnacije. Baš u trenutku pred samo uspostavljanje savršene ravnoteže iskustava oprečnih impresija, ravnoteža biva poremećena spajanjem svesti duše sa sledećom, novom ljudskom formom. Inače, da nema ovog spajanja, došlo bi do neutralizacije uticaja impresija uspostavljanjem potpune ravnoteže između oprečnih iskustava i tako bi se svest duše oslobodila svih impresija suprotnosti.

Ovo možemo da uporedimo sa „preciznom vagom”. Svest koju je duša stekla tokom evolucije slična je kazaljci na skali precizne vage na kojoj su dva tasa ispunjena suprotnim impresijama nejednake težine, na primer, vrlinom i porokom, itd.

Tako svest, ponašajući se kao kazaljka na skali vage, pokušava da uspostavi ravnotežu, a to je nemoguće sve dok postoje nejednake količine impresija suprotnosti koje treba proživeti. Zato gruba svest duše neprestano nastoji da proživi **preovlađujuće** oprečne impresije ne bi li uspostavila potpunu ravnotežu impresija suprotnosti.

Međutim, nesreća je u tome što čim svest duše počne da teži da dosegne nultu tačku ravnoteže postepenim proživljavanjem preovlađujućih oprečnih impresija, dešava se da dušu previše povuče proživljavanje preovlađujućih oprečnih impresija, pa ih ona proživljava ili iscrpljuje u toj meri da se te preovlađujuće oprečne impresije sada toliko smanje (kroz iskustva) da dominan-

ne postaju one impresije koje su prvobitne preovlađujuće oprečne impresije prethodno nadvladavale i nastaje veliki poremećaj vage, odnosno ravnoteže usled čega svest, ponašajući se kao kazaljka na skali vage, skreće i zanosi se na upravo suprotnu stranu od njenog prvobitnog iskustva.

Tog trenutka, svest se usmerava na proživljavanje **novih** preovlađujućih oprečnih impresija kroz narednu ljudsku formu. Ljudsko biće uzima oblik, odnosno, radi se kao medijum da bi zadovoljilo potrebu svesti duše koja sada teži da iscrpi, istroši ili proživi te dominantnije oprečne impresije.

Prirodno je da će preovlađujuće osobine koje sada ispoljava ljudska duša biti saglasne preovlađujućim oprečnim impresijama od kojih je ova nova ljudska forma modelirana.

Tako, u procesu reinkarnacije, ljudska duša koja poseduje potpunu svest o grubom i koja je ojačana potpuno razvijenim suptilnim i mentalnim telima, mada ih nije svesna, mora neminovno da proživi bezbrojna različita iskustva impresija suprotnosti - impresija koje su dijametralno suprotne - u lancu beskrajnih iskustava.

Kroz spajanje sa grubim telom, duša nastoji da istroši svoje prethodno nakupljene oprečne impresije, ali u tome retko uspeva. Dešava se upravo suprotno, ona često nagomilava **nove** impresije suprotnosti. Kada gruba forma skoro u potpunosti istroši impresije zbog kojih je i nastala, ona biva odbačena. Preostale oprečne impresije vode dušu u raj ili u pakao, zavisno od toga da li preovladava vrlina ili greh. I u bestelesnom postojanju sve oprečne impresije teže da budu istrošene kroz subjektivno proživljavanje oživljenih impresija. Ali čak i tamo, u stanju raja ili pakla, ravnoteža stanja bez impresija biva gotovo dosegnuta, ali se ne ostvaruje i tako preostale preovlađujuće oprečne impresije nagone svest da se spoji sa novim grubim medijumom. Potpuna ravnoteža nije prisutna ni u smrti, ni prilikom rođenja. Ona se može postići samo u grubom svetu. Otuda se beskrajni lanac života u gruboj sferi nastavlja zahvaljujući preostalim impresijama sve dok svest ne uspe da se utvrdi u ravnoteži bez impresija.

Na svakom stupnju i u svakom stanju reinkarnacije, svest duše u vidu potpune ljudske svesti biva sve jače usredsređena na sve gušće impresije ljudskih formi sa kojima se bila poistovećivala i od kojih se raspoistovećivala. Čini se kao da se od ovih zgusnutih impresija ne može pobeći.* Ove impresije se moraju proživeti i iscrpsti, i što se više proživljavaju tim postaju sve zgusnutije.

Jedini način da se ove zgusnute impresije „prorede” je da svest duše koja poseduje potpunu ljudsku svest proživi te impresije intenzivnije i brže i sa takvom učestalošću da svaka proživljena impresija, kao i impresija nastala na osnovu tog iskustva, bude na neki način dovedena u ravnotežu jednom oprečnom impresijom.

Ova igra balansiranja oprečnih impresija se nastavlja tokom čitavog procesa reinkarnacije; ona je ta koja ga i održava. Od te igre zavisi i krajnje oslobađanje duše sa ljudskom svešću od lanaca neznanja i konačno ostvarenje svesti o Jastvu.

Otuda, u procesu reinkarnacije, ljudska duša sa potpuno razvijenom svešću o grubom mora neizbežno da proživi bezbroj različitih iskustava impresija suprotnosti - impresija koje su dija-

* Budući da su znali da Kreacija nije nastala igrom slučaja i da ima znatno dublji smisao od onog koji se vidi na prvi pogled, proroci svih vremena su neprestano skretali pažnju čovečanstvu na činjenicu da je transcendentalna sudbina čoveka spoznaja Boga mada, u određenom periodu svog života na ovoj planeti, čovek može da se poistoveti samo sa životom čula.

Maulana Rumi u svom delu „*Masnavi*” daje poređenje koje ilustruje gore navedeno: Mladunče tigra je odraslo među ovcama. Rastući, sticalo je sve osobine ovce. Paslo je i blejalo kao sve ovce i nikada nije ni pomislilo da je nešto drugo do ovca. Međutim, jednog dana je naišao tigar iz džungle i rekao: „Da li znaš da si ti tigar kao i ja i da nisi ovca?” Zatim je nagovorio zabludelog tigrića da pogleda odraz svog lika u obližnjem potoku i tako uspeo da ga pouči njegovoj pravoj prirodi.

Naravoučenije ove basne je da čovek isto tako dopušta sebi da se poistoveti sa svetom čula i otuda se čini da iz njega ne može da izade. Ali izlaz postoji, jer se na kraju pojavljuje Učitelj koji ga prosvetli. On je tada oslobođen i vremenom se suočava sa konačnim ciljem - spoznajom Boga.

metražac suprotne - u prividno beskrajnom lancu doslednih iskustava.

Stoga, dok potpuno svesna ljudska duša koja poseduje svest o grubom proživljava iskustva **suprotnosti** u grubom svetu, svest duše mora da se poistovećuje (odnosno reinkarnira) mnogo puta kao muškarac, a zatim kao žena, i obratno, u raznim kastama, verama, nacionalnostima, raznih boja kože i na raznim mestima; jednom kao bogataš, a onda kao siromah; nekad kao zdrav čovek, a nekad kao bolestan, itd. i sve vreme ponovo proživljava oprečne impresije, stvara oprečne impresije i istovremeno ih iscrpljuje oprečnim iskustvima.

Jedino kroz ove različite oprečne impresije i prolaženje kroz njihova oprečna iskustva, ljudska duša koja poseduje svest o grubom će verovatno jednoga dana u grubom svetu posle milion rođenja i smrti biti u stanju da kroz oprečna iskustva rađanja i smrti uravnoteži ili proredi preostale odnosno zgusnute oprečne impresije.*

Upravo ovaj ciklus umiranja i ponovnog rađanja ljudskih formi daje podsticaj potpuno evoluiranoj svesti ljudske duše koja poseduje svest o grubom da **involuirā** tu svest do onih dubina gde potpuno involuirana svest duše spoznaje istinu o beskonačnom, večnom stanju Jastva.

Ovaj proces involucije svesti se odvija postupno, dok grube impresije suprotnosti postepeno postaju sve blede i sve razređene.

Na ovom stepenu razvoja, kako odmiče involucija svesti, ljudska duša sa grubom svešću se postepeno odvaja od grubog sveta i postepeno napušta proživljavanje impresija grubog sveta.

* *Sarāpā ārzī hone ne bandah kardiyā ham ko Vagarnah ham khudā the gar dil-i be mudu ā hoā.*

- Mir Taqi

„Činjenica da sam od glave do pete bremenit željama načinila me je robom; bio bih sam Bog da su mi srce i um bez želja.”

Involucija grube svesti postaje moguća samo kada se oprečne impresije postepeno, posle veoma, veoma dugog procesa prorede kroz stalan proces reinkarnacije koji dovodi do nestanka grubih impresija suprotnosti i grubih iskustava suprotnosti.

Nivoi

Involucija svesti koja se oslobađa

KADA svest duše sazri² za izbavljenje iz grubog sveta, ona stupa na spiritualnu stazu i okreće se prema unutra. Njene grube impresije više nisu tako duboke. One postaju slabije, odnosno suptilnije, a kao posledica toga duša postaje **svesna suptilnog**. To je prvi korak u involuciji svesti koja teži oslobođenju od bremena impresija. Brojni ciklusi rođenja i smrti u ljudskoj formi moraju da doprinesu tom sazrevanju grubog iskustva, koje konačno nagoni svest duše na stazu oslobađajuće involucije na kojoj impresije postaju sve slabije i blede, i na kraju nestaju. Grube impresije postaju suptilne; suptilne impresije postaju mentalne; a mentalne impresije konačno bivaju izbrisane ostavljajući svesti slobodu da odražava Istinu.

Proces involucije je najčešće postepen. Čovek nasleđuje formu i impresije od životinja, pa su stoga grube impresije veoma snažne. Grube impresije mogu odjednom da nestanu samo u izuzetno retkim slučajevima i tada oslobođena svest duše doživljava Najviše Jastvo. U većini slučajeva grube impresije prvo postaju sve slabije i blede (pretvarajući se pri tome u suptilne i mentalne impresije), a zatim potpuno nestaju. Po pravilu, duša, koja je započela svoj povratak kući, se više ne vraća u grubi svet

u kome se jednom bila izgubila kao u nekoj divljini. To ne znači da duša koja poseduje svest o suptilnom ne preuzima grubu formu, ili ne boravi u grubom svetu u svom grubom telu. To znači da svest duše više nije uhvaćena u zamku grube forme ili grubog sveta, već je sada pretežno privučena suptilnim svetom. Uobičajeno je pravilo da duša prvo raskida vezu sa grubim svetom, zatim sa suptilnim svetom i na kraju sa mentalnim svetom, i spoznaje da je izvan svih njih. Putujući svojom stazom, duša prolazi kroz šest nivoa, od kojih prva tri pripadaju suptilnom svetu, četvrti se nalazi na granici između suptilnog i mentalnog sveta, dok peti i šesti nivo pripadaju mentalnom svetu. Duša, koja večno boravi u Najvišem Jastvu, je iznad svih nivoa.

Prvi i drugi nivo

Dok gruba svest ljudske duše koja poseduje svest o grubom postepeno involuira, ta involuirajuća gruba svest **delimično** doživljava prvi nivo³ suptilnog sveta preko medijuma potpuno razvijenog suptilnog tela duše.

Na ovom stupnju, involuirajuća gruba svest ljudske duše koja poseduje svest o grubom stiće prve nagoveštaje o prvom nivou suptilnog sveta i proživljava te utiske ili impresije delom preko grubog tela, a delom preko suptilnog tela. Tada se istovremeno koriste i gruba i suptilna čula.

Kaže se da na ovom stupnju ljudska duša takoreći stoji na granici koja odvaja grubi svet od suptilnog, kao što je prikazano na skici.* Svest ove ljudske duše proživljava neobične stvari. Svojim grubim očima ona vidi odbleske suptilnog nivoa, svojim grubim ušima čuje božansku muziku suptilnog nivoa, a svojim grubim čulom mirisa uživa u suptilnim mirisima. Ukratko, ljudska duša koja poseduje svest o grubom i koja je samo delimično na

* Naspram strane 58.

prvom nivou suptilnog sveta, doživljava suptilne impresije grubim čulima.

Postepeno, daljnjom involucijom grube svesti, ljudska duša koja poseduje svest o grubom doživljava u potpunosti prvi nivo suptilnog sveta. Sada ta ljudska duša koja je posedovala svest o grubom više ne poseduje tu svest o grubom, već stiće svest o suptilnom. Ta ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom postepeno postaje svesna drugog nivoa⁴ suptilnog sveta. Suptilni svet je domen beskonačne Energije, beskonačne Božije moći, koja se, preneti u sferu konačnog, ispoljava u vidu beskonačne energije suptilnog sveta.

Kada duša u ljudskoj formi ima svest o suptilnom, ona tada nije svesna tela (grubog), ni uma (odnosno, mentalnog tela); međutim, ona ipak funkcioniše preko grubog tela i preko uma (mentalnog tela), ali ne direktno, nego na suptilnom nivou.

Tako ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom, čak i kada nije svesna grubog i mentalnog tela, te zbog toga ne spoznaje grubi i mentalni svet, može da koristi grubo telo kroz razne aspekte grubog, kao što su jedenje, pijenje, spavanje, gledanje, osećanje, slušanje, itd., i može da koristi mentalno telo kroz razne aspekte uma (mentalnog tela), kao što su želje, misli i emocije.

Ljudska duša, koja poseduje svest o suptilnom i nalazi se na drugom nivou, daljnjom involucijom svesti postepeno stiće svest o beskonačnoj energiji suptilnog sveta i sposobna je da stvara opsene ili manja čuda nižeg ranga. Na primer, dovoljno je da poželi pa da osušeno drvo olista i obratno; ona može da zaustavlja vozove ili automobile, da ispuni svežom vodom sasušeni izvor, i tako dalje. Ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom doživljava na drugom nivou suptilni svet suptilnim čulima svoga suptilnog tela. Ona je sada potpuno nesvesna grubog sveta, mada po svim spoljašnjim karakteristikama ostaje i funkcioniše kao obično ljudsko biće koje jede, spava, oseća bol i zadovoljstvo itd., iako, u stvari, njena involuirajuća svest ne proživljava grubi, već suptilni svet i stvara nove suptilne impresije, i to samo impresije prizora, mirisa i zvukova suptilnog sveta.

Treći nivo

Daljnja involucija suptilne svesti, dovodi ljudsku dušu koja poseduje svest o suptilnom do iskustva trećeg nivoa⁵ suptilnog sveta. Na ovom nivou, suptilna svest stiće veću svest o beskonačnoj energiji suptilnog sveta i duša doživljava veću konačnu moć. Ona je sada sposobna da čini velika čuda, da vraća vid slepima i udove bogaljima. Sada je ova ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom sposobna da doživljava i različite nivoe i svetove suptilne sfere, isto kao što ljudska duša koja poseduje svest o grubom može da putuje iz Azije u Australiju ili Ameriku služeći se grubim prevoznim sredstvima koja su joj na raspolaganju.⁶

Drugi i treći nivo suptilne sfere su dva osnovna nivoa i oni su potpuno u domenu suptilne sfere. Prvi nivo je delom u domenu suptilne sfere, a delom u domenu grube sfere. Slično tome, četvrti nivo delom pripada suptilnoj, a delom mentalnoj sferi. Četvrti nivo je poznat kao prag **mentalne sfere**.

Četvrti nivo

Uporedo sa postepenom, daljnjom involucijom svesti ljudske duše koja poseduje svest o suptilnom, svest duše navodi dušu da stekne iskustvo četvrtog nivoa. Na četvrtom nivou duša je potpuno svesna **beskonačne energije**. To je ona ista beskonačna energija koja je senka-aspekt one beskonačne Božije moći. Ovde duša poseduje svu moć, i čak može da oživljava mrtve i stvara nove žive forme i svetove.* Na četvrtom nivou nema okultnih moći. Sve moći su božanske moći.

Kao što je prikazano na dijagramu naspram str. 59, ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom na četvrtom nivou poseduje

* Duše sa *vidnyan svešču* u stanju *Qutuba* ili Savršenih Učitelja kontrolišu ta dešavanja i vode računa da se ne dogode velike nezgode, ukoliko nisu predodređene.

ključ riznice beskonačne moći i nalazi se na pragu mentalnog sveta, suočena sa moćnim naviranjem snažnih želja i emocija koje su aspekti Uma mentalnog sveta. Na ovom stupnju duša doživljava takozvano stanje najcrnje noći. Ona tu zapada u škripac. Taj neodoljivi izazov snažnih želja za ovladavanjem i korišćenjem te beskonačne energije po slobodnoj volji postaje sada podmukli neprijatelj, baš u trenutku kada involucija svesti ljudske duše koja je svesna suptilnog nepogrešivo i ubrzano napreduje ka ovladavanju svim željama.

Ukoliko ove želje, dok su na svom vrhuncu, nadvladaju dušu na četvrtom nivou i ako dođe do zloupotrebe moći, tada iskustvo oslobađanja ove beskonačne energije u ovom trenutku neminovno postaje fatalno za dušu na četvrtom nivou. Posledica toga je brutalni raspad celokupne svesti koju je duša do tada stekla, pri čemu duša zadržava samo najkonačniju svest i ponovo se poistovećuje sa formom kamena. Ta duša onda mora da prođe ceo proces evolucije, od forme kamena na dalje, da bi povratila potpunu svest.

Duša na četvrtom nivou ima polu-suptilne i polu-mentalne impresije. Ona je izložena najtežim iskušenjima zato što ima silne i nesavladive želje, bilo dobre ili loše. Budući da poseduje strahovitu moć, ona biva podstaknuta da je upotrebi **bilo** u dobre ili u loše svrhe. Ako zloupotrebi svoju moć da **bi zadovoljila** strast ili žudnju za ugledom ili slavom, **ili** radi nekog drugog niskog cilja, tada dolazi do naglog pada svesti ove duše, usled čega ona nazaduje do nivoa svesti kamena. Međutim, **ako uspe** da prevlada iskušenja i pravilno upotrebi svoje moći, **ili ih uopšte ne upotrebi**, ona stiže do petog nivoa gde je bezbedna i nema mogućnost pada. Ako pravilno upotrebljava moći, nju ponekad može uzdići do šestog nivoa duša sa *vidnyan svešču* u stanju *Qutuba* ili Savršenih Učitelja (ali ne i *Jivanmukte niti Majzoobi*).

Dobra upotreba moći u grubom svetu se može usmeriti ka materijalnim i spiritualnim ciljevima. Na primer, bogatstvo može da se utroši na poboljšanje materijalnog stanja drugih, kao što su dobrotvorne bolnice, pomoć gladnima i unesrećenima itd., ili pak

za njihovu spiritualnu dobrobit kroz pružanje spiritualne poduke i stvaranje mogućnosti za njihov spiritualni razvoj. Na četvrtom nivou se dobra upotreba moći uvek svodi na njihovo ovladavanje isključivo radi spiritualne dobrobiti drugih. Te moći se nikad ne mogu upotrebiti za donošenje materijalne koristi bilo kome. To bez sumnje predstavlja zloupotrebu moći. Navešćemo primer upotrebe moći četvrtog nivoa u dobre svrhe. Pretpostavimo da spiritualni poklonik ide kroz pustinju i samo što nije umro od nepodnošljive žeđi. Duša četvrtog nivoa može da se pojavi pred njim u grubom telu i spasi ga dajući mu krčag vode, i da potom nestane. Za ovakvu upotrebu moći se može reći da predstavlja dobru upotrebu moći.

Moći se mogu upotrebiti za dobrobit pojedinca ili društva. **Ali, čak i dobra upotreba moći sputava i usporava daljnji napredak duše.** Upravo zbog toga je i najteže preći četvrti nivo koji je prepun najvećih opasnosti. Osobi koja se nalazi na četvrtom nivou najteže je da se uzdrži od upotrebe ogromnih moći kojima gospodari radi zadovoljavanja svojih neobuzdanih želja.

Četvrti nivo je prag mentalnog sveta. Na ovom nivou, više nego na bilo kom drugom suptilnom nivou, spiritualni poklonik je podložan naglom sunovratu. Kriza sa kojom se duša suočava na četvrtom nivou je ozbiljna i opasna, jer duša stiče ogromne božanske moći pre nego što je potpuno ovladala svojim umom. Ona ne može u potpunosti da upravlja svojim umom, jer ukoliko se i sve dok se ne uzdigne na peti nivo koji pripada mentalnom svetu, ona ne može direktno da doživi ili upotrebljava svoj um. Baš kao i ljudska duša koja poseduje svest o grubom, i ljudska duša na četvrtom nivou koja poseduje svest o suptilnom koristi svoj um indirektno. Na četvrtom nivou um je potpuno aktivan. On funkcionise preko svih svojih potpuno razvijenih aspekata misli, osećanja i želja koje su na vrhuncu svoje nesavladive siline. S jedne strane, duša pokušava da ovlada svojim buntovnim umom i da podjarmi rušilačke sile neobuzdanih želja. S druge strane, neograničena energija svih nivoa je duši potpuno na raspolaganju i stalno teži da se ispolji ili upotrebi.

Ako duša podleigne iskušenjima da zloupotrebi svoje moći, dolazi do strašnog duševnog loma nezamislive jačine. Razorne sile koje se pritom oslobađaju dovode do potpunog raspada svesti, usled čega ona doživljava **kataklizmički pad sa visine suptilne svesti četvrtog nivoa u najmračnije dubine rudimentarne svesti kamena** koju je duša već proživela na samom početku evolucije. Ova duševna kataklizma dezintegracije se može uporediti sa pregorevanjem električne sijalice usled kratkog spoja koji se ne može popraviti. Pala duša sada nema drugog izbora osim da ponovo krene na dug i naporan put razvijanja svesti kroz vekove evolucije i reinkarnacije kroz bezbrojne forme i da se zatim ponovo, postepeno i strpljivo uzdiže kroz nivoe.

Raspad svesti se događa samo na četvrtom nivou svesti, i to retko, samo onda kada se moći četvrtog nivoa zloupotrebe. Činjenica je da se jednom stečena svest nikada ne gubi, međutim, slučaj svesti četvrtog nivoa predstavlja izuzetak.

Ako duša ne zloupotrebi moći kojima vlada, već ih upotrebi u dobre svrhe i ne dozvoli željama da je nadvladaju, tada, tokom daljnje involucije svesti, svest ljudske duše koja poseduje svest o suptilnom, ponekad doživljava šesti nivo mentalnog sveta direktno i tako preskače sva iskustva petog nivoa mentalnog sveta.*

Ali, ako svest duše na četvrtom nivou uopšte ne upotrebi moći četvrtog nivoa, ni u dobre, ni u loše svrhe, onda ljudska duša na četvrtom nivou koja poseduje svest o suptilnom postepeno, tokom daljnje involucije svesti prelazi prag četvrtog nivoa i ulazi u mentalni svet na petom nivou.

* Ulazak u mentalni svet koga čine peti i šesti nivo može se uporediti sa ulaskom u sobu nakon prelaska praga - četvrtog nivoa svesti.

Peti i šesti nivo

Daljnjom involucijom svesti ljudske duše koja se nalazi na četvrtom nivou i poseduje svest o suptilnom, svest te ljudske duše se poistovećuje sa Umom koji pripada mentalnim nivoima i doživljava mentalni svet. Ovaj Um koji pripada mentalnim nivoima poseduje dva odeljka. U prvom je Um u stanju ispitivanja ili razmišljanja. U ovom stanju Um deluje u vidu misli - uzvišenih misli, banalnih misli; dobrih misli, zlih misli; materijalističkih misli, spiritualnih misli, itd.

U drugom odeljku Um je u stanju impresivnosti i saosećajnosti. U ovom stanju Um se ispoljava u vidu osećanja - osećanja patnje, emocija; osećanja želja, čežnji; osećanja teskobe, odvojenosti itd.

Pošto Um koji pripada mentalnom svetu ima različite dvojne funkcije, neminovno postoje i dve različite vrste iskustava u doмену Uma, odnosno mentalnog sveta.

Tako mentalni svet ima dve sfere - sferu petog nivoa svesti, sferu **Misli**, i sferu šestog nivoa svesti, sferu **Osećanja**.*

Dakle, svest ljudske duše koja poseduje svest o mentalnom i nalazi se na petom nivou⁷ poistovećuje se samo sa prvim odeljkom Uma i svesna je onog stanja Uma u kome on ispituje ili razmišlja. Tako je ova ljudska duša koja je na petom nivou i poseduje svest o mentalnom, tvorac i vladar misli i sposobna je da upravlja **samo mislima** svih duša koje poseduju svest o grubom i svest o suptilnom. To se često pogrešno tumači kao **upravljanje umovima** svih duša koje poseduju svest o grubom i suptilnom. (Ona ne vlada čitavim umom nego samo onim stanjem Uma koji funkcioniše u vidu misli.)

* Razlika u involuciji svesti petog i šestog nivoa može se uporediti sa različitim uglovima gledanja čoveka koji ulazi u sobu - mentalni svet. Kada uđe u tu sobu, čovek koji gleda pravo ispred sebe spontano vidi Boga licem u lice, i tako direktno stiže svest šestog nivoa; ali ako se njegov pogled usredsredi na neki od uglova sobe, tada on prvo stiže svest petog nivoa.

Dok je poistovećena sa Umom koji ispituje ili razmišlja, ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom i nalazi se na petom nivou svesti samo emituje misli i pri tome se ne poistovećuje sa drugim stanjem Uma, pa zbog toga nije u stanju da ovlada osećanjima, emocijama i željama.

Ipak, daljnjom involucijom svesti, ljudska duša na petom nivou koja poseduje svest o suptilnom stiže svest i o drugom stanju Uma mentalnog sveta na šestom nivou i zato teži da se poistoveti sa tim drugim stanjem Uma - sa Umom koji je impresivan i saosećajan. Tako svest ljudske duše koja poseduje svest o mentalnom involuira u šesti nivo svesti mentalnog sveta.

Ljudska duša na šestom nivou koja poseduje svest o mentalnom doživljava mentalni svet sa potpuno osvešćenim osećanjima i zato nema nikakvih misli, već stvarno oseća da je svesna osećanja videnja Boga licem u lice, stalno, u svemu i svuda. Ona sve vreme „vidi“* Boga, ali ne može da prepozna sebe u Bogu kao Boga. Zbog toga ona ne može da izmiri svoj osećaj videnja Boga sa sopstvenom istovetnošću sa Bogom; i zato ona čezne, intuitivno oseća i žudi za sjedinjenjem sa Bogom koga „vidi“ licem u lice. Ovakvo poistovećivanje sa drugim stanjem Uma - osećanjem - je preovlađujući aspekt božanske ljubavi koja konačno vodi sjedinjenju sa Bogom.

Peti nivo mentalnog sveta je stanje potpune osvešćenosti misli i stoga dolazi do ovladavanja mislima i njihovim nastojanjem, ali ne i do ovladavanja osećajima, emocijama, i željama.

Šesti nivo mentalnog sveta je stanje potpune osvešćenosti osećanja i stoga dolazi do ovladavanja emocijama i njihovim nastojanjem, tako da ni jedna jedina misao više ne može da se probije u područje osećanja. Svest šestog nivoa je bez misli i ona

* Ovo se ne sme poistovećivati sa našim uobičajenim načinom videnja nekog objekta fizičkim očima. „Videti“ Boga licem u lice, znači pojmiti Boga putem jednog jedinog čula mentalnog nivoa, a to je čulo „videnja“. Ovde poklonik prepoznaje Boga intuitivno.

upravlja osećanjima onih duša koje poseduju svest o grubom i suptilnom. To se često pogrešno tumači kao ovladavanje srcima svih duša koje imaju svest o grubom i suptilnom. (Duša sa svešću šestog nivoa ne upravlja niti utiče na takozvano srce, već kontroliše i upravlja onim stanjem Uma na mentalnom nivou koje emituje osećaje emocija i želja).

Ljubav prema Bogu i žudnja za sjedinjenjem s Njim ispoljava se na šestom nivou istinski i potpuno; kada se premosti šesti nivo mentalnog sveta, iluzija nestaje i spoznaje se Bog.

Kada duša u ljudskoj formi poseduje svest o mentalnom*, ona nije svesna grubog i suptilnog tela; međutim, ona ipak deluje kroz grubo i suptilno telo, ne direktno, već na mentalnom nivou. Otuda, iako ta ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom nije svesna grubog i suptilnog sveta, pa stoga ne spoznaje ni grubi, ni suptilni svet, ona može nesvesno da koristi grubo preko različitih **aspekata** grubog, pa otuda jede, pije, spava, gleda, čuje i oseća kao obično ljudsko biće koje poseduje svest o grubom, mada je sve vreme svesna jedino mentalnog sveta pomoću svog mentalnog čula „videnja”. Slično tome, ona može nesvesno da koristi suptilno preko različitih grubih **aspekata** energije u obliku nuklearnih energija itd., dok je sve vreme jedino svesna „videnja” pomoću svog mentalnog čula. Ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom u mentalnom svetu ima jedno jedino čulo, a to je čulo „videnja”.

Tako ova ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom na petom nivou doživljava prvo stanje mentalnog sveta svojim mentalnim telom, odnosno umom i stiče svest prvog stanja Uma. Duša je ovde sposobna da upravlja prvim stanjem Uma (to jest, mislima ljudskih duša koje poseduju svest o grubom i suptilnom), ali je sada potpuno nesposobna da izvodi bilo kakva čuda, zato što je

potpuno nesvesna beskonačne energije suptilnog sveta i njegovih moći. Međutim, budući da ova ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom upravlja prvim stanjem Uma svih ljudskih duša koje imaju svest o suptilnom, podsticaj za stvaranjem čuda koji nastaje u ljudskoj duši koja ima svest o suptilnom biva zaustavljen, obuzdan ili onemogućen, saglasno želji i volji uma ljudske duše koja poseduje svest o mentalnom, ima sposobnost da kreira i upravlja mislima drugih umova, stabilna je i više nikada ne može da sklizne na bilo koji niži nivo svesti.

Postepeno, kako svest ljudske duše koja poseduje svest o mentalnom sve više i više involuira, ona počinje da ovladava i drugim stanjem Uma (tj. osećanjem), postaje potpuno svesna uma, odnosno mentalnog tela i na šestom nivou⁸ doživljava mentalno telo u celini. To je iskustvo „videnja” Boga licem u lice - viđenja Boga svuda i u svemu.

Od prvog do šestog nivoa, involucija svesti je napredovala postepeno, ali sigurno, i pri tome je svest duše imala sve manje i manje iskustava raznolikih i oprečnih impresija koje su bivale sve slabije i slabije. Prema tome, kako je involucija svesti duše napredovala, različite oprečne impresije su se postepeno proređivale i postajale sve slabije, sve dok involuirana svest duše na šestom nivou nije postala potpuno svesna mentalnog tela i u potpunosti doživela mentalni svet praktično bez impresija, izuzev poslednjih slabih tragova preostalih oprečnih impresija. Drugim rečima, involuirana svest se potpuno poistovećuje sa Umom, a duša teži da spozna da ona **jest** Um; i ta duša, kao Um, doživljava poslednju i potpunu impresiju da „vidi” Boga licem u lice, u svemu, ali ne može da vidi sebe u Bogu.

* Vidi takode: Meher Baba, „Mental Consciousness” *The Everything and the Nothing* („Mentalna svest” *Sve i Ništa*) (Beacon Hill, N.S.W., Australia: Meher House Publications, 1963.) str. 63-65 Ur.

Ova ljudska duša na šestom nivou koja poseduje svest o mentalnom i koja je gotovo bez impresija* i svesna samo uma, suočava se sada sa Bogom licem u lice i vidi Boga u svemu, ali ne vidi sebe u Bogu zato što, budući da je još uvek svesna uma, smatra da je ona Um. Ova ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom spaja se sa umom i ima svest o sebi kao Umu i još uvek doživljava sebe kao nešto različito od Boga. Ova ljudska duša na šestom nivou koja poseduje svest o mentalnom zapravo „vidi” Boga licem u lice mnogo jasnije i intenzivnije nego što ljudska duša koja poseduje svest o grubom i suptilnom vidi objekte grubog ili suptilnog sveta.

Na ovom stupnju, svest duše koja je proživela različite, bezbrojne i oprečne impresije sada proživljava poslednje tragove dvojnih impresija suprotnosti. Ova ljudska duša na šestom nivou koja poseduje svest o mentalnom još uvek je svesna dualnosti budući da se poistovećuje sa umom i odvaja sebe od Boga⁹.

Sedmi nivo

Ovo iskustvo dualnosti traje sve dok krajnja involucija svesti ljudske duše koja poseduje svest o mentalnom ne dovede dušu do odvajanja od uma (svest uma je konkretizovala Boga) i ne primora dušu da se spoji sa sopstvenim Jastvom - Dušom ili *Atomom*.

I tako se sada kaže da svest duše najzad doživljava svest sedmog nivoa. Na sedmom nivou ljudska duša koja poseduje svest o Jastvu svesna je sebe kao Boga i doživljava beskonačnu moć, beskonačno znanje i beskonačno blaženstvo.

* Kao što se pokvareni zub vremenom rasklima, ali još dugo ne ispada, tako i koji pripada Iluziji ego opstaje sve do poslednjeg stupnja prvog spiritualnog putovanja, mada sve više slabi dok duša napreduje na Stazi da bi zauvek nestao u završnoj fazi sedmog nivoa i bio zamenjen neograničenim Egom koji pripada Stvarnosti.

Gotovo je nemoguće da ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom sama svojim sopstvenim naporima* prođe šesti nivo i doživi sedmi nivo¹⁰. Na ovom stupnju apsolutno je neophodna **milost** Savršenog Učitelja koja pomaže ljudskoj duši koja poseduje svest o mentalnom da se odvoji od svesti uma i koja joj omogućava da ostvari jedinstvo sa beskonačnim stanjem, svesno doživi beskonačno blaženstvo i spozna da je ona (*atma*) bila **večno u blaženstvu**.

Tako je sada ljudska duša sedmog nivoa koja poseduje svest o Jastvu potpuno svesna Jastva kao beskonačnog i večnog; ona je sada takođe svesna **Izvora** energije i uma koji nisu bili ništa drugo do senke-aspekti njene sopstvene beskonačne moći i beskonačnog znanja.

Ova ljudska duša koja poseduje svest o Jastvu i koja je sada Samorealizovana, ili realizovana u Bogu, ne samo da doživljava beskonačnu moć, znanje i blaženstvo, već istovremeno njima i zrači. Ponekad, u određenim slučajevima, takva ljudska duša koja poseduje svest o Jastvu direktno i svesno koristi tu beskonačnu moć, znanje i blaženstvo za oslobađanje drugih duša od njihovih impresija i spoja sa grubim, suptilnim i mentalnim formama i svetovima.

Na svom mukotrpnom putu da stekne svest o Jastvu svaka pojedinačna, večna *atma* (duša), nesvesna svog beskonačnog stanja u *Paramatmi*, nagomilavala je i proživljavala brojne različite impresije i sve vreme se spajala sa konačnim i prolaznim postojanjima, razvijajući grubi, suptilni i mentalni svet dok je **evoluirala**

* Međutim, oni koji su na šestom nivou svesti spoznaju Boga u trenutku odbacivanja svojih tela.

grubu svest grubog sveta i dok je **involuirala** svest suptilnih i mentalnih nivoa suptilnih i mentalnih svetova.

Involucija svesti *atme* (duše) koja je kulminirala milošću Savršenog Učitelja, dovela je *atmu* do Samospoznaje o svom beskonačnom stanju u *Paramatmi**.

Prema tome, kada je svest *atme* zadobila svest o Jastvu i doživela beskonačnu moć, znanje i blaženstvo, *atma* je spoznala da postoji večno; da kroz sve napore kroz koje je prošla da bi stekla svest o sopstvenom Jastvu, sve impresije, iskustva i spajanja sa grubim, suptilnim i mentalnim telima i svetovima nisu bili ništa drugo do ništavni snovi; i da su poistovećivanja sa grubim telima, stvorenjima i ljudskim bićima, i sva iskustva tri sveta i šest nivoa sa svim njihovim pratećim obeležjima mogla relativno da postoje i opstaju sve dotle dok je svest *atme* bila nezrela. Zrelost je stečena tek na sedmom nivou sa potpunom involucijom svesti. To je dovelo *atmu* do spoznaje Jastva, odnosno, omogućilo je *atmi* da u potpunosti postane svesna Bogoostvarenja. Drugim rečima, *atma* je svesno ostvarila svoje beskonačno stanje u *Paramatmi***.

Samo nakon konačnog ukidanja uma i kidanja zastora mentalnih impresija, svest može da funkcioniše potpuno oslobođena svih okova impresija. To podrazumeva skok preko dubokog po-

nora koji razdvaja šesti nivo od sedmog. Sedmi nivo je prebivalište Najvišeg od Uzvišenih, u kome nema oblika.* Najviši, odnosno beskonačni Bog kao Istina, može se spoznati jedino transcendiranjem čitavog carstva imaginacije. Jedino na ovom sedmom nivou duša zadovoljava prvobitni poriv za samospoznajom doživljavajući da je njeno Jastvo identično sa nepromenljivim, večnim, nedeljivim i neobličnim Najvišim Jastvom, beskonačnim znanjem, beskonačnom stvarnošću (Istinom), beskonačnom moći i beskonačnim blaženstvom.

* *Sav bār tahīrā dāman hā thon mīre āyā*
Jab ānkh khulī dīkhā apnā hī garībān hai.

- Asghar

„Stotinu puta osetih da čvrsto držim tvoju odoru u svojim rukama; kad otvorih oči, sa čuđenjem otkrih da to što držah beše moje vlastito ruho”.

** Čovek ostvaren u Bogu je Svemogući, plus znanje i svest. On je u stanju savršene budnosti. On je znanje, onaj koji zna i ono što se saznaje. On je ljubav, onaj koji voli i voljeni. On zna da je u svakoj *živ-atmi* i da su svi u njemu. Čovek ostvaren u Bogu zna da je on celokupno postojanje i da je on oduvek bio i da će zauvek ostati onaj isti, beskonačni Okean Istine. Ali običan čovek ne zna odakle je došao i kuda ide.

* Upućujemo čitaoca na Fariduddin Attarov *Mantiq-ut-Tayr*, sufijsku alegoriju poznatu kao „Razgovor ptica”, gde mogu naći predivan opis putovanja kroz nivoe. Ur.

POGLAVLJE
6

*Rezime stanja Božanske
svesti*

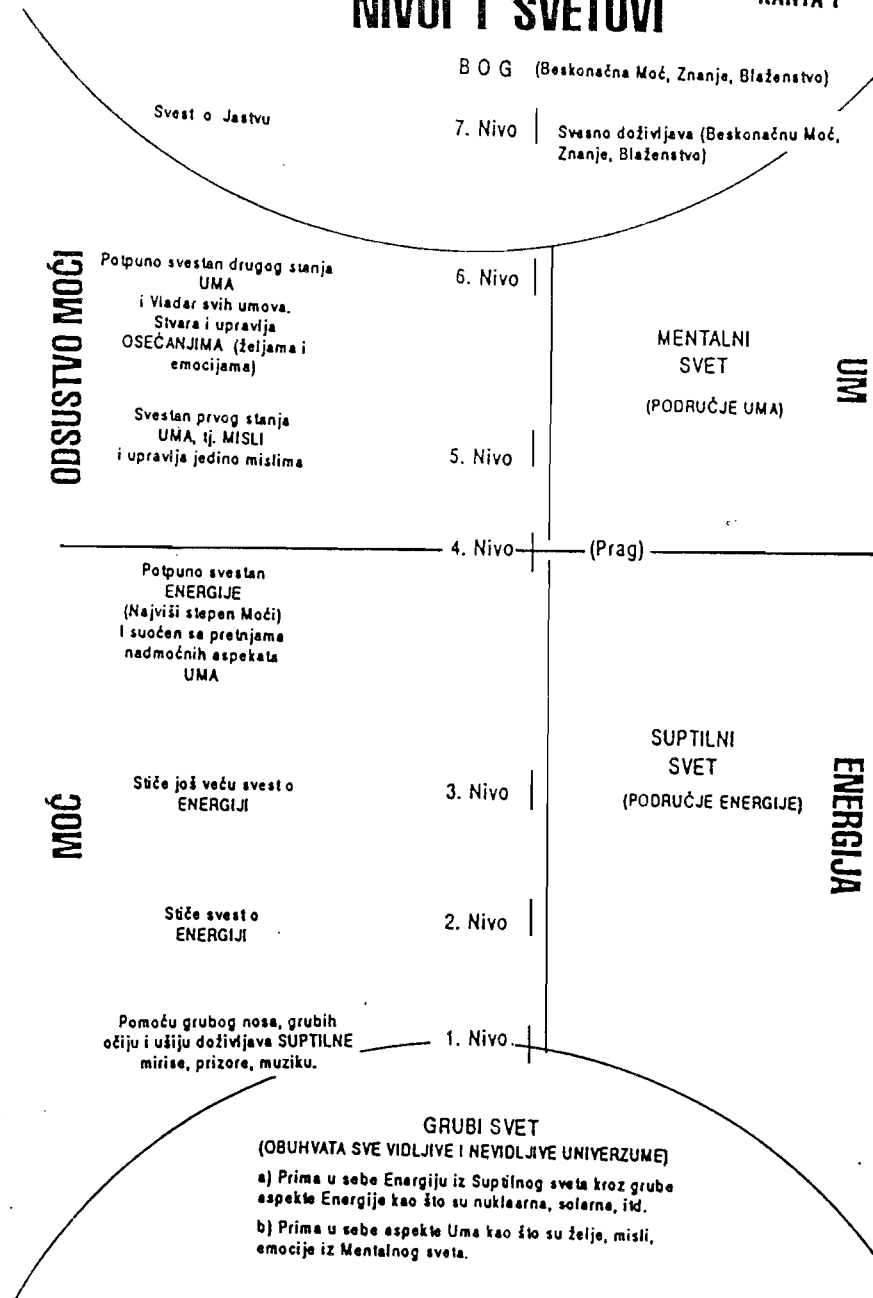
KADA preuzme ljudsku formu i stekne potpunu svest, tu potpunu svest za kojom je *atma* (duša) žudela da bi doživela *Paramatmu*, *atma* još uvek ne doživljava *Paramatmu*, jer čak i kada dostigne potpunu svest, sve dotle dok je ta svest usredsređena na grube impresije, *atma* je, silom prilika, svesna grubog tela i zbog toga mora da doživljava grubi svet.

Bez ljudske forme, *atma* ne može da stekne svest o suptilnom i mentalnom telu, niti o Jastvu. Isto tako, ne može da stiče iskustva o suptilnom svetu, mentalnom svetu i *Paramatmi*. Da bi svest evoluirala i da bi evoluirale forme, i da bi se proživljavala iskustva grubog sveta, apsolutno je neophodno imati grube *sanskare* (impresije), i sve dok postoje grube impresije, *atma* nema svest o suptilnom i mentalnom telu.

U ljudskoj formi, zbog potpuno razvijene svesti i zbog razvijene savršene forme u obliku ljudskog bića, kao i zbog potpuno doživljenog grubog sveta, više nema potrebe za grubim impresijama. Grube impresije mogu da postanu suptilne, suptilne impresije mogu da postanu mentalne, a mentalne impresije mogu da nestanu. Tako u ljudskoj formi *atma* može da ima svest o suptilnom i mentalnom telu i o samoj *atmi* i iskustvo suptilnog sveta, mentalnog sveta i *Paramatme*. Ali, nesreća je u tome što nepo-

NIVOI I SVETOVİ

KARTA I

sredno posle sticanja potpune svesti u ljudskoj formi *atma* ne stiče svest o suptilnom (*pran*) i mentalnom (*mana*) telu, niti o Jastvu, pa prema tome ne doživljava ni suptilni, ni mentalni svet i nema iskustvo *Paramatme*. Ovo se dešava zbog toga što grube *sanskare* ne postaju suptilne *sanskare*, ili mentalne *sanskare*, niti odmah nestaju pošto *atma* stekne potpunu svest u ljudskoj formi. Razlog zbog koga se ovo dešava je to što prva ljudska forma, koja je nastala od poslednje životinjske forme, nakon odbacivanja, ostavlja za sobom naslede impresija prve ljudske forme, a svaka sledeća inkarnirana ljudska forma biva satkana od *sanskara* prethodne ljudske forme. Tako *atma*, uprkos tome što ima potpunu svest, preuzima niz ljudskih formi sve dotle dok postoje grube *sanskare*.

Na kraju se događa jedna od sledeće dve stvari: grube *sanskare atme* mogu iznenada da nestanu i tada *atma* gubi svest o grubom telu i stiče svest o Jastvu čime gubi iskustvo grubog sveta i stiče iskustvo *Paramatme*. Druga, mnogo verovatnija mogućnost je da grube *sanskare* konačno oslabe i postanu suptilne *sanskare*, a suptilne *sanskare* još više oslabe i postanu mentalne *sanskare* i, najzad, mentalne *sanskare* do te mere oslabe da sasvim nestanu. U ovom slučaju *atma* prvo gubi svest o grubom telu i iskustva grubog sveta i stiče svest o suptilnom telu i iskustvo suptilnog sveta. Zatim *atma* gubi svest o suptilnom telu i stiče svest o mentalnom telu, gubi iskustvo suptilnog sveta i stiče iskustvo mentalnog sveta. Na kraju, *atma* gubi svest o mentalnom telu stičući time svest o samoj *atmi*; gubi iskustvo mentalnog sveta i stiče iskustvo *Paramatme*.

Pošto *atma* stekne svest o Jastvu i doživi *Paramatmu*, *atma* nasleđuje jedno od TRI STANJA (ne dva ili četiri stanja, nego isključivo tri stanja):

Prvo stanje A: Ubrzo nakon što je doživela iskustvo Najvišeg od Uzvišenih, *atma* obično odbacuje sva svoja tela-senke (grubo, suptilno i mentalno), i večno uživa u iskustvu jednote kao celine -u Božijoj beskonačnoj moći, znanju i blaženstvu, ali **te attribute ne koristi.**

Prvo stanje B: *Atma* može da zadrži sva tri tela još neko vreme, iako ih uopšte nije svesna. Ovo njeno stanje je zapravo isto kao „A” stanje, osim što zadržava tela.

Drugo stanje: *Atma* zadržava tri tela i istovremeno je svesna svoga Jastva i svoje tri senke (grubog, suptilnog i mentalnog tela), i istovremeno doživljava Božiju bezgraničnu moć, znanje i blaženstvo. Ona takođe doživljava grubi, suptilni i mentalni svet kao Božije senke, ali ne koristi Božiju moć, znanje i blaženstvo za druge *atme* koje poseduju svest o mentalnom, svest o suptilnom i svest o grubom, te je, stoga, **nezavisna**.

Treće stanje: Ono je potpuno istovetno sa drugim stanjem, osim što *atma* koristi svoju beskonačnu moć, znanje i blaženstvo kako bi *atme* koje imaju svest o grubom stekle svest o suptilnom; kako bi *atme* koje imaju svest o suptilnom stekle svest o mentalnom i kako bi *atme* koje imaju svest o mentalnom stekle svest o Jastvu, tako što **samo jednim jednim potezom** čini da *atme* koje imaju svest o grubom postanu svesne Jastva.

Potpuni razvitak suptilnih i mentalnih tela u ljudskoj formi i involucija svesti

Jedino su u ljudskoj formi suptilno (*pran*) i mentalno telo (*mana*) potpuno razvijeni. Otuda, čak i kada *atma* poseduje svest o grubom, a nije svesna *prana* i *mane*, ona funkcioniše preko *prana* i *mane*, ne direktno, nego na grubom nivou. Tako, čak i kada ljudska *atma* koja poseduje svest o grubom nije svesna *prana* i *mane*, pa zbog toga ne **spoznaje** Energiju i Um, ona može da koristi Energiju preko različitih aspekata energije (npr. nuklearna) i može da koristi um preko različitih aspekata uma kao što su misli, želje i emocije.

Kada *atma* u ljudskoj formi ima suptilnu svest, ona nije svesna grubog (*sharir*) i mentalnog tela (*mana*), a ipak funkcioniše preko *sharira* i *mane*, ne direktno već na suptilnom nivou. Prema tome, čak i kada ljudska *atma* koja poseduje svest o suptilnom nije

svesna *sharira* i *mane*, pa stoga ne spoznaje grubi i mentalni svet, ona može da koristi grubo preko različitih aspekata grubog kao što su jedenje, pijenje, spavanje, gledanje, osećanje, slušanje, itd., i može da upotrebi Um preko različitih aspekata uma, kao što su misli, želje i emocije.

Kada *atma* u ljudskoj formi poseduje svest o mentalnom, ona nije svesna grubog (*sharir*) i suptilnog tela (*pran*), ali ona ipak funkcioniše preko *sharira* i *prana*, ne direktno, nego na mentalnom nivou. Prema tome, čak i kada ljudska *atma* koja poseduje svest o mentalnom nije svesna *sharira* i *prana*, pa stoga ne spoznaje grubi i suptilni svet, ona može da koristi grubo preko različitih aspekata grubog (kao što su jedenje, spavanje, gledanje, osećanje, slušanje, itd.), i može da koristi Energiju preko različitih aspekata energije kao što je, na primer, nuklearna energija, itd.

Poređenja radi, uzećemo za primer jednu ljudsku *atmu* koja poseduje svest o grubom kao dušu na zemlji (koju uzimamo kao standard za grubi nivo) koja je odlutala daleko od sunca koje, primera radi, i samo u svrhe ovog poređenja, smatramo izvorom Energije suptilnog i izvorom Uma mentalnog. (Sunce i zemlja koji se pominju u ovom poređenju ne smeju se poistovećivati sa Suncem i Zemljom Sunčevog sistema).

Ovo sunce koje smo u ovom slučaju uzeli kao standard, konstantno i istovremeno isijava zrake Energije i Uma na zemlju (koju smo uzeli kao standard za grubo), a ljudska duša koja poseduje svest o grubom i koja je na zemlji svesna samo grubog, nesvesno upija iz sunčevih zraka Energiju suptilnog, i u grubom svetu u potpunosti iskorišćava aspekte ove Energije u obliku nuklearne energije. Isto tako, ova ljudska duša na zemlji koja poseduje svest o grubom nesvesno koristi u grubom svetu aspekte Uma kao što su misli, želje ili emocije koje takođe upija iz tih sunčevih zraka.

Nastavljajući dalje ovo poređenje, sada ćemo za primer uzeti ljudsku dušu koja poseduje svest o suptilnom kao dušu u vazduhu zbog čega je mnogo bliža suncu od ljudske *atme* na zemlji koja poseduje svest o grubom. Ova ljudska duša u vazduhu koja poseduje svest o suptilnom svesna je samo suptilnog i svesno upija

neograničenu energiju ovog sunca, koje je izvor energije, i svesno upotrebljava ovu ogromnu energiju u njenom izvornom obliku. Tako ova ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom može da vlada strahovitom moći i može da vraća vid slepima, ili udove sakatima. Ovo je domen prva tri nivoa, a sposobnost ove duše da oslobađa energiju određenog intenziteta postiže se prema stepenu svesti o suptilnom koji duša stiže na drugom i trećem nivou.

Dok ova ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom u svom carstvu Energije svesno koristi energiju u njenom izvornom stanju, ona nije svesna mentalnog. Ona zbog toga nesvesno koristi aspekte Uma kao što su misli, želje i emocije. Tako, iako je sposobna da gospodari strahovitom moći, zbog svoje svesti o Energiji, ona ispoljava sklonost ka uplitanju u mrežu uma dok nesvesno koristi aspekte Uma. To je razlog zbog koga ova ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom, i pored svoje ogromne moći, ponekad sklizne na niži nivo suptilne svesti dok svesno koristi njenu energiju u obliku čudotvornih moći.

Preciznije rečeno, ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom nalazi se na prvom, drugom, ili trećem nivou zavisno od stepena suptilne svesti koju je stekla; odnosno, možemo reći da se domen suptilne sfere sastoji od prvog, drugog i trećeg nivoa. Nadalje, četvrti nivo je ono stanje svesti koje odvaja domen suptilnog sveta od domena mentalnog sveta. Drugim rečima, ljudska *atma* na četvrtom nivou koja poseduje svest o suptilnom nalikuje ljudskoj duši koja stoji **na pragu** (mentalnog sveta) koji razgraničava suptilni svet od mentalnog sveta.

Prema tome, ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom i nalazi se u stanju svesti četvrtog nivoa potpuno je svesna prvog, drugog i trećeg nivoa, i u potpunosti doživljava suptilni svet, a isto tako je u potpunosti svesna ogromne energije suptilnog sveta. Otuda se ta ljudska duša koja je na pragu mentalnog sveta i vlada energijom najvišeg stupnja, nalazi na domaku područja Uma, a to je mentalni svet, i zbog toga je mnogo podložnija uticaju veoma moćnih sila raznih aspekata uma kao što su misli, želje i emocije. I mada ova ljudska duša na četvrtom nivou koja poseduje svest o suptilnom svesno koristi moćnu energiju suptilnog sveta koja je

na vrhuncu, ona još uvek nije svesna Uma. Ona stoga nesvesno koristi aspekte Uma koji su sada izuzetno snažni i istom tom silinom mame ovu dušu koja mora da se suoči sa snažnim naletom aspekata uma (tj. sa mislima, željama i emocijama koje su na svom vrhuncu) i da ih izdrži.

Ova situacija je izuzetno opasna za ljudsku dušu na četvrtom nivou pošto je ona veoma nesigurna. Duša koja ovde poseduje najvišu energiju, koju može da upotrebi ili za najbolje, ili za najlošije ciljeve, mora da održava određenu ravnotežu dveju sila koje su u zenitu, tj. energiju suptilnog sveta razvijenu do krajnjih granica i izuzetno snažne aspekte uma mentalnog sveta. Ako ovu ljudsku dušu na četvrtom nivou, dok nesvesno koristi aspekte Uma, nadvladaju izuzetno snažne draži ovih aspekata (misli, želja, emocija), ona tada nije u stanju da odoli da ne upotrebi energiju koja je dostigla svoj vrhunac, i to za najlošije ciljeve, izvodeći moćna čuda poput oživljavanja umrlih, isceljivanja slepih, bolesnih i kljastih, itd., samo da bi udovoljila sopstvenim nesavladivim željama. Ona je čak u stanju da stvori čitav svet formi sa svim pratećim tvorevinama, toliko je velika moć koja se dobija iz energije koja je na vrhuncu, a koje je svesna ova ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom.

Prema tome, zloupotreba energije koja je na svom vrhuncu, preko medijuma i nadmoć čari aspekata uma koji su takođe na svom vrhuncu, stvara neku vrstu izuzetno snažnog, nepopravljivog kratkog spoja dve osnovne nad-prirodne sile energije koja je na svom vrhuncu i koja se javlja u obliku zapanjujućih moći i uma koji je na svom vrhuncu, i u obliku neodoljive želje, a sve skupa za posledicu ima nezamislivo snažan sudar i eksploziju u uznapredovalo svesti ljudske duše na četvrtom nivou koja ima svest o suptilnom. Tako nastaje apsolutni poremećaj u svesti duše koji dovodi do potpunog raspada uznapredovale svesti ove ljudske duše. Usled toga, ova ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom neizbežno pada na najniži nivo svesti, a to je najkonačniji tip svesti najprimitivnije forme. Prema tome, ova ljudska duša mora da preuzme formu kamena i ponovo prođe kroz proces evolucije.

Primer jednog naučnika koji poseduje svest o grubom

Pokušaćemo da objasnimo ovaj slučaj na primeru onoga što se ponekad događa i na grubom nivou običnom ljudskom biću koje vlada ogromnim moćima i koje, u najvećem broju slučajeva, biva nadvladano snažnom željom da pokaže svoje moći.

Recimo da je ova upravo pomenuta ljudska duša, koja poseduje svest o suptilnom i koja je na četvrtom nivou, neki veliki naučnik od ugleda u grubom svetu. Taj naučnik, budući da je potpuno svestan grubog nivoa, zahvaljujući koncentrisanim naporima i mnogim istraživanjima u oblasti nauke o raznim energijama, kroz eksperimente u potpunosti spoznaje mogućnosti oslobađanja ogromne energije.

Pretpostavićemo da ovaj naučnik postepeno postaje potpuno svestan ogromne energije koja mu je na dohvat ruke i kojom će konačno potpuno ovladati. U njemu se tada javlja snažna želja da je upotrebi.

Čak i onda kada je ovaj naučnik, koji u grubom svetu poseduje svest o grubom, svestan najvišeg nivoa grubog aspekta Energije, on uopšte nije svestan te Energije u njenom izvornom stanju koja, kao takva, isključivo pripada domenu suptilnog sveta i koju može da doživi i kojom može da ovlada samo ljudska duša koja poseduje svest o **suptilnom** i sa kojom nikada i ni pod kojim uslovima ne može da eksperimentiše, niti doživi nijedno ljudsko biće koje poseduje svest o **grubom**.

Dakle, kada je ovaj naučnik koji poseduje svest o grubom u grubom svetu na zemlji svestan najvišeg grubog aspekta nuklearne energije, on je zapravo potpuno svestan samo jednog od najviših grubih aspekata energije iz domena suptilnog sveta.

Kada ovog naučnika, koji je svestan tog jednog od najviših grubih aspekata energije koja je sada potpuno pod njegovom kontrolom, savlada snažna želja, koja je takode najviši aspekt Uma koji pripada mentalnom svetu, da upotrebi energiju, tada čitava njegova karijera biva poljuljana i veoma često biva stavljena na kocku.

U tom kritičnom momentu sučeljavanja konfliktnih misli koje sa jedne strane provociraju naučnika da pokaže svoje moći, a sa druge strane ga umiruju da se uzdrži od njihovog pokazivanja, naučnik mora da bude izuzetno obazriv da bi održao ravnotežu, tj. uravnotežio zastrašujuće aspekte energije kojima raspolaže. Na njemu je da odluči da li će je upotrebiti za dobrobit celog sveta, ili zloupotrebiti za razaranje sveta, ili je uopšte neće upotrebiti. On se suočava sa neodoljivom, izuzetno snažnom silom preovlađujućeg aspekta uma u vidu snažnih želja koje ga proganjaju predočavajući mu slavu, ime i moć i podstiču njegov ego do krajnjih granica na sebične ciljeve, ne obazirući se na potencijalno uništenje i pustošenje koje iz toga može proizaći.

Ako naučnik podleagne ovoj isuviše snažnoj želji koja je sada na svom vrhuncu i koja zbog toga biva usmerena na njegove sebične ciljeve zloupotrebe moći kojom on vlada, a koja je u obliku jednog od najviših aspekata energije, on tada sebe svesno vodi do pokušaja da aktivira najsmrtonosije oružje koje je pod njegovom kontrolom i koje je mnogo moćnije od, recimo, najmodernije hidrogenske bombe.

Sada dolazi ključni momenat.

Naučnik aktivira svoje oružje i dovodi do pustošenja. Do tada sa mukom održavana ravnoteža između primene moći i veoma snažne želje biva potpuno narušena.

Taj naučnik bez toga nije mogao da ostvari osećanje zadovoljstva, a popuštanjem nije uspeo da održi ravnotežu, odnosno balans između zastrašujućeg aspekta energije koja je bila pritažena u njegovom oružju, koje mu je dalo još veću moć, i snažne želje da svesno aktivira to oružje, pri čemu nije vodio računa o nezamislivim posledicama.

Tragedija ovog slučaja je u tome što je ovaj naučnik koji je bio svestan i do krajnjih granica sebično zainteresovan za posledice eksplozije bombe bio prvi koji je direktno stradao od eksplozije uprkos svim neophodnim merama predostrožnosti koje su bile preduzete. Trenutna posledica te eksplozije po njega je na prvom mestu bila ta da ga je njegov sopstveni eksperiment potpuno nadvladao, on je bio šokiran; stropoštao se na zemlju bez

svesti. Da tragedija bude veća, svest mu se vratila, ali kakva svest? On je potpuno zaboravio da je bio veliki naučnik visokog ranga. Nije mogao da se seti ni svoje bliske prošlosti, ni svog dečastva, ni svojih aktivnosti u mladosti, pa čak ni svoje žene, dece i prijatelja. Najveća promena koja se u njemu odigrala bila je ta što on čak nije ni osećao da je **bilo šta izgubio**, to jest, svoje pamćenje i svest o sebi kao velikom naučniku. Lekari ovu pojavu nazivaju amnezijom. On je bio svestan samo činjenice da je čovek najprimitivnije vrste. Onda je započeo život ispočetka i nikada više nije ni pomislio da je nekada bio veliki naučnik koji je jednom vladao neizmernim i zastrašujućim silama energije. Na sličan način se odigrava i tragedija ljudske duše četvrtog nivoa koja poseduje svest o suptilnom i koja je napredovala do najvišeg stepena. Ona, koju je energija ovaplotila, zloupotrebljava tu energiju koja je na svom vrhuncu u suptilnom svetu i zbog toga gubi celokupnu svest, osim one najkonačnije koja po zakonu evolucije mora da preuzme najgrublju formu kamena da bi prošla kroz iskustvo najkonačnije svesti.

Jedan od zadataka Savršenih Učitelja je da čuvaju dušu na četvrtom nivou da ne uništi dostignuti nivo spiritualnog razvoja zloupotrebom božanskih moći.* Veoma često, Savršeni Učitelji, koji mogu da upravljaju umovima svih duša koje poseduju svest o suptilnom i svest o grubom, oduzimaju duši četvrtog nivoa njene moći ukoliko ona počne da gubi kontrolu nad svojim umom.

* Kada su ga urednici upitali o Isusovim „iskušenjima”, Meher Baba je odgovorio:

„Istina je da Satana nije iskušavao Isusa, već je Isus sam Sebe iskušavao i nadvladao iskušenja. To je u osnovi imalo određenu svrhu. On je morao da dovede Sebe u iskušenje i time je preuzeo na svoja pleća breme iskušavajućih sila koje su dominirale u svetu. Isus je tada nadvladao sva iskušenja i tako stvorio ogromnu situ koja je delovala kao odbojnik silama kosmičkih iskušenja. Isto je i sa Buddhom, i to je uvek isto u svakom *Avatarskom* periodu.

Uvek kada se Bog manifestuje na zemlji kao *Avatar*, Njegova Božanska Priroda dovodi do univerzalnog pomaka sa univerzalnim posledicama, tj., korist od toga nema samo čovečanstvo, već celokupna Krecija.”

Slučajevi pada se relativno retko dešavaju, pa i tada su samo izuzeci u odnosu na pravilo. Oni se ne mogu pripisati omašci Savršenih Učitelja koji nisu bili oprezni, već prvobitnom porivu u Samome Bogu. Doslovce je tačno da se sve što se dogodi u kosmosu, bilo to malo ili veliko, događa isključivo po volji Svemogućeg.

Važno je znati da i pored toga što je činjenično tačno da se jednom stečena potpuna svest u ljudskoj formi praktično nikada ne gubi, u ovom slučaju ljudske duše na četvrtom nivou koja poseduje svest o suptilnom ipak postoji mogućnost gubljenja do tada stečene svesti. To se događa samo ako se moći četvrtog nivoa zloupotrebe i ako se ne održi ravnoteža između najviše energije kojom se ovladalo i izuzetno primamljivih beskonačnih želja koje su najviši aspekt Uma. Iako su misli, želje i emocije tri osnovna aspekta Uma, želje su najviši aspekt Uma.

Međutim, ako duša na četvrtom nivou koja poseduje svest o suptilnom ne zloupotrebi energiju kojom upravlja i uspe da održi ravnotežu razboritom upotrebom beskonačne energije u najbolje svrhe, onda ova duša na četvrtom nivou ne samo da prelazi prag četvrtog nivoa i ne samo da ulazi u domen petog i šestog nivoa mentalnog sveta, već uz to **direktno** stiče svest šestog nivoa. To se dešava zbog toga što je ta duša (sa suptilnom svešću i uz razumnu upotrebu Energije u zenitu) bila u stanju da prevaziđe i odupre se najzavodljivijim i izuzetno snažnim najvišim aspektima Uma - željama, mislima i emocijama, koje su, budući da su bile u svom zenitu, bile izuzetno opasne. Dakle, ova ljudska duša koja poseduje svest o suptilnom direktno stiče svest šestog nivoa kada nadvlada želje, misli i emocije koje su u svom zenitu i postaje njihov gospodar koji njima upravlja, pa čak ima i moć da ih stvara.

Neke ljudske duše koje poseduju svest o suptilnom niti upotrebljavaju, niti zloupotrebljavaju silnu bujicu energije koja je na svom vrhuncu i koja se oslobada u suptilnom svetu; kada ove duše ne postanu žrtve svojih želja, koje su takode na svom vrhuncu, te ljudske duše koje poseduju svest o suptilnom prelaze prag četvrtog nivoa i stiču svest petog nivoa u domenu mentalnog sveta.

Ovde te ljudske duše koje poseduju svest o mentalnom prestaju biti robovi svojih umova zato što su sada svesne prvog stanja Uma koji upravlja mislima.

Ljudske duše koje poseduju svest o mentalnom i nalaze se na petom i šestom nivou sada su potpuno svesne Uma i doživljavaju mentalni svet prema stepenu uznapređovalosti svesti petog i šestog nivoa. Ove ljudske duše na petom i šestom nivou koje poseduju svest o mentalnom više nemaju svest o stupnjevima svesti prvog, drugog, trećeg i četvrtog nivoa suptilnog sveta i više ne doživljavaju suptilni svet. Zbog toga ljudske duše koje poseduju svest o mentalnom više nemaju svest o silnoj energiji suptilnog sveta. Prema tome, ljudske duše koje poseduju svest o mentalnom, i pored toga što su svesni vladari Uma, sada su sasvim nesvesne moći Energije suptilnog sveta i zbog toga te ljudske duše koje poseduju svest o mentalnom ne mogu nikada da čine bilo kakva čuda. One ne mogu da oživljavaju mrtve, niti da podare vid slepima, ni udove bogaljima, uprkos tome što je njihova svest razvijenija od svesti ljudske duše koja poseduje svest o suptilnom. Međutim, budući da su ljudske duše koje poseduju svest o mentalnom svesni gospodari Uma, one mogu da kreiraju i upravljaju umovima ljudskih duša koje poseduju svest o grubom i svest o suptilnom. Za njih je, ako za tim postoji potreba, kreiranje i upravljanje umovima puka dečija igra.

Pretpostavimo da se ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom nalazi blizu sunca (koje smo u našim poređenjima uzeli za standard). Ova duša u ljudskoj formi svesno upija i upravlja aspektima Uma kao što su misli, želje i emocije, i u mentalnom svetu najpotpunije upotrebljava Um koji proističe iz sunca (koje u svrhe ovog objašnjenja smatramo izvorom). Ova ljudska duša koja poseduje svest o mentalnom u kraljevstvu petog i šestog nivoa nije samo u potpunosti svesna uma i njegovih aspekata već je isto tako sposobna da stvara i upravlja mislima, željama i emocijama svih drugih umova. Duša je sada sasvim stabilna i više nikada ne može da padne, ili sklizne na bilo koji niži nivo svesti

kao što je to mogla ljudska duša na četvrtom nivou koja poseduje svest o suptilnom (zbog toga što su ljudske duše koje poseduju svest o grubom i svest o suptilnom robovi svojih umova dok je ljudska duša koja ima svest o mentalnom gospodar svoga uma).

I konačno, slučaj ljudske duše koja poseduje svest o Jastvu sličan je slučaju duše u samome suncu. (Dok pokušava da razume objašnjenje, čitalac treba da ima na umu da je aluzija na sunce data samo u vidu poređenja. Čitalac ne sme da poistovećuje to sunce sa astronomskim suncem niti da smatra to naše zemaljsko sunce standardom beskonačnog i večnog izvora beskonačne moći, znanja i blaženstva, niti da našem zemaljskom suncu pridaje bilo kakav značaj zato što je ono ipak samo jedan od objekata Kreacije koju stvara sama duša.)

Ova ljudska duša na sedmom nivou koja poseduje svest o Jastvu svesna je ovog sunca (koje smo uzeli kao primer za izvor Energije i Uma) i mada ona neminovno večno doživljava i zrači beskonačnu moć, znanje i blaženstvo, takva duša ipak u nekim slučajevima direktno i svesno **upotrebljava** ovu beskonačnu moć, znanje i blaženstvo za oslobodenje duša od *sanskara* grubog, suptilnog i mentalnog sveta.

POGLAVLJE

7

Sedmoslojni veo

KABIR je bio Savršeni Učitelj i veliki pesnik. Stoga je njegova zbirka pesama *Kabirwani* izuzetna po lucidnim opisima Boga, ljubavi prema Bogu, božanskom putu i varljivoj Kreaciji. Budući da je bio Savršeni Učitelj, Kabir je govorio o stvarima korisnim kako za čoveka sa ulice, tako i za posvećene. On se ne libi da razotkrije, i alegorično i otvoreno, neke od spiritualnih tajni koje, mada nisu van domašaja običnog čoveka, ipak znaju samo spiritualno prosvetljeni koji jedini u potpunosti shvataju dublji smisao većine njegovih kazivanja.

Postoje yogini (oni koji slede sistematični put ezoteričnog znanja) koji mogu da vise u vazduhu za vreme dok su u privremenom *samadhiju* (transu). Ima nekih koji mogu da hodaju po vodi, ili da lete bez ikakvih spoljnih pomagala, pa ipak sve to nije nikakav znak, ili dokaz da su iskusili božansku ljubav. Prema spiritualnim merilima, ova čuda nemaju baš nikakvu vrednost. Zapravo, čuda koja prikazuje prosečan yogin ne samo da su dijametralno suprotna u odnosu na spiritualnu stazu, već su stvarna prepreka u spiritualnom razvoju pojedinca.^{11,12} Sledeći događaj iz života jednog hindu Učitelja pokazuje sa kojom su se ravnodušnošću Savršeni Učitelji, koji su otelotvorenje Istine, odnosili prema prikazivanju čuda: Učitelj je jednoga dana čekao na obali reke mali splav koji prevozi putnike sa jedne obale na drugu, za izuzetno malu svotu novca, tj. jednu *annu*. Ugledavši ga kako čeka, jedan

yogi mu pride i, bukvalno hodajući po vodi, pređe na drugu obalu. Vrativši se nazad, on reče: „Ovako je mnogo jednostavnije, zar ne?“ Osmehnuvši se, Učitelj mu odgovori: „Jeste, i вреди manje od cene za vožnju splavom - jedne *anne*“.

Postići sposobnost stalne kontrole nad niskim željama predstavlja ne mali podvig. Trajno sublimirati sve želje je uistinu još veći podvig. Ali najveći je kada neko sagori sve svoje želje jednom za svagda, a to može postići jedino božanskom ljubavlju. Budući da se božanska ljubav nikada ne „prikazuje“, ovo „sagorevanje“ u ljubavi je uvek bez „dima“, odnosno bez vidljivih znakova. Nekada spoljašnji izraz ljubavi prema Bogu može da bude heroizam, ali stalno pravljenje predstave od ljubavi prema Bogu, samo predstave radi, svodi se na uvredu upućenu Bogu. Zato Kabir kaže da dok meditiramo^{13,14} i kada zauzmemo *asanu* (položaj) da bi meditirali o Bogu, tada treba da izbegavamo bilo kakvo ispoljavanje, kao što je njihanje tela, čak i kada nam ono predstavlja zadovoljstvo.

U poređenju sa snovima, fizički život je doista stvaran, ali ako ga uporedimo sa stvarnošću staze, svet i čitav svetovni život su samo čovekovo nestvarno snevanje. Ali, kao što su svet i sva njegova iskustva nestvarni, nestvarna je i spiritualna staza koja vodi Stvarnosti. Ovo prvo možemo nazvati nestvarnom iluzijom, a potonje stvarnom iluzijom. Ipak, uprkos ogromnoj razlici među njima, i jedno i drugo su iluzija, jer je samo Bog jedina Stvarnost.

Kada se stekne Znanje*, neznanje biva uklonjeno, ali da bi se otklonilo neznanje, mora se steći Znanje. S jedne strane, Bog, i čovekova sposobnost da Ga vidi i da se sjedini sa Njim, oduvek su prisutni. S druge strane, Istina ostaje skrivena za čoveka sve dok on stvarno ne stupi na stazu, ili ne spozna Boga. Ovaj očigledan paradoks je posledica dva različita faktora: čovekovog nepoimanja Istine i činjenica da je Istina van domašaja razuma i daleko,

* U smislu „mudrosti“ pre nego u smislu znanja. Ur.

daleko izvan sfere intelekta. Ostaje činjenica da je čovek postao Bog i da čovek može postati Bog iz prostog razloga što čovek, bio on toga svestan ili ne, jeste Bog. Sve dok traje čovekovo neznanje, izgledaće da nema kraja mnoštvu različitih iluzornosti. Kada stekne božansko znanje, čovek spoznaje da nema kraja nedeljivoj jednoti Boga. Prividnu odeljenost čoveka od Boga, u iluziji kosmičke dualnosti, Učitelji su nazivali „velom” ili „zastorom”. Hafiz, koji je bio i Savršeni Učitelj i veliki pesnik, kaže:

*Miyānah āshiq o m'ashūq hīc hāyal nīst
Tū khvud hijāb-i khvudī, Hāfiz, az miyān barkhīz.*

„Ne postoji prepreka između onoga koji voli i Voljenog; Hafize, odigni samoga sebe, ti sam si plašt Jastva”.

Kabir, govoreći o razotkrivanju sedam slojeva vela, kaže:

Tere ghunghata ke pata khola tujhe Rāma milegā.

„Razgrni slojeve svoga vela i naći ćeš Boga”.

Ghunghat doslovno označava višeslojni veo koji nose žene preko glave i lica; u spiritualnom smislu on predstavlja debele naslage neznanja koje čoveku skrivaju njegov istinski identitet. Uklanjanje vela, sloj po sloj, isto je što i putovanje hodočasnika, korak po korak, od prvoga do petog nivoa božanske staze.

Veo koji čoveka u neznanju odvaja od Boga, koji jeste Sveukupno Znanje, toliko je suptilan da čak ni najuzvišenija, ni najtananija misao ne može da prodre kroz njega. Ovaj veo se sastoji od sedam slojeva, u sedam različitih zagasitih boja. Svaki sloj je vezan posebnim čvorom, te otuda postoji sedam čvorova koji vezuju sedam slojeva vela. Sedam boja predstavlja sedam izvornih želja kojima odgovara sedam osnovnih impresija, a to su: požuda, pohlepa, bes, itd., koje su povezane sa sedam čulnih otvora na licu, odnosno: (1) ustima, (2) desnom nozdrvom, (3) levom nozdrvom, (4) desnim uhom, (5) levim uhom, (6) desnim okom i (7) levim okom.

U Stvarnosti kao jedinoj Stvarnosti, duša je **uvek Bog**, bez početka i bez kraja. Nestvarna iluzija započinje silaskom duše kroz sedam materijalnih stupnjeva, a stvarna iluzija se okončava uspijanjem duše na sedmi spiritualni nivo.

Bog je makrokosmos, Bog je mikrokosmos, i Bog je **uvek** i izvan oba. Čovek je svestan da je telo i da je um, ali je, kao i u stanju dubokog sna, nesvestan da je i izvan njih.

Analogno tome, istina je da je čovek stvoren po ugledu na Boga. Vrh njegove glave predstavlja *vidnyan bhumiku*, *arsh-e-alu*, najviše spiritualno stanje ili sedište *Brahmana*. Čelo odgovara ulazu u božansko. Sredina čela tačno iznad očiju je središte unutrašnjeg ili trećeg oka. Kada se ukloni veo sa svih sedam slojeva, čovek svojim trećim okom može da vidi Boga licem u lice, i vidi Ga mnogo stvarnije i prirodnije nego što svojim fizičkim očima može da vidi svoje telo i svet. Da bi dospao do božanskog ulaza koji se nalazi na čelu, čovek mora da prođe kroz sedmoro vrata predstavljenih sa sedam fizioloških otvora na licu.

Kada posvećeniku zaista pođe za rukom da stupi na božansku stazu, to za njega predstavlja prvo jednostruko sedmoslojno postignuće i odnosi se na prvi od sedam slojeva vela, tj.: (1) odvezivanje prvog čvora; (2) nestanak prvog sloja; (3) savladavanje prvih izvornih želja; (4) iskorenjivanje osnovnih impresija koje su vezane za te želje; (5) eliminisanje prve od sedam zagasitih, tamnih boja; (6) ulazak na prva vrata (koja su predstavljena ustima); i (7) stizanje na prvi nivo suptilne sfere, *pran bhuvan* ili *alam-e-malakut*.¹⁵

Običan čovek može u snu samo **delimično** da koristi svoje suptilno telo pomoću suptilne svesti, ali samo u vezi sa grubim iskustvima i onim što se odnosi na grube objekte. Baš kao što on doživljava grubi svet pomoću potpuno razvijene grube svesti preko svog grubog tela, tako i inicirana osoba na prvom nivou počinje da doživljava suptilni svet suptilnom svešću preko svog suptilnog tela.

Ako je ta inicirana osoba sposobna da nastavi put i napreduje i dalje, ona nastavlja da se kreće kroz suptilnu sferu sve do četvrtog

nivoa. U tom napredovanju ona ostvaruje drugo i treće jednostruko sedmoslojno postignuće koje je po rezultatima ekvivalentno prvom jednostrukom sedmoslojnom postignuću. Ovo prolaženje kroz druga i treća vrata (predstavljena desnom i levom nozdrvom) dovodi do još većeg intenziviranja stvarne iluzije, tj. razvijanja svesti o stazi. Kada inicirana osoba prođe kroz druga vrata, ona u još većoj meri spoznaje čudesne stvari suptilnog sveta, ali istovremeno počinje da se izlaže opasnosti da se izgubi u tom lavirintu čudesa. Posle prolaska kroz treća vrata, mističke čari staze su još veće, ali su utoliko veće i šanse da osoba njima bude začarana. Baš kao što ljudi sa grubom svešću smatraju da je gruba sfera sa svim njenim nestvarnim iskustvima stvarna, tako i putnici u suptilnoj sferi zaokupljeni čudesima nivoa na kome se nalaze mogu da ga pogrešno poistovete sa krajnjom Stvarnošću. Zbog toga se pokloniku često dešava da se veže za taj nivo i da ga ushićeno prihvata kao svoj Cilj, sve dok mu Savršeni Učitelj, ili čak i neka duša koja poseduje svest o mentalnom, ne pomogne tako što ga uzdigne na sledeći nivo.

Četvrto sedmoslojno postignuće je dvostruko postignuće jer se istovremeno: (1) razvezuju četvrti i peti čvor, (2) nestaju četvrti i peti sloj, (3) uništava se četvrta i peta izvorna želja; (4) gube se četvrta i peta zagasita, tamna boja, (5) iskorenjuju se četvrta i peta osnovna impresija, (6) prolazi se kroz četvrta i peta vrata (predstavljena desnim i levim uhom), i (7) poklonik dospeva na najviši nivo suptilne sfere, četvrti nivo.

Kao što smo već naveli, četvrti nivo je nivo spiritualnog sjaja i božanskih moći (*anwar-o-tajalliyata* ili *siddhija*). Poklonici koji su dovde uznapredovali mogu, pored ostalog, da oživljavaju mrtve. Oni se izlažu veoma ozbiljnoj opasnosti da zloupotrebe te moći i time izazovu veliku nesreću. Vrlo je mali broj onih koji su u stanju da sami bezbedno prođu te vrtoglave visine bez pomoći Savršenog Učitelja. O njima Hafiz govori:

*Dar āsitān-i jānān āsmān biyandīsh
Kaz auj-i sar bulandi ufī bikhāk-i pastī.*

„Na domaku Voljenog, čuvaj se rajskih draži, da sam sebe ne bi survao sa vrhunca napretka i uzvišenosti u dubine uniženosti i propasti”.

U tom slučaju, čovek nije lišen samo spiritualnog napretka koji je postigao na stazi, već biva zbačen sa pozicije koju je dosegao u fiziološkoj evoluciji, i pada do stanja forme kamena.

Kao što se svašta može dogoditi čoveku koji u mrklom mraku putuje nepoznatom stazom, tako se isto svašta može dogoditi onome koji mora da prođe četvrti nivo bez pomoći Savršenog Učitelja. Zbog toga se, i pored njegovog blistavog sjaja i moći, period prolaženja kroz četvrti nivo u hrišćanskom misticizmu naziva „tamnom noći duše”.*

Ako je poklonik koji je podosta odmakao na stazi u stanju da odoli dražima i iskušenjima tamne noći duše, on stupa u mentalnu sferu (*mano bhuvan* ili *alam-e-jabrut*) ostvarujući time peto i poslednje dvostruko sedmoslojno postignuće koje se zbiva po istim principima kao i četvrto. Svi slojevi vela se uklanjaju zajedno sa njihovim čvorovima, željama, bojama i impresijama; prolazi se kroz šesta i sedma vrata (predstavljena desnim i levim okom) i dostiže se peti nivo svetlosti i ljubavi.

Oni koji su bezbedno prispeli na peti nivo su *wali Allah* (što doslovno znači „prijatelji Boga”). Njihov unutrašnji vid, odnosno treće oko, sada je potpuno razvijeno, ali iako je nestalo svih sedam slojeva vela, **sam veo** još uvek postoji. Zbog toga poklonik još uvek nije licem u lice s Bogom i ne vidi Voljenog.

* Za one koji su na Stazi, moći četvrtog nivoa su poput „Đavola” za koga se u narodu veruje da zavodi ljude na stranputicu. Da blagovremeno nije dobio pomoć *Sadgurua Dnyaneshwara*, veliki yogi Chang Deva pao bi baš na ovom nivou. Sličan je slučaj Baba Farid Ganje-Shakara koji, kada je dostigao ovaj stupanj, nije mogao da se odupre želji da isproba svoje moći na pticama u letu, koje bi usmrćivao, a kada bi pale, pokušavao da ih vraća u život. Njega je takođe na vreme spasila starica koja je bila svetac na petom nivou. Posle ovog događaja, Baba Farid je došao u bliski kontakt sa svojim Učiteljem koji ga je konačno doveo do *qutubiyata* ili stanja Savršenog Učitelja.

Zbog njihove čiste ljubavi prema Bogu, neukaljane egom, pozicija ovih poklonika na petom nivou je sigurna i ne postoji mogućnost nazadovanja. Oni bez ikakve opasnosti po sebe mogu da pružaju i stvarno pružaju, svesno ili nesvesno, ogromnu pomoć drugima koji su u suptilnoj i gruboj sferi.

Daljnji samostalni napredak je, sa retkim izuzecima, sada nemoguć. Uz pomoć ili milošću Savršenog Učitelja čovek može potpuno da ukloni veo i tako dospe na šesti nivo, najviši nivo mentalne sfere, nivo „božanskog viđenja”, ulaza u božansko (predstavljeno čelom), gde postaje sposoban da stvarno vidi Boga licem u lice, svuda i u svemu. To je poznato kao osvedočenje viđenjem.

Osvedočenje (*yaqin*) onih u gruboj sferi koji veruju u postojanje Boga, temelji se na njihovoj iskrenoj i čistoj veri i uverenju. To osvedočenje je *ilm-ul-yaqin* (intelektualno osvedočenje), i razlikuje se od sledećih jasno definisanih osvedočenja:

- 1) osvedočenje na osnovu intuitivne spoznaje (*yaqin-ul-yaqin*);
- 2) osvedočenje na osnovu viđenja (*ain-ul-yaqin*);
- 3) osvedočenje na osnovu stvarnog doživljavanja (*Haqq-ul-yaqin*).¹⁶

Oni koji su na stazi, sve do petog nivoa, s određenom intuitivnom sigurnošću (*yaqin-ul-yaqin*) znaju da postoji Bog, a njihovo uverenje se zasniva na pouzdanom znanju. Oni koji su na šestom nivou vide Boga svuda; njihovo uverenje se zasniva na stvarnom viđenju. Oni koji su na sedmom nivou, budući da su postali jedno sa Bogom, osvedočuju se stvarnim doživljavanjem.

Napredni poklonik šestog nivoa je još uvek u domenu dualnosti. Iako je licem u lice sa Bogom, „vidilac” i „viđeni” ostaju razdvojeni dubokim ponorom bez dna koji se može premostiti samo dodirom Savršenog Učitelja. Dok čovek može samostalno da ostvari prvih pet postignuća, stvarno uklanjanje vela na petom nivou se obično postiže milošću vodstva Savršenog Učitelja. Skok od iluzije šestog nivoa do Stvarnosti sedmog nivoa nemoguće je

izvesti samostalno i u potpunosti zavisi od direktnog dodira Savršenog, ili Savršenog Učitelja (*Sadguraa*).

Na sedmom nivou, nivou beskonačnog znanja, moći i blaženstva, čovek se sjedinjuje sa Bogom i postaje Bog, Savršeni za sva vremena i izvan vremena. Tada postaje nebitno da li fizičko telo ostaje ili biva odbačeno. Po pravilu, gruba ljuštura otpada ubrzo nakon realizacije, ali u nekim slučajevima fizičko telo još dugo ostaje živo. Oni koji su Ostvareni u Bogu poznati su kao *Majzoobi* ili *Brahmi Bhooti*.

Jedino uz ličnu i neposrednu pomoć Savršenog Učitelja, jedno od ovih Bogoostvarenih bića se vraća na nivo običnog čoveka i ponovo stiže svest o svim sferama (gruboj, suptilnoj i mentalnoj), pri čemu zadržava punu svest o Bogu. Tada je on Čovek-Bog, Savršeni Učitelj, *Sadguru*, odnosno *Qutub*.

Tamo gde je svetlost, tamo više nema tame. Gde je Znanje, nema neznanja. Kako su slojevi vela, sam veo i ponor koji ih razdvaja, svi u domenu neznanja, Savršeni Učitelj, koji je „Sunce” sveg Znanja može u jednom trenu, ne dužem od treptaja oka, da podari spoznaju o Bogu svakome koga odabere.*

Samo je Bog stvaran i kako svi trajno boravimo u Voljenom Bogu, svi smo mi jedno.

* Vidi takode: Meher Baba, „The Fabric of the Universe”, *Beams from Meher Baba on the Spiritual Panorama*, str. 13-15.
Vidi i: Meher Baba, „The Ways to the Path and Its States and Stages”, *Listen, Humanity*, napisao i izdao D.E.Stevens (New York: Dodd, Mead and Company, 1957.), str. 160-162. Ur.

POGLAVLJE

8

*Stanje Boga s One Strane Onostranog, prvobitni poriv i ciklus evolucije i involucije svesti***Stanje Boga s One Strane Onostranog**

DA počnemo s one strane početka gde se nalazi izvorno stanje Boga s One Strane Onostranog ili *Paratpar Parabrahma*. Ovo je izvorno stanje „BOG-JESTE”. U sufijskoj terminologiji ovo stanje se naziva stanjem *Wara-ul-Wara*.

U ovom izvornom stanju „Bog-Jeste” vlada neograničena apsolutna praznina.

U ovoj apsolutnoj praznini ne ispoljava se ni svesno, ni nesvesno stanje Boga, ne ispoljava se ni svesnost, ni nesvesnost Boga. U njoj ne postoji neograničeno „Ja”, Božanski Ego ili Sveopšti Ego, niti postoji ograničeno „Ja”, ili individualni ego. Ne postoji ni sveopšti um, ni ograničeni um. Ne postoji ni neograničena energija, niti postoji ograničena energija. Ne postoji sveopšte telo - *mahakarana sharir*, niti postoji ograničeno telo. Ne postoje ni univerzumi, ni svetovi. Ne postoji ni svest o svesnosti - *mahhachaitanya*, ni svest o nesvesnosti.

Ovo stanje je posve **prvobitno neograničeno apsolutno Božije stanje praznine**, ni *nirguna-nirakar*, ni *saguna-sakar* stanje Boga u kome „Bog-Jeste”, a „svest-nije”.

Kada se kaže „Bog-Jeste”, to opisuje stanje koje vlada s one strane početka samog početka Kreacije.

Ovo stanje Bog-Jeste se naziva i „izvornim božanskim stanjem čvrstog sna Boga” u stanju s One Strane Onostranog.

Stanje Bog-Jeste je stanje beskonačnosti. Pošto je beskonačnost beskonačna, ona je sve. To jest, „SVE” je priroda beskonačnosti.

SVE zbog svoje moći da bude sve, obuhvata čak i „NIŠTA”, jer u protivnom Sve nikada ne bi moglo da znači sve. Ovo Ništa je **nemanifestovano** u Svemu. Budući da je to Ništa doslovno ništa, sama suština tog biti-ništa je upravo ništa.

Pošto je ovo Ništa nemanifestovano u Svemu, Ništavnost tog Ništa je prisutna u tom Svemu u vidu Nemanifestovanog.

Prema tome, u beskonačnosti stanja Bog-Jeste, sve ono što je nemanifestovano u prirodi Beskonačnog, koje je Sve, jeste to Ništa. Iz toga sledi da sve što je nemanifestovano u Svemu potiče od tog Ništa.

Ukratko, izuzev beskonačnosti beskonačnoga, u stanju Bog-Jeste, koje je Sve, sve ostalo je nemanifestovano; a sve što je nemanifestovano pripada tom Ništa sa svim njegovim aspektima Ništavila.

U stanju Bog-Jeste u kome je Ništa nemanifestovano, zbog same prirode ništavila, i svest automatski postoji kao to Ništa. Iz toga proizilazi da je svest u tom stanju Boga s One Strane Onostranog uvek i vazda nemanifestovana u Bogu koji je po svojoj prirodi Sve - beskonačan, neograničen i neizmeran. Dakle, budući da je po samoj svojoj prirodi Sve, Bog u tom stanju Bog-Jeste u Sebi uvek i vazda poseduje beskonačnu moć, beskonačno znanje i beskonačno blaženstvo, i sve ono što je beskonačno uzvišeno ili lepo.

Upravo zbog toga što Bog jeste Sve i jeste Beskonačan, to Ništa koje je suprotnost Svemu mora da bude najkonačnije.

Dakle, to Ništa je nemanifestovano u stanju Bog-Jeste kao nešto najkonačnije; odnosno, u tom beskonačnom stanju Boga koji je Sve, najkonačnije stanje tog Ništa postoji u nemanifestovanom vidu.

Sasvim je prirodno da to nemanifestovano i najkonačnije Ništa, onda kada se manifestuje, mora da se manifestuje kao najkonačnije.

Ali, najparadoksalnija činjenica je da, kada se to najkonačnije Ništa manifestuje, njegova manifestacija se postepeno širi *ad infinitum*.

Ono što daje beskonačnost ovom najkonačnijem Ništa je sama Božija nemanifestovana trostruka priroda beskonačne moći, beskonačnog znanja i beskonačnog blaženstva koja očit, samim tim što je Božija priroda, u nemanifestovanom vidu prožima beskonačnost stanja Bog-Jeste. Iz ovoga prirodno sledi da ova beskonačna trostruka priroda obavlja i ovo najkonačnije Ništa dok je nemanifestovano u beskonačnosti Svega.

„Om” Tačka

Dakle, kada se ovo najkonačnije Ništa manifestuje kao Ništavilo, manifestacija tog najkonačnijeg Ništa, koja je tesno povezana sa i potpomognuta istovremenom projekcijom latentne sveprisutne beskonačne trostruke prirode Boga, počinje postepeno da se širi *ad infinitum* i ispoljava kao beskonačno Ništavilo ili Kreacija; i stoga se univerzum Ništavila, koji je nestvaran, može nazvati Božijom „senkom”, a pošto je Bog beskonačan, i Njegova senka je beskonačna.*

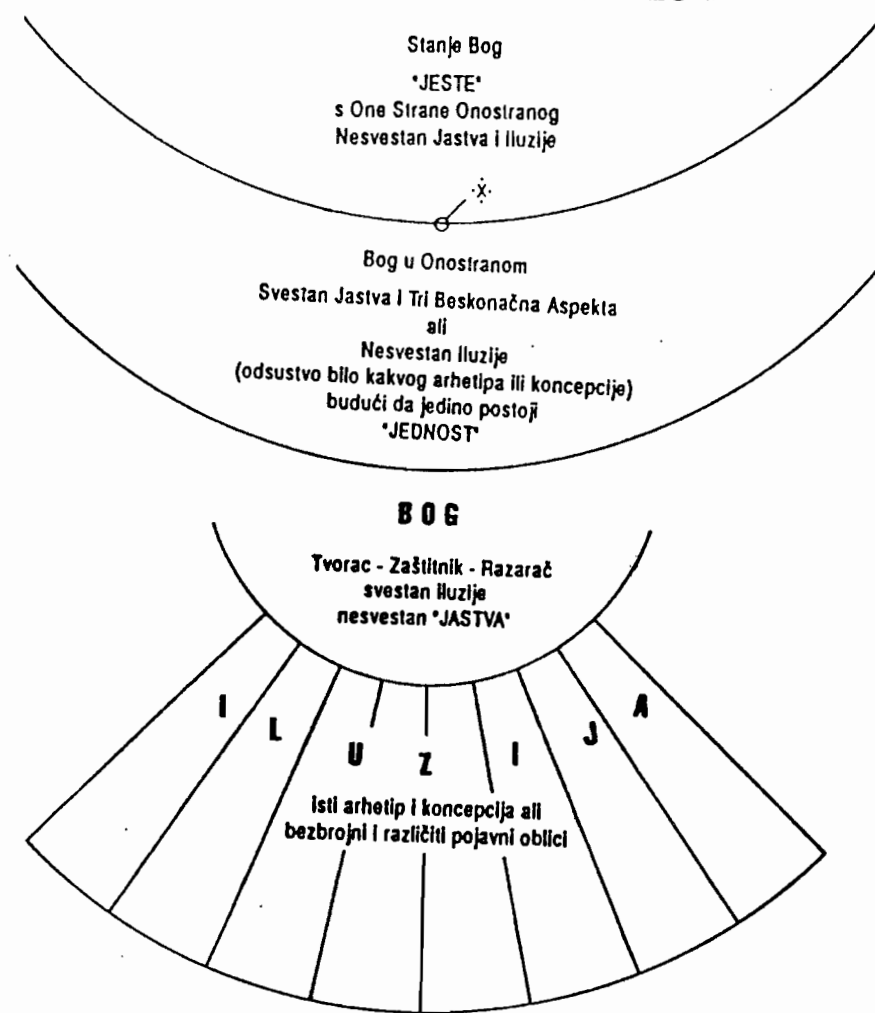
Kada se Ništa koje je najkonačnije i koje je nemanifestovano u Svemu ispolji, ono izbija iz najkonačnije tačke u Svemu u kome je Ništa sadržano kao najkonačnije.

* Čitava Kreacija je proizašla iz tog Ništa. Iz tog Ništa su proizašle dve stvari: evolucija i produkcija. Iz tog Ništa je nastalo sedam stanja gasa. Sedmo stvoreno stanje je vodonik. Iz ovog sedmog gasovitog stanja su nastale evolucija i produkcija.

Kreacija se može jednačiti sa evolucijom jer se sve odvija u sedam stupnjeva: sedam stupnjeva produkcije, sedam stupnjeva evolucije, sedam stupnjeva involucije. Kaže se da je i Bog stvorio svet za sedam dana. Iz tog Ničega su se istovremeno pojavile i najkonačnija senka i beskonačna senka.

PRVOBITNA ČUDLJIVA ŽELJA

KARMA II

⊙ = Izbijanje Prvobitne Čudljive Želje i manifestovanje BOGA kao Tvorca, Zaštitnika i Razarača sa svim Njegovim pratećim odlikama.

{ Tvorac Sam Sebe Stvara
Zaštitnik Sam Sebe Čuva
Razarač Sam Sebe Razara

Ta najkonačnija tačka iz koje se Ništa projektuje kao Ništavilo, naziva se **Tačkom Kreacije** ili *Om Tačkom*. Ova tačka Kreacije je takođe u Svemu, što znači u Bogu, u stanju s One Strane Onostranog.

Tako to najkonačnije Ništa izbija u vidu Kreacije iz beskonačnog Svega, kroz najkonačniju „tačku kreacije”, u beskonačnost beskonačnosti stanja Bog-Jeste.

Ukratko, kada najkonačnije Ništa izbije u vidu Ništavila kroz najkonačniju tačku kreacije, koja je takođe u beskonačnosti prožeta beskonačnom trostrukom prirodom Boga, to izbijanje tog najkonačnijeg Ništavila koje je tesno povezano i potpomognuto sveprisutnom beskonačnom trostrukom prirodom Boga postepeno se širi *ad infinitum* i evidentno se ispoljava kao beskonačno Ništavilo ili kao beskonačna Kreacija.

Čudljiva želja ili *Lahar*

Uzrok koji je doveo do toga da se najkonačnije Ništa, nemanifestovano u beskonačnom Svemu, ispolji kao Ništavilo je **prvobitni uzrok** koji se naziva „UZROKOM”.

Ovaj Uzrok nije ništa drugo do Božija čudljiva želja ili *lahar*. Ova prvobitna čudljiva želja se takođe može nazvati „REČJU” kojom se Bog oglasio - „KO SAM JA?”

Ta beskonačnost stanja Bog-Jeste učinila je Boga apsolutno nezavisnim i zbog te svoje apsolutne nezavisnosti sasvim je prirodno da Bog ispolji svoju beskonačnu čudljivu želju da bi doživeo Svoju sopstvenu beskonačnost i uživao u njoj. Ispoljavanje čudljive želje je uvek znak nezavisne prirode, jer je upravo ta čudljivost sama po sebi uvek obeležje nezavisne prirode.

Prvobitna beskonačna čudljiva želja je Uzrok zbog koga se sve-nemanifestovano koje je poteklo od tog Ništa ispoljilo u vidu Ništavila.

Ali, pre nego što je Bog ispoljio Svoju prvobitnu čudljivu želju da bi učinio vidljivim to sve-nemanifestovano koje pripada tom Ničemu, ta Božija čudljiva želja je i sama bila nemanifesto-

vana kao to Ništa unutar Svega u beskonačnosti apsolutno nezavisnog Boga u stanju Bog-Jeste.

Kako je onda moguće da se ta nemanifestovana prvobitna beskonačna čudljiva želja ustalasa u Bogu i ispolji sebe, i sve što je nemanifestovano u tom Ništa, u vidu Ništavila?

Na kraju krajeva, čudljiva želja je čudljiva želja i po svojoj samoj prirodi je takva da ne ostavlja mesta pitanjima „zašto - čemu - kada”. Čudljiva želja može da se javi svakoga časa; može da se pojavi sada, ili kroz nekoliko meseci, ili posle mnogo godina, a može da se ne javi uopšte.

Tako je i prvobitna beskonačna čudljiva želja, na kraju krajeva, ipak čudljiva želja, ali je istovremeno i čudljiva želja Boga u stanju beskonačnosti! Može se desiti da se ova čudljiva želja uopšte ne uskomeša u Bogu; a ako se uskomeša bilo kog trena, ili kroz mnogo hiljada godina, ili nakon milion ciklusa, to ne treba da nas iznenadi.

Tako se, prvobitna beskonačna čudljiva želja Boga u stanju beskonačnosti **jednom uskomešala**; uskomešala se spontano i iznenada u apsolutno slobodnom Bogu koji je večno Večan. Stoga je ova čudljiva želja koja se jednom uskomešala, jednom i započela Početak svega u Kreaciji.

Ukratko, kada se ova prvobitna beskonačna nemanifestovana čudljiva želja Boga u stanju beskonačnosti jednom uskomešala u Bogu koji je apsolutno slobodan, ona se time ispoljila i uporedo sa njenim ispoljavanjem ispoljilo se i sve-nemanifestovano tog Ničega u vidu Ništavila. Na taj način je čudljiva želja stvorila to Ništa.

Ponovićemo još jednom kako je beskonačno Ništa proizašlo iz najkonačnijeg Svega:

Bog u Onostranom je beskonačno Sve. Beskonačno Sve se može uporediti sa beskonačnim, bezgraničnim okeanom. Prema tome, ovaj bezgranični okean je beskonačno Sve. Iz toga sledi da je svaka kap u okeanu to najkonačnije Sve. Ukratko, ako je beskonačni okean beskonačno Sve, tada je i svaka kap u okeanu najkonačnije Sve.

Pre nego što se čudljiva želja uskomešala u bezgraničnom okeanu, i pre nego što se Kreacija manifestovala, tačka kreacije (*Om* tačka) iz koje je izbila Kreacija i sama se nalazila u beskonačnom okeanu u vidu beskonačnog Svega zbog toga što je, pre nego što se čudljiva želja uskomešala, vladao savršeni mir i prožimao beskrajni okean; nisu postojale bezbrojne „kapi” okeana i nije bilo odvojenosti. Postojao je samo beskrajni okean kao beskonačno Sve.

U trenutku kada se čudljiva želja uskomešala u beskonačnom Svemu, tačka kreacije ili *Om* tačka se manifestovala kao najkonačnije Sve.

Beskonačno Ništa je bilo nemanifestovano u beskonačnom Svemu, ali kada se čudljiva želja uskomešala, beskonačno Ništa se ispoljilo kroz najkonačnije Sve, kroz *Om* tačku.

Dakle, to beskonačno Ništa je postepeno izbijalo kroz **najkonačnije Sve** manifestujući se u širenju *ad infinitum*.

Istovremeno sa izbijanjem tog latentnog Ništa i sa manifestovanjem Ništavila, izbijala je i svest koja je egzistirala kao to Ništa, koje je bilo nemanifestovano u beskonačnosti stanja Bog-Jeste, i postepeno se manifestovala kao svest Boga nagoneći Boga da doživi Sebe kao Boga Tvorca svega što je iz njegovog Sve-stanja izbilo u vidu Ništavila.

Posle toga, dok je postepeno sticao punu svest, Bog u stanju Tvorca bi uhvaćen u lavirint najkonačnijeg Ništavila smatrajući ga beskonačnim, što bi podržano i potpomognuto Njegovom sopstvenom beskonačnom trostrukom prirodom.

Paradoksalna ironija je to što sama beskonačnost Boga beskrajno otežava Bogu da izbegne varljivu, prividnu beskonačnost Ništavila koje nastavlja da se širi *ad infinitum* kroz beskonačnu trostruku prirodu Boga sa kojom je tesno povezana, odnosno kroz beskonačnu moć, beskonačno znanje i beskonačno blaženstvo.¹⁷

Međutim, ovo zaplitanje je apsolutno neophodno da bi Bog u beskonačnosti stanja Bog-Jeste stekao potpunu i savršenu svest o Svojoj beskonačnoj stvarnosti, i na taj način svesno doživeo Svoju neizmernu, neograničenu, beskonačnu trostruku prirodu beskonačne moći, beskonačnog znanja i beskonačnog blaženstva.

Osnovna činjenica je da se jednom stečena potpuna svest nikada ne gubi. Ona ostaje večno, bez obzira da li je ta potpuna svest svest o nestvarnom Ništavilu koje se doživljava kao stvarnost, ili je ta svest svest o Samoj Stvarnosti.

Ta svest, konačno, primorava Boga da spozna Svoju vlastitu stvarnost onda kada ta svest dostigne punu zrelost. Svest postaje potpuno zrela za spoznaju Stvarnosti tek pošto postane svesna nestvarnog. Ova svest o nestvarnom kao stvarnom postaje toliko snažna tokom evolucije svesti da svest, ogrezla u svesti o nestvarnom, čini Boga svesnim samo nestvarnog koje Bog doživljava kao stvarno; to jest, Bog kao Tvorac nestvarno doživljava ispoljavanje tog Ništa kao stvarno i kao Sve.

Da bi nemanifestovana svest Boga u stanju Bog-Jeste omogućila Bogu da spozna Svoju sopstvenu večnu stvarnost, projektovanje te nemanifestovane svesti u Sve (koja, kada se projektuje napolje, biva usredsređena na neistinitu beskonačnost Ništavila), treba da se usmeri unutra. Takvim povlačenjem unutra, ta ista svest se usredsređuje na beskonačnost Svega (iz koga se i bila projektovana napolje i dovela do doživljavanja beskonačnog Ništavila, a ne do doživljavanja beskonačnosti Svega).

Kao što je već ranije rečeno, kada se projektovana svest povuče unutra, odnosno kada prođe potpunu i kompletnu involuciju, tada to Ništavilo koje je nekad doživljavano kao stvarnost automatski prestaje da postoji za svest koja je sada potpuno usredsređena na večnu Stvarnost beskonačnosti Boga.

Ukratko, nije potrebno sticati nikakvu **novu** svest da bi se spoznala Stvarnost - Bog. To je ta **ista** svest koja je latentno prisutna u Svemu i koja, kada izroni iz Ničega, prvo postepeno evoluirala, a potom, spajajući se sa Ništavilom, doživljava Ništavilo kao stvarnost. Kada se evolucija ove svesti ostvari u potpunosti i do kraja, ta ista svest navodi Boga da doživljava to nestvarno Ništavilo koje se širi *ad infinitum* kao stvarno i beskonačno. A kada ta ista potpuna i savršena svest dostigne potpunu i savršenu zrelost kroz sopstvenu involuciju, ona spoznaje beskonačnu Stvarnost kao **jedinu stvarnost** i omogućava Bogu da doživi iskustvo Njegovog sopstvenog istinskog i večnog beskonačnog stanja.

Bog je u svom iskonskom stanju beskonačnosti večno beskonačan baš zbog Svoje beskonačne, nesputane i neograničene trostruke prirode beskonačne moći, beskonačnog znanja i beskonačnog blaženstva. Pošto Bog večno **Jeste**, jedina stvarna razlika između izvornog stanja Boga i novih stanja Boga koja on poprima je razlika u svesti koju postupno stiče preko **impresija** projektovanog Ništavila.

Bog u svom prvobitnom stanju Bog-Jeste nije svestan svog beskonačnog večnog postojanja, niti je svestan Svoje beskonačne prirode, mada On postoji beskonačno i večno. Zahvaljujući svojoj sopstvenoj beskonačnoj čudljivoj želji, Bog stiče svest o Svojoj stvarnosti i ostvaruje Svoje beskonačno, večno i bezgranično Jastvo da bi doživeo Svoju neizmernu, bezgraničnu i beskonačnu trostruku prirodu.

Tako je Bog, u upravo dostignutom stanju večne svesnosti, svesno i večno svestan Svog izvornog stanja Bog-Jeste s **One Strane Onostranog** koje je uvek i za uvek nesvesno beskonačnosti Svog sopstvenog stanja Bog-Jeste. Prema tome, cilj je da se večno i beskonačno stanje Boga ostvari **svesno**.

Kao što je ranije opisano, izvorno stanje Boga je ono stanje neograničene apsolutne praznine u kojoj Bog **jeste**, a svest **nije**. To stanje je prvobitno stanje božanskog dubokog sna samoga Boga s one strane početka Početka Kreacije.

Prvobitna beskrajna Božija čudljiva želja kao „uzrok” je razlog zbog koga je prekinuta čarolija Božijeg stanja prvobitnog božanskog dubokog sna, a rezultat toga, Kreacija, naziva se „posledicom”.

Da bi shvatili stanje božanskog dubokog sna i bolje razumeli sve što sledi neposredno nakon što se prvobitna beskonačna čudljiva želja odjednom snažno pokrene u Bogu budeći Ga iz božanskog dubokog sna, uporedimo Božije stanje božanskog dubokog sna sa dubokim snom čoveka.

Stanje čovekovog dubokog sna je doslovno istovetno sa prvobitnim božanskim stanjem dubokog sna samoga Boga. Bog u stanju Bog-Jeste je večno u tom prvobitnom božanskom stanju

dubokog sna, a Bog u stanju čoveka svakodnevno doživljava naizmenično stanje dubokog sna i budno stanje.

Beskonačni, večni Bog koji je bez impresija i bez oblika doživljava Sebe kao konačne, ograničene, nežive ili žive forme, odnosno bića samo zbog javljanja prve najkonačnije impresije potekle od Ničega koje se ispoljilo kao Ništavilo.

Na određenom stupnju evolucije svesti, impresije koje su potekle od tog Ništa omogućavaju Bogu da iskusi ljudsko stanje.

Ove impresije potekle od tog Ništa su samo porod te izvorne najkonačnije prve impresije koju je primio najkonačniji prvi zračak svesti u Bogu koja se manifestovala istovremeno sa izranjanjem nemanifestovane prvobitne beskonačne ćudljive želje u Bogu i projektovala sve-nemanifestovano najkonačnijeg Ništa u vidu Ništavila.

Prvobitna najkonačnija impresija se umnožavala i uvećavala istovremeno i saglasno sa evolucijom najograničenije prvobitne tanke niti svesti.

Tako nastale raznovrsne i različite impresije proživljavane su tokom dužeg perioda evolucije svesti preko raznovrsnih i različitih medijuma ograničenih, odnosno grubih formi, zbog toga što svest neizostavno mora da proživi stvorene impresije. Da bi svest proživela impresije, bili su joj apsolutno neophodni odgovarajući medijumi.

Tako se evolucija svesti nastavlja kroz evoluciju sve više i razvijenije svesti, u skladu sa evolucijom grubih formi relativno viših i razvijenijih tipova, da bi impresije koje su nakupljene u spoju sa prethodnim, relativno nižim tipovima grubih medijuma bile proživljene.

Ukratko, najkonačnija prva impresija prvobitne beskonačne ćudljive želje koja se u Bogu uskomešala, obdarila je nesvesnog, beskonačnog Boga najkonačnijom svešču. Postepeno, različite impresije su se umnožavale i uvećavale, i davale Bogu sve veću konačnu svest, sve dok na kraju evolucija svesti nije okončana onda kada su impresije te stečene, potpune svesti poistovetile Boga sa formom čoveka. Budući da je Bog sada stekao potpunu svest u formi čoveka, potreba za novim, odnosno višim formama

kroz koje bi svest dalje evoluirala više ne postoji, pošto je ova stečena svest potpuna i savršena.

U procesu evolucije svesti, dok je svest svesno poistovećivala Boga sa različitim ograničenim grubim formama, neživim i živim, ona je istovremeno, mada nesvesno, poistovećivala Boga i sa Njegovom ograničenom suptilnom formom i sa Njegovom ograničenom mentalnom formom. Ove forme su se spajale sa ograničenom grubom formom Boga u čvrst i homogen, nesvestan spoj tokom čitavog procesa evolucije svesti, od samog prvobitnog izbivanja tog nemanifestovanog Ništa u Svemu.

Sasvim je prirodno da se uporedo sa evolucijom sve više i razvijenije Božije svesti istovremeno odvija i evolucija ograničenih i konačnih suptilnih i mentalnih formi, sve dok se u gruboj formi čoveka ograničena suptilna i mentalna forma Boga ne razviju u potpunosti.

Iako je Bog stekao potpunu svest u formi čoveka, i mada su u formi čoveka ograničena suptilna i mentalna forma takode potpuno razvijene, ipak je ta tako stečena potpuna svest samo svest o grubom, i omogućava jedino iskustva grubog sveta. Zbog toga, ta u potpunosti stečena svest još uvek nije svesna suptilne i mentalne forme, niti svesno doživljava suptilni i mentalni svet.

Ukratko, iako je Bog u stanju čoveka stekao potpunu i savršenu svest, On još uvek nije svestan Svoje ograničene Energije suptilne forme, niti Svog ograničenog Uma mentalne forme. Još je manje svestan Sebe kao jednog, nedeljivog, večnog i beskonačnog Boga sa neograničenom moći i neograničenim znanjem. Na ovom stupnju Bog je u potpunosti svestan jedino svog poistovećivanja sa formom čoveka i njenim različitim grubim aspektima, i u potpunosti doživljava samo grubi svet kao obično ljudsko biće u obličju muškarca ili žene.

Ali, svest čoveka zajedno sa umom kao njegovom mentalnom formom, energijom kao njegovom suptilnom formom i telom kao njegovom grubom formom su samo posledica ispoljavanja najkonačnijeg Ništa u vidu beskonačnog Ništavila koje je bilo nemanifestovano u stanju Bog-Jeste. Drugim rečima, taj konačni um, ta konačna energija i to konačno telo potiču od tog Ništa, te

i svest o tom konačnom umu, toj energiji i tom konačnom telu takođe potiče od tog Ništa.

Kod čoveka je um sedište želja i misli, energija je sedište snage i krepkosti, a telo, koje simboliše sreću, sedište je sreće i tuge. Otuda su želje i misli, snaga i krepkost, sreća i tuga konačni aspekti čovekovog ograničenog uma, energije i tela.

Iako ovi, na konačnosti zasnovani aspekti čovekove trostrukе prirode - um, energija i telo (koje simboliše sreću) - jesu konačni upravo zbog činjenice da su posledica manifestacije tog najkonačnijeg Ničega, uprkos tome, ovi konačni aspekti, tj. um, energija i telo, pokazuju svoje sposobnosti *ad infinitum*.

To je zbog toga što je svaki od elemenata ove konačne osnove čovekove trostrukе prirode - energija, um i telo (koje simboliše sreću) - tesno povezan sa svakom i podržan od sve tri beskonačne osnove Božije trostrukе prirode (*sat-chit-anand*), beskonačnom moći, beskonačnim znanjem i beskonačnim blaženstvom.

Činjenica je da, kada se nemanifestovana beskonačna Božija trostrukа priroda postepeno manifestuje kroz postepeno izbijanje tog konačnog Ništa, i kada istovremeno izaziva izbijanje tog konačnog Ništa u vidu Ništavila koje se ispoljava *ad infinitum*, ta ista beskonačna Božija trostrukа priroda na ovom stupnju manifestacije biva upletena u mrežu prividne i nestvarne beskonačnosti Ništavila i tako se ispoljava kao konačna trostrukа priroda čoveka koji ispoljava svoje sposobnosti *ad infinitum*.

Kako to (1) um, (2) energija i (3) telo, kao trostrukа priroda čoveka, ispoljavaju u iluziji svoje mogućnosti *ad infinitum* jasno se vidi kroz primer: (1) inventivnog uma naučnika sa neiscrpnim izvorom otkrića i izuma; (2) kroz oslobađanje nuklearne energije u iluziji, te energije koja je dostigla takav stupanj da preti da sopstvenom snagom iluzije uništi i samo Ništavilo iz koga je potekla i razvila se u tako zastrašujuću silu; (3) kroz primer tela (koje simboliše sreću) koje, dok drži korak sa poodmaklim napretkom evolucije tog Ničega, biva beskonačno terano da teži sve većoj i većoj sreći u toj meri da sreća zapravo postaje sam temelj života u iluziji.

Jedini razlog takvom beskonačnom ispoljavanju u domenu Ništavila (koje je iluzija) leži u osnovi konačne trostrukе prirode čoveka - energiji, umu i sreći Ništavila - koju osnovna beskonačna trostrukа priroda Boga beskonačna moć, beskonačno znanje i beskonačno blaženstvo Svega podržava i širi *ad infinitum*.

Beskonačna moć je neograničena i nikad se ne umanjuje, niti iscrpljuje, dok se konačna energija, i pored toga što je povezana sa beskonačnom moći, umanjuje i iscrpljuje zbog toga što je samo posledica tog Ničega koje se ispoljilo kao ograničena energija Ništavila.

Beskonačno znanje je večno, nepromenljivo i sveprisutno, i stoga u njegovom trajanju nema prekida. Međutim, ograničeni um, i pored toga što je povezan sa beskonačnim znanjem, biva uništen i mora konačno da nestane zato što je on posledica Ničega koje se ispoljilo kao ograničeni um Ništavila.

Beskonačno blaženstvo je večno i trajno i, baš zbog toga što je večito, ono nema suprotni aspekt. Na drugoj strani, iako je povezana sa beskonačnim blaženstvom, sreća nije večita, i zato ima suprotni aspekt - tugu. Ova konačna sreća iščezava, uprkos tome što predstavlja samu osnovu života ljudskog bića, zato što je i sam život prolazan. Pošto je život iluzije posledica Ničega koje se ispoljilo kao život Ništavila, taj život mora da nestane.

U nastojanju da spozna Boga, čovek stiže do stupnja kada konačno gubi svoju osnovnu, konačnu, trostrukу prirodu koju čine telo (koje simboliše sreću), energija i um, i spoznaje osnovnu, beskonačnu trostrukу prirodu blaženstva, moći i znanja. U ovom stanju čovek doživljava da njegova priroda nije to konačno telo (koje simboliše sreću), već beskonačno blaženstvo; nije konačna energija, već beskonačna moć; nije konačni um, već beskonačno znanje. Tako čovek gubi svoju osnovnu, konačnu, trostrukу prirodu i spoznaje da je njegova priroda osnovna, beskonačna, trostrukа priroda Boga. To znači da se čovekova osnovna konačna trostrukа priroda, koju je osnovna beskonačna trostrukа priroda Boga podržavala, oslobađa spoja sa osnovnom beskonačnom trostrukom prirodom Boga.

Iako čovek gubi svoju osnovnu konačnu trostruku prirodu, on ne gubi u naporima sticanu potpunu svest zbog toga što se jednom stečena potpuna svest nikada ne gubi, izuzev u već objašnjenom slučaju grube zloupotrebe moći četvrtog nivoa.

U ovom stanju, kada je svest netaknuta i potpuna, ograničeno i konačno telo (koje simboliše sreću), ograničena i konačna energija, i ograničeni i konačni um, potpuno su lišeni spoja sa neizmernim i beskonačnim blaženstvom, moći i znanjem.

To je stupanj na kom je čovek potpuno svestan, a ipak više ne doživljava neistinito konačno Ništavilo kao stvarno i beskonačno. Telo (koje simboliše sreću), energija i um, koji su bili sredstvo za doživljavanje Ništavila, više ne drže ljudsku svest pomoću konačnih impresija. One se sada odvezuju i jednostavno nestaju iz središta svesti. One moraju da nestanu zato što su po svojoj prirodi bile sazdate od tog konačnog Ničega, koje doslovno znači: apsolutno ništa.

Ali pre nego što konačno popusti stisak kojim telo, energija i um drže svest ljudske duše, postoji jedno značajno iskustvo kroz koje čovek prolazi u svakodnevnom životu, a to je svakodnevno iskustvo spavanja i buđenja.

Ovo osnovno iskustvo dovodi kod normalnog čoveka do pojave tri osnovna stanja u njegovom svakodnevnom životu:

- Prvo stanje je stanje dubokog sna, odnosno stanje potpune nesvesnosti o Jastvu u čoveku.
- Drugo stanje je stanje sna, odnosno polu-svesno ili polu-budno stanje.
- Treće stanje je potpuno budno stanje, odnosno stanje potpune svesti o Jastvu u čoveku kao čoveku.

Dakle, čovek ima saznanje da je život u čoveku, a čovekov život se saznaje preko čovekovih uobičajenih radnji. Čovekove radnje stvaraju čovekove impresije i obratno. Ove radnje prikupljaju i utiskuju impresije u čovekov um. Impresije i radnje su, otuda, u međuzavisnom odnosu, jer se impresije pothranjuju radnjama, a radnje su motivisane impresijama.

Kao što je već ranije rečeno, izvor impresija se nalazi u onom nemanifestovanom Ničemu koje je u Svemu, a to znači u Bogu u stanju Bog-Jeste. Kada se Ništa po prvi put manifestovalo kao Ništavilo u obliku Kreacije, to prvobitno ispoljavanje Ničega dovelo je do javljanja prvog traga svesti u Bogu, nakon čega se manifestovala prva impresija Ništavila. Ova prva impresija je dovela do stvaranja novih impresija tokom evolucije svesti.

Iz toga sledi da sve impresije potiču od tog Ništa, a kako to Ništa doslovno znači ništa, ove impresije su samo puke impresije. Ali, zbog toga što se baš kroz te impresije tog Ništa svest u čoveku razvila potpuno i do kraja, čovekova svest je tesno povezana sa impresijama tog Ništa i navodi čoveka da svesno doživljava to nestvarno Ništa kao Sve i kao stvarno.

Impresije kao takve igraju veoma važnu ulogu u životu čoveka sve do trenutka njihovog potpunog brisanja, čime se svest rasterećuje i oslobađa od toga da doživljava to nestvarno Ništa kao Sve i kao stvarno. Kada se svest rastereti svih impresija, više ne doživljava to nestvarno Ništa kao stvarno, već doživljava Stvarnost kao neograničeno Jastvo (tj. Boga).

Sve dok postoje impresije, i sve dok se i dalje utiskuju u čovekovu svest, ove impresije, koje aktivira i stvara čovekova energija, stalno se utiskuju u ljudski um i zadržavaju, odnosno skladište u njegovoj podsvesti.

Neke od ovih impresija ostaju umrtvljene u čovekovoj podsvesti satima, danima ili godinama, a ponekad i tokom više života. Međutim, većina njih izbija iz čovekove podsvesti u svakom trenutku njegovog života dok on prolazi kroz polu-svesna i potpuno svesna stanja, tj. stanje sna i budno stanje.

Kada su ove impresije sasvim umrtvljene, čovek se nalazi u stanju dubokog sna. Kada ove impresije počnu da izbijaju iz čovekove podsvesti, one su isprva zamagljene, budući da su u raznim pod-suptilnim formama oblikovanim od Ništavila, i tada se kaže da je čovek u polu-svesnom stanju i da doživljava snove preko svoje podsvesti. Kako ove nejasne impresije postaju sve jasnije u završnim, odnosno zrelim stupnjevima svog ispoljavanja, čovek doživljava Ništavilo u pod-suptilnim formama kao razne grube forme i za čoveka se tada kaže da je u potpuno svesnom ili

budnom stanju i da doživljava grubi svet svojom potpunom svešču u potpuno budnom stanju.

Kada se čovek probudi, projekcije impresija tog Ništa manifestuju isti san Ništavila, samo mnogo snažnije i realističnije. Drugim rečima, kaže se da je sada taj isti san na vrhuncu u čovekovom budnom stanju.

Prema tome, budno stanje čoveka je doživljavanje onog istog maglovitog stanja snova, samo što se oni sada doživljavaju jasno, budući da su na vrhuncu i u punoj zrelosti svojih završnih faza.

Čovekov san je samo drama koju igraju projekcije čovekovih vlastitih uspavanih impresija. Kada izbiju iz čovekove podsvesti, ove impresije stvaraju raznolike stvari i bića, u vidu pod-suptilnih formi.

Čovek u stanju sna ne samo da učestvuje u drami svoga sna, igrajući obe uloge, i tvorca tog sna, i glavnog junaka u drami tog sna, već u toj drami čovek stupa u tesnu vezu sa stvarima i bićima u njihovim pod-suptilnim formama koje je on sam stvorio u svom stanju sna. Do ovog stvaranja pod-suptilnih formi dolazi isključivo zbog ispoljavanja čovekovih prošlih i sadašnjih impresija. Tako se čovek u svom stanju sna nesvesno spaja sa formama u pod-suptilnim stanjima.

Kada se čovek u budnom stanju seti tih istih formi koje je video i za koje se vezao u stanju sna, one ga tada podsete na njegovo svesno vezivanje za grube forme kao što su stvari, bića i stvorenja za koje se u sadašnjosti svakodnevno vezuje i on ih povezuje sa svojim vezama i kontaktima koje je ostvario u životu, u bliskoj, a ponekad i u daljnjoj prošlosti.

Ali, čovek se vrlo često i u budno svesnom stanju seća da ga neka određena gruba forma (bila ona stvar, biće ili stvorenje) za koju se on čvrsto vezuje i koju on zapravo traži, podseća kako je to onaj isti objekat koji je nekada video u svom snu, pre nekoliko dana, nekoliko meseci ili nekoliko godina.

Tako se, ustvari, neka buduća forma koju je on već video u snu u prošlosti ponovo pojavljuje pred čovekom kao gruba forma u njegovim životnim vezama u sadašnjosti.

Posle nekog vremena, taj isti objekat, za koji čovek uopšte ne zna da ga je bilo kada ranije video ili da je dolazio u kontakt sa

njim, pojavljuje se pred njim (sada u budnom stanju), isti onakav kakvog ga je ranije video u svom stanju sna.

Postoje zabeleške o sličnim iskustvima u kojima neka osoba u svojim snovima vidi određene događaje godinama pre nego što se oni stvarno dogode.

Kako je to moguće da čovek u drami svoga sna unapred vidi buduće forme i događaje kada je ta drama sna samo posledica njegovih prošlih i sadašnjih impresija svakodnevnog života?

Da li je zaista moguće da čovek koji je u sadašnjosti, u stanju sna, prede na drugu stranu i vidi određeni objekat koji u potpunosti pripada budućnosti i unapred utvrdi svoje buduće veze sa tim objektom, a da pri tome sve vreme ne zna za njega, sve dok konačno ne stupi u kontakt sa tim objektom i svesno se sa njim spoji u budnom stanju, jednoga dana u dalekoj budućnosti?

Čak i kada bi tako nešto stvarno bilo moguće, i ako čovek u snu nenamerno zaista prodire u budućnost, odakle onda izvire ta budućnost koja se javlja u čovekovo sadašnjosti?

Kako čovek koji živi u sadašnjosti preko svojih sopstvenih prošlih impresija uopšte može da dođe u dodir sa budućnošću, čak i u stanju sna, i da se unapred spoji sa impresijama budućih događaja i objekata? Šta je to što čoveka obdaruje sposobnošću predviđanja?

Ova povezivanja sa budućim objektima i događajima, i pored toga što ih čovek u sadašnjosti doživljava nenamerno i nesvesno, nastaju automatski i postoje samo zbog toga što je čovek tvorac drame u svom stanju sna.

Čim čovek postane tvorac drame u svom stanju sna zahvaljujući izbijanju njegovih uspavanih impresija, to projektovanje njegovih vlastitih uspavanih impresija kao u ogledalu počinje da reflektuje njegovu prošlost kao da je ona stvarno njegova sadašnjost i čovek, našavši se i sam u ovoj drami, uranja u svoju prošlost još uvek je smatrajući svojom sadašnjošću.

Na ovaj način, iako je sve vreme u sadašnjosti, čovek nenamerno i nesvesno nastavlja da održava svoju prošlost smatrajući je svojom sadašnjošću. Dok nastavlja da održava svoju prošlost, čovek (koji je tvorac) postaje istovremeno i čuvar svoje sopstvene kreacije zbog ovog spontanog vezivanja za objekte iz drame svoga

sna. Iako se uspostavljaju nenamerno, ove veze održavaju kontinuitet drame, a ujedno nameću tvorcu i ulogu čuvara.

Svakim, ma i najmanjim činom očuvanja svega što je prošlo, čovek u svojoj sadašnjosti, kao čuvar svoje prošlosti, nenamerno i nesvesno, istovremeno postavlja i temelje budućnosti dok je još u sadašnjosti samim činom očuvanja prošlosti kao njegove sadašnjosti, te sadašnjosti koja je oduvek bila budućnost prošlosti.

Uzmimo za primer čoveka koji živi u sadašnjosti današnjeg dana i koji na jučerašnji dan gleda kao na svoju celokupnu prošlost, a na sutrašnji dan kao na svoju celokupnu budućnost.

Taj čovek je već samom tvrdnjom da živi u sadašnjosti današnjeg dana, nenamerno i ne znajući, već očuvao tu prošlost jučerašnjeg dana, ne samo kao sadašnjost današnjeg dana, nego i kao budućnost sutrašnjeg dana, samim tim što smatra da živi u sadašnjosti današnjeg dana.

Svakim, ma i najmanjim činom očuvanja te prošlosti jučerašnjeg dana, dok smatra da živi u sadašnjosti današnjeg dana, taj čovek, nenamerno i ne znajući, utvrđuje u sadašnjosti današnjeg dana ovo danas kao budućnost jučerašnjice.

I tako, mada prošlost i budućnost imaju svoja mesta, ipak se obe dosledno i istovremeno održavaju samo u sadašnjosti. Samo zahvaljujući sadašnjosti, prošlost i budućnost pronalaze svoju tačku neprestanog spajanja u sadašnjosti.

U večnosti postojanja ne postoji vreme.* Ne postoji ni prošlost, ni budućnost, postoji samo večna sadašnjost.

* Kako gruba, suptilna i mentalna sfera postoje samo u imaginaciji, tako i vreme i prostor postoje samo u imaginaciji. Zbog toga vreme nema apsolutnu vrednost, i u svakoj od ove tri sfere ima samo relativne vrednosti koje su međusobno potpuno nezavisne. Otuda vreme u gruboj sferi ne zavisi od vremena u suptilnoj i mentalnoj sferi; vreme u suptilnoj sferi ne zavisi od vremena u gruboj i mentalnoj sferi; a vreme u mentalnoj sferi ne zavisi od vremena u gruboj i suptilnoj sferi. San nije ništa drugo do doživljavanje grubih stvari pomoću suptilnih organa, i svi smo već čuli kako dug i komplikovan san može da se odigra u nezamislivo kratkom trenu onog imaginarnog vremena koje se meri prema kretanju kazaljki na satu.

Prema tome, u večnosti se nikada ništa nije dogodilo i ništa se nikada neće ni dogoditi. Sve se događa u beskrajnom SADA, ako se uopšte bilo šta događa; jer, sve što se prividno dogodilo, sve što se prividno događa i sve što će se ikad prividno dogoditi u varljivom kosmičkom univerzumu je ono što je Bog već usnuo onoga trenutka kada je Njegova prvobitna beskonačna ćudljiva želja izbila u vidu pitanja „KO SAM JA?“ Tako se, uistinu, ništa nije dogodilo i ništa se nikada neće ni dogoditi.

Kada se čovek u stanju sna veže za prošle, sadašnje, pa čak i za buduće forme, on jednostavno stvara uloge tvorca te veze, zatim ulogu čuvara te veze i, na kraju, ulogu razarača te veze, pri čemu sve vreme sebe smatra svedokom koji sve njih posmatra u sadašnjosti svog stanja sna.

Na ovim i ovakvim osnovama stvaranja i očuvanja svih već stvorenih i sačuvanih stvari, stvorenja i bića - bez obzira da li se ono odigrava u stanju sna ili u budnom stanju - na svakom koraku u sadašnjosti prisutno je neizbežno razranje kao budućnost svega stvorenog i sačuvanog.

Sve što ima početak mora da ima i svoj neizbežan kraj; i sve što je stvoreno, dok iščekuje budućnost u vidu destrukcije neizbežno mora, namerno ili nenamerno, da bude razoreno, bez obzira koliko se čuvalo. U samom aktu čuvanja, čovek u sadašnjosti automatski postaje čuvar svega onoga što je stvorio u prošlosti. Čovek postaje čuvar budući da ima uvid u budućnost koja mu se stalno ukazuje u odori neumitnog razaranja koje čeka budućnost kao svoju sigurnu priliku. Naravno, sam čovek zapravo i nije svetan da zna budućnost, ali sama činjenica da je on čuvar ukazuje na to da on razaranje zasigurno iščekuje; a budući da razaranje pripada domenu budućnosti, čovek, uprkos tome što nije svestan toga da zna budućnost, sve vreme zna da se u sadašnjosti upustio u ulogu čuvara.

Očuvanje svega stvorenog nužno proizilazi iz samog čina postojanja tvorcem te tako, sticajem datih okolnosti, tvorac istovremeno mora da igra i ulogu čuvara. Istovremeno, u samom činu

postojanja čuvarem već je unapred prisutno uništenje svega čuvanog. Dakle, sve se čuva, namerno ili nenamerno, i stoga čuvar u sadašnjosti postavlja temelje budućnosti svega što je stvoreno i što je sačuvano, predviđajući neizbežno razaranje.

Bog u Svom izvornom beskonačnom božanskom stanju sna večno igra sve tri ove uloge istovremeno - ulogu Tvorca, Čuvara i Razarača.

Dok je u procesu očuvanja Svoje sopstvene beskonačne Kreacije, On je istovremeno i u budućnosti, i budući da je sačuvao ono što je stvorio, a što je prošlo, On definitivno ustanovljava budućnost u svojoj večnoj sadašnjosti, budućnost koja će razoriti sve ono što je On stvorio u prošlosti i što je sačuvao u sadašnjosti. Prema tome, Bog, koji je sveznajući i večno u sadašnjosti, zna prošlost koju večno čuva u vidu sadašnjosti, a istovremeno, On stalno unapred doživljava u Svojoj večnoj sadašnjosti sve ono što pripada budućnosti.

Slično tome, Bog u stanju čoveka, kao čovek, nenamerno sve vreme u stanju sna vidi ono što će doživeti u budućnosti u svom budnom stanju. Tako čovek otkriva da ponekad poseduje znanje o stvarima koje se ostvaruju nakon izvesnog vremena.

Da rezimiramo: U samom činu stvaranja prisutni su i očuvanje i razaranje; stvarajući iluziju Bog je istovremeno i čuva, i uništava.

U stvarnosti se, stoga, ne stvara ništa što bi trebalo sačuvati i uništiti zbog toga što je stvorena Kreacija sazdana od Ničega, a to Ništa u stvarnosti označava apsolutno ništa u svakom pogledu.

Mada je ovo Ništa doslovno ništa, ipak, kada se kaže da je to Ništa stvorio *Brahma*, da ga čuva *Vishnu* i razara *Mahesh* ili *Shiva*, tada se o Ničemu govori u smislu beskonačne iluzije, to jest,

u smislu beskonačnog božanskog stanja sna Boga u odnosu na varljivi univerzum - *brahmand*.*

U večnosti stvarnosti ne postoji stvaranje, čuvanje, ili razaranje, niti postoji prostor, ili mogućnost ispoljavanja relativnosti, a još manja je mogućnost postojanja sa njom povezanih faktora vremena kao što su prošlost, sadašnjost i budućnost.

U večnosti Stvarnosti postoji jedno jedino, beskonačno, večno, sveprisutno postojanje.

Ukratko, kada ljudska svest navede čoveka da podsvesno doživi impresije Ničega, tada se kaže da čovek sniva san. Kada svest navede tog čoveka da potpuno svesno doživi impresije tog istog Ničega još stvarnije, kaže se da čovek sanja u snu još jedan san ili da u snu sanja ništavan san, doživljavajući to Ništa u Ničemu. Zbog toga bi bilo najprikladnije da se kaže da su svet i sva zbivanja u njemu samo Ništa u Ničemu - san u snu. To znači da Bog u stanju čoveka proživljava ljudski život kao neki prazan san u božanskom snu, koji je Kreacija. Drugim rečima, život čoveka je samo još jedan san Boga koji sanja svoj božanski san ili Kreaciju.

Iako je Bog u stanju čoveka stekao potpunu svest i nestvarno doživljava raznovrsne impresije nestvarne beskonačnosti Ništavi- la kao stvarnost grubog sveta, ova potpuna svest i ove bezbrojne impresije se povlače i uranjaju kada Bog u ljudskom stanju prelazi u stanje dubokog sna, indirektno potvrđujući Svoje izvorno božansko stanje dubokog božanskog sna. Kada se Bog u ljudskom stanju svakog dana budi iz stanja Svog dubokog sna, potpuna svest koja je za vreme stanja dubokog sna bila uspavana, i bezbrojne impresije koje su bile nestale (odnosno, nestale van vidokruga, i van doživljavanja) u dubokom snu, sada bivaju izbačeni kao iz

* Od ova tri aspekta - Tvorac, Čuvar i Razarač - najznačajniji je aspekt Čuvara zbog toga što je „Sadašnjost”, koja održava prošlost i budućnost, najznačajnija. Prema tome, *Parvadigar (Vishnu)* - Čuvar - je najznačajniji aspekt Boga.

katapulta da još jednom stvore nestvarne doživljaje tog konačnog Ništa koje se ispoljava kao stvarno i beskonačno Ništavilo.

Ovaj beskrajni lanac naizmeničnog uranjanja i izranjanja svesti i impresija u naizmeničnom sledu stanja dubokog sna i stanja budnosti se nastavlja sve dok se konačno sve impresije ne istisnu ili potpuno izbrišu kroz proživljavanje oprečnih impresija u procesu reinkarnacije i involucije svesti. Tada ostaje samo svest bez impresija koja omogućava Bogu da svesno doživi Svoje izvorno, večno, beskonačno, istinsko stanje Boga.

Pošto Bog uvek stiže potpunu svest bez impresija isključivo kroz formu čoveka, razna čovekova stanja mogu da posluže kao primeri za opisivanje raznih stanja Boga.

Stanje dubokog sna Boga u stanju čoveka ne samo da podseća na Božije stanje božanskog dubokog sna, nego doslovno i jeste to isto izvorno stanje božanskog dubokog sna Boga u stanju Bog-Jeste s One Strane Onostranog u kome vlada neograničena apsolutna praznina.*

Kada čovek uđe u stanje dubokog sna, tada preovlada apsolutna praznina bez svesti, i mada „jastvo” u čoveku nastavlja da živi normalno, ipak u tom čovekovom „jastvu” ne postoji svest o

* Postoji duboka i veoma stvarna veza između postajanja jednoga sa Bogom i dubokog sna. Večna želja duše je da postane jedno sa Bogom, ali baš zbog toga što se svest vezuje za grubo, čini se kao da duša postaje jedno samo sa tim grubim. U stanju kamena, na primer, gruba svest navodi dušu da se poistoveti sa kamenom, mada je u stvarnosti duša sve vreme jedno sa Bogom. Da bi ovo pojasnili, pretpostavimo da ste uzeli opijum ili neko jako piće. Vi osećate ushićenje ili neraspoloženje, iako se u vašem telu nije odigrala nikakva korenita promena, uticaj je izvršen samo na svest i dovodi do javljanja vaših emocija. Tako ste i vi, kao individualna duša, dvadeset-četiri časa dnevno u Bogu i jedno sa njim, mada osećate da ste jedino svesni grubog. Pretpostavimo da osećate umor, svega vam je dosta, i odlazite da spavate. Šta je to što pokušavate da uradite? To nije ništa drugo do pokušaj da nadete utočište u Bogu - vašem prirodnom i urođenom stanju. Čitava Kreacija, stoga, ima ovu svesnu ili nesvesnu težnju da nade utočište u Bogu - Najvišem Jastvu, privremenim ulaženjem u stanje dubokog sna.

njegovom neograničenom „ja” ili egu, niti postoji svest o ograničenom umu, energiji, telu ili svetlu. Jastvo u čoveku nije svesno čak ni svog postojanja. Ukratko rečeno, u stanju dubokog sna čoveka, „jastvo-jeste”, a svest „nije”.

Kada se čovek svakoga dana budi iz svog stanja dubokog sna, on se obično budi samo zbog toga što njegova viastita uspravna svest o impresijama nagoni ili pobuđuje njegovu podsvest da izbaci svest na površinu i proživi uspravane impresije koje prividno nestaju za vreme dubokog sna. Prema tome, onoga trenutka kada se probudi, čovek neminovno najpre biva svestan svoje okoline, a zatim postepeno i svog sopstvenog „jastva” sa svim njegovim pratećim osobinama koje potiču od ograničenog „ja”, uma, energije, tela i sveta.

Slično tome, nije postojao nikakav drugi smisao, nikakav razlog, nikakav povod sem te prvobitne beskonačne ćudljive želje apsolutno slobodnog Boga koja je bila stvarni Uzrok - prvobitni uzrok - buđenja Boga iz neograničene, prvobitne praznine prvobitnog, božanskog stanja dubokog sna.

Kao što čovek koji se budi iz dubokog sna* uvek mora prvo da prođe kroz stanje sanjanja pre nego što se sasvim probudi i tako stekne punu svest tek nakon polu-svesnog stanja sna (koje može da traje vrlo dugo ili samo tren), to isto se dešava i sa Bogom u stanju Bog-Jeste. Pre nego što se sasvim probudi iz prvobitnog božanskog dubokog sna, Bog neizbežno doživljava božansko polu-svesno stanje, a to je stanje božanskog sna, odnosno stanje tvorca.

Prvobitna, beskonačna ćudljiva želja je u vidu Uzroka dovela do manifestovanja prvog traga najkonačnije svesti u Bogu. Ova najkonačnija svest navela je Boga, sada u polu-svesnom stanju, da preko podsvesti doživi najkonačniju impresiju tog latentnog Ništa koje se takode manifestovalo kao Ništavilo. Ovo doživljavanje

* Vidi kartu „Stvarno buđenje” naspram str. 101.

najkonačnije prve impresije tog Ništa započelo je „božanski san” - stvaranje univerzuma.

Tako je prvi trag svesti u stanju Bog-Jeste prozeo Boga božanskom podsvešću koja je zauzvrat podarila božansko polu-svesno stanje Bogu koji je bio u stanju dubokog božanskog sna. U ovom božanskom polu-svesnom stanju, Bog sanja božanski i doživljava božanski san, ili Kreaciju, mnogo pre stvarnog, božanskog stanja buđenja koje će Mu, kada se u potpunosti probudi, omogućiti da doživi Boga koji je potpuno svestan Svoje beskonačne, bezgranične i neograničene božanske prirode.

Ova božanska podsvest Boga je takođe izronila iz Ničega koje je bilo nemanifestovano u Svemu u stanju Bog-Jeste i neizbežno se projektovala iz tačke kreacije, odnosno *Om* tačke, u prvobitnoj apsolutnoj praznini Svega.

Vibracije koje su nastale pri izbijanju božanske podsvesti samoga Boga kroz tačku kreacije u prvobitnoj apsolutnoj praznini, poremetile su božansko stanje dubokog sna samoga Boga i manifestovale prvobitni Božiji dah, ili prvobitnu Reč - božansku *nad* - zajedno sa prostorom, vremenom i kosmičkim univerzumom, sa svim njihovim pratećim obeležjima ograničenog i konačnog ega, uma, energije, pojedinačnih i višestrukih formi.

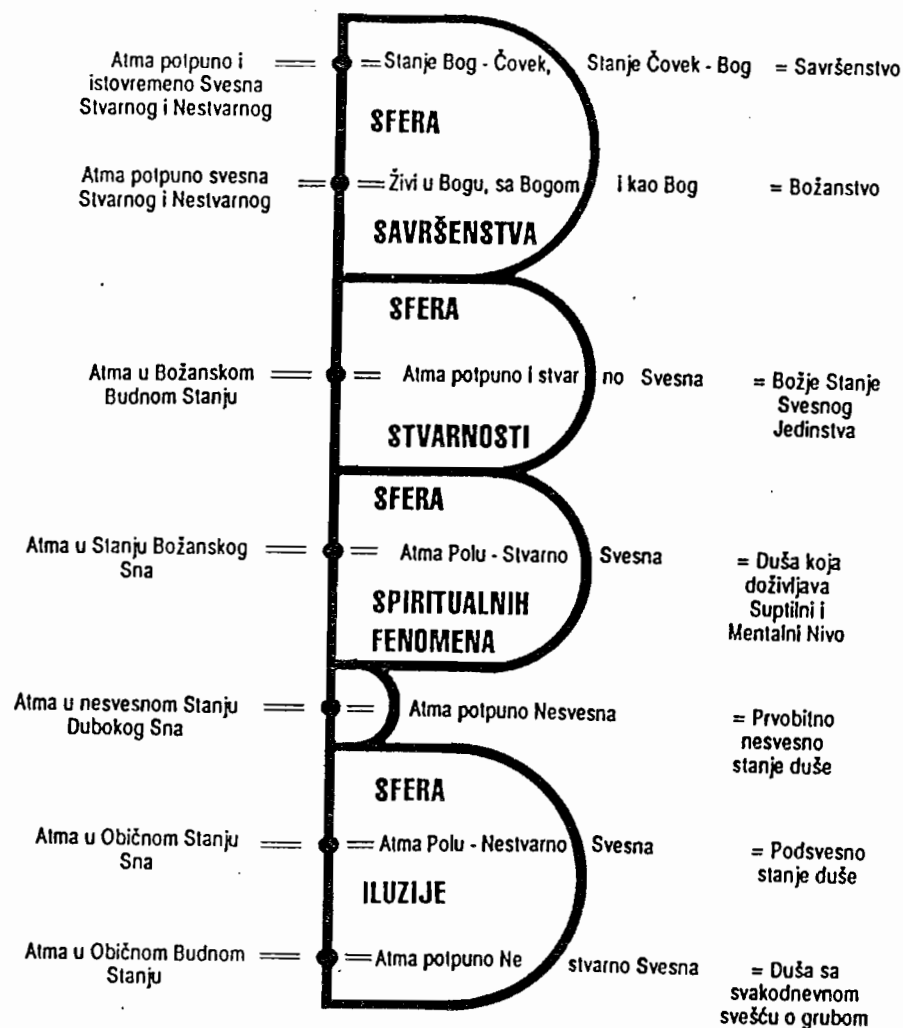
Dok izbijanje te beskonačne božanske podsvesti Boga u stanju božanskog sna uzima maha, božanski san, odnosno Kreacija, počinje da evoluira i Bog u božanskom polu-svesnom stanju ne samo da počinje da doživljava božanski san, već istovremeno biva uvučen u sopstveni božanski san kroz poistovećivanje i spajanje sa svim stvarima koje doživljava u kosmičkoj evoluciji.

Nakon beskonačnog izbijanja Božije beskonačne božanske podsvesti iz tačke kreacije u apsolutnoj praznini, čitava Kreacija postepeno izranja i nastavlja da razvija svoju veličinu, oblik, formu, boju, itd., u skladu sa intenzitetom izbijanja božanske podsvesti.

U ovoj fazi se Bog, koji je u stanju božanskog dubokog sna s One Strane Onostranog, budi iz božanskog dubokog sna - ne

STVARNO BUĐENJE

KARTA III

Te brojne smrti tokom jednog celog života, od početka evolucije svesti do kraja involucije svesti, su poput isto toliko snova tokom jednog životnog veka.

* * *

Onaj ko živi za sebe je istinski mrtav, a onaj ko umre za Boga je istinski živ.

- Meher Baba -

sasvim, nego polu-svesno, čak i nakon potpunog izranjanja božanske bezgranične podsvesti koja je bila nemanifestovana u Bogu.

Budući da je sada na razvijenijem stupnju božanskog polu-svesnog stanja, Bog intenzivnije proživljava božanski san, a isto tako se u još većoj meri poistovećuje i vezuje za sopstvenu Kreaciju.

Postepeno, ali sada sve snažnije, Bog doživljava Sebe kao sve u kosmičkoj evoluciji i poistovećuje Sebe sa univerzumima, atmosferama, neživim i živim bićima poput kamenja, metala, biljaka, ptica, crva, riba, životinja i ljudskih bića. Na taj način Bog dobija naizgled istinite, a zapravo neistinite odgovore na svoju **Prvu Reč** „Ko sam ja?“, odgovore kao što su: „Ja sam kamen“, „Ja sam metal“, itd., i na kraju dobija odgovore: „Ja sam muškarac“, „Ja sam žena“.

Kada se Bog poistoveti sa ljudskim bićima, On više nije polu-svestan; u toj fazi u stanju božanskog sna, čim se poistoveti sa ljudskim bićem, On stiče potpunu svest.

Sada, kada je potpuna svest stečena, ta svest mora da rasprši sve snove i da navede Boga da doživi potpuno budno stanje i pruži spoznaju da je On Bog. Iako u ovoj fazi Bog poistovećuje Sebe sa ljudskim bićima i mada je Bog sada potpuno svestan i ima osećaja najveće svesnosti*, Bog još ne spoznaje Svoje istinsko božansko stanje budnosti, zato što je do tog trenutka sticana i stečena potpuna svest proistekla iz Ništavila onog Ništa koje je bilo nemanifestovano i koje se sada naizgled ispoljava kao Sve kroz izbijanje Njegove sopstvene božanske beskonačne podsvesti. Ovo navodi Boga da se poistoveti sa Svojom projektovanom kreacijom, a ne navodi ga da postane svestan da je On istinsko Sve i svestan Svog identiteta kao Boga.

* Pre nego što se dosegne ljudska forma, postoji svest ali ne postoji svesnost. U dubokom snu nema ni svesti ni svesnosti. Do šestog nivoa postoji svesnost. Na sedmom nivou postoji samo svest.

Ukratko, to je stupanj na kome Bog, dok potpuno svesno poistovećuje Sebe sa ljudskim bićima, još uvek ne zna za svoje istinsko i izvorno stanje Bog-Jeste.

Čak i u ovom stanju potpuno razvijene svesti, Bog i dalje doživljava svet koji je On sam stvorio i, istovremeno, uz potpunu svest, nastavlja da poistovećuje Sebe sa ljudskim bićima, te tako ponekad Sebe ostvaruje kao muškarca, a ponekad kao ženu, u skladu sa preovladajućim i po prirodi oprečnim impresijama. Drugim rečima, iako je Bog u stanju čoveka obdaren potpuno svešću i potpuno svestan, on ne doživljava Sebe kao Boga u stanju Bog-Jeste, već kao čoveka u stanju čoveka, i ne kao beskonačnog, nego kao konačnog.

Paradoksalna ironija je što Stvarni Bog sada smatra nestvarnu kreaciju stvarnom, izgubivši Svoju sopstvenu stvarnost u iluziji i načinivši Svoju sopstvenu stvarnost preprekom u doživljavanju Stvarnosti.

Da bi Bog-u-čoveku doživeo Sebe kao Boga-u-Stvarnosti, to projektovanje potpune Božije svesti, koje je sada usredsređeno na čoveka, treba da se usmeri unutra kako bi ta ista potpuna svest, koja je poistovetila Boga sa čovekom onda kada je bila projektovana napolje, sada poistovetila Boga sa Njim samim. Ovo predstavlja ostvarivanje stanja Boga i to ostvarenje je božanski cilj koji sam po sebi okončava božanski san.

Postizanje božanskog cilja bi značilo da na ovom stupnju Bog-u-čoveku, kroz postepeni proces involucije svesti, konačno doživljava nestajanje u onom izvornom stanju božanskog dubokog sna potpune praznine, a istovremeno zadržava potpunu svest koju je stekao. To je način na koji Bog svesno spoznaje Svoje večno stanje „Ja sam Bog”. Dostigavši svesno svoje izvorno stanje, Bog doživljava Svoje sopstveno večno božansko postojanje i Svoju božansku prirodu koja jeste Sve - beskonačno i stvarno; i tako konačno dobija istinit odgovor na svoju Prvu Reč, odnosno pitanje, „Ko sam ja?” - a to je, „Ja sam Bog”.

Da pojasnimo, da bi postigao božanski cilj sa potpuno evoluiranom svešću, Bog koji poseduje ljudsku svest nastoji da, kroz iskustva u procesu reinkarnacije, usmeri unutra, prema Sebi, već projektovanu potpunu svest koju je stekao onog trenutka kada je Sebe poistovetio sa prvom formom čoveka u Svome božanskom snu (Kreaciji).

Dok se ova faza početka kraja božanskog sna približava, potpuna svest Boga, koja proživljava to neistinito budno stanje u formi čoveka, svim silama teži da se tokom procesa involucije usmeri prema unutra, prema Njemu samom, i to baš ta potpuno razvijena svest koja se ne usmerava na Njega nego se projektuje napolje, na sve stvari u kosmičkom univerzumu.

Da bismo opisali različite faze u kojima je potpuna nesvesnost Boga u njegovom prvobitnom stanju dubokog sna postepeno projektovala potpunu svest tokom procesa evolucije svesti, i način na koji se ta projektovana svest konačno usmerila prema unutra tokom procesa involucije svesti, nakon bezbroj reinkarnacija, pre no što je stvarno doživela istinsko božansko budno stanje „Ja sam Bog”, vizualizovaćemo te različite faze, jednu po jednu, upoređujući svaku od tih faza kroz koje Bog postupno stiče sve veću svest, sa odgovarajućim stanjima čoveka koji poseduje uobičajenu svest i koji je isprva u dubokom snu, a kasnije postaje dovoljno svestan da bi spoznao svoje obično svakodnevno budno stanje.

PRVA FAZA:

Vizualizujte čoveka sa čvrsto zatvorenim očima u dubokom snu. Taj čovek je potpuno nesvestan i on ne zna ni za jednu stvar iz svog okruženja. Sada predočite sebi prvobitno božansko stanje dubokog sna samog Boga dok se nalazi u prvobitnoj apsolutnoj praznini u stanju Bog-Jeste. U oba slučaja, odnosno, i u stanju Boga koji je bez oblika, i u stanju Boga koji je u formi čoveka, kao muškarac ili žena, postoji potpuno odsustvo svesti i u oba slučaja vlada apsolutna praznina. Istovremeno zamislite slikovito to ap-

solutno odsustvo svesti u oba slučaja u vidu čvrsto zatvorenih očiju čoveka u dubokom snu.

DRUGA FAZA

Vizualizujte sada čovekovo sledeće stanje u kome on još uvek spava, ali počinje veoma, veoma lagano da otvara oči, jer je upravo izronio iz stanja dubokog sna. Čar apsolutne praznine je raspršena pomaljanjem umrtvljenih impresija koje sada počinju da se projektuju iz čovekove podsvesti koja je takođe bila latentno prisutna u čoveku za vreme njegovog dubokog sna. Zbog pomaljanja raznih impresija iz podsvesti, čovek počinje da sanja dok još uvek spava, premda više nije u stanju dubokog sna pošto više ne vlada apsolutna praznina. Kada čovek počne da doživljava snove, to znači da u početnoj fazi svog polu-svesnog stanja, preko svoje podsvesti, on počinje da doživljava uspravane impresije Ništavila u pod-suptilnim formama. Čovek je sada u početnoj fazi polu-svesnog stanja i ne samo što doživljava snove, nego se, uz to, i upliće u snove time što počinje da se vezuje za tvorevine u pod-suptilnim formama koje pripadaju njegovoj vlastitoj kreaciji. Na taj način, ovo izbijanje impresija koje su u čovekovo podsvesti bile umrtvljene primorava čoveka da u drami svojih snova igra ulogu junaka, odnosno tvorca. Sada sebi slikovito predstavite tog čoveka koji doživljava snove i počinje veoma, veoma lagano da otvara oči, jer u ovom stanju sna upravo izlazi iz dubokog sna i ulazi u polu-svesno stanje. Početak otvaranja očiju predstavlja pojavljivanje prvog tračka svesti koja se u čoveku ispoljava kao podsvest.

Dok sebi slikovito predočavate ovo stanje čoveka, uporedo sa tim predočite sebi ono stanje Boga u kome On upravo izranja iz Svog prvobitnog božanskog stanja dubokog sna. Onoga trenutka kada prva najkonačnija impresija Ništavila izroni iz Božije podsvesti, Bog počinje da sanja božanski san, odnosno, doživljava stanje Tvorca. I jedno i drugo, *tj.* i Ništavilo i božanska podsvest Boga bili su nemanifestovani budući da pripadaju Ničemu u izvornom stanju Boga koji je Sve. Bog, koji je sada u početnoj fazi

božanskog polu-svesnog stanja, počinje da se poistovećuje sa tvorevinama Svoje sopstvene Kreacije (*tj.* Svog vlastitog božanskog sna) preko beskonačne božanske podsvesti koja upravo počinje da projektuje Kreaciju, *tj.* impresije Ništavila.

TREĆA FAZA

Vizualizujte čovekovo treće stanje u kome on još uvek spava, ali sa polu-otvorenim očima zbog toga što u ovom stanju potpuno doživljava polu-svesno stanje. Da biste sebi predstavili ovo potpuno polu-svesno stanje čoveka koji još uvek spava, nastavite da ga vizualizujete sa vrlo, vrlo malo otvorenim očima koje predstavljaju početak polu-svesnog stanja. U ovom stanju, kao što je ranije rečeno, čovek počinje da doživljava snove zbog nestvarnih, varljivih impresija Ništavila koje su se podsvesno nakupljale i koje sada izbijaju sa izranjanjem podsvesti i kod čoveka dovode do nastanka stanja snevanja. Ali, dok snovi i dalje traju i dobijaju na snazi usled intenziteta izbijanja raznolikih i šarolikih umrtvljenih impresija iz čovekove podsvesti, čovek se sve više i više u njih podsvesno upliće. On se zbog toga sada čvrsto vezuje za tvorevine svoje sopstvene kreacije u snovima i u potpunosti je u polu-svesnom stanju. Ovo čovekovo polu-svesno stanje nije ni stanje potpunog dubokog sna bez svesti, ni potpuno budno stanje sa potpunom svešću. Ovo stanje je, takoreći, polu-budno stanje. Sada vizualizujte ovo čovekovo treće stanje kao stanje polu-svesnosti predstavljeno poluotvorenim očima čoveka koji proživljava snove još upečatljivije i pumnije.

Dok vizualizujete ovo stanje čoveka, istovremeno sebi predstavite ono stanje Boga u stanju božanskog sna u kome Bog doživljava polu-svesno stanje. U ovoj fazi, Bog kao tvorac Kreacije doživljava stanje tvorca kroz to beskonačno, božansko polu-svesno stanje. Dok beskonačna božanska podsvest sada snažnim istiskivanjem gura Kreaciju u postojanje, ona neprekidno potvrđuje poistovećenost Boga sa tvorevinama Njegove sopstvene Kreacije. Ovo vodi bezbrojnim, još upečatljivijim iskustvima u

božanskom snu Boga koji Sebe spoznaje kao tvorevine Svoje Kreacije.

ČETVRTA FAZA

Vizualizujte čovekovo četvrto stanje kao stanje u kome on još uvek spava, ali postepeno pokušava da još više otvori već poluotvorene oči, saobrazno sve intenzivnijem izbijanju sve većeg broja impresija iz podsvesti tog čoveka koji je još uvek u stanju sna. U ovoj fazi, čovek ne samo da je u polu-svesnom stanju, već je nadomak stanja pune svesti i samo što nije ostvario budno stanje.

Sada, paralelno sa ovim, predstavite sebi stanje Boga u četvrtoj fazi Njegovog božanskog stanja sna. Uporedite četvrto stanje čoveka u polu-svesnom stanju sa veoma kritičnom fazom u Božijem stanju božanskog sna. U ovoj fazi, izbijanje beskonačnih impresija iz Božije beskonačne božanske podsvesti se pojačava u toku kosmičke evolucije Božije svesti do te mere da to izbijanje biva gotovo potpuno usredsređeno, odnosno, tako savršeno fokusirano na beskonačnost Ništavila da poistovećuje Boga sa Njegovom sopstvenom najsavršenijom slikom u Njegovom božanskom snu Kreacije. Prema tome, u ovoj fazi u stanju božanskog sna, Bog Tvorac tek što nije poistovetio Sebe sa ljudskom formom posle bezbrojnih identifikacija sa svim i svačim, i sa neživim i sa živim objektima u Svojoj Kreaciji. Bog u božanskom beskonačnom polu-svesnom stanju se sada približava trenutku sticanja potpune svesti istovremeno sa poistovećivanjem Sebe sa ljudskom formom.

PETA FAZA

Vizualizujte čovekovo peto stanje u kome on još uvek spava, ali sa **skoro** otvorenim očima. Čovek u ovom stanju je još uvek u polu-svesnom, odnosno polu-budnom stanju i proživljava snove koji su dostigli vrhunac svog završnog stadijuma u kome impresije izbijaju iz njegove podsvesti najvećim intenzitetom. Zenit se dostiže i kroz jače izbijanje znatno jasnijih impresija, odnosno impresija sa većim stepenom realnosti, i kroz snove koji su sa njima povezani i koji se sanjaju mnogo jasnije, odnosno koji se sanjaju u njihovoj zreloj fazi. To je ona faza snova u kojoj pod-suptilne forme Ništavila dostižu vrhunac i u kojoj se one javljaju jasnije. Snovi koji su sada na vrhuncu moraju da prestanu zbog toga što je zenit koji su impresije dostigle izbijajući iz čovekove podsvesti dovoljan da svakog trenutka probudi i podstakne pojavljivanje, odnosno ispoljavanje pune svesti. Ovo stanje u kome je čovek **skoro** potpuno svestan može se predstaviti slikom čoveka sa gotovo potpuno otvorenim očima koji, međutim, još uvek spava. Ovo je stanje koje se dostiže delić sekunde pre nego što se čovek probudi iz sna i postane potpuno budan. Ovo je potpuno zrelo polu-svesno stanje podsvesti.

Dok vizualizujete peto stanje čoveka, uporedo sa tim predočite sebi ono stanje Boga u Njegovom božanskom snu u kome Bog doživljava potpuno zrelo stanje božanskog, beskonačnog polu-svesnog stanja i samo što nije stekao potpunu svest. Dok je u zenitu, intenzitet izbijanja beskonačnih impresija iz božanske beskonačne Božije podsvesti gotovo prestaje da polu-svesno poistovećuje Boga sa poslednjim tvorevinama u kosmičkoj evoluciji Kreacije i formi. Sa božanskom, beskonačnom podsveću, Bog je u Svom božanskom, beskonačnom polu-svesnom stanju koje je u svojoj **skoro sazreloj** fazi poistovećivalo Boga sa beskonačnim impresijama životinjskih formi. Ali sada, u petoj fazi stanja božanskog sna, u kojoj je Bog u **potpuno zreлом** božanskom, beskonačnom polu-svesnom stanju, Boga više ništa ne može da nagna da se poistovećuje sa impresijama životinjskih formi, i pored toga što

one intenzivno i beskonačno izbijaju iz njegove božanske, beskonačne podsvesti. U ovom trenutku dostignuta je ona faza božanskog stanja sna u kojoj, zbog beskonačnog izbijanja impresija koje beskonačno izranjaju iz božanske beskonačne Božije podsvesti koja je u svom zenitu, to beskonačno izbijanje impresija skoro poistovećuje Boga sa ljudskom formom, a Bog postaje skoro potpuno svestan.

ŠESTA FAZA

Vizualizujte čovekovo šesto stanje u kome se on potpuno probudio iz sna i ima sasvim otvorene oči. U ovom stanju čovek više nije u polu-svesnom stanju i ne sanja više snove koji su bili samo mutna i nejasna projekcija uspavanih impresija Ništavila koje su bile pohranjene u čovekovo podsvesti i koje su se ostvarile kroz čovekovu podsvest u vidu pod-suptilnih formi Ništavila. Ovo je ona faza u stanju čoveka u kojoj se on upravo potpuno budi ali, iako je potpuno svestan, on još nije svestan svoga „Jastva”. Ovaj čovek više nije u stanju dubokog sna niti u polu-svesnom stanju i, budući da je stekao potpunu svest, slikovito ga prikazujemo kao čoveka sa širom otvorenim očima. Ovo označava da je san završen, odnosno da je završeno nestvarno stanje čoveka u kome je on doživljavao latentno ili uspavano Ništa koje se, u svom sirovom stanju, manifestovalo kao Ništavilo u vidu maglovitih i nejasnih pod-suptilnih formi. Čovek koji je sada u budnom stanju više ne doživljava niti vidi to Ništavilo kao nešto maglovito i nejasno kao što je to činio u stanju sna. Budući da je upravo širom i potpuno otvorio oči, on je ošamućen i zuri prazno u sve ono što mu se sada još realističnije pojavljuje pred očima. Čovek sada opaža stvari koje mu se pojavljuju pred očima kao da gleda zrele, jasne i potpuno razvijene forme onog istog Ništavila koje je u svome snu video kao sirove, maglovite i nejasne. U ovom stanju, čovek posmatra, reklo bi se, još jedan san, ali ga vidi mnogo stvarnije nego onaj san iz koga se probudio koji sekund ranije.

Ovo je šesta faza u stanju čoveka u kojoj čovek, onako ošamućen, jednostavno doživljava viđenje stvari mnogo realističnije, ali kao da je sve to još uvek samo san. Drugim rečima, čovek mnogo upečatljivije i realističnije vidi, ali još uvek tupo, san iz njegovog stanja sna, što mu daje osećaj još jednog sna u snu iz njegovog stanja sna.

Ovo stanje odgovara onim sekundama neposredno posle buđenja kada čovek ne može a da ne vidi prvo objekte koji mu ulaze u vidno polje, a potom sebe samog. To se dešava zbog toga što onoga trenutka kada on otvori oči nakon stanja spavanja, to spontano otvaranje očiju koje su dugo bile zatvorene, stvara u njemu neku vrstu stanja omamljenosti i, mada se taj čovek probudio i potpuno je svestan, on još uvek nije svestan svoga Jastva ili njegove pozicije u odnosu na objekte koji okružuju njegovo jastvo. On jednostavno pilji u objekte na koje pada njegov pogled.

Dok vizualizujete čovekovo šesto stanje, predstavite sebi ono stanje Boga u trenutku kada se Bog **upravo** poistovetio sa ljudskom formom i **upravo** stekao potpunu svest. U tom trenutku, Bog više nije u božanskom, beskonačnom polu-svesnom stanju i ne sanja prvobitni božanski san koji je bio ispoljavanje nemanifestovanog Ničega koje se oslobađalo iz božanske, beskonačne podsvesti u vidu Kreacije, odnosno potpuno razvijenog Ništavila.

U ovom šestom stanju, Bog je sada izvan Svog prvobitnog božanskog dubokog sna i Svog božanskog beskonačnog polu-svesnog stanja jer je sada potpuno svestan. Bog sada nije svestan ni svog neograničenog Jastva niti svoje beskonačne, slobodne i neograničene trostruke prirode - beskonačne moći, znanja i blaženstva, već je **samo** potpuno svestan. Bog je sada potpuno svestan u tom smislu da je svesno asimiliran u Ništavilu koje se sada ispoljava kroz Njegovu potpunu svest u vidu jasnih i određenih, realističnih grubih stanja koja pokazuju svoje samo naizgled beskonačne aspekte *ad infinitum*.

SEDMA FAZA

Vizualizujte čovekovo sedmo stanje u kome su njegove oči širom otvorene i u kome je on potpuno budan u tom smislu da sada potvrđuje svoje ograničeno jastvo ili ego, i svestan je svoje ljudske forme ili grubog tela, okoline i grubog sveta. Iako ovaj čovek ima potpunu svest i potpuno je svestan grubog, a uz to u celosti doživljava grubi svet, on još uvek nije svestan ograničene energije i uma koje indirektno i nesvesno koristi, budući da je svestan njihovih aspekata samo kroz ograničenja svog grubog tela. Čovek je u ovom stanju potpuno svestan, ali svestan grubog, i u potpunosti je svestan sebe kao čoveka u svetu koji ga okružuje.

Ovaj čovek nije samo potpuno svestan grubog sveta i svih stvari u svetu koji mu se pojavljuje pred očima, već ih on, uz to, zapravo doživljava tako što za njih vezuje svoje potpuno svesno i sasvim budno stanje ograničenog jastva. On sada prepoznaje objekte grubog sveta pomoću pet glavnih grubih čula i razlikuje ih dok ih upotrebljava pojedinačno ili zajedno, pri čemu automatski i indirektno koristi energiju i um, koji su sada potpuno razvijeni, pripisujući im odgovarajuće relativne vrednosti za vreme dok se i onda kada se njegovo ograničeno jastvo potvrđuje u njegovom budnom stanju pre no što još jednom ne uroni u duboki san.*

Dok vizualizujete sedmo stanje čoveka, na isti način predstavite sebi ono stanje Boga u kome Bog Sebe potpuno poistovećuje sa ljudskom formom i stiće potpunu i savršenu svest. Sada Bog više ne sanja božanski onaj prvobitni božanski san, već sada, sa potpuno stečenom svešću, On nestvarno doživljava tu potpunu svesnost. Ova svesnost čini Boga nestvarno svesnim onog prvobit-

* U budnom stanju, um je taj koji gleda pomoću fizičkih očiju, sluša pomoću fizičkih ušiju, miriše fizičkim nosom, jede pomoću fizičkih usta i radi pomoću grubih udova.

U stanju sna (podsvesnom stanju), um je taj koji vidi pomoću pod-suptilnih očiju, čuje pod-suptilnim ušima, itd.

U stanju dubokog sna, um je smiren i počiva u miru.

nog Ničega koje je bilo nemanifestovano u Njegovom stanju beskonačnosti i koje, uz sada stečenu potpunu svest, navodi Boga da realistično doživljava to Ništa kao Sve, beskonačno i stvarno. Drugim rečima, dok je bio u božanskom, beskonačnom polu-svesnom stanju, Bog je doživljavao to nemanifestovano Ništa, koje se manifestovalo u vidu Ništavila, kao Svoj božanski san. Sada, kada je Bog u potpuno svesnom stanju, On to Ništa doživljava očiglednim, ne kao božanski san Ništavila, već On sada zapravo doživljava svest o tom Ništa kao da je ono Sve.

U ovoj fazi, kada se pojavljuje svesnost, i pored toga što je u stanju tvorca Bog prestao božanski da sanja prvobitni božanski san, Bog ipak, zahvaljujući Svojoj potpuno stečenoj svesti i potpunoj svesnosti, sada postaje potpuno svestan prvobitnog božanskog sna, ne kao sna, već nečeg realnog i ne kao iluzije, već kao stvarnosti, i ne kao Ničega, već kao Svega, čuvajući tako to Ništa koje je stvorio. Stoga, iako Bog stiće potpunu svest i doživljava potpunu svesnost u stanju tvorca, upravo se ta svesnost Boga Tvorca pokazuje kao varka i navodi Boga da sada proživljava Svoj sopstveni božanski san (ili Kreaciju) Ničega kao Stvarnost dok se On poistovećuje sa ljudskim bićem.

Ukratko, Bog Tvorac kao Bog-u-čoveku, iako sada ima potpunu svest i potpunu svesnost i nalazi se izvan Svog izvornog božanskog stanja sna, ipak sebe ne spoznaje kao Boga, već kao čoveka sa potpunom svešću o grubom koji doživljava kreaciju Svog sopstvenog izvornog božanskog stanja sna kao Stvarnost. Ovde moramo reći da, sa tom svesnošću o nestvarnoj stvarnosti, Bog-u-čoveku u budnom stanju nastavlja da doživljava ništavan božanski san kao još jedan Božiji san u tom prvobitnom božanskom snu.

Ovo je najzavodljivija faza u stanju Boga u kojoj Boga, koji je već stekao potpunu svest, ta nestvarna, već dostignuta svesnost navodi da se poistoveti ne sa svojim neograničenim i beskonačnim Jastvom, već sa svojim najsavršenijim likom u vidu ljudskog bića, dok On nastavlja da proživljava ništavan božanski san.

Mada zvuči kao najimaginarnija fantazija, ipak je činjenica da sam život čoveka predstavlja veo koji skriva stvarnost večnog postojanja Boga.

Ironija je božanske sudbine u tome što Bog mora da se izgubi u čoveku da bi pronašao Sebe, i što onoga trenutka kada se čovek izgubi u Bogu, Bog spoznaje Svoju Stvarnost kao večno i beskonačno Postojanje.

Drugim rečima, beskonačni Bog se beskonačno pretapa u svoju sopstvenu beskonačno savršenu sliku žudno težeći Svojoj beskonačnosti; i mada Bog kroz nju uistinu stiže potpunu svest, On u njoj ne spoznaje stvarnost Svog sopstvenog, večnog, beskonačnog postojanja. Ali, onoga trenutka kada tako stečena potpuna svest prestane da poistovećuje Boga sa beskonačnim odrazom Njegove beskonačno savršene slike, ta slika nestaje iz svesti Boga i Bog spontano, automatski i svesno spoznaje svoj sopstveni identitet Boga, tog beskonačnog Postojanja, i otkriva da je On sam oduvek bio, uvek jeste i da će večno i zauvek biti **Jedina Stvarnost**.

Tako je Bog u stanju čoveka, najpre ostvarivši Sebe kao čoveka, potvrdio svoje ograničene aspekte kroz ograničeno jastvo ili ograničeni ego, ograničeni um, ograničenu energiju i konačno grubo telo. Kada na kraju ostvari sebe kao Boga, On preko svog božanskog neograničenog Jastva ispoljava svoju neizmernu, neograničenu, beskonačnu trostruku prirodu beskonačnog znanja, beskonačne moći i beskonačnog blaženstva.

Prikazujući, u sedam različitih osnovnih faza, proces izranjanja nemanifestovane svesti Boga u Njegovom stanju prvobitnog, nesvesnog, božanskog, dubokog sna, kroz poređenje sa sedam različitih osnovnih stanja čoveka koji stiže svest, počev od njegovog nesvesnog stanja dubokog sna, pa sve do stanja u kome on stiže potpunu svest i sasvim se budi širom otvorenih očiju, otkrivamo da je to proces evolucije Božije svesti koji na kraju poistovećuje potpuno svesnog Boga sa potpuno svesnim čovekom

nakon poistovećivanja Boga sa svim i svačim, i neživim i živim, u drami božanskog sna Kreacije.¹⁸

Počev od nesvesnog stanja (koje smo uporedili sa božanskim stanjem dubokog sna), pa sve dok u stanju čoveka ne stekne potpunu i savršenu svest (što smo uporedili sa širom otvorenim očima čoveka koji doživljava grubi svet), Bog ostaje Jedan, nedeljiv, beskonačan, bez oblika i večno sveprisutan. Upravo ta sveprisutna, beskonačna priroda Boga svesno i nesvesno, direktno i indirektno, očituje njegovo večno božansko postojanje u jednom i u svim stanjima i formama kroz samo njihovo postojanje.

Čitav proces evolucije je bio potpuno spontana posledica prvobitne, beskonačne ćudljive želje koja se uskomešala u nesvesnom Bogu nagoneći ga da postane svestan Svog večnog i beskonačnog postojanja. I ma koliko to paradoksalno može da izgleda, nesvesnost Boga je u procesu evolucije podstakla postepeno pojavljivanje nemanifestovane Božije svesti, i ta svest se sve više i više uvećavala kroz postepen, sistematičan i progresivan proces sakupljanja i proživljavanja različitih i bezbrojnih impresija kroz poistovećivanje Boga sa različitim i bezbrojnim grubim formama.

To znači da Božija svest koja evoluirala dovodi do poistovećenja Boga sa formama i stanjima formi sve viših i razvijenijih tipova. Ovo poistovećivanje Boga, zauzvrat, uzrokuje naizgled beskrajn lanac spajanja i odvajanja, odnosno, takozvanih rođenja i smrti onih formi i bića koja i dalje nastaju, potvrđuju svoje postojanje, a potom nestaju u Ništavilu, ostavljajući za sobom naslede impresija koje, zauzvrat, ponovo navode Božiju svest koja evoluirala da Ga poistoveti sa novom formom oblikovanom baš od onih impresija koje je za sobom ostavila forma koja je upravo nestala.

Kroz proces evolucije, nesvesni Bog je konačno stekao potpunu svest onda kada je razvijena svest Boga konačno poistovetila Boga sa ljudskom formom. Ali, ova stečena potpuna svest je bila svest sa impresijama i zbog toga nije nagnala Boga da spozna Božije izvorno, beskonačno stanje. Desilo se upravo suprotno.

Bog je spoznao da je čovek. Tako Bog, nakon što je iskusio prvobitnu čudljivu želju Svoje prve Reči („Ko sam ja?“), na ovom stupnju spoznaje da je čovek i doživljava grubi svet dok naizgled živi u njemu kao čovek, potpuno nesvestan svog beskonačnog, večnog postojanja, sve dok ne otkrije da pravi odgovor na prvu Reč: „Ko sam ja?“ glasi: „Ja sam Bog“.

Tako ta prvobitna čudljiva želja **stvara** to Ništa; impresije ili *sanskare* čuvaju to Ništa u vidu Ništavila, tj. Kreacije i tvorevina Kreacije; i na kraju oprečne impresije konačno iskorenjuju ove impresije i razaraju to Ništavilo da bi omogućile spoznaju Stvarnosti.

Ta prvobitna čudljiva Božija želja dovela je u apsolutno nezavisnom Bogu do javljanja beskonačnih trojnih atributa Boga Tvorca - Boga Zaštitnika - Boga Razarača (tj. *Brahma-Vishnu-Mahesh*). Zbog te Božije prvobitne čudljive želje Bog je i dobio Božije attribute Tvorca-Zaštitnika-Razarača.

Ovi beskonačni trojni atributi Boga stalno teže da se dokažu kroz dosledno nastajanje, očuvanje i raspadanje svih postojećih stvari i bića. Čak se i u svakodnevnom životu čoveka i drugih stvorenja u Kreaciji stalno javlja ovaj beskonačni trojni aspekt Boga kako bi se potvrdio kroz dosledna rođenja, stvaranja (koja potpomažu očuvanje) i smrti.

Ta prva izvorna reč je, kroz Božiju prvobitnu čudljivu želju, iz tog nemanifestovanog Ništa stvorila nemanifestovanu prvu izvornu impresiju tog „Ko sam ja?“, a ta prva izvorna impresija je stvorila nemanifestovano Ništavilo u vidu prvobitne Kreacije. Zauzvrat, nastanak Ništavila dovodi do stvaranja impresija koje dosledno nastavljaju da čuvaju Ništavilo u vidu prvobitne Kreacije, sve dok oprečne impresije konačno ne unište ovo Ništavilo kroz procese reinkarnacije i involucije svesti, i dok se na prvu reč: „Ko sam ja?“ ne dobije konačni odgovor: „Ja sam Bog“.

To što iluzija dosledno održava svoje naizgled beskonačno i različito postojanje u skladu je sa stvorenim impresijama raznoli-

kih pojedinačnih svesnih potvrđivanja živih i neživih formi i bića. Zbog ovog neizbežnog i naizgled beskrajnog lanca stvorenih raznolikih individualizovanih impresija, ta prvobitna Kreacija, koja nastaje iz Božije prvobitne čudljive želje, biva dosledno čuvana, dok se istovremeno razvija kako bi svaka pojedina postojeća forma i biće mogli svesno da dožive odgovore na tu prvu reč: „Ko sam ja?“ kao „Ja sam neživa stvar“, „Ja sam živi stvor“, „Ja sam razumno biće“, „Ja sam muškarac“, i „Ja sam žena“.

Na primer, kada se Bog u stanju čoveka, kao čovek, nalazi u dubokom snu i kada za njega naizgled ne postoje ni vreme, ni prostor tj. ni dan, ni ljudski univerzum, šta je onda to što mu svakoga dana nepogrešivo stvara njegovo svakodnevno jutro? A opet, kada se čovek probudi svakoga dana, šta je to što mu tada nepogrešivo stvara njegov svet i sve stvari koje su iz njega i u njemu? To su čovekove uspravane impresije stečene tokom evolucije svesti i procesa reinkarnacije koje za vreme dubokog sna podstiču njegovu uspavanu svest da ga svaki dan nehotice budi, kako bi čovekove vlastite uspravane impresije dobile neophodan prostor u kome se iscrpljuju kroz svesna iskustva dok je čovek u budnom stanju. Na ovaj način čovekove vlastite umrtvljene impresije svakoga dana **stvaraju** čoveku njegovo sopstveno jutro i njegov sopstveni svet. Iako su i svakodnevno jutro i ljudski univerzum čoveku stvorile njegove sopstvene umrtvljene impresije, i to svakodnevno jutro i taj ljudski univerzum su za njega već vešto **sačuvale** njegove sopstvene impresije iz života u svakodnevnom budnom stanju i svakodnevni proces stvaranja sve dubljih impresija ili *sanskara* već postojeće Iluzije, odnosno prvobitne Kreacije koja je iznikla iz Božije prvobitne čudljive želje. Na kraju, i jutro (odnosno dan) i svet tog čoveka **razaraju** njegove oprečne impresije, impresije doživljene u stanju sna, koje su dijametralno suprotne impresijama njegovog budnog stanja.

Stoga, Bog u stanju čoveka, kao čovek, u pravilnom, nepogrešivom sledu dosledno potvrđuje Sebe kao Tvorca svoje sop-

stvene Kreacije kroz čoveka koji živi svakodnevni život u budnom stanju stvarajući impresije kreacije; i kao Razarača svoje sopstvene Kreacije kroz oprečne impresije čoveka kada zaspi i konačno uroni u stanje dubokog sna. Dok svakoga dana potpuno uništava samu kreaciju koju je individualizovala njegova svest, čovek ponovo stvara, održava i uništava celokupnu kreaciju kroz igru impresija. Čak i kroz samo postojanje svake stvari i svakog stvorenja, Bog dosledno potvrđuje svoje beskonačne trojne atribute kao Tvorac, Zaštitnik i Razarač.

Kako kroz prirodu stanja svojstvenog čoveku, tako i kroz prirodu svakog stanja svojstvenog Bogu, Bog dosledno potvrđuje, direktno i indirektno, prividno i stvarno, svoje beskonačne trojne atribute Tvorca, Zaštitnika i Razarača istovremeno. Ta tri aspekta beskonačnih trojnih odlika se nepogrešivo potvrđuju čak i u samom pulsiranju srca i u radu pluća. Kod svakog otkucaja srca, srce se širi, opušta (u retraktornom periodu) i grči, pri čemu istovremeno, s jedne strane nagoveštava rođenje bića, s druge strane održava život tog bića, i na kraju, u konačnoj, završnoj kontrakciji vodi fizičkoj smrti tog bića.

Tako se trojne odlike Boga kao Boga Tvorca, Boga Zaštitnika i Boga Razarača (*Brahma, Vishnu i Mahesh* ili *Shiva*) nezavisno i istovremeno potvrđuju u svim stvarima i u svakom stvorenju i u svim živim bićima, u svakom stanju Boga, u svakoj fazi evolucije svesti, i na svakom nivou u involuciji svesti, sve dok na kraju ta prvobitna Kreacija, koja je izdržala probu era, ciklusa i perioda i bila sačuvana igrom kosmičkih impresija, konačno ne bude uništena igrom oprečnih kosmičkih impresija samoga Boga. Ovo konačno razaranje je opšte poznato kao *mahapralaya*, što znači „Najveće od velikih činova uranjanja”, u kome čitava kosmička Kreacija u vidu Ništavila beskonačno uranja u Sve.

U procesu evolucije, nesvesni Bog zaista stiže potpunu svest, ali ne o svom prvobitnom beskonačnom stanju, već o grubom i konačnom. Sva ta silna borba tokom evolucije bez sumnje je donela Bogu punu svest, ali po koju cenu je ta svest stečena? Cena za to je bila nasleđivanje bremena impresija nakupljenih u gruboj

formi - poslednjem medijumu sa kojim se evoluirajuća svest Boga spojila, medijumu kroz koji se potpuna svest do kraja razvila onoga trenutka kada je Bog poistovetio Sebe sa ljudskom formom. Stoga je Bog u stanju čoveka još uvek nesvestan Svog prvobitnog stanja uprkos tome što je stekao potpunu svest. Ova nesvesnost je posledica neželjenog (mada neophodnog) bremena grubih impresija koje još uvek čvrsto prijanjaju za stečenu potpunu svest.

Proces u kome se Bog u stanju čoveka bori za oslobođenje od bremena konačnih impresija je proces koji se odvija kroz oprečne impresije i naziva se procesom reinkarnacije.¹⁹

Pokušavajući da se oslobodi bremena konačnih impresija, gruba svest Boga mora neminovno da proživi te impresije i da ih zatim iscrpi kroz brojna oprečna iskustva u nizu reinkarnacija. Da bi se iscrple impresije, apsolutno su neophodna iskustva koja su po svojoj prirodi oprečna, jer jedino oprečne impresije mogu da uzdrmaju korene zbijenih ili čvrsto utemeljenih različitih impresija.

U procesu reinkarnacije, Bog-u-čoveku koji poseduje potpunu svest o grubom, ojačan potpuno razvijenim suptilnim i mentalnim telom, koje koristi dosledno, mada nesvesno, mora neizostavno da doživi niz beskrajnih lanaca raznolikih i bezbrojnih, po prirodi suprotnih iskustava da bi se iscrple impresije suprotnosti. Ove impresije se neprekidno utiskuju u mentalno telo, odnosno čovekov um, ili ih to mentalno telo, odnosno um sam skuplja, a čovekova podsvest ih ili zadržava, ili oslobađa. Kada se ove impresije oslobadaju kroz podsvest i potpunu svest Boga u čoveku, kao čoveku, on doživljava različita iskustva saobrazno raznolikosti i intenzitetu oslobođenih impresija. Pri svemu tome, suptilno telo čoveka, koje je sedište energije, snabdeva energijom ove impresije da bi podstakle čoveka na aktivnost u svakodnevnom životu, bilo u stanju sna, bilo u budnom stanju (zavisno od

datog slučaja). Ove aktivnosti su takode suprotne po prirodi u odnosu na raznolike oprečne impresije na koje se odnose.

Otuda, u stanju čoveka na grubom nivou, iako su energija i um potpuno razvijeni i upotrebljavaju se neprestano i dosledno, ipak se koriste indirektno i nesvesno. Kada je na nivoima Energije (*tj.* na suptilnim nivoima), ova Energija se koristi božanski i svesno; međutim, Um se na tim suptilnim nivoima koristi indirektno i nesvesno. Kada se na mentalnim nivoima ovaj Um koristi božanski i svesno, Energija se koristi samo indirektno i nesvesno.*

Iz ovoga nužno proizilazi sledeće: dok Bog, svestan grubog u stanju čoveka, doživljava suprotnosti u grubom svetu, On se mnogo puta ponovo inkarnira, ponekad kao muškarac, ponekad kao žena, u raznim kastama, verama, narodnostima, sa različitim bojama kože, na raznim mestima i kontinentima, i uvek iznova doživljava oprečne impresije i iscrpljuje ih iskustvima suprotnosti.

Jedino preko ovih različitih oprečnih impresija i njima odgovarajućih oprečnih iskustava Bog, sa svešću o grubom u stanju čoveka na zemlji, ima mogućnost da jednoga dana, nakon više miliona ponovnih rođenja, proredi gusto zbijene impresije. Ovaj proces tog ciklusa takozvanih smrti i rođenja ljudskih formi na kraju nagoni svest Boga, koji u stanju čoveka poseduje svest o grubom, da involuira. Ovaj proces involucije svesti nastaje postepeno, sa postepenim slabljenjem i proređivanjem grubih impresija.

Involucija svesti Boga u stanju čoveka može da nastupi jedino onda kada se nakon veoma, veoma dugotrajnog procesa ove oprečne impresije postepeno prorede kroz proces neumitnih reinkarnacija koji vodi nestajanju grubih impresija.

Kada se grube impresije iscrpe, nastupa faza u kojoj se Bog koji je u stanju čoveka svestan grubog postepeno odvajava od

grubog sveta dok involucija svesti počinje da **usmerava** svest **unutra**. Istovremeno sa otpočinjanjem involucije svesti, Bog u stanju čoveka postepeno prestaje da proživljava impresije suprotnosti grubog sveta.

Osvedočili smo se da je Bog stekao potpunu svest kroz proces evolucije svesti; ali je ta stečena potpuna svest bila svest sa impresijama. Da bi se izbrisale impresije iz te stečene svesti, neophodno je proći kroz proces reinkarnacije i proces involucije svesti.

Proces evolucije Božije svesti uporedili smo sa postepenim otvaranjem čovekovih očiju. Sliku kada je čovek širom otvorio svoje oči izjednačili smo sa krajem evolucije svesti, jer je Bog tada stekao potpunu svest.

Proces reinkarnacije Boga u stanju čoveka možemo da uporedimo sa čovekom koji je potpuno budan, ima potpunu svest, širom otvorene oči i stiče različita iskustva koja su suprotna u odnosu na impresije koje je nakupio tokom svog života i koje sada aktivno proživljava svakoga dana zaboravljajući svoje sopstveno jastvo dok je zaokupljen svojim raznovrsnim aktivnostima.

Sada bismo impuls za involucijom svesti Boga u stanju čoveka mogli da uporedimo sa čovekom koji, pošto je bio obuzet svojim dnevnim aktivnostima, konačno pronalazi malo vremena pri kraju svojih dnevnih obaveza da se usredsredi na sebe samog, a ne na svoje aktivnosti. Tako potaknuta, njegova pažnja se na ovaj način automatski pomera sa spoljnih aktivnosti na njegovo jastvo.

Baš kao što potpuna svest u procesu evolucije prolazi kroz sedam različitih faza, tako i razvijena potpuna svest potpuno involuira u procesu involucije prolazeći kroz sedam različitih faza. Ovih sedam faza involucije svesti se nazivaju „sedam nivoa svesti”. Sedmi nivo je sedmi i poslednji stupanj u procesu involucije svesti na kome svest potpuno i do kraja involuira i Bog, koji je prvobitno bio nesvestan, sada zaboravlja i sam zaborav.

* Vidi takode: Meher Baba, „Control of Mind over Energy and Matter” („Energija i Materija pod kontrolom Uma”), *Life at its Best*, izdala Ivy O. Duce (San Francisco: Sufism Reoriented Inc., 1957), str. 38 Ur.

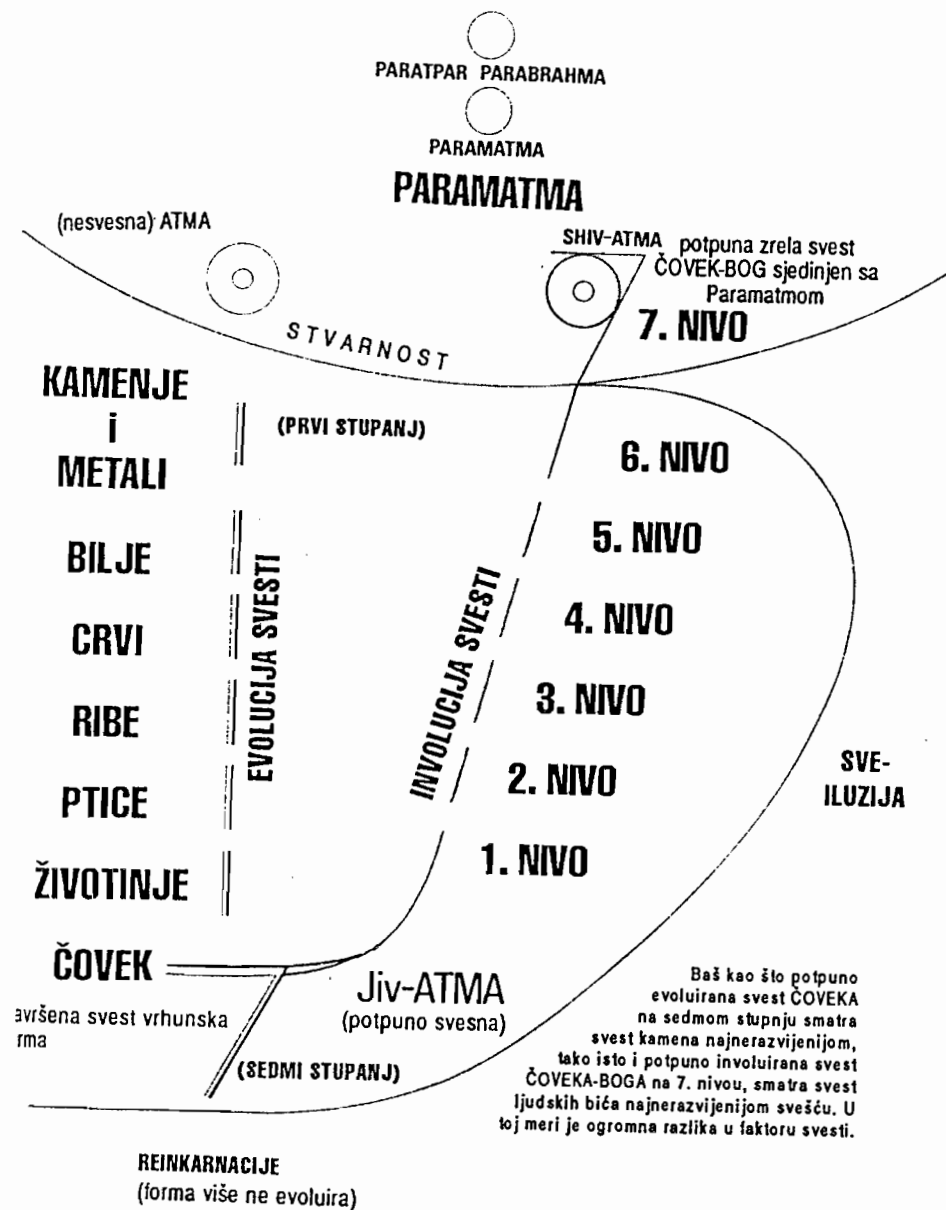
Ovih sedam faza postepene involucije svesti Boga u stanju čoveka možemo da uporedimo sa širom otvorenim očima čoveka koji u početku netremice gleda pravo ispred sebe, u daljinu. Zatim, pokušavajući da obuhvati pogledom samoga sebe, sedam puta po malo obara pogled, sve dok konačno sam ne dospe u svoje vidno polje.

U procesu mnogobrojnih, neizbežnih reinkarnacija u kojima iskustva grubog sveta dostižu granicu iscrpljivanja, kada grube impresije postanu blede i gotovo neaktivne, ta gruba svest Boga koji je svestan grubog sveta u stanju čoveka postepeno počinje da involuira i Bog u stanju čoveka biva uveden u proces involucije svesti.

Na ovom stupnju, involuirajuća gruba svest delimično doživljava prvi stupanj ili nivo suptilnog sveta kroz medijum već potpuno razvijenog suptilnog tela Boga u stanju čoveka. To je početni stupanj pre prvog nivoa na kome involuirana gruba svest Boga koji je svestan grubog sveta u stanju čoveka stiže prve letimične utiske o prvom nivou suptilnog sveta i doživljava svoje impresije delimično preko grubog tela, a delimično preko suptilnog tela. Ovde se i gruba i suptilna čula koriste istovremeno.

Ovo je stupanj na kome Bog u stanju čoveka stoji, takoreći, na granici koja deli grubi svet od suptilnog sveta i na kome svest Boga u stanju čoveka doživljava neobične stvari. Svojim fizičkim očima On vidi prizore suptilnog nivoa, Svojim grubim ušima On čuje nebesku muziku suptilnog nivoa, Svojim grubim nosom On uživa u suptilnim mirisima. Ukratko, Bog koji je u stanju čoveka svestan grubog i delimično na prvom nivou suptilnog sveta doživljava suptilne impresije grubim čulima.

Daljnjom involucijom grube svesti, Bog, sa stečenom svešću o grubom, postepeno potpuno doživljava prvi nivo suptilnog sveta. Sada ta gruba svest Boga u stanju čoveka više nije gruba svest, nego **suptilna svest**.

Bog koji je u stanju čoveka svestan suptilnog postepeno postaje svestan drugog nivoa suptilnog sveta, paralelno sa involucijom koja sve više i više napreduje da bi svest sve više i više ponirala unutra.

Ovaj suptilni svet je područje beskonačne energije. Kada beskonačna i neograničena moć, koja je jedan aspekt beskonačne trostruke prirode Boga, izbije u vidu zračenja iz neograničene beskonačnosti u konačne svetove iluzije, ona se pretvara u konačnu i manifestuje u području suptilnog sveta u obliku beskonačne energije suptilnog sveta.

Otuda je na drugom nivou Bog u ljudskoj formi svestan suptilnog i zbog toga On nije svestan ni grubog tela, ni mentalnog tela - uma. Ali, Bog u ljudskoj formi deluje preko grubog tela i preko uma (mentalnog tela), ne direktno, već na suptilnom nivou i sa suptilnog nivoa.

Prema tome, iako Bog koji je svestan suptilnog u stanju čoveka nije svestan grubog tela, ni mentalnog tela i ne doživljava direktno grubi i mentalni svet, Bog u stanju čoveka ipak upotrebljava grubo telo (ne direktno, nego sa suptilnog nivoa) kroz različite aspekte grubog, i zbog toga ga, po svim spoljašnjim obeležjima, opažaju kao običnu ljudsku formu koja ima svest o grubom, jede, pije, spava, gleda, oseća, čuje, itd. Slično tome, kada je Bog u stanju čoveka svestan drugog nivoa suptilnog sveta, On koristi svoje mentalno telo (*tj.* um), ali ne direktno, već kroz različite aspekte koje mu daju spoljni izgled obične ljudske forme koja ima svest o grubom, misli, želje i emocije.

Na ovom stupnju, sa daljnjom involucijom svesti, Bog koji u stanju čoveka na drugom nivou ima svest o suptilnom stiće još veću svesnost o beskonačnoj energiji suptilne sfere i sada je u stanju da pokazuje veštine ili izvodi manja čuda nižeg ranga oslobađanjem ove beskonačne energije, i može da demonstrira moći kao što su pretvaranje sasušenog drveta u olistalo i obratno,

zaustavljanje vozova i automobila, punjenje vodom presahlih bunara, itd.

Bog koji u stanju čoveka na drugom nivou ima svest o suptilnom doživljava suptilni svet suptilnim čulima Svog suptilnog tela. On sada uopšte **nije svestan** grubog sveta, mada po svim spoljnim odlikama On ostaje i funkcioniše kao običan čovek koji jede, spava, oseća bol i zadovoljstvo, itd., dok ustvari njegova involuirana svest ne doživljava grubu nego suptilnu sferu i stvara nove suptilne impresije preko Njegovih suptilnih čula, kojih je tri i koja mu daju samo sposobnost gledanja, mirisanja i slušanja.

Daljnja involucija svesti omogućava Bogu u stanju čoveka da doživi treći nivo suptilnog sveta. Ovde suptilna svest stiže još veću svesnost o beskonačnoj energiji suptilne sfere, a Bog u stanju čoveka doživljava veću konačnu moć. Na ovom stupnju, On može da čini velika čuda kao što su vraćanje vida slepima, vraćanje udova sakatima, a ponekad čak i oživljavanje mrtvih. * Na ovom stupnju, Bog u stanju čoveka koji ima svest o suptilnom takođe može da doživljava različite nivoe i svetove suptilne sfere, baš kao što i ljudska forma koja ima svest o grubom može da putuje sa jednog kontinenta na drugi koristeći gruba prevozna sredstva koja su joj na raspolaganju.

Drugi i treći nivo suptilnog sveta su dva glavna nivoa i isključivo pripadaju domenu suptilnog sveta. Prvi nivo je delimično u domenu suptilnog sveta, a delimično u grubom svetu. Slično tome, četvrti nivo delimično pripada suptilnom svetu, a delimično mentalnom svetu. Zbog toga se kaže da je četvrti nivo prag mentalnog sveta.

Nadalje, kako se involucija svesti Boga koji u stanju čoveka poseduje svest o suptilnom odvija, svest Boga postepeno, ali sigurno doživljava četvrti nivo suptilnog-*sa*-mentalnim.

* Oni koji su na trećem nivou svesti mogu da vrate iz mrtvih samo ona bića koja pripadaju vrstama koje prethode ljudskoj vrsti.

Na četvrtom nivou, Bog u stanju čoveka je potpuno svestan suptilnog tela i u potpunosti doživljava suptilnu sferu i zbog toga je On potpuno svestan suptilne prirode suptilne sfere, tj. beskonačne energije. To je ona ista beskonačna energija koja je konačni aspekt u Ništavilu koje je proisteklo iz beskonačne i neograničene moći Boga koja je bila nemanifestovana u onom stanju Boga koje je Sve.

Na četvrtom nivou, Bog u stanju čoveka poseduje beskonačnu energiju u potpunosti i stoga On sada može da oživljava mrtve, pa čak i da stvara nove forme u novim svetovima ispunjenim dahom života. Bog koji je u stanju čoveka na četvrtom nivou svestan suptilnog predstavlja u stvarnosti otelotvorenje beskonačne energije.

Ova beskonačna energija četvrtog nivoa suptilnog-*i*-mentalnog sveta nije takozvana obična energija grubog sveta. To je ona beskonačna energija koja se naziva „dahom vascelog života”, ili „*prana*”, i može sve da oživi. To je energija koja, kada je beskonačna, može da stvori život i iz prašine.

Iako je ova energija beskonačna, ona ipak nije ni izbliza jednaka onoj istinskoj beskonačnoj Božijoj moći. Ta beskonačna Božija moć, kada se prenese u Iluziju, postaje konačni aspekt beskonačne energije četvrtog nivoa suptilnog-*i*-mentalnog sveta.

Pošto sada poseduje ključ od riznice beskonačne energije četvrtog nivoa, Bog koji je u stanju čoveka svestan suptilnog sada se utvrđuje na pragu mentalnog sveta i suočava sa naletom snažnih želja, emocija i misli, koje predstavljaju aspekte Uma mentalnog sveta.

Iako četvrti nivo predstavlja uzvišeni stupanj svesti na kome Bog u stanju čoveka Sebe svesno doživljava kao otelotvorenu beskonačnu energiju, to je ipak stanje doživljava takozvane „naj-crnje noći” zato što tu svest Boga u stanju čoveka doživljava da je uhvaćena u procep. Raspirivan snažnim željama i emocijama, nesavladivi podsticaj, odnosno iskušenje da ispolji i upotrebi be-

skonačnu energiju kojom vlada, postaje podmukli neprijatelj u ovom kritičnom trenutku kada involucija svesti Boga koji u stanju čoveka poseduje svest o suptilnom nezadrživo i ubrzano napreduje ka mentalnoj sferi gde će steći vlast nad svim željama, emocijama i mislima.

Ako želje, koje su na svom vrhuncu i koje izviru iz mentalnog nivoa, u konfrontaciji sa svešću Boga u stanju čoveka na četvrtom nivou nadvladaju Boga (u stanju čoveka na četvrtom nivou) i ako On oslobodi sile koje nastaju iz beskonačne energije kojom On raspolaže, tada iskustvo oslobađanja beskonačne energije u ovom kritičnom trenutku često postaje fatalno, naročito ako On grubo zloupotrebi sile oslobođene iz beskonačne energije radi zadovoljavanja sebičnih ciljeva.

Ako se u ovom kritičnom momentu na četvrtom nivou nepromišljeno oslobodi moć beskonačne energije suptilnog sveta, posledice potpunog oslobađanja te energije gotovo da ne mogu ni da se zamisle grubom svešću. Međutim, određenu predstavu o posledicama oslobađanja te energije možemo steći iz imaginarnih iskustava oslobađanja nuklearne energije koja je tek jedan od grubih aspekata beskonačne energije suptilnog sveta.

Dakle, ako involuirana svest Boga u stanju čoveka podleže iskušenju da iskusi potpuno oslobađanje beskonačne energije na četvrtom nivou svesti, iskustvo koje neminovno sledi će u toj meri biti surovo da će stečena potpuna svest i doživljena suptilna svest biti potpuno dezintegrisane i pasti na nivo najkonačnije svesti, koja će ponovo poistovetiti Boga sa najkonačnijom formom kamena. Otuda sledi da će svest Boga koji poseduje svest kamena morati još jednom da prođe kroz čitav proces evolucije svesti poistovećujući Ga sa grubim formama, sve dok se On ponovo ne poistoveti sa čovekom i ponovo ne stekne potpunu svest.

Činjenica je da se jednom stečena svest nikada ne gubi, međutim, jedini izuzetak od ovog pravila je dezintegracija svesti na četvrtom nivou. Do ove dezintegracije svesti dolazi samo na

četvrtom nivou svesti i to veoma, veoma retko, i to onda kada On podleže iskušenju zloupotrebe moći tog nivoa.

Ako Bog u stanju čoveka na četvrtom nivou ne zloupotrebi moći beskonačne energije nego ih razumno upotrebi i ne dopusti da ga savladaju želje, * onda tokom daljnje involucije svesti Bog u stanju čoveka sa svešću o suptilnom direktno doživljava šesti nivo mentalnog sveta preskočivši iskustvo petog nivoa mentalnog sveta.

Ali, ako Bog u stanju čoveka na četvrtom nivou ne upotrebi niti zloupotrebi moći beskonačne energije, tada Bog koji poseduje svest o suptilnom u stanju čoveka na četvrtom nivou svesti postepeno, tokom daljnje involucije svesti, prelazi prag mentalnog sveta i počinje da doživljava peti nivo svesti.

Peti i šesti nivo svesti su u potpunosti nivoi mentalne sfere Uma. U mentalnom svetu, Bog, koji u stanju čoveka poseduje svest o mentalnom, vlada Svojim umom, dok je u grubom i suptilnom svetu, kada je bio svestan grubog i suptilnog, On bio rob Svog uma.

U daljnjoj involuciji svesti Boga, koji u stanju čoveka poseduje svest o suptilnom, iskustva petog nivoa mentalnog sveta se ostvaruju posredstvom jednog jedinog mentalnog čula, a to je čulo **viđenja**.

Kada u stanju čoveka Bog poseduje svest o mentalnom, On nije svestan grubog ni suptilnog tela, ali funkcioniše preko grubog i suptilnog tela, i to ne direktno, već indirektno, sa mentalnog

* Želje moraju da budu svesno izbrisane zbog toga što mogu da stvore nove impresije, a ove opet, zauzvrat, nove želje koje mogu da dovedu do daljih aktivnosti koje u još većoj meri vezuju. Svest je zaokupljena takvim impresijama i njihovim fizičkim ispoljavanjem, a ne svojim pravim Jastvom. Ako se ove impresije svesno izbrišu, duša (*atma*) će tada početi da spoznaje Istinu i počće da se oslobađa tiranije zemaljskih želja. Čovek (*jivatma*) bez života (želja) postaje duša (*atma*) i uvek je nesvesni Svevišnji. Mi moramo da se odrekemo života dok smo još živi. Svrhu života predstavlja odricanje od ovozemaljskih želja uz zadržavanje svesti o nesvesnosti.

nivoa. Iako Bog, koji u stanju čoveka ima svest o mentalnom, nije svestan grubog ni suptilnog tela, te stoga nema iskustva grubog i suptilnog sveta, On još uvek može nesvesno da koristi grubo telo kroz različite aspekte grubog. Stoga možemo da Ga vidimo kako jede, pije, spava, gleda, sluša i oseća kao da je u običnoj ljudskoj formi koja poseduje svest o grubom, mada je On sve vreme preko Svog jedinog mentalnog čula „viđenja” svestan samo mentalnog tela. Slično tome, On može nesvesno da koristi Svoje suptilno telo kroz različite aspekte beskonačne energije, i tako ga opažamo dok se aktivno kreće i dela dok je sve vreme svestan jedino mentalnog tela - uma i Svojim mentalnim čulom svesno doživljava jedino mentalni svet. Bog koji je u stanju čoveka u mentalnoj sferi svestan mentalnog ima samo jedno čulo, a to je čulo „viđenja”. Um uporno opstaje do petog nivoa svesti. Na šestom nivou svesti um postaje Unutrašnje Oko i vidi Boga. Na sedmom nivou svesti um biva poništen.

Stoga, Bog koji je u stanju čoveka na petom nivou svestan mentalnog doživljava impresije koje nastaju kroz Njegovo mentalno čulo „viđenja” i otuda doživljava mentalni svet mentalnim telom (umom). On je sada svestan jedino uma. Na ovom stupnju, Bog u stanju čoveka poseduje moć da upravlja umovima onih stanja Boga kojima je svojstvena svest o grubom i suptilnom u ljudskim formama svesnim suptilnog i grubog.

Ali, Bog koji je na petom nivou u stanju čoveka svestan mentalnog uopšte nema moć da čini bilo kakva čuda zbog toga što je On sada u mentalnoj sferi i više nije u suptilnoj sferi beskonačne energije koja pri oslobađanju rezultira čudotvornim moćima. Medutim, budući da je On svestan mentalnog i na putu je da postane otelotvoreni „Um”, On vlada umovima onog stanja Boga kome je svojstvena svest o suptilnom i postaje izvor iz koga onima koji su u stanju svesti o suptilnom dolaze podsticaji da čine čuda. On je Taj Koji, u stanju svesti o mentalnom, prema želji i volji Svoga uma, može da spreči, usmeri ili navede umove onih koji su na

suptilnim nivoima svesti da čine ili da se uzdrže od toga da čine čuda, iako On Sam u Svom stanju svesti o mentalnom ne može da izvede nijedno čudo.

Bog u stanju čoveka koji ima svest o mentalnom može da kreira i upravlja mislima, željama i emocijama svih umova u stanjima svesti o grubom i suptilnom. On Sam postaje bezbedan onog trenutka kada doživi stanje petog nivoa sa koga svest koja je involuirala do tog stanja više nikada ne može da padne niti može da se dezintegriše.

Kako involucija svesti Boga koji u stanju čoveka ima svest o mentalnom postepeno napreduje sve više i više, On postaje gospodar uma i kaže se da svest Boga koji je svestan mentalnog postaje otelotvorenje Uma. Stoga, Bog u stanju čoveka sada postaje potpuno svestan uma ili mentalnog tela i doživljava u potpunosti mentalnu sferu ili mentalni svet na šestom nivou mentalne svesti. Ovo je iskustvo „viđenja” Boga u Njegovom izvornom stanju, licem u lice. Ovo „viđenje” je viđenje mentalne svesti preko mentalnog čula „viđenja”. Drugim rečima, Bog u stanju čoveka vidi Boga svugde i u svemu.

Počev od prvog nivoa pa sve do šestog nivoa involucija svesti je napredovala postepeno i dosledno dok je svest Boga prolazila kroz sve malobrojnija i ređa iskustva raznolikih i različitih oprečnih impresija koje su postajale sve slabije i slabije. Otuda su, sa napretkom involucije Božije svesti, raznolike oprečne impresije postepeno bivale sve malobrojnije i slabije sve dok involuirana svest Boga na šestom nivou nije postala potpuno svesna mentalnog tela i u potpunosti doživela mentalni svet koji je bio gotovo bez impresija, izuzimajući poslednje slabe tragove preostalih impresija suprotnosti. Drugim rečima, involuirana svet se u potpunosti poistovećuje sa umom i Bog nastoji da spozna da je On Um. Sada Bog u stanju čoveka kao Um ima poslednju konačnu impresiju da On kao Um vidi Boga licem u lice u svemu, osim u Svome Jastvu. Ovo je stanje Boga u stanju čoveka na šestom nivou svesti.

Bog koji u stanju čoveka na šestom nivou poseduje svest o mentalnom i koji je u ovom momentu praktično bez bilo kakvih impresija i svestan jedino Uma, sada se suočava sa Samim Bogom i vidi ga licem u lice. Vidi Ga u svemu, ali ne vidi Svoje Jastvo u Bogu zato što je još uvek pod uticajem svesti o Umu i smatra da je On taj Um.

Ovaj Bog koji u stanju čoveka poseduje svest o mentalnom, kroz poistovećivanje Sebe sa Umom, biva svestan sebe kao Uma i još uvek doživljava sebe kao nešto različito od Boga zato što On zapravo vidi Boga licem u lice svojom mentalnom svešću. Isto tako, On vidi Boga mnogo, mnogo jasnije i upečatljivije nego što u grubim ili suptilnim stanjima Boga može da vidi grube i suptilne objekte u grubom ili suptilnom svetu.

Na ovom stupnju, svest Boga koja je proživela razne i brojne oprečne impresije sada doživljava poslednji trag dvojnih impresija suprotnosti. Zbog toga je Bog, koji u stanju čoveka na šestom nivou poseduje svest o mentalnom, još uvek svestan dualnosti, to jest poistovećuje Sebe sa Umom i odvaja Sebe od Boga.

Da bi se bolje razumela involucija svesti u mentalnoj sferi, neophodno je da se shvati da je mentalna sfera petog i šestog nivoa svesti područje Uma. Ovaj Um koji pripada mentalnim nivoima ima dva odeljka.

U prvom odeljku, Um je u stanju ispitivanja ili razmišljanja. U ovom stanju Um funkcioniše u vidu Misli - uzvišenih misli, niskih misli, dobrih misli, loših misli, materijalističkih misli, duhovnih misli, misli svih vrsta, tipova i nivoa.

U drugom odeljku, stanje Uma je podložno uticaju impresija, odnosno saosećajno. U ovom stanju Um funkcioniše u vidu Osećanja - osećanja patnje i emocija, osećanja želja i žudnji, osećanja jakog bola zbog odvajanja, osećanja svih vrsta, tipova i stanja.

Budući da Um koji pripada mentalnoj sferi ima različite dvojne funkcije, iskustva u području Uma (*tj.* mentalne sfere) moraju takođe biti dve različite vrste iskustava.

Dakle, mentalna sfera ima dva područja. Područje petog nivoa svesti čine misli, a područje šestog nivoa svesti čine osećanja. Prema tome, svest Boga koji u stanju čoveka na petom nivou poseduje svest o mentalnom poistovećuje se sa prvim odeljkom Uma koji je ispitivački ili razmišljajući Um. Zbog toga Bog koji u stanju čoveka na petom nivou poseduje svest o mentalnom jeste tvorac i gospodar misli, jer On **jeste** otelotvorenje „Misli” i otuda ima moć da upravlja jedino odeljkom misli svih onih umova koji u stanju Boga poseduju svest o grubom i svest o suptilnom. Ovo se često pogrešno tumači kao upravljanje **umovima** svih onih stanja Boga koji imaju svest o grubom i suptilnom, međutim, činjenica je da Bog na petom nivou svesti ne upravlja umom kao celinom već upravlja samo onim stanjem Uma koje funkcioniše u vidu **misli**.

Dok Bog koji poseduje svest o mentalnom u stanju čoveka na petom nivou svesti poistovećuje Sebe sa ispitivačkim ili razmišljajućim Umom koji emituje jedino misli, On Sebe ne poistovećuje sa drugim odeljkom Uma i zbog toga još uvek ne može da ovlada osećanjima (*tj.* emocijama i željama).

Sa daljnjom involucijom svesti, Bog koji u stanju čoveka na petom nivou poseduje svest o mentalnom napreduje do šestog nivoa svesti na kome stiže svest drugog odeljka Uma mentalne sfere i stoga teži da se poistoveti sa tim drugim odeljkom Uma (*tj.* dojmljivim ili saosećajnim Umom).

Bog koji poseduje svest o mentalnom u stanju čoveka na šestom nivou svesti doživljava svet pomoću mentalnog čula viđenja kroz potpuno poistovećivanje sa osećanjima i stoga Bog u stanju čoveka nije otelovljenje Misli već Osećanja. Zbog toga On svesno neprestano doživljava osećanje viđenja Boga licem u lice, u svemu i svuda. On neprestano oseća da vidi Boga svuda, ali On

ne može da oseti da vidi Sebe u Bogu kao Boga. On zbog toga ne može da izmiri osećaj viđenja Boga sa Svojim sopstvenim identitetom Boga jer se još uvek poistovećuje sa osećanjima. On oseća, žudi i pati za **sjedinenjem sa Bogom** Koga On na ovom stupnju oseća kroz to viđenje licem u lice.

Ovo poistovećenje sa drugim odeljkom Uma (osećanjima) predstavlja ono stanje Boga u stanju čoveka u kome se najjače ispoljava dominirajući aspekt božanske ljubavi koja konačno vodi sjedinjenju sa Bogom (*tj.* svesnoj spoznaji stanja Boga).

Stoga bi trebalo da bude jasno da peti nivo mentalne sfere predstavlja stanje potpune svesti, ali samo o mislima. Uspostavljen je vlast jedino nad upravljanjem i kreiranjem misli, ali ne i nad osećanjima, željama i emocijama. Međutim, šesti nivo mentalne sfere je stanje potpune svesti o osećanjima i stoga se uspostavlja vlast nad upravljanjem i kreiranjem osećanja, pri čemu se ne ostavlja ni malo prostora čak ni za jednu jedinu misao koja bi prodrila u sferu osećanja.

Šesti nivo svesti je **bez misli** i vlada **osećanjima** svih onih stanja Boga kojima je svojstvena svest o grubom i suptilnom. Ovo se često pogrešno tumači kao vlast nad **srcima** svih onih koji su u tim stanjima Boga u kojima je prisutna svest o grubom i suptilnom. On ne vlada niti upravlja takozvanim srcima, već upravlja i vlada onim drugim odeljkom Uma u mentalnoj sferi koja emituje emocije i želje.

Ljubav prema Bogu i žudnja za sjedinjenjem sa Njim se istinski i potpuno ispoljavaju na šestom nivou svesti. Tek kada se premosti šesti nivo mentalne sfere, Iluzija zaista nestaje zajedno sa nestajanjem poslednjeg traga nekadašnjih impresija, i spoznaje se Stvarnost.

Bog koji je u stanju čoveka na šestom nivou svestan mentalnog još uvek doživljava dualnost zato što u ovom stanju svesti doživljava sebe kao Um, a ne kao Boga.

Ovo iskustvo dualnosti traje sve dok završna involucija svesti ne dosegne sedmi nivo svesti. Ovo je završni i sedmi stupanj u procesu involucije svesti kada potpuna svest Boga u stanju čoveka biva potpuno okrenuta prema unutra i to do te mere da se sada fiksira i usredsređuje na Njega, a ne na objekte Njegove sopstvene kreacije.

Sada, kada je celovita svest potpuno involuirala, objekti Ništavila koji su naizgled postojali potpuno nestaju zajedno sa svojim impresijama.

Potpunim poništavanjem impresija nastalih kroz poistovećivanje sa Ničim, svest Boga u stanju čoveka koja je bila pod uticajem impresija spontano se preobražava u svest koja nije pod uticajem impresija, odnosno u Božiju svest bez impresija zbog koje Bog u stanju čoveka doživljava „iščezavanje u” Svom izvornom stanju apsolutne praznine. Prirodno je da ta potpuna svest, koja je potpuno involuirala i koja sada ne sadrži ni najmanji trag bilo koje impresije, ne vodi ni jednom drugom iskustvu do iskustvu tog izvornog Božijeg stanja potpune praznine koje je nekada preovladavalo, a koje se sada doživljava **svesno**.

Ova potpuna svest koja je potpuno involuirala je nad-svest ili *mahachaitanya*. Nesvesni Bog u stanju prvobitne, apsolutne praznine sada je potpuno svestan ili nad-svestan Svog prvobitnog stanja Boga s One Strane Onostranog.

Ovo „iščezavanje u” apsolutnoj praznini prvobitnog stanja Boga naziva se ostvarenjem *fane* sedmog nivoa svesti.

U sufijskoj terminologiji, *fana* znači „nestajanje u”. Postoje dva stupnja *fane*: prvi stupanj *fane* je svesno iskustvo stanja apsolutne praznine, a drugi stupanj *fane* ili *fana-fillah* je svesno iskustvo stanja „Ja sam Bog”.

Taj drugi stupanj, *fana-fillah*, predstavlja Cilj Boga u stanju čoveka, Cilj u kome Bog u ljudskoj formi, tj. kao čovek, konačno ostvaruje stanje „Ja sam Bog” potpuno svesno. Sufiji ovo stanje nazivaju stanjem krajnjeg *majzoobiyata*.

Mnogo pre no što dostigne prvi stupanj *fane*, Bog u stanju čoveka kao čovek, u običnom budnom stanju ima potpunu svest o ograničenom egu ili „ja”, umu, energiji, telu i svetu zato što je potpuna svest Boga u stanju čoveka kao čoveka direktno usredsređena na njih kroz njihove konačne impresije. Onoga trenutka kada svest Boga u stanju čoveka kao čoveka počne da involuira, ta involuirajuća svest postepeno doživljava šest nivoa razvijajuće nad-svesti kroz impresije koje se nagomilavaju i iscrpljuju na svakom od tih šest nivoa. Kada ta nad-svest koja se razvija potpuno involuira, to jest, kada se okrene unutra, prema Njemu, tada Bog u stanju čoveka kao čovek stiže do sedmog nivoa nad-svesti koji je bez impresija. To je završni stupanj u dostizanju Cilja.

Istovremeno sa potpunom involucijom svesti i sticanjem nad-svesti, um konačno biva poništen do kraja i nestaje jednom za svagda, zajedno sa svim impresijama. Nestvarna iskustva ograničenog ega ili „ja”, uma, energije i sveta nestaju zauvek i potpuno jer su sva ta iskustva bila samo posledica impresija koje je stvaralo Ništa i koje su doslovno značile ništa i bile ništa.

Prema tome, sa nestankom ograničenog ega ili „ja”, uma, energije, tela (koje simboliše sreću) i svetova sa svim njihovim spoljašnjim obeležjima, svest koja zauvek ostaje kada se jednom stekne spontano doživljava stanje apsolutne praznine. Na ovom stupnju, Bog u stanju čoveka kao čovek sa potpunom svešću u vidu nad-svesti biva jedino svestan apsolutne praznine; svest je sada fiksirana i usredsređena na samu „Apsolutnu Prazninu”.

Ova praznina je apsolutno prazna; postoji samo praznina, ne postoji ni Ništa, ni Sve. Stoga se to naziva „Božanskom, Apsolutnom Prazninom” koja ne nastaje iz Iluzije već iz Stvarnosti.

Ovo stanje božanske praznine nastaje upravo u trenutku kada Ništa nestaje ili iščezava, neposredno pre no što Sve ispuni tu apsolutnu prazninu omogućujući time svesno iskustvo stvarnosti stanja „Ja sam Bog”.

Ovo je prvi stupanj *fane* na kome potpuno iščezava sve što potiče od Ničega i na kome je nad-svest usredsređena samo na apsolutnu prazninu koja sada preovladava kao što večno preovladava u izvornom stanju Bog-Jeste Boga u prvobitnom, božanskom dubokom snu.

Dakle, na prvom stupnju *fane*, svest Boga u stanju čoveka kao čoveka nije svest o ograničenom jastvu ili egu ili „ja”, umu, energiji, telu i svetovima, čak nije ni svest o Bogu ili neograničenom Jastvu ili Egu ili „Ja”, sveopštem umu, neograničenoj energiji, sveopštem telu i univerzumima, zato što na ovom prvom stupnju *fane* vlada jedino svest o apsolutnoj praznini. Ova praznina je takođe božanska; ona ne potiče od Iluzije, već od Stvarnosti. Na ovom prvom stupnju *fane*, nad-svest Boga u stanju čoveka kao čoveka doživljava „iščezavanje u” stanju apsolutne praznine izvornog stanja Bog-Jeste, i stoga je sada svesna jedino apsolutne praznine.

Kao što je već rečeno, ovo isto stanje apsolutne praznine svakodnevno nastaje kod normalnog čoveka u stanju dubokog sna u kome ograničeni ego ili „ja”, um, energija, telo i svetovi takođe iščezavaju, a stečena svest biva umrtvljena.

Jedina, ali uistinu ogromna razlika između stanja apsolutne praznine čovekovog svakodnevnog stanja dubokog sna i iskustva apsolutne praznine na prvom stupnju *fane* je u tome što i pored toga što to jeste ta ista apsolutna praznina koja nastaje i u *fani*, u *fani* ta svest više nije umrtvljena. Na ovom stupnju je to potpuno i do kraja razvijena svest koja sada zapravo doživljava upravo to isto stanje apsolutne praznine kao prvobitno stanje Boga.

Iskustvo prvog stupnja *fane* je stanje *nirvane*.

Nirvana je ono stanje u kome naizgled „Bog Nije”. Ovo je jedino stanje u kome „Bog Nije”, a „Svest Jeste”. Buddha je naglašavao značaj ovog iskustva prvog stupnja *fane*, ali je kasnije to pogrešno tumačeno kao da je Buddha isticao da Bog ne postoji. Bilo kako bilo, istina je da Bog Jeste; ali u stanju apsolutne praznine prvog stupnja *fane*, postoji samo svest koja doživljava apsolutnu prazninu.

Pošto nikada ne može biti da Bog ne postoji, u stanju *nirvane* Bog je sama ta svest koja se ponekad naziva nad-svešću ili *maha-chaitanyom*.

Nakon stanja *nirvane* sledi drugi stupanj *fane*, a stanje „Ja sam Bog” se doživljava svesno.

Međutim, samo u nekim slučajevima neposredno nakon prvog stupnja *fane* nastupa drugi stupanj *fane* nazvan „*fana-fillah*”, na kome poništeni, nestvarni i ograničeni ego, odnosno „ja” biva zamenjeno stvarnim i beskonačnim „Ja” na koje se sada nad-svest automatski usredsređuje. Istovremeno, apsolutnu prazninu automatski ispunjava iskustvo Boga.

Ta nad-svest Boga u stanju čoveka, kao čoveka, koja je sada usredsređena i fokusirana na neograničeno „Ja”, spontano poistovećuje čoveka sa Beskonačnim Bogom. Istovremeno sa poistovećivanjem, ta nad-svest Beskonačnog Boga doživljava stanje „Ja sam Bog”. To je Cilj.

Dostići Cilj znači dostići *nirvikalpa samadhi*.*

Baš kao što čovek svake večeri odlazi na spavanje i mora svakog dana da se probudi u stanju čoveka, tako isto kada neko utone u božanski san, on se budi u Božanskom. Slično tome, prvi stupanj *fane* je stanje dubokog sna sa potpunom svešću, a drugi

* Duša neizostavno mora da prođe kroz stanje *nirvane* da bi postigla Oslobođenje (*mukti*). Izbavljenje iz kruga rođenja i smrti postiže se u *nirvani* i *nirvikalpi*. Upravo se zbog ovoga smatra da je *nirvana* Cilj, međutim, stvarni Cilj za svakoga ko je u ljudskoj formi je da postigne *nirvikalpu*. Ogromna je razlika između *nirvane* kao Cilja i *nirvikalpe* koja je Cilj.

stupanj *fane*, odnosno *fana-fillah* je stanje buđenja u Bogu kao Bog.

Kada nakon prvog stupnja *fane* neposredno usledi drugi stupanj, *fana-fillah*²⁰, u nekim slučajevima se svest o ograničenom „ja”, „jastvu”, umu, energiji, telu i svetovima ne vraća; u tom slučaju postoji samo svest, sada kao nad-svest o neograničenom „Ja” poistovećenom sa sveopštim Jastvom, sa Bogom. Nad-svest sada doživljava stanje „Ja sam Bog”, „*Aham Brahmasmi*” ili stanje „*Anal Haqq*”. Ovo je iskustvo *nirvikalpa samadhija* koje znači „Nesumnjivo, Ja sam Bog”. Ovo se doživljava zbog toga što u *fana-fillahu* *atma* svesno i potpuno nestaje u *Paramatmi*, odnosno, u *fana-fillahu* duša postiže potpuno jedinstvo sa Najvišim Jastvom.

Ovo iskustvo je Cilj koji se ostvaruje tek nakon evolucije svesti, koja je u Ničemu bila nemanifestovana, onda kada se nemanifestovano, konačno Ništa manifestuje u vidu beskonačnog Ništavila. Dok se razvijena svest beskonačno upliće u Ništavilo, ona doživljava ovo nestvarno i konačno Ništavilo kao stvarno i beskonačno. I na kraju, kada ova svest involuira, ona može postupno da doživi beskonačnu nestvarnost beskonačno nestvarnog Ništavila i najzad spozna, bez sumnji i ograničenja, beskonačnu stvarnost Beskonačnog Boga kao Sve i kao večno postojanje u stanju „Ja sam Bog” *fana-fillaha*.

Fana-fillah je cilj u kome stanje „Ja sam Bog” doživljavaju, na primer, one osobe koje nazivaju „*Majzoobima*” (oni koji su poneti Bogom, ili oni kojima Bog upravlja). Ove osobe su takode poznate i kao „*Brahmi Bhooti*”. U ovom stanju, osoba stalno neprekidno i svesno doživljava stanje „Ja sam Bog” uporedo sa kontinuiranim i svesnim doživljavanjem beskonačne trostruke prirode Boga, *sat-chit-anand* (tj. beskonačne moći, beskonačnog znanja i beskonačnog blaženstva) kao svoje sopstvene beskonačne prirode.

Tako je Bog koji je u stanju čoveka kao čovek na sedmom nivou svestan Jastva sada potpuno svestan Jastva kao beskonačnog i večnog. On je sada takode svestan izvora energije i uma koji

nisu bili ništa drugo do konačni aspekti Njegove sopstvene beskonačne moći i beskonačnog znanja koje On sada doživljava dok je stalno u beskonačnom blaženstvu.

U svojim mukotrpnim naporima da stekne svest o Jastvu, taj nedeljivi, večni Bog koji je bio nesvestan Svog beskonačnog stanja, skupljao je i proživljavao brojne različite impresije i sve vreme se poistovećivao sa konačnim i prolaznim postojanjima razvijajući tako grubi, suptilni i mentalni svet u **evoluciji** grube svesti grubog sveta i **involuciji** svesti suptilnog i mentalnog nivoa suptilnog i mentalnog sveta. Krajnja involucija svesti Boga kulminirala je u svesnoj spoznaji Njegovog Jastva u Njegovom beskonačnom stanju.

Prema tome, kada je svest Boga stekla svest o Jastvu i iskusila beskonačnu moć, znanje i blaženstvo, Bog je spoznao da postoji večno u beskonačnom blaženstvu i da su, kroz sve muke kroz koje je prolazio da bi stekao svest o Jastvu, sve impresije, sva iskustva, spajanja i odvajanja od grubih, suptilnih i mentalnih tela i svetova proisticali iz Ničega i bili samo ništavni snovi. Isto tako, spoznao je da su poistovećivanja sa grubim telima, stvorenjima i ljudskim bićima, i sva iskustva tri sveta i šest nivoa sa svim njihovim obeležjima bili podržavani i održavani u svom relativnom postojanju onoliko dugo koliko je Njegova svest bila nesazrela. Zrelost je dostignuta tek na sedmom nivou uz potpuno involuiranu svest. To je dovelo Boga do spoznaje Sopstvenog Jastva, odnosno, učinilo je Boga potpuno svesnim Bogoostvarenja. Drugim rečima, Sam Bog je svesno spoznao beskonačno stanje Samoga Boga kada je dostigao stanje „Ja sam Bog”. *

* Sreća Bogoostvarenja je Cilj sveukupne Kreacije. Istinska sreća koja dolazi kroz spoznaju Boga vredna je svih fizičkih i mentalnih patnji u univerzumu. Tada sve patnje kao da nisu ni postojale. Sreća postajanja jednoga sa Bogom je samodostatna, večno nova i neiscrpna, neizmerna i neopisiva; i upravo zbog te sreće je svet i nastao.

Ozr
Sag
Star

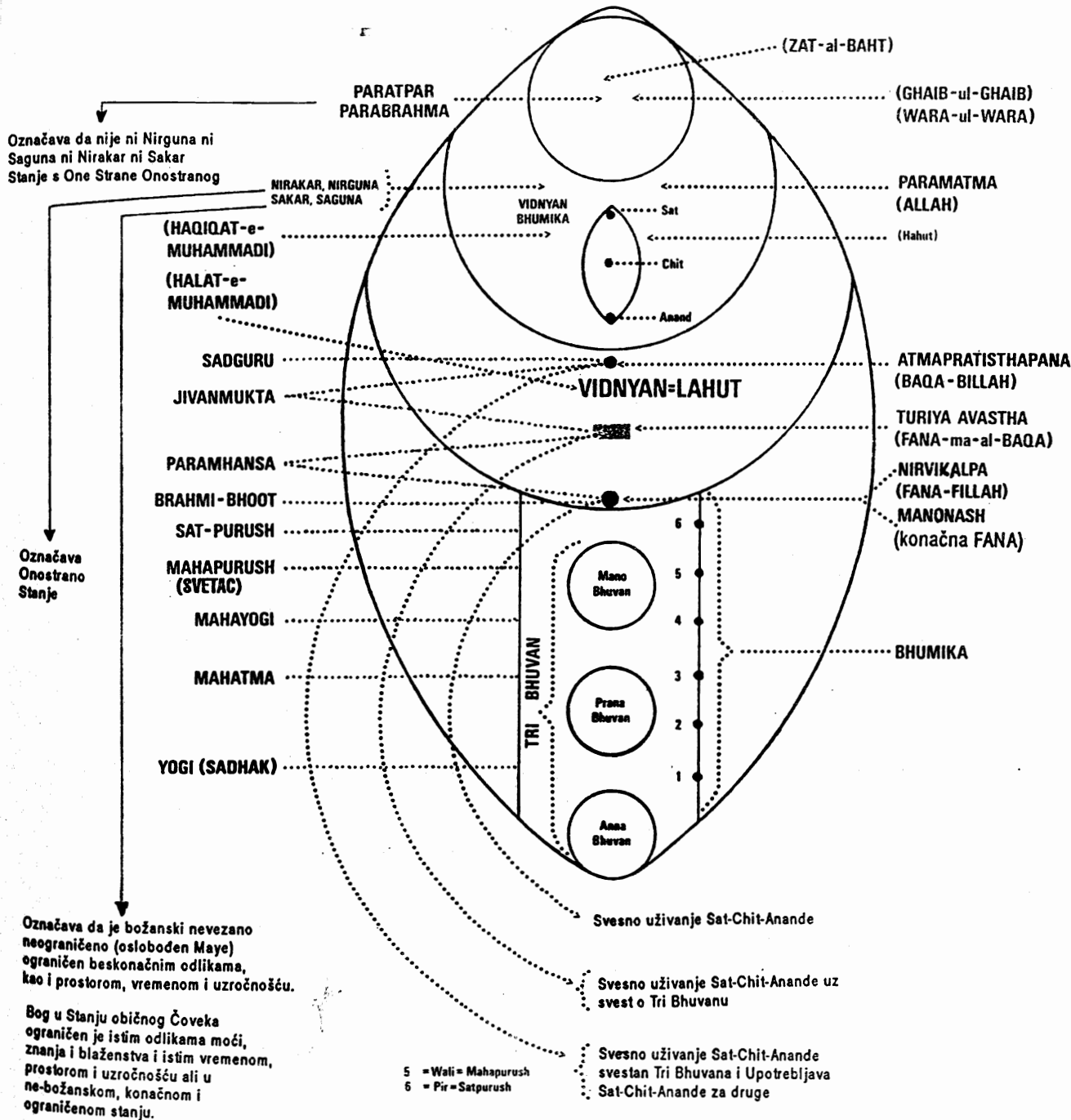
O:
O:
St

O
ni
oi
ka

B
o
zi
p
n
o:

PUTOVANJE

KARTA V

VEDANTSKI	MISTIČKI	SUFIJSKI
Paratpar	Stanje Boga s One	Ghaib-al-Ghaib
Parabrahma	Strane Onostranog	Wara-al-Wara
Paramatma	Bog u Onostran. sta.	Allah
Anant	Beskonačno	La Mahdood
Nirguna	Bez atributa	La Sifat
Nirakar	Bez oblika	La Surat
Sat-Chit-Anand	Moć, Znanje, Blažen.	Qudrat, Marefat, Mus.
Vidnyan Bhumika	Sfera Vladanja	Alam-e-Hahui Arsh-e-Ala
Atmapratisthapan	Utemeljen u	Baqa-Billah
Sahaj Samadhi	Životu Boga	
Vidnyan	Najviša Božanska Svest	Abadiyat Alam-e-Lahut
Saguna	Sa odlikama	Ba Sifat
Sakar	Manifesto. u formi	Ba Sorat
Brahma	Stvoritelj	Afridgar
Vishna	Zaštitnik	Parvardigar
Mahesh	Razarač	Fanakar
Mano Bhuvan	Mentalna Sfera	Alam-e-Jabrut
Pran Bhuvan	Suptilna Sfera	Alam-e-Malakut
Anna Bhuvan	Gruba Sfera	Alam-e-Nasut
Utkranti	Evolucija	Irteqa
Punar Janma	Reinkarnacija	Rij'at, ili Awagawan
Bhumika	Nivo	Asman
Atma	Duša	Jan, ili Ruh
Jiv - Atma	Utelovljena Duša	Jan-e-Jismi
Manava	Čovek	Insan
Yogi (Sadhak)	Aspirant	Rahrav
Sadhu	Napredna Duša	Mutawassit
Mahatma	Velika Duša	Akhyar
Mahapurush (S.)	Svetac	Abrar=Wali
Satpurush	Adept poki. (Svetac)	Akrat=Pir
Manonash (Nirv.)	Poništ. uma (jastva)	Konačna Fana
Nirvikalp	Jedinstvo s Bogom	Konačni Fillah
Brahmi Bhoot	U Boga uronjen	Majzoob-e-Kamil
Turiya Avastha	Božanski spoj	Fana-ma-al-Baka od Muqam-e-Furutat
Paramhansa	Božanski Nad-Čovek	Majzoob-Salik ili Salik-Majzoob
Jivanmukta	Utelov. koji je oslob.	Azad-e-Muttaq
Sadguru	Čovek-Bog	Qutub
Avatar	Bog-Čovek	Saheb-e-Zaman

* Vendantski i njima srodni termini

Drugim rečima, Bog prvo prolazi kroz proces nastajanja u grubom; odnosno, Bog u grubom postaje *telo anna bhuvana* (grube sfere). Zatim, u suptilnom postaje *energija pran bhuvana* (suptilne sfere). Potom u mentalnom postaje *um mano bhuvana* (mentalne sfere). Izvan ovoga, u *vidnyanu*, Bog postaje Bog - onaj koji je bio, koji jeste i koji će zauvek biti. Stoga, prvobitno nesvesni Bog sada zaboravlja sam zaborav i dobija istinski i konačni odgovor na Svoju prvobitnu reč „Ko sam ja?“, a to je „Ja sam Bog“. Tako Bog u gruboj, suptilnoj i mentalnoj sferi zapravo postaje ono što On uistinu **nije**; a u *vidnyanu* On zapravo postaje ono što uistinu **jeste**. Prvobitno je Bog bio Bog; sada je Bog postao Bog.

Samo zbog toga što, nakon „nestajanja u“ Svom izvornom stanju apsolutne praznine na prvom stupnju *fane*, Bog spoznaje Svoje sopstveno beskonačno stanje „Ja sam Bog“ na drugom stupnju *fane*, ta *fana* (tj. *fana-fillah*) postaje i jeste cilj.

Ostvarenje ovog cilja označava kraj Prvog Božanskog Putovanja koje je otpočelo gnozom i koje se, nakon prolaska kroz sve niveoe svesti, završilo deifikacijom.

Drugi stupanj *fane* je deifikacija, što znači da je čovek postao Bog. Čovek je sada Bog i doživljava Božije znanje, Božiju moć i Božije blaženstvo; ali ovo, iako jeste cilj, još uvek nije „Savršenstvo“. Na drugom stupnju *fane*, odnosno u *fani-fillah*, koja predstavlja kraj prvog božanskog putovanja, čovek je **stupio** u Boga i stoga postao Bog, ali još nije stupio u Božiji život. Na kraju prvog božanskog putovanja, čovek jednostavno spoznaje da je on Bog i jednostavno doživljava stanje „Ja sam Bog“ zajedno sa iskustvima beskonačne moći, znanja i blaženstva i uživa u stanju beskonačnog blaženstva.

Kada je na kraju prvog božanskog putovanja Cilj ostvaren, što se dešava izuzetno retko, Bog kao čovek, sada u stanju Boga, može da napusti beskonačno blaženstvo i da se iz „Ja sam Bog“ stanja nad-svesti spusti u normalnu svest i počne da doživljava stanje *baqa*, otpočinjući time Drugo Božansko Putovanje.

Sufijski termin „*baqa*“ znači „prebivati u“.²¹

Spustiti se iz „Ja sam Bog” stanja nad-svesti u normalnu svest i doživeti stanje „prebivanja u” Bogu znači postati čvrsto utemeljen u samom životu Boga. Otuda je u *baqi* život Boga utemeljen u ljudskom biću. To znači da se u *baqi* čovek svesno utemeljuje kao Bog. Ova svest se naziva „*sulukiyatom*” ili normalnom svešću o „utemeljenosti u životu Boga”. Od ovoga se razlikuje *majzoo-biyat* ili „utapanje ili uranjanje u beskonačno blaženstvo” u stanju „Ja sam Bog”. Otuda se Bog kao čovek koji doživljava stanje *baqa* u sufijskoj terminologiji naziva **stvarnim** „*Salikom*”. Ova *baqa* Stvarnosti i Božanstva naziva se „*baqa-billah*”. U vedanti je znana kao „*atmapratishapana*”.

Salik ne doživljava samo beskonačnu moć i beskonačno znanje dok je u beskonačnom blaženstvu, kao u *majzoo-biyatu*, već On, budući da je sada *Salik*, svesno akumulira svu beskonačnu moć, beskonačno znanje i beskonačno blaženstvo dok je utemeljen u životu Boga sa normalnom svešću Svog *sulukiyata*.

Ali, pre konačnog i istinskog „nestajanja u” stvarnosti konačnog *fana-fillah* stanja sa potpunom svešću koja je sasvim sazrela, i pre konačnog utemeljivanja u *baqa-billahu* Božanstva, uopšteno govoreći sa stanovišta Iluzije, postoji toliko mnogo individualnih iskustava *fana-baqe* koliko ima različitih i bezbrojnih vrsta i stanja života u *Kreaciji*.

Pa ipak, tri osnovna tipa *fane-baqe* obuhvataju sva individualna iskustva *fana-baqe*.

Prvi od tri osnovna tipa je rudimentarni tip. Ovaj tip je *fana-baqa* pojavnog, nestvarnog života u Iluziji koji proživljavaju svi koji svakodnevno „nestajući u” *fani* postižu *baqu* da bi svakoga dana „prebivali u” Iluziji. Ova rudimentarna *fana-baqa* običnog, pojavnog, nestvarnog života sastoji se od običnog stanja dubokog sna i običnog budnog stanja.

Kao što je već ranije izneto, čak i kada neko sa svim impresijama Iluzije „nestane u” dubokom snu, dolazi do uspostavljanja one iste prvobitne božanske apsolutne praznine stanja Bog-Jeste u kojoj nikada ništa nije postojalo i u kojoj nikada ništa ne postoji,

osim te jedne, beskonačne i jedine Stvarnosti koja je Sve i koju nazivamo Beskonačnošću Boga u njegovom stanju Bog-Jeste. Kada impresije Iluzije sa kojima neka osoba odlazi u san probude tu osobu, ona u budnom stanju prebiva u samoj Iluziji i uspostavlja svakodnevni život u Iluziji.

Prema tome, kada u svakodnevnom životu neka osoba uroni u duboki san, uspostavlja se *fana* dok ta osoba svakodnevno „nestaje u” prvobitnom stanju Boga u kome nema svesti. Kada se ta osoba svakoga dana budi, ostvaruje se *baqa* kako bi „prebivala u” svakodnevnom životu Iluzije, sve dotle dok duboki san ne savlada tu osobu i ne odvuče je još jednom u stanje svakodnevne *fane* koja je Božije prvobitno božansko stanje apsolutne praznine.

Drugi tip *fana-baqe* pripada nivoima na Putu prema ostvarenju cilja i razlikuje se od rudimentarnog tipa običnog pojavnog, nestvarnog života u Iluziji, mada je i ovaj drugi tip *fana-baqe* koji se odnosi na određene nivoe takođe iluzija.

Na svakom nivou, od prvog do šestog nivoa na putu, razvijena potpuna svest se postepeno okreće prema unutra, odnosno involuira. Stoga je *fana-baqa* određenih nivoe u skladu sa impresijama koje prožimaju involuirajuću svest i razlikuje se od prvog tipa rudimentarne *fana-baqe* one svesti koja je pod uticajem impresija i koja je potpuno evoluirala ili je još u procesu evolucije.

Svaki nivo na putu prema cilju *fana-fillaha* ostvaruje svoju *fana-baqu*, dok potpuno evoluirana svest postepeno involuira zajedno sa progresivnim napretkom kroz nivoe.

Međutim, uopšteno značenje sufijskog termina „*fana*” je „nestajanje u” apsolutnoj praznini izvornog stanja Bog-Jeste. Stoga uopšte nije bitno da li je *fana* rudimentarnog tipa onog običnog, pojavnog, nestvarnog života, ili je onog drugog tipa koji pripada nivoima na putu. *Fana* („nestajanje u”) je kod oba tipa u osnovi ista, jer u oba slučaja, u svakodnevnom stanju dubokog sna, svest sa impresijama „nestaje u” istom stanju apsolutne praznine, bez obzira na sve razlike u vrstama impresija Iluzije.

Iako je *fana* uvek ista, i kod svesti koja *evoluira* i kod svesti koja *involuira*, ono što je uistinu važno, i što zaista tvori razliku između „nestajanja u” stanju dubokog sna i u stanju *fane*, je tip impresija Iluzije koje prožimaju svest dok prebiva u Iluziji za vreme budnog stanja.

Na primer, *fana* neke životinje ili nekog stvorenja u stanju dubokog sna koje „nestaje u” apsolutnoj praznini sa svojim sopstvenim, karakterističnim impresijama Iluzije potpuno se razlikuje od *fane* ljudskog bića koje u stanju dubokog sna „nestaje u” apsolutnoj praznini sa svojim sopstvenim, za njega karakterističnim impresijama Iluzije. Slično tome, impresije Iluzije običnog ljudskog bića potpuno se razlikuju od impresija Iluzije ljudskog bića koje je na nekom od nivoa na stazi.

U svim slučajevima, iako različiti tipovi *fane* uvek ostaju *fana*, ipak različite impresije koje prožimaju nečiju svest u *baqi* budnog stanja dovode do pojedinačnih *fana* svake pojedinačne i svih vrsta i stanja života u Kreaciji.

Nasuprot tome, kada se *baqa* individualizovanog života ostvari u budnom stanju nakon stanja dubokog sna *fane*, *baqa*, koja u sufijskoj terminologiji označava „prebivanje u”, utemeljuje u Iluziji svakodnevnim individualizovani život Iluzije shodno dominirajućim impresijama sa kojima je individualizovani život bio „nestao” iz mnoštva impresija Iluzije uranjajući u stanje individualizovane *fane* u stanju dubokog sna. Kao takva, svaka individualizovana *baqa* se potpuno razlikuje od svake druge *baqe*, jer, kada se ova individualizovana *baqa* ostvari u budnom stanju, impresije svesti koja je prožeta impresijama svakog individualizovanog života su te koje dovode do utemeljivanja individualizovanog života Iluzije u Iluziji.

Iz toga sledi da *fanu* Iluzije u stanju dubokog sna u pravilnom, nepogrešivom nizu uvek prati *baqa* Iluzije u budnom stanju koja se, zauzvrat, gubi u neizbežnoj *fani* da bi se u naizmeničnom nizu ponovo utemeljavala - iz dana u dan, iz godine u godinu, iz života u život - bez obzira na to da li je to *fana* ili *baqa* običnog,

pojavnog, nestvarnog života, ili je to *fana* ili *baqa* nivoa na Putu. Ona nikada nije stabilna sve dotle dok potiče od Iluzije.

Sve dotle dok individualizovani život stvarno i konačno ne „nestane u” *fana-fillahu* Stvarnosti i ne utemelji se u *baqa-billahu* Božanstva, očigledno je da će morati da postoje bezbrojni i različiti tipovi i grupe *fana-baqa* Iluzije, saobrazno upornoopstajućim impresijama koje se urezuju u evoluirajuću i involuirajuću svest individualizovanog života u *baqi*.

Isto tako, na svakom nivou, počev od prvog pa sve do šestog nivoa involuirajuće svesti, postoji karakteristični tip *baqe* za svaki od šest nivoa, saobrazno karakterističnim impresijama Iluzije na svakom od tih nivoa.

Kada se kaže da je čovek na prvom nivou, njegova potpuno evoluirana svest počinje da involuira. Njegova potpuna svest ostaje usredsređena na prvi nivo suptilne sfere zato što, zbog impresija prvog nivoa koje dosledno prožimaju njegovu involuirajuću svest, on boravi na prvom nivou i doživljava iluziju ovog nivoa. Iako grubo telo čoveka na prvom nivou u potpunosti liči na grubo telo čoveka koji **nije** na prvom nivou, i mada čovek na prvom nivou takođe spava i budi se potpuno isto kao i običan čovek u svakodnevnom, pojavnom nestvarnom životu, on ipak, zbog direktne usredsređenosti njegove involuirajuće svesti na prvi nivo, „nestaje u” stanju dubokog sna *fane* prvog nivoa zajedno sa impresijama iluzije prvog nivoa, i svakodnevno se budi da bi se utemeljio u *baqi* prvog nivoa i „prebivao na” prvom nivou i proživeo impresije tog nivoa.

Razlika između *fana-baqa* čoveka koji je na nekom od nivoa na stazi i čoveka koji nije dosegao nivoa staze je u tome što je prvi poput čoveka koji posle dugogodišnjeg boravka u jednom mestu prekida sve svoje veze sa prošlošću, kreće na put oko sveta i putuje od jednog mesta do drugog, prelazeći kontinente jedan za drugim. Iako će ovaj čovek svakodnevno odlaziti na spavanje i buditi se sledećeg dana, jer je na svom prvobitnom staništu stekao naviku da spava i da se budi svakoga dana, on će sada, tokom putovanja

oko sveta, „nestajati u” dubokom snu i svakodnevno će se buditi sa dominirajućim impresijama njegove potpuno nove sredine i novih doživljaja.²²

Ukratko, čovek koji stupi na prvi nivo involuirajuće svesti na kraju u potpunosti doživljava prvi nivo. Ovaj čovek, koji se utemeljuje na prvom nivou, utemeljuje svoje življenje u tom „svom svetu” i stoga on spava na ovom nivou i svakoga dana se budi na ovom nivou. Sve individualizovane svesti na svim ostalim nivoima na potpuno isti način „nestaju u” *fani* tih određenih nivoa da bi se probudile na tim nivoima i utemeljile *baqu* svakodnevnog života na tim određenim nivoima.

Pa ipak, *fana-baqa* svakog nivoa staze je u osnovi istog tipa jer se odnosi samo na svest koja postepeno *involuir*a, a ne na svest koja evoluirala ili koja je već evoluirala. Ma kakva da je razlika koja odvaja *fana-baqu* jednog nivoa od *fana-baqe* nekog drugog nivoa, to je samo razlika koja bi, recimo, postojala između dva čoveka koji žive na dva kontinenta i imaju svoje individualne impresije o tim karakterističnim delovima Zemlje na kojoj svaki od njih živi. Čovek u Americi ima svoje sopstvene impresije i njima saobrazna odgovarajuća iskustva u svom individualnom životu; isto važi i za čoveka u Aziji koji ima svoje sopstvene impresije i iskustva koja odgovaraju njegovom kontinentu koji se potpuno razlikuje od Amerike.

Ali, osnovna činjenica je da oba ta čoveka žive na istoj Zemlji. Uprkos ogromnoj razlici u impresijama i iskustvima koja iz njih proističu, ova dva čoveka ipak, kada spavaju, „nestaju u” dubokom snu. Da li jedan od njih spava na postelji od kadife, a drugi na postelji od sena, potpuno je nevažno budući da obojica mogu podjednako da uživaju u istom stanju dubokog sna. Slično tome, kada se probude, obojica žive svoje individualne živote u iluziji na istoj Zemlji, bez obzira na razliku u impresijama i sa njima posledično vezanim odgovarajućim iskustvima koja postoje zbog toga što žive na različitim kontinentima. Dakle, *fana-baqe* svih nivoa na stazi se u osnovi ne razlikuju, mada, sa stanovišta indivi-

dualizovanog života na nivoima, svaki pojedinačni nivo na stazi ima svoju sopstvenu *fanu* i *baqu*.

Baš kao što rudimentarni prvi tip *fane* i *baqe* obuhvata sve individualizovane *fane* i *baqe* pasa, konja, kamila, slonova, svih stvorova i ljudskih bića koji žive pojavni, nestvarni život iluzije u grubom svetu, tako isto i drugi tip *fane* i *baqe* ostalih nivoa na stazi obuhvata sve individualizovane *fana-baqe* svakoga i svih, na svakom od nivoa, počev od prvog do šestog nivoa nestvarnog suptilnog i mentalnog sveta.

Kada čovek na nekom određenom nivou, sa svešču koja postepeno *involuir*a, postane potpuno opijen opčinjavajućim iskustvima tog nivoa, za njega se kaže da je *majzoob* tog određenog nivoa.* Ovakvog *majzooba* u potpunosti apsorbuju i nadvladavaju impresije Iluzije tog nivoa koje dosledno prožimaju njegovu svest. Ovaj *majzoob* određenog nivoa se čak i u budnom stanju ponaša kao da je sasvim opijen i uronjen u čari toga nivoa. Takav se čovek obično naziva „*mastom*”, što znači da je taj čovek „opijen Bogom”.

S druge strane, ako čoveka na nekom od nivoa ne apsorbuju niti nadvladaju fascinirajuća iskustva tog nivoa, već on nastavi da održava svoju ravnotežu sve vreme dok je njegova *involuirajuća* svest izložena upornom naletu impresija Iluzije tog nivoa, za njega se tada kaže da je „*salik*” tog određenog nivoa.** Takav *salik* se po svim spoljašnjim odlikama ponaša kao sasvim normalan, svetovni čovek i pored toga što njegova svest progresivno *involuir*a i što je on potpuno odvojen od grubog sveta, bar kada je u pitanju njegova svest koja je potpuno usredsređena na taj određeni nivo. *Sulukiyat* i *masti* svakog nivoa su različiti.

* *Majzooba* i *salika* određenih nivoa ne bi trebalo poistovećivati sa stvarnim *Majzoobom* sedmog nivoa poznatog kao „*Majzoob-e-Kamil*” (savršeni *Majzoob*), niti sa stvarnim *Salikom* sedmog nivoa.

** Vidi fusnotu na str 146. Ured.

Postoje, međutim, određeni slučajevi kada neodoljiva privlačnost iskustava datog nivoa ponekad u potpunosti opiju i apsorbuju čoveka na tom nivou i on se tada ponaša kao *majzoob*, da bi u nekoj narednoj prilici ponovo postigao ravnotežu i ponašao se kao običan, normalan *salik* tog nivoa. Za takvog čoveka na tom nivou se kaže da je *majzoob-salik* tog nivoa ukoliko preovlađuje ponašanje *majzooba*, a *salik-majzoob* toga nivoa ako preovlađuje ponašanje *salika*. Takvo stanje u Iluziji se može uporediti sa *turiya avasthom* u Božanskom Spoju u Stvarnosti.

Treći tip *fana-baqe* svojstven je sedmom nivou krajnje involucije svesti i ona je stvarna *fana-fillah* Stvarnosti i stvarna *baqa-billah* Božanstva. Kada se impresijama obremenjena svest individualizovanog života potpuno i konačno oslobodi svih impresija Iluzije i kada to rasterećeno ili impresija lišeno individualizovano Jastvo svesno „nestane u” izvornoj, božanskoj apsolutnoj praznini da bi postiglo *fana-fillah* ili stanje „Ja sam Bog”, cilj je konačno ostvaren. To je stanje **stvarnog** *majzoobiyata*.²³

Jedina, pa ipak beskrajno velika razlika između *fana* svih različitih individualizovanih vrsta i stanja života u iluziji i konačne, stvarne *fane* božanskog života je ta što u prvoj **nema** svesti, a u potonjoj vlada potpuna svest.

Nakon stanja *fana-fillah*, neka individualizovana jastva uspostavljaju stanje *baqa-billah* da bi živeli životom Boga kao „Čovek-Bog” na Zemlji. Takav „Čovek-Bog” u isto vreme, u svim stanjima života, i na svim nivoima živi život čoveka u Iluziji (znajući da je Iluzija Iluzija) i život Boga u Stvarnosti. To je stanje **stvarnog** *sulukiyata*.

Posle postizanja stanja *fana-fillah*, a pre uspostavljanja stanja *baqa-billah*, postoji i stanje *turiya avastha* u Božanskom Spoju između *fana-fillaha* i *baqa-billaha*. U ovom stanju ponekad postoji iskustvo stvarnog *majzoobiyata fane-fillah*, a ponekad iskustvo stvarnog *sulukiyata baqe-billah*. Ovo je stanje stvarnog *Majzoob-Salika* ili *Salik-Majzooba*, zavisno od datog slučaja.

Svest o nestvarnom, ograničenom „ja”, koja je postojala pre *fane*, sazrela je kroz proces involucije, i ograničeno nestvarno „ja” zamenjeno je stvarnim, neograničenim „Ja” u *fana-fillahu*. U *baqa-billahu* je ova zrela svest sada ponovo usredsređena i usmerena na „ja” kao stvarno neograničeno „Ja”, na um kao Sveopšti Um, na energiju kao Neograničenu Energiju i na telo kao Sveopšte Telo nazvano „*mahakarana sharir*”. Ovde se mora uočiti jedna važna činjenica: u stanju *baqa-billah*, jedna te ista svest je **istovremeno** usredsređena i usmerena i na ograničeno „ja”, um, energiju i telo, zbog čega *Salik* svesno doživljava nestvarno kao nestvarnost pomoću nestvarnog, i Stvarno kao Stvarnost pomoću Stvarnog.

Otuda, u Božijem stanju *baqa-billaha*, ista svest **istovremeno** doživljava dvostruko iskustvo - „Ja sam Bog” i „Ja sam čovek”. Uporedo sa tim dvostrukim iskustvom, ta ista svest spontano, bez prekida, doživljava i beskonačno znanje, moć i blaženstvo Boga i iskustva slabosti i patnji čovečanstva.

Iz toga proizilazi da u stanju Boga u *baqi-billah*, Bog u formi običnog ljudskog bića utemeljuje Sebe u Svom božanskom životu, odnosno čovek „prebiva u” životu Boga.

Ukratko, *baqa-billah* je ono stanje Boga u kome oni koji su opisani kao „*Salici*” ili „*Jivanmukte*”^{24,25} doživljavaju „prebivanje u” Bogu, odnosno utemeljenje u Bogu. *Salik* istovremeno neprekidno i svesno doživljava dvostruko iskustvo stanja „Ja sam Bog” i „Ja sam čovek”, i akumulira beskonačno znanje, moć i blaženstvo, dok istovremeno doživljava ljudske slabosti i patnje i pri tome zna da se njihova nestvarnost temelji na ispoljavanju konačnog Ništa koje izvire iz Njegovog sopstvenog stanja koje je Sve i koje je Beskonačno.

U *baqa-billahu*, budući da je život Boga-u-ljudskom biću utemeljen, čovek kao Bog doživljava *sahaj samadhi*. To znači da čovek kao Bog istovremeno i bez najmanjeg napora, stalno i automatski doživljava dvostruko iskustvo Boga i čoveka. To je stanje Savršenstva.

Savršenstvo u većini slučajeva donosi osećaj vrhunca ili krajnjeg postignuća i takvo Savršenstvo ne može biti savršenije. Međutim, kada se pojam „Savršenstva” koristi onda kada govorimo o Bogu, tada govorimo o postojanju tri tipa Savršenstva u stanju *sulukiyata baqa-billaha*:

Prvi tip je poznat kao „*Kamil*”-Savršeni.

Drugi tip je poznat kao „*Akmal*”-Najsavršeniji.

Treći tip je poznat kao „*Mukammil*”-Vrhovni Savršeni.

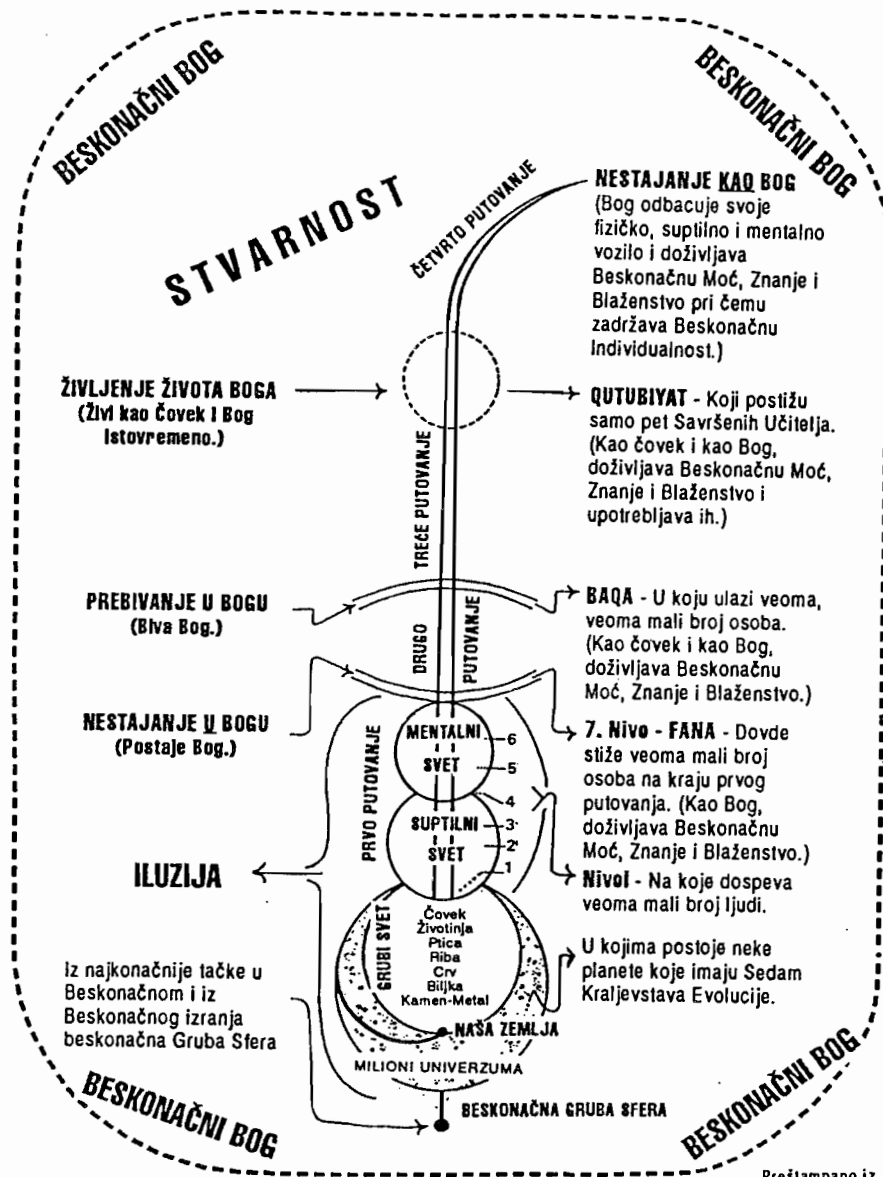
Ne postoji apsolutno nikakva razlika u njihovom neprekidnom i svesnom doživljavanju večne Stvarnosti, a stepeni gradacije koji su pridodati savršenstvu su odrazi razlike koja postoji u funkciji **dužnosti** „Savršenstva”. Stoga su, zbog razlika u funkciji, svakom tipu Savršenstva pridodati različiti atributi.

Kamil može spontano da omogući svesno iskustvo spoznaje Boga samo **jednom** čoveku i da samo tog čoveka učini sebi sličnim po večnom doživljavanju Stvarnosti. *Akmal* može **mnoge** ljude da učini sličnim sebi po iskustvu; a *Mukammil* može da učini ne samo **svakoga** već i sve u Kreaciji* sličnim sebi po iskustvu večne Stvarnosti. On takode može spontano **svima** da podari preobraženje fizičkog tela i da čak učini da njihov telesni sastav **izgleda, živi i doživljava** isto što i njegovo sopstveno fizičko telo u grubom svetu, darujući im pri tome večno svesno iskustvo Stvarnosti.

* *Mukammil* može da učini da celokupna Kreacija dostigne realizaciju Boga. Celokupna Kreacija znači sva ljudska bića i sve što postoji u Kreaciji, od zrnca prašine do slona. Ali *Mukammil* nikada ne poželi da to učini zbog toga što bi ispunjenje takve želje značilo kraj kosmičke Iluzije (celokupne Kreacije). Okončati kosmičku Iluziju bi bilo isto što i okončati božansku igru. A okončati božansku igru bilo bi protivno samoj prirodi ili svojstvima Boga u Njegovom izvornom Stanju II (koje je opisano na str.170), u kome je on beskonačno svestan i istovremeno beskonačno nesvestan.

ČETIRI PUTOVANJA

KARTA VI

Sačinjeno po Meher
Babinih uputstvima.

Preštampano iz
knjige "Sve i Ništa", Meher
House Publications, Australia

Baqa-billah je kraj drugog božanskog putovanja. Između stanja *fana-fillah* i *baqa-billah* u Božanskom Spoju (*muqam-e-furutat*) postoji stanje *turiya avastha (fana-ma-al-baqa)*.

Turiya avastha je stanje u kome nad-svest **ponekad** omogućava doživljavanje stanja „Ja sam Bog” i u kome nad-svest **ponekad** omogućava doživljavanje stanja „Ja sam ljudsko biće” koje je svojstveno normalnoj svesti.

Ovo stanje doživljavaju oni koje nazivaju „*Majzoob Salikom*” ili „*Paramhansom*” i koji u ovom stanju *turiya avasthe* **ponekad** svesno doživljavaju „Ja sam svoj sopstveni Bog”, a **ponekad** svesno doživljavaju „Ja sam svoja sopstvena tvorevina”.

U Božanskom Spoju, između završetka prvog i drugog božanskog putovanja, naizmenično se doživljavaju božanska iskustva „božanskog” i „ljudskog”, sve dok se stanje „Ja sam Bog” *fane-fillah* postepeno ne utvrdi u stanju *baqa-billah* u kome se utemeljuje stanje „prebivanja u” Bogu u kome čovek kao Bog istovremeno, bez najmanjeg napora, automatski proživljava dvostruko iskustvo Boga i čoveka jednovremeno.

Čim se premosti Božanski Spoj, *Majzoobiyat fane-fillah* se utemeljuje kao *sulukiyat* u *baqa-billahu*. *Majzoob* u *majzoobiyatu* je mogao svesno da doživi jedino beskonačno znanje i moć dok je bio uronjen* u beskonačno blaženstvo. *Salik* u *salukiyatu*, međutim, ne samo da svesno doživljava beskonačno znanje, moć i blaženstvo već, takođe, svesno akumulira beskonačno znanje,

* Meher Babu su pitali: „Ako su *Majzoobi* krajnje nesvesni svih sfera (grube, suptilne i mentalne) i svega ostalog osim stanja „Ja sam Bog”, kako onda oni ipak reaguju na fizičku stranu života (jedu, piju, iskazuju sklonost prema nekim stvarima, a antipatiju prema drugim)?”

Meher Baba je odgovorio: „*Majzoob* može naizgled da voli, traži ili odbija, da izgleda srećan ili ljut, to su automatske, refleksne radnje kojih on nije svestan, kao što čovek koji u dubokom snu hrče nije svestan zvuka koji stvara pri hrkanju. Poput mesečara koji nije svestan svojih radnji, bez obzira koliko raznolike ili čudne one bile, i *Majzoob* zaboravlja svoje telo i okolinu i svestan je samo svog božanskog stanja „Ja sam Bog”. Ured.

moć i blaženstvo, mada ne koristi ove beskonačne aspekte za dobrobit drugih kao što to čine *Qutubi* u *qutubiyatu*.

Završetak drugog božanskog putovanja vodi trećem božanskom putovanju koje je stanje *qutubiyata* u kome oni koje nazivaju „*Qutubima*” ili „*Sadguruima*” ili „Savršenim Učiteljima” stvarno žive život Boga.

Stanje *qutubiyata*, koje sledi nakon *sulukiyata baqa-billah*, je stanje u kome čovek kao Bog, utvrđen u životu Boga u *baqa-billah*, sada počinje da živi život Boga u stanju *qutubiyata* kao *Qutub* ili *Sadguru*. On sada ne samo da svesno doživljava beskonačno znanje, moć i blaženstvo kao u stanju *fana-fillah*, i ne samo da svesno akumulira beskonačno znanje, moć i blaženstvo kao u stanju *baqa-billah*, već uz to koristi ove beskonačne aspekte u stanju *qutubiyata* radi svih onih koji su još u Iluziji. Takvog Čoveka-Boga u stanju *qutubiyata* nazivaju Savršenim Učiteljem,²⁶ koji kao čovek ne samo da je postao Bog i utvrdio se u Bogu, već uz to živi životom Boga kao lični Božiji izaslanik u Iluziji.

Dvostruka uloga, „Ja sam Bog” i „Ja sam čovek”, koja je utvrđena u *baqa-billah* sada ne samo da se istovremeno doživljava, već se u stanju *qutubiyata* i živi; Čovek-Bog (*Qutub*, *Sadguru* ili Savršeni Učitelj) sada istovremeno živi život Boga i život čoveka, obdaren svom snagom beskonačnog znanja, moći i blaženstva svojstvenih stanju Boga i opterećen svim slabostima i patnjama svojstvenim stanju čoveka.

Na kraju trećeg božanskog putovanja, Savršeni Učitelj ne samo da živi dvostruku ulogu istovremeno ispoljavajući i snagu i slabost, već u isto vreme takođe koristi to ispoljavanje beskonačne snage kroz beskonačno znanje, moć i blaženstvo i beskonačne slabosti kroz beskonačnu patnju za one koji su u neznanju, i koji i dalje smatraju nestvarnu, konačnu Iluziju beskonačnom i stvarnom. Nasuprot ovom stanju, u stanju *baqa-billah* Bog stalno doživljava Svoju Božansku prirodu dok istovremeno stalno i bez prekida doživljava Svoju ljudsku prirodu; On pri tome ne može da upotrebi beskonačno znanje, moć i blaženstvo, niti može da

koristi beskonačnu slabost i patnju za one koji su u neznanju zbog toga što u ovom stanju Bog ne živi život Boga kao što to čini u stanju *qutubiyata*.

Izuzetno retko i samo izuzetno mali broj ljudi otpočinje i završava svoje treće božansko putovanje u stanju „*Qutuba* ili *Sadguru*”. U ovom stanju, čovek kao Bog živi život Boga. On sada koristi beskonačno znanje, moć i blaženstvo koje doživljava. On je taj „Bog i čovek” ili Čovek-Bog koji je spustio ono Jedno, nedeljivo postojanje u Mnoštvo. On je taj Čovek-Bog koji je doneo Samodostatnu Stvarnost u Iluziju i koji vlada Iluzijom iz božanskog sedišta Svog Onostranog stanja *vidnyan bhumike* ili *muqam-e-Muhammadija*.²⁷

Sam život ovog Čoveka-Boga ili Savršenog Učitelja je *sahaj samadhi*. Savršeni Učitelj je istovremeno u svim univerzumima i u svim svetovima, na svim nivoima i na svim ravnima, i živi život „Jednoga i Svih”. On živi život i na određenim ravnima i na određenim nivoima, kao svako biće i kao jedinka te određene ravni i tog određenog nivoa. Dok živi život Boga, on u isto vreme živi i život čoveka na ovoj zemlji.*

Moglo bi se reći da u stanju *qutubiyata* Bog postaje više od Božanskog, što znači da svest Boga nakon što prožme sve, i dalje ostaje beskonačna, neizmerna i neograničena u Onostranom stanju Boga i sve vreme svesna stanja Boga s One Strane Onostranog.

Četvrto božansko putovanje se odnosi na *Qutubovo* odbacivanje tela (*sharira*).

* Po rečima Meher Babe, „Savršenstvo ne pripada Bogu kao Bogu, niti pripada čoveku kao čoveku... Konačnom biću, koje je svesno svoje konačnosti, očigledno nedostaje Savršenstvo; ali, kada je ono svesno da je istovetno sa Beskonačnim, ono je Savršeno... Dakle, Savršenstvo imamo onda kada konačno prevaziđe svoja ograničenja i ostvari svoju Beskonačnost, ili onda kada Beskonačnost odustane od svoje prividne daljine i postane čovek; u oba slučaja, konačno i Beskonačno nisu jedno izvan drugog. Kada postoji harmoničan i svestan spoj konačnog i Beskonačnog, onda imamo Savršenstvo.” Ur.

Čak i nakon odbacivanja tela, *Qutub* večno ostaje svesno i individualno kao Beskonačni Bog; i zauvek doživljava individualno i nedeljivo stanje „Ja sam Bog” stanja *fane-fillah* koja je cilj. To jest, čak i kada na četvrtom božanskom putovanju odbaci telo ili ljudsku formu, večno zadržava iskustvo svesne, beskonačne, nedeljive individualnosti kao „Ja sam Bog”, Sve, beskonačan i neograničen, „Jedan bez drugog”.

Slično tome, dok je Bog u stanju *baqa-billah* u kome se ispoljava naizgled dvojna uloga svesti kao „Ja sam Bog” i „Ja sam ljudsko biće”, ta dvojna uloga sasvim prirodno traje sve dok se darivana maska Iluzije ne odbaci. To jest, kada se odbaci ljudska forma ili telo, iskustvo svesne, beskonačne, nedeljive individualnosti se večno zadržava kao „Ja sam Bog”, Sve, beskonačan, neograničen, „Jedan bez drugog”.

Bog je večno, beskonačno i sveprisutno Postojanje. Pošto je Bog večno, beskonačno postojanje, iz toga proizlazi da postoji beskonačno mnogo Božijih stanja koja postoje beskonačno i večno. Ali, u suštini postoje samo dva stanja Boga: prvobitno stanje i krajnje stanje.

Prvobitno stanje je stanje Boga s One Strane Onostranog u kome Bog večno „Jeste”, a svest „Nije”. Krajnje stanje je Onostrano stanje Boga u kome svest večno „Jeste” svest stanja „Bog-Jeste” u stanju Boga s One Strane Onostranog.

To isto Postojanje, kao Bog, vlada večno, bilo kao stanje Boga s One Strane Onostranog, bilo kao Onostrano stanje Boga. Jedina razlika je razlika u svesti. U Onostranom stanju Boga, Postojanje svesno ostvaruje Sebe u večnom postojanju stanja Bog-Jeste s One Strane Onostranog.

Prema tome, božanski cilj je ostvariti stanje „Ja sam Bog” u kome Postojanje svesno spoznaje Sebe kao večno postojeće u stanju Bog-Jeste s One Strane Onostranog. To je Stvarnost, i jednom ostvarena svesna spoznaja te Stvarnosti ostaje zauvek. Ona se neminovno ispoljava isključivo u ljudskim formama na zemlji u različitim božanskim stanjima Boga kroz različite

božanske statue *majzoobiyata*, *turiya avasthe* ili *fana-ma-al-ba-qa*, *sulukiyata* i *qutubiyata*.

Sva druga međustanja Boga su **nestvarna stanja** u kojima isto, večno, beskonačno, sveprisutno, jedno, nedeljivo Postojanje koje je van oblika, kao Bog, mada nespoznato kao večna Stvarnost, potvrđuje sebe kroz samo svoje postojanje, preuzimanjem beskonačno mnogo oblika neživih i živih stvari i bića, kao neživih i živih stanja Boga, u procesu sticanja potpune svesti o večnoj stvarnosti beskonačnog postojanja.

Sva ta nestvarna međustanja Boga bujaju u iluziji kosmičke Krecije kroz raznolike i različite grube, suptilne i mentalne impresije iluzije; i mada je cela kosmička Krecija iluzija, ona ipak služi kao božanski inkubator u kome zri svest o Bogu, i u kojoj ta inkubacija dovodi do sazrevanja za spoznaju večne Stvarnosti tek nakon što se svest othrani i progresivno razvije preko različitih, raznovrsnih i konačnih impresija i iskustava suprotnosti grubih, suptilnih i mentalnih formi i svetova u kosmičkoj Kreciji.

U tim nestvarnim stanjima Boga, taj večni, beskonačni Bog koji je van oblika, dok je pod uticajem Svojih sopstvenih kosmičkih tvorevina, stiče svest prvo o grubim formama i doživljava grube svetove, onda svest o suptilnim formama i doživljava suptilne svetove, a zatim svest o mentalnim formama i doživljava mentalne svetove i, konačno, dosegnuvši svest o Svom neograničenom Jastvu, doživljava Svoje večno stanje.

Prema tome, kada je Bog svestan Svojih grubih formi, On Sebe poistovećuje sa grubim telima i spoznaje Sebe kao to određeno grubo telo saobrazno impresijama svojstvenim tom grubom telu. To znači da beskonačni, večni Bog koji je izvan oblika spoznaje da je konačan, smrtni i da ima grubu formu. Uzrok ovog neznanja su impresije - *sanskare*.

Tako Bog, Koji je večno u stanju s One Strane Onostranog *Paratpar Parabrahme* ili beskonačnosti stanja Bog-Jeste, isprva stiče neznanje zato što biva izložen uticaju impresija, a ne stiče znanje o Svojoj stvarnosti.

Zato, kada Bog poprimi određenu formu, telo ili *sharir* saobrazno određenim impresijama, On oseća i doživljava Sebe kao tu određenu formu, telo ili *sharir*. Bog u Svojoj formi kamena doživljava Sebe kao kamen. Prema tome, u skladu sa impresijama i njihovom sveću, Bog oseća i doživljava da je On metal, biljka, crv, riba, ptica, životinja ili ljudsko biće. Bez obzira na tip grube forme i bez obzira na oblik te forme; evoluirajuća svest Boga navodi Boga da spontano poistoveti Sebe sa tom formom, izgledom i spoljašnjim oblikom koji Ga navode da kroz impresije doživi da je On ta forma, lik i spoljašnji oblik.

Slično tome, kada je Bog svestan suptilnog tela (tj. *prana*), tada Bog doživljava suptilni svet i smatra da je On to suptilno telo ili *pran*. Isto tako, Bog postaje svestan mentalnog tela (tj. *mane* ili *uma*), doživljava mentalni svet i smatra da je On mentalno telo ili *mana* (tj. um).

Samo zbog impresija, taj beskonačni Bog, to Najviše Jastvo, izvan oblika i beskonačan, doživljava da je On uistinu samo konačno, grubo telo u gruboj sferi (tj. *jiv-atma* u *anna bhuvanu*), ili suptilno telo u suptilnoj sferi (tj. *jiv-atma* u *pran bhuvanu*), ili mentalno telo u mentalnoj sferi (tj. *jiv-atma* u *mano bhuvanu*). Dok doživljava grubi svet preko grubih formi, Bog se spaja i odvaja od bezbroj grubih formi. To spajanje i odvajanje od grubih formi naziva se „rođenjem”, odnosno „smrću”.

Zbog impresija, taj večni, besmrtni, Bog koji je izvan oblika, ili to Najviše Jastvo, bez rođenja i smrti, mora mnogo puta da doživi rođenje i smrt. Dok Bog zbog impresija mora da doživi ta bezbrojna iskustva rođenja i smrti, On ne samo da mora da doživljava grubi svet koji je konačan i stoga nestvaran, već On ujedno mora da proživljava i njegovu sreću i bedu, njegovu vrlinu i porok.

Sve forme, likovi i oblici, svi svetovi i nivoi, sva rođenja i smrti, sve vrline i poroci, sva sreća i nesreća koje doživljava Bog, Koji je večan, izvan oblika i beskonačan, plod su svesti prožete impresijama. Kako su sve impresije tek plod Ničega koje se

ispoljilo kao Ništavilo, to znači da sve što Bog doživljava posredstvom Svoje razvijene svesti u grubom, suptilnom i mentalnom svetu predstavlja doživljavanje Ničega; i budući da je to Ništa po svojoj prirodi ništavno, sva Božija iskustva međustanja u iluziji stoga nisu ništa drugo do, doslovno, iluzija i samim tim su nestvarna i konačna.

Tek kada se svest koja je pod uticajem impresija oslobodi svih impresija dostiže se oslobođenje ili *mukti* u ljudskoj formi, u vidu *nirvane* ili *fane* gde samo svest „Jeste”, a sve drugo što potiče od Ničega, koje je postojalo kao Ništavilo, nestaje zauvek. Samo u slučaju onoga koji zadrži telo* tri do četiri dana** nakon *nirvane*, oslobođena svest (odnosno svest koja nije pod uticajem impresija ili svest bez impresija) neminovno spoznaje večnu Božansku prirodu na drugom stupnju *fane* (tj. u *fani-fillah*) i bez sumnje potvrđuje sebe kao „Ja sam Bog”. Ovo je *nirvakalapa* stanje „Nesumljivo, ja sam Bog” u kome svest koja nije pod uticajem impresija, odnosno, svest bez impresija, spojena sa ljudskom formom, spoznaje: „Ja sam Bog, Ja sam bila Bog i zauvek ću biti Bog” kao večno i svesno Postojanje. Na ovaj način čovek postaje Bog i kaže se da je čovek Bogoostvaren, ili da je *jiv-atma* u *Paramatmi* postala *Shiv-Atma* u *Paramatmi*, odnosno Najvišem Jastvu.

Večna stvarnost je da *Paramatma*, odnosno Najviše Jastvo, jeste *atma* ili duša; i ta stvarnost se spoznaje tek kada svest prožeta impresijama kao *jiv-atma* postane svest oslobođena uticaja impresija, odnosno svest bez impresija kao *Shiv-Atma*, sjedinjujući se sa *Paramatmom* da bi potvrdila i ostvarila identitet *Paramatme*.

* Meher Baba je objasnio: „Oni koji ne zadrže svoja tela tri do četiri dana, nego odmah odbace svoja tela nakon *nirvane*, dostižu Oslobođenje (*mukti*).” Ur.

** Za onoga koji je u *nirvani* i za onoga koji je dostigao Oslobođenje, vreme ne postoji. Pomenuto vreme (tri do četiri dana) ima određeno značenje samo za one koji poseduju svest o grubom i podležu ograničenju vremena. Ur.

Ako *atma* u stvarnosti jeste *Paramatma*, kako onda može da nastane bilo koje stanje u kome se *atma* stapa sa *Paramatmom*?

Radi pojašnjenja i pravilnog razumevanja da, u stvarnosti, *Paramatma* jeste *atma*, uporedimo *Paramatmu* sa beskonačnim, bezgraničnim okeanom bez obala. Prema tome, *atma*, koja jeste *Paramatma*, nikada ne može biti izvan bezgraničnog okeana bez obala (tj. *Paramatme*). *Atma* nikada ne može da bude izvan *Paramatme* zato što je *Paramatma*, koju smo uporedili sa bezgraničnim okeanom bez obala, beskonačna i neograničena. Kako bi onda *atma* mogla da izađe ili da se nađe izvan tog bezgraničnog opsega, kada *atma* jeste *Paramatma*?

Otuda je *atma*, takođe, u *Paramatmi*.

Nadalje, da bi razumeli da *atma*, koja je u *Paramatmi*, u stvarnosti jeste Sama *Paramatma*, zamislimo da je moguće odvojiti ili izdvojiti jedan delić okeana iz tog bezgraničnog prostranstva neograničenog okeana bez obala. Iz toga proizlazi da je ovaj delić okeana, kada je u bezgraničnom okeanu, sam taj okean pre no što se izdvoji iz njega i da je bio u neograničenom okeanu, ne kao delić tog okeana, već kao sam okean (jer svaki delić okeana, kada nije ograničen ograničenjima postojanja u vidu jednog delića, jeste sam taj neograničeni okean).

Tek kada se taj delić okeana odvoji od bezgraničnog okeana, odnosno izvadi iz tog bezgraničnog okeana kao jedna kap, tek tada na taj izdvojeni delić okeana gledamo kao na ograničenu kap tog neograničenog okeana.

Drugim rečima, taj beskonačni, bezgranični okean bez obala je sada nagnan da kroz tu kap na sebe gleda samo kao na ograničenu kap tog beskonačnog, bezgraničnog okeana bez obala; i u poređenju sa beskonačnim, bezgraničnim okeanom bez obala, ova kap okeana je najkonačnija, najograničenija, i sada ima beskonačna ograničenja.

Slično tome, *atma*, koju poredimo sa jednom kapi beskonačnog okeana, ne može nikada da bude izvan bezgranične i besko-

načne *Paramatme*, koju poredimo sa beskonačnim, neograničnim okeanom bez obala.

Ali, baš kao što taj delić okeana kao kap zadobija svoja ograničenja preko mehurića na površini tog okeana, i baš kao što taj mehurić daje tom deliću okeana prividno odvojeno i ograničeno postojanje koje je izdvojeno iz beskonačnog okeana, tako i *atma* koja ne samo da je u *Paramatmi* već jeste Sama *Paramatma*, prividno doživljava i potvrđuje svoje odvojeno postojanje od beskonačne, neograničene *Paramatme* zbog ograničenja mehurića impresija od kojih svest dobija neznanje i kojima se *atma* prekriva kao velom i doživljava sebe kao ograničenu i odvojenu od *Paramatme*.

Kroz ova ograničenja, koja stvara mehurić impresija, koje stvara sama *atma*, *atma* zadobija naizgled odvojeno i ograničeno postojanje u odnosu na *Paramatmu* i zbog ove samostvorene odvojenosti od beskonačne *Paramatme*, *atma*, koja je Sama po sebi beskonačna, neograničena i slobodna, dodeljuje Sebi aspekte najkonačnijeg i najograničenijeg postojanja, sa beskonačnim ograničenjima koja stiže preko impresija.

Čim se mehurić impresija rasprсне nakon završetka potpune involucije svesti, a svesno neznanje u vidu svesti prožete impresijama preobrazi u svesno znanje u vidu svesti bez impresija, tada nestaju sva ograničenja i najkonačnija iskustva *atme*. Oslobođena prividnog, odvojenog, konačnog postojanja, *atma* se automatski stapa sa *Paramatmom*, odnosno spoznaje da je jedno sa *Paramatmom* i u *Paramatmi* - večno beskonačna, neograničena i slobodna u Onostranom stanju Boga. To se naziva sjedinjenjem *atme* sa *Paramatmom* ili *Allahom*. U ovom stanju svesti, *atma* je potpuno svesna nesvesnog *Paratpar Parabrahma* stanja Boga s One Strane Onostranog koje je prvobitno stanje Boga kada se kaže „Bog-Jeste”. U sufijskoj terminologiji, Bog u stanju Onostranog naziva se „*Allahom*”, a Bog u stanju s One Strane Onostranog se naziva „*Wara-ul-Wara*” ili „*Ghaib-ul-Ghaib*”.

Najviše i najuzvišenije božansko stanje Boga u ljudskoj formi je *qutubiyat* u kome *Qutub*, ili *Sadguru*, ili Savršeni Učitelj ne samo da svesno doživljava beskonačno znanje, beskonačnu moć i beskonačno blaženstvo, sveopštu dobrotu i sve ono što je beskonačno lepo, što znači uzvišeno, već On svesno koristi ove beskonačne aspekte za dobrobit onih *jiv-atmi* koje još uvek prolaze kroz nestvarna stanja Boga u Iluziji.

U ovom uzvišenom božanskom stanju *qutubuyata*, čovek ne samo da postaje Bog, već i živi životom Boga. Obožavati ovog Čoveka-Boga znači obožavati Boga koji ima beskonačne attribute.

Ovo najviše božansko stanje svesnog življenja života Boga u ljudskoj formi izuzetno retko dostigne izuzetno mali broj *Shiv-Atmi* nakon prolaska nesvesnih *atmi* kroz proces evolucije, reinkarnacije i involucije svesti u svojstvu *jiv-atmi* i dostizanja *nirvane* koju u nekim slučajevima neposredno prati *nirvakalpa samadhi* nad-svesti koja se potvrđuje u svojstvu *Shiv-Atmi*.

U svim vremenima i svim erama, na Zemlji jednovremeno uvek postoji pedeset i šest *Shiv-Atmi* ili Bogoostvarenih *Atmi*. Od ovih pedeset i šest *Shiv-Atmi* neke ostaju u stanju *majzoobiyata*; neke ostaju u stanju Božanskog Spoja - u *turiya avasthi* - u sufijskoj terminologiji poznatoj kao „*fana-ma-al-baqa*”; veoma mali broj njih nakon premoščavanja Božanskog Spoja ostaju u stanju *sulukiyata*; a samo pet njih su uvek u stanju *qutubiyata*, sve dotle dok su svi oni u ljudskim formama.

Dakle, u svim vremenima i u svim erama, na Zemlji uvek postoji pet *Qutuba* (*Sadgurua* ili Savršenih Učitelja) koji žive na Zemlji među ljudima koristeći beskonačne aspekte *ahadiyata arsh-e-ale* ili *vidnyana vidnyan bhumike* Onostranog stanja Boga u obliku beskonačnog znanja, moći i blaženstva radi progresivnog oslobađanja svih koji su u domenu Iluzije.

Prema božanskom zakonu, ovih pet *Qutuba* ili *Sadgurua* ili Savršenih Učitelja na kraju svakog ciklusa ubrzavaju direktni silazak Boga na Zemlju u mušku ljudsku formu. Zbog toga, kada se na kraju svakog ciklusa Bog pojavi na Zemlji u muškom obličju

i otkrije čovečanstvu Svoju božansku prirodu On biva priznat kao *Avatar* - Mesija - Prorok. Taj **direktan silazak** Boga na Zemlju u svojstvu *Avatara* odražava upravo onaj **nezavisni status** Boga kada Bog **neposredno postaje čovek* bez ulaženja u tok ili prolaženja kroz proces evolucije, reinkarnacije i involucije svesti**. Otuda Bog neposredno postaje **Bog-Čovek** i živi životom čoveka među ljudima ostvarujući Svoj božanski status Najvišeg od Najviših, odnosno tog Drevno Jednog, kroz *Qutube* ili *Sadgurue* ili Savršene Učitelje toga doba.²⁸

U osnovi, ne postoji apsolutno nikakva razlika u doživljavanju Stvarnosti, bez obzira da li su *Shiv-Atme* u božanskom stanju *majzoobiyata*, *turiya avasthe*, *sulukiyata* ili *qutubiyata*. Kada se cilj jednom ostvari, sve *Shiv-Atme* na svakoj od božanskih lestvica nesumnjivo počinju zauvek svesno da uživaju to božansko nasleđe beskonačnog blaženstva dok spontano i neprestano doživljuju svoju sopstvenu trojnu prirodu beskonačnog znanja, beskonačne moći i beskonačnog blaženstva.²⁹

Međutim, razlika u njihovom božanskom statusu ne nastaje zbog njihovog doživljavanja njihove beskonačne trojne prirode, već zbog razlike u meri u kojoj koriste beskonačnu moć nakon što se utemelje u *vidniyan bhumici* beskonačnog znanja ili *sulukiyatu*, a zatim žive životom Čoveka-Boga, u svojstvu *Qutuba*, primenjujući svoje beskonačno znanje da bi koristili beskonačnu moć dok uživaju beskonačno blaženstvo.

Razlika između božanskog stanja *Qutuba* ili *Sadgurua* i *Avatara* date Ere je u tome što *Qutub*, nakon prolaska kroz čitav proces kosmičke evolucije, započinje i živi život Boga kao Čovek-

* *Fana-ul-fana* = stanje u kome Bog postaje čovek (direktni silazak Boga na zemlju u svojstvu *Avatara*).

Baqa-ul-baqa = stanje u kome Bog postaje Bog-Čovek (Bog spoznaje Sebe kao *Avatara*).

Stanje običnog čoveka je stanje Boga kao čoveka.

-Bog, dok *Avatar* uopšte ne mora da prolazi kroz proces evolucije jer je *Avatar* ono najviše stanje Boga u kome Bog neposredno postaje čovek i živi na Zemlji kao Bog-Čovek.

Dok žive životom Boga, i *Sadguru* (ili *Qutub*) i *Avatar* (ili *Saheb-e-Zaman*) su jednaki po tome što imaju ista iskustva. Obojica žive život Boga i obojica su na svakom stupnju i na svakom nivou života i Iluziji. Obojica su istovremeno na stupnjevima počev od najnižih, pa sve do najviših. Pa i pored toga, najznačajnija i jedina razlika je u tome što *Qutub deluje* na tom stupnju, a *Avatar to postaje*³⁰ na tom stupnju.

U pojašnjavanju tog „delovanja” i „postajanja” mogli bismo navesti mnogobrojne primere, ali, prilagodavajući se prosečnoj moći ljudskog razumevanja, za primer ćemo uzeti bolest.

Na primer, *Qutub*, odnosno *Sadguru*, se ne može i neće **razboleti**; čak i kada on izgleda kao da se razboleo, to je samo njegovo „glumljenje” bolesti. Kada ga ljudi zbilja vide bolesnog, oni ga zapravo ne vide bolesnog već vide njegovu bolest savršeno odglumljenu, jer je on Savršeni Učitelj i otelovljenje savršenstva; on samo deluje kao da je bolestan. S druge strane, kada ljudi vide da se *Avatar* razboleo, On se zaista razboleo i On bukvalno jeste bolestan. Ali, iako je *Avatar* zaista bolestan, On u isto vreme ima zaledinu beskonačne moći, beskonačnog znanja i beskonačnog blaženstva.

Na svakom stupnju, u svakom stanju i na svim nivoima istovremeno, *Sadguru* se ponaša kao stvorenje ili stvar tog stupnja i stanja, i kao čovek tog određenog nivoa; dok *Avatar* postaje kao stvorenje ili stvar tog stupnja i stanja i kao čovek tog nivoa, sve odjednom. Uz to, budući da jednovremeno postaje i postoji kao jedno i sve, na svim stupnjevima razvoja, u svim stanjima, na svim nivoima i izvan svih stupnjeva, stanja i nivoa, *Avatar* je jedini koji ima beskonačnu moć da pruži sveopšti **podsticaj** svim stvarima, svim bićima i čitavom čovečanstvu, čime ubrzava sazrevanje svesti.

U Stvarnosti je Bog Sve i u svakome. Božiji *Avatar* nije samo Sve i u svakome, već On zaista postaje Sve i svako.

Stoga je osnovna i jedina razlika između *Avatara* i *Sadguru* u tome što *Sadguru* deluje na svakom stupnju i na svim nivoima, dok *Avatar* ne deluje već zaista to „postaje”.³¹

Ukratko rečeno, u svim vremenima i svim erama, uvek postoji pedeset i šest Bogoostvarenih duša ili *Shiv-Atmi* u ljudskoj formi na Zemlji.³²

Neophodno je napomenuti da se svih pedeset i šest Bogoostvarenih mogu nazvati Savršenima; ali nisu svih pedeset i šest Savršenih Savršeni Učitelji i pored toga što svih pedeset šest doživljavaju isto iskustvo večne Stvarnosti bez ikakve, ma i najmanje razlike u doživljavanju, i mada svih pedeset šest imaju istovetnu svest o krajnjem cilju - Stvarnosti. Premda su savršeni u svakom pogledu i ostvareni u Bogu, ipak postoji razlika u njihovoj ulozi. Zbog toga bi za tih pedeset i šest Bogoostvarenih mogli da upotrebimo termin „Savršeni”, ali ne i Savršeni Učitelji ili *Sadguru* ili *Qutubi*.

Od tih pedesetšest Savršenih ili *Shiv-Atmi* u ljudskoj formi, u svim vremenima i svim erama, uvek postoji pet Savršenih Učitelja ili *Sadguru* ili *Qutuba*. Njih pet upravljaju događajima u čitavom univerzumu.

Kada era nije *Avatarski* period, ovih pet Savršenih Učitelja zajednički brinu o svim događajima u univerzumu, a onog jednog od tih pet Savršenih Učitelja koji je odgovoran za upravljanje svim događajima u celokupnom univerzumu sufije nazivaju „*Qutub-e-Irshadom*”.

Međutim, kada je era *Avatarski* period, na kraju svakog ciklusa* *Avatar* (Drevno Jedno, Najviši od Najviših), Nezavisna Stvarnost (Beskonačna svest o Onostranom stanju Boga) neposredno se ispoljava u Iluziji na Zemlji kroz muško ljudsko biće.

* Svi ciklusi vremena u Iluziji završavaju se i počinju nakon 700-1400 godina. Postojali su i postojaće milioni i milioni takvih ciklusa u Ciklusu svih ciklusa; dakle nema kraja Iluziji koja uvek ostaje iluzija.

Ova manifestacija Beskonačne Svesti Onostranog stanja Boga kroz mušku ljudsku formu na Zemlji obično se naziva „direktnim silaskom Boga na Zemlju” u ljudsku formu. Ovaj silazak Boga na Zemlju je opšte poznat kao „Avatar”.

Zato je razumljivo da, u vreme *Avatarskog* perioda kada se *Avatar* (ili Stvarnost, ili Božija svest Onostranog stanja Boga) manifestuje u Iluziji na Zemlji dajući toj Stvarnosti ljudsku formu da bi mogla da se prikaže čovečanstvu, ovaj *Avatar* ili ovaj Bog-Čovek nužno nije jedan od pedeset i šest Bogoostvarenih.

Pet Savršenih Učitelja, koji tada postoje i deluju u odgovarajućem trenutku *Avatarskog* perioda, pojedinačno i zajedno, dovode do prispeća *Avatara*.³³ Ispoljavajući svoje beskonačno milosrđe i ljubav za sve u Neznanju koji žive iluzorni život u Kreaciji, oni primenjuju svoju beskonačnu moć i milost da ubrzaju ovaj dolazak i omoguće da se beskonačna Stvarnost te večne, beskonačne Božije svesti u Onostranom stanju ispolji na Zemlji u Iluziji; i kroz svoju beskonačnu moć, znanje i blaženstvo obdaruju Stvarnost najprikladnijim „plaštom” Iluzije u obliku muške ljudske forme, kako bi se božanstvo Stvarnosti moglo najočiglednije prikazati u svetu Iluzije.

Te tako, kada se Beskonačna Stvarnost (*tj.* Bog) manifestuje na Zemlji u muškoj ljudskoj formi i čovečanstvu otkrije svoje božanstvo, On biva priznat kao *Avatar*, Mesija, Prorok. Tako Bog postaje čovek.

Na ovaj način, beskonačni Bog, iz ere u eru i kroz sve cikluse, ispoljava svoju želju da kroz svoje beskonačno milosrđe ostvari Svoje prisustvo među ljudima spuštajući se na ljudske nivoe u ljudskoj formi. Kada Njegovo fizičko prisustvo među ljudima ne shvate, na Njega gledaju kao na običnu svetovnu osobu. Međutim, kada On potvrdi svoju božansku prirodu proglašavajući Sebe *Avatarom* toga Doba, oni koji ga prihvataju kao Boga ukazuju Mu duboko poštovanje; a slave oni malobrojni koji znaju da je On Bog na Zemlji. Ali, većini ostalog čovečanstva obavezno pada u zadatak da ga osuđuje dokle god je On fizički među njima.

Te tako, Bog kao čovek, proglasivši Sebe *Avatarom*, dopušta da bude proganjan i mučen, ponižavan i osuđivan od strane čovečanstva zbog čije ga je dobrobiti Njegova beskonačna ljubav navela da se spusti tako nisko, da bi čovečanstvo, samim činom osuđivanja Božijeg prikazanja u obliku *Avatara*, ma koliko indirektno, ipak potvrdilo postojanje Boga u Njegovom beskonačnom večnom stanju Stvarnosti.

Avatar je uvek Jedan i isti zato što je Bog uvek Jedan i isti*, Onaj večni, nedeljivi, beskonačni koji se prikazuje u formi čoveka kao *Avatar*, kao Mesija, kao Prorok, kao Buddha, kao Drevno Jedno - Najviši od Najviših. Ovaj večno Jedan i isti *Avatar* se, s vremena na vreme, iznova pojavljuje u različitim ciklusima uzimajući različita imena i različite ljudske forme, javljajući se na različitim mestima, da bi u različitim odorama i na različitim jezicima otkrivao Istinu, sa ciljem da uzdigne čovečanstvo iz ponora neznanja i pomogne mu u oslobađanju od okova zabluda.

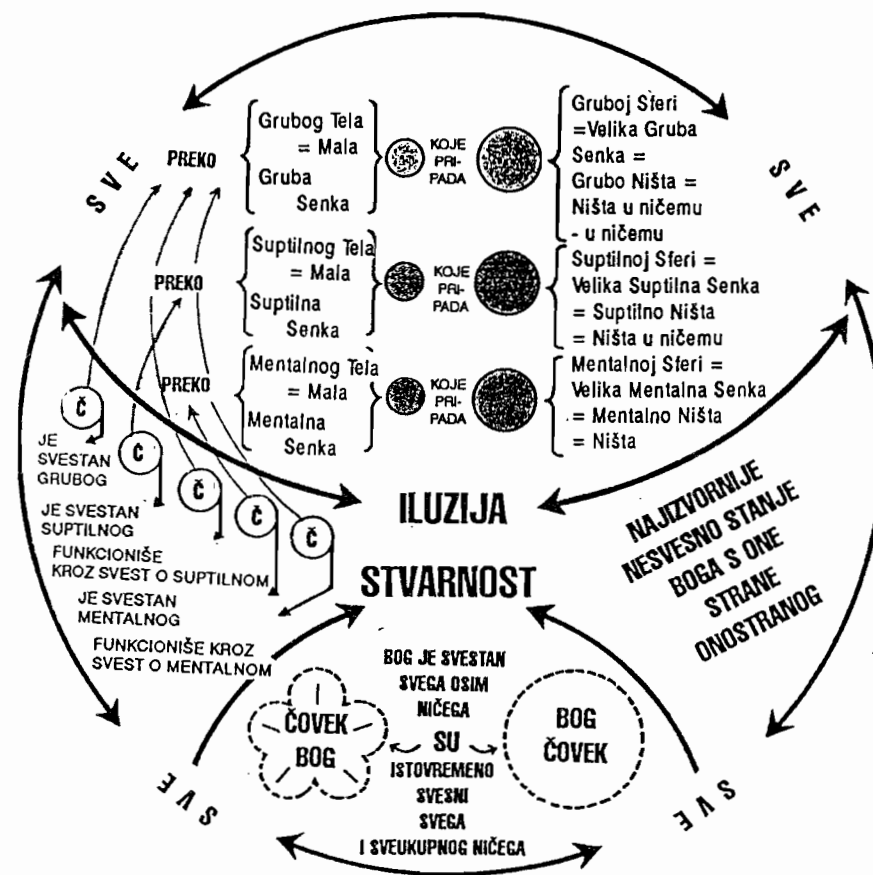
Za vreme *Avatarskog* perioda, jedan od pet živih Savršenih Učitelja koji deluje kao *Qutub-e-Irshad*, dolaskom *Avatara* prestaje da vrši svoju božansku službu i predaje **dužnost** i **breme** isključive odgovornosti za upravljanje univerzumom u ruke Boga-Čoveka, čim On postane sposoban da preuzme Svoju službu kao Hrist - *Avatar* Ere - a on sam nastavlja da obavlja istu službu *Qutuba* koju obavljaju i ostala četvorica, sve dotle dok je u grubom telu.

Čak i onda kada *Avatar* prispe, mora da postoji pedeset i šest Bogoostvarenih u ljudskom telu, i od tih pedeset i šest njih pet moraju da budu Savršeni Učitelji koji žive na Zemlji. Kada jedan od pet Savršenih Učitelja odbaci svoje fizičko telo, mesto nikada ne ostaje upražnjeno; uvek ga popunjava druga živa Bogoostva-

* Meher Babu su upitali da li se Savršeni Učitelj nakon napuštanja tela i kada vraća natrag na zemlju, to jest, da li se ikada ponovo rada. Baba je odgovorio: „Ne, nikada. Jedino se *Avatar* uvek i ponovo rada.” Ur.

rena osoba koja je u to vreme spoznala večnu Stvarnost. Dakle, čak i kada je *Avatar* na Zemlji, postoji svih pedeset i šest Bogostvarenih, uključujući pet Savršenih Učitelja u ljudskoj formi, ali je *Avatar* isključivi **Autoritet**.

BOG JE STVARNOST, A SVE OSTALO JE ILUZIJA

BOG JE SVE, A SVE OSTALO JE NIŠTA

Pomoću energije suptilne sfere i iluminacije mentalne sfere, trilionima triliona godina do sada i od sada, materijalni univerzum se formirao i raspadao, i formiraće se i raspadati u bezbrojne zvezde, sunca, planete, svetove, mesece i meteore. A ipak, činjenično ne postoji nešto kao što su vreme i prostor. Kada se duša jednom oslobodi iluzije, Iluzija ne samo da prestaje da postoji, već se tada razotkriva da nikada nije ni postojala.

Posle postepene evolucije kroz mineralno, biljno i životinjsko kraljevstvo u grubom svetu, tokom određenog, mada nemerljivo dugog perioda koji traje milionima, bilionima i trilionima godina, svest dostiže savršenstvo u čoveku. Čovek bi tada, s pravom, trebalo da postane svestan Boga, ali on to ne postaje zbog okova *sanskara* nastalih od impresija iluzornih iskustava nakupljenih tokom evolucije svesti. Tako čovek ostaje svestan jedino grubog.

Pre nego što čovekova savršena, ali gruba svest može da involuira u Stvarnost Božije svesti, ona prvo mora da involuira u suptilnu svest i iz suptilne u potpunu mentalnu svest. Da bi se to ostvarilo, grube impresije moraju da se pretvore u suptilne, a suptilne u mentalne impresije, pri čemu se ponovo stiču impresije koje su slabije i proređenije od predašnjih impresija koje su nakupljene u biljnim i životinjskim formama, budući da postoji fundamentalna razlika u svesti.

Za razliku od utvrđenog toka koji se sledi u procesu evolucije, čovek kao čovek može da koristi svoju svest potpuno i slobodno. Prema tome, čovek sa potpunom svešću o grubom može, u skladu sa proizlazećim stezanjem ili popuštanjem okova *sanskara*, da postane potpuno svestan suptilnog, a nakon toga potpuno svestan mentalnog, ponekad posle samo nekoliko, a ponekad posle vrlo mnogo ljudskih reinkarnacija između svake od ove dve involucije njegove svesti. A ako se neke dogodi da

bude blagosloven božanskom ljubavlju „Zaljubljenika u Boga”, ili ako ga vodi ruka Savršenog Učitelja, mnogo lakše i brže će postići oslobođenje od svih okova, ma koliko veliki i teški oni bili. U izuzetnim slučajevima, moguće je i trenutno oslobođenje, bez ijedne jedine reinkarnacije.

Bilo kako bilo, da bi sam opustio i zbacio okove kroz oprćna iskustva dualnosti u Iluziji, tj. iskustva bola i zadovoljstva, dobrog i lošeg, muškarca i žene, jakog i slabog, itd., čovek mora da ostane svestan raznovrsnih iskustava za vreme od četrdeset i osam *lakha* vremena tokom otprilike pedeset *crora* počivanja u smrti; pa ipak, zbog sveprisutne Božije milosti, čovek neizbežno postaje svestan suptilnog i mentalnog, i stoga je, manje-više, u stanju da prekine tu pat poziciju ponavljanja fizičkih rođenja i smrti.

Na kraju, milošću Boga-Čoveka ili Čoveka-Boga, za vreme koje je mnogo, mnogo kraće od jednog treptaja oka, čovek postaje potpuno svesni Bog i otkriva da vreme i prostor nastaju iz Njegove sopstvene večnosti i beskonačnosti, u kojima ne postoje ni vreme ni prostor.*

Deset stanja Boga

OD ERUCHA B. JESSAWALE

Poglavlje „Deset stanja Boga” koje sledi, napisao je Eruch B. Jessawala pod neposrednim nadzorom Meher Babe. Ovo poglavlje sadrži opise i tumačenja originalnog dijagrama „Deset stanja Boga” kojeg je sačinio Meher Baba.

-Urednici

* Zamoljen za dodatna pojašnjenja, Eruch B. Jessawala je napisao u svom odgovoru: „Spominjanje pedeset *Crora* počivanja u smrti je približno ono što jedna duša mora da prođe tokom evolucije svesti unutar formi i tokom reinkarnacije posredstvom promene medija tj. spajanja i odvajanja od različitih formi različitih vrsta”.

„Osamdeset četiri *lakha* potresa ili reinkarnacija su u *ljudskoj formi*”. Pedeset *crora* počivanja u smrti uključuju spajanje i odvajanje od medija koji prethode ljudskim formama i doživljavanje njihovih impresija.

„Čovek ne mora da umre više puta no što može da se rodi! Čovek se jednom rađa, sa rođenjem uma, i jednom umire sa poništenjem uma. Pošto je tako, reinkarnacija zaista ne postoji: ona je samo proces *crora* počivanja u smrti uma koji je samo jednom rođen i koji samo jednom umire! Rođenje uma povlači za sobom proces evolucije, reinkarnacije i involucije. Smrt uma predstavlja spoznavu Jastva”. Ur.

Deset glavnih stanja Boga

MEHER BABIN PRIKAZ*

STANJE I	BOG	S	ONE STRANE ONOSTRANOG
STANJE II	BOG	U	ONOSTRANOM (POD-STANJA A, B, C)
STANJE III	BOG KAO		STVORITELJ, ZAŠTITNIK I RAZARAČ
STANJE IV	BOG KAO		UTELOVLJENA DUŠA
STANJE V	BOG KAO		DUŠA U STANJU EVOLUCIJE
STANJE VI	BOG KAO		LJUDSKA DUŠA U STANJU REINKARNACIJE
STANJE VII	BOG	U	STANJU SPIRITUALNO UZNAPREDOVALIH DUŠA
STANJE VIII	BOG KAO		URONJENI U BOŽANSKO
STANJE IX	BOG KAO		OSLOBOĐENA UTELOVLJENA DUŠA
STANJE X	BOG KAO		ČOVEK-BOG I BOG-ČOVEK

a-
A.
lj
ni
č-
e-
ie
e-
ig
7,
4,
e
ii

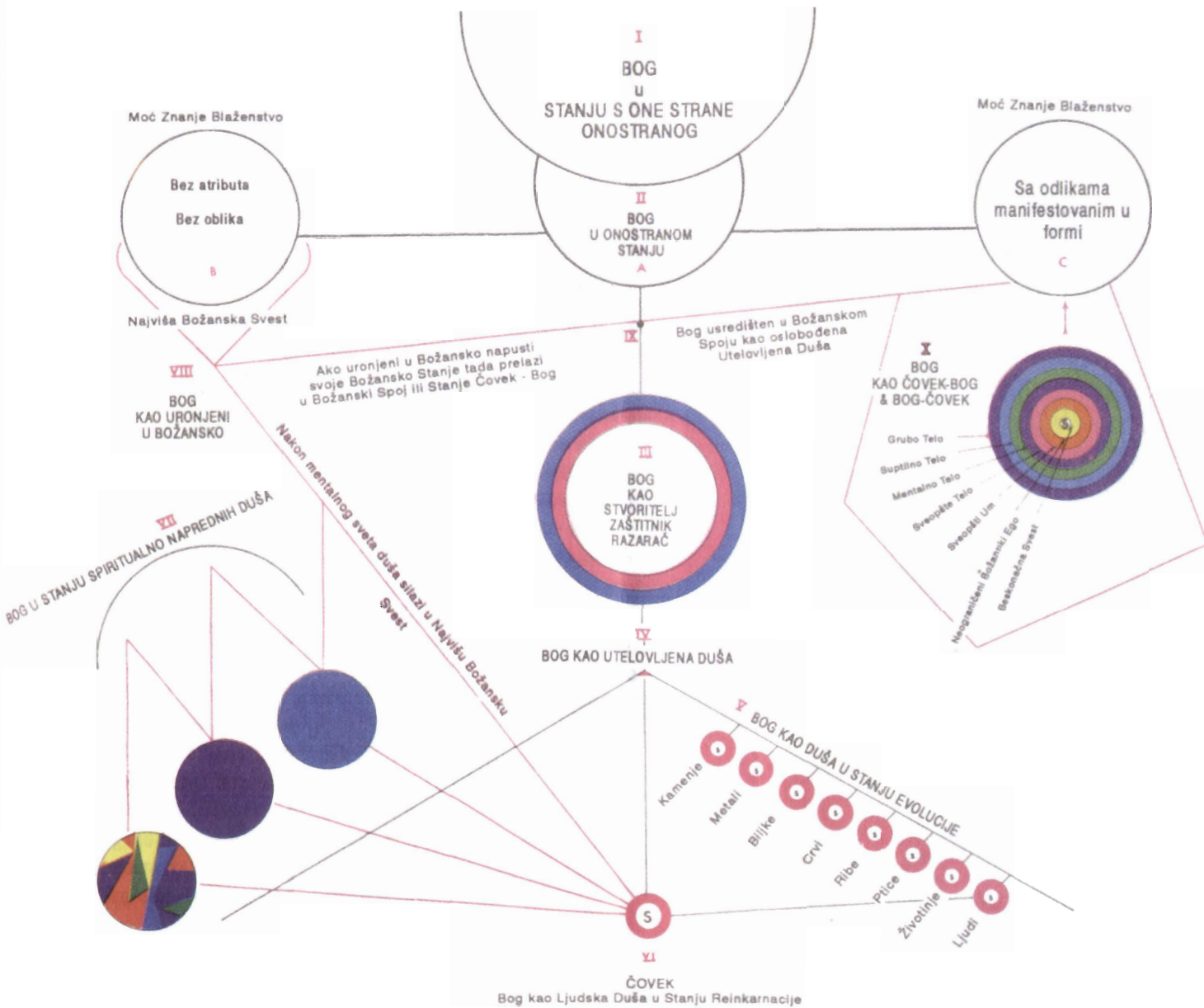
i,
e
e
e
e

* Vidi kartu

DESET STANJA BOGA

- A Bog niti svesno doživljava Moć, Znanje, Blaženstvo niti ih upotrebljava
- B Bog svesno doživljava Moć, Znanje, Blaženstvo, ali ih ne upotrebljava
- C Bog svesno doživljava Moć, Znanje, Blaženstvo i upotrebljava ih

VEDANTSKI	MISTIČKI	SUFIJSKI
Paratpar	Stanje Boga s One	Ghaib-al-Gheib
Parabrahma	Strane Onostranog	Wafa-al-Wafa
Paramatma	Bog u Onostran. sta.	Allah
Anant	Beskonačno	La Mahdood
Nirguna	Bez atributa	La Sifat
Nirakar	Bez oblika	La Surat
Sat-Chi-Anand	Moć, Znanje, Blažen.	Qudrat, Marefat, Mus.
Vidnyan Bhumika	Stera Vadanja	Alam-e-Hahui Ajsh-e-ala
Atmapratisthapan	Utemeljen u Životu Boga	Baqe-Billah
Sahaj Samadhi	Najviša Božanska Svest	Abadiyat Alam-e-Lghut
Vidnyan	Sa odlikama	Ba Sifat
Saguna	Manifesto. u formi	Ba Sorat
Sakar	Stvoritelj	Afridgar
Brahma	Zaštitnik	Parvardigar
Vishna	Razarač	Fanakar
Mahesh	Menialna Sfera	Alam-e-Jabrut
Mano Bhuvan	Suptina Sfera	Alam-e-Malakut
Pran Bhuvan	Gruba Sfera	Alam-e-Nasut
Anna Bhuvan	Evolucija	Irtqa
Utkranti	Reinkarnacija	Rij'at, ili Awagawan
Punar Janma	Nivo	Asman
Bhumika	Duša	Jan, ili Ruh
Atma	Utelovljena Duša	Jan-e-Jismi
Jiv - Atma	Čovek	Insan
Manava	Čovek	Insan
Yogi (Sadhak)	Aspirant	Rahray
Sadhu	Napredna Duša	Mutawassit
Mahatma	Velika Duša	Akhyar
Mahapurush (6.)	Svetac	Abrar = Wali
Satpurush	Adept pokl. (Svetac)	Afra! = Pir
Manonash (Nirv.)	Ponjät. uma (jaetya)	Konačna Fana
Nirvikalp	Jedinstvo = Bogovi	Konačni Fillah
Brahmi Bhoot	U Boga uronjen	Mejzoob-e-Kamil
Turiya Avastha	Božanski spoj	Fana-ma-al-Baka od Muqam-e-Furuiat
Paramhansa	Božanski Nad-čovek	Majzoob-Salik ili Salik-Majzoob
Jivanmukta	Utelov. koji je oslob.	Azad-e-Muttaq
Sadguru	Čovek-Bog	Qutub
Avatar	Bog-čovek	Šahab-e-Zaman

* Vendantski i njima srodni termini

Deset stanja Boga

SADRŽAJ na stranicama ovog poglavlja koristi kao svoje polazište dijagram koji slikovito prikazuje DESET STANJA BOGA. Meher Baba je lično sačinio ovaj dijagram i on predstavlja dragulj iz nedokučive riznice njegove vrhunske gnoze. Duhovni termini u ovom dijagramu su blisko povezani sa opšte prihvaćenim mističkim ekvivalentima iz sufijske, vedantske i hrišćanske tradicije.

Ako pogledamo ovaj dijagram iz ptičije perspektive, uočićemo da on prikazuje silazno putovanje Najvišeg Jastva, do najniže tačke unazadne evolucije tj. do čoveka (*insana, jiv-atme*), i njegovo uzlazno putovanje kroz sve više nivoe svesti, do prvobitnog izvora, prvo u vidu božanski apsorbovanog *Majzoob-e-Kamila*, kulminirajući na kraju u Savršenom Čoveku (*Insan-e-Kamilu, Shiv-Atmi*). Ovih deset različitih stanja Boga predstavlja glavne stupnjeve ovog putovanja na kome nesvesni Bog postaje svesni čovek, da bi postao svesni Bog.

Mada su ova stanja Boga prikazana kao naizgled različita, ona su u stvari deset **aspekata** Jednog Boga koji jeste i koji će zauvek biti Jedan. Silazak i uspon Najvišeg Jastva odigrava se samo u imaginaciji. Sa njenim utrućem u individualnoj duši se rađa spoznaja sa punom svešću da samo Bog postoji i da je sve ostalo, što izgleda da postoji, tek Njegova senka.

Meher Babina gnoza otvoreno podržava i teoriju Istovetnosti identiteta (*wahdat-ul-wujud*)³⁴ i teoriju advaitizma. Na karti „Deset stanja Boga po Meher Babi” jasno je prikazano da je Bog sam taj koji igra različite uloge, stvarne i imaginarne. Početak je Bog i kraj je Bog; stoga među-stanja ne mogu da ne budu Bog. Duhovna izreka islamske teologije glasi: „*Huwal awwal, Huwal akher, Huwal zaher Huwal batin*” (On je prvi, On je poslednji, On je spoljašnji, On je unutrašnji).

Maulana Shabistari, u *Gulshan-e-Razu*, kaže:

*Gar andar āmad avval ham bidar shud
Agar cih dar ma'ād az dar bidar shud.*

„On se vraća do vrata na koja je prvi put izišao, iako je na svom putovanju išao od vrata do vrata”.

Sada ćemo pokušati da jezgrovito opišemo svako od deset stanja Boga prema Meher Babinim objašnjenjima.

Stanje I

Bog u Stanju s One Strane Onostranog

Ovo stanje Boga je u toj meri nesaznatljivo da se o njemu ništa ne može ni dokučiti. To je savršeno stanje čistote bez primesa i u njemu nema ni trunke „nečeg drugog”. To je najskrivenije od svih skrivenih znanja i najduhovnija od svih duhovnih stvarnosti. Ono je iznad svih reči i zato se ne može adekvatno opisati. Ono nije ni konačno ni beskonačno, nije ni bez odlika, a ni sa odlikama. U području ovog stanja, krila misli, zaključivanja, razlučivanja i razumevanja su kljasta i beskorisna.

*Bikhiyāl dar nagunjad, tū khiyāl-i khvud maranjān
Zi jahat buvad mubarrā matalab bihīc sūyash.*

-Hafiz

„On se ne može dosegnuti umom, stoga nemoj da se trudiš da Ga razumeš; On nije sputan pravicima, stoga nemoj da pokušavaš da Ga tražiš bilo gde”.

Meher Baba kaže da se uvek kada onaj ko je ostvario ovo stanje Boga pokuša da opiše to stanje drugima, taj pokušaj završava opisom ne tog prvog, već drugog stanja Boga - Boga u Onostranom stanju.

To je Večnost svih večnosti (*Azl-ul-Azal*), zato što se ne može zamisliti ni jedna večnost koja bi joj prethodila, ili bi je sledila. Ovde se poništavaju svi znaci (*Munqata-ul-Izharat*), jer ne postoji ništa na šta bi se moglo ukazati ili sa čime bi se moglo dovoditi u vezu. Ova čista suština (*Zat-al-Baht*) nije svesna ničega, čak ni sebe.

Sufije o ovom stanju govore kao o *Wara-ul-Wari* - Stanju Boga s One Strane Onostranog. U vedanti ga nazivaju *Paratpar Parabrahmom*.

Ovo je stanje u kome Bog nije ni *nirguna* (bez atributa), ni *saguna* (sa atributima), ni *nirakar* (bez oblika), ni *sakar* (sa oblicima).

Od svih glavnih deset stanja Boga, prvo i najizvornije stanje je stanje Boga s One Strane Onostranog.

Kada nisu postojala druga stanja Boga u stanju pre početka samoga Početka, postojalo je samo najizvornije stanje (to jest, stanje „Bog-Jeste”) kao Bog s One Strane Onostranog.

U beskonačnosti ovog stanja Boga s One Strane Onostranog manifestovana je jedino beskonačnost Beskonačnosti kao neograničena, apsolutna beskonačna Božanska Praznina; sva druga stanja, svojstva i aspekti Boga, uključujući i beskonačnu svesnost i beskonačnu nesvesnost, su sva nemanifestovana kao Ništa u toj Beskonačnosti neograničene, apsolutne, beskonačne Božanske Praznine koja jeste Sve (Sve koje obuhvata i to Ništa).

Dakle, najizvornije stanje Boga s One Strane Onostranog je stanje za koje se može reći: Bog večno Jeste; i da u tom najizvornijem stanju, Bog nije ni beskonačno ni konačno svestan, niti

nesvestan Jastva, odnosno Svog sopstvenog stanja Beskonačnosti. U ovom stanju, Bog takode nije svestan ni nesvestan Iluzije ni Stvarnosti.

Stanje II Bog u Onostranom Stanju

Već smo utvrdili da je nemoguće adekvatno opisati stanje Boga s One Strane Onostranog. Kada Bogoostvarena bića pokušaju da opišu stanje s One Strane Onostranog, oni jedino uspevaju da opišu Onostrano stanje Boga koje je *Allah* kod sufija, *Ahuramazda* kod zoroastrijaca, *Paramatma* kod vedantista, Bog Otac kod hrišćana i Sve-Duša kod nekih filozofa. Bog u Onostranom stanju je apsolutan, neograničen i beskonačan - Jedan bez drugog.

Meher Baba je, objašnjavajući ovo drugo stanje Boga, naglasio da se, u suštini, Stanje II ni u čemu ne razlikuje od Božijeg Stanja I; ono što pravi razliku su pod-stanja A, B i C Božijeg Stanja II.

Kako, kada i gde je nastala ta razlika opisano je u tekstu koji sledi, a prema objašnjenjima koje je dao Meher Baba:

U trenutku kada nemanifestovana prvobitna beskonačna čudljiva želja beskonačnog Boga za spoznajom Sebe („Ko sam ja?") samo što ne izbije iz neograničene istosti neograničene, apsolutne, beskonačne Božanske Praznine **najizvornijeg** stanja Boga s One Strane Onostranog, buduća ishodišta ovog beskonačnog poriva za spoznajom koji pomućuje večnu spokojnu ravnotežu Boga u neograničenoj, apsolutnoj Božanskoj Praznini, postaju nedokučiva.

Ali, **činjenica** izbijanja beskonačne čudljive želje i sama njena nedokučivost spontano dovode do nastajanja drugog aspekta Božijeg stanja, aspekta koji je drugačiji od najizvornijeg stanja s One Strane Onostranog, tog stanja neograničene, apsolutne, beskonačne Božanske Praznine, gde nema ni aspekata ni atributa, ni beskonačne ni konačne svesti, ni beskonačne ni konačne nes-

vesnosti i gde je, osim beskonačnosti Boga koja se ispoljava beskonačno, sve ostalo neispoljeno, uključujući i beskonačnu čudljivu želju i prateći poriv za spoznajom.

Otuda, sama nedokučivost budućeg ishodišta te beskonačne čudljive želje koja se ustalasava u stanju s One Strane Onostranog, automatski očituje dokučivost ishodišnosti koja je u beskonačnom stanju takode nemanifestovana i ovo ispoljavanje (ishodišnosti) daje najizvornijem stanju Boga s One Strane Onostranog izgled beskonačnog aspekta koji je različit u odnosu na najizvornije i večno stanje.

Shodno tome, drugo stanje Boga nastaje jedino kao još jedan beskonačni aspekt najizvornijeg prvog stanja. Ovo drugo stanje od deset glavnih stanja Boga naziva se Izvornim Onostranim Stanjem Boga.

Treba obratiti pažnju na to da ovo izvorno drugo stanje Boga, koje je na karti označeno kao II i nazvano „Bog u Onostranom Stanju”, ne bi trebalo ni u kom slučaju shvatiti kao stanje Boga koje je drugačije od najizvornijeg prvog stanja Boga, koje je na karti označeno kao I i nazvano „Bog u Stanju s One Strane Onostranog”.

Jedina razlika između Božijeg Stanja I i Stanja II je u tome što je stanje I stanje neograničene, apsolutne beskonačne Božanske Praznine u kojoj je nezamisliva čak i najmanja mogućnost izbijanja beskonačne čudljive želje. Prema tome, tek u trenutku kada izvorni, beskonačni, čudljivi impuls izbije u beskonačnosti stanja Bog-Jeste, beskonačni Bog može da začne u sebi beskonačni izvorni poriv za spoznavanjem izražen u vidu pitanja „Ko sam ja?” to jest, tek kada Stanje I Boga s One Strane Onostranog, koje nema aspekte, poprimi aspekt Stanja II Boga u Onostranom. *Paratpar Parabrahma* tako poprima beskonačni aspekt *Paramatme*.

Treba, takode, naglasiti da je Onostrano Stanje, koje je na karti označeno kao II, u osnovi isto kao i stanje Boga s One Strane Onostranog, koje je na karti označeno kao I. Međutim, na karti se ova dva stanja, Stanje I i Stanje II, prikazuju odvojeno, jer i

pored toga što je Stanje II Boga u Onostranom Stanju ono isto izvorno stanje Boga, ono ipak nije najizvornije stanje Boga, to jest, stanje s One Strane Onostranog. Ovo nužno sledi zbog toga što je Bog mogao da začne beskonačno izbijanje beskonačnog izvornog impulsa i da ostvari to beskonačno izbijanje beskonačnog izvornog poriva za spoznajom u vidu pitanja „Ko sam ja?“, jedino u Stanju II u kome Bog, koji je večno u Stanju I, poprima beskonačni izvorni aspekt Stanja II unutar svog sopstvenog večnog Stanja I, koje je najizvornije Stanje s One Strane Onostranog.

Eksplcitnije rečeno, u oba stanja Boga (u Stanju I i II), osim večno ispoljene beskrajnosti večne beskonačnosti Boga (u vidu bezgranične, apsolutne, beskonačne Božanske Praznine), sva svojstva, svi aspekti, sva stanja, beskonačna i najkonačnija svest i nesvesnost Boga, uključujući i beskonačnu trojnu prirodu Boga, moć, znanje i blaženstvo, i sve ostalo jesu nemanifestovani u neograničenoj, apsolutnoj, beskonačnoj Božanskoj Praznini.

Sve što je neispoljeno u Beskonačnosti može da se ispolji jedino u Božijem Stanju II, za koje se može reći da se razlikuje od Stanja I jedino po tome što ima to beskonačno područje ispoljavanja svega što je beskonačno i najkonačnije neispoljeno kao Ništa u beskonačnosti Boga koji je Sve.

Iz toga sledi, da je beskonačna ćudljiva želja Boga, kada je jednom izbila, mogla da izbije jedino u Božijem Stanju II; i kada je jednom izbila, učinila je to u beskonačnosti Boga jednoobrazno. Ali, Bog nikada ne bi mogao da doživi tu već ispoljenu želju u Svom beskonačno najnezavisnijem Stanju I s One Strane Onostranog; Bog, koji je večno u najizvornijem stanju s One Strane Onostranog, doživeo je to samo preko beskonačnog aspekta Svog Stanja II, kao „Bog u Onostranom Stanju“.

Otuda se beskonačno izbijanje beskonačne ćudljive želje i njenih pratećih beskonačnih posledica zapravo odigrava u Stanju II Boga u Stanju Onostranog.

U trenutku kada se uzburla beskonačna prvobitna ćudljiva želja i kada se u Bogu javio beskonačni prvobitni poriv za spoznajom u vidu pitanja „Ko sam ja?“, ta beskonačna ravnomer-

nost beskonačnog izbijanja te ćudljive želje je spontano dovela do istovremene manifestacije nemanifestovane beskonačne svesti i nemanifestovane nesvesnosti Boga u izvornom Onostranom stanju Boga Koji je, pri svemu tome, večno u najizvornijem stanju s One Strane Onostranog.

Ovo spontano istovremeno ispoljavanje neispoljene beskonačne svesti i beskonačne nesvesnosti, ljudski intelekt nije u stanju ni da razume ni da apsorbuje. Ono predstavlja paradoks carstva Stvarnosti koji osujećuje svako ljudsko razumevanje. Kako je Bog mogao spontano da stekne istovremeno i Svoju sopstvenu svest i Svoju sopstvenu nesvesnost? Objašnjavajući ovo, Meher Baba je rekao da je to činjenica koja pripada carstvu Stvarnosti i da um to nikada ne može da razume niti dokući; to se jedino spoznaje spoznavanjem Stvarnosti. Međutim, da bismo stekli bar neku predstavu u ovoj činjenici koja se ispoljava u Stvarnosti, i da ona za nas ne bi ostala samo paradoksalna misterija, Meher Baba nam razjašnjava ovaj prividni paradoks kroz primer deteta u majčinoj utrobi.

Kada majka zatrudni, dete prolazi kroz proces razvoja u majčinoj utrobi. Onoga trenutka kad razvoj tog deteta dostigne stadijum u kome su, uporedo sa celokupnim razvojem, oči deteta potpuno formirane, dete istovremeno stiće sposobnosti „videnja“ i „ne-videnja“. Bez obzira da li to dete po rođenju vidi ili ne vidi, sama činjenica da su se oči deteta formirale u utrobi njegove majke određuje dvojni aspekt njegovih sopstvenih očiju. U očima su, čim se razvijaju, sadržane istovremeno mogućnosti videnja i ne-videnja. Kada dete otvori oči, ono će videti, a kada zatvori oči ono neće videti; pri čemu i dalje stoji činjenica da je već samim razvojem očiju u njima istovremeno već postojala dvojna sposobnost videnja i ne-videnja.

Slično tome, istovremeno sa izbijanjem Božije prvobitne, beskonačne, ćudljive želje, u Bogu su se istovremeno ispoljile i beskonačna svest i nesvesnost koje su u Bogu bile neispoljene, a što se ograničenom umu čini paradoksalnim.

Tako je Bog u Svom najizvornijem Stanju I s One Strane Onostranog istovremeno, kroz svoje izvorno Stanje II u Onostranom, spontano stekao Svoje sopstveno beskonačno nesvesno stanje i Svoje sopstveno beskonačno svesno stanje. Ona su na karti prikazana kao stanja „A” i „B”.

Prema tome, s jedne strane, sa spontanom ispoljenjem beskonačne nesvesnosti, Bog u Svom beskonačnom **nesvesnom** Onostranom stanju, označenom na karti kao „A”, večno ostaje ne samo beskonačno nesvestan svog večnog, beskonačnog postojanja, kao u najizvornijem stanju s One Strane Onostranog u Beskonačnosti - Apsolutu, već On, takođe, večno postaje beskonačno nesvestan Svog novonastalog beskonačnog izvornog Onostranog stanja, koje je na karti označeno kao II.

S druge strane, istovremeno sa spontanom ispoljavanjem beskonačne svesti, Bog u Svom beskonačnom **svesnom** Onostranom stanju, označenom na karti kao „B”, postaje večno beskonačno svestan, ne samo Svog večnog beskonačnog postojanja, kao u najizvornijem stanju s One Strane Onostranog u Beskonačnosti - Apsolutu, već On, takođe, očigledno postaje beskonačno svestan Svog novonastalog beskonačnog izvornog Onostranog stanja, označenog na karti kao II.

Drugim rečima, jedino u Onostranom stanju Boga, označenom na karti kao Stanje II, u trenutku izbijanja beskonačne prvobitne ćudljive želje Bog spontano i istovremeno stvara Svoje večno, beskonačno nesvesno stanje, označeno kao pod-stanje „A”, i Svoje večno, beskonačno svesno stanje, označeno kao pod-stanje „B”.

Pod-stanje A je stanje Boga u Onostranom stanju i označeno je kao Stanje II. Ovo pod-stanje A je stanje božanske nesvesnosti Božije beskonačne moći, beskonačnog znanja i beskonačnog blaženstva. Bog u ovom pod-stanju A niti svesno doživljava Svoju trojnu prirodu beskonačne moći, znanja i blaženstva, niti ih koristi.

Pod-stanje B je takođe stanje Boga u Onostranom, i označeno je kao Stanje II. To pod-stanje B je bez odlika i bez oblika,

ali je to stanje najviše božanske svesti o Božijoj beskonačnoj trojnoj prirodi beskonačne moći, znanja i blaženstva. Bog u ovom pod-stanju B svesno doživljava Svoju beskonačnu moć, beskonačno znanje i beskonačno blaženstvo, ali ih On ne koristi. On je svestan Svoje Stvarnosti, ali nije svestan Iluzije.

Na taj način, prema vedantskoj terminologiji, Stanje I *Paratpar Parabrahme* stvara Stanje II *Paramatme*; i u tom Stanju II, Bog kao *Paramatma* je večno nesvestan, a istovremeno i večno svestan Svog najizvornijeg stanja *Paratpar Parabrahme*. Ovaj beskonačni dvojni aspekt stanja *Paramatme* označen je na karti kao stanje A, odnosno stanje B.

Prema tome, iz ovog prirodno sledi da večno nesvesno stanje *Paramatme*, označeno sa A, u večnom izvornom Onostranom stanju, označenom sa II, večno teži da dostigne večno svesno stanje *Paramatme*, označeno sa B, koje je onaj drugi aspekt dvojnog beskonačnog aspekta izvornog Onostranog stanja Boga (*Paramatme*), označenog kao II.

Prema tome, božanski cilj je da nesvesno A stanje Boga postigne svesnu Stvarnost svesnog B stanja Boga.

Ukratko, božanski cilj je ostvaren onda kada stanje A svesno ostvari stanje B.

Jedini način da stanje A svesno ostvari stanje B je da stanje A postepeno doživi potpuni preobražaj u stanje B, i konačno svesno postane stanje B u svakom pogledu.

Ovo postepeno pretvaranje nesvesnog, beskonačnog stanja Boga u svesno, beskonačno stanje prikazano je kroz Stanja III, IV, V, VI i VII kao različita stanja Boga na karti koja prikazuje deset stanja Boga. U Stanju VIII, stanje A Boga postaje potpuno svesno stanje B.

U ovom Stanju VIII, nesvesno beskonačno A stanje Boga ne samo da stiče najvišu božansku svest Stanja B, već Bog postaje božanski uronjen u Stvarnost Svog beskonačnog svesnog stanja, i tako ostvaruje Svoju večnu istovetnost sa beskonačnim Božijim svesnim stanjem B.

Ako Bog, uronjen u božansko, kao u Stanju VIII, povrati i zadrži normalnu svest o mentalnoj, suptilnoj i gruboj sferi kroz Svoje mentalne, suptilne i grube aspekte kao utelovljeno savršeno ljudsko biće, tada dostiže stanje IX u Božanskom Spoju između stanja VIII i X. Iza ovog devetog stanja, na karti je prikazano deseto stanje Boga i povezano sa Božijim stanjem „C”.

Deseto stanje Boga je stanje u kome Bog ima odlike i ispoljava se u ljudskoj formi kao Savršeni Učitelj. U Stanju X, Bog svesno doživljava Svoju trojnu prirodu beskonačne moći, beskonačnog znanja i beskonačnog blaženstva, a uz to ih i upotrebljava kroz Božansku Službu Božijeg stanja X, označenog na karti kao „C”.

Treba takođe naglasiti da Bog u beskonačnom nesvesnom stanju A nije ni *nirguna* (bez odlika) *nirakar* (bez oblika), ni *saguna* (sa odlikama) *sakar* (sa oblikom). Međutim, stanje B je stanje *nirguna-nirakar* (bez odlika i bez oblika), a stanje C (koje takođe izvorno Onostranog Stanja Boga) je stanje *saguna-sakar* (sa odlikama i oblikom). To je ono najviše stanje Čoveka-Boga u kome je Bog beskonačno svestan i Stvarnosti i Iluzije.

Stanje III

Bog kao Stvoritelj, Zaštitnik i Razarač

U ovom stanju, Bog uvodi u igru Svoja tri osnovna svojstva (*sifat*) stvaranja, održavanja i razaranja. Ovo stanje tri-u-jednom odgovara trojstvu u vedanti: *Brahma* (Tvorac), *Vishnu* (Čuvar) i *Mahesh* (Razarač), a sinonimi u sufijskoj terminologiji su *Afridgar*, *Parvardigar* i *Fanakar*.

Tri svojstva Boga se iskazuju kroz tri Arhandela, *Israfeel* (anđeo koji stvara život), *Mikaeel* (anđeo koji održava život) i *Izrael* (anđeo koji uništava život).

Trojni atributi III Stanja Boga su bili nemanifestovani u najizvornijem I stanju Boga; oni su se istovremeno, spontano pojavili onoga trenutka kada se prvobitna beskonačna čudljiva želja ustalasala u Bogu i kada je On u Svom Stanju II začeo

beskonačni poriv za spoznajom Sebe kroz pitanje „Ko sam ja?”. Upravo u tom trenutku izbijanja beskonačne čudljive želje, Bog je u Svom Stanju II istovremeno stekao beskonačne dvojne aspekte bivanja beskonačno nesvesnim, kao u Svom Stanju A, i bivanja beskonačno svesnim, kao u Svom Stanju B.

Pa ipak, beskonačni izvorni poriv za spoznajom Sebe očigledno postoji već u Božijem stanju A, koje je još beskonačno nesvesno Sebe. Taj beskonačni poriv za spoznajom Sebe koji već postoji u ovom beskonačno nesvesnom Božijem stanju A omogućio je **ispoljavanja svih odlika i aspekata Boga koji su bili nemanifestovani kao Ništa u beskonačnosti najizvornijeg Božijeg stanja I koje je Sve**. Ali, sve što je nemanifestovano kao to Ništa u Svemu moguće je zamisliti kao nemanifestovano samo u Božijem Onostranom stanju II.

Zato se sve što je nemanifestovano u Onostranom stanju Boga postepeno razotkriva terano beskonačnim porivom, i spontano biva nagnano na ispoljavanje u vidu svega što potiče od Ničega. Stoga je Kreacija ispoljeno Ništavilo poteklo od tog Ničega i ta Kreacija niče iz beskonačnog poriva za spoznajom u beskonačnom, nesvesnom Božijem stanju A. Zbog toga je prirodno da od tri beskonačna svojstva: Bog Tvorac, Bog Zaštitnik i Bog Razlagač ili Razarač, beskonačno, nesvesno Božije stanje A prvo stiže svojstvo Stvoritelja.

Budući da je Bog stekao svojstvo Stvoritelja, on očigledno postaje Tvorac Kreacije, kao u Svom Stanju III.

Otuda sasvim prirodno sledi da kada Bog stvara, On ujedno spontano i čuva ono što stvara. On tada, očigledno, postaje i Zaštitnik Kreacije, kao u Svom Stanju III.

U samom činu očuvanja onoga što je stvoreno, Bog istovremeno utvrđuje neizbežno rastakanje ili razaranja Kreacije. Proces očuvanja bi bio lišen smisla kada ne bi u sebi sadržavao elemente raspadanja ili razaranja. Otuda Bog očigledno postaje i Razarač Kreacije, kao u Svom Stanju III.

Božije Stanje III je stanje u kome Bog postaje Tvorac, a istovremeno je i Zaštitnik ili Čuvar i Razlagač ili Razarač Svoje

sopstvene Kreacije. Tako Bog u Stanju III jednovremeno postaje Tvorac, Čuvar i Razarač.

Beskonačna prvobitna čudljiva želja koja se u Bogu uskomesala, i iz nje proistekli prvobitni poriv za spoznajom sebe doveli su u Bogu do ispoljavanja beskonačnih trojnih atributa Tvorca, Zaštitnika i Razlagača, sa svim pratećim obeležjima Ništavila tog nemanifestovanog Ničega. Ovo Ništavilo je bukvalno ništa, iako se čini da postoji usred Iluzije (koja se ponekad naziva *Mayom*³⁵) kao Kreacija.

Meher Baba nam je rekao da ne postoji Kreacija u doslovnom smislu te reči. Ono što mi nazivamo Kreacijom je ispoljavanje bezbrojnih formi Ničega. To Ništa je uistinu **ništa**, ali ono postoji u svom sopstvenom području Iluzije. Ono se ne može poreći i nije izvan Svega, to jest Boga. Iako Sve obuhvata i ovo Ništa, to Ništa nikada ne obuhvata, niti može da obuhvati ili da znači Sve. Samo je Svemogućí Sve, uključujući i Ništa; i pre no što se Kreacija ispoljila, doslovno i apsolutno nije postojalo ništa osim Svemogućeg koji je Sve.

*Zāt thī Allāh kī aur jalve sab rūpōsh the
Ik saut-i sarmadī tha naghme sab khāmosh the
Thā faqat maikhānah sāqī thā nah vān mainosh the
Kā-yi nāte dahar kyā rūh ul-amīn bihosh the
Zindaḡī jab muskurā ī hai qazā ke sāmne.*

-Munisiff-Asghar

„Jedino beše postojanje Allaha i sva ispoljavanja u njemu behu neispoljena;
Vladaše Jedan Večni Zvuk i svi tonovi behu u njemu uspavani;
Postojaše samo krčma - ne beše ni peharnika ni vinopija;
Grubi univerzum se nije mogao ni zamisliti, čak ni anđeoski svet nije postojao,
Kad, sa božanskom naredbom: „Budi”, život nasmejano poteče”.

Postojao je samo Svemogućí, ali je On bio samo latentno svestan i stoga nije spoznao Sebe, i baš kao što je ta svest postojala latentno u Njemu, tako je i Kreacija u Njemu postojala latentno.

Razlika između neispoljene i ispoljene Kreacije može se uporediti sa razlikom koja postoji između semena i drveta. Ali, bez obzira da li je ona samo seme ili drvo, neispoljena ili ispoljena, Kreacija je uvek to "ništa", zato što je ona nemanifestovano Ništa koje se ispoljava u vidu Ništavila.

Sve što je latentno kao to Ništa u Onostranom Stanju II beskonačnosti Boga koji je Sve, izražava se i ispoljava se kroz najkonačniju tačku u beskonačnosti Boga. Ova tačka se naziva „tačkom kreacije” ili „Om tačkom”.* Iz ove tačke je izronila Kreacija. Ova tačka kreacije je takođe postojala latentno u najizvornijem Stanju I Boga u stanju s One Strane Onostranog.

Proces nastajanja, održavanja i razlaganja koji se neprekidno i ujednačeno odvija, može se ilustrovati sledećom analogijom. Zamislimo da je ljudsko telo Bog. Tada to ljudsko telo koje spava zatvorenih očiju možemo da uporedimo sa Onostranim Stanjem Boga u Stanje II-A. Onaj prvi trenutak otvaranja očiju možemo da uporedimo sa stanjem Boga kao Tvorca. Budno stanje koje iza toga sledi možemo da uporedimo sa stanjem Boga kao Zaštitnika, a ponovni odlazak na počinak sa zatvorenim očima možemo da uporedimo sa stanjem Boga kao Razlagača. Dakle, Bog je Tvorac, Zaštitnik i Razlagač, svo troje u Jednom, i to istovremeno.

* Vidi takođe: Francis Brabazon, *Stay with God (Ostani sa Bogom)* (Woombye, Queensland, Australia: Edwards and Shaw for Garuda Books, 1959), str. 65-66. Ur.

Stanje IV

Bog kao utelovljena duša

*Dīd apnī thī ūse khyāhish
Ap ko har tarah banā dekhā*

-Niyaz

„On požele Sebe da vidi, i zato poprimi razne aspekte koji sadržavaše nazive i forme”.

Da bismo razumeli kako se Božije beskonačno nesvesno stanje A postepeno pretvara u Božije beskonačno svesno stanje B i stiče potpunu i beskonačnu svest, Meher Baba daje sledeću analogiju:

Zamislite beskonačno nesvesno Božije stanje A pre nastanka Kreacije kao beskonačni mirni okean. Zamislite da tada nalet vetra uskomešava mirnu jednodolnost ovog okeana i ogromni talasi, bezbrojne kapi vode i bezbrojni mehurići izranjaju iz jednodolnosti tog beskonačnog okeana bez granica. Taj udar vetra koji je uskomešao okean može se uporediti sa impulsom beskonačnog izvornog poriva za spoznajom, nastalog sa beskonačnom, prvobitnom Božijom ćudljivom željom koja se uzburkala u Bogu nagoneći Ga da Spozna Sebe kroz Svoje beskonačno Božije Stanje II.

Komešanje na površini okeana izazvano beskonačnim porivom je na svaku kap tog beskonačnog okeana prenelo beskonačni izvorni poriv za spoznajom sebe.

Tako *Paramatma* u Svom beskonačnom nesvesnom stanju A, potaknuta porivom da spozna Sebe, istovremeno remeti mirnu ravnotežu svake *atme* u *Paramatmi* tim porivom da spozna sebe. Ovo se može shvatiti jedino ako se *Paramatma* uporedi sa beskonačnim okeanom, a *atme* sa kapima tog beskonačnog okeana. Međutim, moramo obratiti pažnju i na to da svaka kap tog okeana, kada je u okeanu, jeste sam okean sve dotle dok kapi ne poprime individualnost posredstvom mehurića koji se obrazuju na površini okeana. Svaki tako nastali mehurić tada daruje svojoj kapi zasebnu i njoj svojstvenu individualnost. Ta odvojenost koja

je stvorena postojaće unutar jednolike nedeljivosti kapi koje pripadaju beskonačnom okeanu, sve dotle dok postoje ti mehurići koji stvaraju odvojenost. Čim se mehurići rasprsnu, kapi, koje jesu i koje su bile u okeanu, dolaze do spoznaje da one jesu i da su bile jedno sa tim beskonačnim okeanom i stiču svest o svojoj **večnoj beskonačnosti u beskonačnom okeanu** tek pošto prvo iskuse odvojenost, a zatim rasprše mehuriće neznanja koji su im omogućili da dožive svoju prividnu odvojenost u odnosu na svoju suštinu nedeljivost.

Sve dok beskonačni bezbroj kapi okeana ne doživi tu prividnu odvojenost, te kapi ne mogu da spoznaju svoje sopstveno jednorodno i nedeljivo, večno, beskonačno postojanje koje je sam okean. Jedino kroz iskustvo prividne odvojenosti, *atme* mogu svesno da spoznaju nedeljivu Jednost kao *Paramatmu*.

Da bi opisali Božije Stanje IV „Boga kao utelovljene Duše”, zamislimo jednu beskonačnu dušu (*atmu*) u *Paramatmi* u stanju A.

Na početku, u stanju A, duša (*atma*) nema svest i nema impresije (*sanskare*).

Zbog toga, na tom stupnju i u tom stanju, duša (*atma*) nema grubu formu, grubo telo, suptilno telo, ni mentalno telo, zato što **jedino postojanje grubih, suptilnih i mentalnih impresija (*sanskara*) može da dovede do nastajanja grubog, suptilnog i mentalnog tela**; i samo ako postoje ta tela mogu da postoje grubi, suptilni i mentalni svetovi.

Stoga, u početku, duša u Božijem stanju A, budući da je bila beskonačno nesvesna i bez impresija, nije imala svest o grubom, suptilnom i mentalnom telu i nije bila svesna svog beskonačnog Jastva. Prirodno je to što duša tada nije imala iskustvo grubog, suptilnog i mentalnog sveta i nije imala iskustvo Najvišeg Jastva (*Paramatme*).

Potom je ovo beskonačno, nesvesno, mirno stanje duše bez impresija iznedrilo prvi impuls koji nazivamo Prvim Porivom (prvim porivom za spoznajom Sebe).

Istovremeno sa ehom prvog poriva za spoznajom Sebe, nastala je **najgrublja** prva impresija opredmećujući dušu kao apsolutno oprečnu i najkonačniju kopiju apsolutno beskonačnog Najvišeg Jastva.

Duša, budući da je večno u Najvišem Jastvu i jedno sa Najvišim Jastvom, takođe ima beskonačne mogućnosti Najvišeg Jastva, mada su one latentne u njenom nesvesnom stanju. Prema tome, duša takođe poseduje beskonačnu moć, znanje i blaženstvo.

Zbog toga, kada beskonačna duša bez impresija poprimi ovu prvu impresiju, ta impresija ne može da bude ništa drugo do najgrublja impresija, jer sama duša, koja poseduje beskonačno znanje, pokušava da stekne znanje o svom sopstvenom „Jastvu”. Sama ta namera posednika beskonačnog znanja je beskonačno sirova, odnosno gruba i ta beskonačno sirova ili gruba namera beskonačne duše prenela je na dušu bez impresija najgrublju prvu impresiju. Istovremeno sa najgrubljom prvom impresijom, beskonačno nesvesna duša je stekla **najkonačniju** prvu svest. Uporedo sa sve brojnijim grubim impresijama razvijala se i svest, a evolucija grubih formi je dobijala zamah.

Otuda su i evolucija svesti i evolucija grubih formi i evolucija iskustava grubog sveta nastale kao posledica Božijeg prvog poriva za spoznajom Sebe.

Zbog ove najgrublje prve impresije prvog poriva, beskonačna, nesvesna duša je po prvi put stekla aspekt **iskustva**. Prvo iskustvo beskonačne duše je bilo iskustvo u kome je ona (duša, *atma*) doživela potpunu protivrečnost (potpuno oprečnu po prirodi) u odnosu na svoju istovetnost sa beskonačnim, nesvesnim stanjem *A Paramatme* koje je bez impresija.

Ovo iskustvo oprečnosti dovelo je do promene u večnoj, nedeljivoj stabilnosti beskonačne duše, i spontano je došlo do izbijanja jedne vrste erupcije koja je poremetila postojeću nedeljivu ravnotežu i nesvesno spokojstvo beskonačne duše jednim trzajem, odnosno snažnim šokom koji je prozeo beskonačnu nesvesnost beskonačno nesvesne duše (*atme*) prvom svešću o njenoj prividnoj odvojenosti od nedeljivog stanja *Paramatme*. Ali, pošto

je duša beskonačna, ta prva svest koju je ona stekla od tog trzaja, odnosno šoka **apsolutno opročne** i najgrublje prve impresije o svojoj odvojenosti, bila je, prirodno i nužno, najkonačnija prva svest.

Prva svest koju je duša stekla bila je očigledno najkonačnija, saobrazno iskustvu apsolutne suprotnosti u odnosu na njeno izvorno, beskonačno stanje kao u „A”.

Prema tome, to znači da je u početku, kada je beskonačna duša bez impresija prvi put stekla impresiju, ta prva impresija bila apsolutno najkonačnija gruba impresija. Prva svest koju je ona (duša, *atma*) stekla bila je najkonačnija. Prirodno je da je u tom trenutku nesvesnost beskonačne duše zapravo doživela prvu svest o najgrubljoj prvoj impresiji.

Ako je duša svesna impresija (*sanskara*), onda duša **nužno mora da proživi te impresije**. A da bi proživela te impresije, svest duše mora da ih doživi kroz prikladne i odgovarajuće medijume. Kakve su impresije, takva su i iskustva impresija, pa su, slično tome, takvi i prikladni medijumi koji proživljavaju te impresije. Drugim rečima, impresije prouzrokuju iskustva, a da bi se proživele impresije, neophodno je upotrebiti odgovarajuće medijume.

Dakle, pošto je beskonačna, večna duša koja je bez oblika sada zadobila najkonačniju prvu svest o najgrubljoj prvoj impresiji, ova prva svest duše očigledno i neizbežno mora da upotrebi najkonačniji i najgrublji prvi medijum da bi doživela najgrublju prvu impresiju.

Ovaj prvi medijum koji Bog u Svom Stanju IV (Bog kao utelovljena duša) usvaja je prva forma koja je, i pored toga što je gruba, ipak toliko nezamislivo beskonačno konačna da se čak i ne može smatrati grubom. Ona je tako beskonačno neuobličena, besadržajna, nematrijalna i neodređena da se o njoj čak ne može ni razmišljati kao o gruboj. Pa ipak, ta forma jeste prva gruba forma koja izranja istovremeno kao u tri kraka, u vidu prve tri od prvih sedam „**gasolikh**” formi. Kada bismo pokušali da opišemo te prve tri gasolike forme, one bi se jedino mogle opisati sa stanovišta gustine: prva bi imala beskonačno zanemarljivo malu

gustinu, zatim bi na sledećem stupnju imala zanemarljivo malu gustinu, a na trećem stupnju bi pokazivala prve tragove gustine. Ove prve tri forme ne podležu evoluciji. Sledeće tri forme bi već mogle da se zamisle i njih bismo mogli da opišemo kao „polu-gasovite i polu-materijalne” forme. Evolucija počinje sa četvrtom gasolikom formom. I na kraju, sedma gasolika forma u nizu od sedam prvih gasolikih formi je vodonik, za koji se može reći da sadrži elektron.

Potrebno je istaći da prvih šest gasolikih grubih formi nemaju nikakvih sličnosti sa raznim gasovima kao što su vodonik, azot, itd. One su mnogo, mnogo finije (ne suptilnije)* od onih koje naučnici našeg doba veoma dobro poznaju.

Stanje V

Bog kao duša u stanju evolucije

Bog kao utelovljena duša sada **počinje** da postaje svestan i **počinje** da „zna” Kreaciju (Ništavilo), mada je Njegovo „znanje” Kreacije na ovom stupnju beskonačno malo. Međutim, čak i ova najkonačnija svest i ovo najsicušnije „znanje” stvaraju daljnje impresije (*sanskare*) koje dovode do toga da ta „kap” (duša, *atma*, jastvo) napusti, odnosno da se odvoji od onog prvobitnog, prvog mehurića (forme). Napuštanje mehurića je ekvivalent odbacivanja ili odvajanja od prve forme.

Čak i nakon odbacivanja te forme, impresije koje je evoluirajuća svest duše nakupila ne iščezavaju. Te impresije ostaju uz razvijenu svest i navode evoluirajuću svest duše da se spoji sa novim odgovarajućim i po stupnju razvoja višim mehurićem (formom). Tako duša može u još većoj meri da spozna ili doživi Kreaciju posredstvom te druge forme. „Ugao viđenja” se proširu-

* Ovo se nipošto ne sme dovoditi u vezu sa bilo kojom formom i objektom suptilnog sveta budući da su ovo forme koje isključivo pripadaju grubom svetu.

je, a svest o „znanju” se uvećava srazmerno istovremenoj evoluciji forme. Sa evolucijom ili uvećanjem grube svesti, uvećavaju se i impresije (*sanskare*) i navode dušu da preuzme, odnosno da se spoji sa još složenijom grubom formom u skladu sa impresijama koje je svest zadržala prilikom napuštanja prethodne forme.

Na ovaj način, evolucija svesti se odvija tokom veoma dugog vremenskog perioda, uporedo sa evolucijom formi koje omogućavaju da se prožive, a istovremeno i istroše nakupljene impresije sve dok, posle bezbroj promena formi, kroz sve konkretnije, sukcesivne stupnjeve kamena, metala, biljki, crva, riba, ptica i životinja, duša ne poprimi ljudsku formu.

Drugim rečima, ciklus evolucije svesti duše se nastavlja i dovodi do razvoja sve veće i više svesti kroz evoluciju formi sve viših i razvijenijih tipova tokom proživljavanja i trošenja impresija formi upravo odbačenog, nižeg tipa.

Prema tome, evolucija svesti duša očigledno navodi duše da se u grubom svetu poistovećuju sa bezgranično mnogo sve viših i razvijenijih grubih vrsta formi i skupljaju njihove raznovrsne, bezbrojne impresije. One jasno određene glavne forme sa kojima se duša spaja pri svakom novom skoku sve više i razvijenije svesti odgovaraju skokovima od kamena do metala, od metala do biljke, od biljke do crva, od crva do ribe, od ribe do ptice, od ptice do životinje, i na kraju, sedmi i poslednji skok predstavlja skok od životinje do ljudske forme.

Veoma je važno da se shvati da se proces evolucije svesti odnosi isključivo na evoluciju mehurića, odnosno formi, a ne na „kapi”, odnosno duše. Duše ostaju nedeljive i beskonačne kao i bezgranični okean (*Paramatma*), od početka do završetka evolucije svesti koja se okončava završetkom evolucije forme.

Jedino se kroz evoluciju forme svest o neznanju ili „znanju” Kreacije uvećava korak po korak zahvaljujući raznolikim impresijama i jedino u ljudskoj formi individualizovana duša (*atma*) može konačno da spozna Najviše Jastvo ili *Paramatmu*. Pošto je duša beskonačna, svest duše mora takođe da postane beskonačna;

budući da svest može da postane beskonačna jedino u ljudskoj formi, ljudska forma predstavlja krajnji stupanj evolucije forme.

Duša mora da prođe kroz osam miliona četiri stotine hiljada (osamdeset i četiri *lakha*) ljudskih formi pre nego što počne da se inkarnira u ljudskoj formi da bi dostigla ostvarenje u Bogu. Forme koje prethode ljudskoj formi i kroz koje duša mora da prođe pre nego što se inkarnira u ljudskoj formi su bezbrojne.

Strogo uzevši, postoji samo jedna forma - ljudska forma - koja je latentna u svim prethodnim formama. Mineralne, biljne i životinjske forme zapravo sadrže u sebi ljudsku formu u njenom latentnom stanju i ona se postepeno i sve više ispoljava, sve dok se na kraju potpuno ne ispolji u vidu ljudskog bića u ljudskom telu.

Pre nego što se ljudska forma potpuno ne ispolji u ljudskom telu, kao muškarac ili žena, latentna ljudska forma prolazi kroz niz delimičnih preobražaja. U stanju kristalne stene (kao što je granit) latentna ljudska forma je postavljena naglavce, a skoro je isto i u stanju biljke. Kako forme napreduju odnosno evoluiraju, osa tela lagano rotira tako da sve više i više dolazi u horizontalan položaj. Na stupnju viših kičmenjaka vidimo da se glava diže sve više i više, dok se osovina tela približava vertikalni. Kod muškaraca i žena nailazimo na potpuno izraženu i sasvim uspravnu ljudsku formu.

Pojedinosti evolucije forme su izuzetno složene. Postoje, na primer, neke vrste kamena, metala, biljaka i životinja koje zauzimaju ono što je Meher Baba nazvao specijalnim „mestom” u evoluciji. Ove ključne vrste formi su po mnogo čemu putokazi na putu evolucije i označavaju prvu i poslednju vrstu u okviru određene kategorije vrsta formi. Na primer, prva vrsta forme ptice koja sledi iza poslednje vrste forme ribe i prva vrsta forme životinje

koja sledi iza poslednje vrste forme ptice nose u sebi važnost tog specijalnog „mesta” u evoluciji.

Meher Baba kaže da je čitava ova tema objašnjena do naj-sitnijih detalja u njegovoj knjizi* koja tek treba da bude predata svetu.

Upravo kao što postoji evolucija svesti i evolucija formi, isto tako postoji i evolucija svetova.

Razvijena svest duše, poistovećujući dušu sa razvijenim formama, skuplja sve više i više impresija, a da bi iscrpla te impresije ona dosledno pronalazi svoje polje ispoljavanja i proživljava te impresije na Zemlji, koja se takođe razvija uporedo sa drugim svetovima u skladu sa progresivnom evolucijom celokupne kosmičke Kreacije.

Tokom evolucije svesti duše, dok se **svesno** poistovećivala sa raznovrsnim konačnim grubim formama, duša se istovremeno, mada **nesvesno**, poistovećivala sa svojom konačnom suptilnom formom i sa svojom konačnom mentalnom formom, koje su se spajale sa dušom (*atmom*) u kompaktnom, homogenom, nesvesnom spoju za sve vreme dok je trajala evolucija svesti, počev od samog prvog poriva.

Tokom čitave evolucije svesti u kojoj se duša često i **svesno** odvaja od konačnih grubih formi, koje služe kao medijumi da bi se proživele i potrošile impresije u procesu razvijanja sve više i razvijenije svesti, duša se nikada ne odvaja, ni svesno ni nesvesno, od svoje konačne suptilne forme i od svoje konačne mentalne forme.

Naprotiv, kada se duša raspoistoveti od bilo kog medijuma konačne grube forme, upravo je nesvesni spoj duše sa njenom suptilnom formom taj koji jača dušu, koja je tada bez ikakvog grubog medijuma, konačnom energijom - pokretačkom silom - da

* Knjiga koja se pominje ne odnosi se na ovu knjigu. Meher Baba je autor jednog drugog dela koje će možda biti objavljeno kasnije. Ur.

usmeri svest duše ka poistovećivanju sa novom formom, tj. sledećim medijumom sledeće grube forme, kako bi proživela impresije one konačne grube forme od koje se odvojila, a koje konačna mentalna forma duše, koja je takode u nesvesnom spoju sa dušom, zadržava i reflektuje.

Sasvim je prirodno da se sa evolucijom sve više i razvijenije svesti duše uporedo odigrava i evolucija konačne suptilne forme duše, da bi snažila dušu još većom konačnom energijom koja nagoni svest duše, sve više i više svesne grubog, da se poistoveti sa višim i razvijenijim tipovima konačnih grubih formi koje su razvile impresije poslednje, niže konačne grube forme.

Slično tome, istovremeno se odvija i evolucija konačne mentalne forme duše, da bi primala, zadržavala i odražavala sve brojnije raznolike impresije stečene i nakupljene tokom evolucije sve više i razvijenije svesti duše.

Prema tome, jedino su u ljudskoj formi suptilno telo i mentalno telo razvijeni u potpunosti. Dakle, dok se svesno spaja sa ljudskom formom, duša biva, takoreći, potpuno opremljena grubim telom, suptilnim telom i mentalnim telom u ljudskoj formi, zajedno sa potpunom svešću o grubom koja je stečena u ljudskoj formi.

Pa ipak, mada duša stiže potpunu svest u ljudskoj formi i stoga doživljava grubi svet, ta ljudska duša koja je svesna grubog, nije svesna suptilnog tela i zato ne može da doživi suptilni svet; isto tako, ljudska duša koja je svesna grubog nije svesna mentalnog tela i zato ne može da doživi mentalni svet.

Stanje VI

Bog kao ljudska duša u stanju reinkarnacije*

Najkonačnija prva impresija prvog poriva podarila je beskonačnoj nesvesnosti nesvesne duše najkonačniju prvu svest. Postepeno su raznovrsne i bezbrojne impresije, doživljene kroz raznolike i bezbrojne grube medijume, sticale duši sve višu i razvijeniju svest o konačnom grubom svetu i na kraju je evolucija svesti okončana kada se svest duše poistovetila sa prvom-u-nizu-prvih formi čoveka. Prema tome, pošto je sada stekla potpunu svest u formi čoveka, duša nema potrebu za bilo kojom drugom ili višom formom da bi razvijala svest. Svest, koja je postepeno sticana u procesu evolucije, je u formi čoveka potpuna i savršena.

Mada je duša u ovom stanju stekla potpunu i savršenu svest, ona još uvek nije svesna svog suptilnog i mentalnog tela, niti svog bezgraničnog Jastva kao Jednog, nedeljivog, večnog i beskonačnog; ona je potpuno svesna jedino svoje istovetnosti sa ljudskom formom i njenim različitim aspektima i iskustvima grubog sveta.

Iz toga sledi da duša na ovom stupnju, koja u potpunosti poseduje jedino grubu svest te prve-u-nizu-prvih grubih formi čoveka i koja je još uvek nesvesna suptilnog i mentalnog, doživljava u grubom svetu sve impresije poslednje-u-nizu-poslednjih grubih formi životinje od koje se svest duše odvojila, odnosno koju je odbacila na prethodnom stupnju evolucije svesti.

Kada se sve impresije te poslednje-u-nizu-poslednjih grubih formi životinje iscrpe kroz neprekidan niz iskustava te prve-u-nizu-prvih grubih formi čoveka, prirodno je da ta prva-u-nizu-prvih formi čoveka bude odbačena, odnosno da se odvoji od svesti duše. Ovo iskustvo te potpuno svesne duše je opšte prihvaćeno kao smrt ljudskog bića. Kao što je ranije objašnjeno, mada se svest duše

* Vidi takode: Meher Baba, „Reincarnation and Karma”, *Discourses* („Reinkarnacija i Karma”, *Razgovori*), 3: 51-98. Ur.

odvaja od prve-u-nizu-prvih formi čoveka, ona nikada ne raskida nesvesni spoj sa svojim suptilnim i mentalnim telom.

Svest duše zadržava i proživljava impresije te prve-u-nizu-prvih formi čoveka koju je odbacila, odnosno od koje se odvojila, kroz svoje suptilno i mentalno telo. Da bi iscrpla te impresije, svest duše neizostavno mora da se spoji sa grubom formom, te se tako spaja sa sledećom formom čoveka da bi istrošila i proživela ostatak impresija prethodne, odbačene forme čoveka. U stvari, ta sledeća forma čoveka nije ništa drugo do zgusnuti kalup prošlih impresija zadržanih od prethodnog tela, odnosno ljudske forme koja se odvojila od ljudske duše. Spajanje svesti duše sa sledećom ljudskom formom je opšte prihvaćeno kao rođenje ljudskog bića.

Ukratko, u Stanju VI Boga kao ljudske duše u stanju reinkarnacije, duša razvija potpunu svest u ljudskoj formi i zato nema potrebe ni za kakvom daljnjom evolucijom grube forme. Evolucija grube svesti se stoga okončava dostizanjem ljudske forme. Da bi proživela impresije (*sanskare*) nastale u ljudskoj formi i u forma koje prethode ljudskoj formi, duša mora uvek iznova da se inkarnira u ljudskoj formi.

Vrsta ljudskih formi sa kojima svest duše mora da se spoji određena je prirodom prethodnih impresija (*sanskara*) vrline ili poroka, sreće ili tuge, itd. Dok proživljava grubi svet, duša se poistovećuje sa grubim telom koje je podložno uništenju, mada je sama duša večna.

Na stupnju pre stupnja čoveka, proces evolucije forme i svesti je nevoljan, a opet kontinuiran i neprekidan, i u njemu ne postoji mogućnost pada na niže evolutivne forme. Na stupnju čoveka, koji označava završetak evolucije forme i dostizanje potpune svesti, spiritualni napredak čoveka, kroz proces reinkarnacije i realizacije, je voljan i oslobođen bilo kakve opasnosti pada u stanja koja su ispod stanja čoveka, izuzev u slučaju velike zloupotrebe moći četvrtog nivoa. Kada se potpuna svest jednom stekne, ona je stečena zauvek i nikada se ne gubi, a evolucija svesti se okončava samo onda kada se svest duše spoji sa formom čoveka.

Prema tome, kada se jednom svest duše poistoveti sa ljudskom formom, retrogradno inkarniranje nije moguće.

Sa razvitkom potpune svesti o grubom svetu u ljudskom grubom telu, duša se istovremeno spaja sa potpuno razvijenim suptilnim i mentalnim telom. Ali, sve dok je svest ograničena na grubi svet, svest duše ne može direktno da koristi svoje suptilno i mentalno telo. Duša postaje svesna ovih tela i doživljava odgovarajuće impresije ovih tela kroz odgovarajuće sfere suptilnog i mentalnog sveta samo kada se potpuna svest, koja je na ovom stupnju svesna jedino grubog, okrene prema unutra, ka sebi, i kada započne proces involucije svesti. Ovo postaje moguće samo onda kada svest individualizovane duše postane prezasićena neprestanim iskustvima raznovrsnih i bezbrojnih impresija materijalnog, odnosno grubog života i samo tada kada je već beskrajno dugo trpela oscilacije između suprotnosti bola i uživanja tokom perioda koji može da izgleda beskrajno dug, u neiscrpnom nizu rođenja i smrti u procesu reinkarnacije. Na stupnju evolucije svesti „proces odmotavanja” impresija (*sanskara*) se odigrava da bi svest evoluirala razvijajući sve više i razvijenije tipove grubih formi. Na stupnju čoveka, potpuno razvijena svest se zadržava, ali stega impresija (*sanskara*) počinje da popušta i da se smanjuje usled neprestanih potresa koje svest duše doživljava u naizgled beskrajnom lancu rođenja i smrti u procesu reinkarnacije.

Stanje VII

Bog u stanju spiritualno uznapredovalih duša

Nakon duge, iscrpljujuće borbe za životom grubih čula u grubom svetu, svest duše sve više **počinje** da gravitira Jastvu duše, a ne grubom telu i njegovoj gruboj okolini. Nakon velikog broja rođenja i smrti, ljudska duša koja ima svest o grubom na kraju neminovno biva privučena da stupi u proces koji će konačno dovesti do cilja, to jest, Bogoostvarenja u ljudskoj formi.

Stoga svest duše počinje da se povlači iz sveta grubih čula i sada je spremna za prolazak kroz proces involucije. Zato se kaže da duša spiritualno napreduje kroz suptilnu i mentalnu sferu.

Suptilna sfera ili suptilni svet je područje prva tri nivoa involuirajuće svesti duše; četvrti nivo se nalazi između suptilne i mentalne sfere; a mentalnu sferu čine peti i šesti nivo.

Ovo sedmo stanje Boga čini napredovanje poklonika na spiritualnoj stazi kroz suptilnu i mentalnu sferu. Što je veće napredovanje, to je veća involucija svesti.

Kada duša postane svesna suptilne sfere preko suptilnog tela, ona se poistovećuje sa suptilnim telom, a kada je svesna mentalne sfere preko mentalnog tela, ona se poistovećuje sa mentalnim telom na isti način na koji se poistovećivala sa grubim telom kada je bila svesna grube sfere preko grubog tela.

Spiritualno napredovanje duše kroz ove sfere je potpuno imaginarno. Poklonikovo napredovanje tokom involucije svesti sastoji se u promeni jednog područja imaginacije boljim i višim nivoom imaginacije, i to počev od prvog do šestog nivoa involuirajuće svesti. Na sedmom nivou se završava proces involucije, imaginacija dostiže svoje krajnje granice i nastupa spoznaja Stvarnosti koja više ne predstavlja samo predodžbu.

Oni koji krenu spiritualnom stazom i njome koračaju bez pomoći Učitelja koji ih vodi, često se gube u lavirintima uvida i prosvetljenja i imaju vrlo malu ili gotovo nikakvu šansu da se izbave iz tog položaja. Oni su poput dece koja na putu do škole bivaju odvučena prizorima i čarima vašara.

Čari na spiritualnoj stazi su tako jake i mame tako snažno da čak i na početnim stupnjevima putovanja poklonik ima lažni osećaj Bogoostvarenja koga ne može da se oslobodi bez pomoći Savršenih Učitelja. Mnogi od naprednijih poklonika u suptilnoj sferi misle da su stekli potpuno oslobođenje od rađanja i umiranja, iako to nije tako. Zabluda ostaje sve do šestog nivoa involuirajuće svesti, ali je najupadljivija između trećeg i četvrtog nivoa. Četvrti nivo svesti je najvarljiviji stupanj u poklonikovom napredovanju, zbog toga što je to stupanj na kome su sve moći beskonačne

Energije suptilne sfere pod njegovom neposrednom komandom. Zloupotreba tih moći znači propast i dezintegraciju svesti duše. Iako je osnovna činjenica da se jednom stečena svest nikada ne gubi, ipak se može dogoditi izuzetak od tog pravila i to samo na četvrtom nivou gde postoji velika mogućnost da se svest koju je duša stekla dezintegriše. Pošto se ona nikada potpuno ne gubi, ona se raspada sve do svesti forme kamena. Tada čitav proces evolucije svesti mora da se ponovi kako bi se ponovo stekla potpuna svest u ljudskoj formi.

Dakle, poklonik na spiritualnoj stazi može ili da padne sa četvrtog nivoa usled zloupotrebe ili pogrešne upotrebe *tajalliyata* (*siddhija*), ili da napreduje uporedo sa daljnjom involucijom svoje svesti do petog nivoa svesti i stekne iskustvo mentalne sfere ili mentalnog sveta. Prelaženje preko četvrtog nivoa i stupanje na peti nivo predstavlja prilaženje Božanskim Vratnicama!

Na šestom nivou poklonik „vidi” Boga licem u lice. Ovo viđenje se odvija preko mentalnog oka, onda kada svest duše poistoveti dušu sa mentalnim telom. Čak i kada poklonik vidi Boga licem u lice na šestom nivou svoje involuirajuće svesti, stisak dualnosti još uvek nije nadvladan zbog toga što u tom procesu viđenja postoji razlika između onoga koji vidi i onoga što se vidi.

Imaginacija na nivoima nestaje čim poklonik pređe područje Iluzije i uđe u područje Stvarnosti na sedmom nivou potpuno involuirane svesti na kome je on apsolutno oslobođen svih tragova impresija. Svest sedmog nivoa je i potpuna i zrela; ona je svest bez impresija koja poistovećuje dušu sa njenim „Jastvom”. Duša tada svesno oseća i doživljava svoje večno postojanje kao Bog. „Kap” (duša) lišena mehurića (forme neznanja u Iluziji) spoznaje svoje večno postojanje u beskonačnom okeanu kao sam okean (*Paramatmu* ili Najviše Jastvo).

Stanje VIII**Bog kao Uronjeni u Božansko**

Za dušu ovo stanje označava kraj duge evolutivne borbe, kraj procesa reinkarnacije i kraj procesa realizacije kroz nivoe. Za individualnu dušu ne postoji viši stupanj kome bi mogla da teži, zato što je, postavši jedno sa Bogom, ostvarila cilj. Poklonik koji je na ovome stupnju postao jedno sa Bogom u svetu sufija je poznat kao *Majzoob*, a kod vedantista kao *Brahmi Bhoot*. *Majzoob* nema telesnu svest i nema svest o tri sfere: gruboj, suptilnoj i mentalnoj. To znači da u Stanju VIII, Bog kao *Majzoob* **svesno doživljava** Svoju beskonačnu trojnu prirodu beskonačne moći, znanja i blaženstva, ali ne **upotrebljava** te beskonačne aspekte Svoje prirode.

U Stanju VIII, ono nesvesno, beskonačno Božije stanje A (nesvesna *Paramatma*) ne samo da stiče najvišu božansku svest Božijeg stanja B (svesna *Paramatma*), već u ovom stanju Bog biva božanski uronjen u stvarnost Svog beskonačnog, svesnog stanja, i tako spoznaje Svoju večnu istovetnost sa beskonačnim, svesnim Božijim stanjem B.

Ovo Božije Stanje VIII je stanje najviše božanske svesti, koja je *ahadiyat* (*halat-e-Muhammadi*) ili *vidnyan*. Sva Bogoostvarena bića *Majzoob-e-Kamil* (*Brahmi Bhoot*), *Majzoob-Salik* (*Paramhansa*), *Azad-e-Mutlaq* (*Jivanmukta*), *Qutub* (*Sadguru*), i *Rasool* (*Avatar*) povlače se nakon oslobađanja od tela u stanje B Boga u Onostranom. Meher Baba je objasnio da se takvo vantelesno stanje Savršenog Učitelja kod sufija naziva *halat-e-Muhammadi* (Stanje *Muhammada*), za razliku od *muqam-e-Muhammadija* (Sedište *Muhammada*), kada je on u fizičkom telu. *Haqiqat-e-Muhammadi* je deseto stanje Boga kada je on u fizičkom telu, a *muqam-e-Muhammadi* (Sedište *Muhammada*) je *Vidnyan Bhumika* (sedište *vidnyana*) koje je na karti označeno sa C.

Stanje IX**Bog kao oslobođena utelovljena duša**

Ako Bog uronjen u božansko kao u Stanju VIII povrati i zadrži normalnu svest o mentalnoj, suptilnoj i gruboj sferi preko Svojih mentalnih, suptilnih i grubih aspekata kao utelovljenje savršenog ljudskog bića koje je poznato kao *Majzoob* (uronjen u božansko), On tada doživljava Stanje IX u Božanskom Spoju, između Božanskog Stanja VIII i X.

Ako duša povrati normalnu svest o mentalnom, suptilnom i grubom telu i sferama, ona izlazi iz Stanja VIII *Majzooba* i prolazi *fana-fillah* da bi stekla iskustva stanja *baqa-billah*. Ali, pre nego što se učvrsti u *baqa-billahu*, ona može da uđe u stanje koje je kod sufija poznato kao „*fana-ma-al-baqa*” „*muqam-e-furutata*”, koje u vedanti nazivaju „*turiya avastha*”. To je Stanje IX u Božanskom Spoju, između *fana-fillaha* i *baqa-billaha* Božanstva.

Bogoostvarene duše u ljudskom telu u ovom stanju su ili *Paramhansa* (*Majzoob-Salik*, ili *Salik-Majzoob*) ili *Jivanmukta* (*Azad-e-Mutlaq*). I jedan i drugi uživaju beskonačno znanje, moć i blaženstvo i svesni su stanja „Ja sam Bog”. Međutim, oni se ipak razlikuju od *Majzoob-e-Kamila* po tome što mogu da postanu svesni i postaju svesni tri tela i tri sfere (mentalne, suptilne i grube). Dok je stanje *Majzooba* stanje stalne uronjenosti u božansko, stanje *Paramhansa* je stanje u kome je osoba **ponekad** uronjena u božansko, a **ponekad** se vraća u normalnu svest onoga koji doživljava *suluk sulukiyata*. Ponekad je njegovo svesno iskustvo „Ja sam svoj sopstveni Bog”, a ponekad „Ja sam svoje sopstveno biće”. Stanje *Jivanmukta* je stanje onoga koji normalno doživljava *suluk sulukiyata* (tj. stanje onoga koji je trajno utemeljen u stanju *baqa-billah*). I *Paramhansa* i *Jivanmukta* se razlikuju od *Qutuba*

po tome što ne mogu da koriste beskonačno znanje, moć i blaženstvo koje neprekidno doživljavaju.

Od *Paramhanse* ili *Jivanmukte* svet ne dobija direktnu* spiritualnu korist. Međutim, *Jivanmukta* pri kraju svog života zaista načini jednu jedinu dušu savršenom poput njega samog; i mada on nema nikakvih dužnosti unutar tri sfere, on uživa *baqa-billah* stanje.

Stanje X Bog kao „Čovek-Bog”

Ovo je stanje Boga u ljudskom telu u vidu Savršenog Učitelja (*Qutuba*, *Sadguru*). U ovom stanju Savršeni Učitelj ili Čovek-Bog je božanski nevezan i neograničen zakonom Iluzije koji upravlja kosmičkom Kreacijom po beskonačno sistematičnom ustrojstvu; a ipak On dopušta Sebi da bude sputan ograničenjima vremena, prostora i uzročnosti dok stalno, svesno doživljava Svoje stanje „Ja sam Bog” i Svoju beskonačnu moć, znanje i blaženstvo. On ne samo da doživljava ove beskonačne atribute, već ih i **upotrebljava** da bi oslobodio druge duše koje su u stezi neznanja i još uvek nesvesne sopstvene večne stvarnosti.

Ovo je stanje apsolutnog savršenstva; ovde je Bog sa odlikama i sa oblikom (*saguna* i *sakar*).

Prema sufijima, *Qutub* istovremeno označava i najvišu tačku puta na uzlaznom putovanju; on je *summum bonum*** Kreacije i najlepši cvet čovečanstva. U stanju *Majzooba* duša je uživala beskonačno blaženstvo stanja „Ja sam Bog”; ali Savršeni Učitelj (*Qutub*, *Sadguru*) uživa beskonačno blaženstvo stanja „Ja sam Bog”, a uz to i najvišu božansku svest stanja „Sve je Ja” i „Sve potiče od Mene”.

* Međutim, indirektno, svako ko dospe u kontakt sa njim automatski je na dobitku. Ur.

** Vrhovni Bog (prim. prev.)

Ovo deseto stanje Boga u ljudskom telu je stanje *haqiqat-e-Muhammadija*. Savršeni Učitelji (*Qutubi* ili *Sadguru*) i *Avatar* (*Rasool*) su svi u ovom stanju. Bez obzira da li je Bog u stanju Čoveka-Boga, kao Savršeni Učitelj, ili u stanju Boga-Čoveka, kao *Avatar*, On je u ovom desetom stanju i deluje kao Čovek-Bog i kao Bog-Čovek iz božanskog sedišta *muqam-e-Muhammadija* ili *vidnyan bhumike* koje je na karti označeno sa „C”. Prva manifestacija Boga, sa Njegovom beskonačnom svešću, postala je ovo božansko sedište, i to sedište će i dalje večno da deluje isijavajući beskonačnu moć, znanje i blaženstvo koje Savršeni Učitelji i *Avatar* ne samo da večno doživljavaju, već i upotrebljavaju za oslobađanje svih duša koje su još uvek pod stegom neznanja, i koje pokušavaju da steknu svest o svom večnom stanju jedinstva sa Najvišim Jastvom.

Drugim rečima, Bog u ljudskom telu će se večno ispoljavati u svojoj savršenosti samo kroz to božansko sedište koje je na karti „Deset stanja Boga” označeno kao „C”.

Jedino se preko tog božanskog sedišta Bog, kao Bog-Čovek, u obličju Zoroastera, Rame, Krishne, Isusa, Buddhe, Muhammada i drugih, ispoljio u svakom ciklusu, od jedne do druge ere, i javno obznanio da je On Spasitelj, Prorok, Mesija, Sin Božiji, *Avatar*, *Rasool*, *Buddha*, itd. I jedino kroz to božansko sedište Savršeni Učitelji ili *Qutubi* ili *Sadguru* deluju kao Vrhovni Bog celokupne kosmičke Kreacije.

Sufije to božansko sedište nazivaju „*muqam-e-Muhammadijem*” po imenu Proroka Muhammada, Božijim *Rasoolom* u Njegovom *haqiqat-e-Muhammadiju*. Slično tome, Isus iz Nazareta, Sin Božiji je - kao i Muhammad, Zoroaster, Krishna, Rama, Buddha - Bog-Čovek; dok je „Hrist”, kao i *haqiqat-e-Muhammadi*, božansko stanje Isusa.

Kada pokušamo da sjedinimo sve različite stupnjeve Boga u jednoj ljusci oraha, tada pet jasno određenih stupnjeva u nastojanjima nesvesne *Paramatme* da stekne savršenu svest, postaju vrlo očigledni.

PRVI STUPANJ

(A) Počnimo sa tim da su i *atma* (duša) i *Paramatma* (Najviše Jastvo) jedno u beskonačnoj, nedeljivoj „Jednosti Stvarnosti”.

(B) Pre početka samoga Početka, *Paramatma* i sve *atme* su bile nesvesne i bez impresija.

(C) U početku, *atma* nije imala svest o grubom telu, suptilnom telu, ni mentalnom telu i zbog toga nije imala nikakvo iskustvo grubog sveta, suptilnog sveta, ni mentalnog sveta. *Atma* je čak bila nesvesna i svog sopstvenog Jastva i stoga nije imala nikakvo iskustvo o svom sopstvenom stanju *Paramatme*.

To je stupanj prikazan kao stanje A na karti Deset Stanja Boga.

DRUGI STUPANJ

Atma stiče svest i ima impresije. Na ovom stupnju *atma* je svesna ili grubog tela ili suptilnog tela ili mentalnog tela i doživljava ili grubi svet ili suptilni svet ili mentalni svet; međutim, *atma* je još uvek nesvesna svog sopstvenog Jastva i zato još uvek ne doživljava stanje *Paramatme*.

Ovo je, prema karti, stupanj kao u Stanjima III, IV, V, VI, i VII.

TREĆI STUPANJ

Atma biva oslobođena impresija, ali zadržava potpunu i savršenu svest. Ova savršena svest sada više nije svest o grubom telu, suptilnom telu ili mentalnom telu i stoga *atma* više ne doživljava grubi svet, suptilni svet ili mentalni svet.

Svest koja je zadržana je svest o beskonačnom Jastvu same *atme* i zato *atma* sada svesno doživljava stanje *Paramatme* i doživljava beskonačnu moć, znanje i blaženstvo stanja „Ja sam Bog”.

Ovaj stupanj je na karti označen kao Stanje VIII.

ČETVRTI STUPANJ

Atma ponovo zadobija takozvanu normalnu svest o grubom telu, suptilnom telu i mentalnom telu i stoga još jednom istovremeno doživljava i grubi svet i suptilni svet i mentalni svet. Na ovom stupnju *atma* je, uz to, istovremeno svesna i sopstvenog Jastva i doživljava beskonačnu moć, beskonačno znanje i beskonačno blaženstvo sopstvenog stanja *Paramatme*, ali *atma* ne može da upotrebljava ova beskonačna svojstva i pored toga što je na ovom stupnju svesna svog grubog, suptilnog i mentalnog tela i doživljava istovremeno tri sveta.

Ovo je na karti stupanj Stanja IX.

PETI STUPANJ

Atma je potpuno i savršeno svesna grubog tela, suptilnog tela i mentalnog tela i doživljava grubi svet, suptilni svet i mentalni svet, dok istovremeno poseduje najvišu božansku svest o svom beskonačnom Jastvu, a osim toga doživljava i upotrebljava beskonačnu moć, beskonačno znanje i beskonačno blaženstvo svog sopstvenog stanja *Paramatme*.

Prema prikazu na karti Deset Stanja Boga, ovo je stupanj Stanja X.*

* Meher Babin rezime različitih pojmova za status, stanje, stupanj ili aspekt i gnozu u večnoj sferi Stvarnosti nalazi se na stranama 294-5. Gnoza „Ja sam Bog” svojstvena je svakom od četiri tipa savršenstva i ona se ne okončava nakon fizičke smrti. Ur.

POGLAVLJE 10

Zaključak

BOG se ne može objasniti, o Njemu se ne može raspravljati, o Njemu se ne može teoretisati, o Njemu se ne može diskutovati, niti se On može razumeti. Bog se jedino može živeti. ^{36 a, b, c.}

Pa ipak, svemu onome što je ovde rečeno i objašnjeno o Bogu radi umirivanja intelektualnog nemira čovekovog uma nedostaje mnogo reči i daljnjih objašnjenja, jer je ISTINA da se Stvarnost mora spoznati i da se božanstvo Boga mora postići i živeti.

Razumeti beskonačnu, večnu Stvarnost **nije** CILJ individualizovanih bića u Iluziji Kreacije, jer se Stvarnost nikada ne može razumeti; ona se mora **spoznati** kroz svesno iskustvo.

Stoga je CILJ spoznati Stvarnost i postići stanje „Ja sam Bog” u ljudskom obličju.

202
204
213
214
214
215
217
218
218
220
220
227
230
232
240
247
249
250
251
252
253
255
255
256
259
259
262
263
201

Bez oblika
i bez boje.
Božija kreacija

Bog u Stanju s One Strane Onostranog

impulsima
Imaginacija

Onostrano Stanje Boga

7. Nivo
Bog otkriva Sebe u
vidu beskonačnog

Mentalna sfera

6. Nivo

5. Nivo

4. Nivo

1. Nivo

3. Nivo

2. Nivo

Suptilna sfera

Sveprisutnog
Beskonačnog
i
Vječnog

Gasovite forme
Reinkarnacija

Involucija

Čovjek

Oblatavarije Sanskara

Biljka

Metal

Kamen

Namatavarije
Sanskara

Evolucija

Crvi
Insekti
& Reptili

Riba

Ptica

Životinja

se po svojim
stanju

Kreacija, Evolucija, Reinkarnacija, Involucija i Realizacija po Meher Babi

Zaključak

BOG se r
Njemu se
niti se On
Pa ip
Bogu radi
dostaje m
Stvarnost
živeti.

Razi
alizovanih
razumeti;
Stog
u ljudskoj

Sadržaj dodatka

1.	Svest pod uticajem impresija	202
2.	Praktični misticizam	204
3.	Prvi nivo	213
4.	Drugi nivo	214
5.	Treći nivo	214
6.	Stupanj između trećeg i četvrtog nivoa	215
7.	Poklonik mentalne sfere	217
8.	Šesti nivo	218
9.	Gnoza šestog nivoa	218
10.	Sedmi nivo	220
11.	Različite vrste čuda	220
12.	Vrste moći	227
13.	Meditacija	230
14.	Božanska tema po Meher Babi	232
15.	Meher Babin opis pet sfera	240
16.	Vrste osvedočenja i znanja	247
17.	<i>Paramatma</i> je beskonačna, ona je sve	249
18.	Pet spiritualnih činjenica	250
19.	Stvarno rođenje i stvarna smrt	251
20.	<i>Fana i Fana-Fillah</i>	252
21.	Sufijsko shvatanje <i>Fane</i> i <i>Baqe</i>	253
22.	Involucija svesti	255
23.	Pet algebarskih definicija	255
24.	Četiri tipa <i>muktija</i> ili oslobođenja	256
25.	Rezime četiri tipa <i>muktija</i>	259
26.	Znaci savršenstva	259
27.	<i>Hal</i> i <i>Muqam</i>	262
28.	Dolazak <i>Avatara</i>	263

202	BOG GOVORI	
29.	Gnoza sedmog nivoa	264
30.	<i>Avatar</i> i <i>Sadguru</i>	265
31.	Delanje i nedelanje	267
32.	Meher Baba o hijerarhiji	269
33.	Dolazak Boga kao <i>Avatara</i>	272
34.	<i>Tauhid</i> ili Božije stanje Jedinstva	273
35.	<i>Maya</i>	285
36.	Meher Baba poručuje	286
37.	Svet astrala	292

Dodatak

1. Svest pod uticajem impresija (27)*

Na zahtev urednika Meher Baba je obrazložio sledeće poje-
dinosti:

Svest postaje savršena čim se preuzme prva ljudska forma, ali ona ne počinje tada da involuira. Kada svest počne da involuira to znači da ljudsko biće tek počinje da pravi prvi korak na spiritu-
alnoj stazi.

U intervalu između prve ljudske inkarnacije i stupanja na stazu, ta savršena svest ljudskog bića, koja je još uvek svest pod uticajem impresija, neizostavno mora da se prepusti procesu koji na kraju istiskuje te impresije tako da one više ne dominiraju tom svešću (tom svešću koja je savršena).

* Brojevi se odnose na brojeve stranica u knjizi.

Treba posebno naglasiti da u tom periodu, koji obuhvata hiljade inkarnacija, impresije koje su čvrsto ukorenjene ili zgusnute, bivaju temeljito prodrmane procesom reinkarnacije, tako da popuštaju svoj čvrst stisak kojim drže svest. Ove čvrsto ukorenjene (zgusnute ili grube) impresije se proređuju, odnosno slabe kroz bezbrojna i raznolika iskustva suprotnosti. Ova iskustva se konačno iscrpljuju kroz neprestana inkarniranja koja su izvor iskustava suprotnosti.

Takođe treba naglasiti da jedino onda kada te zgusnute, čvrsto ukorenjene, odnosno grube impresije postanu proređenije, odnosno oslabiljene, grubi medijum, ljudsko telo, stiže do granice iscrpljivanja iskustava grubog sveta preko grubih impresija. Kada guste, čvrsto ukorenjene impresije postanu manje guste, one više ne dovode do grubih iskustava, pošto su ove proređene (oslabele) impresije rafiniranije, odnosno tananije; nisu više sirove, odnosno grube. Ove pročišćene, odnosno finije impresije se zbirno nazivaju suptilnim impresijama. Ove suptilne impresije dovode do suptilnih iskustava (to jest, iskustava koja pripadaju suptilnom svetu) i suptilno telo doživljava suptilne impresije i pokušava da ih iscrpi.

Kada se suptilne impresije još više prorede i postanu još pročišćenije, takve impresije se zbirno nazivaju mentalnim impresijama. Te mentalne impresije dovode do iskustava koja pripadaju mentalnom svetu i mentalno telo doživljava te mentalne impresije i pokušava da ih iscrpi.

Kada se iscrpe i poslednji tragovi mentalnih impresija kroz iskustva mentalnog tela, ta savršena svest duše (koja je sve vreme bila pod uticajem impresija, od samog trenutka kada se poistovetila sa prvom-u-nizu-prvih ljudskih formi, pa sve do poslednje ljudske forme, a to je ljudsko biće koje poseduje svest o mentalnom) biva rasterećena impresija. Jedino takva savršena svest duše bez impresija može da ostvari krajnje iskustvo stanja „Ja sam Bog”.

Kada se grube, odnosno čvrsto ukorenjene impresije prorede u toku procesa reinkarnacije, one postaju suptilne impresije.

Ove suptilne impresije više ne mogu da dovode do iskustava grubog sveta. Na tom stupnju svest ljudskog bića koje poseduje svest o grubom automatski počinje da doživljava iskustva suptilnog sveta. To označava početak procesa involucije svesti kada aspirant stupa na Stazu. Jasno je da suptilne impresije nužno dovode do suptilnih iskustava suptilnog sveta. Suptilne impresije bivaju istrošene preko suptilnog tela kroz iskustva suptilnog sveta, a proces involucije svesti se nastavlja.

2. Praktični misticizam (44)

PRISTUP ISTINI JE INDIVIDUALAN

Ne postoji opšte pravilo ili metod koji se može primeniti na sve one koji teže da spoznaju Boga. Svaki čovek mora da ostvari svoje sopstveno oslobođenje i mora da odabere svoj sopstveni način, mada je njegov izbor dobrim delom predodređen sveukupnim učinkom impresija uma (*sanskara*) stečenih u prethodnim životima. Čoveka bi trebalo da vodi uverenje koje potiče iz njegovog sopstvenog srca i trebalo bi da sledi način koji najviše odgovara njegovoj spiritualnoj težnji, njegovim fizičkim mogućnostima i okolnostima njegovog okruženja. Istina je Jedna, ali je put do nje u suštini individualan. Sufije kažu, „Ima onoliko puteva koji vode do Boga koliko ima ljudskih duša”. (*At-turuqu ilallahi kanufusi bani adam*).

*Jamāl-i fitrat ke lākh partao
Qubūl partao kī lākh shākhīn
Tarīq-i irfān main kiyā batāun
Yah rāh kiskī wāh rāh kiskī.*

-Akbar

„Lepota prirode ima na hiljade likova koji se mogu spoznati (shvatiti) na hiljade različitih načina; na Stazi Spoznaje, ko može da odredi ispravan način ili sklonost koja je predodređena pojedincu?”

SAMOODRICANJE

Kada poklonik, a pod poklonikom podrazumevamo aspiranta ili učenika, oseti da ga samoodricanje privlači, to znači da je duh odricanja u njemu već postojao latentno. Ova spremnost proističe od kretanja ogromnog klatna, od bola do zadovoljstva i od zadovoljstva do bola, kroz bezbroj formi u evoluciji i bezbroj ulazaka i izlazaka kroz vratnice rođenja i smrti koja se doživljavaju kroz reinkarnacije. Pošto je ovaj duh samoodricanja latentan, njemu je potreban samo neki povod da ga iznese na površinu i tek kada se pojavi na površini mi možemo da vidimo moć i prirodu tog latentnog duha.

Ako je taj latentni duh naprosto spiritualna nemoć nastala usled privremene prezasićenosti bolom u kombinaciji sa blagom željom za nečim prijatnim, tada će ispoljeno samoodricanje biti plitko i slabo i tek privremeni beg od neprijatnosti. Međutim, taj latentni duh u najboljem slučaju predstavlja tajni sporazum o napadu između neizlečivog gnušanja prema svetu i žarke i ogromne žudnje za Bogom. Kada izbije na površinu, on se ispoljava kao nesavladiva odlučnost da se čitavo biće usmeri ka ostvarenju pobeđe nad nižim jastvom i da se odbaci sve ono što je nevažno u toj velikoj i strašnoj borbi. Obratite pažnju na reč „odbaci”; to znači da poklonik odbacuje sve što je nevažno. Odricanje bismo mogli nazvati plodom cveta spiritualne žudnje koji je oplodjen polenom gnušanja prema ispraznosti bezbrojnih rođenja i smrti. Kada se odricanje jednom ispolji, postoji mnogo načina na koji ga možemo posmatrati. Najjednostavnije je izvršiti podelu na dva glavna tipa, na unutrašnje i na spoljašnje odricanje.

Spoljašnje odricanje podrazumeva potpuno napuštanje svih svetovnih zadovoljstava i fizičkog vezivanja za materijalne stvari. Na početnim stupnjevima, ovo odricanje je korisno u meri u kojoj vodi do unutrašnjeg odricanja i zaokupljenosti Bogom. U Indiji se mogu sresti desetine takozvanih *sanyasija* (posvećenih) od kojih se većina predala ovom spoljašnjem odricanju kao profesiji koja im omogućava da se prepuste neproduktivnom životu dokolice.

Međutim, spoljašnje odricanje može da bude, a često i jeste, istinsko. Ako je tako, ono će neminovno dovesti do unutrašnjeg odricanja koje je zaista ono što je bitno. Unutrašnje odricanje podrazumeva ovladavanje željama u samom njihovom nastajanju, tako da um ne postaje žrtva požude, pohlepe i gneva. To ne znači da neko odjednom prestaje da ima takve misli. To je nemoguće, budući da takve misli i dalje uznemiravaju sve dotle dok su *sanskare*, od kojih one potiču, deo nečijeg bića. Borba mora uvek da bude teška i dugotrajna.

Naročito kada je u pitanju Zapad, spoljašnje odricanje nije preporučljivo, a ni izvodljivo. Odricanje bi trebalo da bude unutrašnje i da od samog početka potiče iz uma. Čovek bi trebalo da živi u svetu, obavlja sve zakonite dužnosti, a ipak da se oseća mentalno ravnodušnim prema svemu. Čovek bi trebalo da bude u svetu, ali da mu ne pripada. Sufije kažu, „*Dil ba yar, dast bikar*” („Srce sa Bogom; ruke za poslom”).

Hazrat Nizamuddin Awliya, Savršenog Učitelja iz Delhija, jednom je neki posetilac upitao kako čovek treba da živi u svetu. Desilo se da je kraj njih u tom trenutku prolazilo nekoliko žena koje su nosile vrčeve vode na glavama i u hodu čavrljale, živo gestikulirajući. Pokazavši na njih, Nizamuddin reče: „Pogledaj ove žene - tako bi trebalo da živiš u svetu”. Zamoljen da objasni ovu zagonetnu opasku, Učitelj je nastavio, „Ove žene koje se vraćaju sa izvora balansirajući vrčeve na glavama izgledaju kao da ne misle ni na što drugo osim na čavrljanje; a ipak su sve vreme usredsređene na održavanje ravnoteže tih vrčeva koje nose na svojim glavama. Dakle, bez obzira čime da su tvoje telo, tvoja čula ili posve površni sloj tvog uma zaokupljeni, pobrini se da tvoj um u osnovi bude stalno usredsređen na Boga.”

Vaitag i Vairagya

Ako odricanje posmatramo kao stanje uma, videćemo da to stanje uma može da bude privremeno ili stalno. Ovo prvo je poznato kao *vaitag*, a potonje kao *vairagya*.

Vaitag (privremeno odricanje) je samo privremeno gnušanje prema svetu i zbivanjima u njemu, koje proizilazi iz nekog šoka, razočaranja ili gubitka kombinovanog sa neodređenom žudnjom za Bogom; ili izbija kao neočekivani impuls. U *vaitagu* se um okreće od sveta i odaje se pobožnim tokovima; ali ovaj stav nije trajan i um se vraća svojim starim tokovima istoga trenutka kada se promene okolnosti, odnosno čim impuls zamre.

Međutim, *vairagya* (nepovratno odricanje) je takav stav uma koji podrazumeva toliku žudnju za Bogom i tako veliku ravnodušnost za sve svetovno da, kada se jednom javi, nikada ne ustupa i otporan je na sva iskušenja koja ga mame na odustajanje. *Vairagyu* ilustruje čuveni primer Gautama Buddh.

Već smo objasnili da je odricanje jasno ispoljavanje latentne želje za sjedinjenjem sa Bogom u kombinaciji sa latentnim duhom gnušanja prema svetu i upotrebili smo poređenje sa cvetom, polenom i plodom. Što se tiče oplodnje, cvet i polen su sami po sebi nedostatni jer ih jedino može sjединiti neki spoljašnji činilac, kao što je vetar, pčela ili neki drugi insekt. Da li će se oplodnja u prirodi odigrati ili ne, zavisi od toliko nepoznatih faktora, da moderna nauka odustaje od pokušaja da ih predvidi i odredi verovatnoću da se ona desi. Međutim, ovo nas udaljava od naše sadašnje teme, i o toj oplodnji koju pominjemo u našoj analogiji razmišljaćemo kao o nekom daru.

Vratimo se na *vairagyu*, podsetimo se da je žudnja za sjedinjenjem sa Bogom latentno prisutna u svakom živom biću. Međutim, ona izbija u svest samo kada se duša primakne početku onoga što Meher Baba u „Božanskoj temi” naziva „procesom realizacije”. Gnušanje prema svetu je takođe nešto što se prirodno javlja u svakome od nas i ono postaje sve veće kako se primičemo početku tog procesa realizacije. Kada je cvet u punom cvatu, a polen zreo, vetar ili pčela daruju oplodnju koja donosi plod. Na isti način, kada kucne čas unutrašnje spremnosti, božanski dar se spušta na dušu i oploduje žudnju za Bogom i gnušanje, odnosno ravnodušnost prema svetu i tako donosi *vairagyu*, plod neproce-

njive vrednosti. Ovaj božanski dar može da bude dah Božije milosti koja dolazi iznutra, a što može da bude i posledica kontakta sa svecem ili Savršenim Učiteljem. I ona je uvek dar.

Vairagya, kada se po prvi put javi, jedno vreme se sasvim sigurno ispoljava kao spoljašnje odricanje. Ali, budući da je trajna, *vairagya* pre ili kasnije uvek dovodi do istinskog, unutrašnjeg odricanja.

Kada aspirant ima silnu žudnju za Istinom, on je spreman da stupi na Stazu. Postoji jedna priča o Učitelju koga je jedan učenik neprestano saletao pitanjem kada će spoznati Boga. Kada su jednom otišli da se okupaju u reci, Učitelj mu neko vreme držaše glavu pod vodom. Kada je učenik bio na granici gušenja, Učitelj mu izvuče glavu iz vode i upita ga o čemu je mislio i za čime je najviše žudeo dok je bio pod vodom. Aspirant mu odgovori: „Za vazduhom”. Učitelj mu tada objasni da će mu Spoznaja doći onda kada bude imao takvu istu snažnu želju za Bogom. Maulana Rumi kaže:

Āb kamjū, tishnigī āvar bidast.

„Mañje zapomaži za vodom, a više stvaraj žeđ za njom.”

Po Meher Babinim rečima: „Staza počinje svesnom žudnjom za dubljom stvarnošću. Kao što riba koja je izvađena iz vode žudi da se vrati u vodu, tako i aspirant koji je naslutio Cilj teži da bude sjedinjen sa Bogom.”

„U stvari, žudnja za povratkom Izvoru postoji u svakom biću od samog trenutka odvajanja od Izvora posredstvom vela neznanja, ali je ona nesvesna sve dok aspirant ne stupi na Stazu”.*

Sufije ovaj stav uma nazivaju „*tauba*”, što znači pokajanje i podrazumeva napuštanje, odnosno odricanje od života čula radi

* Vidi takode: Meher Baba, „The Stages of the Path”, *Discourses* („Stupnjevi na Stazi”, *Razgovori*), 2: str. 18-26. Ur.

života duha. Onaj ko učini taj veliki korak, više se ne osvrće unazad na ono što je ostavio za sobom.

Meher Baba kaže da mogu da postoje na hiljade tragača koji doživljavaju isto toliko spiritualnih iskustava, međutim, postoji samo jedna Staza Gnoze. To je unutrašnji, stvarni put. Mada nije običan put, on je kao takav vidljiv unutrašnjem oku istinskog poklonika koji njime ide. Ali čak i oni mistici koji su ga istinski „iskusili” mogu da objasne samo delove tog Puta koji su sami prešli. Oni koji su stigli do kritične tačke na trećem nivou ne mogu da znaju ništa o četvrtom nivou, niti mogu da dovedu bilo koga do nivoa na kome se oni sami nalaze. Njihovo znanje i iskustvo su ograničeni isključivo na njih same. Jedino oni koji su na petom i šestom nivou mogu da izdignu druge do nivoa na kome se oni sami nalaze i svako na koga se spusti njihova milost imaće mnogo koristi.

Individualne duše u svetu nalaze se unutar granica grube sfere koje obuhvataju sva gruba sunca, mesece, svetove i sav prostor. I primitivan čovek koji ne poznaje ni najosnovnije naučne zakone i ne zna kodekse ispravnog i neispravnog, i veliki filozof i naučnik nalaze se unutar granica grube sfere. Filozof teorijski može da poznaje suptilnu sferu, a naučnik može da bude autoritet za najviša dostignuća moderne fizike; međutim, sa stanovišta suptilnog, i filozof i naučnik i primitivan čovek pripadaju gruboj sferi. Sve dok se suptilna sfera ne doživi, gnoza ostaje predmet intelektualne igre reči svih onih koji pripadaju gruboj sferi, zato što se pod „suptilnim” ne podrazumeva samo najfinija forma grubog. U običnom smislu te reči, sve veoma fine stvari, kao što su etar, atom, vibracije, svetlo i prostor, možemo ispravno nazvati „suptilnim”, međutim, one su nesumnjivo grube, mada u veoma finoj formi.

U duhovnom smislu, suptilno označava nešto potpuno različito od fizičkog, bez obzira na to koliko neke fizičke stvari mogu da budu razučene. I pored toga što gruba sfera proističe iz suptilne sfere i što zavisi od nje, suptilna sfera je potpuno nezavisna u

odnosu na grubu sferu. Kao primer nam može poslužiti sam čin jedenja. Grubi akt je posledica misli i on zavisi od njih; ali, misao je nezavisna u odnosu na fizički akt.

ZABORAV

Celokupna filozofija približavanja Istini i njenog ostvarenja vrti se oko onoga što bismo mogli da nazovemo zaboravom. Reč „zaborav”, koju ovde upotrebljavamo, ne smemo dovoditi u vezu sa njenim opšte prihvaćenim značenjem zaboravljanja da, na primer, pošaljemo pismo, ili sa stanjem uma u kome je on otupeo i prazan. U ovom naročitom smislu, zaborav je stav uma koji se postepeno razvija u spiritualno iskustvo. Spoljašnje odricanje nije zaborav zbog toga što je ono uglavnom fizičko, a delom mentalno; ali unutrašnje odricanje, kada odricanje postaje posve mentalno, ono zaista poprima odlike i uzvišenost zaborava. Stoga, neko može da se odrekne sveta, ali ne može lako da ga zaboravi.

Zaborav u ovom posebnom značenju objašnjava tajnu koja leži u osnovi svake sreće, duhovne ili neke druge, koju ljudska bića doživljavaju. Sufijski termin za ovaj zaborav je *bikhudi*, i ne treba ga mešati sa terminom *bihoshi* (nesvesnost), mada se to često čini.

Postoji značajna razlika između zaborava i nesvesnosti. Nekoliko primera vrsta nesvesnosti pomoći će nam u razjašnjenju tih razlika. Kao prvo, prisetimo se da je zaborav delimična ili potpuna **odvojenost** uma od fizičkog sveta, a nesvesnost delimično ili potpuno **umrtvljavanje** uma u odnosu na fizički svet. Prvo dovodi do različitih stupnjeva spiritualnog zanosa, a potomje do različitih stupnjeva ukidanja zadovoljstva i bola.

Analizirajmo sada nekoliko primera nesvesnosti. U stanju savršenog zdravlja niko ne razmišlja o funkcionisanju nekog vitalnog organa kao što je, na primer, srce. To znači da zaboravljamo da taj organ, neprekidno i bez greške, radi u ljudskom telu da bi održavao život i zdravlje. Međutim, ako se pojavi poremećaj srčanog ritma, istog momenta se javlja nemir, a ako dođe do srčanog infarkta trenutno se javlja predsrdani bol. U oba slučaja, čovek se podsetio da ima srce. Osećaj nemira ili bola, mada nastaje

od srca, oseća se samo zbog funkcionisanja uma. Što je um više usredsređen na srce, to se više oseća nemir ili bol. Kada bol dođe do vrhunca, iznenada može da nastupi nesvesnost, tj. prekid u toku svesti koji omogućava osobi da zaboravi na bol. Ali, to je nesvesnost, a ne zaborav u onom spiritualnom smislu. Hirurg, dok izvodi prefrontalnu leukotomiju, može da omete neke nervne puteve koji omogućavaju umu usredsređivanje na uporni bol koji prati neku neizlečivu bolest kao što je, na primer, rak. Posle takve operacije bol još uvek postoji, ali bolesnik prestaje da usmerava svoj um na njega i tako prestaje da misli na bol. Ovo je primer delimične nesvesnosti koja se postiže čisto fizičkim sredstvima, a ne pravi zaborav u onom spiritualnom smislu. San je stanje nesvesnosti i on privremeno odlaže trošenja života u procesu življenja; ali, san nije pravi zaborav u spiritualnom smislu.

Stoga se čitava filozofija sreće i nesreće vrti oko pitanja zaborava ove ili one vrste, i oko sećanja ove ili one vrste. Sećanje je vezivanje uma za određenu ideju, osobu, stvar ili mesto, a zaborav je njegova suprotnost. Kada se jednom shvati da sećanje izaziva bol, onda prirodno sledi da je jedini lek neka vrsta zaborava, a taj zaborav može biti pozitivan ili negativan. Pozitivan zaborav je zaborav u kome um ostaje svestan spoljašnjih nadražaja, ali odbija da reaguje na njih. Negativan zaborav je ili puka nesvesnost, zaustavljanje uma kao u dubokom snu, ili njegovo ubrzavanje kao u ludilu, koje se definiše kao način da se izbegne sećanje na patnju. I san i ludilo mogu, u različitom stepenu, da budu izazvani na veštački način, upotrebom opojnih sredstava ili droga, ali je to, takođe, negativan način da se prevaziđu sećanja.

Stoga je pozitivan zaborav lek i, ako se stalno neguje, razvija kod čoveka onu ravnotežu uma koja mu omogućava da ispolji plemenite karakterne crte kao što su milosrđe, praštanje, tolerancija, nesebičnost i služenje drugima. Njegovu ravnotežu narušava i najslabiji šapat pohvale ili laskanja i najbledi nagoveštaj klevete ili kritike; njegov um je poput tanke trske koju povija i najslabiji

lahor emocija. Takav čovek je večno u ratu sa samim sobom i ne zna za mir.

Kod upražnjavanja pozitivnog zaborava nije bitno samo ne reagovati na nepovoljne okolnosti, nego je isto toliko bitno ne reagovati i na povoljne i prijatne okolnosti. Od to dvoje, ne-reagovanje na povoljne i prijatne okolnosti je teže i ređe se pominje, mada je podjednako važno kao i ono prvo.

Iako pozitivan zaborav leži u samom korenu sreće, nije ga nimalo lako postići. Međutim, kada čovek jednom dostigne ovo stanje uma, on se uzdiže iznad bola i zadovoljstva; on je svoj gospodar. Da bi bio u potpunosti delotvoran za duhovni život, zaborav mora da postane trajan, a ta trajnost se postiže samo neprekidnim vežbanjem kroz mnoge živote. Nekim ljudima se, kao posledica napora u sticanju zaborava u prošlim životima, dešavaju spontani i privremeni izlivi zaborava u nekim od narednih života, i takvi ljudi daruju svetu ono najbolje u poeziji, umetnosti i filozofiji, ili dostižu najveća otkrića u nauci.

U tim trenucima istinskog zaborava postoji mentalna odvojenost od čitave materijalne okoline u kojoj pesnik dopušta svojoj imaginaciji da se vine u visine. Umetnik, uobličavajući savršenstvo u kome potpuno zaboravlja na sebe i na celokupno nevažno okruženje, stvara remek delo. Ono najbolje u filozofiji čovek iskazuje kada sagleda problem života ne vezujući ga za svoje lične uspone i padove. I neka od najvećih naučnih dostignuća su ostvarena u tom istom stanju uma. Ovakva ispoljavanja istinske spontanosti zaborava zbilja su veoma retka, i mada se kaže da pesnici, umetnici i filozofi ne postaju već se rađaju, te trenutne faze istinskog zaborava rezultat su napora učinjenih u prošlim životima.

Pokušavajući da učine život podnošljivim, neki ljudi razviju onu jednu vrstu stoicizma poput „uostalom-šta-me-briga” pogleda na svet, a drugi se lakomisleno predaju epikurejstvu. Prvo predstavlja apatično prihvatanje poraza, a drugo predstavlja pokušaj da se poraz zaboravi u naručju zadovoljstva. Ni jedno od to

dvoje nije istinski zaborav. Ali, kada čovek postigne istinski zaborav, on stupa u spiritualno carstvo i prolazi kroz različite stupnjeve zaborava sve dok ne dosegne Cilj. Meher Baba nam kaže: „Zbog zaborava sveta se postaje poklonik (*rahrahv, sadhak*); zbog zaborava sledećeg sveta se postaje svetac; zaborav sebe znači Realizaciju, a zaborav zaborava je Savršenstvo”.

3. Prvi nivo (44)

Hafiz očito misli na prvi nivo kada kaže:

*Kas nadānist kih manzilgah-i maqsūd kujāst
In qadar hast kih bāng-i jarasī miāyad.*

„Ne zna se gde se nalazi istinsko prebivalište Božanstva Voljenog; jedino znam da čujem zvuk zvona (putujućih karavana)”.

Na temu zvuka i nivoa Meher Baba kaže:*

„Ali, znaj i ovo: zvuk postoji na svih sedam nivoa i razlikuje se po ispoljavanju osećanja, ekstaze i blaženstva”.

„Zvuk, prizor ili miris viših nivoa ne mogu se, ni u krajnjim dometima mašte, dovoditi u vezu sa onim na šta smo navikli na fizičkom nivou... Naši fizički organi sluha, vida i mirisa beskorisni su za doživljaje i uživanje na višim nivoima. Tamo se drugačijim okom vidi, drugačijim uhom čuje i drugačijim nosom oseća miris. Vama je već poznato da postoje unutrašnja čula, duplikati čovekovih spoljašnjih čula, i upravo tim unutrašnjim čulima čovek doživljava više nivoe.”

„Izbežite grešku upoređivanja zvuka viših nivoa sa zvukom fizičkog nivoa, koji se razlikuje po intenzitetu i frekvenciji vibracija; znajte da zasigurno na prva tri nivoa zaista postoji nešto što

* Questions Baba Answers”, („Babini odgovori na pitanja”) *Meher Baba Journal*, vol. 1, no. 3, (January, 1939.), str. 83-84.

bismo mogli da nazovemo „zvukom”. Oblik, lepotu, muziku i blaženstvo toga zvuka je nemoguće opisati. *Nad* ili nebeska muzika svojstvena je prvom nivou i o njoj Hafiz govori kao o *bangi jarasi* (zvonjenju zvona).”

„Kao što je već rečeno, iako zvuk postoji na svih sedam nivoa, miris je svojstven drugom i trećem nivou, dok viđenje pripada petom i šestom nivou...”

„Sedmi nivo se razlikuje od ostalih. Ovde su zvuk, vid i miris po svojoj prirodi božanski i ne mogu se porediti sa onima koji postoje na nižim nivoima. Na ovom nivou, osoba niti čuje, niti oseća miris, niti vidi; ona **postaje** taj zvuk, miris i vid istovremeno, i biva božanski svesna toga.”

4. Drugi nivo (45)

Hafiz očigledno misli na drugi nivo kad kaže:

*Cigūyamat kih bimaykhānih dūsh mast o kharāb
Surūsh-i ālam-i ghaybam cih muzhdihā dādast?*

„Kako da ti otkrijem da su mi sinoć u krčmi, onako pijanom i nesigurnom, anđeli nevidljivog sveta doneli prelepe vesti?”

5. Treći nivo (46)

Hafiz govori o trećem nivou sledećim rečima:

*Cih rāh mīzanad īn mutrib-i muqām shinās
Kih dar miyān-i ghazal qūl-i āshinā āvard.*

„Kakav nemir i teskobu ovaj muzičar koji zna (spiritualna) stanja i stupnjeve, stvara u svojim slušaocima (zaljubljenicima), unoseći usred svoga izvođenja reči Božanstva Voljenog”.

6. Stupanj između trećeg i četvrtog nivoa (46)

Putovanje između trećeg i četvrtog nivoa je u isto vreme i teško i opasno zato što se između ta dva nivoa nalazi mesto opčinjavanja (*muqam-e-hairat*). Pokloniku je veoma teško da izađe iz tog stanja opčinjenosti kada se jednom u njemu zatekne, mada većina poklonika direktno prelazi sa trećeg na četvrti nivo. Ukoliko poklonik brzo ne izađe iz ovog stanja i ne nastavi ka četvrtom nivou, njegovo napredovanje se obustavlja neodređeno dugo vremena. Kada poklonik postane tako opčinjen, on ostaje takav danima, mesecima ili godinama. On niti može da napreduje, niti može da se vrati unazad. On nema ni svest o grubom, ni svest o suptilnom. Ne bismo ga mogli nazvati ni *nesvesnim*, zbog toga što je on potpuno svestan opčinjenosti i zbog te svesti o opčinjenosti on proživljava tu živu smrt.

Nije ništa manje čudno ni fizičko stanje duboko opčinjenog poklonika jer, ako sedi u nekom određenom položaju, on u tom položaju ostaje neprekidno mesecima ili godinama. Slično tome, ako postane opčinjen dok stoji, on će nastaviti da stoji sve dok ta opčinjenost ne prestane. Ukratko, on ostaje nepomičan u položaju u kome ga je opčinjenost zatekla, i mada može da izgleda kao beživotan kip, on je u stvari življi od običnog svetovnog čoveka.

U sufijskom svetu je dobro poznato da je Ali Ahmed Sabir iz Piran Kalyara, koji je kasnije postao Savršeni Učitelj, godinama stajao pored nekog drveta. Tokom tog perioda, Sahirov um je uronio u opčinjenost tog *muqam-e-hairata* i iz nje ga je izbavio *Qutub*. Jedino prirodna smrt ili božanska pomoć živog Učitelja mogu da pomognu tako omamljenom pokloniku da se pokrene sa te spiritualne mrtve tačke. Učitelj takvom pokloniku pomaže tako što ga ili vraća na treći nivo, ili uzdiže na viši nivo. Hafiz bez sumnje misli na to stanje poklonika kada kaže:

*Mastam kun ān cunān kih nadānam zi bikhvudhī
Dar'arsih khīyāl kih āmad kudām raft.*

„Učini me tako omamljenim i opijenim da, zarad tog stanja zaborava, zaboravim šta je u moj um ušlo i šta je iz njega izašlo”.

Meher Baba objašnjava da poklonik prilikom prelaska za trećeg na četvrti nivo rizikuje da uđe u *muqam-e-hairat* (stanje opčinjenosti). Stanja opčinjenosti postoje, kako on kaže, i na drugim delovima staze, ali je najvažnije ono između trećeg i četvrtog nivoa. Ovaj *hairat* (opčinjenost) može da bude snažan, ili slab. Ako u trenutku kada poklonik postane opčinjen ne postoji nikakva zapreka ili ometajući faktor, tada je *hairat* dubok, odnosno snažan. Ako je u tom trenutku prisutan neki ometajući faktor, onda je *hairat* slab. Ako poklonik doživi bilo snažan, ili slab *hairat* između trećeg i četvrtog nivoa i tada neočekivanim slučajem bude uzdignut na viši nivo, on dospeva na položaj između petog i šestog nivoa, opet sa istim snažnim ili slabim *hairatom*. Međutim, takvi slučajevi su veoma retki. Ahmed Sabir iz Kalyara i Baba Abdur Rahman iz Bombaya uzdignuti su iz veoma snažnog *hairata* između trećeg i četvrtog nivoa u veoma snažan *hairat* između petog i šestog nivoa, prvi zahvaljujući *Qutubovoj* milosti, a drugi zahvaljujući Božijem daru u vidu neočekivanog događaja.

Potpuno nepomični položaj, koji traje sve do smrti ili do kontakta sa Savršenim Učiteljem, svojstven je samo onim poklonicima koji su ušli u veoma snažan *hairat*. Jedan *mast* (opijen Bogom) koji je sa Meher Babom proveo mnogo godina bio je u tom *muqam-e-hairatu* između trećeg i četvrtog nivoa kada su ga doveli Meher Babi u Rahuri 1936. godine; no, njegov *hairat* je bio slab, i mada bi satima bez prekida stajao u jednom položaju, on nije stalno bio u tom položaju. Međutim, opčinjenost Ali Ahmed Sabira je bila snažna i on je bio u jednom istom položaju sve dok ga *Qutub* nije izbavio iz opčinjenosti.

Ovo stanje opčinjenosti nikako ne bi trebalo mešati sa katonim stuporom shizofrenika, mada ono može na to da liči. I jedno i drugo su stanja opčinjenosti, ali su potpuno raznorodni.

7. Poklonik mentalne sfere (50)

Meher Baba kaže: ako poklonik koji je u mentalnoj sferi i nalazi se u Indiji zaželi da vidi Ameriku, on će istovremeno dok želi tamo i biti, bilo mentalno ili fizički, po želji. Neko se može upitati kako on to može da putuje brzinom misli. Odgovor leži u tome što je um svuda, i zato poklonik mentalne sfere ne mora da putuje. On može da bude svugde gde on to želi, pri čemu ne mora da koristi svoje grube ili suptilne organe. On može da sazna neku pojedinost ili, čak, sve o gruboj, suptilnoj i mentalnoj sferi sve do šestog nivoa, samo ako poželi da sazna. Još je važnije to što on može da pomogne manje naprednim dušama, a isto tako i običnim ljudskim bićima da se uzdignu do njegovog nivoa. Kada želi da pomogne nekome direktno, poklonik petog nivoa može da povede Stazom aspiranta „za ruku”. Kada on to uradi, aspirant i sam opaža iznutra stalno prisustvo vladara mentalnog nivoa (sufije ga nazivaju „*walijem*”) i oseća da ga on zaista vodi stazom do savršenstva. Hafiz u sledećem kupletu jasno dočarava tu posebnu senzaciju koju ima onaj koji je vođen na taj način.

*Tū dastgū shū āy khizr-i pay khujastih, kih man
Piyādih mīravam o hamrahān savārānand.*

„O uzvišeni Učitelju, uzmi me za ruku i povedi, jer prelazim Stazu hodajući (bespomoćan) dok ostali njome jašu”.

Wali (mahapurush) po pravilu pomaže aspirantu gledajući ga pomno u oči, čime skida unutrašnji veo sa njegovog istinskog unutrašnjeg oka. Spiritualni uticaj *waliya* putem pogleda je sufijama poznat kao *tawajjoh*. Termin *tawajjoh* se ne odnosi na Savršene Učitelje. U njihovom slučaju odgovarajući termin bi bio „volja”, zbog toga što oni mogu da pruže ovu pomoć i bez fizičkog kontakta koji je u slučaju gospodara nivoa neophodan.

Meher Baba objašnjava da na petom nivou poklonik ponekad želi da ima božansko prisustvo, a ponekad se bavi svetovnim dužnostima. Zapravo, govoreći o božanskom prisustvu na petom

nivou, Bog je uvek prisutan, no poklonik može da ne želi to prisustvo uvek, i tada svoju pažnju usmerava na svetovnu dužnost. Na šestom nivou poklonik stalno želi prisustvo Boga. Hafiz očigledno govori o svom iskustvu petog nivoa kada kaže:

*Hazūri gar hamī khvālū
Āzū ghāyib mashū Hāfiz.*

„O Hafize, ako čezneš za božanskim prisustvom, onda nemoj sebi da dozvoliš da budeš odsutan”.

8. Šesti nivo (53)

Putnik koji uspe da dostigne ovaj nivo stiće pravo na naziv *pīra* ili *satpuruṣhe*. U engleskom jeziku ne postoji odgovarajući prevod za te reči. Možda bi reč „svetac” bila odgovarajuća, međutim, njena mana je u tome što ima isuviše široku primenu.

Hafiz se seća tog šestog nivoa sledećim rečima:

*Mā dar piyālih 'aks-i rukh-i yār didih im
Ay bikhābar zi lazzat-i shurb-i mudām-i mā.*

„Videsmo lice Voljenog oslikano u peharu (našega uma ili srca). O nezalico, ne možeš ni da zamisliš blaženstvo koje odatle crpimo”.

9. Gnoza šestog nivoa (54)

O gnozi šestog nivoa Meher Baba nam kaže: „Jedino Bog postoji, i ako bilo šta postoji usled neznanja, stvarnost mu je iluzorna. To tada postoji kao Božija senka, što znači da se Bog nalazi i na stupnju Znanja i na stupnju neznanja. Sledeća četiri ugla viđenja jednog iskustva, napisana jezikom sufijske gnoze, predstavljaju različite aspekte spoznaje onih duša koje se na šestom nivou nalaze licem u lice sa Bogom, ali su još uvek u

području dualnosti. Svi ovi aspekti se doživljavaju zajedno i istovremeno.

- (1) *Hama ust* što znači, „Sve je On”. Za onoga ko doživi ovu gnozu, postoji samo Bog.
- (2) *Hama az ust* što znači, „Sve potiče iz Njega”. Za onoga ko doživi ovu gnozu svi fenomeni, različitosti i mnogostrukosti postoje kao iluzija onda kada preovladava neznanje.
- (3) *Hama ba ust* što znači, „Sve je sa Njim”. Za onoga ko doživi ovu gnozu Bog je i bez odlika i sa odlikama. Njegove odlike su neogranečene kada vlada Znanje, a ograničene kada vlada neznanje. Telo, um i tri sveta ne postoje, a ako i izgleda kao da postoje, oni postoje kao senke.
- (4) *Hama dar ust* što znači, „Sve je u Njemu”. Za onoga ko doživljava ovu gnozu, čak ni neznanje nema svoju stvarnost. Njeno postojanje, kada se ispolji, proizilazi iz Božije nesvesnosti i beskonačnog Znanja; i tako, sve što postoji u dualnosti zahvaljujući neznanju, proizašlo je iz Boga gde je oduvek i postojalo”.

10. Sedmi nivo (55)

Trebalo bi shvatiti da, od trenutka kada se uroni u sedmi nivo, dolazi do neizbežnih prekidanja svih veza sa grubim, suptilnim i mentalnim telom, i sa univerzumom. U svakodnevnom grubom postojanju ne postoji ništa slično ovom prekidu dugotrajnih vitalnih veza koje vezuju pojedinca za njegova tri tela i za univerzum. U poređenju sa tim, fizička smrt je beznačajna stvar, značajna je otprilike koliko i prekidanje komada užeta. Obično se u trenutku smrti suptilno telo i vitalna energija potpuno odvajaju od grubog tela. Međutim, um zadržava vezu sa grubim telom prva četiri dana nakon smrti i, u slabijem stepenu, još sedam dana posle toga. Međutim, kod konačnog poništavanja (*fane*), razdvajanje do koga dolazi nije razdvajanje tela i uma; to je pravo poništavanje uma i svih *nuqush-e-amala* (*sanskara*).

11. Različite vrste čuda (70)

Meher Baba nam je objasnio razliku između čuda -

- (1) Spasitelja (*Avatara*)
- (2) Savršenog Učitelja (*Sadgurua*)
- (3) *Pira* i *Walija* (to jest, onih koji su na šestom, odnosno petom nivou)
- (4) Onih koji su na nižim nivoima (*tj.* prvom, drugom, trećem i četvrtom)

U vezi ove četiri vrste čuda Meher Baba nam kaže:

1. Čuda Spasitelja imaju univerzalni karakter i izvode se kada je to opštepotrebno. Kada Spasitelj ima nameru da izvede čudo, on se privremeno smešta na šesti, peti ili četvrti nivo, zavisno od situacije. Međutim, kada je potrebno da čuda budu veoma moćna, on se u takvim okolnostima privremeno smešta na četvrti nivo.
2. Čuda Savršenog Učitelja imaju veoma širok raspon, ali ne obuhvataju celokupni univerzum. Kao i Spasiteljeva čuda, ona

isključivo služe za spiritualno buđenje drugih. I Savršeni Učitelj koji ima nameru da izvede čudo se, kao i Spasitelj, privremeno smešta na šesti, peti ili četvrti nivo, a za vrlo moćno čudo, privremeno se smešta na četvrti nivo. *Majzoob-e-Kamil* na sedmom nivou nikada ne čini čuda, iz prostog razloga što za takvu dušu ne postoje tri sfere: mentalna, suptilna i gruba.

3. Čuda *pira* ili *walija* su ograničenog raspona. U stvari, oni ne izvode čuda direktno. Međutim, čuda koja se njima mogu pripisati nastaju posredstvom njihovog mentalnog uticaja na misli i osećanja drugih, i taj uticaj donosi i spiritualnu i materijalnu dobit. Oni ne silaze na četvrti nivo - nivo svemogućih duhovnih moći.

4. Poklonici na prvom, drugom i trećem nivou mogu da upotrebe ili prikažu moći nivoa na kome se sami nalaze. To su, na primer, čitanje misli drugih ljudi, stvaranje predmeta ni iz čega, kazivanje reči ili pasusa iz knjige koju nisu ni videli, zaustavljanje vozova, dopuštanje da ih satima ostave žive pokopane, levitacija, itd., itd. Ovo su istinske moći koje poklonik stiče na različitim nivoima i kao takve one se ne bi mogle nazvati pukim opsenarskim veštinama. Savršeni Učitelji i *Avatar* mogu pokloniku da oduzmu sposobnost korišćenja moći nižih nivoa, naime, prvog, drugog i trećeg nivoa, pa čak mogu da oduzmu svemoguću moć onome ko je na četvrtom nivou. Takvo oduzimanje moći onima koji su na nižim nivoima, sufijama je poznato kao *salb-e-wilayat*.

Na četvrtom nivou su smeštene sve svemogućuće moći * koje, ako ih poklonik zloupotrebi, dovode do njegovog potpunog sloma. Ipak, ovakva čuda ne ugrožavaju svet, zbog toga što se *Qutub-e-Irshad* - poglavar duhovne hijerarhije date ere - pobrine da takva dela budu bez posledica.

Meher Baba dalje objašnjava da je razmetanje moćima od strane poklonika prva tri nivoa praćeno ozbiljnim opasnostima, i

* Onaj ko je na četvrtom nivou poznat je kao *mahayogi* (veliki yogi).

da onaj ko zloupotrebi moći četvrtog nivoa neizbežno pada do najnižeg stupnja evolucije - do stanja kamena.

Kabir misli na takve opasnosti kada kaže:

*Sāheba kā ghara dūra hai jaisī lambī khajūra
Carhe so cākhe prema-rasa gire cakanācūr.*

„Kuća Gospodnja je visoko kao vrh najviše palme.
Ako se uspne na vrh, on kuša nektar ljubavi; ako padne,
lomi vrat”.

SVESNO I NESVESNO DOGAĐANJE ČUDA

Čuda koja čine Spasitelji i Savršeni Učitelji imaju iza sebe božanski povod i mogu da budu ili voljna, ili nevoljna. Voljna čuda Spasitelja ili Savršenog Učitelja su ona koja on čini sa namerom, kroz ispoljavanje i kroz snagu svoje volje, a nevoljna čuda su čuda koja se dešavaju nezavisno od volje Spasitelja ili Savršenog Učitelja i ostvaruju se posredstvom one uvek aktivne sile koja okružuje ova uzvišena bića. U potonjem tipu čuda, Spasitelj ili Savršeni Učitelj nije svestan dešavanja čuda kojima je on sam izvor i osnovni uzrok. Pri svemu tome, i voljna i nevoljna čuda Savršenih uvek su usmerena ka duhovnom buđenju sveta.

ZAŠTO SPASITELJI I SAVRŠENI UČITELJI ČINE ČUDA?

Veoma svetovni ljudi su duhovno otupeli i njima su ponekad potrebna čuda da spasu sebe, ili druge potpuno nevine ljude, od posledica te neosetljivosti. Sledeće poređenje pokazuje na šta se time misli.

Pretpostavimo da dete drži vrapca u ruci, i to tako nepažljivo da samo što ga nije zadavilo. Da bi spasili vrapcu život, ne bi bilo preporučljivo da se detetu iz ruke otima ptica, zato što bi dete tada verovatno još više stisnulo vrapca i tako ga ubilo. Ali, ako bi se detetu ponudio novčić, ono bi gotovo sigurno opustilo svoj stisak i tako bi oslobodilo vrapca. Tako dete biva sprečeno da ubije pticu

iz pukog neznanja o onome što čini. Čuda Savršenog Učitelja čine istu stvar; ona sprečavaju ljude da čine štetu sebi i drugima iz pukog neznanja o duhovnim vrednostima.

Ako odredimo da zlato predstavlja čudo, yogi nižih nivoa zasenjuje svetovne ljude mašući tim zlatom pred njihovim očima tako da se oni zapanje njegovim podvigom. Ako se predaju takvom yogiju, oni će na kraju pretrpeti surovo razočaranje. Međutim, kada Spasitelj ili Savršeni Učitelj maše tim zlatom pred očima svetovnih ljudi, on koristi jedan oblik *Maye* da bi ih odvratio od drugog oblika *Maye* koji ih sputava u većoj meri, i tako ih dovodi do Staze koja vodi njihovoj istinskoj sudbini, Samorealizaciji.

Uzmimo još jedan primer i zamislimo čoveka sa monohromatskim viđenjem za koga je svet, na primer, plav. Njegove oči funkcionišu kao plave naočari tako da, kada pogleda kroz njih, njemu sve izgleda plavo. Spiritualno govoreći, svet je iluzija, pa stoga nema nikakvu boju. On je bezbojan. Yogi koji se razmeće svojim čudesnim moćima samo zamenjuje čovekove plave „naočari” zelenim ili crvenim, pa čovek sve vidi zeleno ili crveno. Njegove neznalačke oči, naviknute da svet vidi plavo, zbunjuje ova iznenadna promena u zeleno ili crveno i odražava se velikom očiglednom verom u tog yogija.

Savršeni Učitelj, koji zna da ni plava, ni crvena, ni zelena nisu stvarne boje, već da je sve bezbojno (*tj.* ništa), ne gubi vreme u menjanju „naočara” i time omogućuje čoveku da vidi svet onakvim kakav on zaista jeste: bezbojan, odnosno ništa. Yogi i učitelji koji nisu savršeni samo zamenjuju jednu iluziju drugom. Nasuprot tome, Savršeni Učitelj trajno uklanja veo iluzije i otkriva istinu da je Kreacija imaginarna i da je samo Bog stvaran. Ovaj rad Savršenog Učitelja je spor i bolan proces kome nedostaje živopisnost boja yogijevog spektakularnog i varljivog metoda, i zbog toga je rad Savršenog Učitelja nedokučiv.

KO POSEDUJE MOĆI KOJIMA SE ČINE ČUDA?

Čudesne moći Savršenog Učitelja su naizgled iste kao i moći yogija četvrtog nivoa, međutim postoji bitna razlika, a to je da su moći Savršenog Učitelja njegove sopstvene moći, jer je on ta Moć. On, jednostavno, treba samo da poželi da se nešto desi i to se dešava. „Neka bude, i to bi” (*Kun faya kun*) odnosi se, prema sufijima, na božansku manifestaciju moći.

Međutim, moći yogija nisu njihove sopstvene moći; oni zavise od spoljnih izvora moći da bi činili čuda. Inherentne moći Savršenih Učitelja neprekidno se prelivaju, a yogiji i poklonici nižih nivoa posuđuju od tog preobilja moći i sa njima čine čuda. To je sasvim u skladu sa sufijiskim verovanjem da su *waliji* svedoci Proroka Muhammada i da sva njihova čuda, kao što je, na primer, izbijanje kapi meda iz kože, dolaze od njega. Međutim, u tumačenju ortodoksnih muslimana ovo verovanje biva unekoliko ograničeno, jer se vezuje samo za ličnost Proroka Muhammada. Njegova univerzalna primenljivost je doduše nagoveštena sufijiskim verovanjem da je od početka postojao samo **jedan Rasool** koji se s vremena na vreme pojavljuje u različitim zemljama pod različitim imenima.

Rasvetljavajući ovu poentu još više, Meher Baba je dao sledeće objašnjenje: „U *fana-fillahu* (stanju *Majzooba*) nema čuda, ni direktnih ni indirektnih. U Božanskom Spoju (*turiya avastha* ili *muqam-e-furutat*), *Jivanmukta* (*Azad-e-Mutlaq*) nema dužnosti i ne čini nikakva čuda. Ali, uvek postoji mogućnost da se čudo desi preko *Jivanmukte*, a da on toga nije svestan. Posrednici ili poklonici nižih nivoa veoma često posuđuju njegove moći i sa njima čine čuda, ali moći *Jivanmukte* time ni na koji način nisu oslabljene”.

ČUDA SPASITELJA (*Rasoola* ili *Avatara*)
I SAVRŠENIH UČITELJA (*Sadguria*)

Kada Bog postaje čovek, On postaje Spasitelj (*Rasool* ili *Avatar*), a kada čovek postaje Bog, on postaje *Majzoob* i, ako mu

je dužnost da ispuni obavezu prema čovečanstvu, on kreće na drugo i treće božansko putovanje, i postaje Savršeni Učitelj (*Sad-guru*). I Spasitelj i Savršeni Učitelj su duhovno savršeni, jer su obojica jedno sa Bogom, i mada i jedan i drugi imaju dužnosti prema čovečanstvu, Spasiteljeva je od posebne vrste.

Sufije kažu da se „odnos” (*qurbat*) sa Bogom razlikuje u slučaju Spasitelja i Savršenog Učitelja, i o njemu govore kao o *qurb-e-farayizu* (nevoljnoj neminovnoj blizini), odnosno kao o *qurb-e-nawafilu* (voljnoj blizini). *Qurb-e-farayiz* se odnosi na Spasitelje, a *qurb-e-nawafil* na Savršene Učitelje.

Sufije objašnjavaju da je, kada *Rasool* (*Avatar*) čini čuda, Bog onaj koji dela, a čovek je oruđe. Kod Savršenih Učitelja je obrnut slučaj: čovek je onaj koji dela, a Bog je oruđe. Čuveni događaj vezan za Proroka Muhammada, koji je bacio šaku prašine na neprijatelja u bici kod Badra i time nagnao neprijatelja u beg, primer je Spasitelja koji čini čudo. I mada je po svemu očiglednom Muhammad kao čovek bio taj koji je bacio prašinu, u stvarnosti je Bog kao Muhammad bio taj koji je bacio prašinu, a Muhammad kao čovek je bio taj koji je nagnao neprijatelja u beg. Dakle, čudo kao što je ovo predstavlja primer *qurb-e-farayiza*.

Međutim, čuda koja čine Savršeni Učitelji ilustruju *qurb-e-nawafil*, za koje je dobar primer čudo koje je učinio Shamsi Tabriz vraćanjem mrtve osobe u život. Kada je Shamsi izgovorio reči, „*Qum bi iznillah*” (ustani u ime Boga), princ nije oživeo; ali kada je rekao „*Qum bi izni*” (ustani u moje ime), princ se istog trenu vratio u život. Ovde je Shamsi Tabriz kao čovek izdao naređenje, a Bog kao Shamsi Tabriz se zaodenuo svojstvom Sebe, u ovom slučaju svojstvom života, i tako vratio princa u život. U *Qurb-e-nawafilu* je čovek onaj koji dela, a Bog je oruđe.

Pogledajmo na trenutak razlike Istoka i Zapada u stavovima prema čudima. Istok, koji već odavno zna za Savršene učitelje i napredne duše, prihvatio je da se Bog, zbog toga što je beskonačan, ne može razumeti konačnim umom. Istok zna da je u bavljenju metafizičkim problemima ljudski intelekt, koji ima ograničen

raspon, upotrebljiv samo do određenog stupnja. Kao što je to opevao filosof dr Iqbal,

*'Aql, go āstān se dūr nahīn
Uskī taqdīr maīn huzūr nahīn*

„Intelekt, mada nije daleko od praga (Voljenog), nije predodređen da uživa božansko prisustvo.”

Istok, stoga, zna da tamo gde intelekt odustaje od hvatanja u koštac sa onim što je transcendentno, ljubav mora da preuzme vodstvo. Zapad pridaje značaj intelektualnom pristupu, a ono što odbija da uđe u sferu intelekta, lako može da bude nepriznato ili izloženo poruzi. Kao nuzprodukt takvog zapadnjačkog stava možemo da navedemo krajnje pogrešnu upotrebu reči „mistik” u savremenom američkom narečju. Vatretni religiozni entuzijazam srednjevekovne Evrope skoro je sasvim zamenjen velikim kulturnim i naučnim entuzijazmom.

Međutim, naučne doktrine imaju prohodnost do određene granice. Mada istinski naučnik zaista gleda istini u lice, Meher Baba je često tvrdio da je, uprkos velikom napretku, nauka još uvek daleko od srži materijalnog, a još dalje od spoljašnjih rubova spiritualnog. Srce mora da radi zajedno sa glavom.

Može se desiti da se neki čisto fizički podvizi yogija, koji među svetom prolaze kao čuda, mogu objasniti medicinskom naukom. Ali istinska čuda, a naročito čuda Savršenih Učitelja, nedostupna su za naučna objašnjenja. Mnoga čuda koja su učinili Spasitelji, Savršeni Učitelji i sveci sačuvana su u duhovnim legendama i klasičnim delima svih naroda i svih religija, a uvek delujuća spiritualna hijerarhija svakodnevno uvećava broj tih čuda. Činjenice postoje; Isus i ostali Savršeni su oživljavali mrtve i ozdravljivali bolesne. No, čak i kada bi neko video kako se čudo dešava pred njegovim sopstvenim očima, i uz to bio i ubeđen da je to bilo čudo, a ne prevara, on nikada ne bi mogao da pruži racionalno objašnjenje toga, jer su čuda sasvim izvan dometa intelektualnog objašnjavanja. Ona su misterija koja je duboka kao i sam život.

Bilo kako bilo, možda ovaj nedostatak i nije sasvim bez razloga, jer svet retko kada ima uvid u rad Savršenih Učitelja, pa većina njihovih dela zaista biva čuvana i bezbedno skrivena od znatiželje u grudima nekolicine bliskih prijatelja i iniciranih koji su toga bili dostojni. Po rečima čuvenog sufije, Abdula Hasana Kharqanija: „kada bi nekoliko kapi onoga što se nalazi pod kožom Savršenog Učitelja procurilo između njegovih usana, sva bića neba i zemlje zahvatila bi panika”.

Uprkos mnogim pozivanjima na čuda i uveravanjima spiritualnih učitelja, Istok je, kao i Zapad, veoma oprezan u svom odnosu prema njima. Međutim, moglo bi mu se priznati da je Istok dugotrajnim iskustvom naučio da ne poriče dela spiritualne hijerarhije, čak i ako ne vidi način da ih prihvati ili da poveruje u njih. Jedan od prvih sufija rekao je: „Čuda su samo jedan od hiljadu koraka na putu do Boga”; a *Avatar* ovoga ciklusa, Meher Baba, potvrđuje da najveće čudo koje Savršeni Učitelj može da izvede jeste da učini drugog čoveka duhovno savršenim kao što je on sam.

12. Vrste moći (70)

Spiritualnost i spiritizam su dve različite stvari. Spiritualnost nema nikakve veze sa bilo kojom vrstom moći u bilo kom obliku. Spiritualnost je put ljubavi prema Bogu i pokornost i predavanje Savršenom Učitelju.

Kada neko ide Stazom, on se sreće sa moćima na raznim nivoima svesti. Oni koji su na nivoima od prvog do četvrtog ponekad dolaze u iskušenje da pokažu te moći.

Postoje tri vrste moći:

- (1) Božanske moći četvrtog nivoa.
- (2) Okultne moći prva tri nivoa svesti. One se nazivaju mističkim moćima
- (3) Ostale okultne moći.

(1) Božanske moći četvrtog nivoa su svemoćne moći Boga. One su izvor svih moći, bilo mističnih, bilo ostalih okultnih moći. Mističke i ostale okultne moći su beskrajno nevažne u poređenju sa božanskim moćima.

Božanske moći su uvek iste, zato što je Bog uvek Jedan i isti. Okultne moći, bilo da su moći nivoa ili ne, različite su po vrsti i različito se ispoljavaju.

Čuda koja se dešavaju ispoljavanjem moći *Avatara* i *Qutuba* nazivaju se *mojezat*. Ona se čine radi dobrobiti svih - u ograničenim razmerama kod *Qutuba*, a u kosmičkim razmerama kod *Avatara*. Međutim, ona se mogu izvesti za bilo kog čoveka koji je u bliskoj vezi sa *Avatarom* ili *Qutubom*.

Čuda koja indirektno čine oni koji su na petom i šestom nivou uz pomoć božanskih moći, nazivaju se *karamaat*.

Pokazivanja mističkih moći onih koji se nalaze od prvog do trećeg nivoa se, u suštini, ne mogu nazvati čudima. Takvo pokazivanje nije ništa drugo do prikazivanje moći sa kojima se oni sreću dok prolaze kroz nivoe; takvo pokazivanje moći se naziva *shobada*.

Kada neko na četvrtom nivou ispravno upotrebi božanske moći i učini čudo, ono bi moglo da se nazove *karamat-e-mojeza*; a kada ih neko pogrešno upotrebi, tj. kada zloupotrebi božanske moći četvrtog nivoa, to se naziva *mojeza-e-shobada*.

Četvrti nivo se smatra „pragom” mentalne sfere, i otuda zloupotreba božanskih moći na četvrtom nivou dovodi do „pada” sve do stanja kamena i za posledicu ima raspad svesti.

(2) Okultne moći prva tri nivoa, koje se nazivaju mističkim moćima, aspiranti na tim nivoima ne mogu da zloupotrebe, mada ponekad dolaze u iskušenje da ih pokazuju. Ove mističke moći su drugačije i različito se ispoljavaju. To su, na primer: čitanje tuđih misli; izgovaranje reči ili pasusa iz knjige u koju ne gledanju; takvi aspiranti mogu sebi da dopuste da budu satima živi pokopani, itd.

Moći nivoa se ne indukuju. Te moći su stalno dostupne onima koji su na određenim nivoima, u okviru njihovog sopstvenog ograničenog okruženja i, budući da su takve, njima nije

potreban nikakav usredsređeni napor da bi bile pokazane. Ovo pokazivanje moći ne bi trebalo poistovećivati sa predstavama čitača misli i drugih scenskih izvodača.

Onaj ko je na trećem nivou svesti može da oživljava ona umrla stvorenja koja su na stupnju ispod stupnja ljudskog bića, ali nikada ne može da oživi umrlo ljudsko biće. On to može da učini zbog bliskosti sa božanskim moćima četvrtog nivoa i zbog „toplina” tih božanskih moći.

Međutim, onaj ko je na četvrtom nivou, upotrebom božanskih moći četvrtog nivoa, može da oživljava mrtve, uključujući tu i ljudska bića.

Onaj ko je na trećem nivou može da menja svoj fizički oblik po svojoj volji. Onaj ko to čini poznat je kao *abdal*. Ovaj čin je, takode, pokazivanje mističkih moći, ali to nije zloupotreba moći. U svakom slučaju, ovaj čin ne bi trebalo poistovećivati sa dematerijalizovanjem ili materijalizovanjem ljudskog oblika kod tantrika.

(3) Ostale okultne moći nemaju nikakve veze sa spiritualnošću, niti sa mističkim moćima nivoa.

Postoje dve vrste okultnih moći:

- (a) Više okultne moći
- (b) Niže okultne moći

Onaj ko poseduje ove okultne moći može da ih upotrebi u dobre ili loše svrhe. Dobro upotrebljene okultne moći pomažu osobi da dospe do nivoa na Stazi, čak mogu da ga učine *mahayogijem*. Loša upotreba ovih okultnih moći dovodi do njegovih silnih patnji u sledećoj ljudskoj formi. Dobra upotreba viših okultnih moći postavlja čoveka na peti nivo svesti, nakon četiri života (reinkarnacije).

(a) Više vrste okultnih moći potiču od tantričkih vežbi kao što je *chilla-nashini* ili ponavljanje određenih *mantri*, itd.

Onaj ko poseduje te moći može da izvodi takozvana čuda poput levitiranja, letenja i lebdenja u vazduhu, dematerijalizacije i materijalizacije, itd.

(b) Za niže vrste okultnih moći nisu potrebne nikakve *tantričke*, niti bilo kakve druge naročite vežbe. One se prenose preko *sanskara* iz prošlih života. Na primer: ako je neko činio određena dobra dela mnogo puta u prošlosti, njegova naredna inkarnacija može da mu donese sposobnost nižih okultnih moći bez podvrgavanja bilo kakvim napornim vežbama. Njegove *sanskare* mu donose sposobnosti nižih okultnih moći kao što su vidovitost, sposobnost da čuje nešto što je izvan dometa sluha, isceliteljstvo, stvaranje slatkih okusa ili novca naizgled niotkuda, itd.

Sve takve sposobnosti predstavljaju nižu, odnosno inferiornu vrstu okultnih moći.

Ukoliko neko upotrebi nižu vrstu okultnih moći u dobre svrhe, on stiže višu vrstu okultnih moći u svom sledećem životu bez podvrgavanja bilo kakvim *tantričkim* vežbama. Slično tome, onaj ko upotrebi svoj dar hipnoze u dobre svrhe, stiže višu vrstu okultnih moći u svom sledećem životu.

13. Meditacija (71)

SHEMA ZA POČETNIKA BAZIRANA NA RAZMATRANJU BOŽANSKE TEME PO MEHER BABI

Meditacija je često bila pogrešno tumačena kao mehanički proces prisilnog usmeravanja uma na neku ideju ili objekat. Stoga je sasvim prirodno da većina ljudi nailazi na velike poteškoće u svojim pokušajima da natera um da ide u određenom pravcu, ili da ga prikuje za neku određenu stvar. Bilo koja čisto mehanička manipulacija umom ne samo da je mučna već je, u svom krajnjem ishodu, osuđena na neuspeh.

Stoga, prvi princip koji aspirant treba da upamti je da se u meditaciji umom može vladati i upravljati jedino ako se slede zakoni koji su svojstveni samoj strukturi uma, a ne primenjivanjem bilo koje veštine jednostavnih moći volje.

Mnogi ljudi koji ne „meditiraju” često bivaju duboko i snažno zaokupljeni sistematičnim i jasnim razmišljanjem o nekom

praktičnom problemu ili nekom teorijskom problemu. U izvesnom smislu, njihov mentalni proces veoma nalikuje meditaciji po tome što je njihov um zaokupljen intenzivnim razmišljanjem o određenoj problematici u toj meri da isključuje sve nebitne stvari. Razlog zbog koga je u takvom mentalnom procesu meditacija često laka i spontana leži u tome što se um zadržava na temi koja ga interesuje i koju on shvata u sve većoj meri. Ali duhovna nesreća uobičajenih tokova misli je u tome što oni nisu usmereni prema onom što je uistinu važno. Predmet meditacije se stoga uvek mora brižljivo odabrati i mora da bude značajan u duhovnom smislu. Da bismo postigli uspeh u meditaciji, mi ne samo da moramo da zainteresujemo um za božanske teme, odnosno istine, već isto tako moramo da počnemo da ih, kroz pokušaje, razumemo i shvatamo. Inteligentna meditacija je prirodan proces uma koji izbegava monotonu krutost i pravilnost mehaničke meditacije. Ona stoga ne samo da postaje spontana i nadahnjujuća, već laka i uspešna.

Pošto se inteligentna meditacija sastoji od temeljnog razmišljanja o određenoj temi, iz toga proizlazi da bi najbolji način da se meditira bio da se načini kratak, jasan prikaz odgovarajuće teme. Za tu svrhu nema ničeg boljeg od Božanske Teme i njenih karti koje su date u sledećem odeljku. Meditacija koju preporučuje Meher Baba ima tri faze:

1. U prvoj fazi aspirant treba svakoga dana da pročita Božansku Temu, uz proučavanje karti, i pri tom o njoj treba duboko da razmišlja.
2. U drugoj fazi, kada aspirant bude do tančina ovladao čitavom temom, samo čitanje postaje nepotrebno, ali sadržaj prikaza treba da ponavlja služeći se kartama onda kada je to potrebno.
3. U trećoj fazi, koja se prirodno razvija iz druge, postaje potpuno nepotrebno da um ponavlja reči ili misli iz prikaza, bilo pojedinačno ili u nizu, pa čak ni da se vraća na činjenice, i celokupno rasudivačko razmišljanje o toj temi će prestati. U ovoj fazi meditacije um više neće biti zaokupljen nikakvim tokovima misli, već

će posedovati jasno razumevanje uzvišenih istina predočenih u ovom prikazu.

14. Božanska tema (71)

Po Meher Babi

EVOLUCIJA, REINKARNACIJA I PUT KA REALIZACIJI (Uvod u karte)

Pošto prođe kroz evoluciju, reinkarnaciju i proces relizacije, duša postaje savršena. * Da bi stekla punu svest, ona stiće sve više *sanskara* u procesu evolucije, sve dok u ljudskoj formi ne stekne punu svest kao i sve grube *sanskare*.

U procesu reinkarnacije, ova duša zadržava svoju punu svest i izmenjuje (*tj.* naizmenično doživljava) u sebi različite *sanskare*. Tokom procesa realizacije duša zadržava svoju punu svest, ali njene *sanskare* postaju sve blede i blede dogod sve ne iščeznu i ne ostane samo svest. Dok blede, grube *sanskare* postaju suptilne *sanskare*, suptilne *sanskare* postaju mentalne *sanskare* i na kraju sve iščezavaju.

Sve do ljudske forme, proces namotavanja *sanskara* u procesu evolucije se stalno uvećava. U ljudskoj formi, u procesu reinkarnacije, to namotavanje se odvija nesmanjenim intenzitetom, međutim, u procesu realizacije, *sanskare* se postepeno odmotavaju, sve dok se u stanju Boga potpuno ne odmotaju.

Stvaran je jedino Bog, Najviše Jastvo. Ne postoji ništa osim Boga. Razne duše su u Najvišem Jastvu i jedno sa njim. Procesi evolucije, reinkarnacije i realizacije su neophodni, jer omogućavaju duši da stekne svest o Jastvu. U procesu namotavanja, *sanskare* postaju sredstvo za evoluciju svesti, mada one i tada stvaraju *san-*

skarične okove koji se u procesu odmotavanja poništavaju, iako do tada stečena svest biva potpuno sačuvana.

U procesu namotavanja *sanskara*, duša prolazi kroz sedam stupnjeva *silaska*, a u procesu odmotavanja kroz sedam stupnjeva *uzdizanja*. Ali, i fenomen silaženja i fenomen uzdizanja su nestvarni. Duša je svuda i nedeljivo beskonačna; ona se ne kreće, niti silazi, niti se uzdiže.

Duše svih muškaraca i žena, svih narodnosti, kasta i vera, uistinu su jedno. Njihova iskustva dobra ili zla, borbi i pomaganja, vodenja ratova i življenja u miru, čine deo iluzije i privida, jer su sva ta iskustva stečena preko tela i umova koji sami po sebi nisu ništa.

Pre nego što je nastao svet formi i dualnosti, nije bilo ničeg osim Boga, *tj.* nedeljivog i bezgraničnog okeana Moći, Znanja i Blaženstva. Ali, ovaj okean nije bio svestan sebe. Zamislite da je taj okean, apsolutno miran i tih, nesvestan svoje Moći, Znanja i Blaženstva i nesvestan da je on okean. Hiljade i hiljade miliona kapi u tom okeanu nemaju nikakvu svest; one ne znaju da su kapi, niti da se nalaze u okeanu, niti da su deo tog okeana. Ovo predstavlja izvorno stanje Stvarnosti.

Ovo izvorno stanje Stvarnosti biva uzburkano porivom za samospoznajom. Ovaj poriv je oduvek postojao nemanifestovan u okeanu i, kada počne da se ispoljava, on kapima daruje individualnost. Kada ovaj poriv uzburka mirnu vodu, istog časa se pojavljuju brojni mehurići, odnosno oblici oko tih kapi i upravo ti mehurići daju tim kapima individualnost. Mehurići ne mogu da odele, niti zapravo odeljuju, nedeljivi okean; oni ne mogu da odvoje kap od okeana; oni samo daju ovim kapima osećaj odvojenosti, odnosno ograničene individualnosti.

Razmotrimo sada različite faze života jedne kapi-duše. Zbog pojavljivanja mehurića, kap-duša koja je bila potpuno nesvesna, zadobija individualnost (odnosno osećaj odvojenosti), a isto tako i sasvim neznatnu svest. Ova svest koja se iznenada pojavljuje u kapi-duši, niti je svest o sebi samoj, niti je svest o okeanu, već je to svest o mehuriću, odnosno formi koja je sama po sebi ništa.

* Vidi kartu IX. Duša „A” postaje duša „Z”.

Ovaj nesavršeni mehurić je u ovoj fazi predstavljen formom kamena. Nakon nekog vremena, taj mehurić, odnosno forma, se rasprskava i umesto njega se pojavljuje novi mehurić, odnosno forma. Kada se mehurić rasprskne, događaju se dve stvari: (1) dolazi do uvećanja svesti i (2) dolazi do stvaranja novog namotaja, odnosno do konsolidacije impresija ili *sanskara* koje su bile nakupljene tokom života prethodnog mehurića. Svest kapi-duše se sada neznatno uvećala, ali kap-duša je još uvek svesna samo tog novog mehurića, odnosno forme, a ne sebe same ili okeana. Ovaj novi mehurić je predstavljen formom metala. Novi mehurić, odnosno nova forma, se takođe vremenom rasprskava pri čemu istovremeno dolazi do daljnjeg uvećavanja svesti i stvaranja novog namotaja, odnosno konsolidacije *sanskara*, što dovodi do pojavljivanja nove vrste mehurića, odnosno forme.

Ovaj proces se nastavlja tokom čitave evolucije koja obuhvata stupnjeve kamenja, metala, biljaka, crva, riba, ptica i životinja. Svaki put kada se dotadašnji mehurić ili forma rasprskne, ona stiže još višu svest i dodaje još jedan namotaj već nakupljenim *sanskarama*, sve dok ne dostigne ljudski mehurić, odnosno formu, u kojoj stalnorastuća svest postaje potpuna i savršena. Proces namotavanja *sanskara* se sastoji od ovih stalnih namotaja i upravo ti namotaji predstavljaju ono što drži tu svest, koju je kap-duša stekla, usmerenu i usredsređenu na mehurić, odnosno formu, a ne na njeno istinsko Jastvo, čak i kada je u ljudskoj formi svest potpuno razvijena.

Sticanjem ljudske forme započinje naredni proces, a to je proces reinkarnacije. U toj tački se okončava proces namotavanja *sanskara*. Kap-duša poprima mnoštvo ljudskih formi jednu za drugom, a tih formi po broju ima tačno osamdeset četiri *lakha*. Ove forme su nekada muške, a nekada ženske i menjaju narodnost, izgled, boju i veru. Kap-duša kroz ljudske inkarnacije ponekad doživljava sebe kao prošnjaka, a ponekad kao kralja i tako skuplja suprotna iskustva sreće i tuge u skladu sa dobrim ili lošim *sanskarama*. Tokom reinkarnacija (tj. dok menja jednu za drugom nekoliko ljudskih formi) kap-duša zadržava svoju punu svest, ali

nastavlja da prolazi kroz naizmenična iskustva oprečnih *sanskara* sve dok ne počne proces realizacije. Tokom procesa realizacije, *sanskare* se odmotavaju. U reinkarnaciji se *sanskare* troše; ali ovo trošenje se potpuno razlikuje od odmotavanja *sanskara* koje se odigrava tokom procesa realizacije. To trošenje *sanskara* stvara nove *sanskare* koje okivaju dušu; a odmotavanje *sanskara* ne stvara nove *sanskare* i ono postoji da bi se otklonio veoma snažan stisak *sanskara* u kome je kap-duša uhvaćena.

Sve do ljudske forme, tokom procesa evolucije, namotavanje *sanskara* postaje jače i jače. U ljudskim formama u reinkarnaciji, to namotavanje nastavlja da deluje kao ograničavajući faktor, ali, sa svakom promenom ljudskog mehurića, odnosno forme, ti čvrsti navoji stvoreni tokom procesa namotavanja popuštaju tokom osamdeset i četiri *lakha* protresanja*, pre nego što postanu spremni za odmotavanje u procesu realizacije.

Sada počinje treći proces realizacije i to je proces uzdizanja. Kap-duša sad prolazi kroz postepeno odmotavanje *sanskara*. Tokom tog procesa odmotavanja, *sanskare* postaju sve slabije i, istovremeno, svest kapi-duše postaje sve više i više usmerena prema sebi samoj, te tako kap-duša prolazi kroz suptilne i mentalne nivoe dok sve *sanskare* potpuno ne nestanu, omogućavajući joj da postane svesna sebe kao okeana.

U beskonačnom okeanu Najvišeg Jastva ti si ta kap, odnosno duša. Ti si duša u običnom stanju i ti koristiš svoju svest dok gledaš

* Mnogi čitaoci neće zapaziti da Meher Baba uobičajeno prikazuje životni ciklus kao: evoluciju, reinkarnaciju, involuciju i proces realizacije. U nedoumici da li iskazi u gornjem tekstu mogu da izgledaju kontradiktorni u odnosu na poslednji pasus na 187. stranici, zamolili smo Eruch B. Jessawala za razjašnjenje. On je rekao sledeće: „Kada neko jednom dosegne nivoe svesti, može se reći da proces reinkarnacije dostiže krajnje iscrpljivanje. Na Putu koji vodi ka Voljenom Bogu, nestrpljenje da se On „vidi“ i da se bude Jedno sa Njim je snažno. Takve reinkarnacije koje jesu neophodne, zbog nagomilanih impresija koje opterećuju svest, čine se gotovo ništavnim u poređenju sa osamdeset i četiri *lakha* protresanja”. Ur.

236 BOG GOVORI

i doživljavaš mehurić, odnosno formu. Kroz grubi sloj mehurića, ti doživljavaš onaj deo ogromnog grubog mehura koji je zemlja. Ti večno prebivaš u Najvišem Jastvu i nedeljivo si jedno sa Najvišim Jastvom, ali, ti ga ne doživljavaš. Na naprednom stupnju, sve do trećeg nivoa, ti koristiš svoju svest za videnje i doživljavanje ogromnog suptilnog mehura koji se naziva suptilnim telom, ali ti ne vidiš i ne doživljavaš Najviše Jastvo u kome jesi zato što tvoja svest sada nije usmerena ka Najvišem Jastvu. Na naprednom stupnju, od četvrtog do šestog nivoa, ti koristiš svoju svest za videnje i doživljavanje ogromnog mentalnog mehura koji se naziva mentalnim svetom pomoću mentalnog mehurića, odnosno forme koja se naziva mentalnim telom, ali čak ni tada ti ne doživljavaš Najviše Jastvo. Ali, u stanju kada si jedno sa Bogom, ti stalno upotrebljavaš svoju svest za videnje i doživljavanje Najvišeg Jastva; i tada znaš da su sve forme u stvari samo mehurići.

Zamisli sada sebe kao dušu-kap koja prebiva u Najvišem Jastvu, iza pet slojeva preko svog grubog tela. Ti, ta duša-kap, sada posmatraš grubo telo i kroz njega gledaš grubi svet. Kada pogledaš u drugi sloj i kroz njega, prvi sloj će ti izgledati samo kao sloj, i na taj način, gledajući unazad svaki sloj, uvidećeš da su svi ti slojevi samo tvoje senke-omotači; i na kraju, kada ti (kao ta duša-kap) pogledaš u Najviše Jastvo i uroniš u Njega, ti spoznajješ da si jedino ti bio stvaran, a da je sve što si do sada video i doživljavao bilo samo tvoja sopstvena senka i ništa drugo.

(Objašnjenja karti IX i X)

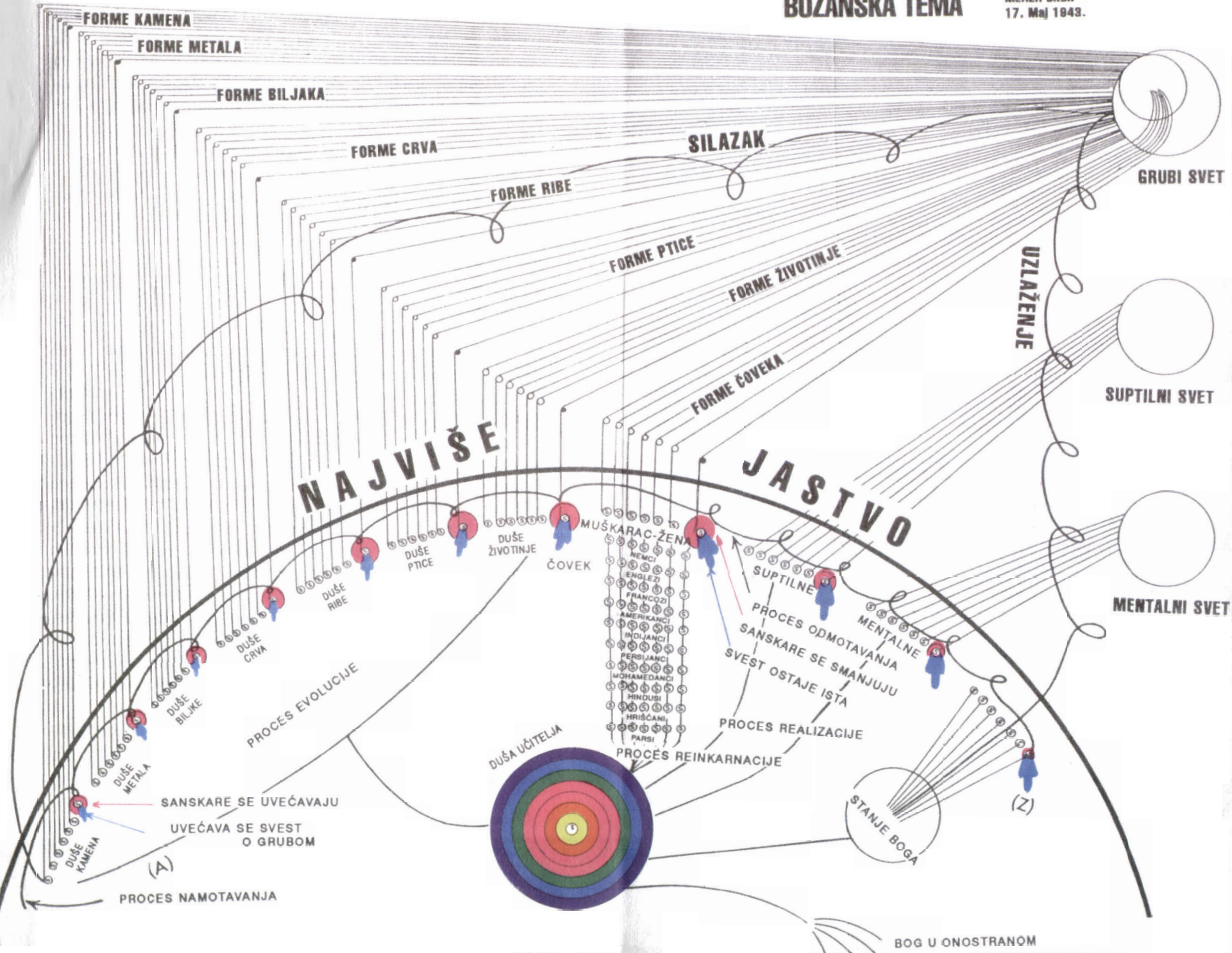
KARTA IX

Veliki polukrug na Karti IX predstavlja Najviše Jastvo koje obuhvata sve u univerzumu. Život pojedinačne individualne duše prikazan je kroz tri glavna stupnja: evoluciju, reinkarnaciju i proces realizacije. „S” označava individualnu dušu. Pre nego što dostigne ljudsku formu, duša prolazi kroz sedam stupnjeva svake od sledećih vrsta postojanja: kamena, metala, biljke, crva, ribe, ptice i životinje. Na sedmom stupnju, to jest, neposredno pre

svet uok ne pocne odmotavanje.

svet uok ne pocne odmotavanje.

U procesu realizacije, uznapredovale duše od prvog do trećeg nivoa svesne su samo suptilnog sveta preko svojih suptilnih tela. One su svesne običnih duša koje imaju svest o grubom i mogu da deluju na njih u suptilnom svetu; ali one to čine pomoću suptilnog tela i u suptilnom svetu; one nemaju nikakvu vezu sa

FORME KAMENA

FORME METALA

FORME BILJAKA

FORME CRVA

FORME RIBE

FORME PTICE

FORME ŽIVOTINJE

FORME ČOVEKA

NAJVIŠE

JASTVO

GRUBI SVET

SUPTILNI SVET

MENTALNI SVET

SANSKARE SE UVEĆAVAJU

UVEĆAVA SE SVEST
O GRUBOM

(A)

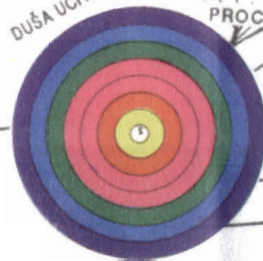
PROCES NAMOTAVANJA

PROCES EVOLUCIJE

DUŠA UČITELJA

MUŠKARAC-ŽENA

ČOVEK

DUŠE ŽIVOTINJE

DUŠE PTICE

DUŠE RIBE

DUŠE CRVA

DUŠE BILJKE

DUŠE METALA

DUŠE KAMENA

SUPTILNE

MENTALNE

SANSKARE SE SMANJUJU

SVEST OSTAJE ISTA

PROCES REALIZACIJE

PROCES REINKARNACIJE

STANJE BOGA

(Z)

BOG U ONOSTRANOM

UZLAŽENJE

KARTA IX

Veliki polukrug na Karti IX predstavlja Najviše Jastvo koje obuhvata sve u univerzumu. Život pojedinačne individualne duše prikazan je kroz tri glavna stupnja: evoluciju, reinkarnaciju i proces realizacije. „S” označava individualnu dušu. Pre nego što dostigne ljudsku formu, duša prolazi kroz sedam stupnjeva svake od sledećih vrsta postojanja: kamena, metala, biljke, crva, ribe, ptice i životinje. Na sedmom stupnju, to jest, neposredno pre

KARTA II

ulaska u novu vrstu postojanja, uočićete slikovito prikazanu spiralu ili namotaj koji predstavlja zgušnjavanje prethodno stečenih *sanskara*. Spoljni crveni krug oko individualne duše označene sa „S” predstavlja *sanskare* koje su akumulirane tokom procesa evolucije, a plavi dodatak uz „S” predstavlja svest koja se istovremeno razvija. Duša „A” postaje duša „Z” pošto je prošla kroz evoluciju, reinkarnaciju i proces realizacije. Svest je bez *sanskara* samo u stanju Boga.

Grubi, suptilni i mentalni svet (*tj. anna bhumi, pran bhumi i mano bhumi*) su zasebno predstavljeni velikim krugovima na desnoj strani. Pošto svest o grubom svetu nije potpuno razvijena u fazama evolucije koje prethode ljudskoj formi, linije koje povezuju duše kamena, metala, biljke, crva, ribe, ptice i životinje sa odgovarajućim formama kamena, metala, biljke, crva, ribe, ptice i životinje, prikazane su kao da tek dodiruju grubi svet samo delimično; pošto se svest u ljudskoj formi potpuno razvila, prikazana je (pomoću odgovarajućih linija) kao sposobna da shvati čitavi grubi svet u svim njegovim različitim aspektima.

Tokom procesa reinkarnacije duša može da poprimi formu muškarca ili žene; ona može da pripada bilo kojoj narodnosti, veroispovesti ili religiji. Gledano sa stanovišta samo-spoznaje, proces koji se odvija do trenutka dostizanja ljudske forme predstavlja zapravo silazak, iako liči na uspon; a proces realizacije predstavlja stvarni uspon, mada liči na silazak. Ta dva procesa su predstavljena linijom namotavajućih *sanskara* (koja predstavlja silazak) koja ide **nagore**, od stupnja kamena do grubog sveta, odnosno linijom odmotavajućih *sanskara* (koja predstavlja uspon) koja ide **nadole**, od grubog sveta do stanja Boga. Proces običnih reinkarnacija počinje kada se završi namotavanje i traje sve dok ne počne odmotavanje.

U procesu realizacije, uznapredovale duše od prvog do trećeg nivoa svesne su samo suptilnog sveta preko svojih suptilnih tela. One su svesne običnih duša koje imaju svest o grubom i mogu da deluju na njih u suptilnom svetu; ali one to čine pomoću suptilnog tela i u suptilnom svetu; one nemaju nikakvu vezu sa

grubim svetom preko grubog tela. Na isti način, uznapredovale duše od četvrtog do šestog nivoa svesne su duša koje imaju svest o grubom, i duša koje imaju svest o suptilnom; međutim, one deluju na njih u mentalnom svetu preko mentalnog tela i nemaju nikakvu vezu sa grubim svetom preko grubog tela, niti sa suptilnim svetom preko suptilnog tela. Zbog toga linije na karti povezuju duše koje imaju svest o suptilnom samo sa suptilnim svetom, a duše koje imaju svest o mentalnom samo sa mentalnim svetom.

U stanju Boga u kome su sve *sanskare* odmotane, svest je okrenuta jedino Bogu; to je stanje *Majzoob-e-Kamila* koji nemaju nikakve veze sa grubim, ni suptilnim, niti mentalnim svetom. Međutim, mali broj onih koji se nalaze u stanju Boga takođe silaze i ponovo stiču svest o celokupnoj Kreaciji. To su duše Učitelja. Duša Učitelja je predstavljena sa sedam koncentričnih raznobojnih prstenova. * Posebnu pažnju bi trebalo obratiti na sledeće poente (do kojih smo stigli preko linija povezivanja): - (i) Učiteljeva duša je povezana sa Bogom u Onostranom koje je *vidniyan* ili odmoriste Učitelja, (ii) ona je povezana sa stanjem Boga i (iii) ona ne samo da je povezana sa sva tri sveta, već je povezana i sa svim dušama; bilo da one imaju svest o mentalnom, svest o suptilnom ili su ljudska bića u reinkarnaciji (koja imaju svest o grubom), ili su duše na pred-ljudskim evolutivnim stupnjevima.

KARTA X

Karta X prikazuje detalje koji se odnose na proces evolucije do ljudske forme i proces realizacije do stanja bića koje je postalo jedno sa Bogom. Središnji kružić označen sa „S” predstavlja individualnu dušu. Duša je do ljudskog stupnja prikazana sa sve većim brojem krugova oko sebe koje zadržava i kasnije. Drugi

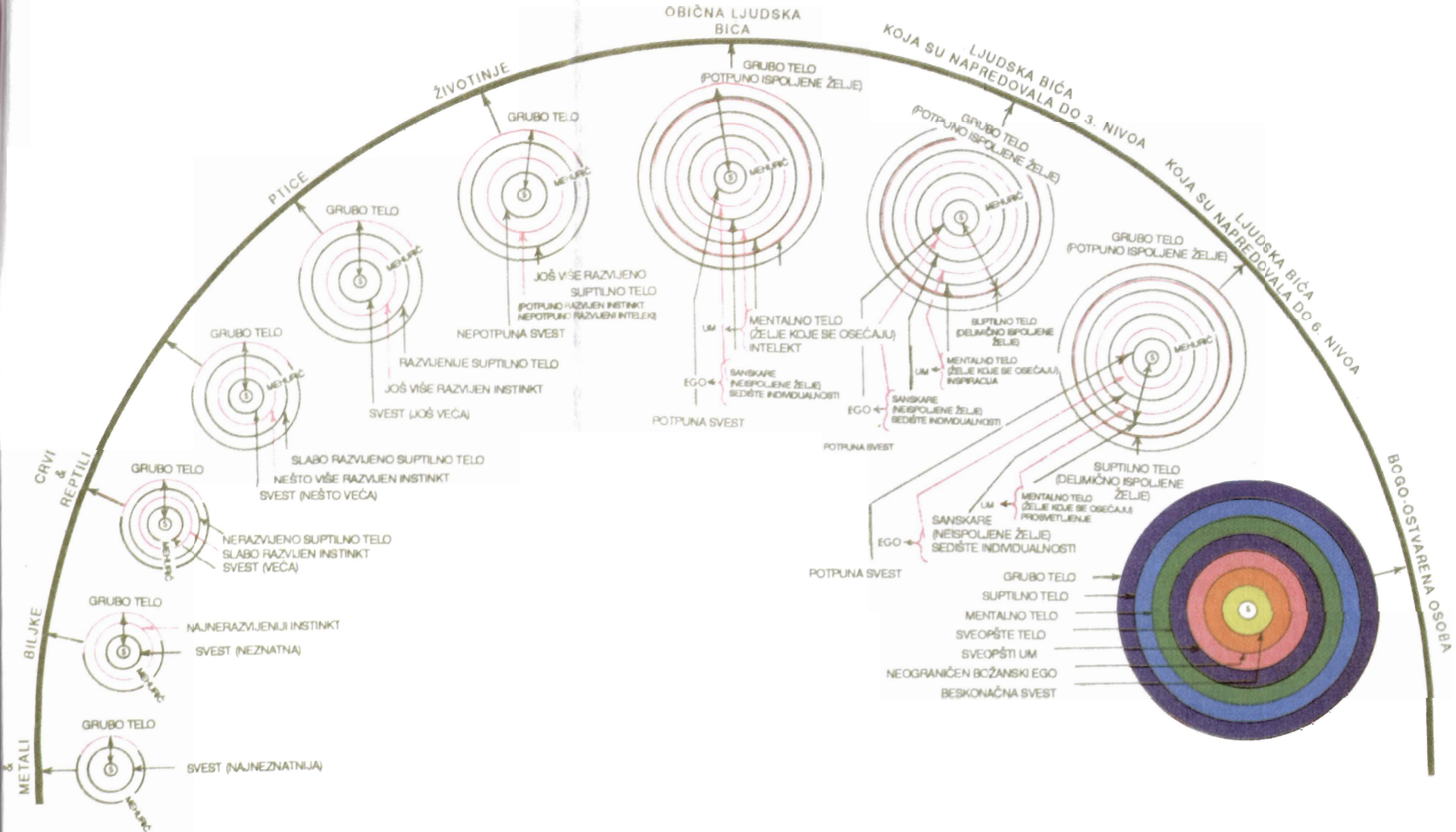
* Njihova značenje vidi na karti X.

dske
stiču
lja u
avlja
rmi.
ično
edu-
ji je

avlja
stali
i (i)
elje,
ome
e su
uše,
. Od
ljaju
vesti
ccije
ično
želje
, na
šest
)
ocess
java
ispi-

kode
iom i

gru
duš
o gr
delu
nika
svet
duš
duš

okre
nika
Mec
i po
Duš
nih
poe
ljeva
ili o
ona
svim
nom
ili su

KAF

do lj
jedn
indi
veći

krug oko duše predstavlja svest koja se uvećava sve do ljudske forme, a nakon toga se ne menja. Tokom evolucije, biljke stižu najnerazvijeniji instinkt, ali ne i suptilno telo*, koje se javlja u nerazvijenoj formi kod crva i reptila. Ovo suptilno telo nastavlja da se razvija sve dok se potpuno ne razvije u ljudskoj formi. Uporedo s razvojem suptilnog tela, razvija se i instinkt. Delimično razvijen intelekt se prvi put pojavljuje na stupnju životinja, međutim, mentalno telo se javlja tek na poslednjem stupnju koji je predstavljen ljudskom formom.

Kod ljudske forme, onaj prvi unutrašnji krug predstavlja individualnu **dušu**; sledeći krug predstavlja **potpunu svest**; a ostali krugovi (po redosledu u kome su nacrtani) predstavljaju (i) sedište individualnosti, (ii) *sanskare*, odnosno neispoljene želje, (iii) intelekt, (iv) želje mentalnog tela, (v) suptilno telo (u kome postoji delimično ispoljavanje želja) i (vi) grubo telo (u kome su želje potpuno ispoljene). Svi krugovi oko središnjeg kruga duše, sa izuzetkom prvog kruga svesti, predstavljaju **slojeve** svesti. Od tih slojeva, onaj poslednji spoljni krug i krug do njega predstavljaju grubo, odnosno suptilno telo, dok ostala četiri sloja oko svesti predstavljaju četiri funkcije mentalnog tela. Od ove četiri funkcije mentalnog tela, dve (*tj.* postojeće želje i intelekt) su obično obuhvaćene umom; a druge dve (*tj.* *sanskare* ili neispoljene želje i sedište individualnosti) su obuhvaćene egom. Prema tome, na ljudskom stupnju, duša, sa svojom svešču, ima **tri tela**, ali **šest slojeva** (uključujući i grubi sloj koji je poznat kao grubo telo).

Kada (nakon reinkarnacija) ljudska duša uroni u proces realizacije, intelekt biva zamenjen inspiracijom koja se ispoljava od prvog do trećeg nivoa, a od četvrtog do šestog nivoa ta inspiracija se preobražava u iluminaciju.

* Pa ipak, u gasovitoj, ili kamenoj, ili metalnoj, ili biljnoj formi, duša se takode poistovećuje, mada nesvesno, sa svojom naj-konačnijom suptilnom formom i svojom najkonačnijom mentalnom formom (Vidi str. 33 Ur.).

Raznobojni prstenovi, odnosno koncentrični krugovi predstavljaju dušu bogoostvarene osobe, sa svim vozilima koji joj stoje na raspolaganju. U vezi sa ovim dijagramom, posebnu pažnju treba obratiti na sledeće poente: (i) Tri spoljna prstena predstavljaju grubo, suptilno, odnosno mentalno telo. Sva ta tela takode srećemo i kod običnih ljudskih bića. (ii) Kod osobe koja je postala jedno sa Bogom, pojavljuje se novo spiritualno telo, poznato kao sveopšte telo ili *mahakarana sharir*, koje je sedište sveopšteg uma. Baš kao što se voda nalazi u čaši, tako se može reći da se i sveopšti um nalazi u sveopštem telu. Prema tome, iako su sveopšte telo i sveopšti um predstavljeni sa dva posebna kruga, oni su međusobno nerazdvojno povezani. (Sveopšti um Učitelja, koji funkcioniše preko svog sveopšteg tela, u direktnom je kontaktu sa mentalnim telima svih individualnih duša u Kreaciji i on može, preko tih mentalnih tela, da ostvaruje sve moguće promene u mentalnom, suptilnom i grubom svetlu. Mada Učitelj ima mentalno telo kao i obična ljudska bića, on uvek deluje isključivo preko svog sveopšteg uma). (iii) U Učiteljevoj duši, ograničeni ego (svojestven stupnju čoveka), preobražen je u neograničeni Ego, tj. osećaj odvojenosti i skućene individualnosti biva zamenjen spoznajom neograničenog, nedeljivog i sveobuhvatnog postojanja. (iv) Učiteljeva duša je obdarena beskonačnom svešču. Potpuna svest na ljudskom stupnju ne otkriva, odnosno, ne ispoljava beskonačnost duše, zbog ograničenja koja nameću *sanskare*; međutim, kod osobe koja je postala jedno sa Bogom, ova potpuna svest nije ograničena *sanskarama* i zbog toga otkriva, odnosno, ispoljava beskonačnost duše.

15. Meher Babin opis pet sfera (73)

Meher Baba kaže da postoji pet sfera: (1) gruba, (2) suptilna, (3) mentalna, (4) mešovita i (5) Stvarna. Prve četiri sfere se odnose na relativna postojanja, a peta se sastoji od jednog jedinog Stvarnog Postojanja.

Pitanje detalja postaje još važnije kada se radi o temi izvan okvira običnog ljudskog iskustva. S jedne strane, više detalja više zbunjuje, a manje detalja manje pojašnjava stvari. To dovodi do mnoštva termina i izraza koji se koriste u sagledavanju sa različitih stanovišta i u različitim kontekstima. Ako ne postoji iskustvo kao osnova, opisi jedne iste stvari često zvuče kontradiktorno. Međutim, u svetlu ostvarenih iskustava, odnosno konačne realizacije Istine, te protivrečnosti postaju komplementarni iskazi o jednoj istoj Istini. Činjenica i istina na kojoj počivaju pet sfera to i potvrđuju.

Prva, gruba sfera, mada u svom postojanju u potpunosti zavisi od suptilne, nesumnjivo se u mnogim stvarima razlikuje od suptilne sfere. Gruba sfera se sastoji od bezbroj svetova, sunaca, meseca, zvezda, zapravo od svega materijalnog, počev od najgrubljeg pa sve do najfinijeg. Neki od svetova u gruboj sferi sadrže samo minerale i vegetaciju; neki drugi sadrže takode bezbroj utelovljenih bića, a u nekima ima i ljudskih bića. Najvažnije mesto u gruboj sferi je naš svet (Zemlja). Ovde, među svim drugim bićima koja su u većoj ili manjoj meri svesna grubog, čovek je, sa svojom potpunom svešču, superioran u odnosu na sva druga bića svih grubih svetova. * Ali, sve dok se čovek **ovde** ne probudi za suptilno, njegova potpuna svest ostaje sasvim zaokupljena gru-

* To takode znači i duhovno superioran u odnosu na sva bića grube sfere. Meher Baba nam kaže da je od tri sveta u gruboj sferi koja su nastanjena ljudskim bićima, naš svet (Zemlja), svet u kome je čovek najduhovniji. On dalje objašnjava da na našoj Zemlji čovek u sklopu svoje ličnosti poseduje u podjednako meri i razum i srce (50% razuma i 50% srca), čovek u druga dva sveta ima 100% razuma, odnosno 75% razuma, i 25% srca. Čovek se tokom svojih reinkarnacija rađa u bilo kom od ova tri sveta, ali na kraju mora da uzme formu i da se reinkarnira na ovoj Zemlji da bi ostvario svoju božansku sudbinu, a to je Bogoostvarenje. U gruboj sferi, Zemlja je poslednja i najbliža stepenica do Staze. Druga dva sveta su najbliža Zemlji po modelu nastanjivanja. Sve u svemu, postoji 18.000 svetova na kojima ima života, ali su ova dva sveta i Zemlja međusobno slični po modelu ljudskog života.

bim, čak i kada čita i razmišlja o duhovnim temama, kao što je ova o kojoj se ovde raspravlja.

Druga, suptilna sfera je sfera energije, i mada je podeljena na sedam odeljaka, ona je sama po sebi jedan svet. Njen opstanak zavisi od mentalne sfere, ali ona postoji sasvim nezavisno od grube sfere. Govoreći o vremenu i prostoru, područje grube sfere sa njenim beskonačnim prostorom koji obuhvata univerzume bezbrojnih sunaca planeta i svetova, uključujući i našu Zemlju, samo je zrnce u poređenju sa suptilnom sferom.

Staza Samorealizacije, *rah-e-tariqat* kod sufija i *adhyatmic marga* kod vedantista, koja se sastoji od sedam nivoa (*muqama* ili *sthana*), predstavlja jedan i jedini most između prve sfere grubog i pete, Stvarne sfere. Staza ima svoja tri nivoa u suptilnoj sferi, drugoj po redu.

Suptilna sfera preko svoje energije, svojih anđela, a pre svega preko čovekove delimične i potpune svesti o suptilnom (ljudske svesti koja je delimično ili potpuno oslobođena od grubog, u grubom), dok prožima samu grubu sferu, takođe prožima beskonačni prostor i njegova sunca, zvezde, planete i, zapravo, svaku stvar i svako biće u svim svetovima unutar grube sfere.

Beskrajna raznolikost i snaga suptilnih prizora, zvukova, osećanja i moći nemaju svoj pandan u gruboj sferi, izuzev energije koja postaje ograničena unutar granica grubog, i ljudske svesti koja je omeđena ograničenjima grubog.

Treća, mentalna sfera je sfera svih sfera. Ona je apsolutno nezavisna u odnosu na suptilnu i grubu sferu, i nezavisno je podržavana od Boga. Mentalna sfera je prebivalište Uma - individualnog, kolektivnog i sveopšteg. Um prožima svoju sopstvenu sferu u istoj meri u kojoj prožima suptilnu i grubu sferu.

Sfera Uma obuhvata sve što se odnosi na intelekt, intuiciju, uvid i prosvetljenje. Ona takođe sadrži i one više nivoe Staze, naime peti i šesti nivo. Četvrti nivo je samo spoj između trećeg nivoa u suptilnoj sferi i petog nivoa u mentalnoj sferi.

I pored toga, mentalna sfera niti doseže niti može da dosegne Stvarnu Sferu jer se ona ne može dosegnuti ničim do sopstvenom

Stvarnošću koja je svesna sebe u večnom „Ja sam Bog” stanju samoga Boga.

Četvrta, mešovita sfera je najviše pominjana, a najmanje shvaćena. Ona se sastoji od dvadeset i jedne pod-sfere i kao takva ona i jeste i nije sfera sama po sebi.

Dvadeset i jednu povezujuću sponu čine sedam pod-grubih i pod-suptilnih sfera između grube i suptilne sfere; sedam pod-suptilnih i pod-mentalnih sfera između suptilne i mentalne sfere; i sedam pod-mentalnih i pod-supramentalnih sfera između mentalne i Stvarne sfere.

Specifična priroda i pozicija mešovite sfere može lakše da se shvati pomoću sledećih tabela:

TABELA I

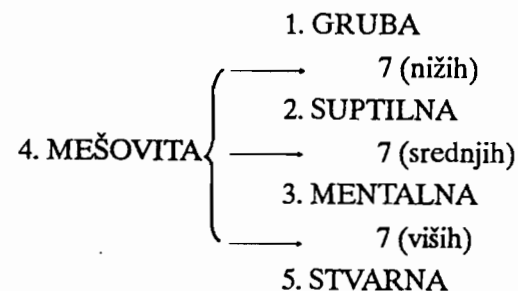

TABELA II

- (1) Gruba Sfera (Prva Sfera)
Sedam **nižih** pod-sfera koje pripadaju
(4) Mešovitoj Sferi (Četvrtoj Sferi)
- (2) Suptilna Sfera (Druga Sfera)
Sedam **srednjih** pod-sfera koje pripadaju
(4) Mešovitoj Sferi (Četvrtoj Sferi)
- (3) Mentalna Sfera (Treća Sfera)
Sedam **viših** pod-sfera koje pripadaju
(4) Mešovitoj Sferi (Četvrtoj Sferi)
- (5) Stvarna Sfera (Peta Sfera)

Sedam nižih pod-sfera su spiritualno superiornije u odnosu na grubu sferu i one dotiču grubo, dok sedam viših pod-sfera nisu ni spiritualno superiorne u odnosu na mentalnu sferu, niti mogu da dotaknu Stvarnu Sferu; to će biti pojašnjeno detaljima koji slede.

S jedne strane, ta Staza koja je najvažnija od svega, taj jedan i jedini most između čoveka i Boga, pruža se kroz dve sfere suptilnog i mentalnog, a s druge strane, postoji bezbroj stvari i bića u tim dvema sferama, kao i među sedam nižih i viših pod-sfera, i svaka od tih stvari i bića su direktno ili indirektno bitni za Stazu.

Od sedam nižih do sedam srednjih pod-sfera, uključujući tu i suptilnu sferu, pored ostalog tu postoje i prebivališta bestelesnih duša (duhova) i ne-utelovljenih duša (andela). Od sedam srednjih do sedam viših pod-sfera, uključujući i mentalnu sferu, pored ostalog postoji i prebivalište arhandela.

Duhovi (bestelesne duše), i dobri i loši, moraju da ostanu u „stanju čekanja” i pre i posle doživljavanja stanja zadovoljstva i bola - stanja koja su obično poznata kao raj i pakao.³⁷

Andeli (neutelovljene duše) su puki automati Božije volje i oni ne čine ništa što Bog ne želi, odnosno ne pokrene. Te želje su samo izrazi sveprisutne božanske moći i aktivnosti koje su sve-

prožimajuće. Ukratko, anđeli su čisti i nisu zaprljani fizičkim ovaploćenjem. Po tome su oni superiorni u odnosu na čoveka čija svest nije zakoračila izvan ograničenja grubog (misli se na čoveka koji još nije na Stazi). Paradoksalno je da je čovek, koji je inferioran, i kome je pošlo za rukom da se kontaminira fizičkim ovaploćenjem, zapravo superioran po snazi svojih latentnih potencijala. Doživljavajući svoje nedostatke, ograničenja i slabosti, on postaje potencijalno zreo za ostvarenje svoje stvarne snage i čistote, koje su daleko iznad i izvan domašaja čak i arhandela.

Arhandeli su medijumi za izražavanje glavnih Božijih atributa stvaranja, čuvanja i uništenja ograničenog života u neograničenoj razmeri, i prenošenja neograničenog Znanja u ograničenoj razmeri. Arhandeli su entiteti koji stalno uživaju i nikada ne pate.

Boravište arhandela, pod-supramentalna sfera četvrte, mešovite sfere koju ovde razmatramo, dolazi posle treće mentalne sfere i najbliže je petoj, Stvarnoj Sferi. Ovo je tačno, ali ipak nije cela istina jer, uprkos svojoj blizini, ono ne može da dodirne Stvarnu Sferu. Arhandel iz najviše pod-supramentalne sfere nikada ne može da vidi Boga, dok čovek na šestom nivou treće, mentalne sfere može i zaista vidi Boga licem u lice svuda i u svemu. Krajnja tačka krajnje pod-supramentalne sfere je ono što sufije nazivaju *sadrat-ul-muntaha* (krajnja granica), izvan koje, kako obično i ispravno veruju muslimani, čak i arhandel Gabrijel ne može da kroči.

Čovek je premošćivao i premostio (zato što jedino čovek to može) poslednjih sedam spona istinski nepostojećih relativnih postojanja sve četiri sfere i stići do svoje istinske - pete, Stvarne Sfere. Ukratko, anđeli neizbežno prestaju da budu anđeli i postaju ljudi pre no što mogu da dosegnu Stvarnost koja je dostižna čoveku. A kada čovek prestane da bude čovek i uđe u stanje „Ja sam Bog”, on tada spoznaje da su anđeli i arhandeli zapravo njegovi sopstveni atributi u ovom ili u onom smislu.

I konačno, raspadanje sedam viših pod-sfera četvrte - mešovite-sfere je fenomen koji se naziva *qiamat* ili *mahapralaya*, i kada

246 BOG GOVORI

se ono dogodi, čitavo nepostojeće postojanje Kreacije, sa svim njenim sferama i pod-sferama, kao manifestostavno drvo, povlači se u neispoljenu formu semena ne-postojećeg ne-postojanja samo da bi se iznova, još jedanput ispoljilo već u sledećem trenutku večnosti.

Četvrta, mešovita sfera se obično uključuje u prve tri sfere na sledeći način:

- 1) Gruba sfera i deo četvrte, mešovite sfere je *alm-e-nasut* kod sufija i *anna bhuvan* kod vedantista.
- 2) Suptilna sfera i deo četvrte, mešovite sfere je *alam-e-malakut* kod sufija i *pran bhuvan* kod vedantista.
- 3) Mentalna sfera i deo četvrte, mešovite sfere je *alam-e-jabrut* kod sufija i *mano bhuvan* kod vedantista.

Ove tri sfere (uključujući tu i četvrtu), vedantisti zbirno nazivaju *tribhuvan* (trostruka sfera), a sufije ih zbirno nazivaju *do alam* (dve sfere), misleći pri tom na grubu sferu s jedne strane, i suptilnu i mentalnu (uključujući tu i mešovitu sferu) s druge strane.

Peta, Stvarna Sfera je ujedno i sedmi nivo Staze, nivo potpune nadsvesti koja, jednostavno rečeno, označava potpunu ljudsku svest do kraja oslobođenu od svakog vidljivog traga, odnosno primese dualnosti koja je, u različitom stepenu, prisutna u sve četiri sfere relativnog postojanja. Ne bi bilo pogrešno reći da peta sfera ili sedmi nivo nije nikakva sfera ili nivo, već Stvarnost samog Božijeg Sopstva koju čovečanstvo naziva *Allahom*, *Paramatmom*, *Svemogućim Bogom*, *Yezdanom*, itd. Zavisno od različitih stanja jednog te istog Boga, počev od stanja **jeste** do „Ja sam Bog” i od „Ja sam Bog” do „Ja sam sve”, postoje različiti termini za različite stupnjeve, odnosno aspekte Stvarne Sfere kao što su *alam-e-hahut* i *alam-e-lahut* kod sufija, ili *vidnyan bhumika* i *vidnyan*.

16. Vrste osvedočenja i znanja (76)

Prema sufijama, duhovni život čine četiri faze, a čovekov život na zemlji u svim njegovim aspektima predstavlja samo svesnu ili nesvesnu pripremu za ekspanzivna carstava znanja i prosvetljenja koja vode do Bogoostvarenja. Ove četiri faze su *shariat* (*dharma shastra*), *tariqat* (*adhyatma marga*), *haqiqat* (Bogo-ostvarenje ili *aikya*) i *marefat-e-haqiqat* (Gnoza ili *satyanubuhti*).

Imam Muhammad Ghazali je uporedio ove četiri faze sa orahom koji ima četiri sastavna dela: spoljašnju opnu ili ljusku, unutrašnju opnu ili oblogu, jezgro, i u njemu ulje. Da bi poređenje bilo još jasnije, možemo reći da je *shariat* spoljašnja ljuska, *tariqat* unutrašnja obloga, *haqiqat* jezgro, a *marefat-e-haqiqat* ulje.

Kako aspirant napreduje kroz ove četiri faze, on stiže sve veću i veću uverenost u Istinu. Ova trajna uverenja sufije nazivaju:

(1) *Ilm-ul-yaqin*

(2a) *Yaqin-ul-yaqin*

(2b) *Ain-ul-yaqin*

(3) *Haqq-ul-yaqin*

(4) *Urf-ul-yaqin*

- (1) *Ilm-ul-yaqin*, ili intelektualno uverenje (osvedočenje), nastaje na temelju vere koja je čvrsta kao stena.
- (2a) *Yaqin-ul-yaqin*, ili svesno uverenje kroz svest o Bogu, nastaje iz unutrašnjih osećanja, vizija ili spiritualnih iskustava na Stazi. To je uverenje koje ima duša od prvog do petog nivoa.
- (2b) *Ain-ul-yaqin*, ili vizuelno uverenje (*tj.* osvedočenje videnjem), je iskustvo stvarnog videnja Boga uvek i svuda; to je *antar drishti*.

- (3) *Haqiq-ul-yaqin*, ili uverenje proisteklo iz Realizacije (tj. osvedočenje stvarnim iskustvom), postiže duša na sedmom nivou duhovnog putovanja, a to je *haqiqat*. Ovde duša spoznaje sebe kroz sebe. To stanje je *aikya* (sjedinenje s Bogom).
- (4) *Urf-ul-yaqin*, ili uverenje proisteklo iz gnoze, odnosi se na savršenstvo božanstva u čoveku uz čiju pomoć čovek koji živi životom Boga zna sve tajne Jastva i univerzuma. Moć koja se ovde uvodi u igru je sveopšti um (*sarvabhaumic manas* ili *aql-e-kull*), koji je sedište sveukupnog božanskog razlučivanja.

Da bismo u još većoj meri razjasnili ove vrste osvedočenja, pretpostavimo da neka osoba sazna da se u određenoj posudi nalazi mleko. Slepno verovati u to saznanje preko intelekta i intuitivne spoznaje je *ilm-ul-yaqin* i *yaqin-ul-yaqin*. Ako osoba nije zadovoljna intelektualnim i intuitivnim osvedočenjem, te se potruži da ode do posude i vidi mleko svojim sopstvenim očima, ona, pošto je na taj način sebe uverila da se stvarnost podudara sa njenom intelektualnom i intuitivnom spoznajom, doživljava uverenje poznato kao *ain-ul-yaqin*. Piti to mleko i postati u svakom pogledu i u svakom smislu jedno sa njim, pruža toj osobi iskustvo *Haqiq-ul-yaqina*; a otkriti u sebi znanje o svemu što određuje i čini to mleko, kao što su šećer, voda, masnoća, vitamini itd., i uz to biti sposoban drugima do tančina opisati raznosvrne upotrebe mleka predstavlja uverenje nastalo na osnovu spoznaje ili gnoze, tj. *urf-ul-yaqin*, a to je faza *marefat-e-haqiqata*.

PET VRSTA ZNANJA

Prema sufijama, postoji pet vrsta znanja koje se odnose na ljudska bića: Prvo je znanje sveta koje je ograničeno na dostizanje materijalnog blagostanja.

Drugo je znanje *shariata* koje većinom koriste oni koji su ga stekli da bi pobedili svoje protivnike u verbalnom ratu logike i argumenata. Ovo je znanje egzoteričnih duhovnika.

Treća vrsta znanja je znanje duhovne Staze i sreće se kod onih koji se ozbiljno bave nekom unutrašnjom disciplinom i koji izbegavaju društvo egzoterika. U ovom znanju ego i dalje postoji, a svest o dobru i zlu i dalje prijanja za dušu. Znanje filozofa i mislilaca je na granici između druge i treće vrste znanja.

Četvrta vrsta znanja je spoznaja Boga - Jastva (*haqiqata*). Onaj ko ostvari ovu spoznaju više ne poseduje ego koji pripada Iluziji; pri tome nestaje svaka primesa dualnosti.

Peta vrsta spoznaje je istinska gnoza - *marefat haqiqata*, koja je, po Meher Babinom objašnjenju, potpuna spoznaja Boga i potpuna spoznaja univerzuma. To je spoznaja Savršenstva koju poseduje *Rasool (Avatar)* i *Qutub (Sadguru)*.

Ako ne prođe kroz sve te različite faze spoznaje, duša ne može da postigne *tasawwuf* (Mudrost), a to je *suluk* (povratak u normalnu svest). Kada neko stigne do ovog stupnja gnoze, to mu daje pravo da ga nazivaju savršenim sufijom (Savršenim Učiteljem). Međutim, postoje primeri u kojima su osobe dostigle četvrti stupanj znanja, a nisu prošle kroz prelazne stupnjeve. Međutim, ti primeri predstavljaju izuzetke i dešavaju se jedino kada takve osobe vodi Savršeni Učitelj.

Meher Baba deli sve duhovno napredne duše na pet osnovnih tipova: sa Bogom sjedinjene (Savršene), Bogomopijene, u Bogauronjene, sa Bogom u prisnoj duhovnoj komunikaciji i zaludene Bogom. Čitaoca upućujemo na prvo poglavlje, knjige Dr Williama Donkina *The Wayfarers (Putnici)* (str. 21-37), koja opisuje Babin prikaz ove teme.

17. Paramatma je Beskonačna i Paramatma je Sve (83)

Paramatma je Beskonačna i *Paramatma* je Sve.
Sve atme su u *Paramatmi*.

Neke *atme* doživljavaju grubi svet, neke doživljavaju suptilni svet, neke mentalni svet, a neke doživljavaju *Paramatmu*.

Budući da su sve *atme* u *Paramatmi*, one imaju i različita iskustva u *Paramatmi*. I oni koji doživljavaju, i sami doživljaju su u *Paramatmi*. Međutim, iako su i oni koji doživljavaju i doživljaju u *Paramatmi*, oni ne potiču od *Paramatme*! Oni potiču od Ničega.

Paramatma je Sve, a Ništa se nalazi u Svemu.

Dakle, *atme* koje su svesne jedino *sharira*, *prana* ili *manasa*, nisu svesne Jastva. Drugim rečima, takve *atme* su svesne Ničega, a ne Svega. Takve *atme* doživljavaju grubi, suptilni, ili mentalni svet, a ne doživljavaju *Paramatmu*. To jest, one doživljavaju Ništa, a ne doživljavaju Sve. Prema tome, možemo da kažemo da *atme* koje su u *Paramatmi* nisu svesne Jastva i ne doživljavaju *Paramatmu*, već su svesne tog Ništa i potiču od tog Ništa, i doživljavaju to Ništa.

Ove *atme* se poistovećuju sa tim Ništa tako stvarno da naizgled postaju to Ništa.

Svako biće je otelovljeno Ništa.

Sva bića i sve stvari su otelovljenja tog Ništa koje je u Svemu.

18. Pet spiritualnih činjenica (113)

(1) OBIČNO LJUDSKO BIĆE:	Čovek, kao čovek, vidi sebe u svakome i u svemu.
(2) PIR NA ŠESTOM NIVOU:	Čovek, kao čovek, vidi Boga u svakome i u svemu.
(3) MAJZOOB NA SEDMOM NIVOU:	Bog, kao Bog, vidi Sebe u svakome i u svemu.
(4) QUTUB:	Bog, kao čovek, vidi Sebe istovremeno u svakome i u svemu.
(5) SPASITELJ:	Bog, kao Bog i čovek, vidi Sebe istovremeno u svakome i u svemu.

Meher Baba

19. Stvarno rođenje i stvarna smrt (117)

Postoji jedno stvarno rođenje i jedna stvarna smrt. Vi ste jednom rođeni i stvarno umirete samo jednom.

Šta je stvarno rođenje?

To je rođenje kapi u okeanu Stvarnosti. Šta se podrazumeva pod rođenjem kapi u okeanu Stvarnosti? To je pojava individualnosti iz sveopšte nepodeljenosti, kroz tračak prve najkonačnije svesti koja utvrđuje spoznaju o ograničenosti u Neograničenom.

Šta je stvarna smrt?

To je oslobođenje svesti od svih ograničenja. Stvarna smrt je oslobođenost od svih ograničenja. To je zaista smrt svih ograničenja. To je oslobođenje. Između stvarnog rođenja i stvarne smrti ne postoji bilo kakva stvarnost takozvanih rođenja i smrti.

U među-fazi poznatoj kao niz rođenja i smrti, ono što se zapravo dešava je postepeno gubljenje ograničenja svesti, sve do konačnog oslobodenja svesti od svih ograničenja. Svest, koja se konačno sasvim oslobodi svih ograničenja, večno doživljava neograničenu Stvarnost. Stvarna smrt je isto što i stvarni život. Zbog toga naglašavam: Umrite za Boga i živećete kao Bog.

Vi ste u početku dete. Zatim starite i odbacujete telo, ali vi nikada ne umirete, niti ste bili rođeni. Na Istoku, vedantisti veruju u reinikarnaciju i u mnoštvo rođenja i smrti sve dotle dok se ne dostigne Božanska priroda. Muslimani veruju u jedno jedino rođenje i jednu jedinu smrt. Hrišćani i zoroastriji se drže istog verovanja. I svi su u pravu. Isus, Buddha, Muhammadi i Zoroaster mislili su isto što mislim i ja kada kažem stvarno rođenje i stvarna smrt. Ja kažem da se jednom radate i jednom umirete.

Sva takozvana rođenja i smrti su samo spavanja i buđenja. Razlika između sna i smrti je u tome što se nakon spavanja budite u istom telu, a nakon smrti se budite u drugom telu. Vi nikada ne umirete. Samo blagosloveni postaju jedno sa Bogom.

20. *Fana* i *Fana-Fillah* (135)

Fana je stanje nesvesne Svesti.

U *fana-fillahu* duša nije svesna ničega, osim Jastva kao Boga.

Pre nego što duša izgubi svoje ljudsko stanje i stekne božansko *nirvikalpa* stanje, ona mora da iskusi stanje potpune praznine *nirvane*.

Nirvana je beskonačna praznina, stanje u kome je duša potpuno svesna stvarnog Ništa. Ako osoba u stanju *niravne* odbaci ljudsko telo, ona prelazi u stanje beskonačnog blaženstva Boga.

U nekim slučajevima, odmah posle *niravne* neizbežno usledi *nirvikalpa*, odnosno *fana-fillah*, gde je duša potpuno svesna stvarnog Svega. *Nirvana* i *nirvikalpa* su tako tesno povezane da se za obe može reći da su božanski cilj;

nestvarno ništa = nestvarno sve
stvarno Ništa = niti sve niti ništa
stvarno Sve = Beskonačni Bog

Nestvarno ništa vodi ka nestvarnom svemu, a stvarno Ništa vodi ka stvarnom Svemu. Nestvarno ništa je povezano sa nestvarnim sve, a stvarno Ništa je povezano sa stvarnim Sve. Na kraju, nestvarno ništa završava se u nestvarnom svemu, a stvarno Ništa se završava u stvarnom Svemu. U dualnosti, nestvarno ništa je nestvarno sve. U jednosti, stvarno Ništa i stvarno Sve su jedno.

Meher Baba je takođe naglasio sledeće:

1. Stvarni cilj je ostvariti Boga u ljudskoj formi; međutim, cilj onih koji odbace svoja tela pre nego što dostignu Bogostvarenje (*tj.* onih koji odbace svoja tela u stanju *nirvane* pre nego što postignu stanje *nirvikalpe*) je oslobođenje (*mukti*) od ciklusa ponovnih rođenja. Oni doživljavaju samo beskonačno blaženstvo.
2. Onaj koji postigne *nirvikalpa* stanje zadržava beskonačnu i neograničenu individualnost čak i posle odbacivanja ljudskog tela i ima stalno iskustvo „Ja sam Bog”. Međutim,

onaj ko postigne *mukti* (oslobođenje), doživljava „Ja sam *anand*” (ja sam beskonačno blaženstvo) i to ograničava njegov doživljaj neograničene individualnosti „Ja sam beskonačna Moć-Znanje-Blaženstvo” istovremeno.

3. Kada individua spozna Boga u ljudskoj formi, beskonačno znanje je najvažniji aspekt trojne prirode Boga. Beskonačno blaženstvo ostaje važan aspekt nečijeg iskustva kada neko odbaci svoje telo u stanju *nirvane* i postiže *mukti*, *tj.*, oslobođenje kao cilj.
4. *Majzoob-e-Kamil* istovremeno doživljava beskonačno Znanje-Moć-Blaženstvo i kada se on spusti u normalnu svest, to jest, kada je on svestan dualnosti i nije više u stanju *Majzoob-e-Kamila*, on ne samo da doživljava Znanje-Moć-Blaženstvo, već ih i koristi dok je u ljudskom telu.

21. Sufijsko shvatanje *Fane* i *Baqe* (137)

Ovo je kratka studija termina *fane* i *baqe* prema shvatanju sufija. Svaki nivo ima svoju *fanu* i *baqu*. Mora se upamtiti da *fana* ovih nivoa nije *fana* sedmog nivoa, i da *baqa* nije *baqa* stanja *Qutuba* stanja savršenstva.

Sada ćemo izneti neke od glavnih komparativnih tačaka u sufijskoj gnozi i one se, kao što ćemo videti, uglavnom objašnjavaju u odnosu na sedmi nivo, a njihovi nazivi imaju, naravno, transcendentalnu primenu.

Fana doslovno znači brisanje ili poništavanje. To je stanje koje nije trajno.

Baqa doslovno znači trajnost i to je stanje koje večno traje.

Fana označava kraj putovanja ka Bogu.

Baqa označava početak putovanja u Bogu.

Fanu ne treba smatrati za svojstvo; ona ne liči na rastapanje šećera u vodi. Po Hujwiriju, ona ne označava iščezavanje suštine.

Baqa predstavlja ono što ranije nije bilo nepostojeće, i što ubuduće neće biti nepostojeće, poput Božije suštine.

Fana je nestanak znanja o *ghairu* (drugom, tj. dualnosti).

Baqa je spoznaja Boga koju osoba stiče nakon nestanka *ghaira*.

Fana je po Mahmud Shabistariju, u *Gulshan-e-Razu*, smrt požude, svojevoljnosti i *ega*, koja dovodi do duhovnog buđenja za večni život (*baqa*). Ona takođe znači zaborav *ega* u Iluziji (*khudi*) koji je tako dugo skrivao čovekovu stvarnost (Boga) od njega samog. Ako se aspirantu desi da bude poništen iz sopstva, to je greška. Najviše stanje je biti poništen poništavanjem.

Postoje dve vrste *fane*, spoljašnja i unutrašnja:

Spoljašnja *fana*. Ovo je *fana* dela i slave božanskih dela. Onaj ko poseduje ovu *fanu* toliko se zadubljuje u božanska dela da zaboravlja na sebe i na sve drugo osim na želju i volju Božiju. Neki sveti aspiranti su postigli ovaj *muqam* u kome su u toj meri ravnodušni prema fizičkim potrebama da Bog određuje nekoga da se brine o njima.

Unutrašnja *fana*. Ovo je *fana* kvaliteta u *zat* (Stvarnosti). Onaj ko poseduje *hal* (iskustvo) u otkrivanju svojstava Boga ponekad uranja u *fanu* sopstvenih kvaliteta, a ponekad u uticaj (*asar*) i blaženstvo (*tajalli*) Boga.

Spoljašnja *fana* pripada gospodarima srca i pratiocima *hala*.

Unutrašnja *fana* je svojstvena uzvišenima koji su se oslobodili kolebanja *hala* i koji su pronikli kroz koprenu srca; iz društva ljudi od srca oni su se pridružili društvu preobratitelja srca (Bog).

Baqa koja se odnosi na spoljašnju *fanu* je sledeća: Nakon *fane* želje i volje, Bog pretvara roba želje i volje u njihovog gospodara i daje mu apsolutnu vlast nad uzdama upravljanja.

Baqa u odnosu na unutrašnju *fanu* je sledeća: Duša ne postaje ni Bog kao veo Kreacije, niti Kreacija, veo Boga. U *fani* je Bog veo Kreacije, a onima koji nisu dosegli stanje *fane*, Kreacija je veo Boga.

22. Involucija svesti (142)

Meher Baba dalje tumači:

„Potpuna svest, koja postaje savršena kada poprimi prvu ljudsku formu, postepeno se povlači kroz niveoe, jedan za drugim. Ta involucija svesti (svesti koja je već savršena) počinje po prvi put onda kada se zgusnute grube impresije prorede. Na taj način, svest doživljava prvi nivo. Kako se impresije proređuju sve više, svest se sve više povlači (involuira) i doživljava drugi nivo, i nastavlja tim putem sve dok ne dostigne sedmi nivo.

Povlačenje svesti znači da je u početku svest koja je bila savršena bila usredsređena na grube impresije i daleko od usredsređenosti na Jastvo. Kasnije, u procesu involucije, pošto se impresije postepeno sve više i više proređuju uz pomoć različitih iskustava suprotnosti, svest istovremeno postepeno usmerava svoju usredsređenost na Jastvo. Na sedmom nivou svest više nije svest sa impresijama i to, prirodno, za posledicu ima usredsređivanje svesti na Jastvo. To znači da se svest poistovećuje sa Jastvom budući da su sve impresije iščezle”.

23. Pet algebarskih definicija (144)

- (1) BOG = Beskonačno Postojanje + Beskonačno Znanje + Beskonačno Blaženstvo - Nesvesnost
 = *sat* + *chit* + *anand* - nesvesnost
 = *satchitanand* minus nesvesnost
- (2) Savršeni Učitelj = *Qutub* = *Sadguru*
 = Beskonačno Postojanje + Beskonačno Znanje + Beskonačno Blaženstvo + Svest
- (3) Spasitelj = Savršeni Čovek = *Insan-e-Kamil*
 = *Puratan Purush* = *Buddha*
 = *Saheb-e-Zaman* = *Rasool* = *Avatar* = Živi Hrist

Beskonačno Postojanje + Beskonačno
Znanje + Beskonačno Blaženstvo + Svest
= Svestan da je beskonačan i svestan da je
konačan, istovremeno.

(4) Čovek }
ili }
jiv-atma } = Telo + Energija + Um + Svest + Duša
ili }
insan }

(5) *Majzoob-e-Kamil* = Božansko „Ja“
= Božanska Svest - konačna svest

24. Četiri vrste *Muktija* ili oslobođenja (145)

Radi opisivanja različitih vrsta savršenstava, ovde iznosimo neke dobro poznate nazive, kako bi tragač mogao da ih uklopi u okvir na kome počiva tema Bogoostvarenja. Pri opisivanju tih vrsta savršenstava ključna reč *mukti*, koja doslovno znači „oslobođenje“, upotrebljena je ovde za opisivanje četiri vrste oslobođenja.

U sledećoj tabeli, sve četiri vrste oslobođenja (*muktija*) duše pripadaju sedmom nivou.

1) Običan *mukti* (Obična *moksha*)

2) *Videh mukti*

3) *Jivanmukti*

4) *Param mukti*

1) Običan *mukti* (*moksha*)

Običan *mukti* (*najat*) postižu posle smrti samo neke izuzetno bogobojažljive, istinoljubive, dobre duše; ovaj *mukti* obično nas-

tupa tri do pet dana nakon što je duša napustila telo. Pošto se ovaj *mukti* postiže bez tela, individualna duša uživa samo u blaženstvu (*anand*); i mada su tu prisutni i moć i znanje, takav *Mukta* ne može da ih doživi. Takva oslobođena duša je svesna jedino blaženstva Sjedinenosti i za nju Kreacija više ne postoji; ona time prekida stalni krug rođenja i smrti.

Nirvikalpa samadhi se ne sme poistovećivati sa običnim *mukti*, odnosno *moksha* stanjem. Ako duša dostigne *mukti* stanje, ona to čini nakon smrti fizičkog tela. Takva duša dostiže Boga, ali se to dešava jedino posle smrti. Dakle, postoji bitna razlika između običnog *muktija* s jedne strane, i *nirvikalpa samadhija* s druge strane, zato što se potonje doživljava dok je duša još u telu i tako postaje *Videh Mukta*.

2) *Videh mukti*

Neke Bogoostvarene duše, poznate kao *Videh Mukte*, zadržavaju telo tri ili četiri dana nakon realizacije. Njihova svest je potpuno stopljena sa njihovim Stvarnim Jastvom (Bogom) i zbog toga one nisu svesne svojih tela, odnosno Kreacije. One neprestano doživljavaju beskonačno blaženstvo, moć i znanje Boga, sada njihovog sopstvenog Jastva, ali ne mogu svesno da ih koriste u Kreaciji, niti mogu da pomognu drugima da dostignu oslobođenje. Pa ipak, njihovo prisustvo na zemlji, tokom onih nekoliko dana koliko tu ostaju, predstavlja središte isijavanja Božije beskonačne moći, znanja i blaženstva i oni koji im prilaze, služe i odaju duboko poštovanje, imaju neizmernu korist. Druge duše zadržavaju telo godinama saobrazno jačini zamaha njihovih „*prarabdha*“. *Videh Mukta* je *Brahmi Bhoot*, odnosno *Majzoob-e-Kamil* kod sufija i on automatski doživljava trojnu prirodu Boga *sat-chiü-anand*.

3) *Jivanmukti*

Jivnmukta (*Azad-e-Mutlaq*) u *turiya avasthi* (*fana-ma-al-baqi*) uživa Sve-Blaženstvo, Sve-Znanje i Sve-Moć i njegova je svest svest o stanju „Ja sam Bog“, a uz to i svest o tri sfere: gruboj,

suptilnoj i mentalnoj; ali, budući da nema dužnosti, on ne koristi blaženstvo, znanje i moć za druge.

4) *Param Mukti*

Param Mukta koji je poznat kao Savršeni Učitelj, *Qutub* ili *Sadguru*, vraća se u normalnu svest nakon Bogoostvarenja i istovremeno je svestan stanja „Ja sam Bog” i tri relativna postojanja i njihovih sfera. On ne samo da uživa Sve-Moć, Sve-Znanje i Sve-Blaženstvo, već ih i koristi na svim nivoima postojanja preko sveopšteg uma i sveopšteg tela.

Takve *Param Mukte* su svesne sebe kao Boga, kako u Njegovom neispoljenom, tako i u Njegovom ispoljenom aspektu. Oni sebe spoznaju i kao nepromenljivu božansku suštinu (*zat*) i kao beskonačno raznolika ispoljavanja (*sifat*). Oni sebe doživljavaju kao Boga odvojenog od Kreacije; kao Boga Tvorca, Spasitelja i Razarača; i kao Boga koji je prihvatio i prevazišao ograničenja Kreacije. To znači da je takav *Param Mukta* svestan svakog od deset stanja Boga koja su prikazana na karti naspram stranice 168.

Param Mukta neprekidno doživljava i koristi apsolutni mir i savršenstvo trojne prirode Boga *sat-chit-anand*. On potpuno uživa i pati u božanskoj igri Kreacije. On spoznaje sebe kao Boga u svemu i zato je sposoban da svakome pruži spiritualnu pomoć i može da dovede druge duše do spoznaje Boga kroz bilo koji od četiri vrste *Mukta*. Ako se pojedinačno gleda, on je uistinu pomagač čovečanstva, a ako se gleda uopšteno, on je pomagač Kreacije.

25. Rezime četiri vrste *Muktija* (145)

Meher Babin rezime četiri vrste *muktija*:

Vrsta <i>Muktija</i>	Svest	Dužnosti u Dualnosti
Običan <i>Mukti</i>	samo <i>Ananad</i> (blaženstvo); nema svest o stanju „Ja sam Bog” ili o dualnosti	Ne
<i>Videh Mukti</i>	„Ja sam Bog” (<i>sat-chit-anad</i> ili Znanje, Moć i Blaženstvo) nije svestan dualnosti.	Ne
<i>Jivanmukti</i>	„Ja sam Bog” (<i>sat-chit-anand</i>) sa svešču o dualnosti.	Ne
<i>Param Mukti</i>	Istovremeno „Ja sam Bog” (<i>sat-chit-anand</i>) sa dualnošću i božanskom prirodom na delu	Da

(Vidi takođe „Rezime” na strani 294-5. Ur.)

26. Znaci savršenstva (148)

Odgovarajući na pitanje jednog učenika, koji je tražio neki siguran metod za prepoznavanje Savršenog Učitelja, Meher Baba je objasnio: „Običan čovek možda neće moći da uoči razliku između različitih stupnjeva spiritualnog postignuća do šestog nivoa. On može da zna da su takve duše napredne, ali ne i u kojoj meri su one napredne. Ali, kada iskren i strpljiv tragač za Istinom dođe u dodir sa nekim ko je spiritualno savršen, on će primetiti određene spoljašnje znake koji su tesno povezani sa unutrašnjim spiritualnim savršenstvom.

Od tih znakova, evo tri najvažnija: pre svega, Savršenstvo nije samo „Jedinstvo sa Bogom”, već i trajno i neprekidno iskustvo „Jedinstva u svemu”. Savršeni Učitelj stalno, bez prekida, doživ-

ljava i spoznaje svoje sopstveno Jastvo kao Jastvo u svemu. To unutrašnje iskustvo objektivno se ispoljava u ljubavi koju takva osoba oseća, odnosno ispoljava prema čitavoj Kreaciji. Njemu ništa nije privlačno, ni odbojno. Dobro i loše, svetac i grešnik, lepo i ružno, mudrost i glupost, zdravlje i bolest - sve su to načini njegovog vlastitog ispoljavanja. Kada otelovljeno Savršeno volji, miluje ili hrani bilo koje živo stvorenje, ono oseća i uživa kao da volji, miluje i hrani svoje sopstveno Jastvo. Na ovom stupnju nema više ni traga „različitosti”.

„Drugi znak je atmosfera blaženstva kojom Savršeno zrači u svojoj neposrednoj blizini, atmosfera koju stranac, ako je traži, ne može a da ne oseli. Savršeni Učitelj ne samo da uživa beskonačno blaženstvo već doživljava i sveopštu patnju. Međutim, patnju poništava odnosno ublažava osećaj blaženstva koji prevladuje. Stoga Savršeno može spolja da izgleda blaženo spokojno i onda kada je suočeno sa svim vrstama patnji i muka.

Treći znak Savršenstva je moć prilagođavanja svakom nivou ljudi. Ono može da bude podjednako nonšalantno i na tronu i u kanalu kraj puta. Ono može sasvim prirodno da bude štedljivo kada je sa siromašnima, ekstravagantno sa bogatima, kraljevskih manira sa kraljevima, mudro sa učenicima i jednostavno sa nepismenima i neobrazovanima. Kao što Učitelj jezika na različite načine poučava početnike i napredne učenike, tako se i Savršeni Učitelj prilagođava nivou onih koje želi duhovno da uzdigne.”

Jednom je Ghaus Ali Shah Qalander, govoreći o spiritualnom savršenstvu (*faqiri*), rekao: „Darivanje savršenstva učeniku može da se odigra u deliću sekunde. Jedna reč izgovorena u uho dovoljna je da u trenu uzdigne čoveka od konačnosti do beskonačnosti, i takva promena ne zavisi od molitvi i gladovanja”.

Maulana Rumi je rekao:

*Dād-i ūrā qābīliyat-i shart nīst
Balkih shart-i qābīliyat dād-i ūst*

„Božanska Milost nije uslovljena sposobnošću.
Sposobnost je, zapravo, uslovljena Božanskom Milošću”.

Čuvši ovo, jedan od učenika je primetio, „Gospodine, ako je tako lako postići realizaciju, zašto onda učenici moraju obavezno da prođu dug period ispunjen pokušajima i asketizmom?” Kao odgovor, Ghaus Ali Shah je ispričao sledeću anegdodu:

„Neki čovek koji je imao dve posude prekrivene dugogodišnjom rdjom i prljavštinom, odlučio je da ga odnese na čišćenje. Jednu posudu je dao profesionalcu koji je obećao da će je očistiti za četrdeset dana, a drugu čoveku koji je prihvatio da obavi posao za jedan jedini dan. Profesionalac je počeo da je čisti prema pravilima umeća. Izložio ju je mnogim različitim postupcima tokom četrdeset dana i posuda ne samo da je postala kao nova već je mogla i da se koristi.

Drugi čovek koji je obećao da će završiti posao za jedan dan primenio je veoma drastičan metod spaljivanja posude u jakoj vatri. Tim metodom je posuda očišćena brzo i potpuno, ali je postala krta i neupotrebljiva. Iz ovoga možemo da vidimo da, iako su obe posude očišćene, samo je ona koja je prošla dug proces mogla i dalje da se upotrebljava”.

Učitelj je nastavio i rekao da je upravo to razlog zbog koga Savršeni Učitelj retko kada daje aspirantu trenutnu realizaciju, već ga do nje vodi lagano, kako bi aspirant mogao da postane čvrsta, upotrebljiva posuda za Božije delo.

U vezi sa ovim, Meher Baba je jednom pomenuo svojim učenicima, „Realizacija se može, u sekundi, dati bilo kome. Ona bi tada koristila samo tom pojedincu i njegovom Jastvu, ali ne i drugima. Period asketizma, samoodricanja i patnji koje neko prođe uz Učitelja, rađa moć i daje mu sposobnost da Realizaciju, kada je jednom postigne, koristi za duhovno buđenje drugih ljudi.”*

* Radi razumevanja razlike između spiritualne savršenosti i relativne savršenosti koja se tiče domena dualnosti, vidi: Meher Baba, „Perfection”, *Discourses* („Savršenstvo”, *Razgovori*), 1: str. 115-120, Ur.

27. *Hal i Muqam (149)*

Sledi suština *hala* (iskustva) i *muqama* (stupnja) u svetlu sufijске gnoze. Neke sufije veruju da ne postoji primetna razlika između *hala* i *muqama*; oni smatraju da je svaki *muqam* u početku *hal* koji se na kraju razvija u *muqam*. To se odnosi na sve nivoe koji se nalaze u suptilnoj i mentalnoj sferi. Međutim, mnogi prave razliku između *hala* i *muqama*.

Prema Abdullah Haris Muhasibiju iz Basre:

Hal je Božiji dar; on je kratkotrajan kao munja, a utvrđuje se vežbom (*mujahidom*).

Muqam je rezultat pokajanja i učvršćuje se stalnim čuvanjem *hala*.

Autor Awarif-ul-Maatifa shvata to ovako:

Hal označava skriveno dešavanje koje dopire iz gornjeg sveta, spušta se u srce poklonika i nastavlja sa nestajanjem i pojavljivanjem, sve dok ga snaga božanskog privlačenja ne povuče od najnižeg do najvišeg nivoa.

Muqam je pozicija na Stazi na koju poklonik dospeva. Ona postaje mesto njegovog boravka, sve dok ne nastavi dalje. *Hal* nije pod kontrolom poklonika; poklonik je pod njegovom kontrolom.

Muqam je pod uticajem putnika.

Hal je dar (*maohib*).

Muqam je tekovina (*kasb*).

Hal je uvek povezan sa *muqamom*.

Muqam je uvek povezan sa *halom*.

Šeik Mohammed Ibrahim, poznat i kao Ghazur-e-Ilahi, u svom *Irshadatu* navodi:

Kada *hal* traje, on postaje *muqam*. Kad neko stekne *hal*, on je početnik, a onaj ko ustraje u njemu postaje adept.

Meher Baba to objašnjava na sledeći način:

Uopšteno, *hal* predstavlja unutrašnji doživljaj, (koji uključuje i kontrolisanu i nekontrolisanu ekstazu), relativnih postojanja od prvog do šestog nivoa (stupnja) na Stazi. U užem smislu, *hal* je stanje Božanske ekstaze i uvek se doživljava po stepenima

jačine u skladu sa *muqamom* koji se odnosi na njega. U vedanti, *hal* se naziva *bhav*, a *muqam* se naziva *sthan*.

Muqam je boravak poklonika na datom nivou, u tom određenom *halu*.

Hal i *muqam* prate jedan drugog sve do šestog nivoa i na šestom nivou. *Hal* uvek vlada *muqamom*.

Hal i *muqam* ne postoje na sedmom nivou. Tamo gde postoji *hal*, tu postoji i dualnost. Kada neko sa sedmog nivoa side u normalnu svest i utvrdi se na bilo kom od nivoa zbog vršenja dužnosti, tada taj određeni nivo postaje njegov *muqam*. Prema tome, za *Qutuba* (*Sadgurua*) ne postoji *hal*, postoji samo *muqam*. Obični ljudi, koji su emocionalni po prirodi, mogu da uživaju obični *hal* slušajući muziku, ali to je pseudo-*hal* i ne može se porediti sa duhovnim *halom* poklonika na Stazi.

28 Dolazak *Avatara (157)*

Kada su ga upitali da li *Avatar* jeste, ili nije, prva individualna duša koja je postala Bogoostvarena, Meher Baba je odgovorio:

„Bog je bio taj koji je prvi postao beskonačno svestan (vidi objašnjenje Božijeg Stanja II-B). To znači da je Bog prvo spoznao Sebe. Istovremeno, Bog je u Svom Stanju II-A beskonačno nesvestan (vidi objašnjenje Božijeg Stanja II-A). Ostala stanja Boga i svi božanski statusi su ishod Božijeg Stanja II-A koje večno teži da stekne beskonačnu svest.

Kao rezultat svega toga, uvidamo da čovek postaje Bog.

Sadguru je Čovek-Bog (tj. čovek koji postaje Bog) i on je morao da prođe kroz proces evolucije i involucije dok je *Avatar* Bog-Čovek, odnosno, Bog koji direktno postaje čovek bez prolaženja kroz proces evolucije i involucije.

Pet *Sadgurua* (*Qutuba*, Savršenih Učitelja) ostvaruju dolazak *Avatara* (*Rasoola*, *Hrista*, *Buddhe*) na zemlju i prema tome dolazak prvog *Avatara* na zemlju nije bio moguć bez pet *Sadgurua* koji omogućavaju taj dolazak. Prema tome, u početku su prvo pet

Savršenih Učitelja postali realizovani, a zatim se odigrao prvi dolazak *Avatara* na zemlju.

Da li je bilo dvadeset i šest *Avatara* od vremena Adama, ili jedan *lakh* i dvadeset i četiri hiljade Proroka kao što se ponekad tvrdi, da li je Isus Hrist bio poslednji i jedini Mesija, ili je Muhammad bio poslednji Prorok, sve je to nevažno i beznačajno kad se radi o večnosti i Stvarnosti. Sasvim je nevažno raspravljati o tome da li je bilo deset ili dvadesetšest ili milion *Avatara*. Istina je da je *Avatar* uvek jedan te isti i da pet *Sadguru*a ostvaruju dolazak *Avatara* na zemlju. To se dešava iz ciklusa u ciklus. Milioni takvih ciklusa su već prošli i milioni će ih i dalje prolaziti a da to ni u najmanjoj meri ne utiče na večnost”.

29. Gnoza sedmog nivoa (159)

Meher Baba ovako opisuje spoznaju „Ja sam Bog” * sedmog nivoa koja je svojstvena *Majzoobu*, *Azad-e-Mutlaqu*, *Qutubu*, odnosno *Rasoolu*: -

I MAJZOOB (*Brahmi Bhoot*)

Anal Haqq-što znači „Ja sam Bog” (beskrajno).

II AZAD-E-MUTLAQ (*Jivanmukta*)

Anal Haqq sa

Hama ba man ast što znači „Sve je sa Mnom”.

III QUTUB (*Sadguru*)

Anal Haqq, istovremeno sa

Hama man am što znači „Sve sam Ja”.

* Nakon napuštanja tela (fizičke smrti), „Ja sam Bog” ostaje zauvek spoznaja svih njih.

Hama dar man ast što znači „Sve je u Meni”.

Hama az man ast što znači „Sve potiče od Mene”.

IV SAHEB-E-ZAMAN (*Avatar*) *

Anal Haqq, istovremeno sa

Man hama am što znači „Ja sam sve”.

Man dar hama am što znači „Ja sam u svemu”.

Man az man ast što znači „Sve potiče od Mene”.

Hama dar man ast što znači „Sve je u Meni”.

30. Avatar i Sadguru (158)

Smisao koji Meher Baba želi da saopšti je sledeći: „Kada za *Sadguru*a kažu da je zdrav ili bolestan, to govore, vide i osećaju obična ljudska bića. Sa stanovišta *Sadguru*a, istina koja se nalazi u osnovi toga je da ni zdravlje, niti bolest, ni bilo šta drugo ni najmanje ne pogađa (dotiče) njegovo (beskonačno) postojanje, pošto je on savršeno svestan (potpuno svestan) da je Iluzija nestvarna i stoga je potpuno svestan da su i zdravlje i bolest nestvarni (tj. da su proistekli iz Ničega).

Kako bi to Ništa uopšte moglo da utiče na njega? *Sadguru* se oslobodio impresija Ničega kroz proces evolucije, reinkarnacije i involucije, i spoznao da je on Sve (što, naravno, uključuje i to Ništa). Iako *Sadguru* ostaje u okviru Zakona Kreacije, taj zakon ga ne dotiče.

„*Sadguru*” znači da je čovek postao Bog. Dakle, kada čovek postane Bog, on više ne može biti čovek, pa ako mora da živi kao čovek, on mora da dela, da se ponaša, odnosno da izgleda kao

* Ističući suptilnu razliku između spoznaje *Qutuba* i *Saheb-e-Zamana* (*Avatara*), Meher Baba dalje objašnjava: Spoznaja *Qutuba* je „Ja sam Bog i Bog je Sve”, dok je spoznaja *Saheb-e-Zamana* „Ja sam Bog i Ja sam Sve”. Ur.

čovjek, spontano aktivirajući, odnosno, ispoljavajući sve prirodne sklonosti čovjeka.

Budući da on jeste Savršeni Učitelj, *Sadguru* glumi (odnosno igra ulogu, odnosno živi kroz ulogu) tako savršeno na svim ravni- ma i svim nivoima da, u svim prilikama i u svakom pogledu, običnim ljudskim bićima **izgleda** kao jedan od ljudi grubog sveta. Isto tako, onima koji su na suptilnim nivoima on **izgleda** kao da je jedan od ljudi na suptilnim nivoima, a onima koji su na mentalnim nivoima on **izgleda** kao da je jedan od njih.

Sadguru je istovremeno u ravni najnižih i najviših. S jedne strane, on je utemeljen u beskonačnosti (Stvarnosti), a sa druge strane, on je gospodar Iluzije. Dakle, *Sadguru* vlada dvema kraj- nostima, a izmirenje te dve krajnosti se može postići i održati samo preko svih prelaznih stupnjeva i stanja, kroz delovanje *Sadguru*a na svim nivoima i svim ravnima istovremeno.

U slučaju *Avatara*, priča se znatno razlikuje. Razlika je u činjenici da *Sadguru* podrazumeva čovjeka koji postaje Bog, dok se pod *Avatarom* podrazumeva Bog koji postaje čovjek. Veoma je teško pojmiti celovito značenje reči „*Avatar*”. Ljudima je lako da kažu da je *Avatar* Bog i da to znači da Bog postaje čovjek. Ali to nije sve što reč „*Avatar*” znači, odnosno prenosi.

Bilo bi prikladnije da se kaže da je *Avatar* Bog i da Bog postaje čovjek za sva ljudska bića i da, istovremeno, Bog postaje i vrabac za sve vrapce u Kreaciji, mrav za sve mrave u Kreaciji, svinja za sve svinje u Kreaciji, čestica prašine za svu prašinu u Kreaciji, čestica vazduha za sav vazduh u Kreaciji, itd., za svakoga i za sve što postoji u Kreaciji.

Kada pet *Sadgura* dovedu do pojavljivanja Božanstva u Ilu- ziji, ovo Božanstvo u stvari prožima Iluziju i pojavljuje se kroz bezbrojne vrste formi: grube, suptilne i mentalne. Iz toga sledi da se u *Avatar*skim periodima Bog meša sa čovečanstvom kao čovjek, sa svetom mrava kao mrav, itd. Međutim, običan čovjek to nije u stanju da opazi i stoga on jednostavno kaže da je Bog postao čovjek

i zadovoljava se tim razumevanjem u okviru sopstvenog sveta ljudi.

Kakvo god bilo čovekovo shvatanje, činjenica je da *Avatar* postaje, a *Sadguru* deluje.

Avatarova bolest nema nikakve veze sa preuzimanjem *karme* pojedinaca. Pošto je *Avatar* Bog koji je postao čovjek u svakom pogledu, nema razloga zbog koga On ne bi bio podložan svim prirodnim sklonostima ljudskog bića. Naposletku, Bog je postao čovjek i On uistinu jeste čovjek. Međutim, mada se *Avatar* stvarno razboljeva baš kao i čovjek, treba imati na umu da On u isto vreme ima zaledinu Svoje beskonačne moći, znanja i blaženstva.

Avatar nikada ne preuzima *karmu* pojedinaca, ali Njegovo Božanstvo deluje univerzalno.

31. Delanje i nedelanje (159)

- I U stanju Boga s One Strane Onostranog postoji nesve- sno nedelanje.
- II U stanju Bogoostvarenja postoji svesno nedelanje. To je stanje savršenstva, ali to nije stanje savršenstva Savrše- nog Učitelja.
- III U među-stanju (između I i II) postoji svesno delanje. Delanje stvara *sanskare* (impresije). *Sanskare*, zauzvrat, pothranjuju daljnje delanje i stvaraju okove. U ovom sta- nju postoji vezanost.
- IV U stanju *Majzooba* na sedmom nivou postoji nesvesno delanje.
- V U stanju Savršenih Učitelja postoji svesno aktivno nedelanje. Savršeni Učitelji su oslobođeni *sanskara*. Oni nemaju impresije. Pošto je tako, oni su oslobođeni ličnog delanja. Njihovi životi su životi nedelanja, ali oni postaju

aktivni zbog preovladujućih okolnosti datog okruženja. Dela Savršenih Učitelja su potaknuta okruženjem atmosferom koja vlada u datom trenutku.

PRIMERI:

- I Stanje Boga s One Strane Onostranog može se uporediti sa detetom u kolecvi koje je u dubokom snu. To je primer nesvesnog nedelanja.
- II Stanje Bogoostvarene osobe (pri čemu se ne misli na Savršenog Učitelja) može da se uporedi sa potpuno budnim detetom koje je još uvek u kolecvi. To je primer svesnog nedelanja.
- III Stanje između I i II može da se uporedi sa budnim detetom koje nije u kolecvi. To je primer svesnog delanja.
- IV Stanje *Majzooba* sedmog nivoa može da se uporedi sa mesečarom. Mesečar hoda u snu ili radi neke druge radnje i nije svestan onoga što radi u tom stanju. Slično tome, *Majzoob* sedmog nivoa čini dela i nije ih svestan. Njegova dela su nesvesna: on jede, pije, govori, itd. Ali, sve je to njegovo nesvesno delanje.
- V Stanje Savršenog Učitelja može da se uporedi sa potpuno budnim detetom u kolecvi koju čovečanstvo neprestano ljulja. To je svesno aktivno nedelanje. Nedelanje je biti u kolecvi, a aktivno nedelanje je ljuljanje kolevke od strane drugih.

32. Meher Baba o hijerarhiji (159)

Meher Baba kaže: „U svakom ciklusu vremena*, koje traje od 700 do 1400 godina, postoji jedanaest era koje traju od 65 do 125 godina. Od početka do kraja svakog ciklusa postoji ukupno 55 Savršenih Učitelja, što znači da svaka era ima samo (5) Savršenih Učitelja. U poslednjoj, jedanaestoj eri svakog ciklusa prisutan je i *Avatar (Saheb-e-Zaman)*. Osim 55 Savršenih Učitelja i *Avatara*, u svakom ciklusu postoji i 56 *Majzoob-e-Kamila*. Ovi *Majzoobi*, koji doživljavaju stanje *fana-fillaha*, su „uspavani” odnosno „neaktivni” učesnici u vođenju božanske igre (*lile*) Kreacije”.

	SAVRŠENI UČITELJI (<i>Sadgurui</i>)	SAVRŠENI (<i>Majzoob-e-Kamili</i>)	
1. era	5	7	(od kojih 4 napuste telo odmah nakon Realizacije)
2. era	5	3	
3. era	5	7	(od kojih 4 napuste telo odmah nakon Realizacije)
4. era	5	3	
5. era	5	7	(od kojih 4 napuste telo odmah nakon Realizacije)
6. era	5	3	
7. era	5	7	(od kojih 4 napuste telo odmah nakon Realizacije)
8. era	5	3	
9. era	5	7	(od kojih 4 napuste telo odmah nakon Realizacije)
10. era	5	3	
11. era	5	6	(od kojih 3 napuste telo odmah nakon Realizacije)
<i>Avatar</i>	1		
	56	56	

* U vedanti se ciklus vremena zove *yuga*, a era se zove *kal*; sufije ciklus zovu *daor* ili *zaman*, a eru *waqt*.

Pri proučavanju ove tabele trebalo bi upamtiti da:

- (1) Jedan ciklus traje približno 700 do 1400 godina i sastoji se od 11 era. Svaka era traje približno 65 do 125 godina. Trajanje ere, kao i trajanje ciklusa, zavisi od materijalnih, duhovnih i sveopštih okolnosti.
- (2) U svakoj eri, delujuća hijerarhija se sastoji od 7.000 duhovnih bića (bilo naprednih ili savršenih). Napredna bića se nalaze na šestom nivou, ili između prvog i šestog nivoa, a Savršeni su ili *Sadgurui* ili *Majzoobi*. U svakoj od prvih deset era postoji pet *Sadgurua* (*Qutuba*) od kojih je jedan *Qutub-e-Irshad*.
- (3) U jedanaestoj, poslednjoj eri jednog ciklusa *Qutub-e Irshad* prestaje da deluje kao takav onoga trenutka kada *Avatar* (*Saheb-e-Zaman*, odnosno Spasitelj) lično preuzme svoju božansku službu Hristostva (*muqam-e-Muhammadi*). Prema tome, u svakoj eri uvek postoji pet *Sadgurua*.
- (4) Broj Savršenih *Majzooba* se uzastopno menja u svakoj sledećoj eri, sedam ih je u prvoj eri, tri u drugoj, sedam u trećoj, itd. U jedanaestoj eri, međutim, postoji šest *Majzoob-e-Kamila*.

U erama u kojima ima više od tri *Majzooba*, tj. u prvoj, trećoj, petoj, sedmoj, devetoj i jedanaestoj eri, oni koji su preko tog broja napuštaju telo odmah pošto postanu realizovani (*Majzoob-e-Kamili*). To znači da u prvoj, trećoj, petoj, sedmoj i devetoj eri, četiri od sedam *Majzooba* umru odmah nakon Realizacije, a u jedanaestoj i završnoj eri, u kojoj ima šest savršenih *Majzooba*, trojica umru odmah nakon Realizacije.

Iz toga proizilazi da u svakoj datoj eri samo tri *Majzooba* ostaju u telu. Prema tome, sa stanovišta delujuće hijerarhije, postoje tri *Majzooba* u svakoj eri.

Meher Baba na sledeći način svrstava 7.000 članova delujuće hijerarhije određene ere na sedam spiritualnih nivoa i između njih: Na prvom nivou, a takode i između prvog i drugog, između drugog i trećeg, između trećeg i četvrtog, između četvrtog i petog, između petog i šestog i između šestog i sedmog ima ih.....	5.600
Na drugom nivou	666
Na trećem nivou.....	558
Na četvrtom nivou	56
Na petom nivou.....	56
Na šestom nivou.....	56
Na sedmom nivou (tj. <i>Majzoobi</i> u telu).....	3
Savršeni Učitelji (<i>Sadgurui</i>).....	5
	7.000
<i>Avatar</i> u jedanaestoj eri svakog ciklusa, svodi broj na	7.001

Uvek, u svim vremenima i u svim erama, postoji pedeset šest Bogoostvarenih duša, odnosno *Shiv-Atmi* u ljudskom obliku, na Zemlji. Od tih pedeset i šest, samo osam su poznati javnosti i deluju kao aktivni članovi delujuće spiritualne hijerarhije od 7.000 članova, koji obavljaju njima dodeljene spiritualne dužnosti na različitim nivoima svesti u skladu sa njihovim spiritualnim napretkom, odnosno savršenstvom.

Ostalih četrdeset i osam Bogoostvarenih se ne nalazi među 7.000 članova delujuće spiritualne hijerarhije. Oni ostaju po strani i ljudi ne znaju za njihovu božansku prirodu, mada svih četrdeset osam imaju isto iskustvo i doživljavaju isto božansko stanje „Ja sam Bog” kao i onih osam pomenutih. Ovih četrdeset osam se nalaze na takozvanoj listi čekanja i spremni su da pomognu u bilo kojoj spiritualnoj situaciji koja može da nastane kada jedan ili više delujućih članova odbace telo.

Od osam Bogoostvarenih duša koje su na vrhu delujuće spiritualne hijerarhije od 7.000 članova, petoro su Savršeni Učitelji koji, pored toga što su kao takvi javno priznati, imaju dužnost

spiritualnog služenja za dobrobit čitavog čovečanstva. Ostala tri su *Majzoobi* koji, uprkos tome što dostižu Božanstvo i ostaju u fizičkom telu, nemaju spiritualnu dužnost u odnosu na čovečanstvo. Oni su, ipak, izvor spiritualne dobiti za sve one koji dođu sa njima u kontakt.

Prema tome, moglo bi se reći da, za vreme dok pet Savršenih Učitelja obavljaju duhovnu službu za celo čovečanstvo, postoji **mali broj** onih koji dolaze u dodir sa tri *Majzooba* i služe im, pri čemu iz toga crpe spiritualnu korist. Onih četrdeset osam Bogostvarenih se dotle drže podalje od pojavljivanja i ne vrše dužnosti sve dok se ne uprazni mesto u delujućoj hijerarhiji kada jedan ili više od onih osam Bogostvarenih odbace fizičko telo.

33. Dolazak Boga kao *Avatara* (160)

Univerzum je proistekao iz Boga. Bog nije proistekao iz univerzuma. Iluzija je proistekla iz Stvarnosti. Stvarnost nije proistekla iz Iluzije. Samo je Bog stvaran; univerzum je sam po sebi iluzija.

Život Boga koji On živi u Iluziji, kao *Avatar* i kao Savršeni Učitelji, nije nestvaran; dok je život koji Bog živi u Kreaciji u vidu svih živih i neživih bića, i stvaran i nestvaran. Iluzija, nestvarni život, i život Boga u Iluziji nisu i ne mogu da budu jedno te isto. Iluzija nema život i ne može da ima život. Iluzija je iluzija i sama po sebi nije ništa. Nestvaran život znači život u Iluziji, sa Iluzijom, okružen Iluzijom, i mada to jeste život (takvog ga doživljava duša u Iluziji), to je nestvaran život. Ali Život Boga življen u Iluziji nije nestvaran, zato što, uprkos tome što živi nestvaran život, Bog ostaje svestan Svoje sopstvene Stvarnosti.

Bog je apsolutno nezavisan, a univerzum je potpuno zavisan od Boga. Pa ipak, kada Savršeni Učitelji ostvare silazak Boga na zemlju u svojstvu *Avatara*, oni dovode Stvarnost i Iluziju u

međuzavisnost. I tako Njegova beskonačna milost i neograničena ljubav večno bivaju usmereni ka onima koji su utonuli u Iluziju.

Beskrajna milost i bezgranična ljubav između Boga i univerzuma igraju ulogu važne spone, koju večno koriste ljudi koji postaju Bogovi (*Sadguru*, Savršeni Učitelji ili *Qutubi*) i Bog koji postaje čovek (*Avatar*, Hrist ili *Rasool*), te tako univerzum postaje večni saigrač Boga. Pomoću te značajne spone, *Avatar* ne samo da utemeljuje život u svojoj božanskoj igri, već utemeljuje i zakon u Iluziji. Ovaj zakon, koji utemeljuje Bog-Čovek, odnosno *Avatar*, jeste zakon Beskonačnog koji je bez zakona, i on je stvaran, a u isto vreme i nestvaran. Taj zakon upravlja univerzumom - svim njegovim usponima i padovima. Stvaranje i pustošenje su vođeni ovim zakonom.

U cikličnim periodima, Bog-Čovek nagoni Božiju nezavisnu Apsolutnost da deluje po ovom zakonu kao Božija volja, a to znači da sve na svetu što *Avatar* želi određuje Bog.

34. *Tauhid* ili Božije stanje Jedinstva (168)

Princip *tauhide*, odnosno Božijeg stanja jedinstva je neosporan. On je glavni temelj svih poznatih religija i cilj duhovnih učenja, i u sufizmu i u vedanti. Prihvatanje *tauhide* kao teorije je privilegija masa, a pomno istraživanje *tauhide* predstavlja specijalnost odabrane nekolicine. On je i lak i težak. *Tauhid* je naizgled tako jednostavan da se o njemu uveliko govori sa propovedaonica i govornica, a opet, toliko ga je teško postići da i najveći napori u tom pravcu dovode jedino do otupljenosti i smutnje.

Jedinstvo Boga, u njenom transcendentnom vidu je *tauhid-e-tanzih* (Apsolutno Jedinstvo) sufizma, i *advaita* vedante. Problem *tauhide* sadrži u sebi mnogobrojne aspekte, za koje kao primer služi drevna priča o nekoliko slepih ljudi koji su istraživali jednog slona. Svaki od njih je dodirnuo različiti deo životinje i

stvorio drugačije mišljenje. Individualni pristup predmetu proučavanja je, u relativnom smislu, potpuno tačan i nesporan, a opet je slon u celini nešto sasvim drugo i nerazumljivo za onoga ko je slep. Evo nekoliko izreka poznatih sufija o *tauhidu* i njegovim aspektima koji su njih privukli:*

„*Tauhid* je ona stvarnost u kojoj su izbrisane impresije (*nushah*) i u kojoj se pojavljuje znanje, a Bog ostaje u svojoj čistoti u kojoj je bio i pre”.

- Junayd iz Baghdada

„*Tauhid* je spoznaja Boga i ova spoznaja omogućava gnostiku da pravi razliku između prvobitnog (*qadim*) i posledičnog (*hadas*) postojanja. Transcendentno stanje *tauhida* obuhvata poricanje *tauhida*”.

- Junayd iz Baghdada

* Očigledne protivrečnosti u rečima sufija su nastale samo zbog ograničenja načina na koje se iskazuju doživljene istine i načina na koji se opisuje spoznata Istina u različitim kontekstima, u raznim okolnostima i sa različitim stanovišta koji su objedinjeni jednim iskustvom, odnosno, spoznajom kao celinom. Meher Baba kaže da takve razlike u rečima nisu kontradiktorne već dopunjavaju iskaze doživljenih i spoznatih istina koje leže u osnovi takvih protivrečnosti. Zato bi uvek trebalo imati na umu objašnjenja u vezi sa ovim, poput onih koja se navode na prethodnim stranicama, i to:

Na strani 204: Pristup Istini je individualan, i stoga, kad su u pitanju detalji, mnogo toga zavisi od nečije duhovne težnje, fizičke sposobnosti i spoljašnjih okolnosti. Na strani 209: Hiljade tragača mogu da imaju isto toliko iskustava, pa ipak, samo je jedna Staza Gnoze.

Na strani 219: Uprkos različitim vidovima doživljavanja Iskustva, svi ti vidovi se doživljavaju zajedno, u isto vreme.

Na strani 241: S jedne strane, više detalja više zbunjuje, a manje detalja, opet, slabije objašnjava stvari. To dovodi do mnoštva termina i izraza koji se koriste sa različitim stanovišta i u različitim kontekstima. U odsustvu stvarnog iskustva, opisi jedne te iste stvari često zvuče kontradiktorno. Ali, u svetlu relativnih iskustava ili konačne spoznaje Istine, te same protivrečnosti otkrivaju se kao komplementarni iskazi o jednoj te istoj istini.

„*Tauhid* je nestajanje zaljubljenika u svojstvima ljubljenog”.

-Jehangir Samnani

Tauhid ima dva aspekta: jedan je stanje, a drugi je njegov opis. Opisni aspekt *tauhida* pripada svetovnoj misiji Proroka, a stanje *tauhida* podrazumeva beskonačni i bezgranični okean. Opisni aspekt zavisi od posredstva govora, vida, sluha i saznavanja, i svaki od njih zahteva posebnu potvrdu. Potvrditi na osnovu spoljašnjih dokaza znači sugerisati dualnost, a *tauhid* je oslobođen svakog traga dualnosti. Vera u čoveku prolazi kroz prolaz krcat dualnostima i ta faza se ne može u potpunosti zanemariti.

Opisni *tauhid* je kao svetiljka, dok je *tauhid* u suštini i sam po sebi sunce. Kada se sunce javi, svetlost lampe se gubi u ništavilu. Opisni *tauhid* je promenljiv, dok je stanje *tauhida* nepromenljivo i večno. Reči koje izusti jezik, srce nadvlada. Kada neko na svom spiritualnom putu zauzima položaj srca, jezik postaje nem i mrtav. I to srce kasnije nadjačava duh (*jan*); na tom stupnju putnik priča sa Njim. Taj razgovor se ne tiče suštine, već njenog svojstva. Svojstvo se menja, ali ne i suština (*ayn*). Sunce zagreva vodu i time se menja njeno svojstvo, a ne voda. Stoga, „sam pokušaj potvrđivanja *tauhida* predstavlja narušavanje prastare čistote *tauhida*”. (*Asbat ut-tauhid, fasidun fit-tauhid*).

Tauhid skriva pred monistom (*mawahid*) lepotu Apsolutne Jednote (*jamal-e-ahadiyat*). Takav *tauhid* je sumnjiv zato što ga vi želite iz sebe.

Onaj ko piše o *tauhidu* je *mulhid* (racionalista); onaj ko ukazuje na njega je dualista; onaj ko zaključuje da on postoji je idolopoklonik; onaj ko o njemu govori je neodgovoran; onaj ko o njemu čuti je neznalica; onaj ko misli da ga je ostvario je samoobmanut; onaj ko mašta o njegovoj blizini, daleko je od njega; onaj ko ga meri intelektom i odatle stvara ideje, odaje se pretvaranju; a onaj koji ga nalazi bez traženja biva izgubljen”.

-Abu Bakr Shibli

„Govoriti o *tauhidu* u odnosu na *apsolut (tanzeeh)* znači približe ga određivati, a govoriti o njemu kao o približe određenom (*tashbeeh*) jeste isto što i učiniti ga ograničenim i konačnim. Bilo bi savršeno uravnotežiti te dve krajnosti, a to i jeste ono što je potrebno”.

-Muhyuddin Ibn Arabi

„*Tauhid* je, u suštini, zaborav *tauhida*. Oni koji se vrate u normalnu svest bezuslovno moraju da imaju neko zaduženje na materijalnom nivou. Stoga se *tauhid* može uporediti da kreditom koga za života nikada ne mogu adekvatno i u potpunosti isplatiti”.

-Quduntul-Kubra

Tauhid, stanje Božijeg jedinstva, ne priznaje nikakav jezik, jer u tom transcendentnom stanju nema nikoga kome bi se moglo obraćati.

Sufije su razvrstali *tauhid* u pet glavnih kategorija u skladu sa različitim stupnjevima čovekovog spiritualnog razvoja. Te kategorije su:

- a) *Tauhid-e-aqwali* verbalno jedinstvo Boga.
 - b) *Tauhid-e-afa'ali* aktivno jedinstvo Boga.
 - c) *Tauhid-e-ahwali* osećajno jedinstvo Boga.
 - d) *Tauhid-e-sifati* jedinstvo Boga u svojstvima.
 - e) *Tauhid-e-zati* jedinstvo Boga u suštini.
- a) *Tauhid-e-aqwali* pripada većini čovečanstva koje veruje u bilo kog Proroka (*Avatara*) i veruje u Njegovu poruku. Na ovom stupnju, puko verbalno prihvatanje Boga, odnosno jedinstvo Boga, i izvršavanje dužnosti koje se na to odnose, a koje nalaže tvorac zakona, smatraju se dovoljnim kao priprema za naredne stupnjeve duhovnog života. Poznato je i kao *tauhid-e-shariat*.

- b) *Tauhid-e-afa'ali* se odnosi na one koji su zapravo inicirani u Stazu. Ispoljavanje jedinstva Boga kod tako iniciranih koji pripadaju suptilnoj sferi (*alam-e-malakutu*) istinski slični životu čistih duša, anđela. Na ovom stupnju, iznutra stvoreno duhovno uverenje je da iza svega, bilo dobro ili loše, stoji pokretačka snaga Boga.
- c) *Tauhid-e-ahwali* postaje jasan naprednim dušama petog nivoa u mentalnoj sferi. Na ovom stupnju duša biva okružena direktnim Božijim zračenjem i, svesno ili nesvesno, pruža ogromnu pomoć drugima u suptilnoj i gruboj sferi.
- d) *Tauhid-e-sifati* pripada šestom nivou u istoj sferi (mentalnoj). Svi vidovi materijalnosti grubih, i suptilnosti suptilnih nivoa, koji još uvek prijanjaju za dušu, bivaju potpuno uklonjeni i raspršeni poput sjaja zvezda pri izlasku sunca. I (c) i (d) *tauhid* pripadaju istoj mentalnoj sferi (*alam-e-jabrut*), a sva tri zajedno, naime (b), (c) i (d) su, takođe, poznati pod zajedničkim nazivom *tauhid-e-tariqat*.
- e) *Tauhid-e-zati* je Bogoostvarenje u petoj Stvarnoj sferi *haqiqata*, koje obuhvata različite stupnjeve ili aspekte *marefat-e-haqiqata*, tj. *halat-e-Muhammadija* na stupnju *lahuta* i *haqiqat-e-Muhammadi* na stupnju *hahuta* u sferi Stvarnosti.

Sufije dele isto mišljenje da je od raznih aspekata, koji su nerazdvojni deo realizacije ili *tauhid-e-zatija*, najsavršeniji naglašavanje razlike *ubudiyata* (služenja) između čoveka i Boga. Crkva je pogrešno tumačila i zloupotrebila ovu duhovnu istinu navodeći da je čovek čovek, a Bog Bog, i da čovek nikada ne može da postane Bog, niti da Bog ikada može da postane čovek. Međutim, istina koja leži u osnovi svega toga je da nakon postizanja *tauhid-e-zatija*, *ubudiyat* (služenje) označava treće putovanje *Salika* koje se naziva *seyr-e-ma Allah*, vraćanje u normalnu svest sa Bogom.

Razni stupnjevi i aspekti *tauhida* o kojima se gore raspravljalo, dati su u sledećoj tabelarnoj formi:

Stupnjevi	Aspekti	Sfere
<i>Tauhid-e-Zati</i>	1) <i>Ashiq-o-Mashuq</i> (zaljubljenik i ljubljeni su jedno)	1) <i>Alam-e-Lahut</i>
	2) <i>Ashiq</i> (zaljubljenik) i <i>Mashuq</i> (ljubljeni) istovremeno	2) <i>Alam-e-Hahut</i> (Peta sfera)
<i>Tauhid-e-Sifati</i>	<i>Ashiq</i> (zaljubljenik)	<i>Alam-e-Jabrut</i>
<i>Tauhid-e-Ahwali</i>	<i>Arif</i> (znalac)	(Treća Sfera)
<i>Tauhid-e-Afa'ali</i>	<i>Wasif</i> (onaj koji veliča)	<i>Alam-e-Malaqut</i> (Druga Sfera)
<i>Tauhid-e-Aqwali</i>	<i>Waqif</i> (onaj koji poseduje svest o grubom)	<i>Alam-e-Nasut</i> (Prva Sfera)

Wujudiyah i *Shuhudiyyah*

Među raznim vrstama monista (*ahl-e-tauhid*), najznačajnije i najkontroverznije su dve škole mišljenja poznate kao *Wujudiyah* i *Shuhudiyyah*.

Muhyuddin Ibn Arabi je najveći zagovornik *Wujudiyah* škole koja zastupa *wahdat-ul-wujud* (jednost postojanja). U vedanti je to advaitizam koga zastupa njegov najveći tumač *Sankaracharya*. Prema Ghazur-e-Ilahiju, Ibn Arabi je smatrao da nema više od jednog postojanja (*wujud*) i da je ono uvek jedno te isto, da se samo sebi ispoljava samo od sebe, poput vode koja se samoj sebi ispoljava u formi leda posredstvom ograničavanja. Kada u stanju *fane* nestane ograničenje (forma), ostaje Apsolut i postaje *Hu, Hu* (On, On).

Sheikh Shahabuddin Suhrawardi, jedan od vodećih mecena *Shuhudiyyah* škole, karakterišući njenu filozofiju kao *wahdat-ul-shuhud* (aparentizam), *Vishistadvaita* u vedanti, podržava stanovište da, u *fani*, *bandah* (ograničeno) postaje *kaanahu Hu* (slično Njemu), a ne *Hu, Hu* (On, On), kao što gvožđe u vatri postaje

slično vatri, ali ne i sama vatra - budući da je stvarnost gvožđa potpuno različita od stvarnosti vatre. Pripadnici *Shuhudiyyah* škole definišu dva različita postojanja (*zat*) i imaju dve različite stvari u vidu - gvožđe i vatru. Gvožđe privremeno postaje vatra, a opet, gvožđe je gvožđe, a vatra je vatra.

Mirza Jan Janan kaže da je odnos između nemanifestovanog aspekta Boga i manifestovanog aspekta Boga onaj isti odnos koji postoji između okeana, talasa i mehurića. Ta mnogostrukost ni na koji način ne utiče niti smeta Jednosti Stvarnosti. To je *wahdat-ul-wujud* (doktrina istovetnosti identiteta). Suprotno od toga, drugo stanovište koje određuje odnos između Boga i stvorenoga, kao odnos između prvobitnog i njegove senke, ili sunca i njegovih zraka, jeste *wahdat-ul-shuhud* (aparentizam).

Wahdat-ul-wujud Muhyuddin Ibn Arabija dolazi iz visina *ahadiyata* (svesnog jedinstva), i stoga je gnoza koja pripada ovom stupnju „*Hama ust*” (Sve je On).

Wahdat-ul-shuhud Sheikhha Shahabuddina Suhrawardija, poznat i kao *Mujaddid*, dolazi iz istih visina Stvarnosti (*haqiqata*), ali je ispoljena gnoza „*Hama az ust*” (sve je iz Njega).

Ove dve doktrine i proistekle protivrečnosti nastale su kasnije, na početku sadašnjeg *daor-e-Qalandaria* (ciklusa Vladanja) i, prema tome, nisu nastale za života arapskog Proroka. Doktrina *Wujudiyaha* je zasnovana na iskustvu i razumu, a doktrina *Shuhudiyyaha* svoje učenje temelji na iskustvu i aspektima Qurana koji su od opšteg interesa.

Ibn Arabi poriče transcendentnost i imanentnost koje podrazumevaju dualnost. On smatra da je Bog jedan i da samo On postoji. Sve ostalo što se čini da postoji samo su njegove manifestacije, odnosno *tajalliyat*. Stoga je Bog istovetan sa *sifatom* (svojstvima) i sva božanska imena su identična sa imenovanim koji je *Allah*. Sveci koji pripadaju *Wujudiyah* školi usredsređeni su na jednost postojanja (*wahid-ul-wujud*), prvu *tajalli* (manifestaciju) Boga, na stupnju *ahadiyata*; zbog toga su kasniji unazadni stupnjevi evolucije (*tj.* mentalni, suptilni i grubi svetovi) kao senka (*zil*) koja je ništa i kao takva predstavlja senku *zata* (božanske suštine).

Bilo kako bilo, senka (*zil*) duguje svoje postojanje Bogu i zavisna je od Njega, Koji je beskonačan i večan. Dakle, senka takode jeste, u onom smislu u kome pripadnici *Wujudiyyah* škole na sve gledaju kao na Boga, pa čak i na senke (mentalni, suptilni i grubi svet) koje nemaju nezavisno postojanje.

Pripadnici *Shuhudiyyah* škole, kao što je ranije rečeno, smatraju da postoje dva *zata*, jedan koji potiče od stvarnosti i drugi koji potiče od ne-stvarnosti; jedan koji je od Boga, a drugi od *bandaha*. *Zat bandaha* je nula (*adum*) i taj *adum* (ništavilo) je odnosni (*izafi*) i nije stvaran (*haqiqi*). Ako se ništa (*adum*) smatra suštinom (Stvarnošću), onda postoje dva *zata*, a to vodi u dualizam. *Adum-e-izafi* je samo relativno taj *adum* (ništa). On je puka nula. Ako se bilo koji broj nula dodaje nuli, vrednost broja se neće promeniti. Tako je, *adum* simbol u spoznaji Boga. Pošto se savršenstvo odnosi na *zat*, Bog je to samo Savršenstvo. Nesavršenstvo se odnosi na *adum*, i stoga je „zlo” manifestacija *aduma* (nepostojećeg postojanja). *Mujaddid* je samo reafirmisao i ponovo istakao doktrinu *wahdat-ul-shuhuda* (aparentizma), koju je prvobitno oformio Abdul Karim al-Jili, autor *Al-Insan-ul-Kamila*.

Međutim, spiritualna je činjenica da *Wujudiyyah* filozofija spada u filozofiju višeg ranga i ne dopušta nikakva razmatranja prikladnosti ili kompromisa. Meher Babina gnoza se može podjednako primeniti na oba ova pristupa Istini, a da bi je pratili onako kako je prikazana na karti „Deset stanja Boga”, tragaču bi bilo od pomoći da se u izvesnoj meri upozna sa sufijским načinom opisivanja *tanazzulata* - unazadne evolucije Apsoluta - kroz sukcesivne stadijume ispoljavanja koji su među sufijama poznati kao *khamisa wujudat* (Pet Postojanja).

Gnoza svih Savršenih sufija podrazumeva da je Bog u stanju s One Strane Onostranog nespoznatljiv i neodrediv. U shvatanju ovog (*Wara-ul-Wara*) stanja Boga s One Strane Onostranog, krila misli i mašte su paralisana. U Stanju s One Strane Onostranog, Apsolutni Bog (*Wujud-e-Mutlaq*) jeste.

Sufije su opisali ovo transcendentno stanje Boga na mnogo načina, i to kao:

Ghaib-ul-Ghaib (Skriveno nad Skrivenim).

Majhul-ul-Nat (Nesaznatljivo i neodredivo). U ovom stanju *zata* ne postoji spoznaja o Sebi.

Munqata-ul-Izharat (stanje u vezi sa kojim prestaju svi na-goveštaji).

Al Ama (Tamna Maglina) koja implicitno označava stanje Božijih nemanifestovanih mogućnosti u vezi sa njegovim unutrašnjim aspektom s One Strane Onostranog i njegovim spoljašnjim aspektom *ahadiyata* (svesne Jednote) u kome je *zat* svestan svog transcendentnog Jedinstva.

Meher Baba objašnjava da iako Bog iz Onostranog stanja (svesne Jednote) ne može da se vrati u stanje s One Strane Onostranog, On zna da je On bio i jeste Beskonačno Postojanje, Beskonačno Znanje i Beskonačno Blaženstvo, i odatle zna da je Njegovo izvorno stanje bilo stanje s One Strane Onostranog (*Zat-al-Baht*).

Bilo kako bilo, da bi tragačima učinili temu razumljivom, sufije su na sledeći način govorili o Božanskoj Temi sa stanovišta unazadne evolucije, odnosno manifestacije pet različitih vrsta postojanja:

Khamisa Wujudat ILI PET VRSTA POSTOJANJA

- (1) *Wahid-ul-wujud* (Jedinstveno Postojanje) je prva manifestacija, ili *tajalli-e-avval* u *alam-e-lahutu* Stvarne Sfere i obuhvata stupanj *ahadiyata* (svesne Jednote).
- (2) *Arif-ul-wujud* (Znajuće Postojanje) je stupanj koji je povezan sa *haqiqat-e-Muhammadijem* (Stvarnošću Muham-mada) ili sa *nur-e-Muhammadijem* (Svetlošću Muham-mada),* stupanj *hahut* u Sferi Stvarnosti. Ovo je

* *Haqiqat-e-Muhammadi*: spoznata prva Božija Reč
Nur-e-Muhammadi: izražena prva Božija Reč
Haqiqat-e-Muhammadi uključuje i *nur-e-Muhammadi*, ali *nur-e-Muhammadi* ne uključuje *haqiqat-e-Muhammadi*.

stupanj *wahidiyata* koji je svestan *wahidiyata* (svesna Jednota svesna Jednote-u-mnoštvu). To je druga manifestacija, *tajalli-e-dovvom*.

- (3) *Mumtan-ul-wujud* (Negativno Postojanje) je treći stupanj manifestacije (*tajalli-e-sevvom*). Ovo je *alam-e-jabrut* (mentalna sfera) i u toj tački počinje stupanj *wahidiyat* (Jednote u mnoštvu).
- (4) *Mumkin-ul-wujud* (Moguće Postojanje) između ostalog obuhvata i svet anđela i duhova i poznato je kao *alam-e-malakut* (suptilna sfera), a to je sfera Energije. Ovo predstavlja *tajalli-e-chaharom*, četvrti stupanj manifestacije.
- (5) *Wajib-ul-wujud* (Neophodno Postojanje) obuhvata sve što se odnosi na grubo postojanje. Sufijama je ono poznato kao *alam-e-nasut* (gruba sfera), peti aspekt manifestacije, *tajalli-e-panjom*.

Ovo predstavlja pet unazadnih evolucija Boga počev od Onostranog stanja, poznatih kao *tajalliyat-e-khamsa* (pet manifestacija) ili *khamsa wujudat* (pet postojanja).

Sada ćemo razmatrati svaku od njih po uzlaznom redosledu; počecemo sa *wajib-ul-wujudom* (Neophodnim Postojanjem), a završiti sa *wahid-ul-wujudom* (Jedinstvenim Postojanjem).

U domenu *shariata* (zakona), *wajib-ul-wujud* (Neophodno Postojanje) teologu znači Apsolutnog Boga iz koga proističu svi stepeni postojanja. S druge strane, sufije koriste ovaj termin da označe sve što je grubo i materijalno. Njima *wujud* označava telo, pošto se za dušu koja evoluiru u formi kamena, biljke, životinje i čoveka ne može reći da evoluiru izvan grubih medijuma koji su sačinjeni od pet elemenata. Ovo grubo postojanje na stupnju *wajib-ul-wujuda* je veliki dar od Boga jer bi bez njega postizanje stupnjeva Savršenstva, svetosti i vladanja bilo nezamislivo.

Grubo telo je divan i jedinstven mehanizam koji u sebi sadrži sva četiri preostala relativna i stvarna postojanja: suptilno, mentalno, sub-supramentalno i Samoga Boga. Otuda sufije ljudsko telo nazivaju *alam-e-saghirom* (Mikrokosmosom), što je sažetak

alam-e-kabira (Makrokosmosa) koji obuhvata svih pet postojanja čiju tajnu niko ne može da otkrije bez pomoći sveopšteg uma Savršenog Učitelja ili Spasitelja.

Wajib-ul-wujud (Neophodno Postojanje ili gruba sfera) nastaje iz *mumkin-ul-wujuda* (suptilne sfere), odnosno predstavlja njen odraz. Na ovom stupnju, odnos između Boga i Kreacije je odnos gospodara i roba. Evoluirajuća svest ili um na ovom stupnju se naziva *nafs-e-ammara* (grešno jastvo) i ono ima prirodnu težnju da uživa u svemu što je grubo. Ovde se ideja o odnosu Boga prema čoveku naziva *tauhid-e-aqwali* (verbalno jedinstvo Boga) koja potvrđuje postojanje Boga usmeno.

Mumkin-ul-wujud (Moguće Postojanje, ili suptilna sfera) nastaje iz *mumtan-ul-wujuda* (mentalne sfere). Ovde je odnos između Boga i Njegovih ispoljenih svojstava poput odnosa između oca i dece. Ovde je Bog blagonaklon, milosrdan i brižan prema Svojoj deci koja su bezbrižna i ne misle ni na kaznu, ni na nagradu, nemaju žed za znanjem, ni čežnju za duhovnim ostvarenjima. Takvi entiteti su najčešće poznati kao anđeli. Svest ove sfere (*alam-e-malkut*) naziva se *nafs-e-lawama* (samoprekorno jastvo), a spoznaja Boga na ovom stupnju naziva se *tauhid-e-afa'ali* (jedinstvo delanja), što znači da entiteti ovog sveta isključivo rade na izvršavanju svoje dužnosti koja je sećanje na Boga.

Mumtan-ul-wujud (Negativno Postojanje, odnosno mentalna sfera) sadrži peti i šesti nivo Staze koja na ovom stupnju dostiže *wahidiyat* (Jednotu u mnoštvu). *Wahidiyat* počinje od petog nivoa i dostiže svoj vrhunac na šestom nivou i u sebi eksplicitno sadrži sve pojedinosti Kreacije koja obuhvata suptilne i grube nivoe. Ovo je *alam-e-jabrut* koji nastaje iz, i predstavlja odraz *arif-ul-wujuda* (stupnja *haqiqat-e-Muhammadija*). On se naziva *mumtan-ul-wujud* ili Negativno Postojanje, iz prostog razloga što *mumtana* označava ono što je nepostojeće, a *wujud* označava formu ili telo postojanja. Stoga, reč *mumtan-ul-wujud* označava da je u njemu forma ne-postojeća. Ovaj stupanj je sličan semenu koje u sebi sadrži potencijal korenja i grana drveta koje, kada je potpuno razvijeno i manifestovano, predstavlja suptilne i grube nivoe.

Sufije to nazivaju *la makan* u kome se sve ideje o vremenu i prostoru stižu u jednoj tački.

Svest mentalne sfere, na petom nivou, sufije nazivaju *nafs-e-mutmainna*, što znači blaženo ili zadovoljno jastvo i *nafs-e-mulhima*, što znači nadahnuto jastvo, na šestom nivou. Ovde je odnos između Boga i Kreacije odnos koji postoji između Voljenog i onoga koji voli. Ideja o Bogu na ovim stupnjevima poznata je sufijama kao *tauhid-e-ahwali* (jedinstvo osećanja). To je stupanj poznat kao *haqiqat-e-insani* (Stvarnost čoveka) na kome čovek dolazi licem u lice s Bogom, ali još uvek nije odbacio svoj ego i još uvek je u domenu dualnosti.

Wahid-ul-wujud (Jednost Postojanja) u *alam-e-lahutu* Sfere Stvarnosti, je stanje u kome Bog prvi put postaje svestan Svog *ahadiyata* (svesna Jednota), a *arif-ul-wujud* u *alam-e-hahutu* te iste sfere Stvarnosti jeste stanje *wahdiyat-e-wahdiyata* (svesna Jednota svesna Jednote-u-mnoštvu) koje se takođe naziva i *hiqiqat-e-Muhammadi*.

Bog je, po sufijama, u stanju *Wara-ul-Wara* bio skriveno blago i želeo je da bude spoznat. Čim je „skriveno blago” izrazilo želju da spozna sebe, ono je postalo svesno sebe kao Svetlosti (*nur*) ili *nur-e-Muhammadi* koja u sebi implicitno i latentno sadrži postojanje čitave Kreacije i manifestovanog sveta. U vezi sa tim, Prorok Muhammad je rekao: „Bog je prvo stvorio moju svetlost, a iz moje svetlosti je nastao univerzum”. To je u spoznaji Boga aspekt *jamala* (lepote) koji je deo *tauhid-e-zatija* (Jedinstva Suštine). Ovde je odnos koji postoji između Boga i Kreacije odnos koji postoji između Onoga koji voli i voljenog. Ovde je Bog Onaj koji voli, a Muhammad je voljeni. Ovde Bog poseduje potpunu svest o Sebi i o Kreaciji.

Wahid-ul-wujud (Jednost Postojanja) je prvo ograničenje Boga u stanju s One Strane Onostranog i jedan je od stupnjeva pete sfere koja je poznata kao *lahut*. Ovo je stupanj svesnog Apsoluta koji, kada ga upotrebljava *arif-ul-wujud* (Znajuće Postojanje), pruža iskustvo i *fane* i *baqe*. Kao i svi drugi stupnjevi Staze, ovaj stupanj je izvan dosega uma i intelekta, i ne može se

izraziti rečima; on obuhvata *tajalli-e-jamali* (epifaniju lepote) i *tajalli-e-jalali* (epifaniju blaženstva). *Tajalli-e-jalali* je ono što daje duši iskustvo *fane* (potpunog poništenja), a *tajalli-e-jamali* još jednom daruje duši svest o normalnosti koja je sufijama poznata kao *baqa* (trajnost). *Tajalli-e-jalali* je uz to i *ashqiyyat* u kome je Bog Voljeni, a čovek je onaj koji voli; *tajalli-e-jamali* je *mashuqiyyat* u kome je Bog Onaj koji Voli, a čovek je voljeni. Ovo drugo je najviša duhovna manifestacija poznata kao *faqr* ili *faqiri*.

Tako su u *alam-e-lahutu* i *alam-e-hahutu* pete, Stvarne Sfere obuhvaćeni stupnjevi Savršenstva kroz odgovarajuće aspekte *ashiq-o-mashuqa* (Zaljubljenik i Ljubljeni u Jednome), i *ashiq* (zaljubljeni) i *mashuq* (ljubljeni) istovremeno. U *alam-e-jabrutu* (mentalnoj sferi) nalaze se stupnjevi *ashiq* (zaljubljenik) i *arif* (gnostik), u *malakutu* (suptilnoj sferi) se nalazi stupanj nabrajača atributa, a u *nasutu* (gruboj sferi) je stupanj *waqifa* (onaj koji je svestan grubog). Pošto opisujemo ove stupnjeve u uzlaznom nizu, kada *waqif*, onaj koji je svestan, postane još svesniji, on ulazi u stupanj *wasifa* (atributa). Od *wasifa* on dospeva do stupnja *irfana* (gnoze), a od *irfana* dospeva u domen Božijih tajni (*maarif*). Na stupnju *maarif* on biva obdaren viđenjem Boga zahvaljujući statusu onoga koji voli, a kada konačno postane LJUBAV, on uviđa da je on sam bio svršetak svega i jeste sve svega. Na tom stupnju *Huyata*, sve iščezava u Božijem stanju „Ja sam Bog”.

35. Maya* (178)

Sila koja drži čoveka u duhovnom slepilu, gluvoći, itd., jeste njegovo sopstveno neznanje kojim upravlja princip kosmičkog neznanja, opšte poznatog kao *Maya*.**

* Meher Baba, „Maya”, prema navodima iz knjige: *In Quest of Truth (U potrazi za Istinom)* Irene Conybeare (Kakinada, A.P., India: Swami Satya Prakash Udaseen), str. 274-275. Ur.

** Vidi takođe: Meher Baba, „Maya”, *Discourses („Maya” Razgovori)*, 3: 137-159. Ur.

Shvatiti *Mayu* znači shvatiti univerzum. Sve neistinite vrednosti i neistinita verovanja su nastala zbog stiska *Maye*. Intelekt veoma lako pada u ruke *Maye*, jer nije sposoban da dosegne onu svest koja spoznaje da je Bog Istina. Istina se jedino može spoznati pošto se prevaziđe kosmička iluzija koja se zbog *Maye* čini stvarnom.

Mayu, princip neznanja, spiritualni aspirant može da prevaziđe jedino kada spozna da je *Maya* Božija senka i da je, kao takva, ništavna. Zagonetka *Maye* razrešava samu sebe jedino posle Samorealizacije.

36. Meher Baba poručuje: (200)

A. DUHOVNI PARADOKS

„Ukoliko se, i sve dok se, ne ukloni neznanje i ne stekne Znanje (Znanje u kome se božanski život doživljava i živi), sve što se odnosi na duhovno se čini paradoksalnim. Kažemo da je Bog, koga ne vidimo, stvaran; a svet, koga zaista vidimo, nestvaran. Iskustveno, ono što za nas postoji uistinu ne postoji, a ono što za nas ne postoji, uistinu postoji.

Moramo da izgubimo sebe da bismo pronašli sebe; otuda sam gubitak predstavlja dobitak. Moramo da umremo za sebe da bismo živeli u Bogu; prema tome, smrt znači život. Moramo da postanemo potpuno prazni iznutra da bi nas Bog potpuno ispunio; stoga, potpuna praznina znači apsolutnu puninu. Moramo da se potpuno ogolimo od vlastite ličnosti tako da postanemo ništa, da bismo uronili u beskonačnost Boga; i stoga, ništa znači Sve.”

B. POSTOJANJE JE BIT, A ŽIVOT JE SENKA

„Postojanje je večno, a život je prolazan.

Govoreći kroz poređenje, Postojanje je ono što je čoveku njegovo telo, a život je kao odeća koja pokriva to telo. Jedno isto telo menja odeću prema godišnjim dobima, vremenu i okolnosti-

ma, baš kao što je jedno i večno Postojanje uvek prisutno u brojnim i raznim aspektima života.

Skriveno od prepoznavanja plaštom života sa njegovim mnogobrojnim naborima i bojama, nepromenljivo Postojanje jeste. Ta odora života sa svojim velovima uma, energije i grubih formi „zasenjuje” i postavlja se iznad Postojanja, predstavljajući večno, nedeljivo i nepromenljivo Postojanje kao prolazno, raznoliko i promenljivo.

Postojanje je sveprisutno i ono je suština koja je u osnovi svega postojećeg, bilo živog ili neživog, stvarnog ili nestvarnog, raznolikog po vrstama ili jednoobraznog po formama, kolektivnog ili individualnog, apstraktnog ili materijalnog.

U večnosti Postojanja ne postoji vreme. Nema prošlosti i nema budućnosti; postoji samo večna sadašnjost. U večnosti se nikada ništa nije dogodilo i nikada se ništa neće ni dogoditi. Sve se događa u beskrajnom SADA.

Postojanje je Bog; život je iluzija.

Postojanje je Stvarnost; život je imaginacija.

Postojanje je večno; život je prolazan.

Postojanje je nepromenljivo; život je promenljiv.

Postojanje je sloboda; život je okov.

Postojanje je nedeljivo; život je mnogostruk.

Postojanje je neopazivo; život je mnogolik.

Postojanje je nezavisno; život zavisi od uma, energije i grubih formi.

Postojanje **jeste**, a život se čini da jeste.

Postojanje, stoga, nije život.

Rodenje i smrt ne označavaju početak i kraj života. Dok bezbrojnim stupnjevima i stanjima života, koja tvore takozvana rođenja i smrti, upravljaju zakoni evolucije i reinkarnacije, život nastaje **samo jednom**, sa javljanjem prvih bleđih zraka ograničene svesti, i **samo jednom** podleže smrti, onda kada postigne neograničenu svest o beskrajnom Postojanju.

Postojanje, sveznajući, svemoguć, sveprisutni Bog, je izvan uzroka i posledica, izvan vremena i prostora, izvan svih aktivnosti.

Postojanje dotiče sve, sve stvari i sve senke. Ništa nikada ne može da dotakne Postojanje. Čak ni sama činjenica o njegovom postojanju ne dotiče Postojanje.

Da bi se ostvarilo Postojanje, život mora da bude odbačen. Život je taj koji nameće ograničenja neograničenom Jastvu. Život ograničenog jastva održavaju um koji stvara impresije, energija koja daje pokretačku silu za sabiranje i raspršivanje tih impresija kroz njihovo ispoljavanje, i grube forme i tela koja deluju kao instrumenti pomoću kojih se te impresije troše, jačaju i konačno iscrpljuju kroz **aktivnosti**.

Život je tesno povezan sa aktivnošću. Život se živi kroz aktivnosti. Život se vrednuje pomoću aktivnosti. Opstanak života zavisi od aktivnosti. Život znani jesu dela - dela oprečna po prirodi, dela pozitivna i negativna, dela konstruktivna i destruktivna.

Prema tome, pustiti da život podlegne konačnoj smrti znači dopustiti da se okončaju sve aktivnosti. Kada potpuno prestanu sve aktivnosti, život ograničenog jastva spontano doživljava sebe kao Postojanje neograničenog Jastva. Kada se ostvari Postojanje, evolucija i involucija svesti su dovršene, iluzija iščezava i zakon reinkarnacije više ne nameće okove.

Jednostavno odustajanje od aktivnosti nikada ne dovodi do okončanja aktivnosti. To odustajanje bi samo značilo da je započeta još jedna aktivnost, aktivnost nedeljanja.

Izbegavanje aktivnosti nije lek kojim se iskorenjuju aktivnosti. To bi, zapravo, samo dalo prostora ograničenom jastvu da se još više uplete u sam čin izbegavanja, stvarajući time dodatne aktivnosti. I dobre i loše aktivnosti su kao čvorovi na zamršenoj niti života. Što su istrajniji napori da se razreše čvorovi aktivnosti, ti čvorovi postaju sve čvršći, a zaplitanje sve veće.

Samo aktivnosti mogu da ponište aktivnosti, i to na isti način na koji otrov može da poništi dejstvo otrova. Trn koji se duboko zario može da se izvadi drugim trnom ili bilo kakvim oštrim predmetom koji liči na trn, kao što je igla, ako se upotrebi vešto i oprezno. Slično tome aktivnosti se potpuno iskorenjuju drugim

aktivnostima kad ih vrši neki drugi pokretački činilac, a ne „jastvo”.

Karma yoga, dnyan yoga, raja yoga i bhakti yoga imaju svrhu da budu jasni putokazi na stazi Istine i usmeravaju tragača prema cilju večnog Postojanja. Međutim, stisak života, pothranjivan aktivnostima, tako čvrsto drži aspiranta da on, čak i uz pomoć ovih inspirativnih putokaza, ne biva usmeren u pravom smeru. Sve dok je Jastvo okovano aktivnostima, aspirant, pa čak i poklonik na stazi koja vodi Istini, zasigurno će skrenuti sa pravog puta zbog samoobmane.

U svim erama, *sadhui* i tragači, mudraci i sveci, *muniji* i monasi, *tapasavi* i *sanyasini*, *yogiji*, sufije, i *talibi* borili su se čitavog svog života proživljavajući neizrecive muke u svojim naporima da se oslobode iz lavirinta aktivnosti i da, prevazilaženjem života, ostvare večno Postojanje.

Oni u svojim pokušajima ne uspevaju, jer, što se više bore sa svojim „jastvima”, to život sve jače steže njihova jastva kroz aktivnosti koje postaju još intenzivnije u asketizmu i okajavanju, osamljivanju i hodočašću, meditaciji i kocentraciji, jasno izražavanje i nemu kontemplaciju, silnu aktivnost i neaktivnost, ćutanje i rečitost, *japas* i *tapas* i sve vrste *yoge* i *chille*.

Oslobođenje od stiska života i oslobođenje iz lavirinta aktivnosti svima su mogući, ali ih postiže tek nekolicina stupanjem u vezu sa Savršenim Učiteljem, *Sadguruom*, odnosno *Qutubom*, kada zatraže njegovu milost i vodstvo. Savet Savršenog Učitelja je uvek isti - potpuno predavanje Učitelju. Veoma malom broju onih koji zaista predaju sve što imaju um, telo i imovinu, tako da sa potpunim predavanjem toga istovremeno svesno predaju Savršenom Učitelju i svoja „jastva”, još uvek preostaje njihovo vlastito biće koje ostaje svesno da čini dela koja sada pokreće isključivo zapovest Učitelja.

Kada čovek preda svoje „jastvo”, te aktivnosti više nisu njegove aktivnosti. Stoga one mogu da iskorene sve druge aktivnosti koje pothranjuju i podržavaju život. Tada život postepeno postaje beživotan i na kraju, milošću Savršenog Učitelja, podleže

konačnoj smrti. Život, koji je nekada sprečavao istrajnog aspiranta da spozna večno Postojanje, sada više ne može da širi svoju obmanu.

Naglašavao sam u prošlosti, sada vam govorim, i večno ću ponavljati da odbacite odoru života i spoznate Postojanje koje je večno vaše.

Da bi spoznali ovu istinu nepromenljivog, nedeljivog, sveprisutnog Postojanja, najjednostavniji način je da mi se potpuno predate; tako potpuno da ne budete svesni čak ni svog predavanja, a opet, svesni samo toliko da bi mi se pokoravali i radili onako kako i kada vam ja to naložim.

Ako težite da živite večno, tada čeznite za smrću svoga nestvarnog jastva u potpunom predavanju meni. Ova *yoga* je suština svih *yoga* u jednoj”.

C. ČETIRI PUTOVANJA

„Bog je beskonačan i Njegova senka je, takođe, beskonačna. Senka Boga je beskonačni prostor u kome se nalazi beskonačna gruba sfera u kojoj postoje milioni univerzuma, znanih i nezvanih ljudskom rodu, i koja predstavlja Kreaciju koja je potekla iz tačke konačnosti u beskonačnom Postojanju koje je Bog.

U tim milionima univerzuma postoji mnoštvo sistema sa planetama. Neke su u gasovitim stanjima, neke su u stanjima očvršćavanja, neke su od kamena i metala, a neke imaju i vegetaciju. Na nekima su se razvile i žive forme kao što su crvi, na nekima i ptice, na nekima i životinje, a na malom broju planeta ima i ljudskih bića.

Stoga, u mirijadama univerzuma postoje planete na kojima se manifestovalo sedam carstava evolucije i na kojima je završena evolucija svesti i formi.

Ali, jedino se na planeti Zemlji ljudska bića reinkarniraju i kreću na involutivni put do Samorealizacije.

Zemlja je centar te beskonačne grube sfere koja sadrži milione univerzuma, pošto je ona Tačka do koje sve duše koje

poseduju ljudsku svest moraju da dospeju da bi započele put involucije.

Ovaj involutivni put ima sedam stanica i dolaskom u sedmu stanicu okončava se prvo putovanje ka Bogu.

Mada je kraj tog puta Cilj svih ljudskih duša, tek vrlo mali broj na njega stupa u bilo kom datom momentu. Dolazak na kraj ovog putovanja zapravo predstavlja utapanje individualnosti u Okean beskonačne svesti, a svršetak putovanja predstavlja uranjanje duše u stanje „Ja sam Bog”, sa potpunom svešću. Ona, kao Bog, doživljava beskonačnu Moć, Znanje i Blaženstvo.

Od svih duša koje okončaju prvo putovanje veoma mali broj polazi na drugo putovanje. Ovo putovanje nema stanica. To je trenutno putovanje - putovanje u kome beskonačna svest biva uzdržana iz svoje uronjenosti u stanje „Ja sam Bog”, i prenetu u prebivanje u Bogu kao Bog. U ovom stanju se ponovo stiče individualnost, ali je ona sada beskonačna, a ta beskonačnost obuhvata grubu svest i tako, kao čovek i kao Bog, duša doživljava beskonačnu Moć, Znanje i Blaženstvo. Usred najveće konačnosti, neograničena Duša zna Svoju neograničenost usred ograničenja.

Na treće putovanje polazi samo onaj koji završi drugo putovanje i čija je sudbina da nosi breme ispoljavanja beskonačne Moći, Znanja i Blaženstva i tako živi životom Boga kao čovek i kao Bog istovremeno.

Postoji samo pet takvih učitelja koji žive na zemlji u svakom datom trenutku i koji upravljaju kretanjem univerzuma i ustrojem svetova nastanjenih ljudima. Samo kada jedan od ovih pet Savršenih Učitelja odbaci svoje telo, tek tada jedan od onih koji obitava u Bogu kao Bog može da se pomeri napred, da bi popunio upražnjeno mesto i dovršio treće putovanje.

Dužnost ovih pet Savršenih Učitelja je da pospeše dolazak Svevišnjeg (*Avatara*) i da mu predaju odgovornost za Njegovu vlastitu Kreaciju.

Svi oni koji žive Božiji život na zemlji i svi oni koji obitavaju u Bogu kao Bog na zemlji, kada odbace svoja tela, zauvek odba-

292 BOG GOVORI

cuju i svoja suptilna i mentalna vozila i potpuno iščezavaju kao Bog, zadržavajući beskonačnu individualnost i doživljavajući beskonačnu Moć, Znanje i Blaženstvo. To je četvrto putovanje.

U stvarnosti se ne putuje na ova četiri putovanja, jer Bog nema kuda da putuje. On je bez početka i bez kraja. I sve što liči na postojanje, pojavilo se iz Onoga što nema početak i vraća se u Ono što nema kraj”.

37. Svet Astrala (244)

Ne postoji astralni svet kao takav. Astralni svet nije deo suptilnog sveta. Međutim, između grubog i suptilnog sveta postoji sedam omotača koji tvore takozvani svet astrala, i on služi kao spona između ova dva sveta.

Može se reći da duša koja poseduje svest o grubom ima astralno telo koje povezuje grubo sa suptilnim. Astral bi se mogao nazvati otiskom suptilnog na grubom, i taj otisak nije ni grub ni suptilan.

Dok spava, u svakodnevnom stanju sna, osoba podsvesno doživljava impresije grubog sveta suptilnim telom, a ne astralnim telom. Sva iskustva u svetu astrala doživljena preko medijuma astralnog tela su beznačajna baš kao i snovi.

Nakon odvajanja od tela, duša doživljava svet astrala u astralnom telu. Za ovo se može reći da predstavlja astralno putovanje duše. Kada se duša utelotvori, astralno telo biva odbačeno, a sa novim grubim telom duša dobija novo astralno telo; ali, sve dok se duša ne utelotvori, njeno suptilno i mentalno telo prolaze kroz iskustva stanja raja ili pakla, preko medijuma astralnog tela, u skladu sa impresijama koje su se nakupile dok je duša bila u utelotvorenom stanju.

Spiritualna Staza isključivo počinje sa involucijom svesti kada duša počne da doživljava prvi nivo suptilnog sveta, a ne onda kada ona iz grubog sveta ima pristup astralnim fenomenima. Na stupnju kada duša u potpunosti doživi prvi nivo suptilnog sveta,

astralni omotač, koji je povezivao suptilno sa grubim, puca za svagda.

BOGOOSTVARENJE ČOVEKA

ČOVEK ZAUVEK POSTAJE BOG SFERA STVARNOSTI GNOZA "JA SAM BOG" JE ZAJEDNIČKA SVIMA I NE ZAVRŠAVA SE FIZIČKOM SMRĆU

Termin	Status	Stanje	Stupanj ili aspekt	Gnoza
Sufijski	<i>Majzoob-e-Kamil</i>	<i>Jam</i> ili <i>Halat-e-Muhammadi</i>	<i>Alam-e-Lahut</i>	<i>Anal Haqq</i>
Vedantski	<i>Brahmi Bhoot</i>	<i>Nirvikalpa Samadhi</i>	<i>Vidnyan</i>	<i>Aham Brahmamsi</i>
Mistički	Savršeni	Sa Bogom stopljen	Nad-svest	Ja sam Bog
Sufijski	<i>Majzoob-Salik</i> ili <i>Salik-Majzoob</i>	<i>Jam</i> naizmenično sa ili bez <i>Farqa</i>	<i>Fana-ma-al-Baqa</i>	" <i>Anal Haqq</i> " naizmenično sa ili bez " <i>Hama ba man asf</i> "
Vedantski	<i>Paramhansa</i>	<i>Nirvikalpa Samadhi</i> naizmenično sa ili bez svesti o <i>Tribhuvan</i> u	<i>Turiya Avastha</i>	<i>Shivoham</i> naizmenično sa ili bez <i>Jivoham</i>
Mistički	Božanski nad-čovek	Svest o Bogu naizmenično sa ili bez svesti o Krecaciji	Božanski Spoj	"Ja sam Bog" naizmenično sa ili bez "Sve je sa mnom"

Sufijski	<i>Azad-e-Mutlaq</i> ili <i>Sahab-e-Jamo-Farq</i>	<i>Jam sa Farq</i>	<i>Fana-ma-al-Baqa</i>	" <i>Anal Haqq</i> " sa " <i>Hama ba man asf</i> "
Vedantski	<i>Jivanmukta</i>	<i>Sahaj Samadhi</i> sa svešću o <i>Tribhuvan</i> u	<i>Turiya Avastha</i>	<i>Shivoham</i> sa <i>Jivoham</i>
Mistički	Za života oslobođen	Svest o Bogu i Svest o Krecaciji	Božanski Spoj	"Ja sam Bog" i "Sve je sa mnom"
Sufijski	<i>Qutub</i>	<i>Jam-ul-Jam</i> ili <i>Baqa-Billah</i> ili <i>Farq-ba-dul-Jam</i>	<i>Muqam-e-Muhammadi</i>	" <i>Anal Haqq</i> ", " <i>Hama man am</i> ", " <i>Hama dar man asf</i> " i " <i>Hama az man asf</i> " istovremeno
Vedantski	<i>Sadguru</i>	<i>Sahaj Samadhi</i> ili <i>Atmapraitshapana</i> sa dužnošću <i>Tribhuvan</i> u	<i>Vidnyan Bhumika</i>	<i>Shivoham</i> i <i>Sarvoham</i> istovremeno
Mistički	Savršeni Učitelj	Čovek-Bog	Svest o Bogu i svest o Krecaciji istovremeno	"Ja sam Bog" i "Sve je Ja, u meni i od Meni" istovremeno

NAPOMENA: *Jam* je svest o jedinstvu sa Bogom. *Farq* je svest o odvojenosti od Boga. Stoga *Farq* podrazumeva svest o bilo kojoj ili o sve tri sfere - gruboj, suptilnoj, mentalnoj. *Hal* (unutrašnje iskustvo relativnog postojanja) postoji samo na nivoima, i to do šestog nivoa. Na sedmom nivou ne postoji *Hal*.

* Vedantski i njima srodni termini.

Epilog

Bog je svuda i **čini** sve.
Bog je u nama i **zna** sve.
Bog je van nas i **vidi** sve.
Bog je izvan nas i **JESTE** sve.
Samo Bog **JESTE**.

Glosar

Ovaj glosar je zbirka termina koje je Meher Baba koristio diktirajući *Bog Govori*. Termini koji nisu engleski najčešće vode poreklo od sufijske, ili vedantske tradicije. Skoro svi potiču iz arapskog, persijskog ili sanskritskog jezika. Dok je diktirao *Bog Govori* pomoću tablice sa ispisanim alfabetom u periodu ćutanja, Meher Baba bi u jednoj rečenici upotrebio reči čak iz četiri različita jezika da bi uštedeo vreme koje bi mu inače bilo potrebno za precizno prenošenje onoga što misli. S druge strane, on bi ponekad upotrebio neku reč u donekle drugačijem značenju nego što je, recimo, njeno tačno značenje u učenju vedante. U takvim slučajevima, on bi reč definisao kontekstom u kome ju je upotrebio.

Definicije reči u ovom glosaru prenose smisao u kome ih je Meher Baba koristio. Slovo (S) iza reči označava da ta reč potiče od sufista i da dolazi iz arapskog ili persijskog jezika. Slovo (V) označava da je ta reč sanskritska i da se, uz povremeno odstupanje, njen smisao ovde najčešće određuje prema smislu u kome se ta reč koristi u tradiciji vedante. Reči koje vode poreklo iz drugih jezika (npr. hindi, marathi) su tako i označene. Pojedine engleske, odnosno srpsko-hrvatske reči nisu pisane kurzivom.

Sve reči u tekstu koje nisu iz engleskog jezika napisane su onako kako su ih upotrebljavali Meher Baba i njegovi *mandali*. One su u glosaru navedene prema njihovom izgovoru. Na svu

sreću, pre nego što je odbacio telo, Meher Baba je primio, pregledao i odobrio ovaj glosar.

Iza svake reč u rečniku navodi se engleska tanskripcija koja se zasniva na sistemu Kongresne biblioteke Sjedinjenih Američkih Država. Objasnjeno je u vezi sa ovim navedeno je u njihovom Biltenu katoličkih usluga 64, iz februara meseca 1964. godine.

Ludwig H. Dimpfl, 5. IV 1971.

* * *

abdāl (S): (abdāl) Učitelj koji je svojstven po tome što može po svojoj volji da menja, i zaista menja jedno od svojih fizičkih tela drugim.

abrar (S): (abrār) Svetac petog nivoa. V: *mahapurush* (svetac) Adam: Prva duša koja je prošla kroz čitav ciklus evolucije (od kamena do čoveka), i involucije (od čoveka do Boga). Tradicionalno, prvi čovek. Takođe, prvi *Avatar*.

adhyatma marga (V): (adhyātmamārga) Spiritualna staza. S: *tariqat*, *rah-e-tariqat*.

adhyatmic marga (V): (adhyātmikamārga) = *adhyatma marga*.

adum (S): ('adam) Ništavilo.

advaita (V): (advaita) Apsolutna Jednota. Jedno bez drugog. S: *tauḥid-e-tanzīhi*.

Advaitizam: „Ne-dualistička” škola vedante koju je osnovao Sanakaracharya. Slično gledište ima sufijska škola *Wujudīyyah*.

afrād (S): (afrād) Adept poklonik na šestom nivou. V: *satpurush*.

Afrīdgār (S): (āfrīdgār) Tvorac. V: *Brahma*.

aḥādīyat (S): (aḥādīyat) Doslovno, Jednota. Svesno Jedinstvo. Najviša svest. S: *halat-e-Muhammadi*. V: *vidnyan*.

Aham Brahmasmi (V): (ahambrahmāsmi) „Ja sam Bog”. S: *Anal Haqq*.

ahl-e-tauḥid (S): (ahl-i tauḥīd) Pripadnici mističkih škola koje se bave *tauḥidom*, jedinstvom Boga. *Wujudīyyah* i *Shuhudīyyah*.

Ahuramazda (zoroastrijski): Svemogućí Bog. S: *Allah*. V: *Paramatma*.

aikya (V): (aikya) Sjedinjenje. S: *haqiqat*, *vasl*.

ain-ul-yakin: Vidi: *yaqin*.

akhyaar (S): (akhyār) Napredni poklonik na Stazi. V: *mahatma*.

Akmal (S): (akmal) Najsavršeniji. Retka vrsta Bogoostvarenog *Salika* u *baqa-billahu* koji ima dužnost u Dualnosti, ali ne i svoj krug učenika. Nazivaju ga i *Salik-e-Akmalom*.

al-: (član u arapskom jeziku koji nije transkribovan na alfabet)

alam-e-hahut (S): ('ālam-i hāhūt) Sfera Vladanja. Aspekt pete (Stvarne) sfere iz koje *Qutub* i *Avatar* upravljaju univerzumu. V: *vidnyan bhumika*.

alam-e-jabrut (S): ('ālam-i jabrūt) Mentalna sfera koja obuhvata peti i šesti nivo svesti. V: *mano bhuvan*.

alam-e-kabir (S): ('ālam-i kabīr) Makrokosmos koji obuhvata pet vrsta postojanja, *khamisa wujudat*.

alam-e-lahut (S): ('ālam-i lāhūt) Sfera Savršenstva. V: *vidnyan*.

alam-e-malakut (S): ('ālam-i malakūt) Suptilna sfera koja obuhvata nivoe od prvog do četvrtog nivoa svesti. V: *pran bhuvan*.

alam-e-nasut (S): ('ālam-i nāsūt) Gruba sfera. Svet materije. Većina ljudskih bića je jedino svesna tog sveta. V: *anna bhuvan*.

alam-e-saghir (S): ('ālam-i ṣagḥīr) Mikrokosmos. Ljudsko telo.

Allah (S): (allāh) Bog u Onostranom stanju. Svemogućí Bog. V: *Paramatma*. Zoroastrijski: *Ahuramazda*, *Yezdan*.

al Ama (S): (al-a'mā) Tamna Maglina. Oznaka za stanje Boga s One Strane Onostranog.

Anal Haqq (S): (anālḥaqq) „Ja sam Bog”. V: *Aham Brahmasmi*.

anand (V): (ānanda) Blaženstvo. S: *musarrat*.

anant (V): (ananta) Beskonačno. S: *la mahdood*.

anna (Hindi): (ānā) Novčić; jedna šesnaestina rupije.

anna bhumi (V): (annabhūmu) Grubi svet. S: *alam-e-nasut*.

- anna bhumika* (V): (annabhūmikā) Grubi nivo.
- anna bhuvan* (V): (annabhuvana) Gruba sfera. S: *alam-e-nasut*.
- antar drishti* (V): (antarḍṛṣṭi) Doslovno, unutrašnje „videnje” (videnje Boga). Osvedočenje videnjem. S: *ain-ul-yaqin*. Vidi: *yaqin*.
- anwar* (S): (anvār) množ. od *nur*, (pogledaj *nur*). Pogledaj takođe *tajalli*.
- aql-e-kull* (S): ('aql-i kull) Sveopšti um. Stiču ga Savršeni Učitelji. V: *sarvabhaumic manas*.
- arif* (S): ('ārif) Doslovno, znalac. Duša na petom nivou svesti. *arif-ul-wujud*: Vidi: *wujud*.
- arsh-e-ala* (S): ('arsh-i-'alā) Doslovno, visoki presto. Najviše duhovno stanje, tj. stanje *Avatara* i Savršenih Učitelja. V: *vidnyan bhumika*.
- asan* (V): (āsana) Položaj, kao položaj za meditaciju.
- asar* (S): (aṣar) Uticaj (Boga koji doživljava onaj koji je prijemči za *hal*).
- ashiq* (S): ('āshiq) Doslovno, zaljubljenik. Duša na šestom nivou svesti.
- ashiq-o-mashuq* (S): ('āshiq o ma'shūq). Zaljubljenik i Ljubljeni u Jednom, aspekt Boga u sferi Savršenstva, *alam-e-lahut*.
- ashiqiyyat* (S): ('ashqiyyat) Stanje u kome je neko onaj koji voli. Epifanije blaženstva u prvoj manifestaciji, u kojoj je Bog Voljeni, a čovek onaj koji voli.
- asman* (S): (āsmān) Nivo. V: *bhumika*.
- atma* (V): (ātmā) (takođe, *atman*: atman) Duša. S: *jan* ili *ruh*.
- atmapratisthapana* (V): (ātmapratiṣṭh āpana) = *sahaj samadhi*. Vidi: *baqa-billah*.
- Attar, Sheikh Fariduddin iz Nishapura. *Autor Mantiq-ut-Tayra* (*Razgovor ptica*). Ubijen kada su Mongoli opustošili Nishpu 1229. godine nove ere.
- Avatar* (V): (avatār) Hrist, Spasitelj, Drevno Jedno. S: *Rasool*, *Saheb-e-Zaman*.

- awagawan* (Hindi): (āvāgavan) Vidi: *rij'at*.
- Awarif-ul-Maarif* (S): ('avārifulma 'ārif) *Darovi gnoze*, rasprava Sheikh Suhrawardia, sufije iz trinaestog veka.
- ayn* (S): ('ain) (ili *ain*) Suština, sinonim za *zat*. Takođe, oko ili vid.
- Azad-e-Mutlaq* (S): (āzād-i muṭlaq) Utelovljeni koji je oslobođen. Bog u devetom stanju. V: *Jivanmukta*.
- Azl-ul-Azal* (S): (azalulazāl) Večnost nad večnostima. Oznaka za stanje Boga s One Strane Onostranog.
- bandah* (S): (bandah) Doslovno, rob; sluga. Ograničena duša zarobljena u iluziji.
- baqa* (S): (baqā') Prebivanje. Vidi: *fana-baqa*.
- baqa-billah* (S): (baqā'billāh) Prebivanje u Bogu na kraju Drugog Božanskog Putovanja. V: *atmapratisthapana*, *sahaj samadhi*.
- baqa-ul-baqa* (S): (baqā'lbaqā') Stanje u kome Bog postaje Bog-Čovek (Bog spoznaje sebe kao *Avatara*).
- ba sifat ba surat* (S): (bā ṣifat bā ṣūrat) Sa odlikama i ispoljen u formi. V: *saguna sakar*.
- bhav* (V): (bhāva) Ekstaza. Oblik predanosti (Bogu). Trans. S: *hal*.
- bhumika* (V): (bhūmikā) Nivo. Stupanj. S: *asman*.
- bihoshi* (S): (bī hūshī) Doslovno, nesvesnost. Nevoljan gubitak interesovanja za svet izazvan neuspesima ili ličnom tragedijom. Ima malu duhovnu vrednost.
- bikhudi* (S): (bī khvudī) Zaborav jastva. Jedan od prvih koraka na Stazi. Bog-Čovek: Hrist. Mesija. S: *Rasool*. V: *Avatar*. *Božanska Tema*: Meher Babina skica teme koja se obrađuje u knjizi *Bog govori*, prvi put izdata 1943 godine. Sada je ponovo štampana kao Dodatak 14 u knjizi *Bog Govori*.
- Brahma* (V): (brahmā) Tvorac. S: *Afridgar*.
- Brahman* (V): (brahman) Stvarnost. S: *Haqq*.
- brahmand* (V): (brahmāṇḍa) Kosmos. Nestvarni univerzum.

Brahmi Bhoot (V): (brahmībhūta) sa Bogom sjedinjena duša. Bog u Stanju VIII. S: *Majzoob-e-Kamil*.

Buddha: *Avatar* čije je učenje stiglo do nas preko budističke vere. Rođen je u mestu Magadha (Bihar, Indija) oko 568. godine pre nove ere, a umro oko 477. pre nove ere.

chilla (S): (cillah) Period od četrdeset dana (asketizma).

chilla-nashini (S Hindi): (cillah naśīnī) Prakticovanje četrdeset dana asketizma.

chit (V): (cit) Božansko Znanje. S: *marefat*.

crore (Hindi): (karoṛa) 100 *lakha*. Deset miliona (10.000.000).

Čovek-Bog: Savršeni Učitelj. S: *Qutub*. V: *Sadguru*. Vidi takode: Bog-Čovek.

daor (S): (daur) = *zaman*: Ciklus vremena, od 700 do 1400 godina, koji uvek započinje kada se pojavi *Avatar*. V: *yuga*.

daor-e-Qalandari (S): (daur-i qalandarī) Ciklus Vladanja.

darshan (V): (darśana) Doslovno: gledanje, slušanje. Pojavljivanje Učitelja u nekim prilikama radi darivanja blagoslova sledbenicima, ponekad u obliku *prasada*. (vidi *prasad*).

dharma shastra (V): (dharmaśāstra) Egzoterična staza. Pravovernost. S: *shariat*.

Discourses (Razgovori): Zbirka Meher Babinih članaka iz perioda od 1938. do 1944. godine.

divan (S): (divān) Jedan od osnovnih stilova persijske poezije. Mnogi pesnici su pisali ovim stilom. Zbirka pesama jednog autora pisana u ovom stilu se naziva *Divan*. Vidi: Hafiz. Primeri drugih važnih stilova su *masnavi* (vidi *masnavi*) i *rubaiyyat*.

dnyan (V): (jñāna) Gnoza. S: *irfan*.

do alam (S): (do ālam) Dve sfere; gruba (*duniya*) i suptilna/mentalna (*uqba*), uključujući i četvrtu (mešovitu) sferu. V: *tribhuvan*.

Donkin, dr William: (1911-1969) Britanski lekar, Meher Babin dugogodišnji učenik. Prvi put su se sreli u Londonu 1933. godine. Autor knjige *The Wayfarers (Putnici)*.

duniya (S): (dunyā) Vidi: *do alam*.

fana, konačna (S): (fanā) Poništenje Uma (jastva). V: *manonash (nirvana)*.

fana-baqa (S): (fanā baqā) Može da se odnosi na jedan od tri vrste iskustava poništavanja - prebivanja među kojima se mogu povući sledeće paralele: 1) svakodnevni odlazak na počinak i buđenje običnog čoveka; 2) poništavanje (*fana*) nekog aspekta jastva (koje pripada Iluziji) koje prethodi ulasku na svaki nivo Staze i življenje života (*baqa*) na tom nivou, i 3) *fana-fillah Majzoob-e-Kamila* i *baqa-billah Jivanmukte* i *Sadgurua* koja pripada stvarnosti.

fana-fillah (S): (fanā fillāh) Stanje „Ja sam Bog” u kome se nalazi Savršeni. V: *nirvikalpa samadhi*.

Fanakar (S): (fanākār) Razarač. V: *Shiva, Mahesh*.

fana-ma-al-baqa (S): (fana' m'ahulbaqā) Deveto stanje Boga u Božanskom Spoju. V: *turiya avastha*.

fana-ul-fana (S): (fanā'lfanā) Stanje u kome Bog postaje čovek (direktni silazak Boga na zemlju u svojstvu *Avatara*).

faqiri (S): (faqīrī) Doslovno: siromaštvo. Život derviša. Takode: Najviša duhovna manifestacija. Savršenstvo.

faqr (S): (faqr) = *faqiri*.

farq (S): (farq) Svesna odvojenost od Boga.

farq-ba-dul-jam (S): (farq badūljām) = *baqa-billah*, vidi *baqa-billah*.

Al-Futuhāt-al-Makkiyya (S): (al-futūḥātulmakkiyyah) Vidi: Ibn Arabi.

Ghaib-ul-Ghaib (S): (ghaibulghaib) Skriveno nad skrivenim. Oznaka za stanje Boga s One Strane Onostranog.

- ghair* (S): (ghair) Doslovno, drugi. Dualnost.
Ghazali, Imam Muhammad: Istaknuti islamski teolog i pisac o sufizmu. Rođen u Tusu (Khorasan) oko 1059. nove ere. Umro 1111. godine nove ere.
- ghunghat* (Hindi): (ghūṅghaṭa) Doslovno, ženski veo. Simbolično, veo Neznanja.
- Gulshan-e-Raz* (S): (gulshan-i rāz) *Tajna Vrta Ruža*. Sufijska pesma iz trinaestog veka od Maulana Shabistarija.
- guna* (V): (guṇa) Vidi: *sifat*.
- hadas* (S): (hadaṣ) Ono što je uslovljeno, odnosno proizašlo. Uporedi sa *qadim*.
- Hafiz, Shamsuddin Muhammad: Savršeni Učitelj iz Shiraza iz četrnaestog veka, čuven po svom *Divanu*. Meher Babin najdraži pesnik.
- hahut* (S): (hāhūt) Vladanje.
- hairat* (S): (hairat) Opčinjenost.
- hal* (S): (ḥāl) Spiritualni trans koji dovodi do ekstaze; doživljava se prilikom dostizanja nove pozicije, ili novog nivoa. V: *bhav*.
- halat-e-Muhammadi* (S): (ḥālat-i muḥammadī) = *ahadiyat*: Svesno jedinstvo Bogoostvarenih duša.
- hama az man ast* (S): (hamah az man ast) Sve je od Mene.
- hama az ust* (S): (hamah az ūst) Sve je od Njega.
- hama ba man ast* (S): (hamah bah man ast) Sve je sa Mnom.
- hama ba ust* (S): (hamah bah ūst) Sve je sa Njim.
- hama dar man ast* (S): (hamah dar man ast) Sve je u Meni.
- hama dar ust* (S): (hamah dar ūst) Sve je u Njemu.
- hama man am* (S): (hamah manam) Sve sam Ja.
- hama ust* (S): (hamah ūst) Sve je On.
- haqiqat* (S): (ḥaqīqat) Istina. Stvarnost.
- haqiqat-e-insani* (S): (ḥaqīqat-i insānī) Stvarnost čoveka. Stanje sveca šestog nivoa koji gleda Boga licem u lice.

- haqiqat-e-Muhammadi* (S): (ḥaqīqat-i muḥammadī) Stvarnost Muhammada. Savršeno Vladarstvo. Deseto stanje Boga.
- haqiqi* (S): (ḥaqīqī) Stvarni. Uporedi sa *izafi*.
- Haqq* (S): (ḥaqq) Doslovno: istina. Stvarnost. Bog. V: *Brahman*.
- Haqq-ul-yaqin* (S): Vidi: *yaqin*.
- Hu* (S): (hū) Doslovno: On. Bog.
- Hujwiri, Ali ben Uthman: Autor *Kashf-al-Mahjuba* (*Razotkrivanje Tajne*). Rođen u Ghazni oko 1000. godine nove ere. Umro oko 1075. godine nove ere.
- Huwal akher* (S): (huvalākḥir) On je poslednji.
- Huwal awal* (S): (huvalavval) On je prvi.
- Huwal batin* (S): (huvalbāṭin) On je unutrašnji.
- Huwal zaher* (S): (huvazzāḥir) On je spoljašnji.
- Huyat* (S): (huvīyat) Doslovno: Njegovost. Bog spoznaje sebe kao Sebe. Božanska priroda.
- Ibn Arabi, Muhyuddin: Savršeni Učitelj, rođen u Španiji, jula 1165.; umro u Damasku, oktobra 1240. godine. Njegovo izlaganje o sufizmu se nalazi u njegovom glavnom delu, *Al-Futuhat-al-Makkiya*.
- Iluzija: Kreacija *Maye*, univerzumi koje duša sa svešću o grubom pogrešno smatra Stvarnošću.
- ilm-ul-yaqin*: Vidi: *yaqin*.
- insan* (S): (insān) Čovek. Pojedinač. V: *manava*.
- Insan-e-Kamil* (S): (insān-i kāmīl) Savršeni (tj. Bogoostvareni) čovek. V: *Shiv-Atma*.
- Al-Insan-ul-Kamil* (S): (al-insānalkāmīl) Savršeni čovek, rasprava, Abdula Karima al-Jilija, sufije iz četrnaestog veka.
- Iqbal, dr Muhammad: Pakistanski pesnik i filozof, rođen 1873. u Sialkotu, u Punjabu.
- irfan* (S): (ʿirfān) Gnoza. Znanje *arifa*; takode, znanje onih na šestom i sedmom nivou. V: *dnyan*.
- irtega* (S): (irtiqāʿ) Evolucija. V: *utkranti*.

Israfeel (S): (isrāfil) Arhandel Rafael.

Isus: Iz Nazaretha, Hrist.

izafi (S): (izāfi) Odnosni ili relativni. Uporedi sa *haqiqi*.

Izrael (S): ('izra'il) Arhandel Izrael.

jalal (S): (jalāl) Slava. Svetaštvo.

Jalaluddin Rumi, Maulana: Savršeni Učitelj iz trinaestog veka.

Osnivač reda Mevlevi derviša (plesaća u krug). Autor *Masnāvija*.

jam (S): (jam') Doslovno: pehar. Svesno sjedinjenje sa Bogom. Bogoostvarenje.

jamal (S): (jamāl) Lepota.

jamal-e-ahadiyat (S): (jamāl-i ahādīyat) Lepota Apsolutne Jednote.

jam-ul-jam (S): (jam'uljam') = *baqa-billah*, vidi *baqa billah*.

jan (S): (jān) Duša. V: *atma*, ili *atman*.

jan-e-jismi (S): (jān-i jismī) Vidi: *jiv-atma*.

janan (S): (jānān) Voljeni.

japas (V): (japa - jednina) Ponavljanje, najčešće *mantri* ili molitvi.

Jibraeel (S): (Persijski: jibrā'il; Kuran: jibrīl.) Arhandel Gabrijel. al-Jili, Abdul Karim: Autor dela *Al-Insan-ul-Kamil* (Savršeni Čovek) i osnivač sufijske škole aparentizma (*wahdat-ul-shuhud*). Umro oko 1408. godine nove ere.

jism-e-ataf (S): (jism-i atāf) Mentalno telo. V: *karan sharir*.

jism-e-kasif (S): (jism-i kašif) Grubo telo. V: *sthul sharir*.

jism-e-latif (S): (jism-i laṭīf) Suptilno telo. V: *sukshma sharir*.

Jivanmukta (V): (jīvanmukta) Savršeni. S: *Azad-e-Mutlaq*, *Saheb-e-jamo-farq*, *Salik-e-Kamil*. Vidi takode: *Mukta*.

jivanmukti Vidi: *mukti*.

jiv-atma (V): (jīvātma) Utelovljena duša. Pojedinac. (S): *jan-e-jismi*.

jivoham (V): (jīvo'ham) „Ja sam individualna duša”.

Junayd iz Bagdada: Proslavljeni sufijski šejk iz devetoga veka. Umro oko 910. godine nove ere.

kaanahu Hu (S): (kā'nahu hu) Doslovno: baš On, Kao On. Opis *shuhudīyah* škole onoga što duša postane u konačnoj *fani*.

Kabir: Savršeni Učitelj iz Benaresa iz četrnaestog veka, 1435-1518. god. nove ere.

kal (V): (kāla) Jedna era koja traje od oko 65 do 125 godina. Postoji jedanaest era u svakom ciklusu. S: *wagt*.

Kamil (S): (kāmil) = *Salik-e-Kamil*: Vidi: *Salik*.

karamat (S) (karāmat) (množina *karamaat*: karāmāt) Čudo koje izvode oni koji su na petom i šestom nivou.

karan sharir (V): (karaṣārīra) Mentalno telo. S: *jism-e-ataf*.

karma (V): (karma) Doslovno: delanje. Sudbina. Prirodni i neumitni događaji u nečijem životu predodređeni prethodnim životima.

Karma kanda (V): (karmakāṇḍa) Vidi: *shariat*.

kasb (S): (kasb) Dobitak, ili kupovinom ili trgovanjem. Uporedi sa *maohib*.

Kashf-al-Mahjub (S): (kashfalmahjūb) Vidi: *Hujwiri*.

khamsa wujudat (S): (khamsah wujūdāt) Pet vrsta postojanja. Pet stupnjeva unazadne evolucije Boga u stanju s One Strane Onostranog do čoveka. Vidi: *wujud*.

khudi (S): (khvudī) Ego koji pripada Iluziji.

Krishna: *Avatar* čiji je život opisan u hindu epu *Mahabharata*. Njegov govor ratniku Arjuni pred bitku poznat je kao *Bhagavad Gita*.

lahar (Hindi, Marathi): (lahara) Doslovno: mreškanje (talasića), talasanje, želja (za), čudljivi prohtev, čudljiva želja Boga koja je dovela do Kreacije.

lahut (S): (lāhūt) Savršenstvo.

lakh (Hindi): (lākh) 100.000 V: *laksha*.

la mahdood (S): (lā maḥdūd) Ono što je beskonačno. V: *anant*.

la makan (S): (lā makān) Doslovno: bez mesta; Tačka koja „nije”. „Seme” u mentalnoj sferi u kome se sve ideje o vremenu i

prostoru sastaju u jednoj tački; „seme” iz koga se šire grubi i suptilni svet.

la sifat la surat (S): (lā šifat lā šūrat) Bez odlika i bez oblika V: *nirguna nirakar*.

lila (V): (līlā) „Božanska Igra” Kreacije. „Igra” koju igra Bog i koja manifestuje Univerzum.

maarif (S): (maʿārif) Područje božanskih tajni (područje Božanskog Znanja).

mahachaitanya (V): (mahācāitanya) Nad-svest. Potpuna svest koja je potpuno involuirala kao svesna Svest.

mahakarana sharir (V): (mahākaranašar īra) Sveopšte Telo.

mahapralaya (V): (mahāpralaya) Veliko rastakanje univerzuma na kraju kosmičke ere. S: *qiamat*.

mahapurush (V): (mahāpuruṣa) Svetac petog nivoa. S: *wali, abrar*.

mahatma (V): (mahatma) Velika duša. S: *akhyar*.

mahayogi (V): (mahāyogī) Yogi četvrtog nivoa.

Mehesh (V): (maheśa) = *Shiva*: Razarač. S: *Fanakar*.

Majhul-un-Nat (S) (majhūlnnaʿt) Nesaznatljivo i neodredivo. Označka za stanje Boga s One Strane Onostranog.

majzoob (S): (majzūb) Doslovno: utonuo u. Onaj koji je utonuo u ravan involuirajuće svesti.

Majzoob-e-Kamil (S): (majzūb-i kamil) Duša (sedmog nivoa) koja je sjedinjena sa Bogom. V: *Brahmi Bhoot*.

majzoobiyat (S): (majzūbīyat) Osmo stanje Boga, stanje *Majzoob-e-Kamila*,

Majzoob-Salik (S): (majzūb salik) Savršeni kod koga preovladuju osobine *Majzooba*. V: *Paramhansa*.

man dar hama am (S): (man dar hamah am) Ja sam u svemu.

man hama am (S): (man hamah am) Ja sam sve.

mana (Marathi ili Hindi): (mana) Doslovno: um; mentalno telo. S: *jism-e-altaf*. V: *manas*.

manava (V): (mānava) Vidi: *insan*.

mandali (Hindi): (maṇḍalī) Oni koji su pripadali Meher Babinom krugu. V: *mandala* = krug.

mano bhumi (V): (manobhūmi) Mentalni svet. S: *alam-e-jabrut*.

mano bhumika (V): (manobhūmikā) Mentalni nivo.

mano bhuvan (V): (manobhuvana) Mentalna sfera. S: *alam-e-jabrut*.

manonash (V): (manonāśa) oništenje Uma (jastva). S: konačna *fana*.

Mantiq-ut-Tayr (S): (manṭiquttair) *Razgovor Ptica*, alegorična priča od Sheikha Fariduddina Attara, sufije iz jedanaestog-dvanaestog veka.

mantra (V): (mantra) Sveto ime ili izreka koju učitelj daje svakom učeniku kao duhovnu vežbu. S: *wazifa*.

maohib (S): (maohib) Ono što je dato; dar. Uporedi sa *kasb*.

marefat (S): (maʿrifat) Božansko Znanje. V: *chit, dnyan*.

marefat-e-haqiqat (S): (maʿrifat-i ḥaqīqat) Gnoza Stvarnosti. Gnoza Savršenog Učitelja ili *Avatara* koji ima dužnost u Dualnosti. V: *satyanubhuti*.

mashuq (S): (maʿshūq) Voljeni (Ljubljeni).

mashuqiyat (S): (maʿshūqīyat) Doslovno: Stanje u kome je neko onaj koji je voljeni. Epifanija lepote u prvoj manifestaciji (*tajalli-e-avval*) gde je Bog Onaj koji voli, a čovek voljeni.

Masnavi (S): (maṣnavī) Najznačajnije književno delo Jalaluddin Rumija. Vidi, *divan*.

mast (S): (mast) Bogomopijena duša na Stazi.

masti (S): (mastī) Vidi: *Suluk*.

mawahid (S): (muvaḥḥid) Monista; jedan od *ahl-e-tauhida*.

Maya (V): (māyā) Doslovno: iluzija. Vezanost u Iluziji. Ono zbog čega Ništa izgleda kao Sve. Koren Neznanja. Senka Boga. S: *mejaz*.

mejaz (S): (majāz) = *Maya*.

Mevlevi (S): (molavī) Vidi: Jalaluddin Rumi.

Mikael (S): (mikāʿīl) Arhandel Mihael.

mojeza (S): (mu'jizah) (množina; *mojezat*: mu'jizāt) Čudo koje izvodi *Avatar* ili *Qutub*.

moksha (V): (mokṣa) Vidi: *mukti*.

Muhammad: (muḥammad) Prorok, 570-632. god. nove ere.

Muhasibi iz Basre, Abdullah Haris: Jedan od prvih pisaca o *halu* i *muqamu*. Umro 857. godine nove ere.

mujaddid (S): (mujaddid) Aparentisti (Svedoci). Pripadnici učenja *wahdat-ul-shuhud*.

mujahida (S): (mujāhadah) Vežbanje; stremljenje; nastajanje. V: *sadhana*.

Mukammil (S): (mukammil) Vrhovni Savršeni. Savršeni Učitelj. Zovu ga i *Salik-e-Mukammil*, *Qutub*. V: *Sadguru*.

Mukta (V): (mukta) Onaj koji je Oslobođen (od ciklusa ponovnog rađanja).

Videh Mukta: (videhamukta) Sa Bogom stopljena duša = *Brahmi Bhoot*. S: *Majzōob-e-Kamil*.

Jivanmukta: (jīvanmukta) Utelovljeni koji je dostigao Oslobođenje. S: *Azad-e-Mutlaq*, *Salik-e-Kamil*.

Param Mukta: (paramamukta) Savršeni Učitelj = *Sadguru*. S: *Qutub*. *Salik-e-Mukammil*.

mukti (V): (mukti) Oslobođenje. Izbavljenje od ciklusa rađanja i umiranja (*tj.* reinkarnacija).

Obični *mukti* = *moksha*. Oslobođenje koje dostiže većina duša. S: *najat*.

videh mukti: (videhamukti) Stanje „Ja sam Bog”, bez svesti o dualnosti.

Jivanmukti: (jīvanmukti) Stanje „Ja sam Bog”, sa svešću o dualnosti.

Param mukti: (paramamukti) Stanje „Ja sam Bog”, sa svešću o Bogu i svešću o Kreaciji istovremeno.

mulhid (S): (mulhid) Ateista. V: *nastik*.

mumkin-ul-wujud: Vidi: *wujud*.

mumtan-ul-wujud: Vidi: *wujud*.

mandali (Hindi): (maṇḍalī) Oni koji su pripadali Meher Babinom krugu. V: *mandala* = krug.

mano bhumi (V): (manobhūmi) Mentalni svet. S: *alam-e-jabrut*.

mano bhumika (V): (manobhūmikā) Mentalni nivo.

mano bhuvan (V): (manobhuvana) Mentalna sfera. S: *alam-e-jabrut*.

manonash (V): (manonāśa) oništenje Uma (jastva). S: konačna *fana*.

Mantiq-ut-Tayr (S): (manṭiquṭṭair) *Razgovor Ptica*, alegorična priča od Sheikha Fariduddina Attara, sufije iz jedanaestog-dvanaestog veka.

mantra (V): (mantra) Sveto ime ili izreka koju učitelj daje svakom učeniku kao duhovnu vežbu. S: *wazifa*.

maohib (S): (maohib) Ono što je dato; dar. Uporedi sa *kasb*.

marefat (S): (ma'rifat) Božansko Znanje. V: *chit*, *dnyan*.

marefat-e-haqiqat (S): (ma'rifat-i ḥaqīqat) Gnoza Stvarnosti. Gnoza Savršenog Učitelja ili *Avatara* koji ima dužnost u Dualnosti. V: *satyanubhuti*.

mashuq (S): (ma'shūq) Voljeni (Ljubljeni).

mashuqiyat (S): (ma'shūqiyat) Doslovno: Stanje u kome je neko onaj koji je voljeni. Epifanija lepote u prvoj manifestaciji (*tajalli-e-avval*) gde je Bog Onaj koji voli, a čovek voljeni.

Masnavi (S): (maṣnavī) Najznačajnije književno delo Jalaluddin Rumija. Vidi, *divan*.

mast (S): (mast) Bogomopijena duša na Stazi.

masti (S): (masti) Vidi: *Suluk*.

mawahid (S): (muvahḥid) Monista; jedan od *ahl-e-tauhida*.

Maya (V): (māyā) Doslovno: iluzija. Vežanost u Iluziji. Ono zbog čega Ništa izgleda kao Sve. Koren Neznanja. Senka Boga. S: *mejaz*.

mejaz (S): (majāz) = *Maya*.

Mevlevi (S): (molavī) Vidi: Jalaluddin Rumi.

Mikaeel (S): (mīkā'īl) Arhandel Mihael.

- mojeza* (S): (mu'jizah) (množina: *mojezat*: mu'jizāt) Čudo koje izvodi *Avatar* ili *Qutub*.
- moksha* (V): (mokṣa) Vidi: *mukti*.
- Muhammad: (muḥammad) Prorok, 570-632. god. nove ere.
- Muhasibi iz Basre, Abdullah Haris: Jedan od prvih pisaca o *halu* i *muqamu*. Umro 857. godine nove ere.
- mujaddid* (S): (mujaddid) Aparentisti (Svedoci). Pripadnici učenja *wahdat-ul-shuhud*.
- mujahida* (S): (mujāhadah) Vežbanje; stremljenje; nastajanje. V: *sadhana*.
- Mukammil (S): (mukammil) Vrhovni Savršeni. Savršeni Učitelj. Zovu ga i *Salik-e-Mukammil*, *Qutub*. V: *Sadguru*.
- Mukta* (V): (mukta) Onaj koji je Oslobođen (od ciklusa ponovnog rađanja).
- Videh Mukta*: (videhamukta) Sa Bogom stopljena duša = *Brahmi Bhoot*. S: *Majzoob-e-Kamil*.
- Jivanmukta*: (jīvanmukta) Utelovljeni koji je dostigao Oslobođenje. S: *Azad-e-Mutlaq*, *Salik-e-Kamil*.
- Param Mukta*: (paramamukta) Savršeni Učitelj = *Sadguru*. S: *Qutub*. *Salik-e-Mukammil*.
- mukti* (V): (mukti) Oslobođenje. Izbavljenje od ciklusa rađanja i umiranja (tj. reinkarnacija).
- Obični *mukti* = *moksha*. Oslobođenje koje dostiže većina duša. S: *najat*.
- videh mukti*: (videhamukti) Stanje „Ja sam Bog”, bez svesti o dualnosti.
- Jivanmukti*: (jīvanmukti) Stanje „Ja sam Bog”, sa svešću o dualnosti.
- Param mukti*: (paramamukti) Stanje „Ja sam Bog”, sa svešću o Bogu i svešću o Kreaciji istovremeno.
- mulhid* (S): (mulḥid) Ateista. V: *nastik*.
- mumkin-ul-wujud*: Vidi: *wujud*.
- mumtan-ul-wujud*: Vidi: *wujud*.

- muni* (V): Doslovno: onaj koji upražnjava ćutanje. Sveti čovek, pustinjač, asketa.
- Munqata-ul-Izharat* (S): (munqāṭa'ulizhārāt) Stanje u vezi s kojim prestaju svi nagoveštaji. Oznaka za stanje Boga s One Strane Onostranog.
- Munsiff, dr Abdul Ghani: Meher Babin dugogodišnji učenik. Umro 20. avgusta 1951. godine.
- muqaddar* (S): (muqaddar) Vidi: *prarabdha*.
- muqam* (S): (maqām) (mn., muqamat: maqāmat) Pozicija, ili nivo na Stazi.
- muqam-e-furutat* (S): (maqām-i furūtāt) Božanski Spoj. V: *turiya avastha*.
- muqam-e-hairat* (S): (maqām-i ḥairat) Mesto Opčinjavanja. Pozicija na Stazi između trećeg i četvrtog nivoa na kojoj aspirant može dugo da se zadrži tokom svog spiritualnog napretka.
- muqam-e-Muhammadi* (S): (maqām-i muḥammadī) Stanje istovremene svesnosti o Bogu i o Kreaciji. V: *vidnyan bhūmika*.
- musarrat* (S): (masarrat) Blaženstvo. V: *anand*.
- mutawassit* (S): (mutavassit) Napredna duša. V: *sadhu*.
- nad* (V): (nāda) Zvuk. Nebeska muzika. Iskonska reč.
- nafs* (S): (nafs) Jastvo; ego koji pripada Iluziji.
- nafs-e-ammara* (S): (nafs-i ammārah) Pohotljivo jastvo. Svest o grubom svetu, odnosno sferi.
- nafs-e-lawāama* (S): (nafs-i lavāmah) Samoprekorno jastvo. Svest o suptilnoj sferi.
- nafs-e-mulhima* (S): (nafs-i mulhimah) Nadahnuto jastvo. Svest duše na šestom nivou.
- nafs-e-mutmainna* (S): (nafs-i muṭmā'innah) Svetačko jastvo. Svest duše na petom nivou.
- najat* (S): (najāt) Oslobođenje. V: obično oslobođenje (*mukti*), vidi *mukti*.
- nastik* (V): (nāstika) Ateista. S: *mulhid*.

Neznanje: Znanje o Iluziji, bez višeg duhovnog znanja. Ono znanje koje poseduje duša koja ima svest o grubom.

nirakar (V): (nirākāra) Bez forme. S: *la surat*.

nirguna (V): (nirguṇa) Bez odlika. S: *la sifāt*.

nirvana (V): (nirvāṇa) Prvi stupanj Stvarne fane. U nekim slučajevima, iza njega neposredno sledi drugi stupanj, *fana-fil-lah*.

nirvikalpa samadhi: Vidi: *samadhi*.

Ništa: Beskonačna senka Boga Koji je Sve.

nuqush-e-amal (S): (nuqūsh-i āmāl) Doslovno: impresije aktivnosti. V: *sanskare*, (vidi *sanskare*).

nur (S): (nūr) (mn. *anwar*) Blistavost.

nur-e-Muhammadi (S): (nūr-i muḥammādī) Svetlost koje je Bog prvo postao svestan kao posledice žudnje (ćudljive želje) da spozna Sebe.

Om (V): (aum) Bog. Takođe: prva Reč, primalni zvuk na početku Početka Kreacije. Vidi: *nād*.

Paramatma (V): (paramātmā) (ili *Paramatman*) Svemoguća Bog. S: *Allah*. Zoroastijski: *Ahuramazda*, *Yezdan*.

Paramhansa (V): (paramahansa) Savršeni koji je ponekad „uronjen” u Boga, i u tom slučaju se naziva *Majzoob-Salik*, a ponekad je svestan i Kreacije, pa se u tom slučaju naziva *Salik-Majzoob*.

Param Mukta: Vidi: *Mukta*.

param mukti: Vidi: *mukti*.

Paratpar Parabrahma (V): (parātparaparabrahma) (Prvo) stanje Boga s One Strane Onostranog. S: *Wara-ul-Wara*, *Ghaib-ul-Ghaib*.

Parvadiḡar (S): (parvardiḡār) Čuvar, ili Zaštitnik univerzuma. V: *Vishnu*.

pir (S): (pīr) Vladar na šestom nivou. V: *satpurush*.

pran (V): (prāṇa) Doslovno: životna energija. Suptilno telo. Takođe, Dah sveukupnog života.

pran bhumi (V): (prāṇabhūmi) Suptilni svet. S: *alam-e-malakut*.

pran bhumika (V): (prāṇabhūmikā) Suptilni nivo.

pran bhuvan (V): (prāṇabhuvana) Suptilna sfera. S: *alam-e-malakut*.

prarabdha (V): (prārabdha) *Sanskarične veze* koje ne samo da određuju koliko će vremena neko ostati u svom telu, već određuju i sam tok života. Neizbežna sudbina. S: *muqaddar*.

prasad (V): (prasāda) Mali dar, najčešće u hrani, koji daje Učitelj kao konkretan izraz svoje ljubavi. Kada se pojedje, on deluje kao seme koje će na kraju izrasti i rascvetati se u snažnu ljubav. Milostivi dar Učitelja.

punar janma (V): (punarjanma) Reinkarnacija. S: *rij'at*.

Puratan Purush (V): (purātana puru'a) Doslovno: Drevno Jedno. S: *Saheb-e-Zaman*.

qadim (S): (qadīm) Ono što je iskonsko (drevno). Uporedi sa *hadas*.

qiamat (S): (qiyāmat) Veliko (konačno) rastakanje univerzuma. V: *mahapralaya*.

qudrat (S): (qudrat) Božanska Moć. V: *sat*.

qurbat (S): (qurbat) Doslovno: blizina. Odnos prema Bogu.

qurb-e-farayiz (S): (qurb-i farā'iz) Nevoljna (neophodna) blizina: odnos *Avatara* prema Bogu.

qurb-e-nawafil (S): (qurb-i navāfil) Voljna blizina: odnos Savršenog Učitelja prema Bogu.

Qutub (S): (quṭb) Doslovno, stožer ili osovin. Savršeni Učitelj. V: *Sadguru*.

Qutub-e-Irshad (S): (quṭb-i irshād) Poglavar pet živih *Qutuba* koji upravlja događajima u univerzumu. U *Avatarskoj* eri tu službu preuzima *Avatar*.

qutubiyat (S): (quṭubīyat) Savršeno Vladarstvo. Deseto stanje Boga.

rah-e-tariqat (S): (rāh-i tariqat) Vidi: *tariqat*.

rahrav (S): (rahrev) Onaj koji ide Stazom. V: *sadhak*.

Rama: *Avatar* čiji je život tema hindu epa *Ramayana*.

Rasool (S): (rasūl) Spasitelj, Hrist. V: *Avatar*.

rij'ai (S): (rij'at) Reinkarnacija. V: *punar janma, awagawan*.

ruh (S): (rūḥ) = *jan*. Duša. V: *atma*.

Sadguru (V): (sadguru) Savršeni Učitelj. S: *Qutub*.

sadhak (V): (sādhaka) Onaj koji ide Stazom. S: *rahrav*.

sadhana (V): (sādhana) Vidi: *mujahida*.

sadhu (V): (sādhū) Poklonik. Napredna duša. S: *mutawassit*.

sadrat-ul-muntaha (S): (sadratulumtahā) Krajnja granica. Tačka u četvrtoj (mešovitoj) sferi iza koje ne može da kroči ni jedna neutelovljena duša (kao što je anđeo ili arhandeo) da bi se približila Bogu.

saguna (V): (saguṇa) Sa atributima, sa odlikama. S: *ba sifat*.

sahaj samadhi: Vidi: *samadhi*.

sahas (Hindi): Skup koji drži Učitelj da bi njegovi sledbenici mogli da budu sa njim, tj. u njegovom fizičkom prisustvu.

Saheb-e-jamo-farq (S): (ṣāhib-i jam' o farq) = *Azad-e-Mutlaq*: Utelovljeni koji je dostigao Oslobođenje; Savršeni. Duša u devetom stanju Boga. V: *Jivanmukta*.

Saheb-e-Zaman (S): (ṣāhib-i zamān) = *Rasool*, vidi: *Rasool*.

sakar (V): (sākāra) Sa formom. S: *ba surat*.

salb-e-wilayat (S): (salb-i vilāyat) Oduzimanje čudotvornih moći duši na jednom od prva četiri nivoa, od strane Savršenog Učitelja ili *Avatara*.

Salik (S): (sālik) Onaj ko svesno doživi božansko iskustvo bilo kog od šest nivoa. Stvarni *Salik* = Čovek kao Bog koji doživljava stanje *baqa-billaha*.

Salik-e-Akmal (S): (sālik-i akmal) Najsavršeniji.

Salik-e-Kamil (S): (sālik-i kāmīl) Savršeni. V: *Jivanmukta*.

Salik-e-Mukammil (S): (sālik-i mukammīl) Vrhovni Savršeni = *Qutub*. V: *Sadguru*.

Salik-Majzooob (S): (sālik majzūb) Vidi: *Paramhansa*.

samadhi (V): (samādhi) Trans izazvan duhovnom meditacijom.

nirvikalpa samadhi: (nirvikalpasamādhi) Stanje „Ja sam Bog” svojstveno Savršenom. Božanstvo u ispoljavanju. S: *fana-fillah*.

sahaj samadhi: (sahajsamādhi) Nenaporno i trajno stanje Savršenstva Savršenog Učitelja i *Avatara*. Božanstvo na delu. S: *baqa-billah*.

Sankaracharya: Hinduski Savršeni Učitelj, osnivač *Advaita* škole vedante. 686-718. godine nove ere.

sanskare (V): (saṃskāra jednina) Impresije. Takođe, impresije koje su u duši u vidu sećanja iz prethodnih života i koje određuju čovekove želje i dela tokom sadašnjeg života. S: *nuqush-e-amal*.

sant (Hindi): (santa) Svetac. S: *abrar, wali*. V: *mahapurush*.

sanyasini (V): (saṃnyāsī jednina) Oni koji su se odrekli sveta.

sarvabhaumic manas (V): (sārvabhaumika manas) Sveopšti Um. S: *aql-e-kull*.

Sarvoham (V): (sarvo'ham) „Ja sam Sve”. S: *hama man am*.

sat (V): (sat) Božanska Moć. S: *qudrat*.

satpurush (V): (satpurusa) Svetac šestog nivoa. S: *pir, afrad*.

satyanubhuti (V): (satyānubhūti) Gnoza Stvarnosti. S: *marefat-e-haqiqat*.

seyr-e-ma Allah (S): (sair-i m'ahullāh) Doslovno: putovanje sa Bogom. Treće Božansko Putovanje.

Shabistari, Maulana Mahmud: Sufija iz trinaestog veka, autor *Gulshan-e-Raza*.

shakti (V): (śakti) Snaga.

Shamsi Tabriz: Savršeni Učitelj, lutajući derviš i duhovni učitelj Jalaluddin Rumija. Umro 1926. godine nove ere.

shariat (S): (shari'at) Egzoterična staza; pravovernost. V: *dharma shastra, karma kanda*.

sharir (V): (šarīra) Doslovno: telo. Grubo telo.
Shibli, Abu Bakr: Učenik Junayda iz Baghdada. Umro 946. godine nove ere.

Shiva (V): (śiva) = *Mahesh*: Razarač. Takode, Bog. S: *Fanakar*.

Shiv-Atma (V): (śivātman) (Takode *Shivatman*) Savršena, Bogoostvarena duša. S: *Insan-e-Kamil*.

Shivoham (V): (śivo'ham) „Ja sam Bog”. *Aham Brahmasmi*. S: *Anal Haqq*.

shobada (S): (shu'badah) Pokazivanje moći onih koji se nalaze od prvog do trećeg nivoa.

Shuhūdiyyah (S): (shuhūdiyyah) Aparentistička škola sufizma. Slična vedantska škola je *Vishistadvaita*.

siddhiji (V): (siddhi-jednina) Božanske Moći. Takode, okultne moći. S: *tajalliyat*.

sifat (S): (šifat) Odlike Boga, nasuprot Njegovoj božanskoj suštini (zat). V: *guna*.

sthan (V): (sthāna) Pozicija. S: *muqam*.

Sthul sharir (V): (sthūlaśar īra) Grubo telo. S: *jism-e-kasif*.

Sve: Beskonačni Bog. Sve, budući da je sve, obuhvata i Ništa.

sufije (S): (šufī-jednina) Mistici koji potiču sa Srednjeg Istoka. Njihovi počeci pripadaju drevnoj prošlosti. Postojali su u vreme Zoroastera. Do njihovog ponovnog buđenja je došlo sa Muhammadom. Danas ih ima po celom svetu.

Suhrawardi, Sheikh Shahabuddin: 1145-1234. godine nove ere. Autor *Awarif-ul-Maarifa*. Tumač aparentizma (*wahdat-ul-shuhud*).

sukshma sharir (V): (sūkṣmaśar īra) Suptino telo. S: *jism-e-latif*.

suluk (S): (sulūk) Suprotno od *masti*. Povratak u normalnu svest (o Kreaciji) nakon spoznaje Boga, što istinski doživljavaju Stvarni *Salici* u *baqa-billahu*.

sulkīyat (S): (sulūkīyat) Konačni *sulukīyat* je stanje Stvarnog *Salika* u *baqa-billahu*.

tajalli (S): (tajallī) (mn. *tajalliyat*: *tajalliyāt*) Doslovno: manifestacija. Blaženstvo Boga koje aspirant doživljava na spiritualnoj Stazi.

1) Manifestacija Boga u vidu Njegove varljive Kreacije.

2) Moći prva tri nivoa suptilnog sveta.

3) Božanske moći četvrtog nivoa (*anwar-o-tajalliyat*).

tajalli-e-avval (S): (tajalli-yi avval) Prva manifestacija, *wahid-ul-wujud*.

tajalli-e-chaharom (S): (tajalli-yi cahārum) Četvrta manifestacija, *mumkin-ul-wujud*.

tajalli-e-dovvom (S): (tajalli-yi dovvum) Druga manifestacija, *arif-ul-wujud*.

tajalli-e-jalali (S): (tajalli-yi jalālī) Epifanija (telesno pojavljivanje božanstva) ili manifestacija blaženstva koje duši daje iskustvo *fane*, *ashqiyyata*.

tajalli-e-jamali (S): (tajalli-yi jamālī) Epifanija, ili manifestacija lepote koja ponovo obdaruje Bogoostvarenu dušu normalnom svešču, *mashuqiyyat*.

tajalli-e-panjom (S): (tajalli-yi panjum) Peta manifestacija, *wajib-ul-wujud*.

tajalli-e-sevvom (S): (tajalli-yi sivvum) Treća manifestacija, *mumtan-ul-wujud*.

tajalliyat (S): množina od *tajalli*, vidi *tajalli*.

tajalliyat-e-khamsa (S): (tajalliyāt-i khamsah) Pet manifestacija = *khamsa wujudat*, pet vrsta postojanja. Vidi: *wujud*.

talib (S): (tālīb) Tragalac.

tanazzulat (S): (tanazzulat) Unazadna evolucija Apsoluta kroz pet vrsta postojanja.

tantrici (V): (jednina: tantrik) Oni koji su postali adepti u okultnim moćima kroz *tantričke* vežbe. *Tantričke* vežbe se zasnivaju na spisima koje se zovu *tantré*. *Tantré* propisuju vežbe (koje je, po legendi, izvorno zapisao Bog Shiva) koje dovode do takvih moći.

tanzeeh (S): (tanzīh) Apsolut. Transcendentno.

tapas (V): (tapa jednina) Asketizam.

tapasavis (V): (tapasavi jednina) Askete.

tariqat (S): (ṭarīqat) Spiritualna Staza. Ezoterični put duhovnog napretka. V: *adhyatmic marga*.

tasawwuf (S): (ṭaṣawwuf) Duhovna Mudrost.

tashbeeh (S): (ṭashbīh) Sličan. Bliže određen. Uspoređen. Poređen.

tauba (S): (ṭaubah) Pokajanje. Napuštanje čulnog života i okretanje prema Bogu koje izrasta iz spontane žudnje. Prvi od spiritualnih stupnjeva ili *muqamata*.

tauhid (S): (ṭauḥīd) Božije stanje jedinstva.

tauhid-e-afa'ali (S): (ṭauḥīd-i afa'ālī) Božije aktivno jedinstvo; sjedinjenost koju postiže duša na suptilnim nivoima.

tauhid-e-ahwali (S): (ṭauḥīd-i aḥwālī) Božije osećajno jedinstvo; sjedinjenost koju postiže duša na petom nivou.

tauhid-e-aqwali (S): (ṭauḥīd-i aqwālī) Božije verbalno jedinstvo; sjedinjenost koju može da postigne većina čovečanstva koja još nije stupila na Stazu.

tauhid-e-shariat (S): (ṭauḥīd-i sharī'at) Jedinstvo zakona = *tauhid-e-aqwali*.

tauhid-e-sifati (S): (ṭauḥīd-i ṣifātī) Jedinstvo Boga u odlikama; sjedinjenost koju postiže duša na šestom nivou.

tauhid-e-tanzihī (S): (ṭauḥīd-i tanzīhī) Apsolutna Jednota. V: *advaita*.

tauhid-e-tariqat (S): (ṭauḥīd-i ṭarīqat) Ujedinjenje onih koji su na spiritualnoj Stazi. Obuhvata *tauhid-e-afa'ali*, *ahwali* i *sifati*.

tauhid-e-zati (S): (ṭauḥīd-i zātī) Jedinstvo Boga u suštini. *Tauhid* Bogoostvarene duše.

tawajjoh (S): (ṭawajjuh) Doslovno: uticaj. Skidanje velova sa unutrašnjeg oka aspiranta posredstvom *walija* koji gleda netremice u fizičke oči aspiranta.

tribhuvan (V): (tribhuvana) Trostruka sfera. Stvoreni univerzum koji se sastoji od grube, suptilne i mentalne sfere, uključujući i četvrtu (mešovitu) sferu. S: *do alam* (*duniya* i *uqba*).

turiya avastha (V): (ṭurīyāvasthā) Stanje Božanskog Spoja. S: *fana-ma-al-baqa* u *muqam-e-furutatu*.

ubudiyat (S): ('ubūdīyat) Služenje. Uloga Stvarnih *Salika* koji su se vratili u normalnu svest da čine dobro čovečanstvu koje je u okovima vezanosti.

uqba (S): ('uqbā) Vidi: *do alam*.

urf-ul-yaqin: Vidi: *yaqin*.

utkranti (V): (utkrānti) Evolucija. S: *irteqa*.

vairagya (V): (vairāgya) Trajno (neopozivo) odricanje.

vaitag (Marathi): Privremeno odricanje zbog frustracija.

vasl (S): (vaṣl) Vidi: *aikya*.

vedantisti (V): (vedānta) Oni koji praktikuju filozofiju vedante koja nije utemeljena samo na suštini četiri Vede, već i na svetim knjigama koje su napisane posle Veda, uključujući Upanišade.

Videh Mukta: Vidi: *Mukta*.

videh mukti: Vidi: *mukti*.

vidnyan (V): (vijñāna) Svesno jedinstvo. Najviša božanska svest. S: *ahadiyat*. Nadsvesni stupanj Savršenog. S: *alam-e-lahut*.

vidnyan bhumika (V): (vijñānabhūmikā) Stanje istovremene svesnosti o Bogu i o Kreaciji; svest Savršenih Učitelja. (*Majzoob-e-Kamil* je u *vidnyan bhumici* samo svestan Boga) S: *muqam-e-Muhammadi*.

Vishistadvaita (V): (viśiṣṭīādvaita) Vedantska škola koja ima slične poglede kao i *Shuhudiyah* škola. Aparentisti.

Vishnu (V): (viṣṇu) Zaštitnik. S: *Parwardigar*.

wahdat-ul-shuhud (S): (vaḥdatuṣṣhuhūd) Doslovno: jednost osvedočenja. Aparentizam.

wahdat-ul-wujud (S): (vaḥdatulvujūd) Doslovno: jednost postojanja. Doktrina istovetnosti identiteta.

wahdiyat (S): (vaḥdīyat) Svesna Jednota.

wahdiyat-e-wahidiyat (S): (vaḥdīyat-i vaḥīdiyat) Svesna Jednota svesna Jednote-u-Mnoštvu. To je svest *haqiqat-e-Muham-madija* u *alam-e-hahutu* (sferi Vladanja).

wahidiyat (S): (vaḥīdiyat) Jednota svesna mnoštva. *Tauhid* Iluzije.

wahid-ul-wujud: Vidi: *wujud*.

wajib-ul-wujud: Vidi: *wujud*.

wali (S): (valī) Doslovno: prijatelj. Onaj koji ima *wilayat*, vidi *wilayat*. Često se koristi u užem smislu da označi sveca petoga nivoa. V: *mahapurush*.

wali Allah (S): (valī allāh) Doslovno: prijatelj Boga. *Wali*.

waqif (S): (vāqif) Doslovno, onaj koji zna. Duša koja ima svest o grubom.

waqt (S): (vaqt) Jedna era koja traje od 65 do 125 godina. Postoji jedanaest era u svakom ciklusu. V: *kal*.

Wara-ul-Wara (S): (varā'ulvarā') Bog u Stanju I. Stanje Boga s One Strane Onostranog. V: *Paratpar Parabrahma*.

wasif (S): (vāṣif) Doslovno: onaj koji slavi. Duša svesna suptilnog. *Wayfarers*: Knjiga Williama Donkina u kojoj se opisuje Meher Babin rad sa *masima*. Knjigu je izdao Adi K. Irani 1948. godine u Indiji.

wazifa (S): (vaṣīfah) *Mantra*, pogledaj *mantra*.

wilayat (S): (vilāyat) Doslovno: prijateljstvo (sa Bogom). Stanje duše na petom i šestom nivou.

wujud (S): (vujūd) Doslovno: postojanje.

Arif-ul-wujud: (ʿarifulvujūd) Znalac postojanja (znajuće postojanje) svojstvo *Qutuba* u sferi Vladanja (*alam-e-hahut*). Odgovara drugoj manifestaciji (*tajalli-e-dovvom*).

mumkin-ul-wujud (S): (mumkinulvujūd) Moguće postojanje (duše u suptilnoj sferi) (*alam-e-malakut*). Odgovara četvrtoj manifestaciji (*tajalli-e-chaharom*).

mumtan-ul-wujud: (mumtana'lvujūd) Negativno postojanje (duše u mentalnoj sferi) (*alam-e-jabrut*). Odgovara trećoj manifestaciji (*tajalli-e-sevvom*).

wahid-ul-wujud: (vāhidulvujūd) Jedinствeno postojanje, svesna jednota (*ahadiyat*) koju doživljava *Majzoob* u sferi

savršenstva (*alam-e-lahut*). Odgovara prvoj manifestaciji (*tajalli-e-avval*).

wajib-ul-wujud: (vājibulvujūd) Neophodno postojanje (običnog čoveka u gruboj sferi koja ima svest o grubom *alam-e-nasut*). Odgovara petoj manifestaciji (*tajalli-e-panjom*).

Wujud-e-Mutlaq (S): (vujūd-i muṭlaq) Apsolutno Postojanje.

wujudat (S): (vujūdāt) Postojanje.

khamsa wujudat: (khamsah wujūdāt) Pet vrsta postojanja. Vidi: *wujud*.

Wujudiyah (S): (vujūdiyyah) Sufijska škola koja je propagirala doktrinu istovetnosti identiteta. Pogledi su joj slični pogledima vedantske *advaita* škole.

yaqin (S): (yaqīn) Izvesnost. Osvedočenje.

ain-ul-yaqin: (ʿainulyaqīn) Osvedočenje videnjem, koje se javlja gledanjem Boga licem u lice na šestom nivou. V: *antar drishti*.

Haqq-ul-yaqin: (ḥaqqulyaqīn) Izvesnost Realizacije.

ilm-ul-yaqin: (ʿilmulyaqīn) Intelektualno osvedočenje zasnovano na čvrstoj veri.

urf-ul-yaqin: (ʿurfulyaqīn) Izvesnost Gnoze *Avatara* i Savršenih Učitelja koji koriste svoje Znanje da pomognu dušama koje su u okovima.

yaqin-ul-yaqin (yaqīnulyaqīn) Osvedočenje duša od prvog do petog nivoa.

Yezdan (zoroastrijski): Svemoguć Bog. V: *Paramatma*. S: *Allah*.

yoga (V): (yoga) Doslovno: sjedinjenje. Stanje u kome se nalazi osoba kod koje su postupci i misli u potpunoj harmoniji sa samim izvorom njenog bića. Postoji mnogo *yoga* kao što su: *bhakti yoga*: (bhaktiyoga) *Yoga* ljubavi i odanosti.

dnyan yoga: (jñānayoga) *Yoga* znanja.

karma yoga: (karmayoga) *Yoga* delanja.

raj yoga (rājayoga) *Yoga* meditaciju i kontemplacije.

yogi (V): (yogī) = *sadhak*: Onaj koji ide Stazom. S: *rahrav*.

yuga (V): (yuga) Vremenski ciklus od oko 700 do 1400 godina koji počinje kad god se pojavi *Avatar*. S: *daor, zaman*.

zaman (S): (zamān) = *yuga*.

zat (S): (zāt) Božanska suština Boga.

Zat-al-Baht (S): (zātalbaht) Sama suština. Oznaka za stanje Boga s One Strane Onostranog.

zīl (S): (zīl) Doslovno: fusnota; dodatak, rep. Božija varljiva manifestacija.

Zoroaster: (takode Zaratustra) Drevni *Avatar* koji je živeo u Iranu, jedan od najranijih o kome postoje zapisi.

Index*

- abdal*, 229
Adam, 264
adhyatma marga (takode, *adhyatmic marga*), 240, 247
adum, 280
adum-e-izafi, 280
advaita, 273
advaitizam, 168, 278
Afridgar, 176
ahadiyat, 156, 279, 281
Aham Brahmasmi, 296
ahl-e-tauhid, 278
Ahuramazda, 170
aikya, 247
ain-ul-yaqin, 76, 247.
Akbar, 204
Akmal, 146
al - član u arapskom jeziku koji se ne prevodi
al Ama, 281
alam-e-hahut, 246, 278, 284, 285
alam-e-jabrut, 75, 246, 277, 278, 282, 283, 285
alam-e-kabir, 283
alam-e-lahut, 246, 278, 281, 284, 285
alam-e-malakut, 73, 246, 277, 278, 282, 283, 285
alam-e-nasut, 246, 278, 282, 285
alam-e-saghir, 282
Al-Insan-ul Kamil, 280
Allah, 155, 170, 178, 246, 279
al-Jili, Abdul Karim, 280
Anal Haqq, 135, 264, 295
anand, 135, 255 i n.s.
andeli, 32, 242, 244, 245, 277, 282, 283
anna, 70
anna bhumi, 237
anna bhumika, 1
anna bhuvan, 137, 152, 246
antar drishti, 247
anwar-o-tajalliyat, 74
aparentizam, 278, 279

* Skraćenica: „i n.s.” koja se koristi u Indexu znači: i naredne strane

324 INDEX

- aql-e-kull*, 248
 arhandeli, 176, 244, 245
arif, 278, 285
arif-ul-wujud, 281, 284
arsh-e-ala, 73, 156
asana, 71
asar, 254
 Asghar, 56, 178
ashiq, 72, 278, 285
ashiq-o-mashuq, 278, 285
ashqiyyat, 285
 astral, 294 i n.s.
atma, 1, 3, 6 i n.s., 33 i n.s., 43 i n.s., 58 i n.s., 153 i n.s.
atmapratishapana, 138, 295
 Attar, Fariduddin, 57
Avatar, 66, 157 i n.s., 194, 197, 220 i n.s., 228, 249, 255, 263 i n.s., 269 i n.s., 272 i n.s.
Avatarski period, 66, 159 i n.s., 265
Awarif-ul-Maarif, 262
 Awliya iz Delhija, Hazrat Nizamuddin, 206
ayn, 275
Azad-e-Muulaq, 194, 195, 224, 257, 264, 295
Azl-ul-Azal, 169
- bandah*, 278
baqa, 137 i n.s., 253 i n.s., 285
baqa-billah, 138 i n.s., 195, 295
baqa-ul-baqa, 157
 beskonačna moć-znanje-blaženstvo, 3, 88, 148, 149, 170, 176, 194
 beskonačno blaženstvo, 79, 137
 bestelesne duše, 244
 bez atributa (odlika), 169, 176, 219
 bez oblika, 1, 103, 169, 176
bhav, 263
- bihoshi*, 210
bikhudi, 210
 biljka, 5, 17, 29 i n.s., 37, 101, 152, 185
 Bog-Čovek, 157, 158, 161, 263
 Bog Otac, 170
 Bog-u-čoveku, 102, 111
 Bogoostvaren, 55, 56, 153, 156, 170, 195, 263
 Bogoostvarenje, 40, 56, 77, 98, 99, 136, 137, 241, 247, 256, 267
 Božanska tema po Meher Babi, 207, 230, 232
 božanske moći, 46, 66, 227 i n.s.
 božanski san, 97, 99, 101, 102, 105, 110
 Božanski spoj, 144 i n.s., 156, 176, 195, 224, 294
 Božansko Putovanje, prvo: 54, 137 i n.s.; drugo: 137, 147 i n.s.; treće: 148, 279; četvrto: 149, 150
Brahma, 96, 114, 116, 176
Brahman, 73
brahmand, 97
Brahmi Bhoot, 77, 135, 194, 257, 264, 296
 Buddha, 66, 134, 161, 197, 207, 255, 263
 budno stanje, 91, 98, 103, 105, 110 i n.s., 138, 143
- Chang Deva*, 75
chilla, 289
chilla-nashini, 229
chit, 135, 255, 258 i n.s.
 ciklusi, 13 i n.s., 19, 23, 37, 41, 78, 116, 156, 159, 264, 269, 279
 crv, 5, 19 i n.s., 29 i n.s., 37, 101, 152, 185
- čovek (ljudsko biće), 5, 87 i n.s., 167, 186
 Čovek-Bog, 77, 144, 148 i n.s., 156, 176, 196, 263, 295
 čuda, 45 i n.s., 68, 70, 220 i n.s., 228
 Čuvar (Zaštitnik), 96, 114, 116, 176
- čudljiva želja*, 9, 81 i n.s., 86, 95, 99, 170 i n.s.
- daor*, 269
daor-e-Qalandari, 279
 delujuća spiritualna hijerarhija, 269 i n.s.
 Deset stanja Boga, 167
dharma shastra, 247
 Dnyaneshwar, Sadguru, 75
do alam, 246
 doktrina istovetnosti identiteta, 168, 280
 Drevno Jedno, 157, 159
 Dr William Donkin, 249
 dualnost, 11, 54, 254, 279
 duša, 1 i n.s., 8 i n.s., 43 i n.s., 73, 98, 125, 181 i n.s., 203, 249, 282
 duhovi, 244, 282
- Ego, 54, 78, 133
 ego, 54, 65, 76, 78, 99, 112, 132, 249, 254
 energija, 33 i n.s., 45 i n.s., 60 i n.s., 121 i n.s., 145 i n.s.
 era, 11 i n.s., 19, 22, 23, 116, 156, 159, 269, 270
 evolucija, 11 i n.s., 58, 80, 84, 86, 119, 157, 158, 182, 184 i n.s., 263
- fana*, 131 i n.s., 220, 253 i n.s., 284
fana-baqa, 138 i n.s.
- fana-fillah*, 131, 134 i n.s., 195, 269
fana-ma-al-baqa, 147, 156, 195, 257, 294
fana-ul-fana, 157
Fanakar, 176
faqiri, 260, 285
faqr, 285
farq, 294
farq-ba-dul-jam, 295
 forma biljke, 16 i n.s., 30, 34
 forma crva, 19 i n.s., 30, 34
 forma čoveka (ljudska forma), 26 i n.s., 34 i n.s., 58 i n.s., 86 i n.s., 103, 108 i n.s., 121 i n.s., 156, 159 i n.s., 185 i n.s., 188 i n.s., 282
 forma kamena, 5, 11 i n.s., 29, 47, 75, 193, 282
 forma metala, 14 i n.s., 29
 forma ptice, 23, 24, 32, 34, 186
 forma ribe, 21, 22, 34, 186
 forma životinje, 24, 31, 34, 59, 107, 186, 282
- Ganje-Shakar, Baba Farid, 75
 gasovite (gasolike) forme, 12, 37, 183
Ghaib-ul-Ghaib, 155, 281
ghair, 254
 Ghazali, Imam Muhammad, 247
 Ghazur-e-Ilahi, 262, 278
 gnostik, 274, 285
 gnoza, 137, 209, 218 i n.s., 247, 262, 264, 279
 gruba forma (oblik), 36 i n.s., 86 i n.s., 152, 187 i n.s.
 gruba sfera, 2, 39, 94, 122, 209, 217, 240 i n.s.
 grube impresije, 2 i n.s., 8 i n.s., 38, 41 i n.s., 58 i n.s., 151, 181 i n.s., 203 i n.s., 255

grubi nivo, 1, 35, 60, 64, 118
grubi svet, 1, 15 i n.s., 30 i n.s., 39 i n.s.,
58 i n.s., 87, 136, 143, 151 i n.s., 181 i
n.s., 203, 209, 241
grubo telo, 1 i n.s., 39, 44 i n.s., 121 i
n.s., 151, 152, 181, 188, 191, 199, 220 i
n.s.

Gulshan-e-Raz, 168, 254

hadas, 274

Hafiz, Shamsuddin Muhammad, 72,
74, 168, 213 i n.s., 217, 218

hahut, 277, 281

hairat, 216

hal, 254 i n.s., 262 i n.s.

halat-e-Muhammadi, 194, 277, 296

hama az man ast, 265, 295

hama az ust, 219, 179

hama ba man ast, 264, 294

hama ba ust, 219

hama dar man ast, 265

hama dar ust, 219

hama man am, 264, 295

hama ust, 219, 279

haqiqat, 247, 248, 277, 279

haqiqat-e-insani, 284

haqiqat-e-Muhammadi, 194, 277, 281,
283

haqiqi, 280

Haqq, vidi: *Anal Haqq*

Haqq-ul-yaqin, 76, 247 i n.s.

Hrist, 255, 263

hristostvo, 270

hrišćanin, 170

Hu, 278

Hujwiri, Ali ben Uthman, 253

Huwal akher, 168

Huwal awwal, 168

Huwal batin, 168

Huwal zaher, 168

Huyat, 285

Ibn Arabi, Muhyuddin, 276 i n.s.

Ibrahim, Sheikh Mohammed, 262

ilm-ul-yaqin, 76, 247

Iluzija, 11, 170, 272

impresije, 2; vidi: grube impresije; sup-
tilne impresije; mentalne impresije

insan, 167, 256

Insan-e-Kamil, 167, 255

involucija, 42 i n.s., 80, 102, 103, 125,
126, 155, 156, 192, 263

Iqbal, Dr Muhammad, 226

irfan, 285

Irshadat, 262

iskustvo, 1, 254, 262

Israfeel, 176

Isus Hrist, 66, 197, 226, 264

izafi, 280

Izrael, 176

Jalaluddin Rumi, Maulana, 32, 40,
208, 260

jam, 294

jamal, 284

jamal-e-ahadiyat, 275

jam-ul-jam, 295

jan, 275

janan, 74

Janan, Mirza Jan, 280

japas, 289

Ja sam Bog, 131, 137, 145, 148 i n.s.,
199, 264, 294

Jednota-u-mnoštvo, 282 i n.s.

jism-e-altaf, 2

jism-e-kasif, 2

jism-e-latif, 2

Jivanmukta, 47, 145, 194 i n.s., 224,

257 i n.s., 295

jivanmukti, 257

jiv-atma, 56, 125, 152 i n.s., 156, 167,
256

jivoham, 295

Junayd iz Baghdada, 274

kaanahu Hu, 278

Kabir, 70 i n.s., 222

Kabirwani, 70

kal, 269

kamen, 5, 11 i n.s., 29, 37, 101, 152,
185, 222

Kamil, 146

karamat, 228

karan sharir, 2

karma, 267

kasb, 262

khamsa wujudat, 281 i n.s.

Kharaqani, Abdul Hasan, 227

khudi, 254

Ko sam ja?, 81, 95, 101 i n.s., 114 i n.s.,
137, 170 i n.s.; vidi: prva reč

Kreacija, 80 i n.s., 96 i n.s., 115, 116,
151, 177 i n.s., 184, 200, 246, 274

Krishna, xiii, xviii, 197

la makan, 284

lahar, 81

lahut, 277

lakh, 186, 234, 264

lila, 269

ljudska svest, 40 i n.s., 103

maarif, 285

mahachaitanya, 78, 131, 134

mahakarana sharir, 78, 145, 240

mahapralaya, 116, 245

mahapurush, 217

mahayogi, 221, 229

Mahesh, 96, 114, 116, 176

Majhul-un-Nat, 281

majzoob, 47, 77, 135, 143 i n.s., 147,
194 i n.s., 250, 264, 270

Majzoob-e-Kamil, 143, 167, 195, 221,
256, 257, 269, 294

Majzoob-Salik, 144 i n.s.

Majzooba stanje, 194, 195

majzoobiyat, 131, 138, 144 i n.s., 151,
156

makrokosmos, 73, 283

mana, 1, 5, 59 i n.s., 152

manas, 2, 250

man az ast, 265

mandali, 297

man dar hama am, 265

man hama am, 265

mano bhumi, 237

mano bhumnika, 1

mano bhuvan, 75, 137, 152, 246

Mantiq-ut-Tayr, 57

mantra, 229

maohib, 262

marefat-e-haqiqat, 247 i n.s., 277

mashuq, 72, 278, 285

mashuqiyat, 285

Masnavi, 40

mast, 143, 216

masii, 143

mawahid, 275

Maya, 178, 223, 285 i n.s.

mentalna forma, 33 i n.s., 87, 151 i n.s.,
187 i n.s.

mentalna sfera, 2 i n.s., 75, 94 i n.s., 129
i n.s., 191 i n.s., 217, 240 i n.s., 277, 283

mentalne impresije, 2 i n.s., 8, 43, 58,
151, 181, 203

mentalni nivo, 1, 50, 52

mentalni svet, 1 i n.s., 44 i n.s., 58 i n.s.,
 122 i n.s., 136, 152 i n.s., 181 i n.s.
 mentalno telo, 1 i n.s., 34 i n.s., 58 i n.s.,
 121 i n.s., 152, 181, 188 i n.s., 199, 220
 Mesija (Messiah), 157, 160 i n.s., 197,
 264
 mešovita sfera, 240 i n.s.
 metal, 5, 15, 29, 37, 101, 152, 185
Mikaeel, 176
 mikrokosmos, 73, 282
mojeza, 228
moksha, 256
 Mudrost, 249
 Muhammad (Prorok), 197, 224 i n.s.,
 264, 284
 Muhasibi iz Basre, Abdullah Haris,
 262
mujaddid, 279
mujahida, 262
Mukammil, 146 i n.s.
Mukta, 257
mukti, 134, 153 i n.s.
mulhid, 275
mumkin-ul-wujud, 282
mumtan-ul-wujud, 282
munis, 291
 Munsiff, Dr Abdul Ghani, 178
muqam, 242, 254, 262 i n.s.
muqam-e-furuat, 147, 195, 224
muqam-e-hairat, 215 i n.s.
muqam-e-Muhammadi, 149, 194
Munqata-ul-Izharat, 169, 281
 musliman, 224, 245
 muškarac, 5, 87, 186

nad, 100, 214
 nad-svest, 131 i n.s., 294
najat, 256
 Najsavršeniji, 146

Najviše Jastvo, 1 i n.s., 28, 43 i n.s., 98
 i n.s., 135, 153, 167, 185, 193
 Najviši od Najviših (Uzvišenih), 57, 59,
 157, 159
nafs-e-amnara, 283
nafs-e-lawalama, 283
nafs-e-mulhima, 284
nafs-e-mutmainna, 284
 nestane - u, 102, 131 i n.s., 137 i n.s.,
 144
 neutelovljena duša, 244
 Nezavisna Stvarnost, 159
 Neznanje, 72, 77, 285 i n.s.
nirakar, 78, 169, 176
nirguna, 78, 169, 176
nirvakalpa stanje, 153
nirvana, 134, 153, 156
nirvikalpa samadhi, 134, 135, 156, 257,
 294
 Ništa, 79 i n.s., 96 i n.s., 145, 153, 169,
 178 i n.s.,
 250, 265 i n.s.
 nivoi, 43 i n.s., 119, 215 i n.s.; vidi i:
 grubi nivo; suptilni nivo; mentalni nivo
 nivo, prvi, 44 i n.s., 73 i n.s., 120, 141 i
 n.s., 213 i n.s., 120 i n.s., 228, 255
 nivo, drugi, 44 i n.s., 121 i n.s., 214, 220
 i n.s., 228
 nivo, treći, 46, 122 i n.s., 192, 214 i n.s.,
 220 i n.s., 228
 nivo, četvrti, 46 i n.s., 62 i n.s., 74 i n.s.,
 123 i n.s., 192, 215 i n.s., 220 i n.s., 228
 nivo, peti, 47 i n.s., 52, 67 i n.s., 75, 125
 i n.s., 128 i n.s., 193, 214, 217 i n.s., 220
 i n.s., 228, 277, 283
 nivo, šesti, 47, 49 i n.s., 67 i n.s., 76 i n.s.,
 125 i n.s., 193, 214, 217 i n.s., 228, 250,
 262, 277, 283 i n.s.
 nivo, sedmi, 54 i n.s., 69, 76 i n.s., 131 i

n.s., 143, 144, 193, 220, 246, 250, 253,
 255, 263
 Niyaz, 180
nuqush-e-amal, 5, 27, 220, 274
nur, 286
nur-e-Muhammadi, 281, 284

 očuvanje, 94 i n.s.
okultne moći, 46 i n.s., 66, 227 i n.s.
Om Tačka, 9, 80 i n.s., 100, 179
 Onostrano stanje Boga, vidi: Deset
 stanja Boga; 149 i n.s., 155 i n.s., 170 i
 n.s., 281
 općinjenost, 215
 oslobođenje, 153, 256 i n.s.
 Ostvareni u Bogu (Bogoostvareni),
 77, 159, 160, 161
 osvedočenje, 76, 247 i n.s.

 pakao, 36, 39, 254
Paramatma, 1 i n.s., 55 i n.s., 135, 153
 i n.s., 170, 180 i n.s., 199, 246, 249
Paramhansa, 147
Param Mukta, 258
param mukti, 258 i n.s.
Paratpar Parabrahma, 78, 151, 155,
 169
Parvardigar, 176
 pet postojanja, 281 i n.s.
pir, 218, 220
 pod-grube sfere, 243
 pod-mentalne sfere, 243
 pod-sfere, 243 i n.s.
 pod-supramentalne sfere, 243, 245
 pod-suptilna forma, 91, 92, 104, 108
 pod-suptilna sfera, 243
 poklonik, 74 i n.s., 191 i n.s., 213, 221
 poništavanje, konačno, 220, 285
 ponovno rođenje, 118

poriv (prvi, prvobitni), 8, 9, 37, 78, 181
 i n.s., 189
 Postojanje, Jedinstveno, 281
pran, 1, 5, 59 i n.s., 123, 152
pran bhumi, 237
pran bhumika, 1
pran bhuvan, 73, 137, 152, 246
prarabdha, 257
 prebivanje u, 138, 140, 145
 prijatelji Boga, 75
 Prorok, 157, 161, 197
 prva reč, 81, 101, 102, 114 i n.s., 137;
 vidi i: Ko sam ja?
 ptica, 5, 24, 29, 31, 37, 101, 152, 185
Puratan Purush, 255
 Put (Staza), 54, 70 i n.s., 223, 229, 241
 i n.s.

qadim, 274
 Qalander, Ghaus Ali Shah, 260
qiamat, 245
Quduntul - Kubra, 276
qurbat, 225
qurb-e-farayiz, 225
qurb-e-nawafil, 225
Qutub, 77, 148 i n.s., 194 i n.s., 215 i
 n.s., 228, 249, 250, 253, 263 i n.s., 270,
 295
Qutub-e-Irshad, 159, 161, 221, 270
qutubiyat, 75, 148 i n.s.

rah-e-tariqat, 242
 Rahman iz Bombaya, Baba Abdur,
 216
rahrov, 213
 raj, 36, 39, 244
 Rama, 197
Rasool, 194, 197, 224, 249, 255, 263
 Razarač, 96, 114, 117, 176

razaranje (destrukcija), 115
 razvijajuća nad-svest, 132
 reinkarnacija, 27, 33 i n.s., 49, 98, 117
 i n.s., 156, 189 i n.s., 205, 232 i n.s., 241
 riba, 5, 29, 30, 37, 101, 154, 185
 rođenje, 5, 27, 35 i n.s., 113, 152, 205,
 251 i n.s., 257, 289
 Rumi, vidi: Jalaluddin Rumi, Maulana

 sa atributima (odlikama), 169, 176,
 196, 219
 sa Bogom stopljen, 294
 sa oblikom, 169, 176, 196
 Sabir iz Piran Kalyara, Ali Ahmed, 215
Sadguru, 77, 148 i n.s., 156 i n.s., 194 i
 n.s., 220 i n.s., 249, 269 i n.s., 295
sadhak, 213
sadhu, 291
sadrat-ul-muntaha, 245
saguna, 78, 169, 176, 196
sahaj samadhi, 149, 295
Saheb-e-jamo-farq, 295
Saheb-e-Zaman, 158, 255, 265, 269
sakar, 78, 169, 176, 196
salb-e-wilayat, 224
Salik, 138, 143 i n.s.
Salik-Majzoob, 144 i n.s., 294
samadhi, 70
 Samnani, Jehangir, 275
 Samorealizacija, 55 i n.s., 223, 242
 Sankaracharya, 278
sanskare, 2 i n.s., 8, 27, 58 i n.s., 114,
 151, 181 i n.s., 204, 232 i n.s.
sanyasi, 205, 289
sarvabhaumic manas, 248
Sarvoham, 295
sat, 135, 255, 258 i n.s.
sai-chit-anand, 88, 135, 255, 258 i n.s.
satpurush, 218

satyanubhuti, 247
 Savršeni, 77, 146, 159, 222, 226, 249,
 270, 294
 Savršeni Čovek, 255
 Savršeni Učitelj, 46 i n.s., 56, 74 i n.s.,
 148 i n.s., 156 i n.s., 176, 192 i n.s., 220
 i n.s., 222, 249, 255, 258 i n.s., 263 i n.s.,
 269 i n.s., 295
 Savršenstvo, 137, 146, 149 i n.s., 213,
 259
seyr-e-ma Allah, 277
 sfere (pet sfera), 240 i n.s., 278
 Shabistari, Maulana Mahmud, 168,
 254
 Shamsi Tabriz, 225
shariat, 247, 282
sharir, 1, 3 i n.s., 60, 149, 152
 Shibli, Abu Bakr, 275
Shiv-Atma, 153, 158, 167
Shiva, 96, 116
Shivoham, 295
shobada, 228
Shuhudiyah, 278 i n.s.
sidhiji, 76, 192
sifat, 176, 258, 279
 Sin Božiji, 197
 smrt, 5, 27, 35 i n.s., 39, 113, 153, 189,
 205, 220, 251 i n.s., 256, 289 i n.s.
 snovi, 91, 104, 107
 Spasitelj, 197, 220 i n.s., 250, 255, 283
 spiritualna staza, 43, 72, vidi: Put
 Stanja Boga, vidi: Deset Stanja Boga;
 Stanje Bog-Jeste; stanje Ja sam Bog;
 stanje sna; budno stanje
 stanje Bog-Jeste, 78 i n.s., 98 i n.s., 133,
 134, 138, 139, 150 i n.s., 169 i n.s.
 Stanje "Ja sam Bog", 137 i n.s., 144 i
 n.s., 195 i n.s., 200, 285
 Stanje Boga s One Strane Onostranog,

vidi: Deset stanja Boga; 78 i n.s., 149,
 155 i n.s., 168, 169, 281
 stanje jedinstva, 273
 stanje *Qutuba*, 46, 47, 253
 stanje Savršenog Učitelja, 75
 stanje sna, 36, 79, 85, 86, 91, 97 i n.s.,
 140, 141
sihan, 242, 263
stihul sharir, 2
 stupanj, 262 i n.s., 294
 Stvarna Sfera, 240 i n.s., 277, 281
 Stvarnost, 71, 73, 76, 145 i n.s., 151,
 170, 192, 200, 246, 254, 266, 279
 Sufije, 245 i n.s., 274 i n.s., 284, 285
 Suhrawardi, Sheikh Shahabuddin, 278
 i n.s.
sukshma sharir, 2
suhuk, 195, 249
suhukiyat, 138, 143 i n.s., 148, 151, 156,
 195 i n.s.
 suptilna forma, 87, 152, 187
 suptilna sfera, 2, 73, 94, 122, 191 i n.s.,
 217, 240 i n.s., 277, 282
 suptilne impresije, 2 i n.s., 8 i n.s., 43,
 58 i n.s., 151, 181, 203
 suptilni nivo, 1, 60, 117, 118, 120, 121
 suptilni svet, 1 i n.s., 44 i n.s., 58 i n.s.,
 68, 120, 121, 136, 151 i n.s., 181 i n.s.
 suptilno telo, 1 i n.s., 34 i n.s., 58 i n.s.,
 73 i n.s., 117, 118, 120 i n.s., 152, 181,
 188 i n.s., 199, 220
 Sve, 79 i n.s., 100 i n.s., 145, 158, 169,
 178, i n.s., 250, 265
 Sve-Duša, 170
 Svemoguća Bog, 246
 sveopšte telo, 78, 145, 240
 sveopšti um, 78, 145, 240
 svesno jedinstvo (svesna jednota), 279,
 284

svest, 1, 2, 10 i n.s., 41 i n.s., 49 i n.s.,
 73, 74, 78 i n.s., 90, 98 i n.s., 119 i n.s.,
 150 i n.s., 155, 156, 172 i n.s., 180 i n.s.,
 197 i n.s., 255
 svestan grubog, 34 i n.s., 40 i n.s., 117 i
 n.s., 130, 187, 191, 215, 284
 svestan mentalnog, 51 i n.s., 68 i n.s.,
 126 i n.s.
 svestan suptilnog, 43 i n.s., 121, 122,
 125 i n.s., 215
 svest o Jastvu, 55 i n.s., 60, 69
 svetac, 75, 213, 226, 279
 svetovi (tri sveta), 56, 219

 Tačka Kreacije, 9, 80 i n.s., 100, 179
tajalli, 256, 279
tajalli-e-avval, 281
tajalli-e-chaharom, 282
tajalli-e-dovvom, 282
tajalli-e-jalali, 285
tajalli-e-jamali, 285
tajalli-e-panjom, 282
tajalli-e-sevvom, 282
tajalliyat, 193, 279
tajalliyat-e-khamsa, 282
talib, 289
 Tamna Maglina, 281
 tamna (crna) noć duše, 75, 123
tanazzulat, 280
tantrici, 229 i n.s.
tanzeeh, 276
tapas, 289
tapasavi, 289
 Taqi, Mir, 41
tariqat, 247
tasawwuf, 249
tashbeeh, 276
tauba, 208
tauhid, 273 i n.s.

tauhid-e-afa'ali, 276, 283
tauhid-e-ahwali, 276 i n.s., 284
tauhid-e-aqwali, 276, 283
tauhid-e-shariat, 276
tauhid-e-sifati, 276 i n.s.
tauhid-e-tanzih, 273
tauhid-e-tariqat, 277
tauhid-e-zati, 276 i n.s., 284
tawajjoh, 217
 trans, 70
 tri sfere, 94, 196, 221, 258, 295; vidi i:
 sfere (pet sfera),
tribhuvan, 246, 294
 trostruka sfera, 246
turiya avastha, 144 i n.s., 151, 156, 195,
 224, 257, 296
 Tvorac, 83, 96, 104 i n.s., 111, 114 i n.s.,
 176 i n.s.

ubudiyat, 279
 um, 35, 45, 47 i n.s., 60 i n.s., 66 i n.s.,
 121 i n.s., 125 i n.s., 145, 219 i n.s.
urf-ul-yaqin, 247 i n.s.

vairagya, 206 i n.s.
vaitag, 206 i n.s.
 varljivi univerzum, 97
Vedanta, 273
Videh Mukta, 257 i n.s.
videh mukti, 257
vidnyan, 1, 137, 149, 156, 194, 246, 294
vidnyan bhumika, 73, 149, 156, 194,
 246, 295
vidnyan-svest, 46 i n.s.
Vishistadvaita, 278
Vishnu, 96, 114, 116, 176
 Voljeni (Ljubljeni), 75, 76, 77, 213,
 214, 226, 285
 Vrhovni, Savršeni, 146

wahdat-ul-shuhud, 278 i n.s.
wahdat-ul-wujud, 168, 278 i n.s.
wahid-ul-wujud, 280, 281, 284
wahidiyat, 282 i n.s.
wajib-ul-wujud, 282 i n.s.
wali, 217, 221, 224
wali Allah, 75
waqif, 278, 285
waqt, 269
Wara-ul-Wara, 78, 155, 169, 280, 284
wasif, 278, 285
Wayfarers, 249
wujud, 278
Wijud-e-Mutlaq, 280
Wujudiyah, 278 i n.s.

yaqin, 76
yaqin-ul-yaqin, 76, 247, 248
Yezdan, 246
yoga, 291 i n.s.
yogi, 71, 221, 223, 289
yuga, 269

zaljubljenik (onaj koji voli), 284 i n.s.
zaman, 269
zat, 254, 258, 280 i n.s.
Zat-al-Bah, 169, 281
zil, 279, 280
Zoroaster, 197
 zoroastriji, 170
 zvuk, 213 i n.s.

 žena, 5, 87, 186
 životinja, 5, 26, 29, 31, 37, 43, 101, 152,
 185

AVATAR

EDICIJA DELA MEHER BABE

Tom i Doroti Hopkinson: VIŠE TIŠINE

Jedna od najpoznatijih i najboljih biografija Meher Babe - ako se tako može nazvati prikaz života i učenja Avatara, koncizan ali celovit i prefinjeno napisan. Iz sadržaja: Susret sa Meher Babom, Rana mladost, Intenzivna aktivnost, "Gromoglasna tišina", Putovanja na Istok, Putovanja na Zapad, Spajanje Istoka i Zapada, Bogoopijeni, "Bespomoćni i beznadežni", "Velika lična nesreća", "Takozvana tragedija", Duga izolacija, Poslednji sahas.

Obim: 230 str. meke korice

PRICHE IZ NOVOG ŽIVOTA SA MEHER BABOM - Pripovedaju Eruć, Mehera, Mani i Meheru

Od 1949-52. Meher Baba je poveo šačicu svojih najbližih sledbenika na jednu od najopasnijih pustolovina ovog veka. nazvanu "Novi Život". Lutali su pešice širom Indije, bez skloništa. novca. hrane, prolazeći kroz teška iskušenja i krizne situacije. Živeli su životom koji je Baba nazvao "Potpuno Spoljašnje Odricanje"....

Baba je tada rekao svojim učenicima da će postati "bespomoćan i bez nade", kao što i oni treba da se osećaju, odbacujući sve osim predavanja Bogu i Njegovoj Milosti. Knjiga je sećanje na taj period, zabeleženo kroz intervju mandalija koji su putovali sa Babom tokom te avanture...

Obim: 200 str. meke korice

NAŠ STALNI SAPUTNIK

Čak 3 knjige u jednoj! Veličanstvena, nadahnjujuća i dirljiva zbirka od preko 100 priča Meher Babinih sledbenika sa svih strana sveta o njihovim često čudesnim prvim kontaktima sa Avatarom i uvek neobičnim (fizički ili ne) susretima sa njim, kao primeri nevidljivih niti kojima je Baba kao "ribar pecao" i još uvek "peca duše" nas koji Ga volimo i kojima je, kao "najveći lopov na svetu (često neprimetno), ukrao srca za večnost". Sakupio i priredio Bal Natu, jedan od još živih Babinih najbližih učenika.

Obim: 300 str. meke korice

Meher Baba: ČOVEČANSTVO, ČUJ (Izdanje "Gnosisa", Ljubljana)

Knjiga je prvenstveno namenjena onima koji se prvi put susreću sa likom i delom Meher Babe. Čitalac se na jednostavan način upoznaje sa životom i osnovnim elementima učenja voljenog "Oca". Na kraju knjige je "Zov Avatara", poziv Meher Babe upućen celom čovečanstvu. Mnoštvo fotografija i drugih priloga.

Obim: 300 str. meke korice

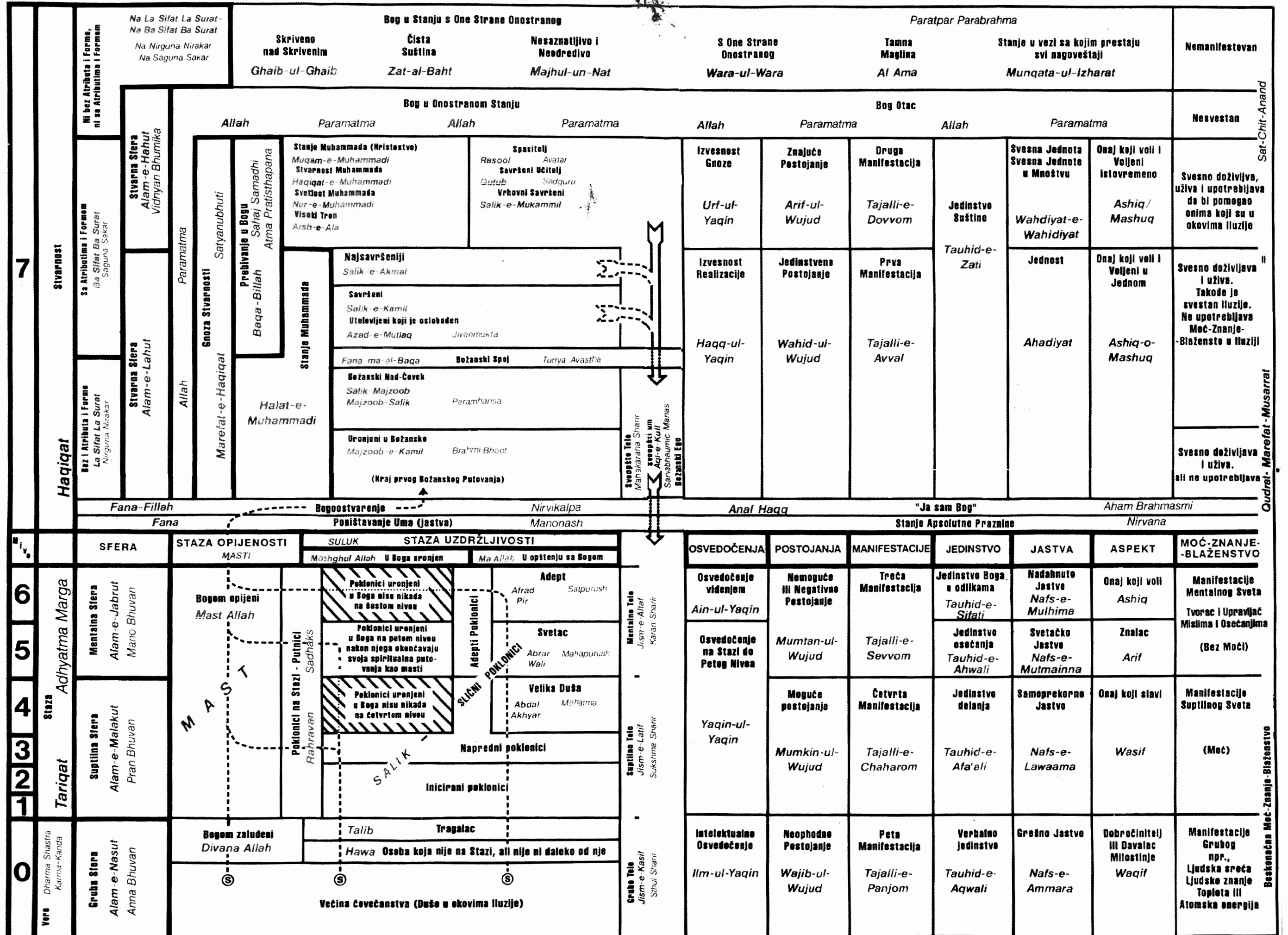
Meher Baba: BESEDE (I izdanje, u okviru IP ESOTHERIA)

Besede Meher Babe bacaju svetlost istinskog znanja i perspektivu vrhunske spiritualnosti na mnoge zbujujuće životne probleme i izazove svakodnevnog postojanja.

MISTIČKI, SUFIJSKI I VEDANTSKI TERMINI KOJI SE ODNOSE NA NIVOE SVESTI PREMA UPOTREBI U KNJIZI BOG GOVORI

Mapu sačinio Ludwig Dimpfl, odobrio Meher Baba

KARTA 20

OBJAŠNJENJE: Termini se navode u horizontalnom nizu desno od cifre koja označava nivo na koji se odnose. Kategorije određenih oblasti, za vertikalne kolone, navode se u horizontalnom nizu između 6. i 7. nivoa. Tipovi slova označavaju poreklo termina, naime: MISTIČKI, SUFIJSKI, VEDANTSKI ili njima srodni.

Originalni nacrt ove karte koju je izradio L. Dimpfl poslat je Meher Babi 25. oktobra 1984. godine. Meher Baba je kartu revidirao i korigovao. Vraćena je L. Dimpflu preko Erucha B. Jessawala 12. aprila 1989. godine. © 1971 Sufism Reoriented, Inc.